

༼ ཆ ༽

ཐུལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབྲས།

ཐུལ་ཚབ་དང་མ་རིན་ཆེན།

ཨེང་ཁྱེན་པིག་ཨ་ཕྱོད་ཆེན་ཨོའི་ཕྱོད་ཨོའི་གྲག་ཁང་།

༩༩

༩༩། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱི་གསུང་
འབྲུམ་བཞུགས་སོ།

མཛད་པ་སོ། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན།

༡༩༩༩---༡༩༩༩

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་པོ་ཡང་།

SJRB-0373

བཀ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱེད་པ།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཆོས་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམ་སྤྲོད་གྱུ་བྱས།
༡༩༩༩ ཟླ་དང་པོར་གསར་ཏུ་བསྐྱེད་པ།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་བྱ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་བྱ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

མཛད་པ་པོ་འོ་སྟོན་མདོར་བསྡུས།	iii
ཁྱེ་གླིང་པའི་གསལ་བཤད།	vi
ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་ནམ་བཤད་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ པར་གསལ་བར་བྱེད་པ།	༡
རང་དོན་ལེའུ།	༡༣
ཆད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ།	༣༩
མདོན་སྒྲུབ་ལེའུ།	༩༧
གཞན་དོན་ལེའུ།	༦༩
པར་བྱང་སྟོན་ཆོག་.....	༩༩

མཛད་པ་པོ་དེ་སྒྲིང་མཛོད་བསྟུན།

དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་
(ལྷ་ལོ་ ༡༣༤༩)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོང་གི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྟོན་པོ་བཤེ་རིགས་རྒྱུད་ཏུ་དཔོན་པ་དང་།
ཡུམ་རྫོང་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།

དགའ་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྟིང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
མཆོན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་
སོགས་བསྐྱབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྫོང་དང་། རྩེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྟོ་བྲོས་
དང་། ཉ་དཔོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་རིགས་ཆོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཆད་མ་སྟེ་
བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་བྲིགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགའ་ལོ་ཉིར་ལྷ་པར་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་
བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྟོ་བྲོས་ཀྱིས་ལས་སྟོན། གངས་ཅན་པ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སྟོན་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྫོགས། ས་སྦྱ་དང་། གསང་བྲུ། ཅིད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་བྲུ་སྟོར་མཛད་དེ་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་
བྲུ་སྟོར་མཛད་པའི་སྟོན་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྟན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱུང་རིང་པོ་ནས་གསན་ཅིང་
དབུས་བྲིགས་སུ་བྲུ་སྟོར་དུ་མེབས་པ་ན་ཅོད་པ་དང་དོགས་པ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩེ་
ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོད་ར་གྲོང་དུ་སྟོན་པའི་ཆོགས་བརྒྱ་ལྷན་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་
བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཉེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཁྱི་བ་དུ་མ་
ལུལ་བ་ལ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

དང་། རྗེ་སྤྲུལ་མཁའ་མཁས་བཅུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དགའ་བས་ཡིད་དབང་
མེད་དུ་འགྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བྱག་བྲས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སྟོབ་
མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།

དེ་ནས་བཅུམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྡགས་གྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་
མདོ་སྡགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། རྗེའི་སྟོབ་
མ་མང་པོ་འདི་བའི་སྟོབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བྱ་སྟོབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཆད་སོགས་གྱི་བཀའ་བློན་གྱང་
མང་དུ་གནང་།

རྗེ་སྤྲུལ་མས་འགྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་བྲག་འདེབས་མཛད་དུས་
ལས་ཁུར་མཐའ་དག་གི་བྲགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་བྱུང་བར་མཛད།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བྱ་སྟོབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འདྲེམས་པའི་
དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ལྷ་དང་སྤྱུ་ཤེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་
གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བྱ་སྟོབ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མགྱོན་
གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲུང་ལོ་ར་བྲག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་མག་(བྱི་
ལོ་༡༧༩༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཐེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།

ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་བྲག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་འཆད་ཚིད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྲ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་།
སྡགས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་བྱུང་བར་དུ་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དབྱེས་རྫོང་དུས་འཁོར་རྣམས་གྱི་
ཅ་བཤད། རིམ་གཉིས་གྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་སྤྲུལ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་ཁྱི་
མ་མེད་པའི་སྟོན་པ་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱུང་བར་མེད་པ་ལྷ་བྱུང་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་
སྟོབ་མ་ཡོངས་གྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲུ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

མེ་ར་དང་འབྲས་སྤྱངས། གསང་ལྷ། འོལ་ཁ། གནས་སྤྱིང་སོགས་སུ་འང་ཐེབས་ཏེ་གཏུག་
མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་ནས་ཐེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ལ་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། དབུ་མ་ཅ་འཇུག །ཤང་རེས་རྣམ་འབྱེད་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྱིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྩེས་གནང་སྟོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སློན་ས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞེན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྩེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྱིའི་བསྟོན་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ཟུར་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཚུ་གྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར་ཅེ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སྟོན་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྩེའི་དངོས་སྟོན་པལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སྟོན་མར་ཡང་གྲུང་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བགྱིས། བཤ་ཆེན་བྱམས་པ་གྲིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།

གསུང་རྩིས་ལ་ཆད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། ཆད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆད་མ་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཆད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོན་པ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐོང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞེན་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། སྟོང་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། རྒྱུད་ལྷ་མའི་ལྷོ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྟན་དོན། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་དོན། རྩེའི་གསུང་ཐེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་བཅས་ཁྱོད་བསྟོན་གསུང་རྩིས་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩིས་སྒྲིག་པས་བདུས་བསྒྲིགས་བྱས།

༢༠༢༣༡༠༡༡༢༡ ལ།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་འདྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅའ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ནའང་། རྒྱ་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརྒྱག་ཏུ་བྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརྒྱག་ཏུ་འགྲོ་ཉིར་ཡོད་པར་བརྟེན་རྒྱ་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བཙོན་དགོས་པ་ནི་རྒྱ་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤངས་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྤྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེང་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་བྱིན་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྤྲིག་བྲས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་བྱུང་བར་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དབང་བསྐྱེད་དང་ཞུ་སྤྲིག་གི་སྤྲོད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆབས་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསེས་ལྟོད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཛོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་ཆུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་རྩོམ་སྤྲིག་ཁང་ལ་མཆོན་ན། པར་གཞི་ཆད་ལྷན་ཞིག་མ་བྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྤྲིག་གི་རྒྱ་ཆ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་རུས་ཤིག་སྤུར་བཞིན་ཡོད།

མ་བྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་བྲིས་གསལ་བཤད་བྲས་ཡོད་ལ། མ་བྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་གེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྒྱར་བྱེད་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གངས་དང་མདུན་རྒྱ་བ་ཡིག་ཐེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་བྱུང་བ་རེ་བྱུང་ཡོད་ནའང་བྱིས་སུ་དཔེ་བསྐྱར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།

ཙམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་ཙམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེ་བཞེས་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྟོང་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་[]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་བྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཔྱད་སྒྲུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་“འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་བོ་འཕམ་ཆོག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟེན་སྟོང་གི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྐྱད་དང་ཐད་སྟོར་སྐྱད་ས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་“འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།

མཐའ་མཆན་ཞོག་སྐབས་དེ་བ་དེ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་བྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་བྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། ཞོ་ལ། སྐུ་འབྱུང་། ལྷ་བྱང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོ་ལ། སྐྱ། ལྷ། སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཙན་ *བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱང་ན་མ་བྱིའི་ཡིག་འོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཆོག་མཆོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཙན་ -བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་དང་། +བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱང་ན་བསྐྱབས་སྐྱག་མ་བྱང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་བྱི། ༤༤ན་ན། བསྐྱབ *བསྐྱབས སྐྱ། ༡༠༣ན་ན། ལྷ། ༡༡༠བ་ན། བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བྱང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་བྱིའི་ཤོག་གངས་

༤༥མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༤པ་ན། བསྐྱབ་ཅེས་གྲིས་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང་། *བསྐྱབས་ ཉི་མ་གྱི་འཕྲི་
ཡིག་ཞོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྤྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅས་ཡོད་པ་མཆོན་གྱིད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ཐྱེབ་གངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༤༦པ་ན། རྒྱ་བྱང་
པར་མའི་ཐྱེབ་གངས་༡༡༠རྒྱ་བྱང་ངོས། ཡིག་ཐེང་༤༧པ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྲུལ་དེ་བ་ཏུ་ཞོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཆེ་ཀུན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བསྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐུན་ཐུག་
རྣམས་ནས་འདི་གའི་ཚུམ་སྤྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྣོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དེ་བསྐྱེལ་ཞུ་
རྒྱ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲོས་
ཀ་ཐེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་སྤྲིག་ཁང་ནས།

ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ལྷ་མོ་ཆེས་༡༥ལ།

༡༡། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་
 རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ། །

གང་གི་ཞབས་རྩལ་གཙུག་གིས་གྲུས་མཐོས་པས། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་མ་
 ལུས་རབ་རྫོགས་ཤིང་། །ཆགས་སོགས་ཉེས་པའི་ཚོགས་ཀྱན་གཏན་འཛིན་པས་
 བ། །རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་གྲུས་བྱས་འཆོལ། །རྒྱལ་བའི་མཁྱེན་བརྩེ་མ་ལུས་
 གཅིག་བསྐྱས་པ། །གང་ཞིག་རིང་ནས་ལྷག་པའི་ལྷར་བསྟེན་པས། །ཟབ་མོའི་གནས་
 ལ་སློ་གྲོས་རྒྱས་མཛད་པ། །འཇམ་དབྱངས་དམ་པའི་ཞབས་ལ་སྦྱི་ལོས་འདུད། །ལྷར་
 བཅས་འགྲོ་བའི་གཙུག་ན་ལྷམ་མེ་བ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་དང་སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་
 དག། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་ཀྱན་ནས་གསལ་མཛད་པ། །རིགས་པའི་དབང་
 ལྷག་རྣམ་གཉིས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག། །དོན་དམ་བདེན་པས་ཀྱན་རྫོབ་འགོག་བྱེད་
 ཅིང་། །ཀྱན་རྫོབ་སྦྱས་ཆེ་དོན་དམ་ཉམས་འགྱུར་བ། །རྟག་ཆད་མཐར་ལྷའི་གཞན་
 དབང་གྱུར་པ་ཡི། །སློ་དམན་རིགས་པའི་སྣང་བ་རྒྱས་བྱིར་དང་། །བྱི་མེད་རིགས་
 པའི་རྣམ་དབྱེད་དང་བྲལ་ཞིང་། །ལྷང་ཙམ་གཅིག་ལྷུང་འཆེལ་བའི་སློ་ཅན་
 དང་། །གང་དག་རྒྱང་རྒྱང་ཙམ་ལ་གནས་ནས་གྱུར། །ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་འདོད་

གཟུང་ཕྱིར་བཤད། གསུང་རབ་མཆོ་ཆེན་ཕྱེ་བདུན་སྟབ་ཤིང་གིས། །ལེགས་པར་
བསྐྱུངས་ལས་བྱུང་བའི་བདུད་ཅི་དེས། །མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་ནད་བཅོམ་
ནས། །སྒོ་ལྡན་འཆི་མེད་རྒྱལ་བའི་གནས་ཐོབ་བྲ། །ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་
པ་དང་། །གཞན་ལ་བཅེ་བའི་བསམ་པས་འདིར་བཤད་ཀྱི། །སྟོགས་སུ་འཛིན་པས་
དགྲུགས་པའི་ཡིད་པོར་ལ། །ཅེ་གཅིག་གྲུས་པའི་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱེམས་ཏེ་
ཉོན། །བདེ་གཤེགས་ལམ་ནི་ཟབ་ཅིང་ཤིན་ཏུ་སྤ། །བདག་ནི་ཐོས་ཅུང་སྐྱུངས་པའི་
སྟོབས་དམན་ཡང་། །དམ་པའི་བཤེས་དང་འཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་ཡི། །དྲིན་ལས་རིགས་
པའི་ལམ་བཟང་འབྱེད་པར་སྟོ། །

དེ་ལ་འདིར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྟན་
མངའ་བ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་བྱུངས་སྐྱུང་བ། །སེམས་ཅན་མ་རིག་
པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་གྱུར་བས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བ་ལ་གོམས་པ། །བདག་མེད་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་ལམ་
ཐར་པར་འགོ་བ་དང་མཐུན་པ་ལས་ཉམས་པ་སྐྱབས་མེད་པ་སྟོབ་པར་མཛད་པའི་
སྤྲད་དུ། །བདག་མེད་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ལྟར་མཛད་པ། །ལན་དང་
བྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་མཐའ་དག་སྟུག་བསྐྱུལ་ལས་སྟོལ་བར་བཞེད་པའི་
སྟུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངའ་བ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔེ་རྒྱ་མེད་པ་དེས།
འགོ་བ་སྐྱུངས་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་དགོད་པའི་སྤྲད་དུ། །བྱང་བ་དང་དེས་པའི་
དོན་ཀྱི། གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བཀའ་སྩལ་ལ། །དེ་ཡང་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་མར་གྱུར་པའི་སྤྱིས་བྱས་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་

རང་དབང་དུ་རྟོགས་མི་རུས་པས། དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་
དགོངས་པ་ལ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་དང་། འབྲས་བུ་
སྐྱུ་གཉིས་སུ་གནས་པར་གཟིགས་ཤིང་། གཞན་དག་རྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་གཞན་དུ་
ཡོད་པར་རྟོག་པ་དང་། རྫོང་ཁོར་གྱིས་དབུལ་པ་དག་ལུང་ཙམ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་
ལུང་གི་གཞོན་བསྐྱབ་ལ་མ་སྟོས་པར་རིགས་པས་བྱབ་པ་མི་སྲིད་སྟམ་དུ་རྟོགས་པ་
བཀག་ནས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱེད་པའི་རིགས་པས་བྱབ་པའི་བསྟན་པ་དང་
རྟོན་པ་ཉིད་རྟོན་དང་བལ་བར་བསྐྱབ་པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་
གྱི་ཆད་མ་རྣམས་པར་དག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། ཆད་མ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་
ལེགས་པར་བྱེ་ཞིང་། དེ་བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཡང་འབད་
མེད་དུ་འབྱུབ་པར་གཟིགས་ནས་སྤྱིར་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་
ཞིང་གཙོ་བོར་ནི་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མངོན་པའི་
བསྟན་བཙུགས་མང་དུ་མཛད་ལ། དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་
ལུས་ལྟ་བུ་དང་ཡན་ལག་གི་བསྟན་བཙུགས་སྡེ་བདུན་མཛད་ལ། ལུས་ལ་རྒྱས་འབྱིང་
བསྐྱས་གསུམ་ལས་ཐོག་མར་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཙུགས་རྣམས་འབྲེལ་འདི་མཛད་དོ། །

འདི་ལ་གསུམ། མཆན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་དང་། མཆན་ཅན་གྱི་
གཞུང་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ནི་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཏེ། དེའི་སྐད་དུ་བྲ་ཞེས་པ་
བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་དང་པོ་དང་རབ་སོགས་ལ་འཇུག་ལ། ལྷ་ཆ་འཇུག་པ་ལ་འཇུག་པས་
དང་པོར་འཇུག་པ་ཞེས་པ་དོན་འགྱུར་དུ་མཛད་ནས་ཆད་མ་ཞེས་བྱའོ། །བར་ཏི་ཀླ་

ནི་རྣམ་འགྲེལ། ཀླུ་རི་ཀ་ནི་ཆེག་ལེའུ་བྱས་པའོ། །ཀླུ་རྫོང་དང་། རོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་གཉིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཆད་མ་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་བྱས་
བྱེད་པས་གསུང་རབ་དང་ཆད་མ་ཀླུ་ལས་བརྟུས་ལ་ཡང་ཆད་མའི་སྒྲིམ་བརྟན་ལ།
དེ་དག་གི་དགོངས་པ་མ་ཞོར་བར་འགྲེལ་བས་རྣམ་འགྲེལ་དང་། དེ་ཡང་རྗེས་སུ་
བསྐྲགས་པའི་སྤེལ་སྦྱོར་ཅན་གྱི་ཆེགས་བཅད་དུ་ཡོད་པས་ཆེག་ལེའུ་བྱས་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྐྱར་བའི་བར་ཆད་ཞི་བའི་ཆད་དུ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་
ཞེས་སོགས་གྲུས་པས་འདུད་བའི་ཚུལ་སྟོན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་
ལ་འཇུག་པ། བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་བསྟོད་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སྐྱབས་སུ་
སོང་ནས་བྱ་བ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་གོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། དགོས་པ་དང་། བསྐྱར་པ་དང་། ཆེག་དོན་ཏོ། དང་པོ་ནི། ལྟ་
དང་། ལྟ་དང་བྱང་སྤོང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་བརྒྱུ་ལ་བྱག་བྱས་པ།
སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟན་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི་
གནས་སྐབས་ཚུལ་པའི་བར་ཆད་ཞི་བ་སོགས་དང་མཐར་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
བའོ། བརྟན་བཙུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་
དགོས་ལ། དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་འགྲེལ་དོག་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། འོན་ཏེ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ས་ཐོན་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཚུ་ལུད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཀྱང་སྐྱེ་བའི་བྱིར། སུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱ་ས་ཐོན་ཡིན་ཡང་ལྟ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་ཚུ་ལུད་
ལ་བསྟོས་པས་བྱབ་པ་མ་ངེས་ལ། ཚུ་ལུད་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་ན་རྟགས་མ་

བྱལ་ཅེ་ན། འཇུག་པའི་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དགོས་འབྲེལ་གྱི་དག་ཡིན་ཡང་
སྐྱབས་འགོའི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འཇུག་པ་མི་འགལ་ལ། དག་དེ་ཁོ་ན་ལས་
འཇུག་པ་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ན་མ་གྱལ་བོ།

གཉིས་པ་ནི། ཀྱང་པ་བྱེད་དང་བཞིས་བསྟོད་ནས། བྱི་མ་བྱེད་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱིས་
སུ་མོང་ནས་ལུས་དག་གིས་འདུད་པའི་ཚུལ་གོ་བར་བྱེད་པའམ་སྒོ་གསུམ་ཆར་
ཀྱིས་འདུད་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་དོན་བསྟན་ཏོ། །བསྟོད་པ་ལ་རང་དོན་སྤངས་པ་
དང་རྟོགས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་། གཞན་དོན་ལ་ངོ་བོ་དང་དེ་
སྐྱབ་པའི་ཐབས་གཉིས་དེ་ནས་ཀྱང་པ་བྱེད་དང་གཉིས་སོ། །དག་འདི་བསྟན་བཅས་
ཀྱི་ལུས་ནཱ་གཞག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་ཡོད་པའི་རིགས་སྟོང་།
མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྤང་བཅས་པ་བདག་རིག་བྱིར། །སྐྱབ་པ་
དང་ནི་སུན་འབྲིན་དག །ལྟར་སྤང་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་བྱིར། ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། ངེས་ནས་གཞན་ཀྱིས་ངེས་སུ་
འཇུག་པའི་ཐབས་གཉིས་སུ་འདུས་པ་སྤྲ་མ་ལེའུ་དང་པོ་གསུམ་དང་བྱི་མ་བཞི་པས་
སྟོན་ཅིང་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་ཀྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་བྱི་མ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་
སོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སྤངས་པ་དང་
བཅས་པ་ནི་ལེའུ་གཉིས་པ་ནས་སྟོན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
འབྲས་བུ་བཅས་པ་ལེའུ་གསུམ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་པོ་གསུམ་གཞན་སྟོན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་དོན་སྤངས་པ་ལུན་ཆོགས་ནི། ལུས་ཅན་འཆིང་བར་བྱེད་པ་
གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་ཞེན་ཅིང་ནཱ་བར་རྟོག་པའི་བྱ་བ་བག་ཆགས་དང་

བཅས་པ་བྱངས་ལྷང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་བསལ་ཞིང་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པ་
 ལུན་ཚོགས་ནི་གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་
 གྱི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཚོས་སྟོན་
 པའི་སྤྱོད་ཅམ་ལས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་མི་རུས་པས་ཟབ་ཅིང་། ཡང་ན་ཉན་ཐོས་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྟོན་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་ནི་ཟབ་མོ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྲར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་
 བ་མཐུན་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ཤེས་བྱ་དེ་སྟེད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་དག་ཡུལ་དང་དུས་
 དང་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ལག་མཐིལ་གྱི་སྤྱུ་རུ་བ་བཞིན་དུ་
 མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེ་སྟེད་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་
 ཚོས་ཅན། རང་དོན་ལུན་ཚོགས་མངའ་སྟེ། སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་
 པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་ལུན་ཚོགས་ལ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་
 ལེགས་ནི་གཞན་དོན་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལས་འགྲུབ་པའི་གཟུགས་སྤྱི་རྣམ་པ་གཉིས་
 ལ་གཞན་དོན་ལུན་ཚོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ནི་ལེགས་པའམ་པན་པ་འབའ་ཞིག་
 བྱེད་པ་དང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འདྲེས་པ་དང་། རྒྱ་ཡོངས་སུ་
 མ་ཆད་པར་ལེགས་པའི་རིགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་ཀྱན་
 ཏུའམ་ཀྱན་ནས་བཟང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

དེ་གང་ལས་འགྲུབ་པ་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་
 དང་སྤྱན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་དེ་ཁོ་བ་ཉིད་གསལ་བར་
 བྱེད་ཅིང་མི་ཤེས་པའི་སྤྱན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དམ་པའི་ཚོས་

སྟོན་པའི་གསུང་གི་ཡོད་ཟེར་དག། བརྗོད་བྱ་ནཱ་པར་ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་
དང་། འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་འཁོར་བ་རི་སྲིད་པའི་དུས་ཀུན་ནས་དང་། ལམས་
དང་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་རིམ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་ཀུན་ནས་གདུལ་
བྱ་ལ་འཕྲོ་ཞིང་བྱུང་བར་མཛད་པའི་ཐབས་ལས་སོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་གང་ལ་མངའ་
བའི་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྟན་འདས་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བཞི་སྐྱབས་སུ་སོང་ཞིང་གྲུས་
པས་འདུད་པའི་ཚུལ་ལོ། ། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་སྤྱད་ཆོགས་མངའ་སྟེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་བསྟོད་ཕྱག་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་སྐྱབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་བསྟན་ཉན་པ་པོའི་སྟོན་ངོས་བཟུང་ནས་རང་ལ་བསྟོས་
པའི་དགོས་པ་དང་། བྲགས་བསྟན་སྟོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ངོས་བཟུང་ནས་གཞན་ལ་
བསྟོས་པའི་དགོས་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་སྟོན་དུ་གཏོང་བ་དག་བྱ་བ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བར་ཡུལ་
ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཕྱག་མི་བྱེད་པས་བྱ་བ་གང་རྩོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བསྟན་བཙུངས་རྩོམ་
པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་གོ་ཞེས་ཁོང་ནས་བྱང་ངོ་། ། རྟོག་ལྟན་གྱི་བྱ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
པས་བྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་མཐོང་ཞེ་ན། སྟོབ་དཔོན་ནཱ་འགྲེལ་འདི་རྩོམ་པ་ལ་
དགའ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་ནས་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སྟོབ་དཔོན་རང་གི་སེམས་ནི་སྤར་དུས་ཡུན་རིང་པོར་གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་
འགྲེལ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལེགས་བཞད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་
དེས་སྐྱགས་སྟོགས་ནས་ད་དུང་ལྷུང་ཉེ་དང་ལེན་ཆེད་ཆེར་བསྐྱེད་ནས་མཐར་ཕྱིན་

བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

སློབ་དཔོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་
པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་རང་དོན་ལྟར་སྒྲངས་ནས་གཞན་དོན་དུ་མི་རྩོམ་ཞེ་ན།
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་བདག་ལ་རྣམ་འགྲེལ་འདི་ནི་སྐྱེ་བོ་གཞན་པལ་ཆེར་ལ་མཐའ་
གཅིག་དུ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་བསམ་བཤད་མེད་དེ། སྐྱེ་བོ་པལ་
ཆེར་བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་དོན་དུ་མི་གཉེར་ཞིང་། རྒྱ་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རང་ཕྱོགས་འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱ་བ་
པལ་པ་ལ་ཆགས་ཤིང་། བསྟན་བཅོས་ལ་ཞུགས་སུ་རྒྱག་ཀྱང་ལོག་པའི་བསྟན་
བཅོས་དང་ཐ་སྟོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཅིམ་སྟོན་པའི་པལ་པ་ལ་ཆགས་ལ། བྱད་པར་ཅན་
རྣམས་ལ་གཞན་གྱི་ཕུན་ཆོག་ལ་སྤྲོད་དོག་པའི་བྱི་མ་དག་གིས་རྒྱད་དུ་གསུམ་
ནས་གཞན་ལ་ཞེ་སྒྲངས་བར་ཡང་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དེས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ཆགས་
སྒྲངས་གིས་རྒྱད་ལེགས་པར་མ་དུ་གསུམ་ཀྱང་ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་བཤད་འབྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩལ་མེད་པས་ན་མི་འཇུག་གོ། །དོན་གཉེར་མེད་ཅིང་ཡོད་ཀྱང་
གཟུ་བོར་མི་གནས། གནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་མེད་པའོ། །ཡང་ན་དོན་གཉེར་ཡོད་ཀྱང་
ཤེས་རབ་མེད་ཅེས་སྒྱུར་རོ། །འདི་ཞེས་ཉེ་ཆོག་སློབ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་
ལ་རྫོགས་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །ཡང་ན་འདི་བརྩམས་པ་ཡིན་གྱི་རྫོགས་པ་ནི་མིན་
ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །

སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་འགྲེལ་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། རང་ཉིད་ལེགས་བཤད་ལ་གོམས་པ་འཕེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཁོ་

མེད་ཆེད་དུ་མི་ཚེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལོ་¹མེད་ལེགས་བཤད་རྟོགས་
པའི་མཐུན་སྦྲེན་དང་བཤམ་ཞིང་འགལ་སྦྲེན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྤྱི་ལོ་གཞན་སྤྱི་ལོ་ཡང་པན་པ་
མེད་པ་ཡིན་ན་སྤྱི་ལོ་མེད་ཞེས་པ་སྒྲོས་པ་མི་རིགས་པ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་
ཚྭ་གས་སྒྲུང་ལ་སྤང་བ་དོར་བ་དང་གྲུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཆད་མ་རྒྱུ་པར་ངེས་
པ་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་ལ། སུམ་ཆེར་ལ་མི་པན་ཡང་མང་པོ་དག་
ལ་དོན་དུ་འགྱུར་ན། གཞན་ལ་པན་པ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པ་འདྲ་མེད་པའི་ཆོག་མ་
འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལེགས་བཤད་ཚེས་པ་ལོ་ལ་སྤྲུག་དོག་གིས་སྤང་བ་མི་པན་
པའི་རྒྱ་ཡིན་ན་ཡང་ཆད་མ་རྒྱུ་པར་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིན་
མེད་དེ་ལེགས་བཤད་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དག་སྤོང་གི་སྤྱིན་དེ་དག་སྤོངས་ལ། བཞི་
བརྒྱ་པར། གཟུང་གནས་སྒོ་ལྟན་དོན་གཉེར་བའི། །ཉན་པོ་སྤོང་ཅེས་བྲ་བར་བཤད།
ཅེས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་དང་ལྟན་པར་གྱིས་འཇག་ཅེས་སྤོང་གི་སྤྱིན་
དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། མཚན་ཉིད་ལྷགས་ལ་འཕངས་ནས་སྤྱིང་རྗེ་བསྟན་བཅོས་
ཚེས་པའི་རྒྱར་བསྟན་པ་དང་། གསུང་རབ་སྤྱིའི་རྒྱལ་འབྲེལ་ཆད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་
ཚེས་པ་ལོ་ལ་རྟོག་གེ་མི་ཤེས་ཞེས་སྤོང་པ་ལོ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གནས་པའི་སྤྲུག་
བསྐྱེད་དང་། དེའི་རྒྱ་ལོག་འདོད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཚེས་པའི་རྒྱར་སྤོང་བཞེད་ནས་སྤྲུག་དོག་
ཅེས་དང་སེམས་པའང་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་འདི་ལྟར་འདོན་ཏེ། བདག་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་པན་པ་ཡིན་ཞེས་སེམས་

¹ [མ་ཕྱི། ༥བཤན། བཤམ་ ཞོལ། ༥བཤན། བཤམ་ སྤྱི། ༦ནཏ། སྤྱི། བཤམ་ * བཤམ་]

བཤང་ཡིན། ཞེས་ཀྱུན་ལས་བརྟུས་བ་འདི་ནི་སྤར་གཞན་ལ་པན་བ་རྒྱ་ཆེན་པོར་མ་
གྱུར་བས་ད་རི་ལྟར་གཞན་ལ་པན་བ་རྒྱ་ཆེན་པོར་འགྱུར་སྟེ་སེམས་བཤང་རྩོམ་
བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཀྱུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ་འདི་རྩོམ་བ་ལ་དགའ་བ་སྦྱེས་
ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་འགྲེལ་འདི་བཅུམས་བ་ལ་དགོས་བ་ཡོད་དེ།
གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐུལ་གཞོམ་བར་བཞེད་ནས་རྩོམ་བའི་ཕྱིར། མཐོང་རིས་དང་བྱང་
གྲོལ་གྱི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་བར་སྟོན་བའི་གཞུང་མཆོག་འདིའི་དོན་རྟོགས་བར་
འདོད་བའི་ཤེས་ལྡན་དག་རང་ལ་སྟོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་དག་ཆང་མ་ཆང་རྟོག་ལ་
ཆང་ན་དགའ་བ་བསྟོམ། ཕྱི་མར་ཡང་དེ་དག་དང་མི་འབྲལ་བར་སྟོན་ལམ་ཡང་ཡང་
གདབ། མ་ཆང་ན་ནམ་ཞིག་དེ་དང་ལྡན་བར་འགྱུར་སྟེ་དེའི་རྒྱར་ཆོགས་གསོག་
བ་དང་སྤྱི་བ་བ་སྦྱོང་བ་ལ་འབད།

གཞན་དུ་ན། བཞི་བརྒྱ་བར། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་གང་། །དེ་ནི་སྤྱབ་
བའི་ལྟ་བུར་མངོན། ཞེས་བ་ལྟར། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྟོན་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བས་
སོ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་བ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ན་སྟུང་བས། ཐོས་བ་དང་བསམ་བ་དང་
བསྟོམ་བ་སོགས་ལ་འཇུག་བར་བྱའི། གཞན་དང་ཁ་གཤགས་འགྲེད་བ་ཅེས་དང་།
རྟེན་བ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་། གཤགས་བ་རི་ཅེས་ཐོབ་ན་སྟུང་དུ་མི་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་དེ་
ཉིད་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྒྱར་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་ལ་བརྟེན་བའི་སྤྲིག་ཁམ་པོ་ཆེ་
གསོག་བས་མཁས་བ་སྤྲ་མ་དག་གསུང་བ་ལྟར། གཞུང་ན་ཆོག་མི་ཐེན། བསམས་
ན་དོན་མི་གོ་བསྟོམས་ན་རྒྱད་ལ་མི་སྦྱེ་བས་སྟོོ་གྲོས་དང་ལྡན་བ་དག་གིས་གནས་
འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟབ་བར་བྱའོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་རི་རྒྱན་བཤད་བའི་སྟོན་གྱི་

མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་ནས་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས། བསྟན་བ་ལ་འདུག་པའི་སྒོ་དམ་བ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་ཐོས་བསམ་སོགས་ལ་འདུག་པར་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ། །

གཉེས་བ་བཤད་བ་ཉེ་བར་དགོད་བ་ལ་གཉིས། ཐར་བ་དང་དེར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་རང་གིས་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། དེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒོག་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། དེས་བྱ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་དང་དེར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་བཤད་བ་དང་། མདོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་སོ། །

༼སྒྲིག་གྲུང་ངེས་པའི་ཐབས་བཤད་པ་རང་དོན་ལེའུ༽

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་གི་ཉེན་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་དང་། འོག་ཉིག་
སྒྲིག་པའི་ཉིགས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་འཆད་པའི་དོན་ཅི། དོན་དང་དོན་མ་
ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་རག་ལས་པས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མངོན་
སྲུང་དང་པོར་བཤད་རིགས་པར་ཐལ། །མངོན་སྲུང་ལས་བརྒྱུད་པའི་ཚད་མ་མེད་
པས་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་འབྱེད་རྒྱས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འབྲུག་པར་བྱེད་པའི་
མངོན་སྲུང་གིས་ནི་དང་པོར་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་འབྱེད་རྒྱས་ལ། དོན་བྱེད་སྤང་
ཅན་གྱིས་དོན་ཐོབ་པའི་རྒྱས་སུ་འབྱེད་པའི་བྱིར། ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་དང་
རྣམ་པར་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དགོས་པ་དེ་བརྗོད་པར་ཐལ། མངོན་
སྲུང་དང་པོར་བཤད་ནས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དེའི་རྗེས་སུ་བཤད་པའི་བྱིར། འོ་ན་
ཉེ་ཉིགས་པར་དཀའ་བས་དང་པོར་བཤད་དོ་ཞེ་ན། ཡང་གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མ་
གཉིས་སྟོན་པའི་གོ་རིམ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཉེ་མངོན་སྲུང་ནི་རང་ལས་
ངེས་པ་ཡང་ཡོད། གཞན་ལས་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་རང་ཁོ་ན་
ལས་ངེས་པའི་བྱིར། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་གཙོ་བོར་གྲུང་
པས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཡང་། ཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྱུར་རོ། །དོན་ནི་ཐར་པ་སྲུང་ན་ལས་
འདས་པ་ཡིན་ལ། དོན་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞོད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སོང་གི་སྲུག་བསྐལ་

ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པས་དང་ཐོར་བ་ཤད་དོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་རྣམ་དེས་ལས། བན་པ་དང་མི་བན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྟོང་བ་ནི་དེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན་ཞེས་དང་། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་ཞེས་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་རག་ལས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་ཐོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་བརྗོད་དགོས་སོ་ཞེན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་འདིར་ནི་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་ཚད་མར་སྦྱབ་པའི་སྟོན་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་དེས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་སྟོན་པ་བྱང་ཡང་སྟོན་དཔོན་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་ཐར་པ་རྒྱ་འབྲས་རྣམས་གཏན་ལ་འབབས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་དག་དང་ལྷར་སྒྲང་ལེགས་པར་བྱེན་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་སྦྱེས་བྱའི་འདོད་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐོབ་ཅུས་པའི་ཐབས་གཏན་ལ་བབ་པའི་སྟོན་པ་གསུང་རབ་འབྲེལ་བར་བྱེད་ལ། གསུང་རབ་ཀྱན་ཀྱི་རྣམ་འབྲེལ་ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བཅུས་པར་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། འཇུག་ཚུལ་སོགས་བསྟན་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཉྐྱགས་དཀའ་བར་གཟིགས་ནས། སྟོན་དཔོན་འདི་ཉིད་ཀྱིས། སྟོན་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲང་པོས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དོན་རགས་པ་ཅོམ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་ཞུགས་པའི་གཞན་སྡེ་བྱེ་བྱག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཚད་མའི་

འདུག་ཚུལ་སོགས་ནས་པར་བཞག་པ་ནི་རིགས་པ་དང་མི་ལྔ་པ་འོ་ཞེས་རྒྱས་པར་
ལེའུ་དང་པོ་འདིར་འབྲེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་སོ་སོར་བྱེད་ནས་འཛོགས་པར་
བྱེད་པ་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
དུ། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་དང་པོར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་དང་པོར་གཏན་ཆིགས་བཤད་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟམ་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ནི། གཏན་ཆིགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
ཡང་ཚུལ་གཅིག་དང་གཉིས་དང་བཞི་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་མཐོང་
བས། དེ་བསལ་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འབད་མེད་དུ་འབྲུབ་པས་གཏན་ཆིགས་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཆད་མ་རྣམ་ངེས་ལ་སོགས་པར་མངོན་སུམ་དང་པོར་བཤད་པ་ནི་སྐྱེ་
ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ལོག་རྟོག་རྒྱས་པར་བསལ་བའི་སྟོན་སྐད་གཏན་ལ་
འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གོ་སྟེ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །འོན་གཞན་དུ་རྟོགས་
དགའ་བ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའི་གདུལ་
བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་ལ་བཟོས་ནས་དེ་ཙམ་གྱིས་རྟོགས་ལུས་ལ། རྗེས་སུ་ན་
འབྲེལ་གཅིག་ལ་བརྩམས་ཤིང་འདི་ཉིད་ཐོག་མ་ཡིན་པས་འདིར་བསྟན་པའི་རིམ་པ་
ངེས་ན་གཞན་དུ་རིམ་པ་གཞན་དུ་བཤད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་པའི་རྒྱུ་བ་བཞིས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་
ཉིད་དང་གངས་ངེས་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་དང་། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ལོག་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་སྟོན་སྐད་ལེའུ་དང་པོ་མངོན་བསྟན་ཏེ། དེ་

༡ །མ་བྱེ། ༡བཤམ། བྱེད །ཞལ། ༡བཤམ། སྟེ། ༡བཤམ། ལྟ། ༡བཤམ། བྱེད * བྱེད།

ལ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་
སྦྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་
པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཆ་སྟེ་
བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་ཡི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན།
ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ། བསྦྱབ་བྱའི་
ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཁྲབ་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ལ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྦྱར་
རོ། །ཚུལ་གསུམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན། རྟགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་
ཏེ། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་ནི་
གཞུང་ལྷག་མ་ཀྱན་གྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་ལ། རྟགས་གཉིས་པ་ནི་རྒྱ་ལ་ཞེས་པ་
ནས་དེ་ནི་འབྲས་བྱའི་རྟགས་ལས་སྦྱེས་ཞེས་པའི་བར་དང་།

བཞི་པ་ནི། དེ་ནས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་དང་གསུམ་པ་དེ་མན་ཆད་གྱིས་འཆད་
རོ། །རྟགས་གཉིས་པའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་དེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་གངས་ངེས་མི་
འབྲུབ་ན་དེའི་རྒྱས་བཤད་དུ་མི་རུང་ལ། གལ་ཏེ་བྱུབ་ན་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བས་གསུམ་པའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བ་ལ་མི་སྟོས་ན་འཆད་ཚུལ་གཉིས་པ་མ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་
མེད་དེ། གཞུང་གི་སྟོར་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། ཆད་མས་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་པས་རྒྱ་ལ་ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ངེས་ཀྱས་ལ། སྟོར་ཚུལ་

དང་པོ་ནི་གངས་ངེས་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་མ་ཐུན་པར་སྦྱར་བས་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་ཞེས་སོགས་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། འོ་
ན་དེ་གཉིས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་སོ་སོར་འཆད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དང་པོར་
མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་གཏན་
ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་སྟོན་མེད་དོ། །

ཚུལ་གསུམ་ཡང་དག་ཁོན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ན་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་གསུམ་དང་མི་
ལྟན་པར་ངེས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་གསུམ་ཀྱི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་རྒྱུ་བ་བཞི་བ་སྟོས་པ་དོན་
མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུབ་སོ་སོར་ཤེས་པའི་དོན་དང་ཐེབ་སྦྱོར་ཀྱི་དབང་
ལས་ཐ་མར་བསྟན་ཀྱི། ཆད་མས་ངེས་པའི་རིམ་བཤུ་ལས་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་མ་ངེས་
པར་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོན་ལ་ཡོད་པར་མི་ངེས་པ་ལྟར། ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་གསུམ་དང་
མི་ལྟན་པ་མ་ངེས་པར་ཚུལ་གསུམ་ཡང་དག་ཁོན་ལ་ཡོད་པར་མི་ངེས་སོ། །གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པ་ན། ཚད་གཞི་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། བྱད་པར་ཀྱི་གཞི་སྤྱོད་མ་གྲུབ་ན་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སུ་མི་
འཐད་ལ། གྲུབ་ན་སྒྲུབ་ཡང་རྟགས་བཞོད་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཅན་
རང་མིང་གིས་བརྗོད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཆོས་ཅན་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལང་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱོད་པ་ཆད་གཞི་དང་མ་ཐུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་དང་མི་མ་ཐུན་དཔེ་
གསུམ་ལ་འབྲུག་པས་རིམ་བཤུ་བཞི་ན། དཔེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་མིག་ཤེས་
ཀྱི་གཞུང་བྱས་སྤྱོད་པ་རྟག་པ་དང་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་པ་མི་
ཞེགས་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་ཞེགས་ན་ཚུལ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་གིས་བྱས་པ་སྤྱོད་པའི་

ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཉེས་པ་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐྱས་མ་ཐུན་དཔེ་བ་བྱུང་ན་དེའི་ཆོས་ཁྲབ་ཅེས་རྗེས་ཁྲབ་སྟོན་པའི་སྐྱ་ལས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཉགས་ཡོད་པར་གྱུབ་ཟིན་པ་དང་སྐྱ་ཆོས་པའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་ལ། མི་མ་ཐུན་དཔེ་ག་བྱུང་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་སྐྱ་འགལ་བའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཤུགས་དང་། ཚྱོད་གཞི་ལ་ཉེ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚྱོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཉེས་པ་གཉིས་ཉེ། མགོ་མཚུངས་དང་རིགས་པ་གཞན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། ཚུལ་དང་པོ་སྟོན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱས་ཆོགས་དོན་བ་བྱུང་ན་ཉགས་དེ་ཆོགས་དོན་ཐར་མ་གྱུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བསྟན་པ་དང་སྐྱ་འགལ་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་བ་བྱུང་ན་རྗེས་ཁྲབ་སྟོན་པ་དང་སྐྱ་ཆོས་པའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཚྱོད་གཞི་ཁོ་ན་ག་བྱུང་བར་གོ་བའི་ཕྱིར་གསུམ་ག་ཁས་སྒྲངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚྱོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཉེ་བ་མི་འཐད། གྱུབ་ཟིན་ལན་ཏུ་མི་རུང་། རང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཚྱོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཉེ་བ་མིན་པར་ཐལ། མ་ཐུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་ཉེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གྱུབ་ཟིན་མི་འཐད་པ་དང་། གྱུབ་ཟིན་ཡང་ཆོས་སྟོན་ཏུ་མི་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་གྱུབ་ན་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་གྱུབ་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། རྗེས་ཁྲབ་གྱུབ་ན་བསྐྱབ་བྱ་གྱུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་གིས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི། །ངེས་

བ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཅན་དུ་ཐལ། ཚུལ་གཉིས་པ་སྟོན་པ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་བྱ་བ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་མེད་དེ། བྱ་བ་ཟེན་ཀྱང་བྱ་བ་པ་གཅིག་བརྗོད་པས་ཀྱང་གཉིས་པ་འཕེན་པའི་ཚུལ་གྱི་སྤྱོད་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་བྱ་བ་ཟེན་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཡང་བརྟན་ནས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་ནས་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་རང་ལན་ནི། དེས་ན་ཚུལ་དང་པོ་སྟོན་པ་ན་ཅོད་གཞི་ལ་ཕྱོགས་གྱི་སྤྱོད་པ་རིགས་གྱི། ཆོས་ཅན་རང་མིང་གིས་སྟོས་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་མིང་གིས་སྟོས་ན་སྟོན་དེ་དག་རིམ་པར་སྤོང་དགོས་པས་རྟོགས་པ་དཀའ་ལ། ཕྱོགས་གྱི་སྤྱོད་པ་ན་སྟོན་དེ་དག་འབད་མེད་པུ་སྤངས་ནས་ཅོད་གཞི་བདེ་ཆེག་དུ་གོ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་ལྟག་མ་གཉིས་གྱི་དོགས་གཅོད་ནི་འོག་དུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། གསུམ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་སྦྱབ་པའོ། །དོན་གྱི་འབྲེལ་དབང་བཅོན་པར་བྱས་ན་རྟེན་པ་བཞི་པའི་རྒྱས་བཤད་གྱི་གཞུང་ནས་གསུམ་ཉིད་ཅེས་པའི་ངེས་གཞུང་གི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་རོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་དང་། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དགག་སྐྱབ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ་སྐྱབ་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ངོ་མོ་ཐ་དང་དང་ཐ་མི་དད་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་རྟགས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་གོ་བྱེད་ཡིན་

༡ [མ་བྱི། ༤བ་ན། དགའ་ ཞོལ་ ༡༠ན་༡ན། སྤྱ་ ༡༠ན་༤ན། ཟླ་ ༡༠བ་༡ན། དགའ་ * དགའ་]

༢ [མ་བྱི། ༤བ་ན། ང་ ཞོལ་ ༡༠ན་༡ན། སྤྱ་ ༡༠བ་༡ན། ཟླ་ ༡༠བ་༡ན། དུ་ * དུ།]

ན། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བོ་དང་ཁམ་བ་དང་། སྒོ་བ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བས། སྐྱེ་བོ་
 སོགས་ཀྱང་མེ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། མེ་ལོག་པས་དེ་དག་ལོག་པར་
 མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་དང་སོག་མའི་མེ་དང་དེ་ཡང་གསལ་བ་དང་འབར་བ་སོགས་
 ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བས་དེ་དག་ཀྱང་དུ་བའི་གོ་བྱར་ཐལ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ།
 ལྷོག་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ལའི་སྤྲང་དུ་དུ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ནས་མེ་གོ་
 བར་བྱེད་བ་ན། ལྷོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལའི་དུ་བ་དེ་ལའི་
 མེ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ། ལའི་མེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཆང་མང་ལ་
 སོགས་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་རྩེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལ་ལ་མེ་
 གོ་བར་བྱེད་བ་ན། མེ་དང་བྱུབ་སྤེ་རྩེས་གཅིག་པའི་མི་རྟག་པ་ཡང་གོ་བར་བྱེད་པར་
 ཐལ། མེ་ལས་སྐྱེས་པ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། མེ་
 རེས་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་བྱུབ་མཐས་རྟག་པར་སྒོ་འདོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཡང་མེ་
 བྱུབ་དུས་ན་དུ་བ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། དེ་སྐྱེས་དུས་ན་མེ་འགགས་པས་དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་
 ཡོད་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ནི་རྟོག་པ་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་སྒོ་བཏགས་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་འབྲས་ལ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་
 ཆོག་གི་ཚུལ་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་རྒྱ་མེ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་རང་
 བཞིན་མེ་མ་ཡིན་པ་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་རི་སྤྲང་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་རུང་། དེ་པན་
 འདོགས་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལྟ་བུ་ནི་རིགས་ལ་རྩེས་སུ་འགོ་
 ལྷོག་བྱུབ་པས་གཏན་ཆོགས་སུ་འཐད་དེ། དུ་བ་ཆོས་ཅན། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་གོ་བྱེད་

༡ [མ་བྱེ། ༡༠ན་༦ན། མ་ ཞོལ། ༡༠བ་༡ན། སྐྱེ། ༡༡ན་༡ན། ལྷ། ༡༡ན་༥ན། མེ * མེ]

ཀྱི་འབྲས་ཀྱི་ལང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་མེད་པའི་འབྲས་
བྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་འབྲས་བྱ་དེ་ཡོད་ན་དུས་ནམ་ཡང་རྒྱ་དེ་ལས་སྤྱེ་བར་
མཐོང་ལ། རྒྱ་དེ་སྤྱོད་དུ་མ་སོང་ན་ཡུལ་དུས་འགར་ཡང་འབྲས་བྱ་དེ་མ་མཐོང་བའི་
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་ངེས་པ་དེ་ཉིད་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན་པས་
ཉེས་པ་སྤྲུལ་དེ་དག་མེད་ལ། ལའི་དུ་བ་ཡང་རྟགས་སུ་ཁོ་ལོ་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་
ལའི་མེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ལའི་དུ་བ་ཆང་མང་ལ་རྗེས་སུ་མི་
འགོ་བས་རྗེས་བྱུང་ངེས་པ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་དག་འགལ་
རྟགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་
གསུམ་མོ། །མདོན་སུམ་གྱིས་ལ་ལ་དམིགས་པའི་དུ་བ་རྟགས་སུ་འདོད་པ་ཡང་ལ་
ལ་ཡོད་པའི་དུ་བ་རྟགས་སུ་འདོད་པ་དང་བྱུང་ཆེ་ཆུང་མེད་པས་ཉེས་པ་སྤྲུལ་མར་
འགྱུར་རོ། །

རྟགས་འགོད་པའི་ཆེ་དུ་བ་ཅམ་བཞོད་ལ། སོང་བ་ནི་ལའི་དུ་བ་སོང་བར་འདོད་
པ་དེ་ལ་ཡང་རྟགས་སུ་གང་སོང་བ་དེ་ལ་ཉེས་པ་གསུམ་པོ་ལྟོག་དུ་མེད་དོ། །ཁྱོད་
གྱིས་རྟགས་སུ་འདི་སོང་ཞེས་སྒྲིམ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་གང་སྒྲིམ་པ་དེ་
རྟགས་སུ་མ་སོང་གང་སོང་བ་དེ་སྤྱི་ཅི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་སྐྱེས་པ་
གང་སོང་བ་དེ་སྤྱི་རྒྱས་ན་ཡང་དེ་ཉིད་བཞོད་པས་ཆོག་མེད་ནད་འོང་བར་མཐོང་ནས་
མ་བཞོད་དམ། ཡང་འགོད་པའི་ཆེ་ལའི་དུ་བ་རང་མཆོན་བཞོད་ལ། རྟགས་སུ་སྤྱི་
མཆོན་སོང་བར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བས་ན་བའི་དབང་པོ་མ་ཉམས་
པར་བྱས་ལ་ལེགས་པར་ཉན་དགོས་སོ། །

ཡང་རྒྱ་འབྲས་གྲུབ་དུས་སྒྲ་ཕྱིར་གནས་པས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་རྟོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གིས་བརྟགས་པ་ཅམ་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་རྩ་ན་དུ་བ་ཆོས་ཅན། འབྲས་
བྱ་ཡིན་ཏེ། བན་གདགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་ན་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་
ཐལ། དུ་བ་གྲུབ་ན་པན་གདགས་བྱར་འགལ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན་དེ་
ལ་རྟགས་དེ་གྲུབ་པ་འགལ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡང་རྣམས་ཐད་དང་མི་
སྲིད་པ་དང་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་བསྟན་མི་རུས་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མར་འགྱུར་
བས་རྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་གོ། །དེས་ན་པ་གི་ན་དུ་བ་འདུག་པས་མེ་འདུག་སྟུང་ཡང་
རྟགས་སུ་ནི་དུ་བ་ཉིད་སོང་བ་སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་མ་མེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཏེ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རང་བཞིན་ཡོད་ཅམ་དང་
རང་ཆོས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་སྐྱུ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་མི་རྟག་པ་དང་
བདག་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནི་འབྲས་རྟགས་སུ་མ་བླང་འདི་ཡང་སྒྲོག་གྱུར་གོ་བྱེད་
དོ། །ཞེས་པའོ། །ཡོད་ཅམ་ཞེས་པས་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པ་བཅད་ནས་
བྱས་པ་ཡོད་ཅམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་རུས་པ་
ཐོགས་མེད་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་རུས་པ་
ཐོགས་མེད་ཡིན་པས་ཡོད་ཅམ་ནས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཞེས་
བྱའོ། །འདིར་བདག་ཅིག་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་ཅམ་བཤད་ནས་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་མི་རུང་བའི་ཅོད་སྒྲང་དང་སྒྲོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་

ཆད་མ་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པ་དང་། སྤང་རུང་མ་དམིགས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་ཆོག་དོན་དང་། དེ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་། ཉགས་འདིའི་དགོས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འག་ཟ་ལ་རང་གང་ལ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་སྤྱིས་བྱའི་རྒྱད་ཀྱི་
ཆད་མ་རྣམས་ནི་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་དེ་
འབྲའི་གང་ཟག་གི་བཅད་ཤེས་དོན་མ་ཐུན་གྱི་ཡུལ་དུ་མེད་པའི་འག་ཟ་ལ་གང་ཟག་
དེའི་ངོར་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་པ་གོ་བའི་འབྲས་བྱ་ཅན་གྱི་
ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོར་དེ་མི་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྤྱི་མི་ཉག་པར་བསྒྲུབས་ན་དེ་གོ་བའི་འབྲས་བྱ་ཅན་གྱི་ཉགས་ཡིན་པ་བཞིན་
ནོ། །རྣམས་ནི་ལུང་གི་ཆད་མ་སོགས་མང་ཆོག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདུན་གྱི་གཞིར་འག་ཟ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་ཡོད་ངེས་མ་
ཡིན་པ་དང་། ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་སྟེ་འག་ཟ་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་
ན་དེར་འག་ཟ་མེད་ངེས་སུ་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལ་དེ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། སྤྱི་མ་སྒྲུབ་ཅེ་ན། འོ་ན་དེ་ཡོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་དམིགས་སུ་མི་རུང་
བར་ཐལ། ཆད་མས་དམིགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཅན།
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་མིན་པར་ཐལ།
མདུན་གྱི་གཞིར་འག་ཟ་ཡོད་ན་ཁྱོད་གྱིས་ཡོད་པར་གཟིགས་པའི་ངེས་པ་མེད། དེར་
ཁྱེད་གྱིས་མ་གཟིགས་ན་མེད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། འག་ཟ་

གཞིགས་ན་ཡོད་ན་ཡང་དམིགས་པར་ཐལ། སྤྱིར་ཤ་བ་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོད་པ་
ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཉམས་སོ། །གཞི་དེར་ཤ་བ་
ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་དམིགས་པ་ཁེགས་པར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པ་ཁེགས་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཚད་མས་དམིགས་པར་གྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །

འོན་ཀྱང་ལྟར་ན་ཡང་གཞི་དེར་དེ་མེད་ངེས་སུ་ཐལ། ཡོད་ན་དམིགས་དགོས་
པ་གང་ཞིག་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཉགས་ཕྱི་མ་ཐེ་ཆོམ་བ་ནས་མ་གྲུབ་སྟེ།
དེར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བ་བ་བཞིན་དུ། ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐེ་ཆོམ་
བ་ལ་དེ་ལྟར་དེར་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟིགས་མ་གཟིགས་ཀྱང་ངེད་ཐེ་ཆོམ་བའོ། །མ་
དམིགས་པ་མ་གྲུབ་ན། དམིགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཡོད་ངེས་སུ་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། འོན་གཞི་འདིར་ཤ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞི་འདིར་ཤ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་
བརྗོད་ན་ལན་གང་ཡིན། ཉགས་མ་གྲུབ་ན་དེར་དེ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེར་དེ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་ལན་ཐོབ་ཅིག །སྤྱི་ཕྱི་ཁྱེད་པ་མེད་
སྟམ་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟིགས་པ་བཤད་པའི་སྐབས་ལ་སོམས་ཤིག །

འོན་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེར་དེ་ཡོད་ཀྱང་གང་ལ་
བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་བལྟར་མི་རུང་བ་ཡིན་གྱི་
དེར་དེ་ཡོད་ན་སྤྱིར་ཚད་མས་དམིགས་སུ་མི་རུང་བ་ག་ལ་ཡིན། དེས་ན་སྤྱིར་བ་སྤྱི་
མ་ལྟར་རམ་ཡང་ན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་བ་རང་གང་ལ་བསྐྱལ་དོན་དུ་
སོང་བ་དེས་དེ་ཡོད་ཅེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་ན་བྱེད་མ་དམིགས་པར་སྤྱད་ཅིང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་

དེ་འདྲའ་གྱི་ཆོད་མ་མེད་པ་འགོད་ན་རྒྱ་མ་དམིགས་པར་སྤྱད་ལ། རྟོགས་ཆོས་
མངོན་སུམ་དང་ཁྲབ་པ་དེ་གཉིས་སྤྱབ་ཚུལ་ལྟར་རོ། །འགོད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི་ཨ་
ཟ་ཉིད་སྤྱབ་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་
ཡིན་ལ་དེ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་དམིགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །

འོན་རྒྱུའམ་ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། འོན་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྤྱབ་
པ་ལ་དུ་ཡོད་ཉགས་སུ་བཀོད་ན་འབྲས་ཉགས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། མེ་ཡོད་དང་
བདག་ཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་འགོད་ཚུལ་ཅམ་ཡིན་གྱི་མེ་ཉིད་སྤྱབ་པོའི་འདོད་
པས་དམིགས་པའི་བསྤྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་འགོད་ཚུལ་དེ་ལྟར་
ཡིན་ཡང་། ཨ་ཟ་ཡོད་པ་ཉིད་སྤྱབ་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་དགག་བྱའི་
ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཏེ། འོག་རྟོགས་དམ་འཆམ་བ་ན་གཞི་དེར་ཨ་ཟ་ཡོད་
ཅེས་དམ་བཅས་པས་སོ། །

དེས་ན་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་སྤྱབ་པོའི་འདོད་པས་
དམིགས་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་སྤྱིར་ཡོད་དེ་ཡོད་ན་ཕྱིར་
ཁོལ་གྱིས་དམིགས་སུ་རུང་བས་མ་ཁྲབ་པ་ནི་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆོགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཡིན་གྱི། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཡོད་ཀྱང་བལྟར་མི་
རུང་བ་ཞེས་མི་སྤྱར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་མེད་པར་
ཐལ། དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཁྱེད་ལ་ཡང་གཞི་དེར་དགག་
བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར་

༡ །[མ་ཕྱི། ༡༥བཟུ། འདད་ ཞོལ། ༡༣༡ན། སྤྱ། ༡༣བ༡ན། ཟ། ༡༣བ༡ན། འདོད་ * འདོད་]

ཅེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེན། འབྲེལ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། སྤྲ་ཏྲག་པར་བཏགས་པའི་
དོན་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྤྲ་ཏྲག་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། གང་དག་མི་སྤང་བ་མི་དམིགས་
པའི་གཏན་ཆིགས་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་དེ་ལ་འདི་འདི་བར་བྱ་སྟེ། བྱལ་མཐའ་ལ་སློ་
ཁ་མ་སྤྱགས་པའི་སོ་སོ་སྟེ་བོ་དག་གིས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་གི་གནས་ལུགས་འདི་
ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བ་རིགས་སམ་མི་རིགས་དང་སོ་ལྟར་ན། སྤྲ་བ་ཐམས་
ཅད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། བྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་མེད་ན་མི་རིགས་ཞེས་སྤྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆིག་དང་མཚུངས་སོ། །རྒྱ་མཚན་
ཡོད་ན་སོ་སོ་སྟེ་བོ་དེའི་རྒྱད་ལ་དམ་བཅའི་དོན་དེ་དམིགས་པའི་ཆད་མ་མེད་པ་
ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པས། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་དོན་ཁས་སྤངས་ནས་ཐ་
སྟོད་ལ་སྤང་བ་ཅན་དུ་ཟད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། མདོ་ལས། འཕམ་ང་དང་འབྲ་བས་གང་ཟག་གི་ཆོད་བཟུང་གི་
ཁག་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཆོད་མི་བཟུང་སྟེ། ཉམས་པར་གྱུར་ཏ་རེ་ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ཡིན་པས་རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་གང་ཟག་འདི་སྟོན་འདི་དག་དང་
བཅས་སོ། །ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སམ་འདི་དང་འདི་ལས་གཞན་མེད་
དོ་ཞེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤྲ་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །སྤྲེས་བྱ་དམ་པ་གང་ན་ཡོད་
མི་ཤེས་ཤིང་སྤྲེས་བྱ་དམ་པ་ལ་སྟོད་པ་ནི་རན་འགོ་མི་བཟད་པའི་རྒྱ་སྤལ་དུ་བྱིན་
པར་མདོ་རྒྱ་ཏུ་ནས་གསུངས་པས་ཐལ་བས་གཡོགས་པའི་མེ་དོང་བཞིན་དུ་
གནས་འདི་ལ་སྟོ་གོས་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་བག་དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །སྤར་
བྱི་མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འབྲེལ་བྱི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

ལ་མན་བ་དང་བདེ་བའི་མེམས་དང་ལྡན་པར་བྱ་དགོས་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་བས་
སྒྲེ་བོ་གཞན་དག་ལ་དག་སྒྲུང་སྒྲོང་བར་མ་རྒྱས་ནའང་སྒྲོན་བརྗོད་ཀྱི་སྤྲོ་བ་ཅུང་དུ་
བྱས་ན་མཛེས་སོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། སྒྲུང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་།
མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་སྒྲུང་ལོ་། །དང་པོ་ནི། སྒྲུང་རུང་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་
མེད་པ་ཤེས་ཤིང་གོ་བའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། སྤྲོ་བ་པོའི་འདོད་
བས་དམིགས་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཡོད་ན་ཕྱིར་རྒྱལ་ལ་
སྒྲུང་རུང་གི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས། རང་གི་དགག་བྱ་འགོག་པའི་མ་དམིགས་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཅེས་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་མ་
ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་འདི་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་དང་། དབྱེ་བ་མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞི་འགའ་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་དུ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུང་
རུང་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། འགོད་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ་དགག་བྱའི་
ཆོས་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་དངོས་ཀྱི་འགའ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་དག་
བྱུང་ཅིང་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཁྱབ་
མཉམ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་ན་བཟླར་རུང་བའི་བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་བྱུང་ཅིང་མ་དམིགས་
པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། བཟླར་རུང་དགག་བྱའི་ཆོས་

༡ །མ་བྱེ། ༡༣བ། ༡༣ ། ཞེལ། ༡༣བ། ༡༣ ། སྤྲོ་བ་ལྟེན། ༡༣ ། སྤྲོ་བ་ལྟེན། ༡༣ ། རོ་མ་རྒྱ།

དང་སྒྲུབ་རྒྱུ་།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྦྱིར་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་དུས་དང་
གངས་ངེས་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་གནས་ཏེ། དགག་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་དགག་གཞི་ཕྱིར་
ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། མི་
རུང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་པ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་དེ། དགག་གཞི་དངོས་སུ་རྟགས་
ནས་མེད་དགག་ཤུགས་ལ་འཇུག་པ་མིན་པ་དགག་གཞི་དང་བྲལ་བའི་མེད་དགག་
ཡན་གར་བ་ཚུར་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟམ་ངེས་
ལས་འདི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགག་པ་བྱེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བྱ་བར་འོས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་པ་དགག་གཞི་སྤང་མི་རུང་ངོ་། །དེས་
ན། དེ་ལ་དགག་པ་བྱེད་ན་ངེས་པར་རྗེས་དཔག་འཇུག་དགོས་སོ། །སྤང་དུ་རུང་བ་
ལ་ཡང་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཡོད་ན་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་སྤང་དུ་རུང་
བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། མི་རུང་ན་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པ་མ་
གཏོགས་རྟགས་གཞན་མི་འཇུག་གོ། །སྤང་དུ་རུང་བ་ལ་ཡང་དགག་གཞི་དེར་ཕྱིར་
ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། རུང་
ནས་རྟགས་གྱིས་དགག་པ་བྱེད་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་འཇུག་
པའི་དུས་སོ། །

སྦྱིར་སྤང་དུ་རུང་ནས་དགག་གཞི་དེར། མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་ལ།
དེར་དེའི་འབྲེལ་ཆ་སྤང་རུང་དང་འགལ་ཆ་སྤང་རུང་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འབྲེལ་ཡུལ་
ལ་ངོ་ཐོ་རྒྱ་འབྲས་བུ་གསུམ་དུ་ངེས་ཤིང་། ངོ་ཐོ་ལ་བྲབ་ཆེ་བ་དང་མཉམ་པ་གཉིས་

སྤྲེལ་ལ། ཁྲབ་བྱེད་སྒྲུང་རུང་ཡིན་ན། ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འབྲུག་
དུས་དང་། ཁྲབ་མཉམ་སྒྲུང་དུ་རུང་ན་བཤད་པ་ལྟར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་
འབྲུག་པའོ། རྒྱ་སྒྲུང་རུང་ཡིན་ན། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་འབྲུག་དུས་དང་འབྲས་བུ་སྒྲུང་
དུ་རུང་ན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཅམ་བཀག་པས་འགོག་མི་རུས་པས་དངོས་འབྲས་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་འབྲུག་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། འབྲེལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་བཞིར་ངེས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་དོ། །གཞི་དེར།
འགལ་རྒྱུ་སྒྲུང་དུ་རུང་བ་དེ་བསྐྱབ་ནས་འགོག་པ་ལ། འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་
གསུམ་དུ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་འགལ་རྒྱུ་ཡང་འགོག་རུས་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་
གསུམ་དུ་ངེས་ལ། ངོ་བོ་ལ་རང་དང་ཁྲབ་ཆེ་ཆུང་མེད་པ་དང་། ཁྲབ་ཆེ་བའི་འགལ་
རྒྱ་གཉིས་སྤྲེལ་ལ། དང་པོ་ལ་རང་གི་འགལ་རྒྱ་དངོས་དང་འགལ་རྒྱའི་འབྲས་བུ་
རྟགས་སྤྲེལ་བཞོད་པ་གཉིས་སྤྲེལ་པས་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང་། འགལ་
འབྲས་དམིགས་པ་གཉིས་དང་གཉིས་པ་ནི་ཁྲབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་སོ། །

རྒྱའི་འགལ་རྒྱུ་ལ་ཡང་། དགག་བྱ་འགོག་རུས་རྒྱའི་འགལ་རྒྱ་དངོས་དང་།
འགལ་རྒྱའི་འབྲས་བུ་རྟགས་སྤྲེལ་བཞོད་པ་གཉིས་སྤྲེལ་པས་རྒྱ་འགལ་དམིགས་
དང་། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་
འབྲས་བུའི་འགལ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཅམ་གྱི་འགལ་རྒྱས་འགོག་མི་རུས་ཤིང་།
དངོས་འབྲས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་དགོས་པས་འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་
ན། འགལ་དམིགས་བྲག་དང་། འབྲེལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་བཞིར་ངེས་པས། རྣམ་ངེས་
ལས་དེ་ལྟར་ན་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི་སྤྱོད་བའི་བྱེད་གཤིས་རྣམ་པ་བརྟུ་ཡིན་ནོ་

ཞེས་གསུངས་ཀྱིས་དེ་ལས་གཞན་དུ་འདོད་པ་དག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པར་
མི་སེམས་སོ། །

འདིར་རྩ་བས་དངོས་སུ་དབྱེ་བ་བཞི་བསྟན་པ་ནི། འགལ་ཁྲ་བསྐྱབས་ནས་
འགོག་པ་ལ། དངོས་སུ་གཞོད་པའི་འགལ་ཁྲ་དང་། དངོས་སུ་མི་གཞོད་ཀྱང་བརྟུང་
ནས་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འགོག་པའི་གཙོ་བོ་འགལ་དམིགས་
གཉིས་པོ་འདིར་འདུས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་ནས་འགོག་པ་
ལ་དོན་གཞན་དང་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འདིར་ཡང་
གཙོ་བོ་འདི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་པར་གཉིས་ཁ་
བསྐྱང་བ་ནི། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས།
རྟགས་གཞན་འཕེན་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་སྒྲུབ་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བ་ཅན་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་བར་བྱ་
བ་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རེག་གཅིག་སུ་འགོག་པ་ལ་ཡང་དུ་
མར་དབྱེར་རུང་ངོ། །ཡང་འདིར་བཤད་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་གཞིའི་དབྱེ་བ་
ངེས་པའི་ཡན་ལག་དང་། འོག་ནས་བཤད་པ་མཆོན་གཞི་ལ་མཆོན་ཉིད་ངེས་བྱེད་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ལ། ཡང་འདིར། མདོར་བསྟན་དང་འོག་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་
པས་དགོས་པ་ཐ་དད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོས་པའི་སྒྲོན་མེད་དོ། །འདིས་མཆོན་
ནས། བདག་མེད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་པའི་ཚུལ་ངེས་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་ཁྲའི་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་དུ་ངེས་

བ་ལ། འགལ་སྒྲིའི་རོ་བོ་མེས་གང་རེག་འགོག་བ་ལ་ཚད་བ་མེད་ཀྱི། མེའི་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུ་གཉིས་གང་རེག་འགོག་བ་ལ་ཉེ་རིང་གི་བྱུང་བར་མི་འཐད་བས་རྒྱས་
འགོག་མི་རྒྱས་ན་འབྲས་བུས་ཀྱང་མི་རྒྱས་ལ། དེས་རྒྱས་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་
རྒྱས་བས་གཞི་འགར་གང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་བ་མེད་དེ་བྱུང་ཤིང་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་འཁྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལ་བྱབ་བ་མེད་བ་ནི་
དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཁྱེད་ཀྱི་རྟགས་སུ་སྟོར་
བ་གང་ཡིན་བ་བྱུང་ཤིང་དེ་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱབ་པའི་གཞིར།
གང་རེག་འགོག་བ་བྱབ་བ་འབྲས་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་འགོག་པའི་སྟན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་རྒྱ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་བཞུགས་བ་གང་ཞིག་གང་རེག་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དག་དང་ནི་ཁྱོད་འགལ་བ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱའི་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འགལ་བརྟགས་སུ་བཞུགས་བ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འཁྱུར་བ་ཡོད་དེ།
མེས་བྱབ་བར་ནོན་བ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱབ་པའི་གཞིར། གང་འབྲས་སུ་
ཡོང་བྱེད་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་བ་མེད་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཅེས་ཤུགས་ལ་འཕངས་སོ། །སྟོར་བ་དེས་འཕངས་བ་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་
འབྲས་བུ་དམིགས་བ་དང་བཅས་བས་སྐབས་འདིར་འབྲེལ་བར་མ་དམིགས་པའི་
སྟོར་བ་བརྒྱད་བཞུན་ཏོ། །

དང་པོ་ལ། བྱབ་བ་མེད་པའི་ལན་ནི། འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཏུ་བ་
དག་འཁྱུར་བས་བྱབ་བར་ནོན་བ་དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱབ་
པའི་གཞིར། རང་ཉིད་ཡོད་ཅུ་གྱིས་གང་རེག་འགོག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་གང་རེག་

རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པ་མེད་ཅོད་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་ཡུལ་དང་དུ་བ་འག་ཏུ་
འབྱུང་བཞིན་པའི་དུས་དང་ལ་སོགས་པ་གང་རེག་འགོག་ཅུས་ཀྱི་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་
པའི་གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མེ་
དང་གང་རེག་གཞི་དེར་བྱིར་རྒྱོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཡུལ་དང་།
དུ་བ་སྤང་དུ་རུང་བའི་དུས་དང་སོགས་པས་དེ་འག་ཏུ་འབྱུང་བཞིན་པའི་རྣམ་པའི་
ཁྱད་པར་ལ་བལྟོས་ཞེས་སོ། །བྱུང་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་ཆོས་ཅན། གང་རེག་འགོག་པ་
ལ་ཁྲབ་པ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འགོག་པ་ལ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་
སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་སོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བལྟོས་པ་ལས་གཞན་དུ་དེ་ལ་
མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་གང་བ་གང་རེག་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཐལ་བ་རྟགས་
སུ་བཀོད་པ་བཞིན། ཡང་གི་སྐྱས་འགལ་རྒྱ་དམིགས་པ་ལྟར་འགལ་འབྲས་ལ་ཡང་
རྟགས་གང་བྱུང་གིས་མི་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡང་དག་གི་
ཁྱད་པར་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པ་དགག་པ་དང་། ལྟར་སྤང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་དག་ཏུ་
འདུས་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྔ་ཕྱི་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོད་སྤང་དང་། དུས་མཉམ་ལ་བརྟེན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་གོ་བས་རྟགས་སུ་འཐད་ཅིང་རྟགས་ཆོས་རྩས་ཐ་
དད་དང་རྒྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པས་རྣམ་གསུམ་ཉིད་
ཅེས་པའི་ངེས་གཟུང་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མཐའ་གཅོད་པའི་རིགས་པའི་འབྲེལ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན། རྩས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་ལ་
རྟགས་པ་སྐྱེས་ཀྱང་སྔ་ཕྱིའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་མི་རུང་

བའི་ལན་ཚོགས་པ་ཞེས་དང་། མི་མཉམ་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་མིན་པའི་ཕྱོགས་ཉགས་
 མིན་པ་ནི། མི་མཐུན་ཞེས་པ་འོག་མ་དང་རྒྱ་འབྲས་ལ་འབྲས་བུ་བཀོད་པ་དང་། རྒྱ་
 བཀོད་པ་གཉིས་ལས། འབྲས་བུའི་སྤྱི་ས་རྒྱའི་སྤྱི་དཔོག་པ་འབྲས་ཉགས་སུ་བསྟན་
 ཟེན་ལ་རྒྱའི་བྲད་པར་དཔོག་པ་ཉགས་སུ་མི་རུང་བ་མི་མཐུན་ཞེས་པ་སྔ་མ་དང་།
 འབྲས་བུའི་བྲད་པར་གྱིས་རྒྱའི་སྤྱི་དཔོག་པ་འབྲས་ཉགས་སུ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་།
 རྒྱ་ལ་ཚོགས་པ་དང་མ་ཚོགས་པ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མས་འབྲས་བུར་མ་བཟད་རུང་བ་
 དཔོག་པ་འང་མི་རུས་པ་རྒྱ་མ་ཚོགས་ཞེས་པ་དང་། སྔ་མས་འབྲས་བུ་སྤྱེ་རུང་དང་
 འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ལས་རུང་བ་དཔོག་ན་རང་བཞིན་དུ་འདུས་པས་གངས་
 དེས་ལ་མི་གཞོད་ཅེས་པ་ནི། རྒྱ་ནས་དང་ཚུ་ལུད་བྱོད་གཤེར་སོགས་ཚོགས་པ་
 ཚང་བའི་ཚོགས་པ་ཆོས་ཅན། བྲོད་ལས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱལ་བའི་གཞིར།
 རང་འབྲས་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུ་སྤྱེ་རུང་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་
 བཞིན་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། དེ་སྤྱབ་ཀྱི་ཚུ་ལ་གསུམ་གང་
 ཞིག་བྲོད་ལས་རང་འབྲས་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུ་སྤྱེ་བ་ནི་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་དོན་གཞན་ལ་མི་
 ལྟོས་པར་རང་བྱལ་ཅམ་ནས། དེ་སྤྱེ་རུང་གི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ནས་ཀྱི་
 སྤྱ་གུ་བསྐྱེད་པ་དཔོག་ན་བྲལ་བ་མ་དེས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གཞིར་འབྲས་བུ་ནས་
 ཀྱི་སྤྱ་གུ་བསྐྱེད་པ་དཔོག་པ་ལ་ནི་བྲལ་བ་མ་དེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྲོད་ལས་འབྲས་
 བུ་དེ་བསྐྱེད་པ་བྲོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་། ཕྱི་མའི་རུས་པ་ནམས་གོང་
 ནས་གོང་དུ་འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་ཞིང་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། བྲལ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བྲོད་
 གང་ཡིན་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱིས་གོགས་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་

པའི་གཞི་མ་ཐུན་དག་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་གི་ཕྱོག་པ་རྟགས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ།
རྒྱའི་དོན་གང་ཡིན་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཞི་དེ་ནས་ཀྱི་མུ་གུའི་རྒྱར་
ངེས་ནས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་དེ་སྐྱེ་བར་ངེས་
ནས། སྐྱེ་རུང་མི་རུང་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟོས་ཤིག་དེས་ན་ནས་དང་ཚུ་ལུང་
འོད་གཤེར་སོགས་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ལུག་ལོའི་དབྱིད་ཀྱི་ཞིང་འདི་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་ལས་རང་འབྲས་ནས་ཀྱི་མུ་གུ་སྐྱེ་རུང་སྟེ། ནས་དང་ཚུ་ལུང་འོད་གཤེར་སོགས་
ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་དགོད་པར་བྱ་ཞིང་རྟགས་དང་ཅོད་
གཞིར་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་རང་འབྲས་ནས་ཀྱི་མུ་གུ་བསྐྱེད་ངེས་ཡིན་ཡང་དེ་དག་ཡིན་
ན་བསྐྱེད་པའི་ཁྲབ་པ་མ་ངེས་ཤིང་། རུང་བ་ཅམ་གྱི་ཁྲབ་པ་ངེས་སོ། །

འོ་ན་ཞིང་དེ་དག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ནས་ཀྱི་མུ་གུ་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུ་
ཀྱི་གོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱེད་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་བུམ་པ་ཡོད་པ་
ལ་འགལ་རྒྱུ་ཀྱི་གོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་
སྐྱེད་ངེས་ཡིན་ན། དེ་མི་སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་
རྒྱུ་ཀྱི་གོགས་མི་སྲིད་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་
ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་ངེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། བསྐླལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །

ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ས་བརྒྱད་པ་བ་སངས་རྒྱས་ངེས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་རྒྱབ་ལ་འགལ་རྒྱུ་ཀྱི་གོགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་
བསྐྱེད་ངེས་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་པོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲལ་བར་ཐལ། ཚད་མའི་

སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ངེས་ནས་བསྐྱེད་ངེས་མིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་ཁྲངས་
སོ། །སྤར་བཤད་པའི་ཞིང་ཡང་ཡིན་ལ། ཉན་གྱི་མྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་
གཞི་མཐུན་སྲིད་དམ་མི་སྲིད། མི་སྲིད་ན་བསྐྱེད་ངེས་ཡིན་པའི་བྱབ་པ་མ་ངེས་པ་
དང་འགལ་ལ། སྲིད་ན། དེ་འབྲེལ་གཞི་མཐུན་དེ་ཆོས་ཅན། ཉན་གྱི་མྱ་གུ་སྐྱེ་བྱུང་བྱ་
ཐལ། སྤར་བཤད་པ་དེ་འབྲེལ་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། མྱ་གུ་མི་སྐྱེད་
པའི་གཞིར་ཆད་མས་ངེས་ན། སྐྱར་མི་བྱུང་བྱ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མདུན་གྱི་གཞིར་
བསྐྱལ་དོན་གྱི་ཤ་བ་སྲིད་དམ་མི་སྲིད། མི་སྲིད་ན། མེད་ངེས་སུ་འགྱུར་བས་བསྐྱལ་
དོན་ཉམས་ལ། སྲིད་ན། གཞི་དེར་བསྐྱལ་དོན་ཤ་བ་ཆོས་ཅན། བསྐྱལ་དོན་བྱ་མི་བྱུང་
བར་ཐལ། ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞི་དེར་བསྐྱལ་དོན་ཤ་བ་ཡོད་པ་འདྲ་སྲིད།
མེད་པ་འདྲ་སྲིད་པར་ཁས་ཁྲངས་ཀྱང་ཤ་བ་ཆད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་
པས། ཆོས་ཅན་ཉིད་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟེའོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤར་བཤད་པའི་ཞིང་དེས་མྱ་གུ་
བསྐྱེད་པ་འདྲ་སྲིད་མི་སྐྱེད་པ་འདྲ་སྲིད་པས་ཞིང་དེ་དང་མྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པའི་གཞི་
མཐུན་སྲིད་པ་ཆད་མས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་འབྲེལ་གཞི་མཐུན་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་
མི་དགོས་པས་ཆོས་ཅན་ཉིད་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟེ་བར་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །འོ་ན་མ་
ངེས་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་འབྲེལ་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ།
ཆོགས་པ་ཆད་པའི་ཞིང་དེ་ཡིན་ན་མྱ་གུ་བསྐྱེད་པའི་བྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ་དེ་འབྲེལ་ཞིང་
ཡང་ཡིན་མྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་དོན་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱམ་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པའི་བྱབ་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་འདྲ་ཡིན་
མེད་པ་འདྲ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཉགས་མ་གྲུབ་པར་གིན་ཏུ་

གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱ་རམ་གྱི་རོའི་རྟགས་ལས་དེའི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་
བར་མཐོང་བས་དེ་རྟགས་སུ་རིགས་ལ། རྟགས་ཚོས་རྩལ་ཐ་དད་ཅིང་། རྒྱ་འབྲས་
མིན་པས་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་གངས་རེས་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། ལན་དངོས་
དཔེས་སྟོན་པ་ནི། སེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བྱ་རམ་གྱི་རོའི་ལས་ཁ་ནང་དུ་བྱ་རམ་གོང་བུའི་
སྟེང་དུ་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་བྱ་རམ་གྱི་རོའི་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་དཔོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའི་
སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་ཚད་མ་དེ་རྟགས་དེས་གཞི་དེར་བྱ་རམ་གྱི་རོའི་སྤྲ་མས་
བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཚོས་རྩལ་སུ་དཔག་
པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་ཚད་མ་དེ་རྒྱ་
ཚོས་རྩལ་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་སྟེ། བྱ་རམ་གྱི་རོའི་གཟུགས་
གཉིས་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པའི་འབྲེལ་པ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ནི་རོའི་ཉེར་
ལེན་རོ་སྤྲ་མ་ཡིན་ལ། ཚོས་ནི་དེའི་བྱུང་པར་བྱེད་ཚོས་རོ་སྤྲ་མས་གཟུགས་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱས་པའོ། །དེ་དངོས་སུ་དཔགས་པའི་སྟོབས་ལས། ཚད་མ་ཅིག་ཤོས་སྐྱེས་པ་
ཡིན་གྱི། རོའི་གཟུགས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཚད་པའི་བསམ་པ་ལ་བྱ་རམ་གྱི་རོའི་ལས་གཟུགས་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་
པ་ནི་གཟུགས་ཉིད་དཔོག་པའི་རྟགས་སུ་འོས་མེད་དུ་འགྱུར་སྟུང་དུ་བསམས་པ་དེ་
དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས་ལན་མ་འདེབས་སེག། །དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཡང་
འབྲས་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ཞེས་སྟེ། བསམ་ནི་ཚད་པ་དེ་ཟུག་པར་ཁས་སྐྱོང་།

དགོས་ལ། འབྲས་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་ན། ཀུ་འབྲས་ཀྱི་ནམ་དུ་ཅུང་ཟད་
མི་གསལ་བར་ཟད་དོ། །དཔེར་ན། དུ་བས་དུ་ལྷན་ལའི་སྟེང་དུ་མེས་བྱད་ཤིང་གི་
འགྲུར་བ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སྦྱབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྒྱས་པ་དེ་དང་དུ་བ་དང་
ཆོགས་པ་གཅིག་པའི་བྱད་ཤིང་གི་འགྲུར་བ་ཉགས་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀ་སྦྱེས་པ་
བཞིན་ནོ། །བྱད་ཤིང་གི་འགྲུར་བ་ནི་ཐལ་བ་དང་སོལ་བ་སོགས་སོ། །

དཔེའི་སྒྲིབ་བ་ནི། དུ་ལྷན་ལ་ཆོས་ཅན། མེས་བྱད་ཤིང་གི་འགྲུར་བ་སྐྱེད་པའི་
རྒྱས་པ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །ཕྱོགས་ཆོས་བསྦྱབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་
ཅན། བྱ་རམ་ཀྱི་རོ་གཟུགས་ཆོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་བྱ་
རམ་ཀྱི་རོ་སྔ་མའི་རྒྱས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི་ཉེར་ལེན་ཅན་བྱ་རམ་ཀྱི་རོ་མེད་ལ།
རོ་སྔ་མ་དེ་ཉིད་གཞན་བྱ་རམ་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་འང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད། དེ་
བཞིན་དུ་ཅིག་ཤོས་ལ་འང་སྒྲུབ་ནས་མདོར་ན། བྱ་རམ་ཀྱི་རོ་སྔ་མས་བྱ་རམ་ཀྱི་
རོའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་བྱ་རམ་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
བྱེད་ལ། བྱ་རམ་ཀྱི་གཟུགས་སྔ་མས་དེ་ལས་ལག་སྟེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉགས་ཀྱི་
རྒྱས་ལུལ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཇེས་དབག་ནམ་པ་མི་འབྲ་བ་གཉིས་
སྦྱེས་ན་ཉགས་མི་འབྲ་བ་གཉིས་དགོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་སྒྲུབ་བཤད་པ་དེ་
ལྷར་རྒྱ་ཆོས་ཇེས་དཔོག་གི་འབྲས་ཉགས་གཅིག་པོ་དེ་ལས་རང་དུས་ན་འདས་པའི་
བྱ་རམ་ཀྱི་རོ་སྔ་མས་གཟུགས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་། རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་
བྱ་རམ་ཀྱི་གཟུགས་ནམས་ཉགས་པའི་ཆད་མ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། མ་འོངས་པ་ཉགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དོན་བསྟུ་བ་ནི། བྱ་རམ་གྱི་རོ་ལས་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་རྗེས་
དཔག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོན་རྟགས་བཞི་པ་དེས་པར་ཁས་སྦངས་དགོས་པ་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱ་ཆོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དག་གིས་བཀོད་པའི་རྟགས་ལྷག་ལྷན་དུ་བསྟན་པ་དང་།
དེར་སྦྱབ་པ་དང་། ལྷག་ལྷན་གྱི་མིང་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱ་ཁ་ཡར་བས་འབྲས་བུ་
སྦྱེ་བྱུང་དཔོག་པ་ཡང་ལྷག་ལྷན་དུ་བསྟན་པ་ནི། “དཔྱོད་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ན་
རེ། རྒྱ་ཁ་ཡར་བས་འབྲས་བུ་དཔོག་བྱས་ཏེ། ལུས་རྒྱས། དབང་པོ་བྱངས། རྩོ་
གསལ་བ་ཙམ་ལས་འདོད་ཆགས་སྦྱེ་བར་མཐོང་ངོ་། །དེ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་
རྗེས་སུ་དཔོག་གོ་ཞེན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་མ་ཆོགས་པར། འབྲས་བུ་ལྷ་གྲུ་རྗེས་
སུ་དཔོག་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་རྒྱ་ལུང་དང་བལ་བའི་ནས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུང་པའི་གཞིར་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྦྱེ་བྱུང་དཔོག་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་བྱས་པ་འཁྱུར་ནས་ཀྱང་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། རྟས་ཀྱིས་རང་འབྲས་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་དེས་ཡིན་ཡང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་དང་
བལ་བས་ནས་ཡང་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་དོ། །སྦྱེས་བུའི་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་རྩོ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཆགས་བལ་ལ་མ་མཐོང་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུང་པའི་
གཞིར་འདོད་ཆགས་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཆགས་བལ་ལ་སྲིད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་སྦྱེ་བར་མཐོང་ཡང་། ལུ་པ་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༩བཟན། ཕྱོད ཞལ། ༡༩ནུན། སྦྱོད སྒྲ། ༡༩བཟན། ཟླ ༣༠ན ༣ན། དཔྱོད * དཔྱོད།

བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་མེད་པར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །

འབྲས་བུའི་སྤྱི་ས་རྒྱའི་བྱེད་པར་དཔོག་པ་ལྷག་ལྷན་དུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཆོས་
ཅན། འབྲས་བུའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མཐོང་བ་ལས་ཕྱོགས་ཆོས་བྱལ་
ཅིང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅེས་གྲིས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཤེས་
ཤིང་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཆད་མ་སྟེ་རྟགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤྱོད་པ་གང་དག་ཆིག་སྟེ་བ་ལས་སྟེ་བ་པོའི་སྤྱི་ས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཆགས་ཅན་དང་ཞེ་
སྤང་ཅན་ལ་སོགས་པ་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཆིག་ཆོས་ཅན། སྟེ་བ་པོའི་སྤྱི་ས་བུ་པ་
རོལ་པོ་ཆགས་ཅན་དུ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྟེ་བ་
ཀྱི་བྱེད་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་
ལྷངས་པས་བརྗོད་འདོད་དེ་ཉིད་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིང་འདོགས་པ་ཅེས་དུ་
ཟད་ཀྱི་དོན་འདོད་ཆགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་བྲལ་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཆགས་བྲལ་སྤྱིང་རྗེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ནས་ཆིག་སྟེ་བའི་ཕྱིར། སྤྱིང་རྗེ་དེ་
ཉིད་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱའི་བྱེད་པར་དང་འཇིན་
སྤངས་ཀྱི་བྱེད་པར་སོགས་ཀྱན་ནས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེ་སོགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་
དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
གང་གིས་ཀྱང་བྱེད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅེས་པ་དམིགས་ནས་བདེ་བ་
དང་ཐུང་བ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་གི་
བདག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ངང་ནས་སེམས་ཅན་ལ་

དམིགས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བཞིན་དུ་དེར་
ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་སྣམ་དུ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྡུ་མ་ལྟར་རོ། །དེ་
ཡང་བདེ་བ་དང་ཐུབ་འདོད་བྱམས་པ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་བྱལ་འདོད་སྦྱང་རྩེའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་
ལྷོག་བྱུང་འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་མིན་པར་ཐལ། ཅམ་ཡིན་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
འབྲུག་པའི་འབྲུལ་བ་སྲིད་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྤྱ་བའི་འབྲས་ལྷག་
མ་ནི་ཆོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་པའི་འབྲས་དེ་དང་སྤྱ་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་བཙོས་པར་
བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅམ་པ་བཞིན་ཏེ། གཞོགས་མེ་ལ་སོགས་པས་འགའ་ཞིག་མ་
ཆོས་པ་དག་ཀྱང་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དིགས་པ་ཅན་པ་དག་རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་དཔོག་པ་སྡུ་མ་དང་ལྡན་
པ་དང་། འབྲས་བྱ་ལས་རྒྱ་དཔོག་པ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་ལྷག་ལྡན་གྱི་མིང་
དོན་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་ནི། གཞན་དག་གིས་ཉགས་གང་ཞིག་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་བྱུང་བྱུང་བའོ་ཞེས་རབ་དུ་སྟོན་ཅིང་གོ་བར་བྱེད་
པའི་དག་སྤྱ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་དག་སྤྱ་བའི་སྤྱེས་བྱ་པ་རོལ་པོ་ཆགས་ཅན་
དུ་སྤྱབ་པའི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཆོགས་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་སྤྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
ཆོས་བྱུང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་
གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མ་དེས་པའི་ཉགས་བྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐ་བར་མ་དེས་ཏེ།
དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པ་ནི། བྱུང་བ་མེད་དེས་ཡིན་པས་བྱུང་ལ། ལྷག་ལྡན་བྱུང་བ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་ཐ་བར་འདོད་ན་ཡང་གང་ལ་དག་སྤྱ་བའི་སྤྱེས་བྱ་པ་རོལ་པོ་ཆགས་བྱུང་དུ་

སྐྱབ་པའི་འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཆད་མས་མཐོང་ཞིང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དགོས་པས་རྟགས་དང་དགག་
བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་པའི་
ཁྲབ་པ་ངེས་པ་ལ་སྟན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་མཐོང་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱའི་རྗེས་ཁྲབ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་ཟ་བ་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཀྱི་ལྷོག་ཁྲབ་འབྱུབ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྷོས་པར་བསྟན་
པ་དང་། འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་ཁྲབ་འབྱུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་།
བཀག་པས་བྱུབ་པའི་དོན་དང་། མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ལྷོག་ཁྲབ་འབྱུབ་པ་
འབྲེལ་བ་ལ་ལྷོས་པ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་བཞེད་པ་དང་། མི་བཞེད་པ་ལ་འགལ་
བ་བསྟན་པ་དང་། མ་མཐོང་ཅམ་ལྷོག་ཁྲབ་ཏུ་འདོད་པའི་གཞན་སྡེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ལ་ཆིག་དོན་དང་མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷོག་ཁྲབ་
འབྱུབ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྷོས་པ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་གི་བཞེད་པར་རིགས་ཏེ། དེས་
ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མ་ཟད་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གའི་མཆན་ཉིད་
ལའང་ངེས་པ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིས་ཚུལ་གསུམ་གའི་མཆན་
ཉིད་ལ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་
བུ། མ་བྱུབ་པའི་རྟགས་དང་། ལྷོག་དོན་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པའི་
རྟགས་སུ་བྱུབ་པ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་རྟགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་མི་ཏྲག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ངེས་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་
དགོས་ཀྱི་དེ་ལས་མང་པ་མི་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཏྲག་མི་ཏྲག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་
པའི་ཚད་མ་དང་། མཚན་གཞི་བྱས་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཏྲག་པ་ལ་བྱས་པ་
འགོག་པའི་ཚད་མའོ། །ཚད་མ་བྱི་མ་གཉིས་ལས་མེད་ན། དུང་མེར་པོ་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་པར་ཐལ། དུང་ཚད་མས་བྱུག། སྡོན་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཁྲིགས་པའི་བྱིར། དེ་ནི་
སྡོ་མེར་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཉེས་པའོ། །ཚད་མ་གཉིས་པ་
མེད་ན། བེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མི་ཏྲག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ཏྲག་མི་ཏྲག་དངོས་
འགལ་དུ་ངེས་དེ་ཏྲག་པ་ལ་ཁྲིགས་པའི་བྱིར། གཞི་མ་བྱུག་ཀྱི་ཏྲག་པ་ཁྲིགས་ན་ཉེས་
པ་དེར་འགྱུར་ཡང་། མོ་གཤམ་ཀྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཏྲག་པའོ་ཞེ་ན། དེ་བོང་གི་མགོ་
ལ་རྩ་ཡོད་ཅེས་སྒྲུལ་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལ་རྩ་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་
རུང་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཅེ་ན། དེ་བོང་གི་མགོ་འདི་རྩ་ཏྲག་པར་ཚད་མས་
དམིགས་པར་ཐལ། དེ་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བྲབ་པ་མེད་ན། མི་སྤང་པ་མ་
དམིགས་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱས་པ་སྒྲུལ་བྱར་ཁས་སྤངས་
པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་དེ་ལ་རྩ་ཏྲག་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་
ལ་རྩ་ཏྲག་པར་ཚད་མས་དམིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་རྩ་ཏྲག་པར་མེད་པར་
ཐལ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཚད་མ་གསུམ་པ་
མེད་ན། གཞལ་བྱ་དེ་མི་ཏྲག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། མཚན་གཞི་གཞལ་བྱ་
ཚད་མས་ངེས་ཏྲག་མི་ཏྲག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་བྱིར། སྡོར་བ་སྡོར་གཅིག་གི་
སྡོག་བྲབ་ངེས་ན། རྗེས་བྲབ་ངེས་པས་མ་བྲབ་པར་ཐལ། གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཏྲགས་ལ་

བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས། ཉག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་ཀྱང་། བྱས་པ་མི་ཉག་པ་ཁོ་ན་
ལ་འབྲུག་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་
བྱུང་འབྲུག་པར་འདོད་པ་དག་གི་བསམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་བཤད་པ་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྟོག་གི་བྱུང་པ་འབྲུག་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དོན་དང་། ཐུལ་གསུམ་ངོ་ཤོ་གཅིག་
དང་ཐ་དད་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒང་གི་སྟོབ་མ་གཞུང་ལེགས་པར་མི་ཤེས་པ་
དག་དང་གཞན་གྱི་སྟེ་པ་དག་ཉག་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་དེ་ཉིད་ལྟོག་
པ་ཡིན་གྱི་ལྟོག་བྱུང་འབྲུག་པ་དེ་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་དུ་འབྱུང་ལ། གཞི་འགར་
ཆོས་འགའ་ཞིག་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་གཞི་ངེས་དགོས་པས་ཉག་པ་ཞེགས་པའི་གཞི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ཡོད་ཀྱང་ཕྱིར་གྲོལ་ལ་སྤང་དུ་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་ཉག་པ་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མ་མཐོང་
བས་ཆོག་གི། །གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་མཐོང་དགོས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ་སྦྱུང་ནས་
སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྟོབ་མ་དག་ནི་མ་མཐོང་ཙམ་གྱི་ལྟོག་པ་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་
ཙམ་གྱི་རྗེས་འགྲོ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ཐུལ་གསུམ་པོ་ཆད་མས་ངེས་པ་དང་།
ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་ཆད་མ་མེད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་
དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མའི་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་ཐུལ་བྱུག་ཏུ་འདོད་དེ་
དེ་དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་པ་འབྲུག་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཐུལ་
ལེགས་པར་མ་དགོངས་པའི་ནམ་འབྱུང་དུ་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་འབྲེལ་མཛད་པས་མི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མེད་པ་
རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཅིག་ལོག་པས་གཞན་ལྟོག་པར་འདོད་
པས་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཏན་ཆིགས་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། འབྲེལ་
བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སྤྱོད་བྱེད་པ་ངེས་པ་མེད་དེ། དེས་ན་དེ་ཉིད་རྟོན་པར་
མཛད་པ་ན་ངེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཅུང་
ཟད་བཤད་ན། དེ་ལ་སྤྱིར་འབྲེལ་བ་གཏན་ལ་པལ་པ་ལས། རྟགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་
དབྱེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྱང་དགོས་ཏེ། དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་དང་ཐ་དད་དེ་
ལོག་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལས་འབྲུབ་ལ། མེ་ལོག་
པའི་རྟོགས་ཀྱིས་དུ་བ་ལྟོག་པ་སྤྱིར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲུབ་ཀྱང་གཞི་འགར་དུ་བ་
ལོག་མ་ལོག་ཐེ་ཆོམ་ཐ་ནས་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱབ་ན་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་། ཡང་མེ་
དུའི་རྗེས་འཕྱོ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཀྱང་གཞི་འགར་མེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་ལྟོག་
པར་བྱེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤ་བ་དང་། ཤིང་
གི་འབྲེལ་བ་སྦྱབ་པ་ལས་བྲུབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་
ཆིགས་འབྲུབ་ལོ། །བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྟོག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་དེ་
གཉིས་ཐ་དད་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲུབ་ཅིང་། མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་བྲུས་པ་
ལྟོག་པའི་རྒྱལ་ནི་མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་གཞི་ལ་བྲུས་པ་འགོག་པའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྦྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་རྗེས་བྲུབ་འབྲུབ་པ་ལ་ཆད་མ་གསུམ་
དགོས་པར་བཤད་པའི་ཐ་མཛོ། །

རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱ་བ་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཞིར་
བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤར་བ་ཤད་པའི་འབྲེལ་པའི་དོན་ཕྱོག་
ངེས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་ན་བྱས་པ་
མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་མ་ངེས་པ་འགལ་བས། འབྲེལ་པའི་དོན་ཕྱོག་ངེས་པ་
སྡོན་དུ་སོང་བ་ལ་མི་སྟོས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ངེས་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་གྲེད་པས་སྟོང་
བ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། རྟག་པ་
བྱས་སྟོང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་ལ་འགོད་
ཚུལ་ལྟར་བྱ་བ་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་དེས་
རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་སྟོང་གི་བྱ་བ་པ་ངེས་སམ་མ་ངེས།
ངེས་ན་ཚོལ་བྱང་ཡིན་ན་མི་རྟག་པའི་བྱ་བ་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས། ཚོལ་བྱང་གི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱ་བ་པ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཚོལ་
བྱང་གིས་ཚོལ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་བྱ་བ་ངེས་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱ་བ་པར་ཐལ་
ལོ། །སྤར་གྱི་དེ་མ་ངེས་ན། གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་ཤིང་བསྐྱབ་བྱ་མ་
ངེས་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་དེ་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་འགལ་ཞིག་ལ་བྱས་པ་འཇུག་
པར་དོགས་སམ་མི་དོགས། དོགས་ན་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མས་རྗེས་
སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱ་བ་པ་རྗེས་ངེས་སོམས་ཤིག །སྤར་གྱི་རྟག་པ་དེ་དག་ལ་ཉེས་པ་
དེར་འགྱུར་ན། ཆད་མ་དེས་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་པ་

འཇུག་པར་འཛིན་པའི་སྤྱོད་འདོགས་གཅོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚེ་ལ་
བྱུང་ཡིན་ན། ཉག་པས་སྟོང་པའི་བྱུང་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས་ཚེ་ལ་བྱུང་གི་གསལ་
བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཉག་པ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚེ་ལ་
བྱུང་གི་སྤྱོད་ལ་ཡང་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་དགོས་པས་རྗེས་བྱུང་ངེས་པའི་ཆད་མས་བསྐྱབ་
བྱ་ལ་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཁོ་ན་ལོ། །

འོ་ན་ཚེ་ལ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། བཅད་
ཤེས་སུ་ཐལ། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱོད་འདོགས་བཅད་ཟིན་ནས་བྱེད་པ་
མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་བརྟན་ནས་སྤྱོད་འདོགས་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། བྱུང་པ་མེད་དེ། བཅད་ཤེས་ལ། ཆད་མ་སྤྱོད་འདོགས་ཟིན་ཀྱི་དོན་ལ་
འཇུག་པ་དགོས་ཀྱི་སྤྱོད་འདོགས་བཅད་ཟིན་ཀྱི་དོན་གཅོད་པ་ཅ་མ་གྱིས་མི་ཆོག་
གོ། རྟོགས་ཟིན་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཚེ་ལ་བྱུང་གི་ཉག་པ་
ལས་ཚེ་ལ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉག་པ་ཀྱི་ཚུལ་འཇུག་པའི་ཆད་མ་དེ་
ཆོས་ཅན། ཚེ་ལ་བ་ལས་བྱུང་པའི་སྤྱོད་ཉག་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཚེ་ལ་བ་ལས་
བྱུང་པའི་སྤྱོད་ལ་སྟོང་པ་ཕྱོགས་དེ་ལ་ཉག་འཛིན་ཀྱི་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་
ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཆད་མས་སྟོང་པ་ཕྱོགས་ཤིང་བྱུང་པའི་ཆད་མས་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བྱུང་པ་མེད་དེ། དེ་རྟོགས་པ་ལ་ཚེ་ལ་སྤྱོད་ཉག་པས་སྟོང་པའི་
བྱུང་པར་གྱི་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཕྱོགས་དགོས་ན་ཚུལ་འཇུག་པའི་
ཆད་མ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཉག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས་ཉག་པ་བྱས་པའི་གསལ་བའི་

དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པའི་བྱུང་བ་དེས་སམ་མ་དེས། དེས་ན་བྱས་པ་ཡིན་ན།
 ཉག་པས་སྟོང་པའི་བྱུང་བ་དེས་པའི་ཚད་མ་དེས་སྤྱི་ཉག་པས་སྟོང་པའི་བྱུང་བ་
 ཡང་དེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུ་རྗེས་བྱུང་དེས་པ་ན་དགག་བྱ་ཞིགས་པར་འགྱུར་
 རོ། །སྤར་གྱི་དེ་མ་དེས་ན། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་བྱ་མ་དེས་པའི་
 ཕྱིར་ཚོལ་དེ་བྱས་པའི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ཉག་པ་ལ་འཇུག་པར་དོགས་ཤིང་སྟོ་
 འདོགས་གཙོད་པའི་ཚད་མ་གཞན་ཡང་མེད་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་དེས་
 པའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཚད་མ་དེས་ཉག་པ་བྱས་པའི་
 གསལ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་དེས་ཀྱང་རྗེས་བྱུང་དེས་ན་དགག་བྱ་
 ཞིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་བྱུང་དེས་པའི་ཚད་མ་དེས་བྱུང་གཞི་བྱས་པའི་སྟོང་
 ཏུ་སྤྱི་ཉག་པས་སྟོང་པར་བྱུང་ཀྱང་སྤྱི་བྱུང་གཞིར་བཟུང་བ་ལ་ཉག་པ་མ་ཞིགས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་བྱི་བར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པའི་བྱངས་དང་མཉམ་
 པའི་ཉག་པ་ཡང་དེ་སྟེད་ཡོད་པས་སྤྱི་ཉག་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་
 སྤྱི་བ་ན་ཉག་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོང་པར་དེས་ཀྱང་། བྱུང་བ་དང་སྐྱམ་བུའི་སྟོང་གི་ཉག་
 པ་དང་རིག་བྱེད་དང་མི་ཤང་གི་སྤྱི་ཉག་པ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོར་མ་བྱུང་པར་མི་
 རྟོགས་པས་སྤྱི་དེ་ཉག་པའི་གསལ་པའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཞིག་གི་རོ་བོར་བྱུང་པར་
 དོགས་པར་འགྱུར་ལ། ཡང་སྤྱི་འཇུག་པའི་ཚད་མ་དེས། སྤྱི་དེ་སྤྱི་མ་ཡིན་ཅམ་ལས་
 ལོག་པར་གོ་ཡང་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་བ་དང་སྐྱམ་བུ་སོགས་ལས་ལོག་པར་མ་གོ་
 བས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་ཁོ་ནར་མི་དེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྤྱི་ན་ལན་ཅི་ཡོད།
 གཞི་སྤྱི་ལ་ཉག་པ་ཅམ་ཏུ་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས་ཚད་ན་ཉག་པའི་ལྟོག་པས་བྱུང་

པར་དུ་བྱས་པའི་རྟག་པའི་གསལ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་
འདོགས་ཆོད་དགོས་ལ། རྟག་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་ཡང་ལྷོག་པ་དེས་བྱང་
པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་དགོས་ལ། གཞན་
དུ་ན་ཚུ་རོལ་མཐོང་བས་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
ཞིང་། རྟགས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྷོག་བྱས་འགྱུར་པར་འདོད་པའི་གཞུང་ལེགས་
པར་བཅུགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད། ཁོ་ལོ་ཙག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་
མེད་མོད་ཀྱི་རིགས་པའི་གནས་ལ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་གང་དག་ཆོད་པའི་སྒྲོ་
འདོགས་གཅོད་ཚུལ་སྤྱི་པའི་མཆེ་བ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལ་བྱོད་ཀྱིས་སྒྲོས་ཤིག། དེས་
ན་གཞོད་པ་ཙན་གྱི་ཟེས་དཔག་དེས་རྟག་པ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་ལྷོག་
པ་དེས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་སྤྱི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ན་སྤྱི་ས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་
དག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཀྱང་སྤྱི་ས་སྟོང་པར་ངེས་ན་དེས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱེ་
བྲག་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། རྟམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པས་
བྱོད་ཀྱིས་ལེགས་པར་བྱེ་ཞིག་ཤ་བ་སྦྱར་སྒྲིག་པོ་ཆོས་ཙན། ཤིང་ཡིན་ཏེ། ཤིང་དུ་
གྱུར་པའི་ཤ་བ་ཡིན་པའི་བྱིད། ཅེས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦྱངས་ན་ཉེས་པ་ཅི་
ཡོད། ཤིང་ཡང་ཡིན་ཤ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ངེས་ན་ཤིང་དུ་མ་ངེས་པ་
འགལ་བས། རྟགས་བྱུང་ན་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱི་
མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་ཆོད་མ་དེས་སྤྱི་ཡང་ཡིན་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མི་

སྲིད་པར་ངེས་ནས་སྒྲ་ཡང་ཡིན་ཤར་ན་ཡོད་པའི་ཉག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་
མི་སྲིད་པར་མ་ངེས་པ་འགལ་བས་སྤྱི་ས་སྟོང་པར་ངེས་ན་བྱེ་བྲག་གིས་སྟོང་པར་
ངེས་པའི་བྲབ་པ་བྱུབ་པོ། །དེ་ལྟ་ན། ཉག་ན་བྲས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྲབ་པ་ངེས་ན་བྲས་
པ་ཡིན་ན་མི་ཉག་པ་ཡིན་པའི་བྲབ་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བས། ཇེས་བྲབ་ངེས་པ་ལ་
ཚད་མ་དུ་དགོས་དཔྱོད་པའི་སྐབས་དང་འགལ་ལོ་ཞི་ན། མི་འདྲ་སྟེ། ཉག་པར་ངེས་
ན་མ་བྲས་པར་ངེས་དགོས་ན་བྲས་པར་ངེས་ན་མི་ཉག་པར་ངེས་དགོས་པར་འདོད་
ཀྱི། ཉག་ན་མ་བྲས་པའི་བྲབ་པ་ངེས་ན་བྲས་ན་མི་ཉག་པའི་བྲབ་པ་ངེས་དགོས་པར་
མི་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། །ལྷགས་གཞན་དགག་པ་དང་། འཐད་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་
པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་གཞི་དགག་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚས་མ་ཐུན་སྟོར་གྱི་སྒྲུབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྲས་ན་
མི་ཉག་པས་བྲབ་པ་ཇེས་བྲབ་དང་། མི་མ་ཐུན་སྟོར་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཉག་
ན་མ་བྲས་པས་བྲབ་པ་མི་མ་ཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བྲབ་པར་བསྟན་པ་ལྟོག་བྲབ་གྱི་
མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། ལྟོག་པ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོར་བ་དེ་སྟོར་གྱི་
བྲབ་པའི་མཚན་གཞི་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ལྟ་ན། དངོས་པོའི་ཉགས་ཀྱིས་མཉན་
བྱའི་དངོས་པོ་མི་ཉག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཇེས་བྲབ་ངེས་པའི་སྟོ་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱེ་ངེས་
པའི་སྟོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་ཉག་པས་བྲབ་པ་ངེས་པའི་སྟོ་
ཡིན་ན་ཉག་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྲབ་པ་ངེས་པའི་སྟོ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན།
ཉག་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྲབ་པ་ངེས་པའི་སྟོ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་

ན། མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པའི་བྱ་བ་ངེས་པའི་སྒོ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སྡེ་ཕྱི་གཉིས་ཁས་སྒྲང་དགོས་ཏེ། བྱས་པས་སྡེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
རྗེས་སུ་འགོ་ཐོག་གི་བྱ་བ་པའི་མཆན་གཞི་སྤར་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་
ཐོག་པ་གཞན་འཛིན་མི་རིགས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

ཡང་བྱས་པས་སྡེ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་ཐོག་བྱ་བ་ཡིན་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་
ལ་བྱ་བ་པས་མ་བྱ་བ་པར་ཐལ། དེའི་ཐོག་བྱ་བ་ཀྱི་དོན་ཐོག་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ནའི་སྤྱིང་དུ་
བྱ་བ་པས་མ་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཐོག་བྱ་བ་ཀྱི་མཆན་གཞི་ཐོག་པ་དེ་ཁོ་ནར་
ཟད་པ་ཉམས་སོ། །རྟགས་མ་བྱ་བ་ན་བྱས་པ་སྡེ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་
ཆོགས་ཡིན་པ་ཐོག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱབ་དག་སྟོས་
པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྡེ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་ཐོག་བྱ་བ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ན་བྱས་པའི་
སྤྱིང་དུ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་བྱ་བ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འགལ་མ་ངེས་མ་བྱ་བ་པའི་གཏན་
ཆོགས་གསུམ་པོ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཐོག་པའི་ཕྱིར་དུ། ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་དུ་ངེས་པ་སྟོས་པར་འདོད་པ་ནི་ནཱ་པར་འབྱུངས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། བྱས་པ་འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་ནཱ་མཁའི་སྤྱིང་དུ་བྱས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་ཉེས་
པ་མེད་པར་འགྲུང་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐོག་བྱ་བ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་བ་པའི་ཚུལ་གང་
ཞིག །དཔེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་མཐུན་དཔེ་ཁོ་ནའི་སྤྱིང་དུ་བྱ་བ་པ་དང་རྗེས་བྱ་བ་ལ་
མཐུན་དཔེ་ཁོ་ནའི་སྤྱིང་དུ་བྱ་བ་པར་འཛོག་པ་ནི་དབྱེད་མི་བཟོད་པས་སྒོ་བྲོས་དང་
ལྷན་པ་དག་གིས་འདི་ལ་ལན་ལེགས་པར་ཐོབ་ཅིག །སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་བ་དུང་གིས་བྱས་

བ་ཤེས་བྱར་སྐྱབ་པའི་ཐོག་ཁྲབ་བྱབ་བ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་
 བར་ནས་མི་མཐུན་དཔེ་ཁོ་ན་ལ་བྱབ་བ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་གི་
 མཚན་ཉིད་རི་ཏྲ་བྱ། མཚན་གཞི་ནི་གང་། བྱས་བ་མཚན་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་སྐྱ་མི་
 རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚན་བ་ལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
 གཏན་ཆོགས་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། བྱས་པའི་སྤྱིད་དུ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆུལ་གསུམ་ཆང་བ་
 མ་བྱབ་པར་ཐལ། ཆུལ་གསུམ་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རྟགས་མ་བྱབ་ན། ཐོག་ཁྲབ་ཡིན་ན་
 མི་མཐུན་དཔེ་ཁོ་ན་ལ་བྱབ་བ་ཉམས་སོ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆུལ་གསུམ་ཆང་མའི་སྟོབས་
 ཀྱིས་ངེས་བ་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། ཆོལ་བ་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་
 རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆུལ་གསུམ་ཆང་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
 པའི་ཕྱིར། ངེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཞེས་བརྗོད་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱ་མི་རྟག་
 པར་སྐྱབ་པའི་ཆུལ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆང་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཁྱོད་ཆང་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་བ་ན་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་
 སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །མི་མཐུན་དཔེ་ཁོ་ན་ལ་བྱབ་པའི་ཐོག་
 ཁྲབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་དེ་གང་ཡིན་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྲབ་པའི་ཁྲབ་བ་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
 བ། བྱས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱིད་དུ་རྟག་ན་མ་བྱས་པར་བྱབ་བ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ།
 རྟག་ན་མ་བྱས་པའི་ཁྲབ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱིད་དུ་བྱབ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་བྱབ་ན།
 བྱས་པའི་སྤྱིད་དུ་ཁྲབ་བ་དེ་ཡོད་ན། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྲབ་པའི་ཁྲབ་བ་དེ་འདྲས་
 མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་བ་ཉམས་ཏེ། རྟག་ན་མ་བྱས་བ་དང་མ་བྱས་
 པས་ཁྲབ་བ་དང་དེས་ཁྲབ་པའི་ཁྲབ་བ་རྣམས་བྱས་པའི་སྤྱིད་དུ་ཡོད་མེད་ཁྱད་པར་

འབྲེད་ན་རི་བོང་གི་དུའི་ཅེ་མོར་སྦྱིལ་མོ་ཁྱུང་འཆང་བར་ཟད་དོན་ཁྱབ་པ་མི་འཛིན་
གྱི་ཉག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཁྱབ་པའོ་ཞེ་ན་མི་མ་སྤྱན་དཔེ་ན་མཁའ་ལ་ཁྱབ་
པ་དེ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། མི་མ་སྤྱན་དཔེ་ན་མཁའ་ལ། ལྷོག་ཁྱབ་
དངོས་སུ་གཞལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འགལ་ལོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན། དོན་གྱིས་གོ་བས་
ཅིག་ཤོས་ལ་ཞེས་པའི་དོན་ངེ་ལྟར་ཡིན། མི་མ་སྤྱན་དཔེ་ལ་ཁྱབ་པ་གཉིས་དངོས་
ལྷགས་ལ་གཞལ་བའི་དོན་མིན་གྱི་ལྷོག་ཁྱབ་མི་མ་སྤྱན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་
གཞལ་ན་རྗེས་ཁྱབ་གཞི་གཞན་མ་སྤྱན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་ལྷགས་ལ་སྒྲུབ་པའི་དོན་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷོ་ཁ་ན་སྟག་ཡོད་པར་འཇུག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་བྱང་ཁ་ན་འབྲོང་
ཡོད་པར་འཇུག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཆད་མ་གཅིག་གིས་འཇུག་པ་
མིན་གྱི་ལྷོག་ཁྱབ་འཇུག་པའི་ཆད་མས། དེ་མི་མ་སྤྱན་དཔེའི་སྟངས་དུ་གཞལ་བ་ན་
རྗེས་ཁྱབ་དེས་པའི་ཆད་མས་མ་སྤྱན་དཔེའི་སྟངས་དུ་རྗེས་ཁྱབ་དེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། བྱམ་འཛིན་གྱིས་བྱམ་པ་འཇུག་པ་སྤྲུལ་བྱུ་འཛིན་པའི་ཆད་མའི་ལྷགས་ཉོགས་
སུ་འདོད་པ་ནི་སྟོན་མ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་བྱེད་རང་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་གཞི་གང་ཡིན། བྱས་པ་ཚུལ་
གཉིས་ཀའི་མཆན་གཞིར་རུང་ངོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་དངོས་སུ་ཉོགས་ན་
བྱས་པ་དེ་ལྷགས་ལ་ཉོགས་དགོས་པར་ཐལ། བྱེད་སྦྱོར་བ་སྒྲོར་གཅིག་པོ་དེའི་རྗེས་
ཁྱབ་དང་བྱས་པ་དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁྱབ་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་འདོད་
མི་རིགས་ཏེ། ལྷོག་པ་གཅིག་དངོས་ལྷགས་སུ་འགལ་བས་སོ་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ།
སྒྲུབ་དག་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་དངོས་ལྷགས་ཀྱི་ཉོགས་

བྱུང་གས་བྱེད་ཡིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ན་དེས་བྱབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་སྤར་བྱབ་པ་གཉིས་གཅིག་དངོས་སུ་ངེས་པའི་
ཤུགས་ལ་ངེས་པར་བྱེད་པས་པན་ཚུན་མི་འབྲུལ་བ་གཞུང་གི་དོན་དོ། །ཕྱོགས་
ཚོས་མ་བརྗོད་གོང་གི་དཔེ་གཉིས་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། འབྲེལ་བའི་རང་ལྷོག་
དང་དོན་ལྷོག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་བྱབ་པ་ངེས་པའི་རྒྱར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་རེ་ཅ་མ་
གྲིས་སྐྱབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱབ་པ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟོན་པ་ལ་
རྟགས་གྱི་མཚན་གཞི་བརྗོད་པ་ལ་ངེས་པར་བཟོས་ཏེ། བྱས་པ་གཞིར་བཟུང་བའི་
སྟེང་དུ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་བསྟན་
དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྤར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་སྤར་མི་བྱས་སོ། །འོ་ན་རྟག་
ན་མ་བྱས་པས་བྱབ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་པ་ཅ་མ་
གྲིས་ལྷོག་བྱབ་ཀྱི་བརྗོད་པ་རྫོགས་པར་ཐལ། དེས་རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བྱས་ཞེས་རྟགས་གྱི་མཚན་གཞི་བརྗོད་པ་
དང་གཉིས་ཚོགས་ནས་བྱས་པ་བརྗོད་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་
པར་བརྗོད་དགོས་པས་རྟགས་གྱི་མཚན་གཞི་མ་བརྗོད་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་
བྱབ་པ་རྫོགས་པར་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཚད་མའི་འབྲུག་ཚུལ་དང་། སྤྱིའི་བརྗོད་
ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སྤྱས་ནི་བྱས་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་རྟག་པ་ལ་དེ་མེད་པར་བརྗོད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་རྟག་པ་ལ་མེད་པར་གོ་བར་བྱེད་དོ། །རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་བྱབ་
པ་པན་ཚུན་སྤར་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་པ་ཡང་རིགས་པའི་ལམ་ལས་
འདས་པར་སྤང་སྟེ། གཞི་བྱས་པ་ལ་རྗེས་བྱབ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷོག་

ཁྱབ་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་པ་སོགས་པན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་
ན། རྗེས་ཁྱབ་གཅིག་ཕུ་ཅན་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་ཕུ་ཅན་གྱི་རྟགས་འདོད་པ་མི་
ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ། །

མ་ཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ན་མི་མ་ཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་
ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པར་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་མི་འཁྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་ཤུགས་ལ་རྟོགས་
པར་ཐལ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལྟར་ན་སྦྱོར་བ་དེའི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན་
བསྐྱུབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ཆད་མ་ཀྱུན་ལས་བརྟུས་པར། རྗེས་དཔག་བྱ་
དང་དེ་མཚུངས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི། །དེས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི།
ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་ག་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
མ་གྲུབ་ན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དེས་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་
གྲུབ་ཟིན་པས་ལྡོག་ཁྱབ་ལོགས་སུ་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རྩོད་ལན་འབྲེལ་བ་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

ཚུལ་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དངོས་ཤུགས་ལ་གོ་བའི་སྦྱོར་བ་མི་
འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་སྟོན་གྱི་འགལ་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །རིགས་ཐེགས་ལས།
རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ནི་པན་ཚུན་ནམ་པར་གཅོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་པ་ནི། སྟོག་ལྟར་བདག་མེད་ལས་ལྡོག་ན་བདག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་
ལྟ་ན་བདག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་ཡིན་ལྡོག་པ་ཡང་ཡིན་པ་འགལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་སྐྱར་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་འགལ་བའི་སྐྱུབ་

བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་གྱི་བརྗོད་བ་འབྲུལ་བར་ཐལ་བ་དང་། མངོན་
སུམ་གྱི་གཞོད་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་རིགས་སྒྲིའི་དག་ཉམས་པར་ཐལ་བ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། འབྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གྱི་གཉེན་པོར་ཚོས་མི་མཐུན་
པའི་དག་བརྗོད་དགོས་པར་རིགས་སྒྲིར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མ་བྱུབ་སྟེ། མ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་གོ་བའི་
འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། རྟགས་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་
གོ་བའི་ཆེད་དུ་མི་མཐུན་སྒྲིར་སློས་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་མ་སློས་ཀྱང་རྟོགས་པར་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤར་ནས་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མཐོང་བ་མེད་པ་གང་
ཞིག་མཐོང་བ་ཞིགས་པ་དེ་ཉིད་མ་མཐོང་བ་བྱུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྟགས་
ཡང་དག་སྤར་ནས་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མཐོང་བ་མེད་ཅིང་མ་མཐོང་བ་བྱུབ་ཀྱང་
མཐོང་བ་མེད་དོ་ཞེས་མ་བརྗོད་ན། ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་མི་གོ་བས་བརྗོད་དགོས་ལ།
མཐོང་བ་མེད་ཅིང་མ་མཐོང་བ་མ་གོ་ན་ཁྱེད་ལྟར་དེ་ལ་མེད་པ་ཡང་མི་གོ་སྟེ། དཔེར་
ན་སྟེས་བུ་འགའ་ལ་བདག་མེད་མངོན་དུ་མ་བྱུང་ཅིང་། རྟོག་ཏུ་བྱུང་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་
བརྗོད་ན་རྟོག་བྱུང་ཡིན་པ་ཡང་མི་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན་དེའི་དོན་དུ་སྐྱབ་དག་བརྗོད་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། རྟགས་མི་
མཐུན་སྟོགས་ལ་མཐོང་བ་མེད་ཅེས་བུ་བའི་སྐྱབ་པའི་ཆོག་གིས་ཀྱང་རྟགས་དེ་མི་
མཐུན་པ་དེ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་གོ་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། མ་མཐོང་བ་བརྗོད་ཅམ་
མིན་པའི་རིགས་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་དག་དེས་འབྲེལ་བ་

བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཆེ་མེད་པ་དེ་གོ་བའི་རིགས་པ་ཡང་དག་འབྲེལ་བ་དེ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན། འབྲེལ་བ་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་ལྷོག་ཁྲབ་གོ་བར་ཐལ། དེ་དེའི་རིགས་པ་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་བྱས་པ་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་སྤྲི་མི་རྟག་པ་གོ་བྱས་པར་
ཐལ། དེ་དེ་སྤྲི་བ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་ཡང་དག་མ་དེས་
བ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ། དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྟགས་དགག་དགོས་པས། དེ་ཉིད་མི་
མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྤྲི་བ་དག་གིས་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷག་ལྷན་འབྲེལ་བ་ཙན་དུ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། གལ་ཏེ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བས་ལྷོག་ཁྲབ་བྱུབ་པར་འགྱུར་ན། འིང་ཕྱང་འདི་ལས་
སྤྲི་བ་པའི་འིང་ཐོག་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རོ་མངར་དང་ལྷན་ཏེ། སྤར་བཅོས་
པའི་འིང་ཐོག་དང་གཟུགས་སྤྲི་བ་པོར་མཚུངས་པ་དང་། འིང་ཕྱང་འདི་ལས་སྤྲི་བ་
པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྤར་བཅོས་པའི་འིང་ཐོག་བཞིན་ཞེས་པ་ལྷག་ལྷན་དུ་བཤད་
པའི་རྟགས་འབྲེལ་བ་ཙན་ཅི་སྟེ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བ་
ཙམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབང་ཕྱུག་སྤེལ་སོགས་པ་ན་རེ། རྟགས་མ་བྱུབ་སྟེ། དེ་
ནས་འིང་ཐོག་གཅིག་ཙམ་སྤངས་ནས་ཐོས་ན་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་མཐོང་ན་འིང་ཐོག་ལྷག་མ་ཐམས་
ཅད་རོ་མངར་དང་ལྷན་པའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་སྲིད་པས་གཞོད་པ་མེད་པའི་
ཡུལ་ཙན་མ་ཆད་བས་ཁྲབ་པ་འབྲེལ་བ་ཙན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་

༡ [མ་བྱེ། ༡༧བཤུ། འགག་ ཞོལ། ༡༧བཤུ། སྤྲི། ༡༧ནུ། ལྷ། ༡༧བཤུ། འགོག་ * འགོག།]

མ་མཐོང་བ་ཅམ་ལ་བྱེད་དམ། གཞོད་པ་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་
འདི་ལ་ཡང་ཆང་བར་ཐལ། ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཚྩོད་གཞི་ཡིན་པས་དེ་བྱབ་པའི་སྲུང་
འབྱེན་དུ་བརྗོད་པ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་ཤིང་བརྗོད་ན་ཡང་ཐེ་ཆོམ་དེ་ཉིད་
ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་ངེས་ན། བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་ཟིན་པས་རྟགས་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་དོན་མེད་དོ། །

ཡང་ན་རྟགས་མ་བྱབ་ཏུ་མ་སྦྱར་བར་རྟགས་འདི་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་ཡང་
གཞོད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཆང་བས་རྟགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཡང་ལན་
སྤེམ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །དམ་བཅའ་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་པ་མ་མཐོང་ཞིང་གཞོད་པར་
དོགས་པས་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ལྷོག་པ་ཅན་ཅམ་དུ་བཤད་པ་
རྟགས་སུ་ཐལ་བ་ནི་མདོ་མཛད་པས་མ་མཐོང་ཅམ་ལ་ལྷོག་པ་ཅན་དུ་བརྟགས་པའི་
སོག་ལྟན་ཡང་ཆོས་ཅན། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷོགས་ཆོས་
དང་ལྷོག་བྱབ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱག་སྟེ་རྟགས་ཚུལ་དུག་ཏུ་འདོད་པས་སྲུང་
འབྱེན་ཡང་དག་ཏུ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། སྐབས་འདི་དག་ཀྱན་བརྟགས་
ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཞོལ་བ་ཡིན་ནོ། །གཏན་ཆིགས་འདི་
རིགས་པ་ཅན་པས་བདག་མེད་བྱམ་སོགས་ལ་སོག་མ་མཐོང་བས་དེ་ལས་ལྷོག་
པའི་ཕྱིར། བདག་དང་བཅས་པར་རྟགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་
ཡོད་ཀྱང་ལྷོག་བྱབ་མི་འགྲུབ་ཅེས་དགག་པར་མཛད་དོ། །ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་
རྟགས་ཡིན་པ་མ་ལོག་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་རྟགས་ལྟར་སྤང་དུ་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། མ་མཐོང་ཅམ་བྱབ་ན་ལྷོག་བྱབ་བྱབ་པས་བྱབ་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་བཞི་དང་བྲབ་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་དཔེ་དོན་དུ་སྤྱར་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཏན་ཆིགས་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཁོ་ནར་ཟད་ན་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་ཐལ། ཐེ་ཆོམ་མི་ཟ་ན་དེ་ལ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་ན། ལྡོག་བྲབ་མ་གྲུབ་སྟམ་དུ་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཅི་རིགས་པ་ཞེས་སློམ་པས་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལ་ལྡོག་བྲབ་གྲུབ་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་མ་བཀག་གོ་ཞེ་ན། དེ་མིན་པར་ཐལ། བརྗོད་པ་གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པ་དེ་ཁོ་ན་བསྐྱབ་པའམ། སུན་འབྲེན་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན་ཅི་རིགས་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲུས་ཤེ་ན། སྐྱབ་ཏྱགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྟོལ་ཕྱིར་ཀྟོལ་གཉིས་ཀ་དང་གང་རུང་དང་། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དང་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྱུང་པའི་དཔེ་བཞི་དང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའི་ཇེས་སུ་འབྲེལ་གྱི་བྲབ་པ་ཀྟོལ་ཕྱིར་ཀྟོལ་གཉིས་ཀ་དང་གང་རུང་དང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དང་། མི་མ་སྟན་དཔེ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཞི་གསུངས་པ་རི་ལྟར་རིགས་པར་དཔེ་དོན་དུ་སྤྱར་ཏེ་སྤྱ་མ་གསུམ་སྤྱར་ལ། ཐ་མ་མི་སློར་བའི་དོན་ཏོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་སྐྱབ་ཏྱགས་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྱུང་ལ། གཞི་མ་གྲུབ་མི་མ་སྟན་དཔེར་བཟུང་ན་ལྡོག་བྲབ་གྲུབ་པ་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དང་བཅས་ཐེ་ཆོན་པོས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུ་ལ་སྒྲེ་

བར་བྱོལ་ཞེས་གསུངས་པའི་མདོ་མཛད་པས། བྱོལ་གྱི་ཚོས་ནི་ཚོལ་བ་དང་བྱིར་
 ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་བཟུང་ངོ་། དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་པའི་བྱོལ་ལ་ཡོད་པ་
 དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བཟོད་པར་བྱོལ་ཞེས་གསུངས་
 པའི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བཟུང་ངོ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་
 ཉགས་ཡང་དག་གི་བྱོལ་ཚོས་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པ་དགོས་པར་
 བསྟན་པས་བྱོལ་ཚོས་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀ་དང་། གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པ་
 སོགས་ཡིན་ན་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་མིན་པར་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་
 གཉིས་ཀ་ཞེས་པས་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གང་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དང་གང་རུང་ཁོ་ན་ལ་
 གྲུབ་པ་དང་ངེས་པ་ཞེས་པས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནས་གཞན་དོན་ཉགས་སུ་མི་རུང་བར་
 བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་པའི་བྱོལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐུན་བྱོལ་ལ་བྱུང་
 བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་བྱུང་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་བྱོལ་
 ཚོས་ཅན་དགུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་དགོས་པ་ནི། བྱོལ་ཚོས་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་
 གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་ན་གཞན་དོན་ཉགས་ཀྱི་བྱོལ་ཚོས་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་དུ།
 བྱོལ་ཚོས་ཅན་དགུའི་འགལ་ཉགས་གཉིས་པོའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་ཚོལ་
 བྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་བ་མི་འགྲུབ་ཅེས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ་དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་བྱོལ་ཚོས་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། བྱོལ་ཚོས་
 ཅན་དགུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པ་དཔེ་
 དོན་དང་བྱོལ་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་དགུའི་ནང་གི་ཐུན་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་ཉགས་ཀྱི་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་རིགས་ལ།

ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དེ་དང་དགའི་ནང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་ལ། གཞི་མ་གྲུབ་མི་མ་ཐུན་དཔེར་བ་བྱུང་ན་ལྟོག་ཁྲབ་མི་འགྲུབ་པ་ནི་དཔེ་དོན་དུ་མི་སྦྱར་བའི་དོན་ཏོ། །

དགུ་པོ་འདི་དག་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པ་དགོས་པའི་རྣམ་བཙད་ཀྱི་གནས་ཉི་པར་བ་བྱུང་བའི་ཡན་ལག་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ཀྱང་སྦྱབ་རྟགས་དང་དེ་ཡང་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་སེམས་ཏེ། ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་པའི་རྟགས་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་བ་བྱུང་དགོས་པའི་དགག་རྟགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །འདི་དག་ག་སྦྱབ་ཀྱི་རྟགས་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྲབ་པ་ཡང་སྤར་ཕྱོགས་སྤྲ་མར་བཀོད་པ་ལྟར་འདོད་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་མ་ཐུན་དཔེ་གཞི་མ་གྲུབ་ན་བྱེད་རང་འདོད་པ་ལྟར་ཀྱི་རྗེས་ཁྲབ་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྲབ་ན་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་དཔེ་གཞི་མ་གྲུབ་ན་བྱེད་རང་འདོད་པ་ལྟར་ཀྱི་དེའི་ལྟོག་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པས་མ་ཁྲབ་པ་ཉམས་སོ། །

བྱུང་པར་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་རིགས་པར་ཐལ་བ་ནི། བྱུང་པར་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲྭ་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡི་ཡང་དག་གི་གཏན་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བ་ཡོད་པས་ལྟོག་ཁྲབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མཉན་བྱས་སྦྱ་མི་རྟག་པར་བསྦྱབ་པ་ལ་ལྟོག་ཁྲབ་གྲུབ་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཀྱི་རྟག་པ་ལ་ནམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་སྦྱ་ཡང་མི་རྟག་པར་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་

གཏན་ཆེགས་མར་མེ་བཞིན་དུ་རུང་བ་ཙམ་གྱིས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རམ། དཔེ་ལ་
འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བཟླས། དང་པོ་ལྟར་ན་གཏན་ཆེགས་བྱས་པ་སོགས་སྒོ་ཡུལ་དུ་
སོང་བ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱས་པར་ཐལ། མར་མེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་
གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་བ་དང་། གོ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་མཚུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
འགྲོ་བ་འགའ་ཡང་བདག་མེད་ལ་སྒྲོངས་པ་མེད་པས་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་
ཐལ་ལོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་སྐྱའི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ཐྱོག་
བྱུང་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་མ་བྱུང་པའི་སྤར་འབྲེལ་བ་
དཔེ་ལ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྒྲོངས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་སྟོན་བ་དཔེ་ལ་
བཟླས་པ་ཡིན་གྱི་མཁས་པས་ནི་དཔེ་མེད་པར་ཡང་། སྤར་བྱུང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་
བྱུང་ནས་རྟགས་མཐོང་མ་ཐག་འབྲེལ་བ་བྱན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱའ་མི་རྟག་པ་གོ་
བས་དཔེ་ལ་བཟླས་པའི་བྱིའི་བྱུང་བ་མ་ངེས་ཀྱང་ནང་གི་བྱུང་བ་ངེས་པ་ཡོད་པས་
མཉན་བྱ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། མཉན་བྱ་མི་རྟག་པར་
ངེས་ན་སྐྱའ་མི་རྟག་པར་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །

འོ་ན། མཉན་བྱ་སྐྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱིར་
དེ་གཉིས་ལ་ངེས་དཀའ་སྐྱ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་སྐྱ་ཆད་མས་གཏན་ལ་མ་ཐབས་
པར་མཉན་བྱ་དེ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་བྱུང་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱུང་བ་མི་སྲིད་པས།
ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མ་སོང་ན་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་ཆེ་
མཉན་བྱ་ངེས་ནས་སྐྱ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་ན་
ཡང་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱུང་བ་ངེས་ནས་སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱུང་བ་མ་ངེས་པ་

མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གང་དག་མཆོན་བྱ་ལ་ཐ་སྟོད་བྱར་རུང་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་པར་སྦྱ་བ་དེ་དག་གིས་མཉན་བྱ་སྒྲིའི་ཐ་སྟོད་བྱ་རུང་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་ཁྲབ་སྤྱི་ཕྱིར་ངེས། དེ་ཡང་རྗེས་ཁྲབ་སྤྱིར་ངེས་ཟེན་མ་བརྟེན་པའི་ངང་ནས་བསྦྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་རྗེས་ནས་ངེས་པར་བྱར་རུང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་ཟེར་ན། གཞན་དག་གིས་ལན་ལྟན་ཏུ་གདབ་པར་དགའོ། །དེས་ན་དོགས་པ་འདི་ལྟར་བསྐྱུས་ནས་ལན་འདི་བཞིན་དུ་བྱས་ཏེ་མཉན་བྱ་དང་སྒྲིའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་ཞེས་པའི་སྤར་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་ངེས་རྒྱས་སམ་མི་རྒྱས། མི་རྒྱས་ན་ཁང་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མིང་མི་ཞེས་ཀྱང་ཁང་པ་འདིག་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་རྒྱས་ན། ཁྲབ་པ་སྤར་ངེས་ཟེན་མ་བརྟེན་པའི་ངང་ནས་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཕྱིས་གོ་བར་བྱར་ཡོད་པས་མཉན་བྱ་སྦྱ་མི་རྟག་སྦྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེན་སྤར་མ་བརྟེན་མོད་ཀྱི་ཕྱིས་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་ན། དེ་ཕྱིན་ཆད་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་སྤར་ངེས། དེའི་རྗེས་སུ་མཉན་བྱ་སྒྲིའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སུ་ངེས། དེའི་རྗེས་སུ་སྦྱ་མི་རྟག་པ་ངེས་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་མིན་ནོ། །

འོ་ན་སྦྱ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་གསར་དུ་རྟོགས་ནས་རྗེས་དཔག་མིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྤར་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་

དེས་པའི་མངོན་སུམ་དང་ཕྱིས་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེས་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་
 གྲེད་པ་ལས་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་བའི་མི་རྟག་པ་རྟགས་ལས་རྟོགས་ཀྱང་རགས་
 པའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་པ་མི་འགལ་ལོ། །རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྲབ་
 པ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལྟོག་ཁྲབ་ཏུ་འདོད་པ་དག་གིས་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་
 སྤྱི་མི་རྟག་སྤྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་
 ཏེ། མཉན་བྱ་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེས་སྤྱི་རྟག་མི་
 རྟག་ཐེ་ཆོམ་ཟ་ནས་ངེས་པ་ན་རྟག་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲབ་པ་དེས་པར་བྱས་
 ནས་ཆད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
 གྱུར་པའི་ལྟོག་ཁྲབ་དེས་པར་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་མི་རྟག་པར་དེས་པར་བྱར་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཀྱུས་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མཉན་བྱས་སྤྱི་མི་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་
 འགོག་མི་རུས་ཏེ། དེ་འགོག་ན་རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཆད་མ་གཞན་
 གྱིས་གཞོད་དོ་ཅེ་ན། འོ་ན། ད་ནི་ཅ་བའི་བྱུང་མཐའ་དོར་ནས་མ་མཐོང་ཅམ་ལས་
 མེད་པར་འགྱུར་པ་མིན་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་ཡང་
 མེད་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་གཞན་ལ་ཡང་མ་
 མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་ཁྲབ་བྱུང་པར་འདོད་པ་ལ། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་ཁྲབ་
 བྱུང་པ་འགོག་པའི་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤིད་པར་ཐལ། དེ་དང་མཆན་ཉིད་
 མཚུངས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་སྟེ། མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་
 པ་གཅིག་ལ་གཞོད་ན་དེའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
 རིགས་པ་ངེ་མ་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པ་དག་བྱས་མི་རྟག་གིས་ཐ་དད་ལ་

སོགས་པ་སྤྱི་མཆན་འདུལ་བའི་ཆད་མས་བྱུང་གྲང་རང་མཆན་འདུལ་བའི་ཆད་
མས་གཞི་སྒྲིལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་བྱུང་གྲང་གཉིས་
སྟོང་འདུལ་བའི་ཆད་མས་གཞི་སྒྲིལ་བ་དང་རགས་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་སྤྱི་ཐོང་
ཆད་མས་བྱུང་གྲང་འཕགས་པའི་ཆད་མས་གཞི་སྒྲིལ་བ་སོགས་ལོག་བར་རྟོག་པ་
དུ་མའི་སྒྲིལ་བ་རྒྱས་བར་བྱེད་དོ། །

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། རགས་རྒྱུན་གཞི་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འཕགས་པའི་ཆད་མས་
རགས་རྒྱུན་འདུལ་བའི་སོ་སྤྱི་ཐོང་ཆད་མའི་གཞི་སྤྱི་ཐོང་གྲང་པའི་སྤྱི་ཐོང་
ཆད་མ་དེ་ལ་གཞི་སྤྱི་ཐོང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་བར་ཤེས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཀྱང་མི་
སྤྱི་ཐོང་པས་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྒྱལ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱི་ཐོང་བ་བཟུང་
བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མཆན་ཆད་མས་
མ་བྱུང་ན། རྟགས་ཡང་དག་མི་སྤྱི་ཐོང་པས་སྤྱི་ཐོང་གྲང་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱི་ཐོང་བ་བཟུང་
ཅིང་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་པ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཀྱང་
མཁྱེན་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཛོན་སྤྱི་ཐོང་དུ་གཞིགས་པ་ལ་ཡིད་
བརྟན་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་ནས་འདོས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་
དག་པའི་ཤེས་པའི་ལམ་ནས་མ་འདོངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆད་མ་ཇི་འདྲ་ཡང་རུང་དེའི་
གཞི་སྤྱི་ཐོང་གྲང་པས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཆད་མ་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་
དགོངས་ནས་རྒྱལ་ཁོངས་ཐོན་ལས་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁྲུང་དང་ལྟན་པ་གཞི་སྤྱི་ཐོང་
ན་དེའི་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་སྤྱི་ཐོང་བ་ཁོ་ནར་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་
དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སློབ་དཔོན་གྱིས་བྲེ་བྲག་པའི་སློབ་བ་བཀག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་ནི། བྲེ་
བྲག་པས་མཐོང་བའི་རྩས་ས་ཚུ་མེ་གསུམ་པོ་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མི་ལྟན་ཏེ།
ཞེས་བསྒྲུབ་པ་ལྟོག་ཁྲབ་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་མི་མཐུན་སྟོགས་
ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུད་གི་རབ་ཏུ་བྲེད་
བ་ལས། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མཐོང་བ་དག་ལ་འགོག་པར་བྲེད་ན་དེ་ཡང་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀག་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་
གྱིས་སྤང་རུང་ལ་མ་མཐོང་བས་འགོག་ཏུ་ཚུགས་པ་སྤང་མི་རུང་གི་གཞི་ལ་གང་
གིས་འགོག་ཅེས་བྲིས་པས། དེ་ཡང་མ་མཐོང་བས་འགོག་གོ་ཞེ་ན། ཀུན་ལས་བརྟུས་
ལས། གང་ཡང་གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མི་སྤང་བ་དག་ལ་འགོག་པར་བྲེད་ན་
དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྲེལ་གྱུར་ལས་བརྟུས་སུ་བྲངས་པ་
ནི་རབ་བྲེད་ཐོར་བྱ་བ་བྲངས་པའོ། །བྲེ་བྲག་པས་སྤང་རུ་རུང་མི་རུང་གི་ས་ཚུ་མེ་
རྒྱུང་ཅམ་ལ་གཟུགས་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟན་པས་མཐོང་བའི་རྩས་ཞེས་བྲེད། །

དེས་ན་རྒྱུད་གི་རབ་བྲེད་ཀྱི་དོན་འདིར་བཤད་པ་མཐོང་བ་ལ་ཞེས་པས་སྤང་རུ་
རུང་མི་རུང་གི་ཆོས་གསུམ་པོ་ཅམ་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་འགོག་
པར་མཛད་ལ་ཀུན་ལས་བརྟུས་གྱིས་སྤང་མི་རུང་ལ་བྲེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་མཛད་
དོ། །དགག་གཞི་སྤང་རུང་ཡིན་ཡང་དགག་བྱའི་ཆོས་སྤང་རུ་མི་རུང་ན་ཡང་མ་
མཐོང་བས་འགོག་མི་རུས་ན། གཉིས་ཀ་སྤང་མི་རུང་ཡིན་ན་འགོག་ག་ལ་རུས་སྟོམ་
དུ་དགོངས་ནས། འདིར་རང་འབྲེལ་དུ་སྤང་བ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཡོད་
པ་ཅམ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་སྤྱིར་བཟུང་ནས་

དགག་པ་སྤྲས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤྲ་མ་ནི། དགག་བྱའི་ཚོས་སྣང་རུང་དང་དེའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཡུལ་ནི་དགག་གཞི་སྣང་རུང་རོ། །དེ་ཙམ་ལ་འགོག་པ་མིན་པར་བྱེ་
བྲག་པས་སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སྦྱི་བཟུང་ནས་དགག་པ་སྤྲས་པས་མི་རིགས་
པའོ། །བྱེ་བྲག་པས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་
འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། དེ་ཡང་རྒྱུང་ལ་བརྟེན་པ་སྦྱབ་འདོད་ནས་ཚོས་གསུམ་ལ་
བརྟེན་པ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྦྱ་རུ་རའི་ཞིང་འོ་མས་བཅུས་པའི་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རོ་མངར་
བར་མཐོང་གི་གཞན་ལ་མ་མཐོང་ན་སྦྱ་རུ་རའི་རྟགས་ལས་དེ་འདྲའི་ཞིང་ལས་སྦྱེས་
པའི་སྦྱ་རུ་ར་རོ་མངར་དང་ལྡན་པར་དཔོག་རིགས་པར་ཐལ། མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་
བྱུང་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྦྱ་རུ་རའི་རྣམ་དེ་ལ་གཅིག་རོ་མངར་པོར་མཐོང་བས་
གཞན་ལ་ཡང་རོ་དེ་འདྲ་ཡོད་པས་བྱུང་བར་ཆད་མས་ངེས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཡུལ་དང་དུས་དང་སོ་ནམ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་བར་ལས་སྦྱ་རུ་རའི་
རྣམ་ལ་རོ་མངར་སྦྱར་དང་རྒྱས་པ་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་པ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རོ་
སྦྱར་བ་དང་འཇུ་སྒྲ་བ་དང་ནད་ཞི་བའི་རྒྱས་པ་སོགས་སོ། །

ཡུལ་དེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟགས་དེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་ཡུལ་
གཞན་དུ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བས་བྱུང་བ་འབྲུག་ལོ་ཞེ་ན། ཡུལ་དེ་པ་
རྣམས་ཀྱི་ངོར་མ་མཐོང་པ་ཆད་མས་བྱུང་བས་དེ་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་ལྟོག་བྱུང་བྱེད་
ཆད་མས་བྱུང་ལ། དེ་ལྟར་ན། རྟགས་དེའི་ལྟོག་བྱུང་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་ཁས་
ལེན་དགོས་ལ། དེ་འདྲའི་སྐབས་ཡོད་ན་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་

མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་ནས་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང་། སྐྱེས་བུ་མཐའ་དག་གིས་མ་མཐོང་
བ་བྱུང་དགོས་ན་ཉགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ལྷག་ལྡན་འབྲུལ་པ་
ཅན་དང་འདི་མི་འདྲ་སྟེ། དེར་ཤིང་ཐོག་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཚོད་གཞིར་བཟུང་བས་
ཁྲབ་པ་ལ་ཆད་མའི་གསལ་བ་བསྟན་མི་རྒྱས་ལ་འདིར་སྐྱུ་རྩ་ར་ཙམ་ཉགས་དང་གྲེ་
བག་གཅིག་ཚོད་གཞི་དང་རོ་མངར་བ་ཆོས་སུ་བྱས་པས་ཁྲབ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་
བསལ་བ་བསྟན་རྒྱས་སོ། །

གསུམ་བ་ནི། གཏན་ཆིགས་མི་མཐུན་པ་ལ་མ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་
ན་དེ་ལ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསོན་སྤུས་ལ་བདག་
དང་ས་ལ་ཤེས་པ་དང་སོགས་པ་འོ་མ་ལ་ཞོ་མ་དམིགས་ཀྱང་དེ་དག་མེད་པར་རབ་
ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་རྒྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གྲེ་བག་པ་གསོན་སྤུས་ལ་བདག་མ་མཐོང་
ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། སོག་ལྡན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་པ་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་
པ་འབྱུང་བར་འདོད་པ་འགལ་བ་དང་། རྒྱང་པན། འབྱུང་བཞི་ལ་ཤེས་པ་མ་མཐོང་
ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་ཆིག་ལ་སོགས་པས་ཀུན་མཁྱེན་འགོག་པའི་ཉགས་མི་
མཐུན་པ་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་འདོད་པ་འགལ་བ་དང་། གངས་ཅན་འོ་མ་ལ་ཞོ་
མ་མཐོང་ཡང་འདོད་པ་དང་། འདྲུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཉགས་ཀྱི་ལྷོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་
འདོད་པ་འགལ་བའོ། །ཡང་ན་གཞུང་འདིའི་ཕྱིར་ཤོལ་ཡང་རང་སྤེར་བྱས་ནས་
གཞན་སྤེས་བཀོད་པའི་ཉགས་དེ་དག་ལ་ཡང་ལྷོག་ཁྲབ་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་ན་དེ་
དག་ལ་ནང་འགལ་བསྟན་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁྲབ་པ་འབྱུང་བ་ཉགས་མི་མཐུན་པ་མཐའ་དག་མེད་པར་

ངེས་པ་ལ་བཟློས་པར་བྱལ་བ་དང་། དེ་ལ་བཟློས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་
བྱལ་མི་དགོས་པ་དང་། ཐོག་མར་དེ་སྐབ་རྟགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པས་བྱལ་བའི་དོན་
ཏོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱལ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་བཟློས་པར་བྱལ། མི་ཟློས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དག་གིས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་ངེས་
སུ་བྱལ་དགོས་ན་དེ་ལ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་དུ་ཐལ། འདོད་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
མཐའ་དག་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཁྱོད་ལ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་མི་མཐུན་པ་མཐའ་དག་ཕྱིར་གྲོལ་
གྱིས་བྱལ་དགོས་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་ལ། དེས་ན་མ་མཐོང་བས་ལྟོག་བྱལ་བྱལ་པོ་ཞེས་
འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས། འདི་ནས་བཀག་པས་བྱལ་བའི་དོན་ཅི་ཡིན་པ་
འཆད་དོ། །ཆོས་ཅན་དམིགས་བསལ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན་དུ་
བཟུང་ངོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་དེ་ཡོད་ཅེས་དང་རང་ཆས་སུ་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཉིད་གྱིས་རྟགས་མ་མཐོང་ཅེས་
གྱིས་ལྟོག་བྱལ་བྱལ་བ་ཞིགས་པ་དེའི་ཕྱིར། འམ་སྐྱས་རྒྱ་ལོག་པ་ཡིས་ནི་ངེས་པར་
འབྲས་བུ་ལྟོག་པར་བྱེད་དེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་འཁྲལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྟོག་བྱལ་མི་ཟློས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། གཅིག་ཆོས་ལོག་པས་རི་
ལྟར་གཞན་རྟགས་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། ཐ་དད་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེ་ལྟ་མིན་
པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་ལྟོག་བྱལ་བྱལ་ན་མི་དེ་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཏེ་མེད་
པས་སྐྱགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་ནམ་ཅི་མེད་པས་བྱལ་བར་ཐལ་ལོ། །རྗེས་འབྲོ་མི་
ཟློས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་གཅིག་ཅིག་ཉེ་བའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་ཆོས་

གཞན་ཉི་ལང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། ཐ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད།
དཔེར་ན་མི་དེ་ལ་སྦྱགས་བདོག་ཅེས་ཏེ་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདོག་གས་ཅི་ཡོད་
པས་བྲལ་པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་ལ་རྗེས་བྲལ་གྲུབ་པའི་སྲིད། གཉིས་བ་ལ་གཉིས།
དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་གདུལ་བྱ་དངོས་གཞུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། འབྲས་རང་གི་རྟགས་འདི་ལ་ཚོས་ཅན། སྟོག་བྱུང་གྲུབ་པ་ཚོས་མི་
 མ་སྟན་དཔེ་མཐའ་དག་ལ་མེད་ངེས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་བཟློས་ཀྱང་ངེས་པར་རྟགས་སྟོག་
 པའི་གཞི་མི་མ་སྟན་སྟོགས་མཐའ་དག་གྲུབ་པ་ལ་བཟློས་དགོས་པར་མི་འདོད་ཅིང་
 འདོད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མ་སྟན་པ་
 མཐའ་དག་ལ་མེད་ངེས་སུ་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའི་
 ཚོས་དེ་དག་མེད་ན་རྟགས་དེ་དག་མེད་ཅེས་དཔེ་ལ་འབྲེལ་བ་བརྟེན་ཅིང་རྟགས་པ་
 ལས་ཀྱང་མི་མ་སྟན་སྟོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་ངེས་དེ་རྟགས་རྩས་པའི་ཕྱིར། ངེས་
 པར་ཞེས་པ་ནི། མི་མ་སྟན་སྟོགས་ཡིན་ན་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱུང་བར་འདོད་
 པ་ཡིན་གྱི་གྲུབ་པའང་ཡོད་ཅེས་པའོ། སྐབས་འདིར་མི་མ་སྟན་དཔེ་དང་མི་མ་སྟན་
 པའི་གཞི་དང་སྟོགས་ནམས་ནམས་གངས་སོ། །གཞུང་འདི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་
 གསུམ་ལ་འདར། ཞེས་པ་ལ་འཕྲོས་ནས་སྤར་ལྟར་དོགས་པ་གཅོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་
 དག་མི་མ་སྟན་དཔེ་ནི་དཔེར་བཞོན་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྩུང་ནས་དེ་རྩས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་
 བཟློས་མི་དགོས་པར་བསྐྱབ་པ་དེའི་དོན་མིན་ཏེ། རྩས་སུ་གྲུབ་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད།
 སྟོག་བྱུང་འགྲུབ་པ་ལ་གཅོད་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱབ་རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་
 བ། དུ་བས་མེ་སྐྱབ་པའི་མི་མ་སྟན་དཔེར་ཚུ་སྤྱང་མི་དུང་བར་ཐལ་ལོ། །མི་མ་སྟན་

དཔེ་རྒྱུ་སྲ་བྱ་བ་ཡོད་ན་ལྷོག་པ་འབྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ནི་གཏན་ཆིགས་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པར་
གསལ་གྱི། དེ་གཅིག་བྱ་བ་ཤད་པས་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
རྒྱས་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་མ་ཐག་པའི་གཞུང་གོང་ལོག་གི་འབྲེལ་ལས་གསལ་བར་
རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །མ་ཐུབ་སྦྱར་པའི་འཕྲོས་རྒྱུ་ལ་ཐར་སྦྱར་ན་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་
ཡོད་ཀྱང་སྐབས་དོན་ཐོར་བར་འགྱུར་བས་སྦྱར་བ་ཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་རང་ཉིད་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་།
རང་ཉིད་ཤེས་ཟིན་མ་བཟེད་ཀྱང་ཁྲབ་པ་གཉིས་ལ་དུན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ལ་འབྲེལ་བ་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་བྱའི་
ཆོས་དེ་རྟགས་དེའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་
མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་
ཤེས་ཟིན་མ་བཟེད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་
བརྗོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྤྱོད་ཆོས་མ་ཤེས་ན་དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གཏན་
ཆིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་དགོས་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ཤེས་ཟིན་མ་བཟེད་ན་རྗེས་སུ་འཕྲོ་ལྷོག་གི་ཁྲབ་པ་གཉིས་
ཀ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ཤེས་ན་ཁྲབ་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་
དངོས་སུ་སྦྱས་པས་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་མ་སྦྱས་པ་ལ་དུན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེར་འགྱུར་ཏེ། གཅིག་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེས་ཅིག་ཤོས་དོན་གྱི་
ལྷགས་ཀྱིས་གོ་བས་སོ། །དེ་གོ་སྟེ། མི་མ་སྟན་དཔེ་མཐའ་དག་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་།

དེ་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
འབྲེལ་བ་དང་ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྱུར་བའི་བྱབ་པ་ངེས་དཀའ་སྤྲེལ་མེད་པར་དོན་གཅིག་ཏུ་
འདོད་པ་དེ་ལ། འདི་བྱི་བར་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་བ་ཤེས་ཟིན་མ་བཟུངས་པ་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་བྱབ་པ་བཟོད་དགོས་སམ་མི་དགོས། དགོས་ན་འབྲེལ་བ་འང་བཟོད་དགོས་
པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གཞུང་སྤྱི་མའི་དོན་དང་འགལ་ལ། མི་དགོས་ན། དེ་ལ་བྱབ་པ་
གཉིས་ཀ་བཟོད་མི་དགོས་ཀྱི་གང་རུང་གཅིག་བཟོད་པས་ཚོག་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་
འོག་མ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཤེས་ནས་བཟུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེན། བཟུངས་ན་ཤེས་པར་འགལ་ལོ། །

འོན་ཀྱང་རང་ལྟར་ཡང་འབྲེལ་བ་ཤེས་ཟིན་མ་བཟུངས་ན་བཟོད་མི་དགོས་ལ།
དེ་མ་བཟོད་ན། བྱབ་པ་བཟོད་མི་རྒྱས་པར་བྱེད་རང་འདོད་པས་གཞུང་ཕྱི་མ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེན། དེ་ཉིད་འབྲེལ་བ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྟན་མི་དགོས་
ཀྱང་། ཤེས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་བྱབ་པ་གོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་དགོས་ཤིང་དེ་ལ་བྱབ་
པ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་སྤྲས་པས་གཉིས་པ་ཡང་འབྲུགས་ཀྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར་
གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བཟོད་མི་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉགས་ཀྱི་མཚན་
གཞི་ཚད་མས་ངེས། དགག་ཚས་དང་སྐྱབ་ཚས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་ཀྱང་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚས་ལོག་ན་ཉགས་ལྡོག་པའི་འབྲེལ་བ་མ་བསྟན་ན་བྱབ་པ་ཚང་བར་མི་གོ་ལ།
དེ་གསུམ་ཚང་ན་བྱབ་པ་རྫོགས་པར་གོ་བས་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །བྱབ་ཟིན་མ་བཟུངས་པ་སྐྱབ་དགོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་འགལ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་
འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞི་ལགར་རྒྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དག་མེད་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ལག་འཁྱེད་དག་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡང་
གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར་རྟེ། ཁྱབ་པའི་རྩ་བ་འབྲེལ་པ་ལ་བསྟོན་པ་དེའི་ཕྱིར། དག་ག་
རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་རྟེ། བུམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་པར་ནི་
རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་ལས་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་གཞི་ལགར་བུམ་པ་མེད་པ་གོ་བར་
བྱེད་པའི་དག་ག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་མེད་དོན་དུ་བུམ་ནས་དེ་ཕྱིར་
ཚོལ་གྱིས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཡིན་ལ། འགོད་ཚུལ་ལ་ཡང་བུམ་
པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་དབྱེད་པ་སྟེ་བུམ་
མེད་བྱུང་བའི་མ་བཟོད་ན་བུམ་མེད་ངེས་བའི་སྟེང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་
ན། སྐྱ་མི་ཤེས་ན་མ་གཏོགས། སྐྱའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བཟོད་ཤེས་པས་སོ། །རྒྱ་མཚན་
ཅན་གྱི་སྐྱ་ཤེས་སྐྱབ་ཅེས་པ་ནི། སྐྱོར་བ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་འགོད་ཚུལ་ལ་
དེ་ལྟར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

དག་ག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ལ། དེའི་གཏན་ཆིགས་ཞེས་
བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དག་ག་པ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡུལ་ཅན་ནི་བུམ་པ་མེད་པའི་སྐྱ་སྟེང་ཐ་སྙད་དོ། །དེས་ན་
རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་སུ་མེད་དག་ག་གཟུང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་པས། རྒྱ་ཆོགས་གངས་ཆང་གིས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་སྐྱབ་པའི་རྟགས་
སུ་འདོད་པ་ནི་ཆེར་འབྱུང་སོ། །འདིར་མ་དམིགས་པའི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་
བསྟན་ནས་གོང་དུ་བཞེད་བསྟན་པ་དང་། སྤར་འགལ་དམིགས་གཉིས་རྩ་བས་དངོས་

སུ་བསྟན་ནས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་མ་བསྟན་པ་དང་། ཡང་འདིར་དེ་ལས་ལྷོག་
སྟེ་བསྟན་པ་དང་གོང་དུ་མ་དམིགས་པ་སྤར་བ་ཤད་ཟེན་ནས། ཡང་འདིར་བསྟན་པ་
ནམས་འགལ་བ་དང་སྒྲོས་པར་ངི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། སྤྱིར་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡོད་ན་དགག་གཞི་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འདྲེར་རུང་
བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། སྤྱི་མ་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་ལ་བྱི་མ་ལ་རང་དབང་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ངེས་པས་བདག་
གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་རང་དབང་དུ་ཡོད་པ་ནི། ཀུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་
གཉིས་སུ་འདུས་པས། འདིར་ཀུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཉིས་བསྟན་ལ།
འགལ་དམིགས་དག་དང་འབྲེལ་སྒྲུ་མ་དམིགས་པ་གཞན་ནམས་ཀུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་
པ་དང་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མེད་པས་དེ་གཉིས་སུ་
བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་གསུམ་བཤད་པ་ནི། འབྲེལ་པ་ལ་བསྟོས་པའི་དགག་ཉགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་
སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། གོང་དུ་བཞིར་བཤད་པ་ནི། གང་གང་དུ་འདུས་པའི་སྤྱད་
བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྤྱི་ནི་མན་ཚུན་སྤྱད་པའི་དོན་
ཏོ། །དེ་ལྟར་མི་དམིགས་པའི་ཉགས་འདི་བསྟུས་ནས་ནམ་པ་གསུམ་དུ་བཤད་ཀྱང་།
སྤྱིར་བའི་སྟོན་ནམ་པ་དུ་མར་དབྱེ་རུང་སྟེ། ཀུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པ་གསུམ་པོ་དེ་དང་། ཀུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་དེ་དང་འགལ་བའི་འགལ་དམིགས་
གསུམ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྟུས་པ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་དང་། ཀུ་དང་འགལ་
བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་སོགས་འབྲེལ་སྒྲུ་མ་ཉོགས་པ་སྟེ་མ་དམིགས་པ་དང་།

འགལ་ལྗོངས་ཤིང་དམིགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་དང་། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཅམ་ལས་ཁྲབ་པ་གཉིས་འབྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཉགས་ཆོས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འཇམ། རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ལས། མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟས་པའི་དོན་བསྟུས་ནས། མི་ལྟོས་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དོན་གཞན་གྱི་དུ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན་དོན་གཞན་གྱི་མེ་དག་ངེས་པར་ཡོད་པས་ཁྲབ་པའི་ངེས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་མི་ཉག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། མི་ཉག་པ་དེ་ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་དོན་གཞན་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཐོབ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོས་དཀར་པོ་དམར་པོར་འབྱུང་བ་ལ་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཆོན་ལ་བལྟས་པས་བྱུབ་ཅམ་ནས་དམར་པོར་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

བྱས་མི་ཉག་རྒྱ་སོ་སོ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་ཆད་མའི་བསལ་བ་སྟོན་པ་ནི། མི་ཉག་པ་བྱས་པའི་རྒྱ་ལས་རྒྱ་རྒྱེན་གྱི་ཆོས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་མཆན་ཅན་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བྱུང་ན་བྱས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་པ་ལས་རྩས་གཞན་ཉིད་དུ་ཐལ། དེ་དང་རྒྱ་རྒྱེན་པ་ཕྱི་ལས་པ་ཕྱིར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཆད་མས་བསལ་བ་ནི། མི་ཉག་པ་བྱས་པའི་རྒྱ་འཕམ་འབྲས་བུ་འཕམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་མེད་ཡིན། གསུམ་པ་ལྟར་ན། ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་འབྱུང་རོ། །རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཆོས་

ཅན། མི་ཉག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱུ་བ་ཟེན་པའི་ཕྱིས་འབྱུང་པའི་
ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྲུལ་མི་ཉག་པར་སྤྱབ་པའི་བྲལ་བ་ག་ལ་
ངེས་ཏེ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྤྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱུ་བ། མི་ཉག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོས་དོན་ཞེས་པའི་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་རིལ་
རྩས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་འདྲིག་པ་དག་དང་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་
སྦྱོར་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བའང་མིང་
ཐ་དད་པར་ཟད་དེ། དོན་ཁས་སྤངས་ནས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས་དངོས་པོ་བྱམ་པ་དང་རྩས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་
ན་སྤྲུལ་བྱ་དང་ཡང་རྩས་གཅིག་པས་བྱམ་སྤྲུལ་གཉིས་རྩས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟ་ན། དེ་གཉིས་སྐྱེ་འགའ་ཡང་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་
ཐམས་ཅད་ལ་པན་འདོགས་པར་འགྱུར་བས། བྲལ་ཆེ་ཆུང་ལ་རྩས་གཅིག་པ་མི་སྲིད་
དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་གཞོད་པ་འོག་ནས་འཆད་ཅིང་། སྐབས་འདི་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་
བརྟགས་པ་སྟེ། རིལ་རྩས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ།
གངས་ཅན་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་འདོད་དེ། ཡོན་ཏན་
གསུམ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སྐྱེ་འགག་ཡང་
གཅིག་པ་དང་། རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐལ་བ་
འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་སྐྱེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ། ཡོན་ཏན་གསུམ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་འབྱུང་བས་གངས་ཅན་སྟོན་པའི་རང་

བཞིན་དེ་ཉིད་སེར་པོའི་རང་བཞིན་དང་། སེར་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་པོ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་ཆ་ཤས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། རུམ་པ་དང་དངོས་པོ་རྩལ་གཅིག་ན། གཞོད་པ་དེ་དག་འབྲུག་པར་འདོད་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་འབྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱབ་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དང་། དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་བར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་བྱ་དང་། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱས་བར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། ཆིག་དོན་ཏོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ། ཚད་མ་སྤྱགས་གསུམ་དང་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། རུམ་པས་ཚུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་ཡང་ཚད་མ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དགོས་པར་ཁས་ལྷངས་ན་གནད་པ་ཅི་ཡོད། རུམ་པས་ཚུ་སྐྱོར་བར་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་བྱུབ་པས། དེ་ལ་ཚད་མ་གཞན་ཅི་དགོས་ཤེ་ན། འོ་ན། མེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་ངེས་པར་མི་དགོས་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་མི་མཚུངས་ཏེ། ལན་ཅིག་ཙམ་དེ་ལྟར་མཐོང་ཡང་། བྱ་རོག་དང་ཉ་ལ་ལྟར་ཡིན་སྲིད་པས། ཚད་མ་གཞན་མེད་ན་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འཁྲུལ་བར་མི་འབྱུབ་པོ་ཞེ་ན། རུམ་པས་ཚུ་སྐྱོར་བ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་

མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ལ། མེ་དུ་སོ་སོར་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་། དེ་གཉིས་
 གྱི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་བཟློས་དགོས་ཤིག། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་བྱམ་པ་དང་རྒྱ་
 སོ་སོར་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་། བྱམ་པས་དབེན་པའི་གཞིར། དེས་རྒྱ་སྐྱོར་
 བའི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་བཟློས་དགོས་
 སོ། །མེ་དུ་སྤྲ་བྱིའི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ལ། བྱམ་པ་དང་རང་ནང་གི་རྒྱ་དུས་མཉམ་དུ་
 མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་དམིགས་སོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། རང་ནང་གི་རྒྱ་ལ་
 བན་མི་འདོགས་པར་ཐལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རང་ནང་གི་
 རྒྱ་ཐུར་དུ་ལྷུང་བའི་གོགས་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་རྒྱ་སྐྱོར་བ་ནི། རང་གི་
 རིགས་འབྲས་ལ་མ་ཞུས་དང་། གོ་ས་མཚུངས་པར་གནས་པའི་རྒྱ་དོན་གྱི་ཡུལ་གྱི་
 འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། བྱམ་པ་ནི་དོན་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་མེ་དུ་དང་ཀྱན་ནས་
 མཚུངས་སོ། །འོ་ན། རྒྱ་འབྲས་ངེས་པའི་ཆད་མ་དུ་མ་བཤད་པ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
 ལོག་ཏོག་རྒྱས་པར་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྒྱ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་
 ལོག་ཏོག་དང་། མི་མཐུན་པ་རྒྱར་འཛིན་པའི་ལོག་ཏོག་གོ།

དང་པོ་ནི། དུ་བ་གསར་སྐྱར་ངེས་པའི་ཆད་མས་འགོག་ལ། དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣོ་
 བ་སྐྱོ་བུར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཅུ་དང་། དབང་པོ་རྒྱལ་ན་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་
 རྟག་ཏུ་མེད་པ་ལ་གཞི་དཔ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ་བཟློས་སོ། །ལོག་ཏོག་གཉིས་པ་
 བློ། མེའི་རྗེས་ཁོ་ནར་འབྱུང་བར་མཐོང་གི། དེ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ནམ་ཡང་འབྱུང་
 བ་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་མ་དམིགས་པ་དང་། མ་དམིགས་པ་
 སྟོན་དུ་འགོ་བའི་མངོན་སུམ་ལ་བཟློས་ལ། དེ་ཡང་། དབང་པོ་རྣོ་འབྱིང་རྒྱལ་གསུམ་

ནི་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པའི་བྱེད་པ་རྗེ་མི་རྗེའི་བྱེད་པར་ཡིན་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དོན་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱས་དང་བྱེད་པོར་ཞེས་པའི་ཆེད་དུ་བྱུབ་མཐའི་ལོག་རྟོག་གས་ཆེ་བ་ལ་ཆད་མ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་དགོས་ལ། ལོག་རྟོག་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། ལོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཞེས་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་བསྟན་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྲུབ་པ་ཆད་མ་དེ་དག་ལ་ངེས་པར་བལྟས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པར་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་ཤུ་ལྟ་སྒྲོས། རྒྱ་འབྲས་ལ་རྟ་དང་བ་སྒྲང་གིས་མ་ངེས་པའི་ཚོད་སྒྲང་མཐོང་བའི་དོན་ཡང་། རྟ་དང་བ་སྒྲང་ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་པ་ཡུལ་འདབ་འབྲུར་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་འབྲུབ་ལ། དུ་བ་མེ་ཡོད་པའི་གཞི་དེ་ལས་ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་པ་མངོན་སུམ་དེས་ཁེགས་པའི་དོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཉགས་དགོད་པ་ནི། དུ་བ་ཆོས་ཅན། མའི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བལྟས་ནས་དེ་པན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མེད་པའི་འབྲས་སུ་སྐྱེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། དེ་བསྐྱབ་པ་ནི། མེ་དེ་པན་བྱེད་དུ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་མི་སྲིད་དེ། གཤམ་ཏེ་ཡོད་ན། དུ་བ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དང་ལྷན་པ་ལས་འདས་པར་འཁྱར་བར་ཐལ། དུ་བ་གང་ཞིག །མེ་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསལ་བ་བསྟན་པ་ནི། ཡུལ་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའི་མ་ཡང་ན་འགར་ཡང་མེད་པར་འཁྱར་བར་ཐལ། དངོས་

༡ [མ་བྱི་ ༣༤༦ན། གས་ ཞོལ། ༣༤༦ཅ། སྐྱེ། ༤༠ནམ། གླ། ༤༡ནམ། ཞེས་ * ཞེས།

༢ [མ་བྱི་ ༣༤༦ན། ཆད་ ཞོལ། ༣༤༦ཅ། སྐྱེ། ༤༠ནམ། གླ། ༤༡ནམ། ཆེད་ * ཆེད།

༣ [མ་བྱི་ ༣༤༦ནམ། ལྷན་ ཞོལ། ༤༠ནམ། སྐྱེ། ༤༠ནམ། གླ། ༤༡ནམ། ལྷན་ * ལྷན།

སོ་གང་ཞིག །རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཁས་སྦངས་ཏེ། རྒྱ་མེད་དུ་
ཁས་སྦངས་པས་སོ། །ཐལ་བ་དེ་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་དེ། དངོས་སོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དུས་
རང་བཞིན་རེས་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བ་རྒྱ་ལ་བསྟོས་པའི་དབང་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དངོས་སོ་རེས་འགའ་བར་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས། དངོས་སོ་རྣམས་ཏུ་ཡོད་
པ་དང་འགར་ཡང་མེད་པ་ལ་གཞོད་ལ། དབང་སོ་རྣོན་དེ་ཞེས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་རྒྱ་མེད་ཞེས་ལ། གཞན་དུ་ན་དངོས་སོ་རེས་འགའ་བ་དང་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཞི་
མ་ཐུན་ལ་གཞོད་པའི་ཆད་མ་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ལ་བསྟོས་སོ། །

ཁ་ཅིག་རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་ན་རྣམས་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་ནམ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བ་
གང་རུང་གཅིག་འཕེན་པའི་རྒྱ་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་
ཏེ། རྣམས་ཏུ་ཡོད་ན་མེད་པར་འགལ་བས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་རྒྱ་ལོག་པས་
འབྲས་བུ་མི་སྟོག་ན། རྣམས་ཏུ་ཡོད་པར་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱ་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་
ན་ནམ་ཡང་མེད་པར་འབྱུང་རྒྱུ་ཞེས་རྣམས་སོ་སོས་ཐལ་བ་སོ་སོ་འཕེན་པར་
འདོད་པ་དག་ནི་དབྱུང་བར་བྱ་སྟེ། ཐལ་བ་དེ་གཉིས་གཉིས་ཀ་བརྗོད་དུ་མི་རུང་ན།
རྣམས་ཏུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་སྐྱོན་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་པས། གང་སྐྱོན་དང་བཅས། ཕྱི་མའོ་ཞེས། འོ་ན་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་ན་རྣམས་ཏུ་
ཡོད་པར་ཐལ་བ་ཁོ་ན་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་མེད་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ།
དེ་ལ་སྐྱོན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་མ་ཡང་བརྗོད་པར་བཤད་པ་རྩི་ལྟར་
ཡིན། སྤྲ་མ་སྐྱོན་དང་བཅས་ན་ཡང་དེ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན།
རྣམས་ཏུ་ཡོད་མེད་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་ཡ་གྲུལ་སོ་སོར་ཐལ་

བ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་བྱམ་པ་དང་བྱམ་མ་ཡིན་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་
བས་ཁྱབ་ཀྱང་། ཡ་གྲུལ་”སྟོ”ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟ་མིན་ན། ཤེས་
བྱ་ཡིན་ན་བྱམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བྱམ་པ་དང་བྱམ་མ་ཡིན་གང་རུང་
གཅིག་ཡིན་ནས་བྱམ་མ་ཡིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་རྒྱ་མེད་ལས་སྦྱེས་ན་
རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལས་སྦྱེས་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་ནས། རྟག་ཏུ་
མེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཐལ་བ་སྡུ་མ་འཕེན་མི་རིགས་
ལ། འདོད་ན། ཕྱི་མ་མི་རིགས་པས། ཐལ་བ་དེ་གཉིས་གང་བརྗོད་པ་གཞུང་གི་དོན་
ཡིན་པ་སྤྲད་གོས་སོ། །གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐལ་བ་གང་འཕེན་མི་ཤེས་པར་ཐེ་
ཚོམ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་སྤར་གྱི་ཐལ་བ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། བྱམ་པ་
དང་བྱམ་མ་ཡིན་དངོས་འགལ་ཡིན་བས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་དགག་པ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཞི་བྱུབ་བསྐྱུབ་པ་མ་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་དགོས་པ་
གང་ཞིག། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་གཞི་བྱུབ་སྐྱུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མེད་ལས་
སྦྱེས་ན་རྟག་ཏུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ན་དངོས་འགལ་ལ་གཉིས་ཡིན་གྱི་སྤང་
གསུམ་ཁས་ལྡངས་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་བྱམ་ཡོད་དང་བྱམ་མེད་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ན་ཁྱོད་རང་གིས་བཞོད་པའི་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་ལ། བྱམ་ཡོད་ཡིན་
ན་བྱམ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་ཁེགས་པ་དང་བྱམ་མེད་ཡིན་ན་བྱམ་པ་ཁེགས་པར་འགྱུར་
རོ། །དེས་ན་རྒྱ་མེད་ལས་སྦྱེས་ན་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་

༡ ། [མ་ཕྱི། ༤༣༥ན། ས་ ཞོལ། ༤༠བ༣ན། སྒྱ། ༤༡ན༡ན། ལ། ༤༣ན༡ན། སོ་ * སོ་]

ཁྱབ་པས་ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་འཕེན་རིགས་ཀྱི། གང་རུང་གཅིག་ལ་གཞོད་པ་དང་
བཅས་ན་དངོས་པོ་རེས་འགའ་བར་འགྲུབ་པ་ལ་མི་པན་པར་འགྱུར་རོ། །རྟག་རྟག་
ཡིན་ན་རྟག་རྟག་ཡིན་པས་ཀྱང་ཁྱབ་མིན་པས་ཀྱང་ཁྱབ་ན། དངོས་འགའ་ལ་ཁྱབ་པ་
མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། དེ་ཡིན་ན་རྟག་རྟག་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བལ་བས་
ཁྱབ་པམ་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་ན་རྒྱུད་འགའ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། མ་ཁྱབ་ན།
གཅིག་དང་དུ་མ་ཅམ་དང་བལ་བས་མ་ཁྱབ་པས་གཞི་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་མེ་དུ་མ་ངས་བའི་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཐལ་བས་སྒོས་ཀྱི་
དོན་བསྟུ་བ་ནི། གལ་ཏེ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་པོ་མེ་སྟེ། དུ་བ་སྤར་མེད་གསར་
དུ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། སྤྱི་པོ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། མེའི་རང་
བཞིན་དུ་ཐལ་ལོ། །འོན་ཏེ་དེ་མེའི་རང་བཞིན་མིན་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རི་ལྗང་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས། དུ་བ་སྤར་མེད་གསར་དུ་འབྱུང་བ་འདི་མི་རིགས་པར་
ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། སྤར་མེད་ཀྱི་དུ་བའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་མེའི་རང་
བཞིན་དང་། མེའི་རང་བཞིན་མིན་ན་ཅིག་ཤོས་མིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དུ་བ་དེའི་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱའི་རང་བཞིན་མེ་དེ་ལ་དུ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱས་པའི་ཆོས་
སུ་གྲུབ་པས་མེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལས་ཁྱེ་བྲག་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། གྲོག་མའི་ཆང་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་གྲོག་མཁར་ལ་མིག་སྒྲོང་ལྡན་པའི་བརྒྱ་
བྱིན་དང་འབྲ་བས་བཏགས་པའོ། །དེའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དུ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དུ་བ་གང་ཞིག་དུ་བའི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

༡ །མ་ཕྱི་ ༤༠ན། བསྟུ་ ཞོལ། ༤༡ན། སྤྱི་ ༤༡ན། ལྟ་ ༤༡ན། བསྟུ་ *བསྟུ་

གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དུ་བ་དེའི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་
དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཞན་སྤྲ་མ་མེ་གང་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
མི་མ་སྟན་པའི་རྒྱ་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་སྟེ། མེ་དེའི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་མེའི་
འབྲས་བུར་ལེགས་པར་བྱུབ་སྟེ། དེ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་
དང་ལྗོག་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། བསྟུ་ཆོག་ནི། རང་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་ཤོར་བ་ཡིན་པས་
ཙུ་རྒྱུད་དུ་བྱི་མི་དགོས་ཏེ། དགོས་ན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པ་རྣམས་དགོས་པར་འགྱུར་
ངོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རང་བཞིན་
རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱུབ་པ་སྟོང་བའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པ་དང་། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། འབྲེལ་བ་
ངེས་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་ནས་མ་ངེས་པ་སྤྲང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། འབྲས་བུར་སྤྲ་མ་ཐད་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ལའང་མེད་ན་
མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་དང་། རང་ཆས་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་འབྲེལ་བའི་རང་ལྗོག་བསྟན་ནས། དོན་ལྗོག་
སྟན་པ་ནི། ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ།
ཁྱོད་དེ་དང་ཐ་དད་དེ་མེད་ན་ནི་དེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤར་
བཤད་པ་ནི། དམ་བཅའ་ཙམ་དང་འདིར་ནི་འབྲེལ་བའི་སྦྱབ་བྱེད་མདོར་བསྟུས་ཏེ་
བསྟན་པས་མི་ཆོས་ལ། ཡང་ན། སྤར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ངེས་བསྟན་ནས། འདིར་
དེ་ལ་ཅོད་པ་སྟོང་བ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་འཕྲོས་

བཅའ་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཅིག་འབྲེལ་གྱི་རང་ལྡོག་དོན་ལྡོག་ངོས་བརྒྱུང་བའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཐའ་
དབྱེད་པ་དང་ཆིག་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་རྟགས་ལ་འཕྲོས་པའི་
དོགས་པ་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་རྟགས་དཀའ་
བའི་གནས་གྱི་གཙུག་པོ་ངོས་བརྒྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་ལུགས་གཞན་དཔེར་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་རྣམས་དང་མི་རྟག་པའི་རྣམས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། བྱས་
མི་རྟག་རྣམས་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམས་སུ་གྱུར་པའི་བྱས་པ་གཏན་
ཆིགས་ཡིན་ནམ། རྟག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱི་དོན་གཏན་ཆིགས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
ན། དམ་བཅའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
བྱས་པའི་རྣམས་དང་མི་རྟག་པའི་རྣམས་ཐ་དད་མིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། བྱས་པས་
མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འགལ་བས། བྱབ་པ་
འགལ་ནས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྣམས་དཔག་གིས་ལྡོག་གྱུར་གྱི་དོན་རང་མཚན་
གོ་བཅི་སྲིད་པས་སྤྲ་བའི་མི་རྟག་པ་དང་རྒྱལ་སྤན་ལ་སོགས་པ་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་
པར་འགྱུར་ཏེ། མདོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་མི་རྟགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་མ་གྲུབ་ན། རྒྱན་
དང་རགས་པ་རྟགས་པ་མི་སྲིད་པས་འདུས་བྱས་མི་སྲིད་ལ། དེ་མེད་ན་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་དོ། །རྟག་པས་བཏགས་པའི་དོན་ལ་ཞེན་ནས་ཞུགས་
པས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དོན་རང་མཚན་ལ་
མི་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་དེ། སྤྲ་བྱས་པར་ངེས་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྱབ་པ་ངེས་ན་སྤྱིའི་

མི་རྟག་པ་ལ་མི་སྐྱ་བ་རིགས་ན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་
པར་འགལ་བས་ཁྲབ་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལས་མི་འདོད་པའི་ངེས་པ་
བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི། འདོད་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །

གལ་ཏེ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་
ཀྱང་། རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་བྲས་པ་རང་མཆན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟགས་ལ་
སོགས་པ་དོན་རང་མཆན་ལ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། གྲུབ་ན་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་
རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་སོན་གནས་པར་ཐལ། བྲས་མི་རྟག་རང་མཆན་ལ་ཐ་
དད་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱང་རང་མཆན་ལ་གནས་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་མཆན་
རྟགས་སུ་བཟུང་ན། ཆོས་དང་ཐ་དད་ཉམས་པས་འབྲེལ་མེད་ཏུ་འགྱུར་ལ། རྟོག་པས་
བཏགས་ཅིང་རྟགས་སུ་བཟུང་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཁྲབ་པ་འགལ་ནས་མ་
གྲུབ་ཅིང་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་
འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་ཆིག་བརྗོད་བྲས་སྟོང་ལ། དེ་མེད་ན་རྟགས་གཞན་གཉིས་
ཀྱང་མི་སྲིད་པས་ཆད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་ཤུར་ཐད་པའི་རྒྱང་མན་གྱི་ལུགས་
གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་འོ། །ཆིག་ཅིང་
མཐོང་བས་ལེགས་པར་ཆིམ་པ་དག་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་ཅིང་ཡིན་ན་གཞལ་བྱར་
ཆོམ་པ་ཅིང་མ་གཏོགས་ཆད་མའི་གཞལ་བྱར་མི་རུང་ལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་
མཆན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་སྐྱ་ཞིང་། དངོས་སུ་ཆད་མ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་སྐྱས་ནས་
རྒྱང་མན་གྱི་གཞུང་ལེགས་པར་འཇུགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ཆད་མ་
དང་། །གཞལ་བྱ་ཀུན་ལ་སྐྱར་པ་བཏབ། །སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ཐར་པ་

དང་། །ཐམས་ཅད་མཐུན་པའང་ལེགས་པར་བཀའ། །མདོར་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
དང་། །རྣམ་བྱང་ཆོས་རྣམས་བརྒྱུག་པར་བྱས། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་
བཤོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་བཞིན་ན། རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་
སྤང་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་བཀའ་པ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་
པའི་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་ཡང་ཁེགས་ནས་འཛོག་མི་ཤེས་པར་
འགྱུར་ལ། བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་རང་མཚན་ཡོད་པར་བསྐྱབ་
པ་ན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པར་སྤང་བ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་མི་
ཁེགས་ཤིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཛོག་མི་ཤེས་པར་འགྱུར། སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀའ་
ན། དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་ཁེགས་ནས་ཆད་མས་སྐྱབ་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དངོས་
པོ་ཁས་སྐྱངས་ན་སྤྱི་མཚན་ཡང་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་
ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་གཉིས། གཅིག་ཆད་མར་བཟུང་ནས་ཅིག་
ཤོས་སུ་བཟུང་བའི་འགལ་འདྲ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་འདི། གཞུང་ལུགས་འདིའི་
རྟོགས་དཀའ་བའི་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་མ་རྟོགས་པར་རང་མཚན་
རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཁས་སྐྱངས་ན་སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་སོང་ནས་ཆད་མ་གཞན་དོན་མེད་
པར་འགྱུར་བ་དང་སྤྱི་དང་ཏགས་ལ་སོགས་པ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་ན། དེ་དག་
རང་མཚན་ལ་ཡི་མ་རེག་པར་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་རྩོམ་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་གོ་སྟུང་
པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་

ཆོས་ལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་སྒྲིན་མེད་རང་མཚན་དང་མཚུངས་པར་འཛོག་མི་ཤེས་
ན། སྒྲིར་ལུགས་དམ་པ་འདིའི་གནད་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་མི་སྤིང་ཅིང་། །བྱང་པར་
ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཉིད་དང་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པའི་གཞི་མ་སྤྱན་ཁས་སྦངས་ན་ལུགས་འདིའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་
དམ་གྱི་ཚུལ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །རི་སྐད་བཤད་པའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་
དང་། རྒྱའི་འཇུག་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མི་རྟོགས་པ། གཞན་སེལ་དང་སེལ་བས་
འཇུག་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མི་རྟོགས་པ་བྱས་པ་ཡིན་པས། འདིར་གཞན་སེལ་
གྱི་ནུས་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལུགས་གཞན་ནས་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་དེ་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
བྱུང་བ་མ་ཁེགས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་མི་རྟོགས་ཤིང་། དེ་མི་རྟོགས་ན་གཟུགས་
སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་རྟོགས་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་
ཁེགས་པས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཁེགས་ན། ཆད་ལྟ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས།
གཟུགས་སྐྱ་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་རྒྱས་པའི་གཟུགས་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་
ནུམ་པར་བཞག་པ་མཛད་དོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་
སོགས་འདྲ་ལ། གཟུགས་སྐྱ་སོགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཁེགས་ན་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པར་མི་འགྲུབ་པས། དེ་དག་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རིགས་པའི་ནུམ་གཞག་
རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ལུགས་འདིར་ནི་དངོས་པོ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་ལ་མ་གཏོགས་བཀག་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་།
རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་བྱུང་ན་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་
འབའ་ཞིག་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །

ཡང་སྤྱི་མཚན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བར་སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་
ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཁེགས་ན། དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་མི་འབྲུབ་པས་དེ་
འགོག་པའི་ནམ་གཞག་རྒྱས་པར་འཆད་ཅིང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་བྱུང་བས།
དེས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་བཞེད་ནས། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀྱན་
རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷགས་
ཅིག་ཤོས་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་བར་བསྟན་བཞེད་ནས་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་
མཚུངས་པར་ས་སྤེ་སྟོར་དང་དབྱིག་གཉེན་དང་ཚོ་བརྟན་གྱི་གཞུང་ལས་ཀྱང་འདི་ཁོ་
ན་ལྟར་གསལ་བས་ལྷགས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་ན་མཁས་པར་འགྱུར་གྱི་གཅིག་
ཏུ་བསྐྱེད་བ་སྐྱེད་བྱེད་ན་གཉིས་ཀ་མ་རྟོགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས། གྱེ་ཤེས་
པ་ཚུང་བ་དག་ད་དུ་ར་ཐོས་པ་མིན་ནས། མིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱིས་ལ་ལྟོས་
ཤིག་ །ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། རང་མཚན་ཡིན་ན་ལུལ་དང་དུས་དང་ངོ་བོ་མ་
འདྲེས་པར་གནས་ལ། དེ་རང་མཚན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ལྟོག་ཀྱང་ཡིན་
ཞིང་། ལུལ་མ་འདྲེས་པ་ནི། ཤར་ན་གནས་ན་བྱུང་ན་གནས་པར་འགལ་བ་དང་།
དུས་མ་འདྲེས་པ་སྤྱི་སྤྱིས་ན་བྱི་རྩི་སྤྱིས་པར་འགལ་བའི་དོན་དང་། ངོ་བོ་མ་འདྲེས་
པ། ཁྱ་བོ་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སེར་སྤྱུ་ལ་ཡོད་པར་འགལ་བའི་དོན་དུ་སྤྱི་
བར་བྱེད་ཅིང་དངོས་པོ་དང་རང་མཚན་དོན་གཅིག་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་

དངོས་པོ་མིན་པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

གཞན་དག་ནི། རང་མཆན་གྱི་དོན་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་ཤིང་། དངོས་པོ་ལ་རང་
མཆན་གྱིས་མ་བྱུང་བས་གཏན་ཆིགས་བྱས་པ་སོགས་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་རང་
མཆན་མིན་པས་དཔེ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་མགྱུན་པ་
བསལ་ནས་སྤྱི་བར་བྱེད་དོ། །དུས་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་སྤྱི་གཅིག་འཛིན་གྱི་སྒོ་
དེས་སྤྱི་དུས་ན་ཡོད་ན་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པས་བྱུང་བར་ཐལ། སྤོ་སྤྱིས་ན་
སྤོ་སྤྱིས་པས་བྱུང་བ་དེ་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིད། །དེ་བཞིན་དུ་
ལུལ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེས་ཤར་ན་ཡོད་ན་ལུབ་ན་ཡོད་པས་བྱུང་བར་
གཞུང་བར་ཐལ་བ་དང་། རོ་བོ་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་དེས། ཁྲ་པོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྤྱོད་ལ་
ཡོད་པས་བྱུང་བར་གཞུང་བར་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན། ཏུས་འདྲེས་པར་འདྲིན་པའི་ཉག་འདྲིན་ཀྱང་བཟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་
 རྒྱ་ཏུས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་ཕྱི་ཏུས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་གཟུང་བས་ཏུས་མ་འདྲེས་པ་
 ཡང་རྒྱ་ཏུས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཕྱི་ཏུས་མེད་པ་དང་། ཕྱི་ཏུས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྒྱ་ཏུས་ན་མེད་པའི་
 འོན་ཡིན་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་ཏུས་ན་མེད་པར་ཐལ། ཕྱི་ཏུས་ན་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ལ་ལན་འདེབས་ན་ཆོས་ཅན་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་གསལ་
 བས་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་ཅེས་སྒྲས་ན་མཛེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་འདྲེས་པར་འདྲིན་
 བས་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ཤར་བྱབ་ཀྱི་རྩས་ལ་ཏུས་གཅིག་ཏུ་རེག་པ་ན། ཤར་ལ་
 རེག་པ་དེས་བྱབ་ལ་རེག་པར་གཟུང་གི་བྱབ་པ་གཟུང་བ་མིན་པས། ཤར་ལ་རེག་པ་
 དེས། བྱབ་ལ་རེག་པ་མིན་པ། ཡུལ་མ་འདྲེས་པའི་འོན་དང་། འོ་པོ་འདྲེས་པར་འདྲིན་

བས་ཁ་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བའི་སྤྱི་དེ་ཉིད། སེར་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་གཟུང་བས།
མ་འདྲེས་པའི་དོན་ནི། ཁ་པོའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་སེར་སྤྱི་ལ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན།
ཁ་པོ་ཡིན་ནི་ངོ་བོ་གང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཁྲུང་བ་བཞི། སྤྲ་མ་གཉིས་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་
གཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་རང་མཆོན་གྱི་དོན་ཆོད་མས་ཁེགས་ན་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྤྱི་བའི་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་གོ་བར་འགྱུར་ལ། ལུལ་དང་། དུས་དང་། རོ་བོ་མ་
འདྲེས་པ་ཙམ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་
བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་མཆོན་གྱི་དོན་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ལུལ་
རང་གི་ངོས་ནས་བྱུང་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། ལུལ་ཅན་སྒྲོའི་འཛིན་སྐྱངས་དང་། སྒོ་
དེས་ལུལ་དེ་རི་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་བོ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་ཚོད་པའི་དོན་
བསྐྱས་ན། བྱས་པ་སྤྱི་མི་རྟག་སྤྱི་བ་ཀྱི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
མ་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་མི་རྟག་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །ཁྲུང་བ་
དང་བོ་བཞིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྐྱན་ནས། དེ་ནས་ཁྲུང་བ་སྤྱི་དང་
གསུམ་གྱིས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྐྱན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱུར་རྫོབ་དང་གཞན་
སེལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབད་པ་མེད་པར་བྱུང་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་ཀྱུར་
ཆོས་ཅན། རིགས་མ་སྐྱུན་དངོས་པོ་དང་། གཞན་རིགས་མི་མ་སྐྱུན་གྱི་དངོས་པོ་དག་
ལས། སྟོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་
མིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པའི་
ཕྱིར། བསྐྱས་ན། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྲ་མ་ཡིན་པ་དང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་

བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་བསྟོན་པའི་
རིགས་མི་མ་ཐུན་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ནམ་མཁའ་སོགས་དང་། རིགས་མ་ཐུན་སྤྱི་མ་
ཡིན་པའི་བྱས་པ་སོགས་སོ། །རིགས་མ་ཐུན་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཀུན་ལས་ལྡོག་པ་
དེའི་ཕྱིར། ལོགས་གང་དང་གང་ལས་དོན་དེ་ལྡོག་པ་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་དངོས་
པོ་དེ། དེ་ལྟར་རང་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱས་མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་
རིགས་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྡོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་སྟེ། རང་གི་རིགས་
མ་ཐུན་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཀུན་ལས་ལྡོག་པར་རང་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི།
སྤྱི་དེ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་མ་ལོག་ན་འདུས་མ་བྱས་སུ་འགྱུར་ལ། སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་
བྱས་པ་སོགས་ལས་མ་ལོག་ན་བྱས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བས་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ལས་
ལོག་དགོས་ལ། ཡང་བྱས་པ་དེ་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་ན་སྤྱི་ཡིན་པར་འགྱུར་བས།
བྱས་པ་དང་ཐུན་མོང་དུ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་།
བྱས་པ་ལས་ཇེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དང་ཁྲབ་ཆེ་
ཆུང་གཉིས་ཡོད་པར་བྱུང་བ་ནི། རང་མཚན་གྱི་གནས་ལུགས་བཤད་པའི་ལག་ཇེས་
ལ་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དེས་མཚན་ནས་ལྡོག་པ་མཐའ་དག་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱི་གཅིག་སུ་དེ་ལ་ཡང་རིགས་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བ་དེ་ཡི་
ཁྱད་པར་བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་རྣམས་
གྱིས། དེ་དག་རིམ་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་སྤྱི་མི་ཉག་
པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དག་རབ་དུ་བྱེད་དོ། །སྤྱི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་རིམ་གྱིས་

རྟོགས་ཀྱི་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱད་ཆོས་གོ་དཀའ་སྒྲ་དུ་མ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བྱད་ཆོས་རིམ་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་
 པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལྟ་བུའི་བྱད་པར་གང་ཞིག་རང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་
 གློའི་ཆོས་གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བའི་བྱས་པ་དེ་དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་གློ་དེ་
 ལས་གཞན་གྱིས་གོ་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ལ་མི་རྟག་པའང་དེ་དང་མཚུངས་པ་དེས་
 བ་ཆད་མའི་ཡུལ་ན་བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་གནས་པས་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་
 གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ།

ཡང་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་བྱད་པར་གང་ཞིག་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་མིང་གི་
 ཆོས་གང་གིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ། དེ་ལས་གཞན་མི་རྟག་གོ་
 ཞེས་པའི་མིང་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུར་རོ། །སྒྲ་
 ལ་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེས་བྱད་ཆོས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱད་ཆོས་
 དེ་རྣམས་དངོས་མིང་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་
 གོ་བའི་ཕྱིར། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་
 རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་མི་རྟག་གོ་དཀའ་སྒྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འཁྱགས་ལས་གྲུབ་སྟེ། བྱས་པ་
 དང་མི་རྟག་པ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་གཉིས་ལ་རྣམ་པ་སོ་སོར་ཤར་བ་འཁྱགས་ལ་གྲུབ་
 པས་སོ། །བྱས་པ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དང་མི་རྟག་པ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱིས་
 བྱས་མི་རྟག་སོ་སོར་གོ་འཕམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན། སྒྲ་མ་ལྟར་ན། ཆད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་
 སོར་གོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་དགོས་

ལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་མ་གོ་ན། རང་འངལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་མ་གོ་ན། སོ་སོར་མེད་པ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་སོ་སོར་གོ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་བྱུང་མོད་ཀྱི། དེ་གཉིས་གོ་བའི་ཚད་མ་སོ་སོར་ཡོད་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ཡང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་སོ། །དེས་ན་བྱས་མི་རྟག་རྫས་ཐ་དད་མིན་ཡང་བྱས་པའི་རྫས་དང་མི་རྟག་པའི་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་ནོ། །བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ཚུལ་ཅན། ཐ་དད་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཟེར་ན། དེ་ལ་རྟགས་དེའི་བྱུང་བ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་གི་གཏན་ཚིགས་དེ་འབྲེལ་མེད་དུ་སྐྱབ་ཟིན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྐྱབ་པའི་སྐྱ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྒྱས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། དགག་པའི་སྐྱ་རྟོག་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འབད་པ་མེད་པར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱ་རྟོག་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་དགག་པ་དང་། གཞན་སེལ་ལ་འཇུག་པར་བསྐྱབ་པ། དེ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་འདིར་རང་འབྲེལ་དུ། ཡང་སྐྱ་དང་རྟགས་དག་གིས་ནམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབས་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། ཚད་མ་གཞན་དང་སྐྱ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྐྱ་དང་རྟགས་ཀྱི་ནམ་བཅད་གཞན་སེལ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་པས་ཏེ། དེ་མ་ཡིན་ནམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ངེས་པའི་དོན་དགག་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། ཚད་མ་གཞན་དང་སྐྱ་

གཞན་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། ཚད་མ་གཞན་ནི་ཉགས་སོ། །དེས་
ན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་ཉགས་དག་ནི་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་
འངལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ལས་ཚད་མ་གཞན་འདུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བརྫོད་པའི་སྤྱོད་
ལས་སྤྱོད་གཞན་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་སྤྱོད་ཉགས་དང་ཡང་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་ལ་
འདུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་དགག་ཉགས་དང་གཉིས་བསྟན་ནས། དེའི་ཉགས་
བསྤྱོད་པ་ནི། འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་སྟོན་ལ། བྱབ་པ་བསྤྱོད་པ་ནི་ཆ་གས་སྟོ་འདོགས་
ཞེས་པ་ནས་སྟོན་ཏོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། ཚོས་ཅན་འངལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ལས་ཚད་མ་གཞན་དང་
སྤྱོད་གཞན་འདུག་པར་བསྤྱོད་པ་དང་། དེ་བྱབ་ན་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱབ་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱ་ལ་སྤྱ་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་ཞིང་མ་གཞལ་བའི་ཆ་གཞན་ཚད་
མ་བྱི་མ་རྣམས་གྱིས་བཏག་ཅིང་གཞལ་བར་བྱ་བའི་ཆ་གང་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། སྤྱིའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་པོ་དེའི་
བདག་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་བྱབ་པ་ཡིན་ཞིང་དེས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱང་དེ་དང་
འདུག་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་སེལ་བ་ལ་མི་འདུག་ན། སྤྱ་འཛིན་མཛོན་
སུམ་གྱིས་སྤྱིའི་ཚོས་མཐའ་དག་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། དེས་བྱངས་པའི་
སྤྱ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས་སྤྱིའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན།
ཚད་མ་གཞན་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ལས་ཚད་མ་གཞན་འདུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། སྤངས་པའི་ངེས་ཤེས་སྤྲོ་དེ་སྤྲོ་མ་ཡིན་པ་ལས་
ལོག་པར་གོའམ་མ་གོ། མ་གོ་ན་སྤྲོ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་
པ་མ་གོ་བས་སྤྲར་ཡང་མ་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །སྤྲོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་གོ་ན་སྤྲོ་
དེ་རྟག་པ་ལས་ལོག་པར་གོའམ་མ་གོ། མ་གོ་ན། སེལ་འཇུག་ཏུ་བྱུང་ལ། གོ་ན། དེས་
མཆོན་ནས་སྤྲོ་ལ་བཟློས་པའི་ཆོས་གཞན་ཡང་གོ་བས་སྤྲོ་ལ་བཟློས་པའི་ཀུན་
མཁུན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །

སྤྲོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྲོ་གཟུང་བ་ན་སྤྲོའི་མི་རྟག་པ་ཡང་གཟུང་བས་བྱབ་སྟེ།
དེ་གཉིས་བྱབ་མཉམ་ཇུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྐང་བ་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་དོན་མི་རྫོགས་ཏེ། བྱམ་པའི་མཆུ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེས་བྱམ་པའི་
ཞབས་གཟུང་བར་ཐལ། དེས་བྱམ་པ་གཟུང་བ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་བྱབ་མཉམ་ཇུས་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་བྱམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱལ་མཉམ་ཀུན་མཐོང་བར་
ཐལ། རྟགས་སྤྲོ་མ་མ་བྱུང་ན་བྱམ་པའི་རྒྱལ་མཉམ་ཀུན་མ་མཐོང་བར་བྱམ་པ་མི་མཐོང་
བར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དུས་དང་ངོ་བོ་དང་ཡུལ་གོ་ས་གཞོན་པའི་བྱས་པ་ཡོད་ན་དེ་ཡང་
བྱབ་ཆེ་ཆུང་མེད་པའི་ཇུས་གཅིག་པ་དགོས་སོ། །འོ་ན་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་འཛིན་རྣམ་དེ་ལ་མངོན་
སུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་གོ་ས་གཞོན་པའི་བྱས་པ་ཡོད་ན་ཡང་བྱབ་ཆེ་ཆུང་
མེད། དུས་སོགས་ལ་བཟློས་ནས་ཀྱང་བྱབ་མཉམ་ཇུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། “ཅེ་ན།”
འདི་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་འདོད་པ་དག་

༡ །མ་ཕྱི། ༤༦བཤན། ཞོག་ ༤༡བཤན། སྤྲོ་ ༤༡བཤན། ཅེན་ ཟ། ༡༠ནཏན། ཞེན།]

གིས་ལན་གདབ་དཀའ་ལ། ཁོ་ལོ་ནི་རྟགས་སྒྲ་མ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ་འོག་ཏུ་འཆད་
 ཏོ། །གང་ཕྱིར་དངོས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་སྒྲ་རྟག་ཡུལ་ལ་ཆ་གས་སུ་བྱེ་
 བས་འདུག་པར་བསྟན་པ་ལ་འགྲོས་ནས། འདི་མན་ཆད་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ངོས་གཟུང་
 བ་དང་། སྒྲ་རྟག་སེལ་བ་ལ་འདུག་པ་དང་སེལ་བའི་དབང་གིས་འདུག་པའི་རྒྱ་མཚན་
 རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བཅ་ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་གཞུང་འདིས་རྟགས་
 བཀོད་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་དང་། སྒྲ་འཕྲོ་གཅིག་གིས་
 རྒྱབ་ན་ཞེས་སོགས་རྒྱབ་སྒྲུབ་ཏུ་སྒྱུར་བ་མཛད་དོ། །

གཞུང་འདིའི་དོན་བསྟན་ན། ཐལ་འགྱུར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རང་རྒྱད་
 །འཁྱུགས་ལ་འཕངས་བ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱད་ནི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འདུག་པའི་སྒྲ་དང་
 "རྟགས་^༡་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་ཆད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་
 འདུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། སེལ་བ་སྒྲ་བ་ལ་ཡང་ཉེས་བ་དེ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།
 སེལ་བ་སྒྲ་བ་ལ། སྒྲ་རྟགས་གཞན་འདུག་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བས་སྒྱུན་མེད་དེ།
 གལ་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 གཞན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་སྒྱུར་བར་མི་བྱེད་ན་ཆད་མ་གཞན་དོན་མེད་ན་ཡང་སྒྲ་ལ་
 རྟག་པ་སོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཁ་
 དོག་དཀར་བར་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྣམ་
 བ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་ཀྱི་སྒྲི་དོན་གཞན་ཡོད་པས་དདུལ་ལོ་
 སྟམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲི་དོན་གཞན་ཡོད་ན་

^༡ [མ་ཕྱི། ༤༡ནམན། སྒྲ། ༤༤ནམ། རྟགས་ ཞོལ། ༤༤ནམ། རྟགས།]

དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁྲུལ་རྒྱ་དང་བལ་བས་ཀྱང་
དེ་ལྟར་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དང་གྲུབ་སྟེ་རྩེ་རྩེ་གཅིག་པའི་
ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཡི་དངོས་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་
མཐོང་བ་ཡིས་སོ། །དེ་དེ་ལྟར་མཐོང་ཡང་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པ་སྤྱི་བ་པའི་རག་རབ་ཏུ་
འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱས་མཐོང་བ་ལྟར་ངེས་པར་མི་
ཐེད་པས་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་རྟགས་^༡་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་མིན་པ་ལ་གཞོན་
པ་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་འདོགས་མངོན་གྱུར་མེད་ན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགལ་བ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སུ་མ་བྱེད། སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྩེས་
སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་སེལ་བ་མི་གོ་བར། དངོས་པོ་ཁོ་ན་འཛིན་ན། སྤྱི་མི་རྟག་
རྟགས་ཀྱི་རྩེས་དཔག་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཆོས་ཀྱན་འཛིན་ཅིང་ངེས་པར་ཐལ། སྤྱི་ཆོས་
གཅིག་མི་རྟག་པ་སྤྱི་བ་པའི་སྤྱི་ནས་གཟུང་ཞིང་ངེས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སེལ་བ་ལ་
འཇུག་པར་སྤྱི་བ་ལ་ཆོད་མ་གཞན་འཇུག་པ་དོན་མེད་པའི་ཉེས་པ་འདིར་ནི་ཐལ་བར་
མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོད་མ་སོ་སོས་སྤྱི་འདོགས་སོ་སོར་གཅོད་ཀྱི། གཅིག་གིས་ཀྱན་མི་
གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྩེས་དཔག་སེལ་བའི་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེལ་འཇུག་ལ་ཉེས་པ་
མེད་ཅིང་སྤྱི་བ་འཇུག་ལ་ཡོད་པའི་དེའི་ཕྱིར། ཞིགས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། ཆོས་

^༡ [མ་ཕྱི། ༩༡བཤུན། སྤྱི་ ༩༩༩ན། རྟགས་ ཞོལ། ༩༩༩ན། རྟགས་]

ཅན་སྐྱ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། ཚད་མ་དེ་ལས་མ་གྲུབ་པའི་ཚོས་གཞན་ཅི་ཡང་
མེད་པར་ཐལ། སྐྱོན་གཞན་དུ་སྐྱབ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་ནི་སྐྱ་
ཏྱོག་སེལ་བ་ལ་མི་འཇུག་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་རང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་དང་། དེས་
གྲུབ་པའི་དོན་གསུམ་གྱིས། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་པས་འཕངས་པའི་བྱ་བ་སྐྱབ་
འབའ་ཞིག་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་འགའ་ལའང་
འདི་སྟོན་པོ་ལོ་སྐྱུ་དུ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སེལ་འཇུག་མིན་པར་ཐལ།
བསལ་བྱ་སྟོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྤྱི་ཡི་དོན་
ཅན་ཡིན་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་
ལྷངས་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་འབྲའི་ངེས་ཤེས་ཚོས་ཅན། སེལ་བའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
ཏེ། རང་གི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་པའི་བར་ལ་གཞན་གྱིས་ཆ་སྟོ་མ་བཏགས་ཤིང་རང་
གི་ལོག་སྟོགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟོ། དེ་ཙམ་
གྱིས་སེལ་འཇུག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཏགས་བསྐྱབ་པ་ནི་ངེས་ཤེས་འདི་ནི་ཚོས་
ཅན། རང་གི་ལོག་སྟོགས་ཀྱི་སྟོ་འདོགས་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གྱིས་དབེན་པ་ལ་འཇུག་
ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་ཁྱོད་དང་རང་གི་ལོག་སྟོགས་ཀྱི་སྟོ་འདོགས་
ཀྱི་ཡིད་གཉིས་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་དེའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་
བར་ལ་དངོས་ཀྱི་གཞོད་བྱ་སྟོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་སྟེ། བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་ཡིན་
ཀྱི། ངེས་ཤེས་ཡོད་དུས་སྟོ་འདོགས་དངོས་སུ་མེད་པ་ཙམ་ནི་རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་
མི་སྟེ། བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྤྱི་མི་ཏག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་

མའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་ན། སྤྲུག་འཛིན་གྱི་སློ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེའམ་མི་སྤྱི་
ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཉམས་ལ། མི་སྐྱེ་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་ཞིང་། མཐོང་
ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་བསྐྱོམ་ལམ་བསྐྱོམ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྲུག་མེད་དེ།
རྗེས་དཔག་དེས་སྤྲུག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེས་ཀྱང་
ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་འཛོམས་མི་རུས་ཀྱི་བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་ན། གུན་
བརྟགས་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་བས་དེ་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་པ་ཡིན་
ནོ། །

འོན་ཀྱང་བརྟགས་ནི་གང་ལྷན་སྐྱེས་ནི་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། སྤྲུག་མི་རྟག་
དབྱེད་པ་ཁྱེད་པ་འདི་དབང་གིས་རྟག་སྐྱེས་པ་དང་། སྤྲུག་པ་འཐད་སྐྱེས་པ་འོ། །ཕྱི་
མ་ནི། དེ་འདྲ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྤྱི་གཅིག་འཛིན་ངང་གིས་སྐྱེ་བའོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་
དུ་མཐོང་ལམ་དུ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
ཀྱང་གུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་པོན་སྤོང་གི་ལྷན་སྐྱེས་ནི་མངོན་གྱུར་ཡང་རྒྱན་གཅོད་མི་
རུས་སོ། །ཆོད་མའི་སློ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ་དང་། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
འཛིག་རྟེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉིང་བསྟོགས་རྫོགས་པར་སྐྱེས་ན། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ལྷག་མ་
མ་ལུས་པར་ལྟོག་སྟེ། གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་དབང་ལས་ཡིན་ནོ། །ཉོན་ཡིད་
ཁས་ལེན་ན་ནི། ལུས་“རྟེན་^༡་ས་གང་ཡིན་པ་དེའི་ས་བ་ཡིན་ཡང་། ས་གོང་མའི་
སེམས་ཀྱིས་མི་སྤོང་ངོ་། །གཞུང་འདི་དག་བསལ་བྱ་སློ་འདོགས་དངོས་སུ་མེད་ན།

^༡ [མ་ཕྱི་ ༤༥བཟུང་། སྤྱི་ ༡༠བ་ནན། བརྟེན་ ཞོལ། ༡༠ན་༥ན། ཟླ་ ༡༡བ་༦ན། རྟེན་ * རྟེན།

སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་རུང་སྟམ་པའི་དོགས་གཅོད་ཟུར་བ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་བཀོད་བ་མིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། སྤྱི་ཏྲགས་^༡་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་བ་འབྲུག་དགག་བ་དང་དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་དེས་ན། སྤྱི་ཏྲགས་དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་བ་ཅན་གྱི་སེལ་འབྲུག་དུ་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་འཛུལ་ལ་ཆ་ཤས་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྤྱོད་འདོགས་བ་རི་སྟེད་ཡོད་བ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དེས་བ་དང་སྤྱི་ཡང་དེ་སྟེད་ཁོ་ན་འབྲུག་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །འོ་ན། ཏྲག་བ་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པའི་ཆད་མ་གཅིག་པོ་དེས་བྱས་པའི་གསལ་བྱའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་དེས་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། ཆད་མ་གཅིག་གིས་སྤྱོད་འདོགས་དུ་མ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ན་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཆད་མ་ཇུས་ཐ་དད་བསྟན་དགོས་ལ། བྱ་བ་བྱེད་ན་ཡང་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་དེས་ཤེས་ཀྱི་ལྷོག་བ་དང་ལྷན་བ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པའི་ཆད་མ་དེས་སྤྱི་བྱས་སྟོང་དུ་ཡང་དེས་ཞེས་བརྗོད་བ་ན། སྤྱི་དེ་དག་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཏྲག་བ་དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་བ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པས་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

གཉིས་བ་ནི། སེལ་བས་འབྲུག་བ་ལས་གཞན་དུ་སྤྱི་དངོས་པོ་གཅིག་བྱའི་ཆ་ཤས་མཐའ་དག་ལ་སྤྱི་འཛུལ་སྤྱོད་ཏྲག་བ་གཅིག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་བྱུང་བ་བྱས་བ་

^༡ [མ་ཕྱི་ ༤༤བཙ། སྤྱི་ ༥༠བ་༥ན། ཟླ་ ༥༡ན་༡ན། ཏྲགས་ ཞོག་ ༥༠ན་༦ན། ཏྲགས་*]

བརྗོད་པའི་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་གཉིས་ནཱ་གངས་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བར་
 ཐལ། དེ་གཉིས་ཡུལ་གཞན་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་
 རྗོད་བྱེད་ཐ་དད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞུང་སྤྱི་མིའདི་དག་སྐྱ་རྟགས་¹་སེལ་བའི་ཡུལ་
 ཅན་དུ་སྟོན་པའི་ལན་སོ་སོར་སྐྱར་ན་སྐྱར་དུ་རུང་བ་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱི་ངེས་པར་
 སྐྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འུ་ཀྱལ་གྱི་སྤྱི་མི་སོ་སོར་བཤད་པ་མི་སྤང་ཞིང་། བྱེད་པར་
 དུ་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་དེ་གཉིས་འཇུག་ཚུལ་གཅིག་གིས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། རྟོན་གྱི་རང་
 གི་ངོ་བོ་ཞེས་པས་སྐྱ་རྟགས་²་གཞན་འཇུག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་རྟགས་སེལ་བའི་
 ཡུལ་ཅན་དུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་དགོད་པ་བསྟན་ལ། རྗོད་སྤྱད་པག་པ་ལས་ཀྱང་
 ཞེས་པ་དང་། གཞན་དུ་དངོས་པོ་གཅིག་བྱ་ལ། རྟགས་དེའི་བྱུང་བ་བསྐྱབ་པ་སྐྱ་
 རྟགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་ནས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཆ་ཤས་ཞེས་པའི་ཆིགས་
 བཅད་གཉིས་རང་འབྲེལ་དུ་བར་ཆིགས་སུ་མཛད་པ་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ན་རེ། གལ་
 ཏེ་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཞེས་པའི་རང་འབྲེལ་དུ། ཆ་ཤས་ཞེས་སོགས་གསལ་
 བར་གསུངས་ཟིན་པས། རང་འབྲེལ་དུ་གསུངས་ཟིན་པ་ཡང་རྩ་བར་བཀོད་པ་ནི།
 བསྐྱ་ཆིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱ་རྟགས་གཉིས་ཀ་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟོན་
 བསྐྱར་ཡང་སྐྱར་རོ། །

སྐྱ་རྟགས་གཞན་འཇུག་པར་གང་གིས་བྱུང་ཅེ་ན། རྟོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་
 སོགས་བྲན་པར་བྱ་ལ། སྐྱ་རྟགས་གཞན་འཇུག་ཀྱང་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྗེ་ལྟར་
 བྱུང་སྟམ་ན། རྗོད་སྤྱད་པག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་དགོད་

¹ [མ་བྱི] ༤༤༥ན། སྐྱ་ ༥༡ན་༤ན། རྩ་ ༥༡ན་༡ན། རྟགས་ ཞོལ་ ༤༤༥ན། རྟགས་

² [མ་བྱི] ༤༤༤ན། སྐྱ་ ༥༡ན་༥ན། རྩ་ ༥༡ན་༣ན། རྟགས་ ཞོལ་ ༥༡ན། རྟགས་

པར་བྱ་བ་ཡང་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་བཤད་དུ། དེས་ན་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་
 བོ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་གཞུང་འདི་དང་མཐུན་པར་འདི་གཏན་ཆེགས་སུ་བཀོད་པ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་དུ་
 དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ལ། སྐལ་ལྔ་གཅིག་གིས་ཁྲབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བལྟས་ཏེ།
 བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པའི་སྐྱ་དང་རྟགས་དགའི། སྐྱ་དང་ཚད་མ་གཞན་འཇུག་པ་ཉིད་
 གྱིས་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཡང་དེས་ན་རིམ་པ་
 གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་སྐྱ་དང་རྟགས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
 རང་བཞིན་ཉིད་དེ། དེ་ལྟར་འདི་ཉིད་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་
 གཏན་ཆེགས་ཡིན་ལ། སྐྱབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟགས་པ་འགོག་པ་ལ་ནི་
 འགལ་བས་ཁྲབ་པ་དམིགས་པའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཁྱད་པར་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་
 དང་། རྟག་པས་ཀུན་གཟུང་ཡང་མ་ངེས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱས་བཤད་དང་།
 དོན་བསྐྱལོ། །དང་པོ་ན། རྗེ་བྲག་པ་གང་གི་ལུགས་ལྟར་ན། ཁྱད་པར་སྒྲ་ཆེགས་པ་ཅན་
 གྱི་དོན་སྐྱ་དང་། ཁྱད་ཆོས་རྣམས་རྗེས་ཐ་དད་ལ། ཆོས་ནང་པན་ཚུན་ཡང་རྗེས་ཐ་དད།
 རྟག་ཆོས་ཁྱད་ཆོས་རེ་རེ་ཁོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་སྐྱ་ཆོ་རྣམ་གྲངས་
 པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། བསྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱ་དེ་རང་གི་ཁྱད་
 ཆོས་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཡིན་ན། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ཁྱད་
 པར་བྱས་སོགས་སྒྲ་ཆེགས་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་སྐྱ་དེ། དེ་རྣམས་ལ་
 པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ལས་རྗེས་དབྱེར་མེད་བྱུབ་ཕྱེ་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་

ནམ་མེད། དེའི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱི་བྱས་པར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དེ་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་གཟུང་ཞིང་ངེས་པར་ཐལ། དེ་དག་ཀྱི་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྩ་པ་སྤྱི་བྱས་པའི་སློ་ནས་གཟུང་ཞིང་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། པན་གདགས་བྱེད་བྱེད་བྱས་སོགས་གང་མ་ངེས་ཏེ་ཀྱན་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། པན་བྱ་པན་བྱེད་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་སྤྱི་བྱས་པའི་སློ་ནས་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་ཞིང་ཤེས་ན། གཉིས་ཀ་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་སྤྱི་བྱས་པའི་ཁྱད་གཞིར་ངེས་ན་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ངེས་དགོས་ལ། བྱས་པ་སྤྱི་བྱས་ཆོས་ངེས་ན་སྤྱི་ཡང་སློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་ལ་འབྲེལ་ཞིང་བཟོས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སྤྱི་སློ་ཆུ་མ་གངས་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་སོ། །དཔེར་ན་མེ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་སྤྱི་བྱས་འཇུག་ཡིན་ན། མེས་དུ་བ་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྩ་པ་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ངེས་ན་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་གནས་པ་ཡང་ངེས་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན་དུ་བ་ཡང་ངེས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩས་གཅིག་ན་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་ཡང་། ཁྱད་ཆོས་ལ་པན་པའི་རྩ་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ཆུ་མ་སྤྱི་ལས་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་པས་སྤྱི་གཟུང་ན་དེ་ཆུ་མ་གཟུང་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤྱི་དེས་རྩ་པ་དེ་ཆུ་མ་ལ་པན་འདོགས་སམ་མིན། མིན་ན། རྩ་པ་དེ་དག་སྤྱི་དེའི་ཅི་ཡིན་ཏེ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ། སྤྱི་དེ་ཡིས་རྩ་པ་དེ་དག་ལ་པན་པའི་རྩ་པ་མེད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་པན་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འབྲེལ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ་ཁྱད་ཆོས་དེ་ཆུ་མ་ལ་པན་འདོགས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཁྱད་ཆོས་ཆུ་མ་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྩ་པ་སྤྱི་བྱས་

མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྲེལ་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལ་སྐྱེ་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་དེ་
ལ་ཡང་སྐྱེ་གདགས་དགོས་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྲེལ་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་
ལ་སྐྱེ་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ཅན་དུ་ནམ་ཡང་མི་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་ལ་
སྐྱེ་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མ་ངེས་པར་སྤྲེལ་མི་ངེས་ལ། རྒྱས་པ་ངེས་པ་ཡང་། རྒྱས་པ་
དེ་ལ་སྐྱེ་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་ལ་བསྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྲེལ་ཉལ་པར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲེལ་མི་ཉལ་པ་
གཟུང་ན། དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཁྱད་ཆོས་གཅིག་
ལ་སྐྱེ་འདོགས་ཤེད་དུ་གཟུང་བ་གང་ཞིག །དེ་ལ་སྐྱེ་པའི་རྒྱས་པ་མཐོང་ན། དེ་དང་
མ་མཐོང་བར་འདོད་པའི་སྐྱེ་པ་གཞན་མིན་པར་གྲུབ་སྟེ་ཟུག་གཅིག་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་ཉལ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། སྤྲེལ་རྣམས་གངས་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་སོ་ན་
གནས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་སོ་ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་མ་
གཟུང་བའི་ཆ་མེད་མོད་འབྲུལ་པའི་རྒྱས་ཟེན་པའི་ངེས་མ་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། འབྲུལ་
པ་དེ་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། ངེས་ཤེས་སྤྲེལ་མས་གཟུང་ཟེན་པ་ལ་ཡང་ཆོད་མ་གཞན་འབྲུག་
པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། སྤྲེལ་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དཔེར་བསྟན་པ་ནི། ངེས་པ་
སྤྲེལ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆ་ཤས་རེ་རེ་ཁོ་ན་
ངེས་པའི་ཕྱིར། སྤྲེལ་ཕྱི་མའང་དེ་དང་འབྲུ་བར་བསྟན་པ་ནི། ངེས་ཤེས་སྤྲེལ་དེ་
ལས་གཞན་པའི་ངེས་ཤེས་ཕྱི་མའང་ཆོས་ཅན། སྤྲེལ་དེ་དང་འབྲུ་བར་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་
ཡུལ་ཅན་དུ་ཐལ། སྤྲེལ་འདོགས་མེད་ཅིང་དཔེན་པའི་ཡུལ་ལ་ངེས་པའི་རྣམ་པས་
འབྲུག་པའི་ཕྱིར། ངེས་པས་གཟུང་བ་མ་ངེས་པར་འགལ་བ་ནི། ཉེས་པ་གཞན་ཡང་

གྲུ་དེས་པའི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། གྲུ་མི་རྟག་པའི་རོ་བོ་གང་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་དེས་པ་དེ་ནི།
 རི་ལྗང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱབ་པས་འདུག་པའི་
 དེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ལ་བྱལ་སྟེ་
 རྩས་གཅིག་པའི་ཚོས་སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་ཁས་སྤངས་ན་ཉིས་པ་ཅི་
 ཡོད། འོ་ན་དེ་མ་ཡིན་ནས་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དངོས་པོའི་དབང་གིས་སྤང་
 པ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱལ་སྟེ་རྩས་གཅིག་པའི་ཚོས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་
 བལྟོས་ཏེ། སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན་ཡུལ་དེ་ལ་བྱལ་མ་
 བྱལ་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་འཕྱར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གྲུ་དེས་པའི་དེས་ཤེས་དེས། གྲུ་དེས་
 པ་དེ་མ་ཡིན་ནས་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དངོས་པོའི་དབང་གིས་དེས་པ་དེ་
 བྱིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུ་དང་བྱལ་སྟེ་རྩས་གཅིག་ལ་དེས་མ་དེས་ཆ་གཉིས་
 འདུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུ་པའི་སྟོན་སྟེན་དེས་པ་འགལ་ལོ། །

ཉགས་མ་གྲུབ་ན་ངེས་ཤིང་གིས་གཟུང་ཡང་མ་ངེས་པར་འགལ་ལོ། །ངེས་
མེད་པ་སྒྲིབ་པ་ལ་གྲུབ་སྟེ་རྣམ་གཅིག་པའི་ཆོས་ལ། ཉག་མེད་ལ་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་རྣམས་
འགལ་ཡང་ཉག་པས་ངེས་མ་ངེས་རྣམ་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མི་འགལ་བས་སྟོན་མེད་
ལ། ངེས་ཤིང་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་ངེས་མ་ངེས་ཀྱང་རྣམ་གཅིག་ལ་འདུ་བ་
འགལ་བ་ཡིན་གྱི། གཞུང་འདིས་རང་ལུགས་ལ་ངེས་ཤིང་གི་གཟུང་ཡུལ་ལ་ངེས་
ཡུལ་གྱིས་བྱུང་བར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པས་ཉེ། ཉག་པ་
རྣམས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་རང་རིག་མདོན་སྲུང་གི་གཞལ་བྱར་རིགས་པ་སྒྲིབ་པས་ཡང་
དང་ཡང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན་ཀྱང་རང་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུབ་མི་སྒྲུབ་ཇུས་འགལ་བ་སྒྲུབ་རྟོགས་མ་
 རྟོགས་ཀྱང་ཇུས་འགལ་བས་ཚད་མ་བྱི་མ་དོན་མེད་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།
 སྒྲུབ་ཇིའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་ཇིའི་བྱུང་སྐྱེ་ཇུས་གཅིག་པའི་བྱང་པར་
 གྱི་ཆོས་སྒྲུབ་མི་སྒྲུབ་གི་ཆ་ཤས་ནམ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་ས་གཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་ས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། དེའི་ཆ་ཤས་ཀྱན་གཟུང་ན་ཀྱན་
 རྟོགས་པས་མ་བྱུང་སྐྱེ། དེའི་བྱང་པར་གང་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡི་མཐུན་ཀྱེན་
 ཚང་བར་ཡོད་ཅིང་། འགལ་ཀྱེན་མེད་པ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་
 གོང་བྱ་གཅིག་མཐོང་བ་ན། གོང་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། མི་
 མ་ཡིན་པ་དང་མཁན་པོ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རིམ་ཅན་དུ་གཙོད་པར་
 མཐོང་བ་བཞིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཡུལ་ངེས་དཀའ་སྤྲད་དང་། སྒྲོ་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་སོགས་
 གྱི་མཐུན་ཀྱེན་གྱི་བྱང་པར་ལས་སོ། །གང་བྱིར་དངོས་ཀྱན་ཞེས་བ་ནས། འདི་ཡན་
 ཚད་གྱིས་སྒྲོ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་ས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་དམ་
 བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟོགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་བྱུང་པར་འགྱུར་བ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འོག་ལྗོག་དང་སྤྱི་གསལ་མཚུངས་པའི་ཅོད་སྤང་དང་།
 གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། བཟའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 སེལ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཉིས་པ་མེད་བ་དང་། སྒྲུབ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་ཉིས་པ་ཡོད་
 བ་དང་། དེས་ན་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལན་
 དངོས་དང་། དེ་ལ་ཅོད་སྤང་དང་། ཉིས་པ་མེད་པའི་དོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་
 བ་པའི་སྟོན་བ་གཞོན་རྩ་མ་ལེན་ལ་སོགས་པ། སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས་

གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་ལས་རྩས་ཐ་དད་བ་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན། སྤྱི་དོན་དུ་འདོད་པར་གོ་ནས་ལོག་བ་དང་ལྡོག་བ་རྩས་གཅིག་གམ་ཐ་
དད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལོག་ཐ་དད་དུ་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་བ་ལྟར་ན།
སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་ལྡོག་པའི་མིང་གིས་བརྗོད་པས། དེད་ལ་བཀོད་པའི་ཉིས་བ་བྱེད་
རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བ་སྤང་ལས་གཞན་རྟ་ལས་ལོག་པའི་རྟ་མ་ཡིན་པའི་
ལྡོག་བ་དང་། གཞན་རྟ་ལས་ལོག་ཅིང་། བ་སྤང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཀྱང་ལོག་པའི་ལོག་
བ་བརྗོད་པའི་སྤྱ་གཉིས་དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྟོག་བ་གཉིས་ཉིད་དག་ནི་ཆོས་ཅན།
སེལ་བ་སྤྱ་བའི་ལུགས་དེ་ལའང་ཡུལ་ཐ་དད་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཆོས་ཅན་
ཐ་དད་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བའི་ཐ་སྤྱད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡུལ་རྩས་ཐ་དད་པའི་དབང་
གིས་འཇུག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་ཐ་དད་བ་ཡི་རྩེས་སུ་བྱེད་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར།
བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་དེ་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་བ་ཅམ་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱས་བསྟན་པར་
བཤད་དོ། །

སྤྱི་དབང་པོ་དོགས་བ་སྤྱི་བའི་གཞི་ནི། དངོས་མེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་རྟ་མ་ཡིན་
བ་ཉིད་དང་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་རྟ་མ་ཡིན་ཞིང་། བ་སྤང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་བ་
གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བཤད་བ་ལ། དེ་ལྟར་རྩས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་སྟམ་ནས་ཅོད་
བ་ཡིན་ནོ། ལྡོག་བ་ནི། ལྡོག་བ་ཆོག་རྒྱུ་དང་ལོག་བ་ཞེས་བ་ནི་ལྡོག་བ་གཉིས་
ཆོགས་བྱེ་བྲག་གོ། གཉིས་བ་ལ། རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་།
སྤྱ་ཐ་དད་དུ་སྤྱིར་བའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཆོས་ཅན་རྩས་ཐ་དད་དུ་ཐལ།
བ་ལང་གི་དཀར་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱ་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས། རྣམ་དབྱེ་བྱུག་

བ་འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་སྐྱུ་རྒྱུ་རྒྱས་ཐ་དད་དུ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷ་སྟེན་གྱི་རིལ་
བ་ཞེས་བ་བཞིན། དེ་ལྷ་མེན་ན། སྐྱའི་ནམ་དཔེ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཚོས་
དང་ཚོས་ཅན་བརྟེན་པའི་བརྟེན་བྱ་རྒྱས་ཐ་དད་ཁོ་ནར་མ་ངེས་པར་ཐལ། གཞི་
གཅིག་ལ་བསྟོས་པའི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་བརྟེན་པའི་སྐྱ་གཉིས་ཀས་ལྷོག་བ་གཅིག་
ཅིག་བརྟེན་ལུས་པའི་ཕྱིར།

འོན། རྩོལ་རྒྱས་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ལག་ལ་ལོ་ཞེ་ན། ཚོས་ཚོས་ཅན་རྒྱས་ཐ་དད་དུ་
མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འབྲེད་པའི་ནམ་དཔེ་དུག་པའི་སྐྱ་ཡིས་རྒྱས་ཐ་དད་པའི་
དོན་བཞིན་དུ། རྩོ་ཡུལ་དུ་སྐྱབ་ཅིང་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྟེན་བྱ་ཚོས་
ཚོས་ཅན་རྒྱས་ཐ་དད་ལ་སྦྱོར་བ་མཐོང་བ་གོ་མས་བས་ཤན་རྒྱབ་པའི་འགྲམ་གྱི་བྱང་
པར་གྱིས་རྒྱས་ཐ་དད་ལྷ་བྱུར་གོ་བའི་ཕྱིར། སྤང་གི་ཅོད་པའི་གཞི་དང་འདི་མི་འབྲེལ།
སྤང་མ་ནི་ཚོས་ཚོས་ཅན་ལྷོག་བ་ཐ་དད་ཅིང་བྱུང་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དུ་དེ་
གཉིས་རྒྱས་ཐ་དད་མེད་པར་བསྟན་བ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་ནམ་བུ་གསལ་
བའི་དཔེ་ལྷོག་བ་གཅིག་ཉིད་སྐྱའི་སྦྱོར་ཚུལ་གྱིས་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གཉིས་ཀར་དུ་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དཔེར་བརྟེན་ན། སྤང་མི་རྟག་ཅེས་བརྟེན་པའི་ཆོ། སྤང་
ཚོས་ཅན་དང་མི་རྟག་བ་ཚོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་ལ། སྤང་མི་རྟག་བ་ཞེས་བརྟེན་བ་ན། སྤང་
བྱང་ཚོས་དང་མི་རྟག་བ་བྱང་གཞིར་གོ་བར་བྱེད་པས། ཚིག་སྤང་མའི་སྤང་ཞེས་བརྟེན་
པའི་དག་དང་ཕྱི་མའི་སྤང་ཞེས་བརྟེན་པའི་དག་གཉིས་བརྟེན་བྱ་སྤང་ལྷོག་བ་གཅིག་སྤང་
ཐད་ཀྱང་སྤང་མས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དང་ཕྱི་མས་ཚོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་དོ། །བསྐྱེད་གི་དུ་
ཞེས་བརྟེན་པའི་ཆོ། དེ་བྱང་གཞི་དང་བསྐྱེད་བྱང་ཚོས་ཡིན་པས། དེ་ལས་ལོག་པར་

འདོད་པས་ནི། ལེ་བྱ་གཉིས་པར། དེ་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་མ་
རྟོགས་པའི་ནཱ་འགྲེལ་དུ་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པ་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་
དང་། རྗེས་ཐ་དད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་སྤྱོར་
ཚུལ་རིམ་ལྡན་བྱས་ཀྱང་འབྲ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱིས་ལྟོག་པ་
དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་གཞན་གྱི་ཉེན་དུ་རུང་བ་སྤྱད་དེ་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྒོ་ཡུལ་དུ་སྤོར་
བ་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྤྱིས་མི་སྤོར་བ་དག་ཆོས་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་
ཁྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་བདེའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་རྟོགས་པར་འདོད་པ་
པོའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཐ་དད་འཇུག་པའི་གཞི་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་
ཁྱད་ཆོས་གཞན་གྱི་ཉེན་དུ་རུང་བ་དེ་དང་མི་རུང་བ་ལྟར་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོ་སོར་གོ་བར་
བྱེད་པའི་དོན་རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ཀུན་ལ་རྗེས་ཆོས་ཅན་དང་། དངོས་པོ་ཆོས་
བརྗོད་པའི་སྤྱད་དག་ཆོས་ཅན། རྗེས་ཐ་དད་ལ་ཞེན་པར་བྱས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
ལ་རྗེས་ཐ་དད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཅིག་ཉིད་བརྗོད་ཐ་
དད་ཀྱིས་གོ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་དུ་ཟད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་
དང་། བྱ་བ་དང་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྡན་སོགས་བརྗོད་པའང་རྗེས་ཐ་
དད་དུ་ཞེན་ཡང་། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཡང་གོ་བར་བྱེད་
པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་དེ་ཤེས་པར་འདོད་པས་སྤྱོད་ཀྱི་
སྤྱོར་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་བྱས་ཀྱང་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གོ་བར་
འདོད་ནས་དེ་ལ་པན་པའམ། བྱེད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་ནམ། གལ་ཏེ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་

མཐའ་ཅན་གཞན་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་ཅུང་། ཁྱད་པར་གཞན་སྤངས་མ་སྤངས་ཅམ་དེ་
ལས་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་ཇུས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་སེལ་སྤྱིའི་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ལ་ནི། སྤྱི་དང་སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་
པ་ཇུས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་སྟོགས་ལ་བརྗོད་པའི་སྟོན་བསལ་ཅི་ཡང་མེད་དེ།
ལུགས་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཅུང་བདེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཉེས་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ནི།
རིགས་དང་རིགས་དེ་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་དག་ཇུས་ཐ་དད་ཡིན་ན། དེ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོགས་སྤང་གིས་བཀོད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞེ་
ན། རང་དབང་མེད་ཕྱིར་དེ་ལྡན་མིན། བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་སྲིད་ཕྱིར། །དེའི་
དོན་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ལ་ཤིང་གསལ་ལྟམས་ལ་ཤིང་གི་སྤྱི་སྤྱི་
འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དེ་ལྟམས་ལ་ཤིང་གི་སྤྱི་རང་དབང་སྟེ་དངོས་
མིང་དུ་འཇུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བཏགས་མིང་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་
ཡིན་ན་ཤིང་དང་ཤིང་གསལ་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །མང་
ཆིག་སོགས་མི་རུང་བའི་ཉེས་པ་འཇུག་པར་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཇུས་ཐ་
དད་མ་ཡིན་ན། རྒྱག་པའི་སྤྱི་དང་གཅིག་ཆིག་དང་མང་ཆིག་ལ་སོགས་པའི་ལྟམ་དབྱེ་
མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བརྗོད་པ་དང་སྟོད་པ་པ་གང་དག་གི་འདོད་པ་དེ་དག་
ལ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱག་པའི་ལྟམ་དབྱེ་དང་མང་ཆིག་ལ་སོགས་པ་ཆིག་གི་ལྟམ་དབྱེ་མི་
རུང་བའི་ལྟན་ཀ་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ། ཆིག་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་
ལྟར་སྤངས་ནས་བརྗོད་ཅིང་། བརྗོད་འདོད་ལ་མི་ཉེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། གཞན་ལ་མང་ཆིག་སོགས་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་

ནོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་འཕྲུག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆོག་གང་སྤྲུལ་
 བོས་བདེ་ཅི་ལྟར་སྤྲུལ་བ་ལྟར་དོན་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་སེལ་བ་སྤྲུ་
 བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མང་ཆོག་སོགས་མི་རུང་བའི་ཁྲན་ཀ་མི་འཕྲུག་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་རྗོད་བྱེད་དེས་སྤྲུལ་བ་པའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་
 བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་སྤྲུལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱད་མེད་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཙུན་མོ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཐ་
 དད་པའི་མང་ཆོག་བཞག་པའི་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་
 རྒྱག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁང་བཟང་གི་སྒྲེང་བ་ཞེས་ཐ་དད་མིན་པའི་གཅིག་ཆོག་
 བཞག་པ་ལ་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལ་སོགས་པ་བྱེ་མ་
 ཉག་མ་གཅིག་ལ་མང་ཆོག་སྤྲུལ་བ་སོགས་སོ། །ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཞེས་རྒྱག་སྤྲུ་
 སྤྲུལ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ནམ་མཁའ་དང་དེའི་རང་བཞིན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། ནམ་མཁའི་ནམ་མཁའ་ཉིད་ཅེས་དེ་པན་གྱི་རྒྱུན་སྤྲུལ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།
 ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའ་ཉིད་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཁྱེད་རྒྱག་ལ།
 སྤྲུད་པ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པས་གཅིག་ཆོག་འཕྲུག་པ་ཡིན་ནོ་
 ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ནི། རྒྱལ་རིགས་མི་མཐུན་ཆོགས་པ་ཡིན་ལ། རིགས་མི་
 མཐུན་གྱིས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་མི་ཚོམ་པར་ཁས་སྐྱངས་པས། ཡོན་ཏན་དོན་
 གཞན་གྱི་རྟེན་དུ་ཁྱོད་རང་ལྟར་ན་འགལ་བར་འགྱུར། ཁྱོད་ནི་རྣམས་རིགས་མི་མཐུན་
 སྤང་པའི་ལྷན་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནོ་ཞེ་ན་ཡང་ཁས་སྐྱངས་འགལ་བར་འགྱུར་
 ཏེ། ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མི་བརྟེན་པར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་

ལའང་ཞེས་པ་ནས་འདི་ཡན་གྱིས་སློབ་དཔོན་སྟོགས་སྒྲུང་གིས་གཞན་སེལ་དོན་
གཞན་དུ་བརྗོད་པར་དོགས་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས། རང་འགྲེལ་དུ་གཞན་སེལ་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་དང་། དེ་སྤང་གི་སློབ་འབྲུག་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ། གུན་རྫོབ་བདེན་པའི་གུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱབས་འདུད་དང་། དེ་ལ་སྤང་བ་
བསམ་ངོའི་བདེན་པ་ཅམ་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་བདེན་པ་དགག་པ་དང་།
དེས་ན་དེ་འཛིན་འཁྲུལ་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། འཁྲུལ་བ་གཞི་མེད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར།
ལྟོག་པ་སྤྱི་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློབ་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་བཤད་ནས།
ཡང་གཞུང་འདིའི་མཆོམས་སྟོར་དུ་གཞན་ལས་ལྟོག་པ་རི་ལྟར་སྤྱི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་
སྤང་གྱི་སྐབས་དེར་བཤད་ཟེན་ཏི་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁོ་ན་གཞུང་འདིའི་དགོས་པ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ན་རེ། དེ་སློབ་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྤྱི་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མཚན་སྤང་རྒྱས་པར་མ་བཤད་པས་འདིར་འཆད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤང་གྱི་
རང་འགྲེལ་ལ་གཞུང་འདི་འཛོམས་སོ། །ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་གྱི་
དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་གསལ་གྱི་དོན་རྣམས་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྤང་
བའི་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློབ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྤྱིབ་པར་བྱེད་པའི་
སློབ་གུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་སྐྱོད་ན་
གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཡིས་ཤིང་གསལ་གཞན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་
གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ལ་སྤྱིབ་པར་བྱེད་པའི་སློབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་

གསལ་ནུམ་རྫས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་རིགས་ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ལ་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱོད་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་མཐོང་བ་ལ་བསྐྱེབས་ཤིང་
ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་ནུམ་ས་རང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་པའི་
ངོ་བོ་འགལ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་པ་སྤང་བའི་སྤྱི་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་ཆོས་
ཅན། བསམ་པའི་དབང་གིས་བདེན་པར་ཡོད་པར་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ།
སྤྱོད་སྤང་བ་གང་ཞིག །དམ་པའི་དོན་དུ་མི་བདེན་པའི་བྱེད། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་
རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དེའི་མཆན་གཞིར། ཤིང་རང་
མཆན་དང་ཤིང་གི་སྤྱོད་ན་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་སྤང་བ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་དང་བསམ་ངོའི་
བདེན་པ་ཅམ་ཡིན་ལ་དེ་སྤང་གི་སྤྱོད་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྱོད་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་གྱི་
འབྲུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་བྱེད་རོ། །གསལ་བ་རང་མཆན་ནུམ་ས་
ནི་བསམ་ངོའི་བདེན་པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གནས་ཆོད་བདེན་པར་གནས་པས་
སོ། །གཞུང་འདི་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་བདེན་པའི་སྤྱོད་བཤད་འབྲུག་སྟོན་པ་ཡིན་ལ།
གཞུང་གཞན་དུ། གཏི་ཐུག་རང་བཞིན་སྤྱི་བ་བྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཡང་
གཞན་དུ། གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་ཞིག་ལ། །ཡང་དག་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་
འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ཡང་འགྲུར་རྟིང་དུ། གཞུང་སྤྱུ་མ། གཞན་
གྱི་ངོ་བོ་སྤྱི་བ་བྱེད་པ། ཀུན་རྫོབ་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང་ཞེས་པར་ཡོད་དོ། །གསུམ་
པ་ལ། དངོས་དང་། ཤེས་པའི་རྫས་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཤིང་གི་སྤྱི་སྤྱོད་ཡིས་རི་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་པ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་

ལོག་པར་སྤང་བ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། དམ་པའི་དོན་དུ་མེད་དེ། གསལ་བ་རང་མཚན་
དང་ཇེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་
སྤང་བ་དེ་གསལ་བ་རང་མཚན་དང་ཇེས་གཅིག་དུ་མེད་དེ། གསལ་བ་ཇེས་ཐ་དད་པ་
ནམས་པན་ཚུན་ཇེས་སྤྱི་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེ་དང་ཇེས་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། གསལ་བ་
ལ་ཇེས་སྤྱི་འགྲོ་བའི་རང་གི་སྤྱི་ཇེས་གཞན་སློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་འདི་དག་གི་ཕྱོགས་ཁུབ་སྤྱབ་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གི་སྤྱི་སློ་དེ་མ་
འབྲུལ་བར་ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དེ་རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རང་རྒྱུད་འཕེན་ནོ། །འདོད་ན། ཤིང་གི་སྤྱི་སློ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་
ཆ་ཅན་དུ་མི་སྤང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་ཡོད་དེ། ཆ་ཅན་རགས་པའི་
ནམ་པ་ཅན་དུ་སློ་གང་ལ་སྤང་ཡང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ནམ་པ་མི་འདྲ་བར་སྤང་བས་ཁུབ་
པས། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཚོས་ཅན། ཇེས་ཐ་དད་དུ་ཐལ། སློ་མ་འབྲུལ་བའི་གཟུང་རོང་སོ་
སོར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་གཞོན་པར་འགྲུང་རོ། །

དེས་ན་སློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་གསལ་བ་ནང་པན་ཚུན་ཇེས་སྤྱི་འགྲོ་བ་དང་། གསལ་
བ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་གང་རུང་དུ་སྤང་བར་ཐལ། སློ་མ་འབྲུལ་བའི་གཟུང་རོར། ཡུལ་
ཆ་ཅན་གྱི་ནམ་པར་མི་འཆར་བ་གང་ཞིག །ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དེ་
ཤིང་གསལ་ནམས་ལ་ཇེས་སྤྱི་འགྲོ་བར་སློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྒྱ་
བ་དང་རྒྱར་མ་ལྟར་སྤྱི་དང་དེའི་ཇེས་སྤྱི་འགྲོ་བ་གཉིས་སོ་སོར་སྤང་དགོས་ལ། ཡང་
ན་ཚུ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་བཞིན་དུ། ཇེས་སྤྱི་འགྲོ་བ་ནམས་སོ་སོར་མི་སྤང་བ་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་སྤང་ཚུལ་གཞན་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པའི་སློས་བརྟགས་ཀྱང་མི་ཆེད་

དོ། །རིགས་པ་འདི་དག་ཞིབ་ཏུ་མ་བཅའ་ན། སྤྱི་སྒྲོའི་སྤང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མ་
བཀག་ན། བྱས་པ་སོགས་ལའང་མཚུངས་པར་མཐོང་ཞིང་དེ་དག་དངོས་པོར་སྦྱབ་
ན་སྤྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཡང་མི་ཁེགས་པར་མཐོང་ནས། དངོས་པོ་བརྟག་པ་མཐའ་
གཟུང་གི་ཚུལ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྣམ་གཞག་དེ་དག་འབྲུལ་ངོར་ཡིན་
ཞེས་པའི་ཆོག་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་པ་གང་ཡང་ཁས་ལེན་མི་རུས་པའི་ཤིན་ཏུ་
ཐོངས་པ་རྣམས་འབྲུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་རང་མཆཛ་ནི་རང་མཆཛ་མིན་ཏེ་
རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ངོ་ཞེས་སྦྱོར་ནི་ལྷག་ཆོད་འབང་
ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཏྲགས་སྦྱབ་ན་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་ལ་དམ་བཅའ་བྱབ་ན་ཏྲགས་མི་
འབྲུབ་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ། གང་གི་རང་གི་ངོ་པོ་ཡི།
ཞེས་པས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའི་རྣམས་སུ་བསྟན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་
དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། ཅེས་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་
སྤང་བ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཕྱི་ངོལ་གྱི་དོན་གཞན་གྱི་ཇེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་འགྱུར་
ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་རྣམས་ཐ་དང་མ་ཡིན་པར་
དེ་དང་བྱབ་སྟེ་རྣམས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ལ་ཆོད་མའི་བསལ་བ་བསྟན་ནས་
བྱབ་སྟེ་རྣམས་གཅིག་འགོག་པས་རྣམས་སུ་བྱབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། རོ་བོར་བཞད་པ་ནི་དེ་
དང་ངོ་པོ་ཐ་མི་དད་པའི་བདག་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་
པའི་གསལ་བ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་
ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ཤིང་གསལ་གྱི་དོན་རྣམས་ལ་ཤིང་གི་བདག་ཉིད་དུ་རིགས་གཅིག་
དུ་འཛིན་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཏོག་འདི་ཚོས་ཅན། མིག་ཅིང་འབྲུལ་པ་ཡིན་
ཏེ། ཤིང་མིན་པ་ཤིང་དུ་སྦྱང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ་ལ། འབྲུལ་གཞི་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང་། དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་
དཔེར་རྒྱུ་གསུམ་དགོང་བ་དང་། སྒྲན་དགོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་གཅིག་དུ་འཛིན་
པའི་མོ། སྤྱི་དོན་གཞན་གཅིག་ལས་མི་སྐྱེ་ན་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བར་འབྱུར་ཏེ། དུ་
མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཅེན། ཤིང་ཞེས་པའི་མིང་གི་དོན་
གང་ཡིན་པ་ཤིང་དེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཤིང་གསལ་པན་ཚུན་དུ་ཐ་དད་པ་
ཚོས་ཅན། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་འདིའི་བརྒྱུད་པའི་ས་བོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྒྱུད་ནས་
པན་འདོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤིང་གསལ་རྩས་ཐ་དད་པ་འགའ་ཞིག་ནི་
ཚོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་རང་
འབྲས་གཅིག་བསྐྱེད་པར་ངེས་ཏེ། ཁྱོད་ཤིང་གསལ་རིགས་གཅིག་དུ་ཏོགས་པའི་
ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་དང་། དོན་ཤིང་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རང་འབྲས་ཀྱི་
དོན་གཅིག་བསྐྱབ་པ་ལ་རུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མིག་གི་དབང་པོ་ལ་
སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན། ཁྱེད་རང་གྲེ་བྲག་པ་ཡང་བདག་དང་དབང་པོ་དང་
ཡིད་དང་། དེ་དག་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་སྤུང་མོང་གི་སྤྱི་གཅིག་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་གཅིག་
བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་
གཞན་གཅིག་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲན་པར་པ་ཏ་ལ་སོགས་པ་ཁ་
ཅིག་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དུ་སྦྱར་བའམ་སོ་སོར་

སྐྱར་བ་ཡིས་རིམས་ནད་ལ་སོགས་པ་ཞི་བའི་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པར་མཐོང་གི།
 །ཐ་དད་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཞོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་དང་། བཞིན་ཞེས་པ་གཉིས་དཔེ་འདྲེན་པ་དང་བྱུང་བྱེད་གོ་བར་བྱེད་
 པའོ། སྤྲན་དེ་དག་ལ། སྤྱི་གཞན་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་དེས་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པ་ཡིན་
 བོ་ཞེ་ན། སྤྲན་དེ་ནམས་ལ་རྒྱས་པ་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། རྒྱས་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྤྱི་
 ཁྱད་པར་མེད་པར་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་དོན་གཞན་དེས་ནད་ཞི་བ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། སྤྲན་དེ་དག་ཞིང་དང་སོ་ནམས་སོགས་ཐ་དད་ཀྱང་ནད་ཞི་བའི་རྒྱས་པ་ཆེ་
 ཅུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྤྲན་ལ་ནད་ཞི་བའི་རྒྱས་
 པ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་དེས་འབྲས་བུ་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཏྲག་ཅིང་བརྟན་པས་སོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་ཁྱེ་བྲག་པ་སོགས་སྤྱི་
 རྒྱུ་ལ་གཟུང་དོན་དགོས་ཤིང་གསལ་བ་དུ་མ་དེར་མི་འཐད་པས། སྤྱི་དོན་གཞན་
 དེས་པར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་མིན་ན། སྤྱི་རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་སྤྲམ་པའི་
 དོགས་པ་དཔེ་དང་བཅས་པས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་རྒྱའི་འཇུག་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་
 བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འཕྲོས་པ་དང་།
 ཆིག་དོན་ནམས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་
 བློ། །སྤྱི་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་ཞེས་པ་ལས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤིང་མ་ཡིན་
 ལས་ཡོག་པར་སྤང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གསལ་བ་ནམས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་
 བས། རྒྱའི་སྤང་བ་ཁོན་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཤིང་གསལ་རང་མཚན་པ་

ནམས་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དེ་ཡིན་དགོས་པས། རང་
མཚན་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པ་དང་འགལ་ལ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིང་གསལ་ནམས་འབྲས་བུ་མཚུངས་ཤིང་། ཤིང་
མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་ཡང་མཚུངས་པས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དང་། ཤིང་མ་
ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་གཉིས་དེ་དག་གི་སྤྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་བཞག་པ་དང་འགལ་
ལོ། །མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཅུ་ཁོ་
ནར་ཟད་པས། སྤོང་སྤང་བ་ཅུ་ལས་ཟ་དད་པའི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་
དངོས་པོའི་གནས་ཚད་ཀྱི་ཆོས་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་
ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་སུ་སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སོགས་
པའི་ནམ་གཞག་དུ་མ་ཞིག་བྱས་པ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན་
ཞེས་པའོ། །

ལན་ནི། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་རྟོག་པས་བཏགས་ཤིང་དོན་བྱེད་
མི་རུས་ཀྱང་ཤིང་གསལ་རང་མཚན་པ་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་
བ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དེ་དག་སྤྱི་གསལ་དུ་འཐད་ལ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་རང་མཚན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་ཤིང་
གསལ་རང་མཚན་ཡང་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་། རང་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་
སྤང་བའི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་དེ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་
པར་སྤང་བས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས། རྟོག་པ་ལ་
ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་འདྲེས་ནས་སྤང་ཞིང་སོ་སོར་མི་སྤང་བས་དེ་མ་ཡིན་

བཞིན་དུ་དེར་སྒྲུང་བ་དེས་བསྐྱེབས་ནས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དེ། གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་མཐོང་མ་རྒྱས་པས་ཤིང་རང་མཆན་
གཟུང་ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར། སྤྱི་གཞི་མ་ཐུན་དང་། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་
སོགས་ཀྱི་རང་ལྗོག་རྣམས་པར་རྟོག་པའི་སྒྲུང་བ་ཁོ་ནར་ཟད་ཀྱང་དེ་དག་གི་གཞིར་
དངོས་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་འགྱུར་བས། སྤྱིའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ནས་ལྗོག་གྱུར་གྱི་
རང་མཆན་རྣམས་གོ་བར་བྱེད་པས། དེ་དག་ནི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་
དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་བྱས་པས་དགོས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གཞུང་
ལོག་མ་ཀུན་གྱིས་སྟོན་རྟོ། །

འོན་དེ་འདྲའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེའི་འཇུག་ཚུལ་དང་སྐྱེ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་
ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གསུམ་པ་ནི། ཤིང་གི་རང་བཞིན་དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་
བག་ཆགས་ལས་གཟུང་དོན་མེད་ཀྱང་། ཤིང་དེ་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ཅན་དང་འདྲ་
བར་སྒྲུང་བའི་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཐོག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
མེད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་དེ་ཡི་འབྲས་བྱ་ཅན་མིན་པ་
ཤིང་མ་ཡིན་གྱི་དོན་ལས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་ལས་བརྒྱད་ནས་སྐྱེ་ཞིང་། ཤིང་
གསལ་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་ལ་སྒྲུང་བའི་ངོ་
བོ་ཕྱི་ངོས་ཀྱི་ཤིང་ལྟ་བུ་དང་། གཅིག་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་
ལྟ་བུ་སྒྲུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཤིང་དེ་ཉིད་མིན་ཏེ། ཤིང་དོན་གཉེར་གྱིས་
བཏགས་པ་ཡི་ཡན་ལག་ཤིང་གི་དགོས་པ་སྐྱབ་རྒྱས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་
འདིས་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་

རིགས་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་མ་འཁུལ་བར་འགྱུར་ལ།
དེ་ལྟ་ན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དེ་ཤིང་དུ་ཐལ། རང་འཛིན་མ་འཁུལ་པ་
ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤིང་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་གང་ན་
ཡོད་པ་དེར་ཤིང་ཡོད་པས་འགའ་ཡང་ཤིང་གིས་ཐོངས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱི་རོལ་དུ་སྤང་བ་དང་ཤིང་གཅིག་དུ་སྤང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་
འགོག་པ་ལ་ཡང་སྤྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་དང་གཞི་མ་སྟན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། ཐ་
སྟངས་དེ་དག་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྣམ་གཞག་དེ་དག་བྱས་པའི་དགོས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་པ་སྟེ་སྤང་བའི་དོན་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བརྗོད་ཀྱིས་སྤྱིའི་ཐ་སྟངས་རྒྱས་པར་བྱེད་དེ།
འདི་ལྟར་རིགས་མི་མ་སྟན་ལས་ལྟོག་པའི་རོ་བོ་ཅན་གྱི་ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་
དེས་ནའི་བྱིར། ཁྱོད་ལ་གཞི་མ་སྟན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དག་གི་ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པ་
ཡིས། གཞི་མ་སྟན་གྱི་ཐ་སྟངས་རྒྱས་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཉིད་གཞན་རིགས་མ་སྟན་ལས་
ལོག་པར་ཡང་སྤང་བའི་བྱིར། ཐ་སྟངས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྣོར་ཞིང་འཁུལ་བའི་དོན་ཅན་
རོ། །ཤ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཆོས་ཅན། ཤིང་ལ་བསྟོས་ཏེ་གཞི་མ་སྟན་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་བསྟོས་ཏེ། ཤིང་མིན་ལས་ཀྱང་ལོག་ཤ་པ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་ལོག་པའི་བྱིར།
ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ཀྱང་ལོག་པ་ཆོས་ཅན། ཤ་པའི་སྤྱི་ཡིན་ཏེ། ཤ་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཤིང་གསལ་ཀུན་ལ་སྟན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བྱིར། ཐ་སྟངས་འཁུལ་པ་ཡིན་ན་
རང་མཚན་འཐོབ་པར་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱི་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་དང་དེ་ལྟར་

རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་ཀུན་ཡང་ཆོས་
ཅན། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་པན་ཚུན་
འདྲེ་བ་མེད་པའི་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པ་
དེས་ནའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཡོད་དེ། གང་ལ་དངོས་པོ་དང་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་ན། དངོས་པོ་རྟེན་ཅིང་ཐོབ་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤར་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རང་མཆོན་ལ་མི་སྤྱོད་བར་རྗེ་སྤྲད་
བ་ཤད་བ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །

འདི་གང་དུ་བཤད་ན། གཏན་ཆེགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད། ཅས་པའི་རང་
འབྲེལ་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཤེས་པ་འདི་གཉིས་ནི་དངོས་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྤང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེར་འབྲུལ་བ་མེད་པ་དག་
ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཆོད་མ་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཅེ་འབྲེལ་སྤྱོད་
ཕྱིར་བརྒྱུ་མས་པ་མ་ཡིན་གྱི་འདུག་པ་གཅིག་གིས་བརྒྱུ་མས་པས་ཉེས་པ་མེད་
དོ། །འབྲུལ་པར་མཚུངས་ན་བསྐྱོབ་པར་མཚུངས་བས་མ་བྱལ་པར་ཐལ། གཞན་སྤྱོད་
རྟག་འཛིན་ལས་དོན་ཐོབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནོར་བུར་གཟུང་ཡང་མར་མའི་
འོད་ལས་ཐོབ་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འབྲས་སུ་རིགས་གཅིག་པ་ཅན་གྱི་ཤིང་གསལ་དུ་མཁའ་
ཆོས་ཅན། བརྗོད་པ་དང་ཤེས་པས་སྤྱི་གཅིག་ཉིད་དུ་སྒྱུར་པའི་ཤིང་གི་ཐ་སྙད་ཁྱོད་
ལ་རབ་ཏུ་འདུག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཤིང་གི་འབྲས་སུ་ཅན་མིན་
པ་ལས་གཞན་ལ་བརྟེན། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་ཐ་

སྤྲ་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་ནས། གཞི་མཐུན་གྱི་ཐ་སྤྲ་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་
སྟོན་པ་ནི། དེ་བཞིན་ཞེས་སོ། །ཤ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཞི་
མཐུན་གྱི་ཐ་སྤྲ་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤིང་དེའི་འབྲས་བུ་ཅན་མིན་པའི་
དོན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་ཤ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་པས་ལྡོག་ཆོས་
སྤྱོད་ཆོག་པ་ཅན་དུ་ཆད་མས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་ཅན་དུ་
བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དེའི་དངོས་པོ་ཅན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟན་ནས་
རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྤྱི་གཞི་མཐུན་རྟོག་པ་ལ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བཞག་པ་དང་།
བཞག་པའི་དགོས་པ་དང་། རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་
དོན་བཤད་མ་ཐག་པའི་ལྡོག་པ་ཆོག་རྒྱུ་གི་སྤྱི་འདི་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་ཆོག་གི་
གཞི་མཐུན་འདི་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་
གནས་པ་མི་སྤིང་དེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་ཡང་། རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་
གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པ་
ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གཅིག་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་
གཞག་དང་། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་མིན་པ་ཅི་འབྲས་པའི་གཞི་མཐུན་དང་། སྤྱི་དེ་དག་
ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མཐུན་པར་བྱུང་ནས་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མ་བརྟགས་པར་ཆོས་འདི་གཉིས་པ་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་གྲགས་
ཤིང་སྤང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་གྲགས་པ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་
རྣམ་གཅིག་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་། སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཀུན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པ་

ནམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་
ཐུག་གི་དམ་པའི་དོན་ལ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་འབྲུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་།
དེས་བསྟན་པའི་དམ་པའི་ཆོས་དང་། དེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྦྱབ་པའི་འཕགས་པའི་དགེ་
འདུན་ནམས། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་རིགས་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྦྱབ་
པར་མཛད་ལ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནམས་འཁོར་བའི་སྐྱུ་ག་
བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་བྱུང་བ་བྱུང་ནས། དེའི་ཐབས་སུ་ལམ་གྱི་
བདེན་པ་རྒྱད་ལ་བསྟེན་པར་བྱེད་ལ་དེ་ལ་ཡང་སྡོད་དུ་སྤྱོད་པའི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་
མེད་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་
བྱེད་དགོས་ཏེ། ཐོག་མར་དེ་དག་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཡང་བསྦྱབ་བྱ་དང་གཏན་ཆོགས་ལ་ངེས་དཀའ་སྦྱ་མེད་ན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་
བས། གཞི་རྩས་གཅིག་ལ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ནམ་དབྱེ་དུ་མ་
བྱེད་དགོས་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དང་། སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་དང་བསྦྱབ་བྱ་སྦྱབ་
བྱེད་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་ནམ་
དབྱེ་བྱས་པ་ཡང་དམ་པའི་དོན་སྤྱོད་པའི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་རྟོགས་པ་
དང་ཐར་བ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མཁས་པ་རྒྱ་སྦྱབ་ལ་སོགས་
པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་དོ། །ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
གསུངས་ཤིང་། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ནམས་ཀྱི་
སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་པ་ཡི། །སྟེང་དུ་འཛིག་པར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་

བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས། ཐ་སྙད་བདེན་
པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། འོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་གྱུར་གྱུར་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་
གསུངས་བ་རྣམས་སྤྱི་འུལ་མཚུངས་པས། འདིར་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
ཐབས་དང་ཕྱ་བའི་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཐབས་གྱུར་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་སོགས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་དེ་དག་གི་རང་ལྡོག་རྟོག་པས་
བཏགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཡིན་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པས་བྱབ་པར་སྟོན་
པ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། ལྷགས་གཞན་དུ་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
ཡིན་ཡང་བདེན་སྟོང་ཡིན་ན་དེས་མ་བྱབ་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །

འོན་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་རྟོག་པས་བཏགས་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྟོག་པའི་
ངོར་གཞི་སྒྲིལ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་མི་རྟག་པའི་ངོ་
བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་གྲུབ་པའི་སྤྱི་ཕྱིའི་རིམ་པ་འདི་རང་མཚན་ཡིན་པར་ཐལ།
རྟགས་ཀྱི་གོ་བོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ག། གོ་བོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཉིད་རང་
མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་དེ་སྒྲིལ་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་
སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་སུ་ཐལ། དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་སྤྱིའི་ངོ་
བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་གྲུབ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བྱས་པ་འཁར་གཞོང་ལ་རྒྱ་ལྷག་བརྟེན་
པ་ལྟར་རལ། བྱབ་ཐེན་གྱི་སྒྲིལ་བྱ་ཆོས་སུ་སོང་བ་ལྟར། སྤང་བ་ཡང་རང་མཚན་ཡིན་
ན། སྤྱིའི་རིམ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ། རང་མཚན་དུ་མི་རིགས་པ་དང་། སྤྱོད་དུ་མི་རིགས་པ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། རྣམ་ཐ་དད་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། རྣམ་གཅིག་ལ་དུ་མའི་ཐ་སྙད་སྒོ་འབྲུལ་

བ་ཡིས་བསྐྱད་ཅིང་བཏགས་བ་ཡིན་ཏེ། དམ་པ་མ་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་དོན་
རྩམ་ཐ་དད་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེ་བ་མེད་པར་གནས། རྩམ་གཅིག་
རྩམ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩམ་གཅིག་པོ་དེ་ལ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོ། །འདི་
ནི་ཁྱད་པར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་ཆ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོག་སྒོ་
ལ་སྤང་བའི་དོན་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཏེ། སྤྱོད་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩམ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་
དུ་མ་དབྱེ་བྱང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་རྩམ་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཆོས་ཅན་ལ་
སོགས་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་རབ་དུ་བཏགས་དུ་བྱང་སྟེ། དེ་ཉིད་རིགས་
མ་ཐུན་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་གཞན་ལས་ལྡོག་པས་སོ། །ཆོས་ཆོས་ཅན་རྟོག་པའི་
སྤང་བ་ཁོ་ནར་ཐད་ན་རང་མཚན་ལ་དབྱེ་མི་བྱང་བར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། འདིས་བྱང་
བའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་ཏེ། འབྲེད་པའི་གཞི་རང་མཚན་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་བྱེ་བའི་ཆོས་
ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པའི་ཆ་བཏགས་ཡོད་དུ་ག་ལ་འགལ་སྟུང་དཔོངས་སོ། །དེ་དག་
རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་ཏེ། རྩམ་དཔག་གིས་སྤྱ་
རང་མཚན་ལ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་སྤྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཅི་ན། བསྐྱབ་བྱ་དང་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་ལ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བའི་རུས་པ་ཉམས་
པའི་བྱིར། འདི་ཡང་རྟོག་པ་ལ་རང་མཚན་སྤང་བ་དང་རྟོག་པའི་སྤང་བ་རང་མཚན་
མིན་པ་འགལ་སྟུང་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པའི་སྤྱོད་ཡིན་པས་
དེའི་ལན་དུ་མཇུག་དོ། །

འོ་ན། སྐྱབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་གཞན་སེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

ཁྱད་པར་འཛིན་རྟོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རང་སྤྱི་འཛིན་ལྟེ་ལ་མི་
མཁས་པས་འོངས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི་རྗེས་དཔག་གིས་ཁྱད་པར་རང་མཚན་སྤྱི་
དང་འབྲེས་པ་འཛིན་པར་བཤད་པ་འདིར་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་གཞུང་བྱ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་བསྟན་ཏོ་སྟུང་ཏུ་གཞུང་བར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་
མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་གི་གཞུང་བྱ་རང་མཚན་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ།
རང་མཚན་གཅིག་བྱ་དེ་ནི་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་པ་དང་། ཆོས་ཆོས་ཅན་སོགས་
སྤྱིར་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་སོ་སོར་གྲུབ་པར་གཞུང་བྱ་མིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་མི་རྟག་སོགས་ལྟོག་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་
པར་མང་པོ་རྣམས་རང་མཚན་གཅིག་བྱ་དེ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་གཞུང་ཏུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
སྤྱི་རང་མཚན་དེ་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏུ་ཁྱད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཏུས་
གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱད་དང་། རྟོག་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྤྱི་དེའི་ངོ་བོ་རང་མ་ཡིན་པ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལས་ལོག་པས་དེ་སྟེད་ཀྱི་
གངས་དང་མཉམ་པའི་ལྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤྱི་རྟོག་ཡུལ་ལ་སྤྱི་འཛིན་ལ་
ཉིད་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ །ཅེས་པ་ནས་འདིའི་
བར་གྱིས་སྤྱི་རྟོག་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་ཅིང་། སྤྱི་འདོགས་རྣམ་པར་
གཅོད་པའི་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཏུ་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་པར་བསྟན་
རྟོ། །ཡང་དེ་སྤྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་བའི། ཞེས་པ་ལས་ཀྱང་འཕྲོས་པ་དང་། དེ་དེ་བཞིན་
ཏུ་རྟོགས་བྱེད་པའི། སྤྱི་ཡོད་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་

སྤྱི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་ལན་དུ་གཞུང་འོག་མ་རྒྱལ་ལྟུང་བས། རོན་
བསྐྱེད་ཆོག་པ་བཅད་འདི་བཟུང་སྤྱོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་བཞེད་ནས། གཞུང་འོག་
མའི་ཅེད་པའི་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་བཀོད་དོ། །གཞུང་དེ་དག་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་
ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་འགོག་པ་ཚུད་སྤང་དང་བཅས་པ་དང་། སེལ་བ་ལ་འཇུག་པར་
སྤྱོད་པ་ཚུད་སྤང་དང་བཅས་པར་འདུས་སོ། །

གསུམ་པ་བཟུང་ཡུལ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། བསྐྱེད་པ་ཁོ་ན་བཟུང་ཡུལ་ཡིན་
པ་དགག་པ་དང་། གཞན་སེལ་བཟུང་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་
པ་མི་འཐད་པའི་ཚུད་སྤང་རོ། །དང་པོ་ལ། དེ་མིན་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་གསལ་
བ་རྒྱུད་པ་མི་རུང་། སྤྱི་རྒྱུད་པ་མི་རུང་། སྤྱི་དང་བཅས་པའི་བསལ་བ་བཟུང་ཡུལ་དུ་
མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། ཆོག་དོན་ཉོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་གྱི་
ལུགས་དང་། དེ་སྟན་དབྱེད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །

དང་པོ་ནི། གངས་ཅན། དངོས་པོ་རྒྱལ་མི་གནས་ལུགས་དང་དོན་དམ་པ་
དང་། རང་བཞིན་ཞེས་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་སྤྱིར་འདོད་ལ། དེ་སྤྱོད་པའི་གཏན་
ཆོག་ལྟ་གངས་ཅན་རང་གི་གཞུང་ལས་བཀོད་དེ། བྱེད་པར་ཆེད་ཕྱིར་རྗེས་འབྲེལ་
ཕྱིར། །རྒྱས་པའི་སྟོན་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དབྱེར་ཡོད་
ཕྱིར། །འཛིག་ཉེན་སྤྱོད་ཆོག་པ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །མི་གསལ་བ་ཡི་རྒྱ་ཡོད་དོ། །ཞེས་
ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་དུས་ནས་ཡང་མཛོན་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པས་མི་གསལ་
བ་ཆོས་རྒྱལ་མི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་དེའི་རང་ལས་རྒྱལ་ལྟུང་སྤྱོད་ཆོག་པ་
ནས་མཁའ་ལ་འཇུག་ཆོན་ལྟར་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གཅིག་པས།

བྱས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་སྣམ་བྱའི་རང་བཞིན་དང་། སྣམ་བྱའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་
བྱས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་ལ་
ཆ་ཤས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་དེ་ཉིད་ལ་སྤྱི་དང་གཙོ་བོ་ཞེས་
བྱའོ། །རྣམ་འགྱུར་རྣམས་རང་སྟོང་དང་རྩོམ་པ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་གསོག་ཉིད་ལྟ་བུ་
ལ། རང་བཞིན་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་དོ། །

གནས་ལུགས་དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་ཉེས་ཆོགས་ཀྱན་གྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པ་ངོ་
མ་འཕྲོད་པས་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། དེས་ན་རྣམ་འབྱོར་པས་འཁོར་བ་ཅིའི་རྩ་བ་
ཡིན་སྣམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་བསམ་གཏན་བསྒྲུབས་ནས་ལྷའི་མིག་བསྐྱེད་དེ་
བལྟས་པས། ཉེས་པའི་གཞི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ངོ་མེགས་པར་འཕྲོད་པ་དང་། རང་
བཞིན་བེམ་པོ་ཡིན་ཡང་སྐྱེངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོགས་སྤྱུལ་པར་མི་
བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཡལ་བ་ལྟར་སོང་ནས་འཛིན་པ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་རིག་པ་ཁ་གང་པོ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ཉག་གཅིག་
གནས་པ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་དེ། བྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་
པ་དག་གི་ལུགས་སུ་འཆེལ་བའི་མྱོངས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་
གཞིར་བཞག་ནས་བྲངས་ཅན་གྱི་འཁོར་བ་འཇུག་ལྟོག་འདོད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་
བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡང་སྐབས་དོན་ངེས་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར་བས་མ་བཤད་
དོ། །བྲེ་བྲག་པ་ནི་ཤེས་བྲེ་ཐམས་ཅད་ཆོག་གི་དོན་བྱུག་ཏུ་འདུས་པར་འདོད་ཅིང་།
སྤྱི་ལ་ཐམས་ཅད་ལ་བྲབ་པ་དང་ཉི་ཆེ་བ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པ་
དང་བྱི་མ་ནི་བ་སྐྱང་ཉིད་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྱི་དེ་དག་ཀྱང་གསལ་བ་ལས་དོན་གཞན་

དང་། དེ་ཉིད་བདའི་ཡུལ་དུ་འདོད་དོ། །དཀར་ཟལ་ལ་བ་སྒྲང་གི་བདེ་སྦྱར་བས། ཉག་
སྦྱར་སོགས་བ་སྒྲང་དུ་གོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བདེ་སྦྱར་བའི་ཡུལ་སྤྱི་ཡིན་ལ། དཀར་
ཟལ་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་དེ་ཉིད་ཉག་སྦྱར་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དེ་བ་སྒྲང་དུ་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ལ་ཆ་འདི་ལ་བྱང་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྤྱན་མོང་བའི་ཆོས་གཅིག་མེད་ན་དཀར་ཟལ་དེ་བ་
སྒྲང་ཉག་སྦྱར་དང་རྟ་གཉིས་ལ་དཀར་ཟལ་གྱི་ཆ་འདྲ་ཉག་སྦྱར་ལ་བྱང་པར་མེད་
པར་ཡོད་ལ་རྟ་ལ་མེད་པའི་བྱང་པར་མི་སྤིང་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དཀར་ཟལ་ལ་
བ་སྒྲང་གི་བདེ་སྦྱར་ནས་ཕྱིས་ཉག་སྦྱར་མཐོང་བ་ན་བ་སྒྲང་དོ་སྟུང་པའི་སྒོ་སྤྱོད་ལ། རྟ་
ལ་དེ་ལྟར་མི་སྤྱོད་པའི་བྱང་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟུང་དུ་བསམས་སོ། །ཤངས་ཅན་ཡང་སྤྱི་དེ་ཉིད་ཐ་མལ་བའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་མི་མཐོང་ཡང་བདེ་སྦྱར་བའི་སྒོའི་ཡུལ་དུ་གོ་བ་བྱེད་པས་དེ་ཉིད་
བདའི་ཡུལ་དུ་འདོད་དོ། །རང་རྟགས་དང་གཅིག་ལ་བདེ་སྦྱར་བས་ཕྱིས་གཞན་ཡང་
གོ་བར་འདོད་པ་འདྲ་ཡང་གོ་བའི་རྒྱ་མཚན་མི་འདྲ་ཞིང་གཞན་དག་བདེ་སྦྱར་བ་དེ་
མིན་རྣམས་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཀར་ཟལ་ལ་བ་སྒྲང་གི་བདེ་སྦྱར་བ་ན་དེའི་སྤྱིང་དུ་ཞོག་སོགས་
དང་མི་ལྟན་བ་བ་སྒྲང་ཡིན་པ་བཀག་གསལ་བཀག། །བཀག་ན། དེ་མིན་རྣམས་པར་
བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་འགལ་ཞིང་དཀར་ཟལ་དང་ཞོག་སོགས་འདུས་པའི་ཆོགས་
བ་བ་སྒྲང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་གོ་ན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཉམས་
སོ། །མ་གོ་ན་ཆོགས་པ་དེ་བ་སྒྲང་དུ་མ་གོ་བར་ཐལ། འདོད་ན་བདེ་སྦྱར་པ་ལ་དགོས་

བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །བད་དུས་སུ་ཞོག་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་བ་སྐྱང་ཡིན་པ་མ་
བཀག་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཞོག་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་ཡང་བ་སྐྱང་དུ་དོགས་པ་སྦྱི་
བས་བད་བྱས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དངོས་པོ་མི་ཉག་པར་འདོད་པས་
ཀྱང་བད་སྦྱོར་བ་དེ་མིན་ནམ་པར་གཅོད་པ་ལ་མི་སྟོས་ན་བད་དུས་ཀྱི་དོན་དེ་ཉིད་ཐ་
སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །གཞན་དག་འདོད་པའི་སྦྱི་འགོག་ཚུལ་ལོག་ཏུ་
འཆད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། བད་སྦྱོར་བའི་གཞི་དཀར་ཐལ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ་ཆོས་ནི་ཞོག་
སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཅམ་ལོ། །དཀར་ཐལ་གཅིག་བུ་དེའི་སྟེང་ན་ཞོག་སོགས་
འདུས་པའི་དཀར་ཐལ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། ཞོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་
བུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྗོག་པ་བྲབ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་པ་བ་སྐྱང་གི་
བདའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་དང་དུས་གཉིས་པར་མི་
སྟོད་པའི་ཆོགས་པ་ལ་མི་ཉག་ཅེས་དང་། སྦྱ་མི་ཉག་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞི་
དཀར་ཐལ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཞོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྗོག་པ་བ་
སྐྱང་དུ་གོ་ཞིང་། དེ་དང་མི་ལྡན་པ་བ་སྐྱང་ཡིན་པ་ཁེགས་པ་ན། བྱིས་གཞི་གཞན་ཀྱི་
སྟེང་དུ་དེ་མཐོང་བ་ན་ཡང་བ་སྐྱང་དུ་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །

འོན་སྲར་བུམ་པ་མི་ཉག་པར་ཆོགས་ནས་བྱིས་སྦྱ་ཐོས་ན་དེ་ཡང་མི་ཉག་པར་
གོ་བར་འགྱུར་བས་གཏན་ཆོགས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ལྗོག་པ་གཅིག་བུ་དེ་ཉིད་གཞི་རགས་པ་བུམ་པ་དང་སྦྱར་ནས་
མཛོན་སུམ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན་རགས་པའི་མི་ཉག་པར་འགྱུར་ལ་ལོག་ཆོག་གི་
དབང་ངམ་གཞི་སྒྲ་བ་དང་སྦྱར་ནས་ཉགས་ལས་ངེས་དགོས་ན་སྒྲ་བའི་མི་ཉག་པར་

འགྲུར་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བྱུང་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དེ་ཆེས་
གཅིག་དང་ཆོག་མ་ན་རང་བྱུང་དུས་དེ། ཡུད་ཅམ་སྟུང་ཅུའི་ཡུན་ཆད་དུ་འགྲུར་ལ།
དུས་ཀྱི་ཐུང་པའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོག་མ་ན་ཁོམ་པ་གཅིག་གི་དུས་སུ་འགྲུར་བ་
བཞིན་ནོ། །འོན་སྔ་མར་ཡང་བ་སྒྲང་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་བ་སྒྲང་དུ་རྟགས་ཀྱིས་
སྒྲུབ་དགོས་པ་མི་དེ་ཞེ་ན། དེར་ནི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པ་ཅམ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི་དོན་
ལེགས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་བྱུང་པ་དང་སྒྲ་གཉིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་
སྒྲ་པར་འགྲུར་ཏེ། སྒྲ་ལ་རིགས་འབྲེལ་རྒྱན་མེད་ཅིང་། དུས་ཀྱང་བྱུང་པ་ལས་ཐུང་
པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དབང་ལས་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་དང་
བྱེ་བྲག་པ་སྒྲ་དེ་ནམ་མཁའ་རྟག་པའི་རྩས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་རྟག་པར་
འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་སེལ་མེད་ཀྱང་གསལ་བ་རང་མཆོན་ལ་བརྟེན་འོང་ཞེ་ན།
དེ་མ་ཡིན་ནམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་དེ་ལ་
བ་སྒྲང་གི་བརྟེན་བྱ་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་མི་ལྟོས་ན་བརྟེན་དུས་ཀྱི་དོན་
དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་འོང་དགོས་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་དེའི་ཆེ་བརྟེན་དུས་ཀྱི་དོན་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་འགགས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱུང་སྟེ། བརྟེན་དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་
སུ་དོན་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་བ་སྒྲང་ངོ་ཞེས་པའི་ངག་སྒྲས་
བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་ནམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ནོག་སོགས་
འདུས་པའི་གོང་བྱ་དེ་ལ་བ་སྒྲང་གི་བརྟེན་བྱ་བར་མི་བྱས། དེ་མ་ཡིན་ནམ་པར་
བཅད་པ་ལ་བ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་དེ་ལ་བ་སྒྲང་གི་བརྟེན་

སྐྱོར་བའི་ཕྱིར། ཁུབ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མིང་གི་སྤྲ་རྒྱུ་ཆ་མས་ཀྱིས་ནི་རང་གང་
ལ་བརྟུགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྟོན་ཅིང་གཞན་སྟོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་མིན་
རྒྱུ་མ་རང་བཅད་པ་ལ་མི་སྟོན་ན། སྤྱི་དོན་གཞན་བཟད་ཡུལ་དང་། ཡང་ན་བརྟུགས་
ཀྱི་དོན་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རུས་སུ་འོང་དགོས་ཀྱི་གཞན་རུན་བརྟུགས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རུས་
སུ་གོ་བའི་དོན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གྲེ་བྲག་པ་ན་རེ། གཞན་སེལ་བ་མེད་ཅིང་། བརྟུགས་ཀྱི་གསལ་
བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རུས་སུ་མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀའི་རུས་སུ་བྱུང་བར་མེད་པར་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བརྟུགས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རུས་སུ་དོན་གོ་ཞེ་ན། བརྟུགས་
བ་པོས་དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྒྱུ་མ་ལ་འདི་བ་སྤང་རོ་ཞེས་བརྟུགས་པར་
བྱེད་པའི་བརྟུགས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་གཙོ་དེ་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཅི་
ནས་ཀྱང་བཞོ་བཀལ་དོན་གཉེར་ཀྱི་ཉན་པ་པོའི་སྤྱུས་བྱ་འདི། བོང་བྱ་འདིས་འདོད་
དོན་དེ་བྱེད་པར་རུས་པ་ཤེས་ནས་དོན་དེ་སྤྱུབ་པའི་ཕྱིར་རྩ་འཇུག་པར་འབྱུང་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། རིགས་དོན་གཞན་ཆོས་ཅན། བ་
སྤང་ཞེས་པའི་མིང་ཁྱོད་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་དངོས་མིང་རུ་སྐྱར་བ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པར་རུང་བ་མིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་དོན་མི་བྱེད་ཀྱང་རིགས་དེ་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བས་
དོན་བྱེད་རུས་པས། དེ་ལ་སྐྱོར་རོ་ཞེ་ན། རྗེད་བྱེད་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་
ཁོ་ན་ལ་དངོས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ་སྐྱོར་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་
གཞན་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་ལ་དངོས་སུ་སྐྱོར་བ་གང་ཞིག་སྤྱི་དོན་གཞན་མི་སྤྱིད་

པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་དེ་འབྲེལ་གྱི་མེད་ན་གསལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་བྱིར་རེ་རེ་ནས་
 སྤྱར་དགོས་ན་དེ་མི་རྒྱས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤྱི་ལྡན་གྱི་གསལ་བ་ལ་ཡང་སྤྱོར་མི་
 རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་མཐའ་ཡས་པ་འདི་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱི་ས་གསལ་བ་
 མང་སོ་ཅུང་བར་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། བཞོ་བཀལ་གྱི་དོན་དེ་བྱེད་པའི་དཀར་ཐལ་
 དེ་བཞོ་བཀལ་གྱི་དོན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་གཞན་སེལ་
 ལ། ཅིས་ན་བརྟམ་བྱས་དོན་མེད་པ་བརྟམ་ཡུལ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིས་བྲིས་པས།
 རང་དབང་མེད་བྱིར་དེ་ལྡན་མི་ན། ཞེས་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཁས་མི་ལེན་
 འོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མི་མོད། མཚུངས་སུ་རྒྱག་ཀྱང་སྤྱི་ཉེས་པ་མཚུངས་མི་མཚུངས་
 གྱི་དབྱེད་པ་རེ་ལྷིག་ཞོག་ཅིག་ཅིས་པའི་དོན་ཏོ། །ཉེས་པ་མཚུངས་ཀྱང་སྤྱི་སྤྱོ།
 རིགས་དོན་གཞན་མི་དགོས་པར་ཐལ། གཞན་སེལ་ཁས་སྤངས་ན། རིགས་དོན་
 གཞན་ཁས་སྤངས་པ་དགོས་པ་མེད། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཅིག་ཤོས་ཁས་སྤངས་ཀྱང་
 དོན་གོ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་བརྗོད་པ་ལ་ནུས་བཅད་གྱི་
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་སོགས་དེ་དང་ལྡན་པ་ལས་གཞན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་
 བོང་བྱ་དེ་ལ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀྱང་
 གི་སྤྱས། སྤྱར་བསྟན་པའི་ཡོངས་གཙོད་གྱི་དགོས་པ་སྤྱད་དོ། །བརྟམ་སྤྱར་བའི་དགོས་
 པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། བ་སྤང་ཞེས་པའི་སྤྱི་ལ་བརྟམ་ནས་བ་སྤང་མ་ཡིན་པ་གཙོད་
 དམ་མི་གཙོད། གལ་ཏེ་སྤྱི་དེ་ཡིས་བ་སྤང་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནུས་ལས་བ་སྤང་འདི་
 སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་མི་གཙོད་ན་བརྟམ་སྤྱར་བའི་དགོས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་

མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་ཀླུ་པར་བཅད་པ་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་མི་བྱེད་
པའི་བྱིས། གལ་ཏེ་སྤྱི་འདི་ལ་བ་སྤང་མ་ཡིན་པ་ཀླུ་པར་གཙོད་ཅིང་། བ་སྤང་མ་ཡིན་
པ་ལས་ལོག་པ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། བརྟེན་པའི་སྐབས་
དེར་བྱེད་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་པ་ཐལ། སྤྱི་པ་དེ་མ་
ཡིན་ཀླུ་པར་བཅད་པ་གང་ཞིག་སྤྱི་ཀླུ་པར་སྤྱི་པའི་དགོས་པ་དེ་མ་ཡིན་བཅད་
ནས་དོན་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བ་དེ་ཅུ་དུ་ཟད་པ་མིན་ནམ་སྟེ་ཟད་པའི་བྱིས།

གསུམ་པ་ལ། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ན་ངོ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་མི་འཐད་པ་སྤང་པ་དང་། སྤྱི་
འཛིན་སྤྱི་ལས་སྤྱི་བ་དགག། །སྤྱི་སྤྱོད་ལ་མི་སྤྱི་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་
གཅིག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པ་མི་སྤྱི་བར་ཐལ། སྤྱི་པ་ན་ཚུན་རྗེས་སུ་མི་འགོ། རྗེས་སུ་འགོ་
པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡང་མེད་པའི་བྱིས་ཅི་ན། ཚུ་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལས་
གཞན་པ་དང་བྲལ་བ་ཡི་ཡུལ་ཅན་ནང་གི་སྤྱོད་ཀླུ་པར་གྱིས་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་
སྤྱི་ཀླུ་པར་རྗེས་ཐ་དད་ཅིང་། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཡང་སྤྱི་པ་སྤྱོད་ཅིག་ཏུ་སྤྱི་པ་ནས་
དེ་ཉིད་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚུ་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་དེ་
དང་དེ་བྱེད་པའི་བྱུལ་པའི་དོན་སྤྱི་མ་ཀླུ་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལས་རིགས་འདྲ་གཞན་
མཐོང་ཡང་རྟག་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱི་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་བྱིས།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་འཛིན་སྤྱི་འབའ་ཞིག་ལས་སྤྱི་བ་དགག། །སྤྱི་པ་པན་བཏགས་པའི་
གསལ་བས་བསྐྱེད་པ་དགག། །གསལ་བས་པན་བཏགས་པའི་སྤྱི་པ་བསྐྱེད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན་འདྲ་སྤྱི་སྒོ་དེ་ནི་
ཆོས་ཅན། སྤྱི་འབའ་ཞིག་ཉིད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྤྱི་བ་མིན་པར་ཐལ།

གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གསལ་བ་མི་ཤེས་པར་ཐལ། ཉན་ཏུ་
 སྤྱི་དེ་ཅམ་ཁོན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུས་ནམ་ཡང་སྤྱི་དེ་དང་། སྤྱི་
 ལྷན་གསལ་བའི་འབྲེལ་པ་མ་གཟུང་བར་ཐལ། འདོད་བ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གསལ་
 བ་རྣམས་སྤྱི་དེ་དང་ལྷན་པར་ངེས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་བ་དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། གསལ་བ་དེ་ལ་ངེ་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་ཏེ་འདོགས་མི་རུས་པར་ཐལ། གྲེ་
 བག་པས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་སྤྲོ་བ་འཕྲུག་ཅིང་ཐ་
 སྙད་འདོགས་ལ། དེ་མ་མཐོང་ན་ཐ་སྙད་མི་ཐོགས་པར་འདོད་བ་ལ་གཞོད་བ་བཟོད་
 བ་ཡིན་པས། ཐལ་བ་ཀུན་ཁས་སྦྲངས་ཀྱང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བཟོད་བ་ནི་ཁས་སྦྲངས་
 གསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་གིས་པན་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་
 གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ཁོན་ཤེས་པ་མིན་པས་ཐ་
 སྙད་མི་ཐོགས་པའི་སྒོ་ནས་མེད་དོན་ཞེ་ན། ཐལ་བ་དགོད་པ་ནི། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་
 ལུ་དེས་གསལ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་སེལ་ཏམ་ཅི་བསལ་བར་ཐལ།
 དེས་གསལ་བ་དུ་མ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རྒྱར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་
 ཁས་སྦྲངས་ཤིང་། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། སྤྱི་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་
 ཡང་དེ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་རྒྱར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལན་དགག་པ་ནི།
 གལ་ཏེ་གང་ལ་འདྲ་བལྟས་མེད་དུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་མི་སྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི།
 གསལ་བ་དུ་མ་འདྲ་སྤྱི་གཅིག་ལ་བལྟས་ནས་ཐ་དད་མིན་པར་སྤང་བའི་སྒོ་གཅིག་
 བསྐྱེད་ཅེ་ན། སྤྱི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསལ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་

ནས་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤར་པན་འདོགས་པའི་གསལ་བ་དེ་
དག་སོ་སོ་པན་བྱེད་དུ་མེད་པར་ཡང་། སྤེས་ཀྱི་གསལ་བ་གཞན་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་
སྤྱི་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་རྣམས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མེད་
བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར། གཟུང་དེའི་དོན་བསྐྱུས་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
གསལ་བ་རྣམས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཡོད་
མེད་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྤྱིར། ཅེས་པའོ། །

རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བཞི། སྔོན་པོ་མེད་པར་སེར་པོས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་
པས་སྔོན་པོ་ལ་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་མིན་པ་ལྟར་སྔོན་པོ་མེད་པར་
སེར་པོ་དང་སྤང་བའི་སྤྱིས་སྤྱི་སྒོ་བསྐྱེད་པས། སྔོན་པོ་ལ་སྤྱི་སྒོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་
མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྔོ་སེར་སོགས་
ཀྱིས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་མཐོང་བར་ཐལ། སྔོན་
པོ་མེད་པར་སེར་པོས་སེར་འཛིན་མིག་ཤེས་བསྐྱེད། སེར་པོ་མེད་པར་ཡང་སྔོན་
པོས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། སྔོ་སེར་ཆོགས་པ་ལའང་མིག་
ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་འགྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར་དང་། ཆོགས་པས་
ཀྱང་སྔོ་སེར་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར། གསལ་བ་
རྣམས་ལ་ངེ་ལྟར་ཡང་སྤྱི་སྒོ་གཟུང་དོན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་
ཐལ། གསལ་བ་ཡོད་མེད་ལས་སྤྱི་སྒོ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འཆར་བ་དེ་ལྟ་མིན་པར།
རྟག་ཏུ་སྤྱི་འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་སྤྱིར། དེ་ལ་ངེ་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་ཞེས་

པའི་ཐལ་བ་སོན་གནས་སོ། །ཁ་དོག་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཡོད་མེད་ལས་མིག་ཤེས་
ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་འཆར་བ་མཐོང་བས་གཟུང་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་བྱལ་ལ།
གསལ་བ་ཀྱན་ཆོགས་སམ་གང་རུང་རེ་ལས་མེད་ཀྱང་སྤྱི་སྒོ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་པར་མེད་པར་ཁས་སྦངས་པས་གཟུང་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་མི་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ། དེའི་ལན་དགག་པ། སྤྱི་གཞན་ཁེགས་པ་བྲན་
པ་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། གསལ་བ་དེ་དག་གང་རུང་རེ་རེ་གོགས་སུ་
ཡོད་པ་ལ་བལྟས་ནས་སྤྱི་ངེས་ཀྱང་སྤྱི་འཛིན་བསྐྱེད་རྒྱས་ཀྱི། སྤྱི་འབའ་ཞིག་འཛིན་
པ་མིན་པས་གསལ་བ་ལ་རྒྱས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཐག་བཟང་གཅིག་མེད་
ཀྱང་ཐག་བཟང་གཞན་གྱིས་རས་ཡུག་འཐག་ལ་ཡེ་མེད་པར་ནི་མ་ཡིན་པས། དེ་ལ་
རས་ཡུག་འཐག་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དུ་མ་
དེ་དག་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མི་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱི་སྒོ་
གཅིག་ལ་པན་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་གཞན་གཅིག་ལ་པན་པའི་བྱིར།
སྤྱི་འདི་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བར་ཐལ། པན་འདོགས་
པའི་བྱིར། ཁྲབ་སྟེ། པན་འདོགས་བྱེད་གང་ཡིན་དེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐ་དད་མིན་པའི་སྤྱི་གཅིག་གི་རྣམ་པ་སྤྲང་བའི་སྒོ་ལ་དུ་
མའི་རྣམ་པ་ཤར་ན། སྤྱི་སྒོར་མི་འགྱུར་བས། གསལ་བ་ཐ་དད་རྣམས་ལ་སྤྱི་སྒོ་སྤྱི་
བར་མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་མི་སྐྱེད་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་
སྒོ་ཆོས་ཅན། སྤྲང་བ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ཏེ། གསལ་བ་དེ་དག་མཚུངས་སོ་ཞེས་

འདིན་པའི་བྱིར། ཁྲུ་བ་ཤགས་ཏེ་དེ་དག་མཚུངས་པར་འདིན་ན། མཚུངས་ཆོས་ཐ་
དད་མེད་པ་གཅིག་ཀྱང་གཟུང་མཚུངས་པ་པོ་དུ་མཁའ་གཟུང་དགོས་པས་རི་ལྷར་ཐ་
དད་ཞོན་ཆོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བུམ་གསལ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་
གཞན་གཅིག་གི་སློན་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ། འབྲས་བུ་འབ་བ་གཅིག་ཀྱི་ད་
པའི་སློན་མཚུངས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་རང་འདིན་དཔར་
པོའི་སློ་རྒྱལ་ས་རྗེས་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་འདིན་དཔར་པོའི་སློ་རྒྱལ་ས་ཆོས་ཅན།
རིགས་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་གསལ་རྒྱལ་ས་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྤྱི་
སློའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། བུམ་པའི་གསལ་བ་རྒྱལ་ས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རིགས་ཐ་མི་དད་
པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་སློ་གཅིག་གི་རྒྱའི་དངོས་པོར་འགྱུར་པའི་བྱིར། ཐ་མི་དད་དེ་ཉིད་སྤྱི་
གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩ་སྤྱོད་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་བལ་བའི་བུམ་
གསལ་དེའང་ཆོས་ཅན། དེ་མིན་རྒྱལ་བར་བཅད་པ་ལ་མི་སྟོས་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། གཞན་མེལ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་མེད་ལས་རྩས་གཞན་པ་གསལ་བ་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་
བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཆད་མས་མཐོང་དགོས་པ་ལས་མ་
མཐོང་བའི་སྤྱིར་དང་། སྤར་རིགས་པས་བཀག་པའི་ཡང་སྤྱིར་དོ། རྩེས་འགྲོ་གཞན་
ནི་སྤང་བ་མེད་ཅེས་པར་དོ། དེ་འདྲའི་སྤྱི་མེད་ན། བད་བྱས་པ་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། བད་ནི་གཞན་མེད་དེ་རིག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཤམ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། གཤ་ཉེ་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྒྱར་བས་དོན་ལྟར་
མི་རྣམ་ན། བད་བྱས་ཀྱང་རང་མཆོན་ལ་མི་སྤྱི་པར་མི་འགྱུར་ཉེ། རྒྱས་ཀྱང་སྤྱི་མོ་ཁོ་

ན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ལ་སྤང་
བ་ལྟར་གྱི་དོན་མེད་པའི་རྟོག་སྒོ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་དོན་རང་མཆོན་ལ་མི་
སྤྱི་བའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། ཚུ་སྦྱར་བའི་དོན་མི་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་
ནས་དེ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱའི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་མི་
མ་ཐུན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་ཐ་སྤྱང་
དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱི་ཐ་སྤྱང་གང་ཞིག། ཁྱོད་
ཀྱིས་བདག་རྟེན་བུས་པའི་བུམ་པ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ཚུ་སྦྱར་བའི་དོན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་
ལ། དེ་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོར་སྤང་ཞིང་། རིགས་མི་མ་ཐུན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་
དད་པའི་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་དངོས་པོ་ཅམ་གྱི་ས་བོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྐྱེད་བཞི། དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཚུ་
སྦྱར་གྱི་དོན་མི་བྱེད་པ་བརྗོད་བྱར་སྤོང་ཞིང་། དོན་དེ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྒྱུད་ནས་
བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐ་སྤྱང་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡན་ཆད་གཞན་
སེལ་བཟད་ཡུལ་དུ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་དུ་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགག་པ་
རྒྱས་པར་མཛད་དེ། བྱེ་བྲག་པས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒོ་
ནས་སྤྲོ་འཇུག་པར་ཡང་འདོད་ལ། སྤྱི་འཛིན་གྱིས་སྤྱི་རྟག་པ་ཁོ་ན་གཟུང་ཡུལ་དུ་
བུས་ནས་འཛིན་པར་འདོད་པ་ལ་ནང་འགལ་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་གཞན་སེལ་གྱི་
འཇུག་ཚུལ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྟོགས་པ་པན་རྟེན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་། རྗོད་
བྱེད་གྱི་ཆོག་ལ་རྣམ་གཅོད་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ་བ་སྤང་། དངོས་པོ་
སྤྲུལ་བརྗོད་ན་སྤྲད་ཆད་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ལ། ཉེས་པ་ཡོད་པ་དགག་པ་དང་། ཉེས་པ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱོད་པ་པའི་སྟོན་པ་གཞོན་རྩ་མ་ལེན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱེད་སེལ་
བ་སྐྱ་བ་སྐྱས་དོན་སྐྱབ་པའི་སྟོན་པ་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པར། དེ་མ་ཡིན་ཅུམ་པར་བཅད་
པའི་སྟོན་པ་འཛིན་དགོས་ན་ཤིང་དང་ཤིང་མ་ཡིན་གཉིས་སོ་དག་རྟོགས་པ་པན་
ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་སྟོན་པ་ཤིང་གི་དོན་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་དེ། ཤིང་གོ་བའི་སྟོ་དེས་ཤིང་ཐོག་མར་ཤེས་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་
བཅད་པ་ཤེས་དགོས། གཅད་བྱ་ཤིང་མ་ཡིན་མ་ཤེས་པར་དེ་བཅད་པ་མི་ཤེས་པས་
ཤིང་མ་ཡིན་ཤེས་དགོས། དེ་ཡང་སྟོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པར་དེའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཤེས་
དགོས། དེ་ལ་ཡང་ཤིང་བཅད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་གང་རུང་
གཅིག་སྤར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདོད་ན། དུས་གཅིག་རྒྱུ་ཡང་མི་ཤེས་པས་
གཉི་ག་མི་འཛིན་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ལ་བརྟེན་འདོགས་པ་མི་སྤྱིད་
པས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ན་མཐེས་སོ་ཞེས་སྤྲོད། །

མགོ་མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་ནི། དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་
པ་ལ་ཤིང་གི་བརྟེན་འདོགས་པ་ན་ཤིང་མིན་ཅུམ་པར་གཅོད་དམ་མིན། གལ་ཏེ་ཅུམ་
པར་གཅོད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལྟར་ན་ཤིང་འཛིན་པའི་གོང་དུ་ཤིང་མ་ཡིན་ཇི་ལྟར་ཤེས་
ཏེ་མི་ཤེས་པར་ཐལ། དེའི་གོང་དུ་ཤིང་གི་དོན་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་གི་བརྟེན་
ལས་ཤིང་མ་ཡིན་དེ་དག་མི་སེལ་ན། ཤིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཅུམས་
ཤིང་མ་ཡིན་དེ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས། ཤིང་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་པར་ཐལ།
དཔེར་ན་ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་པས་སེང་ལྷེང་སྤངས་ནས་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་ཤ་པ་ཁོ་ན་

ལ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་བཀག་ནས་ཤིང་མི་སྐྱབ་པར་
མདུན་ན་གནས་པའི་ཤིང་སྤྱི་གཅིག་ཅིག་རབ་ཏུ་བསྟན་ནས། འདི་ཤིང་ཡིན་ཞེས་
སྐྱབ་པའི་སློན་ནས་བརྟེན་ལ་ཐ་སྟད་འདོགས་པའི་ཆེན་ཡང་། དེ་མ་ཡིན་བཅད་པ་
ལ་མི་སློན་པར་ཤིང་སྤྱི་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་ཉེས་
པ་འདི་ནི་མེད་དོ་སྟུམ་ན། ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་བརྟེན་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ་ཆོས་
ཅན། མགོ་མཚུངས་ཀྱི་ཐལ་བ་ལྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། བརྟེན་ཆུ་ལ་འདི་ཡང་ཤིང་
ཡིན་ཞེས་པའམ། འདི་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་གཉིས་ལས་མེད་ཅིང་། གང་ཁས་
ཐུངས་ཀྱང་ཉེས་པ་འཇུག་པའི་བྱིར། འདི་ཡང་ཤིང་ཡིན་ཞེས་མི་ལྟན་ནས་གཅོད་དུ་
སྒྲོར་ན་སྤར་གྱི་ཉེས་པ་གཉིས་པར་འགྱུར་ལ། འདི་ཁོ་ན་ཞེས་གཞན་ལྟན་ནས་གཅོད་
དུ་སྒྲོར་ན་ཉེས་པ་དང་པོར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པ་ནམས་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་
ཤེས་པ་གཅིག་སེམས་རྒྱུད་ལ་གནས་པའི་རྟོགས་པ་སོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེན་
སྤར་ལ་ནས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པའི་དོན་ནམས་དང་། དེ་དང་མི་ལྟན་པའི་
དོན་ནམས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་ནམ་པར་འབྱེད་ཅུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་
སྤར་ལ་ནས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པ་དེ་མེ་འབར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་དེ་མ་ཡིན་པ་
ནམས་མེ་འབར་བའི་རྒྱ་མིན་པ་རིགས་སོ་སོར་མཛོན་སྤུམ་ཆད་མས་རྟོགས་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་མི་ལྟན་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་དེ་དང་ལྟན་པ་ལ་
ཤིང་གི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐད་སྒྲོར་བ་ལ་རྟོགས་པ་མན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་

༡ །མ་བྱེ། ༤༤བཅུ། རྟོས་ ཞལ། ༢༡བཅུ། རྟོག་ སྤྱི་ ༢༡བཅུ། ཐལ་ ༢༣བཅུ། རྟོས།

མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒོ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོ་
དེ་འཇིག་ཀྱི་སྒོ་འི་ཆས་པ་གཏོད་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་སྤང་ཞིང་དམིགས་པ་དང་། ཆས་པ་
གཏོད་པའི་རྒྱ་མིན་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་དང་ངོ་བོ་རིགས་གཅིག་འདྲར་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བརྟའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་མི་ལྷན་རིགས་ཐ་
དད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བསྐྱས་ན། གཞན་སེལ་ལ་བརྟུག་སྤྱོད་པ་ལ་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་
མེད་པར་ཐལ། གཞན་ལྷན་ཆས་གཅོད་སྤྱིང་བོར་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་
དང་ལྷན་པ་ལ་འདི་ཤིང་ཡིན་ཞེས་བརྟུག་སྤྱོད་པ་གང་ཞིག་དེ་དང་ལྷན་མི་ལྷན་གཉིས་
བརྟའི་སྤྱོད་ལ་ནས་མངོན་སུས་ཀྱིས་རིགས་སོ་སོར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཤོ། །སྤྱི་
གཞན་མེད་ན་ཐ་སྤྱད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཤིང་ཤིང་དུ་མི་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ།
ཤིང་གི་བརྟུག་བྲས་པ་དེ་ལས་ཤིང་དེ་རྟོགས་པར་གྱུར་པའི་སྒོ་འབྲལ་པའི་དབང་གིས་
ཤིང་གི་དངོས་པོ་སྤྱི་ཕྱི་གཅིག་པ་ལྟར་རྟོགས་ཤིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར། གཞི་དེ་ཤིང་དུ་
ངེས་པའི་སྒོས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་མ་ངེས་ན་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་
སྒྲོན་སྤོང་མི་བྱས་ལ། དངོས་སུ་ངེས་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་
བས་འབྲུགས་རྟོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། གཞན་སེལ་ཀྱི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སེལ་འཇུག་གིས་མ་བྲལ་པར་
ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། སེལ་བའི་སྤྱི་རང་ལྷོག་ལ་དེས་མ་བྲལ་པར་ཐལ་བ་སྤང་
བཤོ། །དང་བོ་ནི། བྱམ་པ་སོགས་བརྟོད་པའི་སྤྱི་ལ་གཅོད་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེལ་
བས་འཇུག་པར་རིགས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་སོགས་བརྟོད་པའི་ཆོག་ལ་གཅད་བྱ་

ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སོགས་མེད་པའི་བྱིར། སེལ་འཇུག་ཏུ་མི་འཐད་པས་རྫོང་བྱེད་
ཀུན་རྒྱལ་གཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཏུ་མི་འཐད་དེ་ཞེ་ན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཏུ་སྦྱོར་བར་
བྱེད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་དོན་ངེས་པར་གཟུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་
དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་པ་སོའི་སློ་མི་འདོད་པའི་དོན་འགའ་
ལས་རྒྱལ་པར་ལྷོག་ནས་འདོད་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཉགས་སྤྱི་བྱི་གཉིས་ཀ་མ་བྱུབ་ན། གཞན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དགག་སྤྱོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཏུ་རྒྱལ་པར་འཛོག་པའི་དངོས་
མེད་ཤེས་བྱའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གཞལ་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་རྒྱལ་སྤྱོད་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྒྱལ་གཅོད་འགའ་ཞིག་ཡོད་དེ། ཉན་པ་
སོའི་སློ་མི་འདོད་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་ལྷོག་ནས་འདོད་པའི་དོན་འགའ་
ཞིག་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་
བུའི་ཆོག་ཡན་གར་བ་ལ་བརྗོད་བྱ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ཀྱང་ཤེས་
བྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྷོག་པ་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་གོ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བརྗོད་ཡུལ་ངོས་གཟུང་། དེ་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་བཞེད་པར་བསྟན།
ལུང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་འོད་བྱེད་པ་ན་རེ། གཞན་སེལ་འདི་
གསལ་བ་སོ་སོའི་སྟངས་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཏུ་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྤྱི་དོན་གཞན་
བརྗོད་ཡུལ་ཏུ་འགྱུར་ལ། སྤྱི་མ་ལྟར་ན་གསལ་བ་བཞིན་ཏུ་མཐའ་ཡས་པས་བར་
སྦྱོར་མི་རུས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་གཞན་སེལ་འདི་ཉིད་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
ནམ་མིན། མིན་ན། སྤྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱེད་རང་གིས་

བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར། ཡིན་ན། སྐབ་པའི་སློན་ནས་བཞོད་དམ་དེ་མ་ཡིན་
 རྣམ་པར་བཅད་པའི་སློན་ནས་བཞོད། དང་པོ་ལྟར་ན་གཞན་སེལ་བཞོད་པར་བྱེད་པ་
 དང་འགལ་ལ། སྤེལ་ལྟར་ན། གཞན་སེལ་བཞོད་པའི་སྐྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཡིན་རྣམ་
 པར་བཅད་པ་བཞོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཡང་རང་མ་
 ཡིན་བཅད་པའི་སློན་ནས་བཞོད་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 གཞུང་འདིས་ཆོག་ཀྱང་ངེས་གཟུང་གི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡིན་པའི་གཞུང་འཇུགས་སུ་
 བས་ཟེ་ཆེན་པོས་བཤད་ཅིང་ངེས་གཟུང་གི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡིན་ན་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་
 གཞུང་གི་ཆ་དང་མི་འགྲིག་པའི་ལན་དུ་སྒྱུར་རོ། །ཤིང་མ་ཡིན་དེ་དག་ལས་ཐ་དང་
 པའི་ཤིང་གི་བྱུང་པར་རྣམས་ཤིང་དུ་མཚུངས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱ་གང་ཞིག་
 ཡིན་པ་རྟོགས་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པའི་རྣམ་པར་སྤྱང་བ་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ལ་བརྟེན་འགོད་པ་ལ་གསལ་བྱེད་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་གང་
 ལས་ཐ་དང་པའི་ཤིང་མ་ཡིན་དེ་རྣམ་པར་སྤྱོད་ནས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་འགོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤྱང་བ་དེ་ཉིད་བཟའི་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 བྱིས་རབ་རྩ་བཤད་དེ། རོན་གཞན་ལས་སྤྱོད་པ་ཡིས་དངོས་པོ་དེའི་ཆ་འགའ་
 ཞིག་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། སྐས་ནི་རོན་གཞན་ལས་
 སྤྱོད་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དག་ཁོ་ན་བཞོད་དོ་ཞེས་དང་། སྐས་ནི་སྐྱ་
 དང་རོན་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་རང་གི་རོན་བཞོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །ཅ་བར་
 དངོས་སུ་བཀོད་པའི་གཞུང་དེས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤྱང་བའི་ཤིང་གི་
 དངོས་པོ་དེའི་ཆ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་རྟོགས་པའི་སློན་ནས་རྟོགས་པར་བསྟན་

ལ། ལུང་གཉིས་པས་ཤིང་མ་ཡིན་བཀག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོན་མ་རྟོགས་
པ་དང་། གསུམ་པས་དེས་ན་སེལ་འདུག་ཏུ་འཐད་པ་སྒྲོན་རྟོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱམ་ཟེ་ཆེན་པོས་འདི་ལའང་ཞེས་པའི་གཞུང་སྤྱོད་གས་སྦྱང་གི་
དགོངས་པ་མི་ཤེས་པའི་སྒྲོན་གྱི་འབྲེལ་བྱེད་དག་གི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་
སྦྱོར་རོ། །དེས་ན་དེའི་ལྟར་ན། ཤིང་མ་ཡིན་ལ་ཤིང་མེད་པ་འདི་ལའང་ཆོས་ཅན། རོ་
བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། རོ་ན་མེད་
དགག་དེ་ལ་བད་དངོས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྦྱོར་ཞེ་ན། ཤིང་ལ་བད་སྦྱོར་བའི་ཆེ། ཤིང་
མ་ཡིན་ལ་ཤིང་མེད་པ་ལ་བད་དངོས་སུ་སྦྱོར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་
ཞེས་པའི་སྤྱི་ནུམ་པས་ཤིང་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ཤིང་ལྡོག་པ་བྱུགས་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཅས་ཤིང་མ་ཡིན་ལ་ཤིང་མེད་པ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། ཤིང་ཤིང་
མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་སེལ་བ་གཞན་དུ་མཛད་དོ། །

ཡང་ན་གཞུང་སྤྱི་མའི་རྟགས་ཆོས་སྤྱི་མ་ལ་གཞི་ནི་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་
སྦྱང་བ་འདི་ལའང་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེས་གསལ་བྱེད་པ་ལྡོག་པ་རྩས་སུ་ཡོད་ན་མིང་
ལ་མི་མ་སྤུན་པ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་སྤྱི་བ་བསལ་བ་ཡིན་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོའི་
ཆ་འགའ་ཞིག་ཤིང་གི་སྤྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་གི་སྤྱི་ནུམ་པས་
ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྦྱང་བའི་ཤིང་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། གཞན་
ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པའི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་བྱུགས་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཤིང་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ནི་

ཆོས་ཅན། ཤིང་གི་ལྗོགས་པ་དོན་གཞན་འགའ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་རྟོགས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ལ་དེ་ཡོད་དགོས་པ་ལས་ཤིང་གི་ལྗོགས་
པ་དོན་གཞན་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤིང་བརྗོད་པ་དང་ཤིང་མ་ཡིན་
གཙོད་པའི་སྐྱ་གཉིས་སྦྱོར་བར་བྱེད་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ཤིང་མ་ཡིན་གཙོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཞི་མ་སྤུན་ཡོད་
པ་མིན་པར་སྤང་གསུམ་མེད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ལུང་གསུམ་པའི་
དོན་བསྟན་ཏོ། །

ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་འདི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བྱུབ་པ་
མིན་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་སྒྲོ་ཡིས་བསྐྱད་
ཅིང་བཏགས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་པོར་མེད་པ་ལས་གཞན་དུ་ན། ཤིང་
མ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ལྗོགས་པར་སྤང་བ་ཆོས་ཅན། ཤིང་གི་དངོས་པོར་ཏེ་ཤིང་དུ་
མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤིང་འདི་
ཡིན་ན། ཤིང་མ་ཡིན་འདི་ལས་ཐ་དང། ཅེས་དེ་ལས་ལོག་པས་ཁྱབ་པར་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་ཅེས་པ་ནི། ཆད་མའི་མདོ་ལས་དོན་འདི་བརྗོད་པའོ། །ཤིང་མ་ཡིན་
ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་
ན་ཤིང་དུ་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་གི་རིགས་པ་ཡང་སྤང་བ་འད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་སྤྱད་ཆད་མ་སྤྱི་ཡུལ་ཐ་དང་དུ་བསྟན་པ། སེལ་བ་སྤྱི་བ་ལ་ཐ་
སྟན་ཀུན་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ན་རང་མཆོན་སྤྱི་བརྗོད་བྱར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེ་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པས་སྤྱི་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཆ་ཀུན་བརྗོད་པས་

སྤྲད་ཆད་མ་གཞན་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉུག་ངོར་སྤྲད་འདྲེས་པའི་རྟག་
པའི་དོན་གཅིག་གཅོད་པ་ན། སྤྲེའི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྤྲ་འཕྲ་དེ་སྤྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ནི་
ཆོས་ཅན། སྤྲ་དེ་ལ་རྟག་པ་བཅད་པ་ཡི་སྒོ་ནས་དངོས་པོའི་ཆ་མ་ལུས་པ་བརྗོད་བྱ་
དང་རྒྱས་ལུལ་དུ་འགྱུར་པའི་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། སྤྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྤྲ་
འདོགས་གཅིག་པོ་གཅོད་པ་ཡི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གང་
གི་ཆོས་གཅིག་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ལས་ཆ་མ་ལུས་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དངོས་
པོའི་རྒྱས་པའི་དབང་ལས་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ནའང་དེ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྲ་
རྟོག་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱས་མི་རྟག་བརྗོད་པའི་སྤྲ་བརྟེན་གཅིག་ལ་སྤྲ་
འདོགས་གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་དུ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སེལ་བ་སྤྲ་བ་ལ་གཞི་མ་ཐུན་སོགས་འཐད་པ་དང་། དངོས་དབང་
གིས་འབྲུག་པ་ལ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མེ་རྟོག་འདི་ལྷན་ལ་སྤོང་པོ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ན། སྤོང་པོའི་སྤྲས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྷན་ལ་ལའི་སྤྲས་རྩས་དོན་གཞན་
བརྗོད་ཀྱི་རྩས་ལ་ཆ་ཤས་མེད་ན། སྤྲ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པའམ་སྤྲ་ནས་གངས་པར་ཐལ་
བ་ལྟོག་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྤྲའི་སྤྲོར་ཚུལ་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་སྤོང་
པོའི་སྤྲས་ནས་གཅོད་གཅིག་ཅིག་སྤོང་པ་ན། ལྷན་ལ་ལ་མི་སྤོང་ཞིང་མི་སྤྲུབ། ལྷན་
ལའི་སྤྲས་གང་དེ་ལྟར་སྤོང་པ་ན། གཞན་སྤོང་པོ་མི་སྤྲུབ་མི་སྤོང་བར་གནས་པའི་
ཕྱིར། མེ་རྟོག་འདི་ལྷན་ལ་ལ་སྤོང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ། ཉུག་ལྟོ་ཡི་ངོར་བྱས་
ནས་གཞི་མ་ཐུན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི། རྩས་ཐ་དད་གཞི་གཅིག་ལ་ལྷན་པའི་དོན་མིན་
པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ལྷན་ལ་ལ་སྤོང་པོའི་མེ་རྟོག་དེ་ལྟོག་པ་གཉིས་པོ་ལ་ཁྲབ་པའི་ཆོས་

ཅན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྤང་ཞིང་དོན་ལ་ཡང་ཁྱུ་ལྟ་ཡང་ཡིན་སྟོན་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་
གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་རང་མཆན་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོལེ་ན། སྤྲུལ་རྣམ་
གཅོད་བྱེད་པ་ན་དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་རེག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐོབ་པའི་
རྒྱལ་པ་དེ་ནི་སྤྲ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤྱི་གཞན་དངོས་པོ་བ་གཅིག་བརྗོད་པར་བྱེད་
པ་ལས་འབྱུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་ན་སྤང་བྱ་བྱང་བ་
ལས་སློལ་སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲུག་པར་ཐལ། ཡོད་ན་སྤང་བྱ་བྱང་བ་དངོས་པོ་
མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པས་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ཡན་ཆད་རང་འགེལ་བྱ་བར་
ཆོག་སྲུ་བཤད་དོ། །སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་བྱ་བྱང་པའི་སྤྲ་རྣམས་དང་སློའི་ཉིང་ཡུང་ཕྱོགས་
སྤང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་བྱ་བ་སྤྲུན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། གཞན་
སེལ་བརྗོད་པ་ལ་གཞི་མ་ཐུན་སོགས་འཐད་པ་དེའི་བྱིར། སྤྱི་གཞན་དངོས་པོ་བ་
བརྗོད་པ་དགོས་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་གཞི་མ་ཐུན་སོགས་དེ་དག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་དང་། སྤྱི་སྤྲ་མི་འཐད་པ་དང་། སྤྱི་སློའི་
འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ནི། སྤྱི་སེར་གྱི་ངོ་བོ་ཐ་དད་
བྱ་སློའི་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་བ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོན་པོའི་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་དང་སེར་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོན་པོའི་རང་བཞིན་
སེར་པོའི་རང་བཞིན་ལ་རྗེས་སྲུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷོག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། སློའི་
འབྲུལ་བས་རང་བཞིན་སོ་སོར་དམིགས། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་
བྱིར། འདོད་ན་མི་རིགས་བར་ཐལ། དོན་གཅིག་གཞི་གཅིག་ལ་རྗེས་སྲུ་འགྲོ་ལྷོག་
གཉིས་ཀའི་སྟོད་ཡུལ་ཅན་བྱ་བྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་སྤང་

བཤད་པ་ལས་འདི་ཡི་དོན་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྲེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཤ་པ་
དང་ཤིང་གཉིས་རྩས་དབྱེར་མེད་པའི་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་ཐ་སྟོད་དག་ཀྱང་རྒྱ་མེད་ཏུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་གསལ་རྩས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་
མདོར་བསྟན་པ་ནི་སེལ་བ་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱི་གཞི་མ་ཐུན་མི་འཐད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཉེས་
པ་དེ་དག་མེད་པར་ཐལ། རིགས་མ་ཐུན་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་ལས་ལྷོག་པ་གསལ་
བ་ཀྱན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སྤྱི་གཞན་མེད་ན་སྤྱི་སྤྱོད་ཐོང་བ་སྤྱིར་བ་དགོས་པ་
མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། ལུས་གསལ་ཐ་དད་པ་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་པ་དག་ལ་
ཀན་པོ་བརྟེན་ཤེས་པས་ལུས་པ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་གཅིག་བརྟེན་ལུས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དོ། རྒྱ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ལུས་གསལ་ནུས་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྒྱ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་
མེད་པ་ཅན་ལས་ལྷོག་པར་རང་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་སེལ་
མེད་ན། སྤྱི་གཞན་ནམ་ཡང་མེད་པས་གསལ་བ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཉེ། དེ་མ་ཡིན་ནམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་
དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་སྤྱོད་པ་རུང་བ་མིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཀྱན་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། དེ་མིན་ནམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་
ལྟོས་ན། གསལ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཐ་དད་པ་དག་མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་པ་དགའ་བའི་
ཕྱིར་དང་དེ་མ་ཡིན་མ་བཅད་ན། གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་བསྟན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཐ་སྟོད་གྱི་ཆེ་དོན་གོ་བའི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། དེ་མ་ཡིན་ནམ་

པར་བཅད་པ་ལ་བཏོས་ཏེ། མི་ལྟོས་ན་ཞེས་ཉགས་གསུམ་པོ་སོ་སོར་སྦྱར་
 རོ། །ཉགས་སྦྱ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བ་སྦྱང་ཁ་བོའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ། བ་སྦྱང་མེར་
 སྦྱ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། མེར་སྦྱའི་ངོ་བོ་དེ་ཁ་བོ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་དེ་གཉིས་ལ་
 སྦྱི་སྦྱ་གཅིག་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་བ་སྦྱང་ཞེས་པའི་སྦྱི་སྦྱ་
 འཇུག་པར་ཐལ། བཞོ་བཀལ་སོགས་དེའི་འབྲས་བུ་ཅན་མིན་པ་ལས་ལྟོག་པའི་བ་
 སྦྱང་དེ་གཉི་ག་ལའང་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྦྱི་སྦྱ་འཇུག་པ་ལ་
 སྦྱི་དོན་གཞན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཐ་དད་པའི་སྦྱི་
 གཞན་མེད་པར་ཡང་སྦྱི་སྦྱ་འཇུག་གི་སྦྱ་ཐ་དད་ཁོ་ནར་འཇུག་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།
 ཡང་ན། གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་གཞན་སེལ་དེ་སྦྱི་སྦྱ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་རྒྱར་
 རིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །བཞོ་བཀལ་དོན་གཉེར་ཆོས་ཅན། བཞོ་བཀལ་དེའི་
 འབྲས་བུ་མེད་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་གཞན་སེལ་འདོད་དགོས་པ་ཉིད་དེ། བཞོ་བཀལ་
 དེའི་འབྲས་བུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། འབྲས་བུ་མཚུངས་བ་དེ་ཉིད་སྦྱི་གཞན་དུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འབྲས་
 བུ་མེད་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
 གཞན་ལ་སྦྱི་གཞི་མ་ཐུན་མི་འཐད་པ་དང་། རང་ལ་འཐད་ཅིང་སྦྱི་སྦྱ་དང་སྦྱི་སྦྱོ་འཐད་
 པར་བསྟན་ཏེ། དེ་དག་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་འདིག་ཅེན་
 དང་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྟད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཆེས་
 སུ་བྱེད་ལ། ཐ་སྟད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལུགས་འདི་ལ་འཐད་པར་སྦྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་
 བོ། །སྦྱི་སྦྱ་འཐད་པའི་དཔེ་ནི་དཔེར་ན་ཞེས་སོ། །མིག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་གསུམ་པོ་

ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་འབྲས་བུ་དེ་བསྐྱེད་པའི་རུས་
པའི་སློན་སྤྱི་སྤྱོད་གཅིག་གིས་སྟོན་པ་དག་ནི་སྤྱི་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
གཟུགས་འཛིན་ནཱ་ཤེས་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་ཅན་ཏེ་རྒྱལ་ཞེས་སྟོན་པ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། རྒྱུན་གསུམ་དེའི་ངོ་བོ་རང་གི་སྤྱི་ལས་རྗེས་སྐྱོད་དུ་མེད་དུ་ཟིན་ནའང་། བར་
ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་སྤྱོད་གཅིག་གིས་བསྟན་པར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མིག་གི་
ནཱ་ཤེས་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱིན་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མིང་གཅིག་གིས་རྟོགས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་དེ་དག་གསལ་བོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ་གསལ་
བ་མང་པོ་དག་ལ་སྤྱི་གཞན་དངོས་པོ་བ་གཅིག་གཞན་པ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་མཉན་པ་ཐུན་
མོང་བ་གཅིག་འཇུག་སྟེ། སེལ་པའི་སློན་སྤྱི་འཇུག་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་
མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་གསལ་བ་ལ་གཞན་སོ་
ཞེས་པ། གསལ་བ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བརྟན་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་སློན་
མེས་གཟུགས་ལྟར་གསལ་བས་སྤྱི་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྤྱི་དེ་ལ་གཉི་
ག་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྟག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ རྟན་དུ་མི་
འཐད་པ་དང་ གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གསལ་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་རྟོན་མིན་ཏེ། དེ་ལ་པན་
འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་མེད་དེ། པན་མི་འདོགས་
པའི་འཁར་གཞོང་ལ་རྒྱ་བྱག་བརྟན་པར་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། འཁར་གཞོང་ཆོས་ཅན།
རང་ནང་གི་རྒྱ་བྱག་ལ་པན་མི་འདོགས་པ་བཞིན་དུ་རྟོན་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་

གོགས་མེད་ན་འཕྱར་དུ་སྤྱང་བའི་ཚུལ་ཅན་གང་ཞིག་ །ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་རིགས་འབྲེ་
མ་རྒྱུས་རིགས་འབྲེ་སྤྱང་མ་རྒྱུས་དང་། ཡུལ་གོ་ས་མཚུངས་པར་བསྐྱེད་ཀྱས་པའི་
ཕྱིར། སོགས་པས་གཞན་སྤྱད་དོ། །ཚུལ་དེ་ཡང་སྤྱི་དེ་ལ་མི་སྲིད་དེ་རྟག་པའི་ཕྱིར།
སྤྱང་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་མིན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པས་
སྤྱང་གི་གཏན་ཆེགས་ལ་ཕྱོག་ཁྲབ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དེ་ཁྱོད་
གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་མེད་ན་ཡང་ཁྱོད་རྟག་པའི་
དངོས་པོར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནས་པའི་དོན་བརྟགས་ན་བརྟག་མི་བཟོད་པ་
ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་
རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་གནས་པ་ཁྱོད་ལས་ཇུས་ཐ་དད་དང་། ཇུས་ཐ་དད་མིན་པར་
དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་མི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཇུས་ཐ་དད་ན་གནས་པ་མིན་པས་
མི་གནས་པར་འགྱུར་ལ། ཇུས་གཅིག་ན་གནས་པའི་དོ་བོར་རྟག་པས་གནས་ཤེད་
མི་དགོས་པར་འགྱུར།

གཉིས་པ་ལ། མི་མན་པའི་གསལ་ཤེད་མི་འཐད། སྤྱིའི་གསལ་ཤེད་ཅུ་ཀྱིས་
སྤྱི་ལྟན་དུ་མི་འཐད། དང་པོ་ནི་སྤྱན་ཁུང་གི་བྱམ་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱོན་འོད་
ཀྱི་གསལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་རུང་
བའི་རྒྱུ་དོན་དུ་འགྱུར་བ། གཞན་སྤྱོན་འོད་ཀྱི་དོར་ཤེད་པ་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཁྱོད་རང་འཛིན་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་རུང་ཉིད་ཤེད་པ་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་འདི་
ནི་གསལ་ཤེད་ཀྱི་སྤྱ་ནས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་རུང་ཉིད་དུ་གནས་དགོས་ཏེ།
རྟག་དངོས་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟའོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་

བསྐྱེད་པ་གསལ་བ་དེ་ལ་བསྟོས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་སྔ་ནས་ཉག་པར་གནས་
པའི་ཕྱིར་སྤྱི་ལྷན་གསལ་བ་ལས་གསལ་བར་བྱས་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་དོན་གཞན་གྱི་གསལ་བྱ་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་རྒྱ་འབྲས་བྱ་གནས་པ་ཡིན་ལ་ཉག་པ་ལ་དེ་མི་སྲིད་ཅེས་བསྟན་པ་དང་།
ཡང་གསལ་བས་སྤྱི་ལ་པན་བཏགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་འཛིན་གྱི་དབང་སོ་གསལ་
སོ་བསྐྱེད་པས་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
གསལ་བ་རྣམས་ལས་མིག་གི་དབང་སོ་གསལ་སོ་གསལར་དུ་འདུ་བྱེད་པའི་རུས་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་དེ་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་འཕེལ་འབྱིབ་ཀྱི་དུས་དག་
ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དང་མེད་པའི་ཕྱིར། འང་གི་སྤྲས་སྒོ་
དེས་ཀྱང་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ཅེས་པའོ། །

མིག་སྤྲན་ལ་སོགས་པས་མིག་དབང་ལ་གསལ་བའི་བྱེད་པར་བྱེད་རུས་ཏེ།
དེས་མིག་དབང་གི་སྒྲོན་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་མིག་ཤེས་ལ་གསལ་བའི་བྱེད་པར་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་བཞིན་ཏེ་མི་མ་སྤྲོད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རིགས་
རྣམས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཀྱང་ དེ་ཙམ་གྱིས་རིགས་དོན་གཞན་དང་ལྷན་
པར་འདོད་ན། སྒྲོན་མའི་འོད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བ་སྒྲང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དེ་
དང་ལྷན་པ་འཛོལ་པར་ཐལ། དེའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲོན་འོད་ལ་
བ་སྒྲང་རོ་སྤྲུལ་པའི་སྒོ་སྤྱི་བར་ཐལ་ལོ། །རྟགས་མ་བྱུང་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་
གཞན་མཐོང་བ་ཉམས་སོ། །

གསུམ་པ་སྤྱི་སྒོ་མི་འཐད་པ་ལ། སྤྱིའི་རོ་སོ་དགག་པ། སྤྱི་བྱེད་ཉར་སྤང་དུ་

བསྟན་པ། རང་ལ་ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིར་དགག་པ། གཞེགས་ཐན་གྱི་
 ལུགས་གཉིས་སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲེ་བྲག་པ་དང་གངས་ཅན་གང་དག་
 རིགས་ནི་གསལ་བ་ལས་ཇེས་གཞན་ནམ། གཞན་མིན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
 དེའི་ལུགས་ལ། སྟོན་མེད་གསར་བྱུང་གི་བ་སྤང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་འདི་བ་སྤང་
 རོ་སྟམ་པའི་སྤྱི་འཇོག་སྤྱི་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤང་བྱུང་གི་
 གསལ་བ་གཅིག་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་བ་ནི་གསལ་བ་གཞན་ལ་མཐོང་བ་མི་སྤིང་སྤྱི་
 ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་བྱིར། ཏྲགས་སྤྱི་མ་བསྐྱབ་པ་ནི། གསལ་བ་སྤྱི་མ་ལས་ཇེས་
 གཞན་མིན་པར་གཅིག་ན་གསར་བྱུང་གི་གསལ་བ་ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་
 མ་དང་ཇེས་གཅིག་ཆ་ཤས་མེད་པའི་བྱིར། ཇེས་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པ་
 མིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དོན་གཞན་རྒྱ་འབྲས་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། གསལ་
 བའི་བར་ན་སྤྱི་མེད་པའི་ལུགས་དགག། ཡོད་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི་གསར་བྱུང་གི་བ་སྤང་ལ་སྤྱི་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་ནས་ལུལ་གཞན་ན་
 ཡོད་པའི་བ་སྤང་གི་སྤྱི་དེ་དེ་ལ་ཇེས་སྤྱི་མི་འགྲོ་ཞིང་སྤྱི་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་བྱིར།
 གལ་ཏེ་བྱད་བཞིན་རང་གི་གནས་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་འབྱུང་
 བ་ལྟར། སྤྱི་མ་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་བྱི་མ་ལ་ཁྲབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་དཔེར་མི་རུང་སྟེ།
 བཞིན་མ་འཕོས་བཞིན་དུ་འཁྲལ་པའི་སྤང་བ་ཅུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལུལ་དེ་ན་སྤྱི་སྤྱི་
 ནས་ཡོད་པའང་མིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་མེད་པའི་སྤྱི་ཁས་མ་སྤངས་པའི་བྱིར།
 གསལ་བའི་བྱིས་སྤྱི་ཡོད་པའང་མིན་པར་ཐལ། གསལ་བས་སྟོང་པའི་སྤྱི་ཁས་མ་
 སྤངས་པའི་བྱིར། སྤྱི་ཆ་གཅིག་གསལ་བ་སྤྱི་མ་ལ་གནས་ནས་ཆ་གཅིག་སྤྱི་མ་ལ་

འཕྲོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་དེ་ཆ་དང་ལྡན་པའང་མིན་པའི་བྱིར། “རིལ་^༡ སོ་བྱི་མ་
ལ་འཕྲོ་བའང་མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ས་ཉེན་སྲ་མ་ནི་མི་འདོར་བའི་བྱིར། རྗེས་སྤྱ་བཅེ་
བས་ན་གྲེ་མ་སྤྱི་འཛོག་ཚུལ་དེ་སྤྱི་ས་ཕོངས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་
སྲ་མ་ལ་ཡོད་པར་ཁས་སྦངས་ན་བྱི་མ་ལ་མི་རུང་། བྱི་མ་ལ་ཡོད་ན་སྲ་མ་ལ་མི་
རུང་། གཉི་ག་ལ་ཡོད་ན་འདོད་པའི་སྤྱི་ཉམས་པའི་བྱིར། བྱས་པ་རང་གི་གསལ་བ་
ཀུན་ལ་རྗེས་སྤྱ་འགྲོ་བར་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་སྦངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་ཆ་
དང་བཅས་པས་ཡིན་ལ། གཞན་སྡེ་ནམས་ནི། སྤྱི་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཡུལ་དུ་
མའི་གསལ་བ་ལ་ཁྲབ་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་གཅིག་རང་
གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སྤྱ་འགྲོ་བ་མི་སྤིད་པར་ཐལ། དེ་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཅེ་
ན། དེའི་ཆ་མེད་ནི། རང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ཆ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་དང་མི་ལྡན་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། སྤྱིའི་ཆ་ནི། རང་ཡིན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སྤྱ་འགྲོ་བའི་ལྷོག་པའི་ཆ་ཡིན་པས་
སྦྲོན་མེད་དོ། །

སྤྱར་གྱི་དེ་དག་བཤད་པ་ནི། སྲ་མ་དེ་ལས་གནས་གཞན་དུ་སྦྱེས་པའི་གསལ་
བ་ལ་སྤྱི་གནས་པ་ཤིན་དུ་རིགས་པར་ལྡན་ཏེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཞན་གསལ་བ་
སྲ་མ་ལ་གནས་པར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ནི་རང་གི་གནས་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་ཞིང་སྤྱི་
ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་བྱིར། སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བའི་ཡུལ་དེ་དག་གི་ཡུལ་ན་
ཡོད་པ་ཅན་གྱི་གསར་བྱུང་གི་གསལ་བ་ལ་ཁྲབ་པ་ངོ་མཆར་ཆེ་སྟེ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། གང་ན་གསར་བྱུང་གི་གསལ་བའི་དངོས་སོ་དེ་གནས་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེར་

^༡ [མ་བྱི། ༥/བཤད། ༢༥ ཞོལ། ༥/བཤད། སྤྱི། ༥/བཤད། རིལ། ༡༠ན། རིལ། * རིལ།]

ནི་སྤྲོ་ནས་ཁྱོད་འབྲེལ་ཞིང་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཡོ་བ་མེད་
པའི་སྤྱི་གསལ་བ་སྤྲོ་མ་ལ་གནས་པར་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་ལུ་ཀ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཁོ་ལོ་ཅག་ལྟར་ན། གསལ་བ་ཡོད་མེད་
ཀྱི་ལུལ་ཀྱན་ན། རིགས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་
ངེ་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུལ་གཅིག་ཏུ་སྒོ་
ལུལ་དུ་གསལ་བས། གསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལུལ་ཀྱན་ཏུ་འདུག་པ་མཐོང་བར་ཐལ།
ཁྱོད་ལུལ་གཅིག་ཏུ་གསལ་བ་གང་ཞིག་ལུལ་གཅིག་ཏུ་གསལ་བ་དེ་ཉིད་ཆ་ཐ་དད་
མེད་པར་གསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱན་ལ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་མཐོང་ནས་དེས་
གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་བཟློས་པས་གསལ་བ་མེད་པའི་ལུལ་དང་གསལ་བ་མ་
མཐོང་པའི་ལུལ་ན་ཡོད་པ་མཐོང་བར་ཐལ་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དེ་ཡང་
ཆོས་ཅན། སྒོ་ལུལ་དུ་འཇུག་པ་གསལ་བས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་བཟློས་པ་མིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་མཐོང་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་ལ་སྐྱ་སྒོ་འདུག་དགོས་པ་གང་
ཞིག །གསལ་བྱེད་སྒོ་མཛོད་གསལ་བ་མ་ཡིན་ན། གསལ་བ་བྱ་ཡང་དག་པར་ཉོགས་པ་
མིན་པ་འཐད་ཀྱི། གསལ་བ་མཛོད་མཛོད་གསལ་བ་མཛོད་མཛོད་མཛོད་མཛོད་མཛོད་པའི་
ཕྱིར་གསལ་བ་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དུ་ཁས་སྐྱེས་ཐོག་ཏོ་ཞེ་ན། གསལ་བས་སྤྱི་
གསལ་བ་ལ་བཟློས་པ་སྤྱི་དང་དེ་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་ན་ཉོགས་
ཚུལ་གོ་ལྟོག་པར་འདོད་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤྲོ་སྤྱི་མཐོང་ནས་གསལ་བ་ལ་སྐྱ་
སྒོ་འདུག་དགོས་པར་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་འགའ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མ་དེས། སྤྱི་སྤྱི་མི་འཐད། གཞན་སེལ་སྐྱ་སྒོའི་རྒྱར་

རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཡོད་དེ། དུ་མ་ལ་སྤྱི་ཚོ་དང་སྤྱི་སྤྱེ་བ་མཐོང་བའི་བྱིས་
སྤྱི་མེད་ན་དུ་མ་ལ་དུ་མ་ཁོ་ནའི་སྤྱི་སྤྱེའི་སྤྱན་མོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱེ་མི་སྤྱི་དཔར་
འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་སྤྱེ་དང་སྤྱི་སྤྱེ་བ་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན་
པར་ཐལ། ཐ་དད་མེད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པར་ཡང་འབྲས་འཆོད་པའི་སྤྱིས་བྱ་
དུ་མ་ལ་འཆོད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བརྗོད་པ་དང་སྤྱི་སྤྱེ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིས་
གཉིས་པ་ལ། ཐབ་འཇུགས་པའི་ལས་དོན་གཞན་སྤྱི་སྤྱེའི་སྤྱོད་གཉིག་གི་རྒྱུ་མི་འཐད།
སྤྱིས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་གཞན་དེར་མི་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱིས་བྱ་དུ་མས་ཐབ་འཇུགས་པ་སོགས་བྱེད་པའི་ལས་དེ་ཉིད་དེའི་
རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིས་བྱ་སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི་ལས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། གཅིག་གི་སྤྱི་
རྟོག་འཇུག་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། རུས་ཐ་དད་པའི་བྱིས་ ལས་དུ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་
དག་ལ་ལས་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཆ་མེད་ཅིག་སྤྱན་མོང་དུ་ཡོད་པས་དེ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། ལས་དུ་མ་འདི་ཡིན་རིགས་ཆོས་ཅན། སྤྱིས་བྱ་དུ་མ་ལ་གཅིག་གི་སྤྱི་སྤྱེ་
འཇུག་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། ལས་ལ་དངོས་སུ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་ཞིང་། སྤྱིས་བྱ་ལ་
དངོས་སུ་འཕྲོད་འདུ་མ་འབྲེལ་བའི་བྱིས་དང་། འཆོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་མཉམ་པ་
གཞན་ལས་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡིན་པའི་བྱིས་ ཐབ་འཇུགས་པའི་
ལས་འགགས་པའི་སྤྱིས་བྱ་དུ་མ་ལ་འཆོད་པ་པོའི་སྤྱི་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལས་
ཀྱང་འགགས་ནས་གནས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་ ཐབ་བ་བཞི་ཀའི་བྱིས་པ་
ཁས་སྤངས་སོ། །ལས་ཀྱི་རིགས་ལས་དང་དེ་སྤྱིས་བྱ་ལ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བས་
བརྒྱུད་ནས་ལས་ཀྱི་རིགས་སྤྱིས་བྱ་ལ་སྤྱོད་གཉིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལས་ཀྱི་སྤྱི་དེ་

ལས་འགགས་པའི་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་རྒྱ་ཡིན་པ་མི་རིགས་པ་མིན་པ་མིན་
ནས་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལས་འགགས་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་བརྒྱད་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ལས་མེད་ན་ལས་ཀྱི་སྤྱི་མི་སྤྲིད་པས་སོ། ། ཁྱབ་པར་ཐལ།
འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་ལས་འགགས་
ནས་མེད་ན་འང་མ་འགགས་པའི་དུས་ཀྱི་ལས་ད་ལྟར་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ལ་འཆོད་པ་པོའི་
ཤེས་བཞིན་དག་འཇུག་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སྤྱོད་འཇུག་པའི་
དངོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་མིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་སྤྱོད་མི་
འཇུག་པར་ཐལ་ཞེས་བཤོ། ། ད་ལྟ་འབྲས་འཆོད་པའི་ལས་མི་བྱེད་ཀྱང་སྤར་བྱས་
ཤིང་ད་དུང་བྱེད་པའི་རྩ་བ་པོ་དང་པས། རྩ་བ་དེ་ཉིད་འཆོད་པ་པོའི་སྤྱོད་ཀྱི་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ལ་ཡོད་པའི་ལས་ཀྱི་རྩ་བ་དུ་མ་འང་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་
བུ་དུ་མ་ལ་གཅིག་གི་སྤྱོད་ཀྱི་མིན་པར་ཐལ། དེ་ནས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཇེས་སུ་
འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རིགས་དང་ལས་ཀྱི་རྩ་བ་
གསུམ་དུ་བསྐྱས་ནས་དགག་པ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འཆོད་པ་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་འཆོད་པ་
པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་དང་པོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་ནས་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བས་དེ་སྤྱོད་གཉིས་
འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་བ་སྤང་དུ་སྐྱེས་ན་བ་
སྤང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བཞིན་ཏེ། དོན་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་སྤྱི་རི་
སྟེན་པ་དེ་དག་ནི། འདི་ཡི་སྤྱི་བ་དང་ལྷན་ཅིག་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་དག་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་
ནི་ཁོ་པོ་ཅག་གི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འབྲས་འཆོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན།

དང་པོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་ཅན་ནས་འཆོད་པ་པོ་སྟུམ་དུ་སྒོ་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་དངོས་རྒྱ་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནས་གསལ་བ་མིན་ན་ཕྱིས་འབྲས་འཆོད་པའི་དུས་
ནའང་དེ་ལྟར་གསལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སུར་མི་གསལ་བ་གང་ཞིག །སྤྱི་ལ་
འཆོད་པ་པོ་སྟུམ་པའི་སྒོ་སྐྱེ་བའི་དངོས་རྒྱ་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནས་
ཡོད་ཀྱང་སྒོ་ཡུལ་དུ་མི་གསལ་བའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཕྱིས་ཐབ་འཇུགས་པ་ལ་སོགས་
པའི་བྱ་བས་སྐྱེས་བྱ་ལ་པན་འདོགས་པ་ལ་བཟོས་ནས་སྐྱེས་བྱ་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དུ་
འགྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱེས་བྱ་རྒྱུན་གྱིས་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར། མི་
འགྱུར་ན། བྱ་བའི་རྒྱུན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོག་
དོན་བྱུག་གི་ནང་ནས་རྩས་སུ་གྱུར་བའི་སྐྱེས་བྱ་འདི་ནི་བྱ་བས་སུལ་དུ་བྱུང་བའི་
བྱུང་བར་བྱར་ཡོད་དོ་ཞེ་ནའང་། འབྲས་འཆོད་པའི་སྐྱེས་བྱ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དུས་ཕྱིས་འབྲས་འཆོད་པའི་བྱ་
བས་བྱུང་བར་བསྐྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཕྱིས་ཀྱི་འབྲས་འཆོད་པའི་བྱ་
བ་གང་ལ་བཟོས་ནས་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཕྱིས་ཀྱི་
བྱ་བའི་དུས་ན་ཞིག་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ན་དུ་མ་ལ་སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་འཇུག་པའི་རྒྱ་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། བེད་གི་གསལ་བ་ནམས་དང་བ་སྦྱང་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་དུ་
མཚུངས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། བེད་གི་གསལ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་བེད་གི་སྤྱོད་རབ་དུ་
འཇུག་ལ། གཞན་བ་སྦྱང་ལ་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། བེད་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པའི་རིགས་

དེ་ཉིད་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཉེ་བ་གང་གིས་ཤིང་གི་སྒྲ་དང་ཤེས་པ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
ཡིན་ལ། བ་ལང་ལ་རིགས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རིགས་པ་དེས་གཅེར་བུ་
པའང་ཞིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་སྤངས་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་
ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་གཞན་མེད་ན་ས་བོན་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་ས་ལ་སོགས་པ་གཞན་
གྱི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་
དེ་ས་སོགས་ལ་མེད། ས་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ས་བོན་ལ་མེད་
པས་སྤྱ་གྲུ་ལ་བཞུགས་ནས་རྒྱས་པའི་རང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པ་
འཇུག་པ་ཡང་རང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས། རྒྱ་དུ་མས་འབྲས་བུ་
གཅིག་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། འོ་ན་བྱེད་རང་ལྟར་ན། དུ་མས་འབྲས་
བུ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་ངེས་པས། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ལྟར་ན། ས་
བོན་གྱིས་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་པའི་རང་བཞིན་དེ། ས་སོགས་
ཀྱི་འང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོ་གང་ཞིག་ས་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པའི་རང་
བཞིན་དེ། ས་བོན་གྱི་འང་ཡིན་པས། རང་བཞིན་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་ཡིས་རྒྱ་དུ་མ་
གནས་སྐབས་ཐ་དད་ཀྱང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པས། འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་
གཅིག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་དུ་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། རྒྱ་
འབྲས་འཆོལ་བར་ཐལ་བ། འཇུག་པ་འཆོལ་བར་ཐལ་བའོ། །

དང་པོ་ལ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ངེས་མེད་དུ་

ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་བོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་ནི། ལྷ་གྲ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཚུ་ལུང་
 སོགས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་
 བོ་ལའང། ལྷ་གྲ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། འབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐ་དད་མེད་པའི་རོ་བོ་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ས་བོན་ལ་རྩེས་སུ་
 མི་འགོ་བ་དང་བལ། ཚུ་ལུང་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱལ་ས་ས་བོན་ལ་ལྷན་པའི་ངེས་པ་
 དང་བལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཆོས་ཅན། འབས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་
 བ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་རྒྱལ་ས་དང་བལ་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ལྟར་བུས་ན་ཐལ་བ་སྤྲ་མས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འབ་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་
 ཆད་མ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ནོ། །

ཐལ་བ་གོང་མའི་དམ་བཅའ་ལ་ཆད་བསལ་བསྟན་པ་ནི། ས་བོན་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ཀྱིས་ལྷ་གྲ་བསྐྱེད་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་གྱི་བྱེ་བྲག་རྒྱལ་ས་ལ་བསྟོས་ནས་ངེས་
 པར་འབྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ལྷ་གྲའི་རྒྱ་གང་ཞིག་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་གཅིག་དང་བལ་ནའང་
 ཁྱོད་ལས་འབས་བུ་ལྷ་གྲ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཙོ་བོས་འབས་བུ་
 བསྐྱེད་པ་མིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་སྟོགས་འབ་
 བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་གནས་ལུགས་
 དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་འབས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་གང་
 ཞིག་དོན་བྱེད་རུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་བྱེད་
 རུས་པའི་ཚུ་ལུང་སོགས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་པ་ལྷན་ཅིག་རྩེས་སུ་འགོ་བ་
 མེད་དེ། རྩེས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་གསལ་བ་རྒྱལ་ས་ལ་རྩེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་

དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གང་དག་འདི་དག་གི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་བས་ན་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་གྱི་སྤྱི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་
བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པས་ཁྲབ་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི།
འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་ཏུ་མ་བཟགས་པའི་གཟུ་ལུམ་འབའ་ཞིག་སྟེ། གཞུང་
འདི་དག་གིས་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་སློམ་སྲུ་དགག་པ་
སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ཏེ། །ཤུ་ལྟེ་སྟེ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར། གཞན་དག་གིས་བཏགས་
པའི་རྗེས་སྲུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་རོ་བོའི་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་རང་བཞིན་ཐ་དད་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ། རང་བཞིན་གཅིག་ལ་ཉེས་པ་
ཡོད་པ། ཐ་དད་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་བོ་ནི། རང་བཞིན་སོ་སོ་ཐ་
དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ན། ཉེས་ཀྱི་ས་བོན་དང་། ས་ལུའི་ས་བོན་གཉིས། ཉེས་ཀྱི་སྲུ་གུའི་
རྒྱ་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་དཔྱེ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་གཙོ་བོ་ལས་འབྲས་བུ་མི་
འབྱུང་བར་བསྐྱབ་པ་དེས་ན། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ནས་ཀྱི་
ས་བོན་འགའ་ཞིག་ནས་ཀྱི་སྲུ་གུའི་ཉར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ། གཞན་པ་ས་ལུའི་ས་
བོན་དེ་ལྟར་མིན་པ་འགའ་བ་མིན་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་ཐ་དད་ཀྱང་ཉར་ལེན་གྱི་
རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཏ་
ཅང་ཐལ་བ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །

དང་བོ་ནི། ཉེས་དང་ས་ལུའི་ས་བོན་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ཞིང་འཛིག་པར་འགྱུར་

བར་ཐལ། ས་ལུའི་ས་ཐོན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། ལས་གྱི་ས་ཐོན་གྱི་རང་བཞིན་གཉིས་
 ཐ་དད་པ་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཙོ་བོ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ས་ཐོན་གྱི་རྣམ་
 འགྱུར་ཐ་དད་པས་ཉེས་པ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་དེ་རྣམ་འགྱུར་དེའི་རང་
 བཞིན་མིན་པར་ཐལ། ཅིག་ཤོས་གྱི་རྣམ་འགྱུར་འཇིག་པའི་ཆེ། གཙོ་བོའི་བདག་ཉིད་
 རྟག་པའི་དངོས་པོར་གནས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་
 ལྟོང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་ཉིད་གཅིག་མིན་པ་དེས་ནའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། “སེལ་”^੧ བ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་དོན་
 མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆིག་དོན་དང་། གཞན་སེལ་
 རོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བ་འཇིག་པའི་ཆེ་སྐྱེ་འཇིག་མི་འཇིག་བརྟགས་
 ན་སེལ་བ་སྤྲོ་བ་ལ་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། མེད་དགག་གི་གཞན་
 སེལ་དེ་གསལ་བ་འཇིག་པའི་ཆེ། མི་འཇིག་པར་གནས་པ་དང་། མི་གནས་པར་རྟོག་
 པས་སུན་དབྱུང་རྒྱས་པ་མིན་ཏེ། ལྟོག་པ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་རོ་བོ་ཅུང་ཟད་
 གང་མེད་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྟོང་གཞན་སེལ་ཡང་འཇིག་མི་འཇིག་བརྟགས་
 ལས་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། སྐྱེ་ཡི་ལྟོ་ཡང་བསྐྱད་པ་ཡིན་པས་སྤོན་ཅམ་དུ་ཟད་
 པའི་བྱིར། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡང་བརྟག་པ་གཉིས་གྱིས་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། དེ་
 གསལ་བ་རང་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་སེལ་ལ་གཙོ་བོའི་མཚུངས་པས་
 སུན་དབྱུང་རྒྱས་པའང་མེད་དོ། སེལ་བ་གསུམ་ག་ལ་སུན་འབྱེན་མི་འཇུག་པ་དེའི་
 བྱིར། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དངོས་སུ་མ་བཞོད་པ་ནི། དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་གསལ་

੧ [མ་བྱི། ༡༠བཅན། སེལ་ ཞོལ། ༡༥བཅན། སལ་ ལྷ། ༡༥བཅན། ལྷ། ༡༥བཅན། སེལ་ * སེལ།]

བ་འཇིག་པའི་ཆེ་མི་འཇིག་གམ་སྒྲུབ་པའི་དོགས་པ་ཤས་རྒྱང་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལ། གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་མ་
ཡིན་བསལ་བའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་
བའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ནི། བྱམ་པ་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་
པ་ནི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། བྱམ་འཇིག་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་བྱམ་མ་ཡིན་
ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་སློང་སེལ་བ་དང་། གཞི་བྱམ་པ་ལ་བྱམ་མ་ཡིན་མེད་པ་མེད་
དགག་གི་གཞན་སེལ་ལོ། །བྱམ་ཟེ་ཆེན་པོས། བྱམ་མ་ཡིན་ལ་བྱམ་པ་མེད་པ་བྱམ་
པའི་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དུ་མཛད་པར་སྤང་ངོ། །

ཁ་ཅིག་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་མཚན་ཀུན་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དུ་བྱེད་པ་
མི་འཐད་དེ། གཞན་སེལ་ལ་དགག་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བྱམ་པ་གཞན་
སེལ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དགག་པར་ཡང་ཐལ།
རིགས་མི་མཐུན་འགོག་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་ལ། དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་དུ་སྒྲོ་ལ་ཤར་བ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། སེལ་བ་ཡང་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་ཤུག་སྒྲོས།
གང་སྟོན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དག་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་
པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་དགག་པ་ཙམ་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང་།
ཆད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པར། འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། མ་ཡིན་པ་དང་
མེད་པའོ། །མ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། སྒྲོ་དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་འགྲེལ་པར། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཀ་མ་ལ་གྱེ་ལས། མ་ཡིན་པ་དང་
མེད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང་མེད་པ་སྟེ། མེད་པར་དགག་པའི་

མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ་ཞེས་གསུངས་པས་དགག་པ་དང་མེལ་བ་དོན་གཅིག་སྟེ། དེ་ལ་མེད་པར་དགག་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་སྒྲོན་པ་རྟོགས་བྱ་གང་ཞིག །ཆོས་གཞན་འཕངས་པ་མེད་པར་དགག་པ་བྱེད་པ། མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །ཆོས་གཞན་འཕངས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་བྱེད་པ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕངས་པ་དང་། རྒྱགས་ལ་འཕངས་པ་དང་། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕངས་པའོ། །དེ་ལྟར། དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། །ཆིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། །དེ་ལྟར་རང་ཆིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚུ་ལུད་ཀྱིས་ངི་ལྟར་སྤྱ་བུ་སྐྱེད་དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། སྤྱ་བུ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པའི་ས་བོན་དེ་ལས་རང་བཞིན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ལས་གཞན་པ་དེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགལ་བས་སོ། །དེས་ན་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་པའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱ་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ས་བོན་དང་ཚུ་ལུད་སོགས་རང་བཞིན་འདྲེས་པ་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནམས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་མོད་དེ་ལ་ཐ་དད་མིན་པའི་གཙོ་བོ་འང་རང་བཞིན་འདྲེས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་དེས་འབྲས་བུ་དེ་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་མི་སྤྱིད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གཙོ་བོ་དེ་ནམ་འགྱུར་ནམས་ལ་རང་བཞིན་འདྲེས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། ས་སྤྱ་ག་སོགས་སྒྲོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་བའང་། གཞན་རང་

བཞིན་གཅིག་དུ་སྒྲུབ་བ་ལ་མི་བཞེན་པར་རང་བཞིན་ཐ་དད་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་པའི་བྱིས་
ཁྲབ་སྟེ་སྟོ་མ་འབྲུལ་བས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པ་དེ་རྩལ་ཐ་དད་པའི་འཛོག་གྲེད་
ཡིན་པའི་བྱིས་ དེ་བཞིན་དུ་གཙོ་བོ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སོགས་སུ་མི་རུང་བར་
ཐལ། ཁྲད་པར་རང་མཚན་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་རིགས་མི་མཐུན་གཞན་
ལས་ལོག་པ་དང་། དེ་ནི་རྒྱ་ཡི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུར་བཤད་པ་འཐད་པའི་བྱིས་
ཁྲད་པར་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་གྱི་གཙོ་བོ་དེར་མི་
རིགས་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིས་ འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱི་སྦྱེས་བུ་ཐམས་
ཅད་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡང་གསལ་བ་རང་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི་སྦྱི་གཙོ་བོས་ཤེས་
རིག་གི་སྦྱེས་བུའི་འདོད་དོན་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་རང་མཚན་དེ་ནི་
སྒྲུབ་དོར་གྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་ལ་དེ་མི་རིགས་པའི་བྱིས་

གསུམ་པ་ནི། སྦྱེད་བྲེད་གྱི་རང་བཞིན་ལས་ཐ་དད་བསྐྱེད་བྲེད་ཡིན་ན། ཐམས་
ཅད་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦྱེད་བྲེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གངས་ཅན་ཁྲོད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཉེས་
པ་དེ་མེད་པ་རྗེ་ལྟར་ཐ་དད་མེད་པའི་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་ཁྲད་པར་མེད་ན་ཡང་། རྒྱ་
ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་ཀུན་གྱི་སྦྱབ་བྲེད་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་གནས་སྐབས་རྒྱ་
འབྲས་གྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཅེས་འདོད་ན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་
ལ་འདང་གསལ་བ་འདར་མཚན་རྣམས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཁྲད་པར་མེད་ན་ཡང་། རྒྱ་ཐམས་ཅད་
འབྲས་བུ་ཀུན་གྱི་སྦྱབ་བྲེད་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་
ངེས་པའི་བྱིས་ ཁྲབ་པ་རིགས་མཚུངས་ལ་སྒྲིག་གོ། ཡང་ཐལ་ཚོས་སྒྲ་མ་ལ་གསལ་བ་
རང་མཚན་རྣམས་རྩལ་ཐ་དད་ན་ཡང་དངོས་པོ་ཡི་ཚོས་ཉིད་གྱིས་རྒྱ་འགའ་ཞིག་འབྲས་

བྱ་ལག་ཞིག་གི་བྱེད་པ་ཐོར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལྷ་འབྲས་ལ་བྱ་བྱེད་“འཆོལ་”བར་ཐལ་བ་དང་། ལྷི་གསལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་འཆོལ་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་ལུའི་ས་བོན་དེ་ས་ལུའི་ལྷ་གཅིག་བྱ་ཉིད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་དང་། ནས་ཀྱི་ལྷ་གུའི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པ་ལག་ལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་ཐ་དད་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །འདོད་ན་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཡང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་དེའི་བྱིར། ས་ལུའི་ས་བོན་གྱིས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མེད་པས་འཆོལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱིས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གུ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་བྱིར། འོན་ཏེ་འགྲུལ་ཞིག་འགྲུལ་ཞིག་ལ་བྱ་བ་ནས་ཡང་མི་བྱེད་པ་ནི་མེད་དེ། ནས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཉིད་དུས་གཞན་གྱི་ཆེ་ས་ལུའི་ས་བོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་ནས་རིམ་བཞིན་དུ་འབྲས་བྱ་ཀུན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དམ། གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་གྱུར་ནས། ཐམས་ཅད་ལ་རུས་པ་ཉེ་བར་སྦྱར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བྱེད་གོ་རིམ་དེ་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཡང་གཙོ་བོའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྤྱི་བྱེད་ཐད་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར། འམ་གྱི་སྤྱུས། རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་དུ་གྱུར་ནས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གཞན་ཐོབ་ན། རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉམས་པའི་བྱིར།

༡ [མ་བྱི ༡༥བ༡ན། འཆོལ་ ཞོལ། ༡༧བ༡ན། ལྷ། ༡༧བ༡ན། ལྷ། ༡༩བ༡ན། འཆོལ་ * འཆོལ་]

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་འགྲུར་རྣམས་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་ན། སྤྱི་དེ་དང་
ལྷན་པའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཐ་དད་མེད་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། གཙོ་
བོ་ཆ་མེད་དེའི་རང་བཞིན་དུ་འདྲེས་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་ཏུ་ཐ་དད་དུ་ཐལ།
རྣམ་འགྲུར་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདྲེས་པའི་ཕྱིར། འཕ་སྤྱུས་
ཐལ་བ་པན་ཚུན་སྤྱད་དོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན། སྤྱི་གསལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདྲ་བ་སྤྱན་མོང་
བའི་གཙོ་བོ་དང་མི་འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྲུར་
རྣམས་པན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་འགྲུར་བར་ཐལ། གཙོ་བོ་དེ་ཀྱན་གྱི་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་
ཡིན། རྣམ་འགྲུར་རྣམས་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐ་དད་དུ་འགྲུར་བ་འདོད་དེ།
སྤྱི་ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་རྒྱས་པའི་ངོ་བོ་མི་གསལ་བར་
གནས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྲུར་རྣམས་ནི་དེ་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པ་མངོན་པར་
གསལ་བའི་གནས་སྐབས་སོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་དང་། སྤྱི་
ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཐ་དད་ཉིད་དུ་འགྲུར་བར་ཐལ། མི་གསལ་བའི་རྒྱས་པ་དང་།
མངོན་པར་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་གང་གིས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དེ་དག་ཐ་དད་དུ་
འརྫོག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཇི་ལྟར་བྱམ་སྒྲུམ་སོགས་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་
གཅིག་གི་སྒོ་མི་སྤྱི་བ་བཞིན་དུ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་དང་རྣམ་
འགྲུར་ལའང་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི་སྒོ་སྤྱི་བ་ཅན་དུ་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་ལྟ་
ནའི་ཕྱིར། འང་སྤྱུས་ཐལ་བ་སྤྲུམ་སྤྱད་དེ། །

གསུམ་པ་ལ། རང་ལ་འབྲུག་པ་འཆོལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་ལ། གཞན་ལ་ཡོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་འདོད་པ་

ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། དང་པོར། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་ཉེན་དེ་
ཐ་དད་པའི་གསལ་བ་རང་མཆོན་ཡིན་ནམ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་སྟམ་དུ་དབྱེད་
པར་བྱ་བ་རིགས་ན་ཡང་། གསལ་བ་ལ་འཇུག་རིགས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བའི་
གཙོ་བོ་དོན་དུ་གཉེར་མི་རིགས་པར་ཐལ། བ་སྐྱང་གང་གི་བདག་ཉིད་དམིགས་ལུལ་
ལམ་མངོན་སུམ་གྱིས་མདུན་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་རིགས་པའི་བྱིར། དེ་
ལྟར་དབྱེད་པ་ན་གཙོ་བོས་དོན་བྱེད་མི་བྱས་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་བྱེད་
པར་རང་མཆོན་ཁོ་ནས་བྱས་པ་མཐོང་བའི་བྱིར། གཙོ་བོ་མེད་ན་རིགས་གཅིག་དང་
ཐ་དད་ཀྱི་བྱེད་པར་མི་ཤེས་པས་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་མེད་ཀྱང་རིགས་མ་སྐྱབ་རིགས་མི་མ་སྐྱབ་ཀྱན་ལས་ལྡོག་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་དག་
ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ལ། མེ་འདོད་པ་ཚུ་ལ་འཇུག་
པ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འཇིག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། མའི་རང་བཞིན་དང་ཚུའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཐལ་
བ་ལས། མེ་ཚུའི་རང་བཞིན་མན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་པ་
དང་སྐྱེ་འཇིག་སོ་སོར་ངེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་སྤྲ་མས་ཁེགས་པར་བསྟན་པ། སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རིགས་པ་བསྟན་པ། དང་པོ་ནི། མེ་ཚུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ནམས་རྗེས་ཐ་དད་དུ་
སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཅེར་བུའི་བརྒྱལ་ཞུགས་འཛིན་པའི་འཛེམ་མེད་པ་
རྩ་མོ་ཞོར་འགྱུར་ཞིང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སུན་སྤྱལ་གང་ཅི་འདྲ་བ་སྐྱང་དོར་བྱ་མི་
རུང་བ་སྤྱི་བ་དེ་དག་ཀྱང་ནི་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩ་མོ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྗེས་ཐ་དད་པ་

སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རོན་ལ་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་ཐལ་བ། ཡུལ་ཅན་སྐྱ་
 གློ་ཐ་དད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཞོ་དོན་གཉེར་ཞོ་འཐུང་ཞེས་བསྐྱལ་བ་
 ཅ་རྩ་མོ་འཐུང་བ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྒྱལ། །རྒྱལ་རིགས་པར་ཐལ། རྩ་ཞོས་མཆོན་པའི་
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་དང་རང་མ་ཡིན་གཉི་གའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་ཐ་དད་
 པའི་བྱད་པར་བསལ་ཞིང་སྤངས་པའི་ཕྱིར། རོན་ཏེ་ཞོ་ལ་རྩ་མོ་ལས་ཕྱལ་དུ་བྱུང་
 པའི་བྱད་པར་འོ་མའི་རྣམ་འགྱུར་འགའ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་གིས་བྱད་པར་
 ཞོ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་གྱི་རྩ་མོ་ལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་ཉིད་ཞོ་
 ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཞོའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་མོ་དེ་ཞོ་རྩ་གཉི་ག་
 མ་ཡིན་པར་ཞོ་ལས་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། འོ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་གཞན་རྩ་མོ་ལ་
 མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱ་གློ་ཐ་དད་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱན་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གནས་སྐབས་
 ཐ་དད་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པར་སྐྱ་བའི་གཅེར་བུ་པ་ལ། ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་
 བསྐྱས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱ་གློ་ཐ་དད་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
 ཆོག་དོན་དང་། དེ་ཉིད་ངེས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་བརྗོད་པའི་སྐྱ་
 རྣམས་སྐྱབ་པའི་སྐོ་ནས་འཇུག་གལ། སེལ་བས་འཇུག་ཅེ་ན། དངོས་མེད་བརྗོད་
 པའི་སྐྱ་བུམ་པ་མེད་ཅེས་པའི་སྐྱ་དེས་བུམ་མེད་དེ། རོ་བོ་ཉྟེ་སྐྱབ་པའི་སྐོ་ནས་བརྗོད་
 དལ། དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྐོ་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལྟ་དུ་དབྱེད་བྱ་ཉྟེ། དེ་
 ལྟར་དོགས་པ་སྐྱེ་རིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཆེ་བུམ་པའི་རོ་བོ་

མེད་ཅིང་ནུམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་གོ་བའི་ཕྱིར། ཡང་
བསྐྱབ་ཆོས་ལ་སྤྲེའི་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་ནི་ཞེས་དམ་འཆམ་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་ཞེས་
སྤྲེའོ། །བྱམ་པ་མེད་ཅེས་སྤྲེའི་གིས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་མ་ཡིན་ནུམ་པར་
བཅད་པ་དངོས་སུ་གོ་བས་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་ནམ་སྟམ་དུ་དོགས་པ་སྤྲེའོ་བ་དང་། དེ་
ལྟར་བྱུང་མཐའ་འཆམ་བ་སྤོངས་པའི་ནུམ་ཐར་དུ་སྟོན་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། བྱམ་མེད་
ལ་རོ་བོ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་སྤྲེའི་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་སུ་
དབྱེད་བྲེའི་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་ནུམ་འབྲུར་དུ་
གསལ་གྱི། སྤྲེའི་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྟམ་དུ་དབྱེད་བྲེའི་མ་ཡིན་གྱི། བྲེའི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཅེས་འགོད་པ་དང་འབྲེའོ། །གལ་ཏེ་གཉིས་སུ་དབྱེད་པ་མ་བྱེད་ཅེས་ནོར་བུ་ལ་
སོགས་པའི་སྤྲེའི་བྲེའི་ཡང་དབྱེད་བྲེའི་མ་ཡིན་པར་སྤྲེའི་མི་རུས་སོ། །རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྲེའི་
དང་རྟོག་པ་དེ་དག་ཉིད་ནུམ་གཙོད་གཞན་སེལ་བརྗོད་པ་དང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་བྱུང་
སྟེ། དགག་པ་དང་སྤྲེའི་སྤྲེའི་རྟོག་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་སྟེ་དག་སྤྲེའི་ལ་སྤྲེའི་འཇུག་གི་དོགས་པ་སྤྲེའི་རྒྱ་
མཆན་ནི། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ནའི་ནུམ་པ་འཆར་གྱི། དགག་
པའི་ནུམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་བར་མཐོང་བ་དང་དེ་མ་ཡིན་བཅད་པའི་སྟོན་ས་
འཇུག་ན། རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པར་འབྲུར་སྟམ་པ་དང་། བརྟེན་ཀྱི་དངོས་པོ་
འགའ་ཞིག་ཐ་སྟོན་ཀྱི་དུས་སུ་མེད་ན་བརྟེན་པའི་དགོས་པ་མི་འབྱུང་ལ། ཡོད་ན།
དེ་མ་ཡིན་ནུམ་པར་བཅད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་སྟམ་པས་བསྐྱབ་པ་ཁོ་
ན་ལ་འཇུག་པ་དང་། འཇུག་ཚུལ་ཡང་སྤྲེའི་སྟོན་ས་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །སྤྲེའི་

པའི་སྤྱོད་གསུང་འབུམ་ཡིན་པ་དོགས་པའི་གནས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། དེ་ལ་སྒྲོབ་
དཔོན་གྱིས་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ལ། དགག་པའི་སྤྱོད་གསུང་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་
ཅན་ཡིན་པའི་དོན་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་སྒྲོངས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་དོགས་པ་རྒྱང་
པའི་ཕྱིར་གཞུང་ཉུང་དུ་མཛད་དོ། །འོན་པའོད་བྱ་ཉུང་བས་ཐོག་མར་འཆད་
རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་རེ་ནས་འཆད་རིམ་གཉི་ག་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པས་རིམ་པ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་རེས་པ་མེད་ལ། འདིར་ནི་རིགས་པ་སྤྱ་མ་རྣམས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་
དང་། འདི་ཡང་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མཐུག་ཏུ་
མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། གཏན་ཆེགས་དཔེར་བཞེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཅོད་བསྐྱང་བ། སྒྲོར་
པའི་དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བཞེད་པའི་རང་བཞིན་
ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ཆོས་ཅན། སྒྲོར་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྐྱ་འཛིག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་
འབྲས་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ། རྟགས་བཞེད་པའི་སྐྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཆོས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་འཕངས་པ་ལ་བཟོས་པ་ཁྱད་པར་བཟོས་པ་བ་དང་། དངོས་པོར་ཡོད་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་ལ་མི་ཟོས་པའི་འབའ་ཞིག་པ་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་འཛིག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་
བཟོས་པ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དོན་བྱེད་རུས་པ་སྒྲོ་ཡུལ་
དུ་འགྱུར་བ་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། དངོས་པོ་ཆད་མས་རེས་པ་ལ་
དོན་བྱེད་རུས་པ་རེས་པ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱང་། དངོས་པོ་བཞེད་པའི་སྐྱ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་དོན་བྱེད་རུས་པ་འཕེན་པའི་རེས་པ་མེད་དེ། །དེས་ན་བྱས་ཞེས་བཞེད་པ་ན་

བྱེད་པ་པོ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཕེན་པ་ལྟར་བརྟོས་པའི་དོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རང་བཞིན་གཏན་ཆིགས་སུ་རིགས་
ན་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྗེ་ལྟར་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་རིགས་
པ་མིན། དེ་ལ་བྱེད་ཀྱིས་ཡོད་ཅམ་གྲུབ་ཟིན་ལ་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
སུ་བཟུང་ན་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས། གཙོ་བོ་དང་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོགས་དོན་
བསྐྱབ་བྱ་དག་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་སྒྲིན་ནི་གཏན་ཆིགས་ལ་ཡང་
མཚུངས་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་མི་རུང་ན་གཏན་ཆིགས་སུ་ཡང་མི་རུང་བར་
འགྱུར་ལ། བྱེད་གཏན་ཆིགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག །གཙོ་བོ་ཆོས་ཅན།
ཡོད་དེ། བྱེད་པར་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་
ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེན། བསྐྱབ་བྱའི་ངོས་ནས་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ནི། བྱེད་པར་
རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་ཆོས་ཅན་ཉག་གཅིག་སོགས་
མཆོན་ཉིད་ལྟ་བུ་གྱི་གཙོ་བོར་སྤང་བ་ལ། ཡོད་པའི་བྱེད་པར་དངོས་པོར་ཡོད་པ་
ཅམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའམ། ཡང་ན་སྤྱིར་ཡོད་ཅམ་སྐྱབ་
འདོད་ནས་ཁྱོད་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཕྱི་མ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན་མཆོན་
ཉིད་ལྟ་བུ་གྱི་གཙོ་བོར་སྤང་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བསྐྱབས་པས་གངས་ཅན་གྱི་
མཛོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འགྱུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གངས་
ཅན་གྱིས་མཆོན་ཉིད་ལྟ་བུ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་འདོད་ནས། ཁྱོད་སྐྱབ་བྱེད་
དུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་བསྐྱབས་པས་འདོད་དོན་དེ་འགྱུབ་པ་ལ་
མི་པན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན། མེར་སྤང་ཡོད་པར་བསྐྱབས་པས་མི་འགྱུབ་

པར་འགྱུར་རོ། །སངས་རྒྱས་པའི་སྒོ་རོར་ཡང་ཁྱོད་བཞོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ།
 སངས་རྒྱས་བས་བསྐྱབ་བྱ་དེ་འདྲ་བ་ཡང་བཀག་པ་མེད་པར་གྲུབ་ཐེན་མ་བརྟེན་
 པའི་ཕྱིར། གངས་ཅན་གྱི་བསམ་བས་མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོར་སྤང་བ་དེ་ཉིད་
 མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་དོན་
 འགྲུབ་པར་བསམས་ནས་བཞོད་ལ། སངས་རྒྱས་པས་ནི་དེ་འདྲ་སྤྱི་འཛིན་ཅན་སྤྱ་
 དོན་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་འཛིན་བརྟེན་བྱ་ཡོད་པར་
 གྲུབ་པ་ཅན་ཡིན་པས། རྒྱལ་ཕྱིར་རྒྱལ་གཉིས་ཀ་ལ་བཞུགས་ནས་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་
 ལ་འབྲས་བྱ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། རི་ལྷར་མེད་
 པ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་དང་། བརྟེན་བྱ་དག་ཏུ་དེ་ཡང་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་
 ཞེན། དེ་བས་ན་དེ་ཅི་ཤེས་བྱ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་མ་སྟེ། དེ་ལྟར་
 ཡང་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བཤད་དོ། །

འདིར་གང་དག་ཆོས་ཅན་ངེས་བཟུང་མེད་པའི་སྤྱི་འཛིན་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་
 ཁྱད་པར་སྐྱབ་ན། རྒྱལ་པའི་འདོད་དོན་མི་འགྲུབ། ཕྱིར་རྒྱལ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་
 དོན་མེད། ཆོས་ཅན་གཙོ་བོ་འཇམ། གཙོ་བོའི་སྤྱ་དོན་ལ་སྐྱབ་ན། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་
 ལ་རྗེས་འབྲུ་མེད། ཅེས་པའི་ལན་གཞུང་སྤྱ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་
 དབྱེད་མི་བརྟེན་དེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བའི་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་དེ་ཉིད་
 གཅིག་སོགས་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། ཡོད་པའི་
 ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྷར་ན། གཞུང་འོག་མའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས། དཔེ་ལ་
 རྗེས་འབྲུ་མེད་པའི་སྤྱོན་བསྟན་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཆད་པ་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་

ལྷར་ན། དེ་ལང་གཞི་ཚོས་ཅན་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་བྱལ་བ་མི་སྲིད་པས། སངས་བྱུས་
བས་བཀག་པ་མེད་པར་བྱལ་བེན་དུ་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་། གཙོ་བོའི་སྐྱོད་ཅོད་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་
ཡོད་ཅུང་དང་། ཏྲག་གཅིག་སོགས་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི།
དང་པོ་འདོད་ན། གཞུང་འདིས་གཞོད་པ་སྟོན་ལ། བྱི་མ་འདོད་ན། གཞུང་འོག་མས་
གཞོད་པ་སྟོན་པར་འདོད་པ་ཡང་དབྱེད་མི་བཟོད་དེ། ཡོད་པ་ཅུང་ཞེས་བ་དངོས་པོ་
ཉིད་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོད་
པ་དེ་ཡིན། དང་པོ་ལྷར་ན། གཞུང་འདིས་གཙོ་བོའི་སྐྱོད་དངོས་པོར་བྱལ་བེན་པར་
བསྟན་པ་ལིན་ཏུ་ངོ་མཆར་རོ། །བྱི་མ་ལྷར་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་སྐྱ་མི་ཏྲག་སྐྱབ་ཀྱི་
གཏན་ཆིགས་སུ་བཀོད་པའི་ཡོད་པ་ཡང་དེ་ལ་འདོད་དགོས་པས། དེ་ལ་ནི་དགག་
པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་གི་གཏན་ཆིགས་སུ་དངོས་པོ་ཅུང་འཛིན་ལ། གཞན་
ལ་བཏག་པ་བྱེད་པ་ན། དེ་ལས་བྱལ་ཆེ་བའི་ཡོད་པ་ཅུང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་
པ་ལ་གཞོད་པ་བཟོད་པ་ནི། ཚོད་པ་གང་ལས་འཕྲོས་པ་དང་། རི་ལྷར་ཚོད་པའི་ཚུལ་
མ་ཉོགས་པའི་ནམས་འགྱུར་དང་། བསྐྱབ་བྱ་བྱལ་བེན་ན་སྟོན་ཡོད་ལ། སྐྱབ་བྱེད་
བྱལ་བེན་པ་ལ་སྟོན་དེ་མེད་པའི་ངོས་ནས་བྱང་པར་འབྱེད་པ་སྐྱད་བྱེད་པ་དང་རི་
ལྷར་མི་འགལ་བ་བསམ་དགོས་ལིང་། དེས་ན་སྟན་བྱང་གི་གཟུགས་ལ་ལག་པ་
བྱུགས་པ་ཅུང་ཀྱིས་མཐོང་བར་མི་རུས་སོ། །ཡོད་པའི་བྱང་པར་དངོས་པོ་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཏན་ཆིགས་བྱང་པར་ནམས་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ཚོས་ཅན། མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟ་གི་གཙོ་བོར་སྤང་བ་དངོས་པོར་

སྐྱབ་པའི་སྐབས་འདིར་རྗེས་འགྲོའི་ཁྲབ་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱོགས་
ཆོས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མའི་བསལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཆོས་ཅན་དེའི་སྤྱིང་དུ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། ཡོད་པའི་ཁྲད་པར་
དག་ནི་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གངས་ཅན་དེ་
གཉིས་གང་རུང་གཅིག་སྐྱབ་འདོད་པ་གང་ཞིག་། ཡོད་ཅམ་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་བ་དེ་སྐྱོད་ཡིན་གྱི། དངོས་སོ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་
པ་འབབ་པས་དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མའི་བསལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟགས་
དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་ཁྲབ་པ་མི་འབྱུབ། ཁྲབ་པ་གྲུབ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྱུབ་
སྟེ། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་ན། སྐྱོད་
དངོས་སོར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར། དེས་ན་གྲུབ་ཟིན་གྱི་སྐྱོན་སྐྱོན་ལ། ཡོད་
ཅམ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ན། རྟགས་གཅིག་
སོགས་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག་
པ་ན། དངོས་སོའམ་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་ཡང་བསམ་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གངས་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་ཁྲད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་
པའི་ཕྱིར། ཅས་འགོད་པས་ནི། དེའི་དོན་མཛོགས་པས་ཏེ། ཁྲད་པར་ནི། བདེ་སྤྱུག་
བཟང་སྟོམས་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་སོ་ཡིན་ལ། དེ་
ཅམ་ལྟ་རྗེས་སུ་འགྲོས་ཡིན་པས། དོན་ནི། དེ་གསུམ་ཆ་མཉམ་རྣམས་པའི་རོ་བོར་
གྱུར་པ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པ་དེ་ཅམ་ལྟ་མ་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའ་

ཕྱིར་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་བྱང་པར་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་
མཐོང་བ་གངས་ཅན་གྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་བྱང་པར་རྣམས་ལ་ཞེས་མ་སྒྲོར་ཞིག་བྱོང་ལ་སྤྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་
བརྩམ་མི་རིགས་པས་བྱང་པར་བརྩམ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་ཁྲབ་མེད་པའི་སྒྲོན་
དུ་འགྱུར་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་དངོས་པོ་དེ་ཡི་བྱང་པར་རྟགས་སུ་བརྩམ་བ་མེད་པར།
དངོས་པོ་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ན། སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་
ན། བསྐྱབ་བྱ་ཡི་ཆོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་རྗེས་འགྲོའི་ཁྲབ་པ་རྣམས་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་
ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་གྲུབ། མི་རྟག་པ་དངོས་པོ་ཅམ་གྱི་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཆད་མས་
ངེས་པའི་ཕྱིར། གང་དག་རིགས་པ་སྐྱབ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མཁས་པ་ལ་གྲགས་
པའི་རྟག་པ་ཆད་མས་སྐྱབ་མི་ཤེས་པར། རྟག་པ་ཡིན་ན་ལྷན་པོ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་
ལྟར་སྤྱི་བྱའི་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་བརྩམ་ནས། ཡོད་ན་མི་
རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པོ་ཞེས་སྐྱབ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན། ཡོད་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་
དེ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ངེ་ལྟར་ཁས་མ་སྐྱངས་
པ་སོམས་ཤིག །དེ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་མི་རྟག་ན་ཅ་བའི་ཁྲབ་པ་དང་འགལ་
ལོ། །ཁོ་བོ་ཅག་སེལ་ངོར་ཡོད་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་གྱི། སྤྱིར་
ཡོད་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། ཡོད་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་ཆོས་
ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྲབ་ཁས་སྐྱངས། འདོད་ན།
ཆད་མས་མ་གྲུབ་འགལ་ལོ། །ཁོ་བོ་ཅག་སེལ་ངོར་ཡོད་ན། སེལ་ངོར་མི་རྟག་པས་
ཁྲབ་ཅེས་ཟེར་གྱི། སེལ་ངོར་ཡོད་ན་སྤྱིར་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་ཅེས་མི་སྤྲུ་ཞེ་ན། འོ་ན་

ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། སེལ་ངོར་མི་རྟག་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་
དེ། ཤེས་བྱ་མི་རྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་སྲིད་པས་དེའི་ངོར་མི་རྟག་གོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
སེལ་ངོར་ཡོད་ན་སེལ་ངོར་མེད་པས་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་ཡོད་ན་སེལ་
ངོར་མེད་པས་བྱབ་པའི་དངོས་འགལ་ལས་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་ཁས་ལེན་པའི་གང་
ཟག་གི་རྟག་ངོར་བྱབ་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེལ་པའི་ངོར་སྐྱར་བས་ཉེས་པ་ལས་
གྲོལ་དུ་རེ་ན་ནི། མི་གྲོལ་བར་མ་ཟད། ཉེས་པའི་གོང་བྱར་འགྱུར་བས། རོ་ཆ་བའི་
གནས་ཀྱིས་སྒྲོམ་པར་མ་བྱེད་ཅིག །དེ་དྲགས་ཀླུ་པོ་ནགས་མཐར་དུར་སྐྱ་
འབྱེན། །མ་སྐྱེས་གོང་མཐར་གནས་ནས་ལྷས་ངན་སྒྲོག་མཁའ་པ་དེགས་པའི་
གནས་ལྷགས་ཐོག་ལྷར་འཕེན། །སྐྱབ་པོ་ལྷག་ཆོད་དུག་མདའ་མདེའུ་མེད་
འཕེན། །ཞེས་སོ། །

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོར་
སྐར་བ་དེ་དང་། དངོས་བོར་ཡོད་པའི་ཚོགས་དོན་རི་ལྷར་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་
བྱར་འགྱུར་ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལ་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་ཀྱང་། ལྷར་སྐར་
གསུམ་པོ་གང་དུང་གཅིག་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར། དེ་བསྐྱབ་པ་ནི། ཡོད་ཚེས་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་ལྷ་བྱ་རྟགས་སུ་འགོད་དམ། དངོས་བོ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་བྱབ་བྱེད་
ཀྱི་ཚེས་ཤེས་བྱ་ལྷ་བྱ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་ཚེས་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་ལྷ་བྱ་གང་
རྟགས་སུ་འགོད། དང་པོ་ལྷར་ན། ཡོད་ཚེས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཚེས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚེས་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༡ནེན། རྟོག ཞོལ། ༤༠ནེན། ༤༠ནེན། ཟ། ༤༩ནེན། རྟོག *རྟོག།

བ་ལྟར་ན། དངོས་སོ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐལ་
བ་སྡེ་མ་ལ། ཉགས་ནི་བྱབ་བ་འབྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །གསུམ་བ་ལྟར་ན།
དངོས་སོར་མེད་པའི་ཆོས་དོན་བྱེད་ཅུས་སྟོང་ནི་ཆོས་ཅན། ཐལ་བ་སྡེ་མ་ལ། ཉགས་
ནི་བྱབ་བ་འགལ་ནས་མ་བྱུབ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སོ། །

དེས་ན། ཡོད་ཆོས་དོན་བྱེད་ཅུས་པའི་ཕྱོག་བ་དེ་ཉིད་ཉགས་སུ་འགོད་དགོས་
པར་སྟོན་བ་མ་ཡིན་གྱི། དེས་མཆོན་ནས་དོན་བྱེད་ཅུས་བ་ཡིན་པའི་བྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་
ཆོས་གང་ཉགས་སུ་འགོད་ཀྱང་། མ་བྱུབ་བ་ལས་མ་འདས་པར་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་དངོས་སོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་གཞལ་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་
དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་བ་སོགས་གང་བཀོད་ཀྱང་བྱབ་བ་འབྲུལ་པར་སྟོན་བ་ཡིན་
ནོ། །ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ཅུས་སྟོང་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་
དངོས་མེད་གྱི་ཆོས་གང་ཉགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་། བྱབ་བ་འགལ་ནས་མ་བྱུབ་པར་
སྟོན་བ་ཡིན་པས། གང་བཀོད་ཀྱང་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་མཐའ་དབྱེད་པའི་ཆེད་
དུ་ཡིན་ནོ། །གཞི་མ་བྱུབ་ཉགས་སུ་བཀོད་ན་ལྟར་སྤང་དུ་རྟོགས་སྒྲ་བས་འདིར་དེ་
འགོག་ཚུལ་མ་བསྟན་ལ། ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཕྱོག་བ་གང་ཉགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་།
ལྟར་སྤང་གསུམ་ལས་མ་འདས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྡེ་བྱི་གཉིས་ལ་ཆོས་ཞེས་
སྟོས་ལ། བར་བ་ལ་གཉི་ག་ལ་བརྟེན་ཞེས་སྟོས་སོ། །དེས་ན་གངས་ཅན་ལ་ཉགས་
གང་འགོད་ཅེས་འདྲི་བ་མིན་གྱི། བྱད་པར་ནམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཉགས་ལྟ་བུ་བཀོད་ཅིང་། བཀོད་བ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་ངེས་ཟེན་
པས། གངས་ཅན་རང་གིས་བཀོད་པའི་ཉགས་དེས་མཆོན་ནས། གང་བཀོད་ཀྱང་

ཉུང་སྒྲིབ་གསུམ་ལས་མི་འདའ་བར་གཤམ་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །མེད་ཆོས་འགལ་བར་
སྟོན་པ་ནི། སྒྲིབ་བཤའ་པ་ཉུང་ཡིན་གྱི་དངོས་མེད་ཡིན་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། བྱས་
མེད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཉྩ་བ། རྒྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱབ་བྱའི་རང་བཞིན་དུ་བྱུབ་པ་བྱས་པ་སྐྱ་མི་
ཉག་པའི་གོ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དང་རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཆད་མས་
ངེས་ཤིང་། བྱས་པ་དེ་ལ་རྒྱབ་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ཡི་མི་ཉག་པ་སྐྱའི་སྤྲེད་དུ་གོ་བྱ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་
ཉགས་སོ། །མི་ཉག་པ་འདི་ཕྱོག་པ་ན་དེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་པ་དེ་ཕྱོག་པར་
བྱེད་དེ། བྱས་པ་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་རྒྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོར་བ་དཔེར་
བརྗོད་པ་ནི། གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་ཉག་པ་ཡིན་པས་རྒྱབ། དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན།
སྐྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དག་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཐུན་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་དག་ཡིན་
ཏེ། དཔེ་དང་ཅོད་གཞི་གཉིས་ཉགས་ཆོས་སུ་མཚུངས་པར་སྐྱོར་བའི་སྐྱབ་དག་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མི་འདྲིག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པས་རྒྱབ། དཔེར་ན་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྐྱ་ནི་བྱས་ཞེས་བཀོད་པའི་དག་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་མི་
མཐུན་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེ་དང་ཅོད་གཞི་གཉིས་ཉགས་ཆོས་
སུ་ཆོས་མི་མཚུངས་པར་སྐྱོར་བའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་
བཞིན་ནོ། །སྐྱབས་འདིར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཞར་ལ་བསྟན་པ་ནི། ཕྱིར་ཞོལ་ལ་
བརྗོད་པ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཉོགས་པ་སྟེ་བ་ལྟར། ཞོལ་བས་དངོས་སུ་བཀོད་པ་ལ་མི་
སྟོས་པར་བསྟན་བཅོས་སུ་བྱིས་པ་མཐོང་ཞིང་བསམས་པ་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་

རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱོར་བའི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཆེད་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ། འབྲེལ་བ་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་དགོང་། བྱོམས་ཆོས་བསྐྱབ། དོན་བསྐྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རང་བྱུང་ཅན་ནས་འཛིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་ཆོས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཏེ། ཁྱོད་འཛིག་པར་བསྐྱེད་པ་ཁྱོད་རང་ཡོད་ཅན་
ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་རྒྱ་རིགས་གཞན་མེད་པར་ཁྱོད་ཡོད་ཅན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་
དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་འཛིག་པའི་ལག་རྗེས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། བྱས་
པ་མི་འཛིག་པའི་རྗེས་སུ་མེད་དེ། དེར་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་
ཡུན་ཆོད་ཏུ་ཡོད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་མ་ལྔའི་ཡུན་ཆོད་ཏུ་མི་
འཛིག་པའི་རྗེས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་འཛིག་གོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱད་ཅིག་བཞི་པའི་དུས་
སུ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལྔར་མི་འཛིག་པའི་རྗེས་སུ་གནས་པ་དོར་རམ། མ་དོར། དོར་ན།
བྱས་པ་དེ་སྐྱད་ཅིག་ལྔར་མི་འཛིག་པའི་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཉམས་ཏེ། སྐྱད་ཅིག་
གསུམ་གྱི་ཡུན་ལས་གནས་མ་རྩུས་པར་སྐྱད་ཅིག་བཞི་པའི་དུས་སུ་སྐྱད་ཅིག་ལྔར་
མི་འཛིག་པའི་རྗེས་དེ་བཞིག་པའི་ཕྱིར། མ་དོར་ན། སྐྱད་ཅིག་ལྔར་མི་འཛིག་པར་
གནས་ཤིང་། སྐྱད་ཅིག་དྲུག་པའི་དུས་སུ་བཞིག་པས་བྲབ་པ་ཉམས་ཏེ། ལྔར་སྐྱད་
ཅིག་མ་གསུམ་མི་འཛིག་པར་གནས་ཤིང་། སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྐྱད་
ཅིག་མ་ལྔར་མི་འཛིག་པའི་རྗེས་སུ་གནས་པས། སྐྱད་ཅིག་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུན་ཆོད་ཏུ་
མི་འཛིག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་པ་མཐའ་ཆད་དུང་
སྐྱད་ཅིག་མ་ལྔར་གནས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་ལས་མི་གནས་ལ། ལྔ་མ་

གསུམ་དང་བཅས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལྟ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་
 སུ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐད་ཅིག་ལྟར་མི་འདིག་པའི་ཇུས་སུ་ཡོད་མོད། སྐད་ཅིག་
 གཉིས་པའི་དུས་སུ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐད་ཅིག་ལྟར་གནས་པའི་ཇུས་སུ་ཡོད་དམ་
 མེད། ཡོད་ན་ཉེས་པ་སོན་གནས་ལ། མེད་ན། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐད་ཅིག་མ་ལྟར་
 གནས་པའི་ཇུས་དེ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་སུ་ཡོད་ལ། གཉིས་པའི་དུས་སུ་མེད་
 པས་བྱས་པ་རང་བྱུང་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་ཅིང་རང་བྱུང་དུས་སུ་
 འདིག་པའི་ཇུས་སུ་གནས་པ་ལ་རང་ཡོད་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མིན་པ་རིགས་ཀྱི་
 རྒྱ་གཞན་མེད་པ་འིན་ཏུ་རྟོགས་སྤོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། འདིག་དེས་མིན་པར་ཐལ། འདིག་
 པར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་དེས་པར་བཟོས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པར་ཐལ། ལྷན་
 བྱའི་དངོས་པོ་སེར་པོར་འགྱུར་བ་རང་བྱུང་དུས་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཆོན་ལ་བཟོས་
 པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི། དེས་པར་སེར་པོར་འགྱུར་བའི་བྱས་པ་མེད་པར་མཐོང་
 པའི་ཕྱིར། འོ་ན། “ཆོས་’གཅིག་ཆོས་ཅན། ཆོས་གསུམ་བསྐྱེད་དེས་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དེ་བསྐྱེད་པ་ཆོས་གཉིས་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ན། ཉགས་མ་བྱུང་སྟེ། འོ་ན་
 ཀྱི་བཟོས་ས་རྒྱ་ཡིན་པས་ཆོས་གཉིས་ཆོས་གཅིག་གི་རྒྱར་འགྱུར་དོ། །དེས་ན་
 ཆོས་གཅིག་བྱུང་ཙམ་གྱིས་ཆོས་གཉིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། ཆོས་གཅིག་བྱུང་
 ཙམ་ནས་ཆོས་གསུམ་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་བྱུང་ཙམ་གྱིས་ཅིག་ཞོས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།
 ཅེ་ན། བྱས་པ་མེད་དོ། །སྤར་གྱི་ཐལ་བ་ལ་བྱས་པ་མེད་དེ། འདིག་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་

༡ །མ་ཕྱི། ༤༠ན་༤༓ ཆོས ཞོལ། ༤༡ན་༡༓ སྐྱ། ༤༡ན་༤༓ ལྷ། ༤༢ན་༤༓ ཆོས * ཆོས།

བས་གཅིག་དང་མ་སྟངས་ཀྱང་གཞན་དང་ངེས་པར་སྟངས་བས་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བསྟོས་
ཀྱང་འཛིག་ངེས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་དེ་ལ་འཛིག་རྒྱ་མང་སོ་ཡོད་ན་ཡང་བྱས་པ་
འགའ་ཞིག་ལ་ནི་འཛིག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་དང་མ་སྟངས་པ་
སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་དང་མ་སྟངས་སྲིད་པ་དེས་ན་འཛིག་པ་ཕྱིས་
བྱུང་གི་རྒྱ་ལྟན་དུ་སྦྱ་བ་ནམས་ཀྱི་འཛིག་པའི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་དག་འབྲས་བུ་འཛིག་པ་
ལ་འབྲུལ་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོ་བ་སོགས་ཡོད་ན་
འབྲས་བུ་བྱས་པའི་འཛིག་པ་གནས་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཕྱིས་བྱུང་གི་ཐོ་བ་སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་འཛིག་པ་དེའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པ་མེད་དེ། དེ་དངོས་སོ་བ་དང་དངོས་མེད་
གང་ཡང་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་འཛིག་པ་ནི་བྱས་པ་རང་གི་རྩས་མ་ཡིན་གྱི།
བྱས་པ་ཞིག་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཡང་གི་སྦྱས་བྱས་པའི་
དངོས་སོ་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཞིག་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་
འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །དངོས་མེད་བྱེད་ན། དངོས་སོ་མི་བྱེད་པས་དངོས་མེད་
འབྲས་བུར་ཐལ་བ་དང་དངོས་སོ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པ་གཉིས་
གནས་མ་བྱུང་པའི་སྟེ་པ་ལ་ཡོད་པ་ཡང་གི་སྦྱས་བསྟན་ཏོ། །ཁྲོག་ལ་སོགས་པ་འདི་ནི་
ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་
པའི་ཕྱིར། གང་ལ་འཛིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་གཞན་གློག་གྱུར་གྱི་དངོས་སོ་ལའང་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་

གྱིས་འཇིག་པར་འགྱུར་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་དང་འཇིག་ཚུལ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། འཇིག་པ་འདི་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་
བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་རྒྱ་ལས་འཇིག་པའི་དང་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཅེས་
སྒྲུབ་རྟོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་བསྐྱུན་པ་
ངེས་ན། བསྐྱུ་བ་བྱ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྟེན་གཏན་ཆོག་གས་
གང་ཡིན་པ་དེ་འབྲས་རང་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། སྐྱབ་རྟགས་ལ། འབྲས་བྱ་དང་ཁྲབ་
བྱའི་ངོ་བོ་དེ་དག་ལས་རང་གི་བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཆོས་རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་
ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་
བྱེད་ལ། དངོས་དང་། ཚོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པ་དང་། སྤང་
རུང་མ་དམིགས་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ། བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་
ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བསྐྱུ་བ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ག་ཟ་རང་བསྐྱུལ་དོན་དུ་སོང་བའི་
རྒྱད་ཀྱི་ཆད་མས་མི་དམིགས་པ་གང་ཟག་དེས་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་རིགས་པ་
འགོག་པ་ལ་ཆད་མར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་
མཐུན་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པས་ཁྲབ་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པར་མི་
བྱེད་དེ། ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་དེ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཉིད་
ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་བཤད་ན། ཆད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་
རང་འབྲེལ་དུ་ལོ། །སྤར་སྐྱབས་དེར་ཁྲབ་པ་མ་སྐྱབ་པར་འདིར་སྐྱབ་བཞེད་ནས།
འཇུག་པ་སྒྲོ་སྒྲོན་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་པ་མིན་ཏེ། སྤར་རང་འབྲེལ་དུ་ཡོད་པའི་

ཤེས་པ་དང་སྤྲོད་དང་ཐ་སྙད་དགག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དམིགས་པ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པས།
གཞུང་འདིའི་དངོས་པསྟན་གྱི་དོན་སྤྲོ་གསུམ་ག་འགྲེལ་བ་འདིར་སྤར་བ་གད་ཟིན་ལ་
སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར། བསྐྱལ་དོན་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་སྦྱབ་མི་ཅུས།
བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་ཆད་མ་གསུམ་གང་རུང་གིས་དམིགས་པས་བྱས་པ་ཞེ་ན།
བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བྱས་པ་མེད་དེ། བསྐྱལ་
དོན་འགའ་ཞིག་བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་བྱས་ན། ཚུལ་པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ་
མེད་བརྗོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་གི་དོ་བ་སོགས་འགའ་ཞིག་
བརྗོད་བྱར་བྱས་ཀྱང་ཉེར་མཁོ་མེད་ཅིང་། རྒྱེས་བུའི་རྣམ་རྟོག་གི་གྲངས་སོགས་
འགའ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྟན་མི་ཅུས་པའི་ཕྱིར། བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་རང་བསྐྱལ་དོན་
དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་མ་བྱས་པར་
ཐལ། བསྐྱལ་དོན་རྣམས་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་
པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན། བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བ་དེའི་སྦྱབ་ཏུགས་གཉིས་
ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དམིགས་པས་མ་བྱས་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་
དོར་སྦྱབ་ཏུགས་ཡང་དག་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་
གྱིས་བསྐྱལ་བའི་དོན་དེ་རྣམས་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མས་མི་དམིགས་ན་མེད་
པས་མ་བྱས་པར་ཐལ། ཡོད་ན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མས་དམིགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
མི་སྤར་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་དེ་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་པ་བསྦྱབ་པ་དང་། མེད་

བ་བསྐྱབ་བ་གང་ལ་ཡང་། ཚད་མ་སྟེ་རྟགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱལ་
དོན་ཡོད་བ་དང་མེད་བ་གང་ཡང་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་ལ་མེད་ངེས་བསྐྱབ་བ་ལ་རྟགས་ཚད་
མ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་སྣང་རུང་གི་ཁྲད་པར་ལ་བལྟོས་བ་ཅན་
འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤར་མ་དམིགས་པས་མེད་བ་གོ་མི་རྒྱས་པར་
བཤད་བ་དང་འདི་མི་འགལ་ཏེ། མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་མི་འགྱུར་པར་བཤད་
པའི་རིགས་པ་འདི་ནི། རང་གི་རང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་ཤེས་
བྱེད་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞོད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེ་
མི་ཤེས་ཤིང་མེ་མེད་བ་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར། འབྲས་
བུ་དུ་བ་མེད་བ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་
ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་བཀག་བ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་འགར་ཁྲབ་བྱའི་དོན་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་བ་རྟགས་ཅན་བསྐྱབ་
བྱར་ཡོད་པ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པ་ཡང་གོ་བྱེད་ཡོད་དེ། ཤིང་
མེད་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར། ཤ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་གོ་བྱེད་
ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་མེད་བ་ཚད་མས་མ་
བྱུབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཕྱིར་ཚོལ་འགའ་ཞིག་གི་མངོན་སུམ་དང་།

ཡང་ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་
རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་མེད་པར་རྟགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་འབྲུག་དུས་ནི། གཡས་ཀྱི་རིའི་ངོས་ལ་ཤིང་གི་ཆོགས་མང་པོ་ཡོད་བ་ལ་

མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ཞིང་། ཤ་བ་དང་ཤྱག་པའི་བྱང་པར་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་
མི་རྒྱས་པའི་ཤིང་གི་ཚོགས་དཔེར་བཞག་ནས། དེ་དང་ཐག་མཉམ་པའི་གཡོན་གྱི་
རིའི་ངོས་ལ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་ཡོད་ན། གཡས་རི་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་
ངེས་རྒྱས་ཤིང་ཤ་བ་དང་ཤྱག་པའི་བྱང་པར་ཡོད་ཀྱང་། གཡས་རི་ལྟར་ངེས་མི་
རྒྱས་པའི་ཤིང་གིས་དག་པའི་གཡོན་རིའི་ངོས་ན་ཤ་བ་ཡོད་མེད་མེ་ཚོམ་ཟ་བ་ན།
དེར་ཤ་བ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་རྟགས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་
དེར་ཤ་བ་ཡོད་ན། རྒྱལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་ངེས་པ་འདྲེན་མི་རྒྱས་ན། ཕྱིར་
རྒྱལ་གྱིས་ལྟ་ཅི་སྟོས། གཞུང་རྒྱུ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི། རྒྱ་བྱེད་མི་དམིགས་
པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་བྱེད་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཆད་
མར་བསྐྱབ་པ་ནི་ཅི་ལྟར་མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་པར་འབྱུང་ཅི་ན། ཡོད་ན་སྤང་རུང་
གི་བྱམ་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་རྒྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཅིག་པ་སོགས་མི་སྲིད་པར་གྱུར་པ་ན།
ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས། གཞི་འགར་
བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་རྟགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤང་རུང་གི་བྱམ་པ་ཡོད་ན་
དམིགས་པ་ལ་མི་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དགག་བྱའི་ཚོས་དེ་དང་འགལ་བ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱང་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུང་པའི་གཞིར། དགག་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ཉིད་
དུ་ངེས་པར་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དགག་བྱའི་ཚོས་དང་འགལ་
བའི་དངོས་པོ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་མེ་ཉི་བར་ཡོད་ན། གཞོད་བྱ་གང་རེག་དེ་རྒྱན་ཆགས་
སུ་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཡང་གི་སྐྱས་འབྲེལ་ལྷ་མ་དམིགས་
པ་སྤྱད་དོ། །རྟགས་འདི་དག་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ནི། སྤར་གྱི་འབྲེལ་བ་

གཉིས་དེས་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་ལ། ཉགས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི་སྤར་བ་ཤད་
ཟེན་རྟོ། །

གཉིས་བ་ལ། དགག་ཉགས་གཉིས་ཀྱི་གངས་དེས་ལ་ཚོད་སྤར། མི་སྤར་བ་མ་
དམིགས་པའི་ཉགས་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚོད་བ་སྤར་བའོ། །དང་པོ་ལ། གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་
སྤྱི་དོན་དོས་བཟུང་། དེ་དགག་མི་ལུས་པར་བསྟན། དེ་ལ་ལུང་འགལ་སྤར་
བའོ། །དང་པོ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་བ་ཙམ་དུ་བསྟན་བ་དང་། དེ་རང་མཚན་དུ་བྱུབ་
བ་བཀག་ནས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ལ་
ཡོད་དེས་འགོག་བ་དང་། མེད་དེས་བསྟུབ་བ་གཉིས་སུ་གངས་དེས་བྱས་བ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཉགས་འདི་དེ་གཉིས་གང་རུང་དུ་ཡང་མ་འདུས་
པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའི་ཚིག་དང་འགལ་བ་
དང་། དེ་མེད་ན་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་མི་རིགས་པར་ཐལ། བརྗོད་བྱ་མེད་ན་རྗོད་
བྱེད་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མེད་དོ་ཞེས་བ་ཙམ་གཅིག་བརྗོད་དགོས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དགག་པའི་ལུས་མ་མཐོང་བར་དེ་ལ་དགག་བ་མི་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་འཇུག་ན་ཡང་མེད་བ་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚོད་བ་འདི་ནི་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཀྱི་བསྟུབ་བྱའི་
གངས་དེས་ལ་ཚོད་པའོ། །གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་ན། སྐྱ་དོན་དངོས་པོར་འགྱུར་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོག་མ་མེད་བ་ནས་བརྒྱད་དེ་འོངས་པའི་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་

ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་ཤིང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྒྲ་དོན་
དེ་ཉིད་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་དོན་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།
དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་དང་། གཉི་ག་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པའི་སྒྲ་
ཡུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་ཏུ་བརྒྱང་བའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྒྲ་དོན་
ངོས་གཟུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། གཙོ་བོ་རང་མཆོན་མེད་ཀྱང་། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་
གྱི་སྒྲ་འི་དོན་ཡོད་པས་སྒྲ་སྒྲོར་བ་མི་འཐད་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཏུ་
ཡིན་ནོ། །

སྒོ་བ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གི་སྒྲོར་བ་འདིའི་དངོས་ཟིན་ལྟར་ན། གཙོ་བོ་རང་
མཆོན་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་ཏུ་བརྒྱང་ནས་དེ་ཡོད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ལྟར་མངོན་ལ།
དེའི་དགོངས་པ་རྣམ་འགྲུལ་འདིར་བཀྲལ་བ་ན། གཙོ་བོར་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོ་རང་
མཆོན་གྱི་ཉིར་ལེན་ཅན་དང་། གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཉི་བར་ལེན་པ་པོར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་
ལྟར་སྒྲུང་། འདི་དག་གི་དགོངས་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་གླི་ལས། གཙོ་བོ་
ཉིད་ཆོས་ཅན་ཏུ་བརྒྱང་ནས་དགག་དགོས་གྱི། དེ་མིན་ན། དེ་རྣམ་འགྱུར་སྒྲ་ཆོགས་
གྱི་ཉིར་ལེན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་རང་ལྟོག་ནས་མི་ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ།
རྟགས་ཆད་མས་ངེས་པའི་གཞི་ནི་གཙོ་བོར་སྒྲུང་བ་ཉིད་ལ་བཞེད་དོ། །ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་
ཤེས་འདོད་ལ་བལྟོས་ནས་གཙོ་བོ་དང་དེ་སྒྲུང་གཉིས་གང་བཞག་ཀྱང་འདྲ་བར་སྒྲུང་
ལ། རང་ལུགས་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་བྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆེན། །དེས་ན་གཙོ་བོར་སྒྲུང་
བ་དེ་གཙོ་བོ་རང་མཆོན་གྱི་དངོས་པོའི་ཉིར་ལེན་མེད་པ་ཅན་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལ་རྟགས་
ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉིར་ལེན་ཅན་ཏུ་ཡོད་ན་

དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་དེ་མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་གཙོ་བོར་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ཞེས་
པའི་སྒྲིག་སྒྲུབ་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། གཙོ་བོ་རང་མཆོད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་འགྲུར་སྒྲ་ཆོགས་
ཀྱི་ཉེར་མེན་དུ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་ནས་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་
སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཆད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་སྤྲེང་དུ་གཏན་
ཆིགས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
ལྟ་མིན་པར་རྟོག་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོན་དམ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པ་
ཉིད་ཅན་ཡིན་ན། ཕྱི་ནང་གི་མཐོང་བའི་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཆོས་ཅན་ཀྱི་
དོན་རེ་རེ་བ་རྣམས་ལ་སྒྲ་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་འཇུག་པར་མི་འཇུག་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་
འཇུག་པའི་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་སྒྲ་མི་
འཇུག་པར་ཐལ། དེ་དག་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆིག་འགའ་ཞིག་ཀྱང་རྩོད་པ་
ཡི་དོན་ཅན་ཉིད་དུ་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། སྒྲ་དོན་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་
དག་ཆོས་ཅན། གློས་བཏགས་པའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་ཅན་དུ་འདོད་རིགས་ཏེ། གཟུང་
ཡུལ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་། དངོས་པོར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྒྲ་དོན་དགག་མི་རིགས་པ་དང་། བསྒྲུབ་རིགས་ཀྱང་དོན་དུ་
གཉེར་བའི་གཙོ་བོ་མིན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆིག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གཙོ་བོའི་སྒྲ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསྒྲིན་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་བསྒྲིན་ན་རྟགས་

དེའི་ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་མི་འགྱུར་བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་ཀྱི་ཉེན་ཚེས་ཅན་བསལ་བའི་ཕྱིར།
ཚེས་ཅན་མེད་ན། བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་ཡན་གར་བ་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲོད་དོ་
ཞེ་ན། ཚེས་ཡན་གར་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚེས་
ཡན་གར་བ་ནི། དཔེའི་སྤྲེང་དུ་བྱུང་བའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་འདི་དག་གི་གཙོ་བོའི་སྤྱོད་མེད་དོ། །ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་
བསྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། གཙོ་བོ་རང་མཆན་མེད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་མ་
བསྟོན་ན་གཙོ་བོ་ཞེས་དག་ཏུ་བརྗོད་མི་བྱས་པས། རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཉར་ལེན་དུ་མེད་
དོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཙམ་ནི་གཞི་གཞན་དུ་མ་ལ་བྱུང་བའི་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞི་མ་བྱུང་ཚེས་ཅན་དུ་
བཞག་པ་ནི། དེ་ཆད་མས་ཞིགས་པ་ཉིད་དེ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་འབྱུང་པའི་ཐབས་
སུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚེས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་པ་ཉིད་ཀྱང་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་མེད་དོ་ཞེས་བསྟོན་པ་མེད་ཅིང་དེ་ཆད་མས་བྱུང་བའི་གཙོ་
བསྐྱོད་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚེས་ཅན། ཆད་མང་ན་མེད་དངོས་པོ་ཉིད་ཡོད་
དམ་མེད་སྟམ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་དབྱད་པར་བྱ་རིགས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མེར་
"སྤང་¹ཡོད་དམ་མེད་སྟམ་དུ་འབྲས་བྱ་དེ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དབྱད་མི་རིགས་ཏེ། མེ་འདི་
ལས་ཁྱོད་ཀྱི་འདྲོད་བྱའི་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་རག་ལས་ཤིང་། རྟོག་པ་ལ་མེའི་དོན་སྤྱི་

¹ [མ་བྱེ། ༤༥ན་ཉ།] སྤང་ ཞོལ། ༤༦ན་ཉ།] སྤྱ། ༤༦ན་ཉ།] མ། ༤༥ན་ཉ།] སྤང་ * སྤང་]

ཤར་བ་ཙམ་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་དོན་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་
ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ། འབྲས་བུ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཡོད་མེད་དུ་
བརྟགས་པས་དགོས་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འདོད་ལྡན་
འཁྲིག་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བྱུང་མེད་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་དོན་དེ་སྐྱབ་པའི་
ཕྱིར་རྒྱུ་མ་ནིང་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས། གཟུགས་བཟང་ངམ་མི་བཟང་ཞེས་བརྟགས་
པས་ཅི་ཡང་མི་པན་པར་ཐལ། དེས་དགོས་པ་དེ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་
དག་གིས་དགག་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྗེས་དཔག་དེའི་གཞལ་བྱར་བསྟན་པར་བཞེད་པ་
ནི་ཤིན་ཏུ་དབྱེད་དཀའ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཇི་ཙམ་བསམས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་དང་སྒྲོ་འདོགས་
གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྣངས་ལ་ཁྱད་པར་དབྱེད་དཀའ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོ། །གལ་ཏེ་གཞི་
འགར་ཚོས་དེ་འཇལ་བའི་ཚུལ་ལ་ཡོད་པར་འཇལ་བ་དང་མེད་པར་འཇལ་བ་གཉིས་
ཡོད་པས་མེ་མེད་ཀྱི་མཚོ་ལ་དུ་བ་མེད་པར་གཞལ་བ་ཉིད་དུ་གཞལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། འོ་ན་ཆད་མ་དེས་མཚོ་ལ་དུ་བ་བྱུབ་པར་ཐལ། དུ་བ་མེད་པ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ལ་དུ་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས། བཏུ་ཤིས་མ་དང་སྣ་ནག་མ་བཞིན་
དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འགྱུར་བས། དང་པོ་
ཉིད་ནས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཚོལ་བ་མ་བྱས་ན་ལེགས་སོ། །

ཡང་དེར་དུ་བ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། དུ་མེད་བསྐྱབ་པ་མིན། ཞེས་སྒྲུབས་ཀྱང་
ཞིབ་རྒྱུ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། དགག་བྱ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་ཀྱང་བཀག་པ་ཡོངས་
གཙོ་དུ་མ་བྱུབ་ན་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་མི་ཁེགས་ལ། བཀག་པ་ཡོངས་
གཙོ་དུ་མ་བྱུབ་ཀྱང་། དགག་བྱ་རྣམ་བཅད་ལ་མི་ཁེགས་ན་གཉིས་ཡིན་གྱི་སྤང་

གསུམ་མི་ཁེགས་སོ། །དེ་ལྟ་ན། མཆོ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སློ་འདོགས་ཆོད་
ཀྱང་། དུ་མེད་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་སློ་འདོགས་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་བས་དགག་
སྒྲུབ་ཀྱིན་ཉམས་ལ། ཡང་སློ་འདོགས་ཆོད་པ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་མ་སྒྲུམ་
སོ། །ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུགས་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་
སྤངས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། གཙོ་བསྟེན་དོན་གཉེར་གྱིས་མེ་
ཡོད་མེད་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། མེའི་དོན་སྒྲི་ཤར་བ་ཡོད་མེད་དབྱེད་བྱ་མ་ཡིན་
པར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁྱེད་སྐྱོདོན་མེད་དོ་ཞེས་བསྟོན་པར་མི་བྱེད་ན། སློབ་དཔོན་
ཚྭ་གས་སྒྲུང་གིས་བཏགས་པའི་ཆོས་མ་དམིགས་པ། ཞེས་སྐྱོདོན་གཏན་མེད་དུ་
བསྟན་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། སྐྱོདོན་མེད་པར་རིགས་པ་སྐྱེ་བས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྐྱོདོན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་སྤང་དེ་ཆོས་ཅན་དང་། གཙོ་བོ་དངོས་པོ་བའི་རྟེན་
ཅན་དུ་མ་བྱུབ་པའི་དེའི་བྱད་ཆོས་སུ་སྒྲུབ་བཞེད་ནས་ལུང་དེ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་བཏགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱའི་དོན་ནི་ཆོས་ཅན། བཏགས་
པ་ཞེས་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སོ། །ཡང་ན་ཚྭ་གས་སྒྲུང་གིས་གཙོ་བོ་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ཆོས་སུ་བཞག་པ་དང་།
ཁྱེད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་དངོས་པོ་པའི་ཉིར་ལེན་ཅན་དུ་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་
སུ་བཞག་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ་སྒྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆོག་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་སོ་སོར་དགག་
པ་དང་། སྒྱིར་དགག་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲེས་བུའི་ཆོག་ཞེན་པའི་

བརྗོད་བྱ་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ལ། ཆིག་ཙམ་དགག་པ་དང་། བྱད་པར་ཙན་གྱི་ཆིག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ།
དགག་པ་དངོས་དང་། འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མ་གསུམ་ལོག་པས་
དངོས་པོ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལུང་ལོག་པས་
དངོས་པོ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་ཀུན་གྱི་ཡུལ་ཙན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཡང་འགྱུར་རོ་
ཞེན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱད་ཆ་མས་ཆོས་ཙན། བྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་བྱོད་རང་གི་ཞེན་པའི་
བརྗོད་བྱའི་དོན་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་གང་ལ་ཆད་
མ་ཡིན་ཞེན། ཆིག་དེ་དག་ཆོས་ཙན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། སྦྱ་
བ་པའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་ཀྱས་ཏེ། བྱོད་དེ་
དཔོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་ཆད་མ་མིན་ན། སྦྱོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས། ཡིད་ཆེས་
ཆིག་ནི་མི་སྦྱ་བའི། །སྦྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། ཅེས་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོ་རྗེས་
དཔག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། དེ་ལ་ལུང་དེའི་ཆིག་དོན་དང་། དེ་ཉིད་རྒྱས་
པར་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས། ལུང་ཆད་མར་
གསུངས་པ་དེ་ལུང་གང་ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལིན་ཏུ་
སྒྲིག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆིག་དེ། གཞལ་བའི་གནས་
གཉིས་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དུ་མཚུངས་

པའི་སྤྱི་ལས་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྤྱི་བར་ཟེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཚད་མར་གྱུར་པའི་ལུང་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་
ཚད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཚད་མར་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་དང་ལྟན་པ་དག་སྤྱོད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་འཇུག་
པ་ལ་པན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་། འཆེ་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་
ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་ཐོས་ཤིང་། པན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་དེ་དག་རི་ལྟར་
ཡོད་པ་ལྟར་ངེས་པའི་ཐབས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་མ་མཐོང་བ་དང་།
དེ་དག་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་དེ་དག་དང་མ་སྟན་པར་སྒྲང་དོར་མ་
བྱས་ན། དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་སུ་དོགས་པ་དག་སྒྲང་དོར་དེ་དག་རི་ལྟར་བྱ་བ་
བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡོད་དམ་མེད་སྟུང་པ་དག་ཟེས་སུ་གཟུང་བའི་བྱིར།
གང་གི་ཟེས་སུ་ཞུགས་ན་མི་སྤྱི་བའི་ལུང་ངོས་གཟུང་བ་ནི། སྒྲང་བྱ་ཐར་བ་དང་། དེ་
ལེན་པའི་ཐབས་ལམ་བདེན་དང་། དོར་བྱ་སྤྱུག་ཀུན་གཉིས་ཏེ། འཁོར་བ་འཇུག་ལྟོག་
གིས་བསྐྱས་པའི་སྒྲང་དོར་བཏང་སྟོངས་སུ་བཞག་བྱའི་དོན་ནམས་འབྲེལ་ཆགས་
སུ་སྤྱད་པ་ལ་པན་འདོགས་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱིས་བྱའི་འདོད་དོན་མངོན་མཐོ་དང་
ངེས་ལེགས་དག་བསྐྱབ་པ་དང་ཟེས་སུ་མ་སྟན་པའི་ཐབས་དང་ཐབས་དེས་སྤྱོད་པར་
བྱ་བའི་སྤྱིས་བྱའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བརྟོག་པར་བྱེད་པའི་དག་གང་ཡིན་པ་
དེ་ཚད་མར་གཟུང་བར་བྱ་བར་བསྟན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལུང་གི་དབང་དུ་བྱས་
པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་ནི། ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་དབྱེད་པ་དག་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དབྱེད་པ་མ་དག་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་རང་གི་བསྟན་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་ཆད་མར་གཟུང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་སེུ་བཅུ་པའི་དག་ལྟ་བུ་
འབྲེལ་མེད་དང་། འཛོག་པོའི་གཙུག་རྒྱན་ལེན་པའི་མན་དག་ལྟ་བུ། དགོས་པ་སྒྲུབ་
མི་རུས་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་དང་། བྱ་རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་དགོས་པ་
མེད་པའི་དོན་སྟོན་པ་དག་ཆད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་ནས། སྤྲ་མས་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་
དང་བྲལ་བ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་གི་སྟོན་སྤངས་པའི་སྟོ་
ནས་བརྫོད་བྱའི་སྟོན་དང་བྲལ་བ་ཆད་མར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མཐོང་བ་མངོན་
གྱུར་སྟོན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ། དཔེར་ན། སྟོན་པོ་མངོན་གྱུར་དུ་
བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དག་མངོན་
གྱུར་དུ་འདོད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་སོགས་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་
གཞོད་པ་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །མཐོང་བ་ལྟོག་གྱུར་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་ལ། དངོས་པོ་སྟོབས་
ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ། དཔེར་ན། འཕགས་པའི་བདེན་
པ་བཞི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་བསྟན་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་
དེས་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དག་ལྟོག་གྱུར་དུ་འདོད་པའི་བདག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་
པ་ལྟོག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་ལྟོག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་
པ་ལྟ་བུའོ། །མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡི་དོན་དེ་དག་རི་ལྟར་
བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་སྤངས་པ་ལ། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་གཞོད་པ་

མེད་ཅིང་། རང་ཚིག་སྡེ་སྤྱི་འགལ་བ་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བས་ཀྱང་གཞོད་པ་
མེད་པ། དཔེར་ན་ཆགས་སོགས་སྤྲིག་པའི་རྩ་བ་ཡང་ཡིན། ལྷན་དང་མར་མེ་ལ་
ལྷགས་པ་སོགས་ཀྱི་གཞི་མ་བྱུན་བཀག་པ་ལ་ནང་འགལ་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། དེ་ལྟར་
རྗེས་དཔག་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད་པའོ། །འདི་དག་ནི་ལུང་འདི་ཡི་
མི་སྒྲིབ་ར་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ལོ། །དོན་བསྟུས་ན། འིན་ཏུ་ཤློག་གྲུར་སྟོན་པའི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱང་
བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་མཐོང་བ་མངོན་གྲུར་རྒྱང་བ་ལ་
བྱེད་པ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་རྟེན་མིག་མཐོང་བས་ཀྱང་
མཐོང་བར་བརྗོད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཤློག་གྲུར་ལ་ཡང་མཐོང་བ་ཞེས་
བུའོ། །འིན་ཏུ་ཤློག་གྲུར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་སྡེ་སྤྱི་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་མེད་
པ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུབ་པ་མི་འཐད་དེ། ད་དུང་དེ་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར།
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་ཀྱང་མ་བྱུབ་སྟེ། དེ་འིན་ཏུ་ཤློག་གྲུར་གྱི་དོན་ལ་མི་
འཇུག་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། བྱང་འགལ་མེད་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུབ་
ཀྱང་། འིན་ཏུ་ཤློག་གྲུར་གྱི་དོན་དེ་བྱུབ་མི་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །

འདི་ལྟར་ཐས་ཐོས་པ་ན་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་ན། དེས་
བདེ་བ་མི་སྐྱེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཁྱེགས་ལ། ཆེར་མ་རྒྱག་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་
བསྐྱེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་ན། དེས་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་པ་ཁྱེགས་པས།
བདེ་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་དངོས་འགལ་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུབ་ལ། དེ་བྱུབ་པ་
ན། སྤྱིན་པ་བཏང་བས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་དང་མི་སྐྱེད་པ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་སྡེ་

ཕྱིར་བསྟན་པ་མཐོང་ན། ཚིག་དེ་ལ་ནང་འགལ་བར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུབ་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། ཤེས་
བྱ་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་མེད་གཞི་མ་བྱུན་དུ་འདུ་བའི་སྟོང་འདོགས་ཚོད་ཀྱང་ཤེས་བྱ་
མཐའ་དག་བྱུབ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཤིན་ཏུ་སྟོག་
གྱུར་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། གཞུང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ཅུམ་ཡང་མ་
གཟིགས་པར་སྤང་ན། ཚད་མ་ཡང་དག་པར་བྱུབ་པའི་ལེ་འུ་གཉིས་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་
བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གསུང་འདིའི་ཡུལ་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་ཡིན་ནའང་། ཚད་མས་མ་བྱུབ་པའི་སྟོན་མེད་
པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པའི་གསུང་གཉིས་དང་མི་སྤྱི་བར་མཚུངས་
པའི་སྤྱིའི་རྟགས་ལས་རྟོགས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་གསར་དུ་རྟོགས་
པའི་སྟོན་ཚིག་ཅན། ཇེས་སུ་དབག་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
གཞལ་བྱ་དེ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པས་དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུང་ལ་མ་བརྟེན་
པའི་སྟོང་ཅུམ་གྱིས་དེ་རྟོགས་མི་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་
མཛད་པས་ཚུལ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། གཞན་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་ཇེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའི་དོན་
བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ། དེས་ངེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་མི་སྤྱི་བར་དངོས་སྟོབས་
གྱིས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དར་ཐལ། གླུང་བྱའི་དེ་ཉིད་འགོག་བདེན་དང་། དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་

སྤྱག་བདེན་གཉིས་ཐབས་དང་བཅས་པ་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
ཆད་མས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས་སོ། །འདི་ནི་དཔེ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། ཅ
བའི་སྒྲོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པར། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་གསུང་དཔེར་བྱས་ནས།
ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་སྟོན་པའི་གསུང་ཚོད་གཞིར་མཛད་པ་དང་འབྲེལ། རྟོན་ནི། དབྱང་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་བརྟན་བྱ་ལ་མི་སྦྱ་བས་བྱབ་སྟེ།
དཔེར་ན། བདེན་བཞི་སྟོན་པའི་གསུང་བཞིན། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་པས་ལྟར་སྒྲུ་
བར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡང་། ཞེས་རྟགས་དང་སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། གཞན་དག་གི་ལུང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་དགག་པ།
འཐད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་ལེ། སྦྱིས་བྱ་བྱལ་དུ་བྱུང་བ་
ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་གྱིས་སྦྱས་པ་ལ་བཟོས་པའི་ཆིག་དེ་རི་ལྟར་
བཞིན་གྱི་དོན་ཅན་དུ་གཞན་གྱིས་ཤེས་པས་དེ་ཉིད་ཆད་མར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན།
གལ་ཏེ་སྦྱིས་བྱ་བྱལ་དུ་བྱུང་བ་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་དེས་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་
དོན་གཏན་ལམ་ཐབས་པར། དེ་འབྲེལ་སྦྱིས་བྱས་སྦྱས་པའི་ཆིག་ཉེས་ཟད་ཀྱི་ཆིག་ཏུ་
ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཏན་ལ་མ་ཐབས་པར་ཡང་དེ་འབྲེལ་སྦྱིས་བྱ་ཆད་
མས་ཤེས་པར་རུས་ན། དེས་གང་སྦྱས་ཆད་མ་ཡིན་པའི་དོན་འདི་འདོད་རིགས་
ནའང་དེ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར། གང་ཟག་དེའི་གསུང་རབ་གཏན་ལ་ཐབས་པ་ལ་
མ་ཟོས་པར་ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྦྱིས་བྱ་དེ་འབྲེལ་ཉོགས་དཀའ་ཞིང་མི་ཉོགས་སོ། །ཞེས་
གཞན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཤེས་ཏེ། དེ་ལ་མ་ཟོས་པར་སྦྱིས་བྱ་འདི་ནི། སྟོན་ཡོན་གྱི་
ནཱ་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའམ་མིན་ནོ། ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གང་ཟག་གཞན་ལ་

སྟོན་དང་ལྷན་པ་དང་། སྟོན་ཡེ་མེད་པའང་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་
ནམས་ནི་རྟེན་དཀའ་ཞིང་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར། གང་དག་གཞུང་འདིས་ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་
བྱ་ཡོད་པར་ཚད་མས་མི་རྟོག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། གཞུང་འོག་མས་ཉེས་པ་ཟད་པ་
སྲིད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐྱབ་པའི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་
སྟོན་མེད་པར་བྱུབ་ན་ཉེས་ཟད་མ་བྱུབ་པ་འགལ་ལ། མ་བྱུབ་ན་སྤར་ལུང་ཚད་མར་
ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་བཤད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདིས་ནི་གསུང་
རབ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཉེས་ཟད་རྟོགས་མི་རུས་པར་སྟོན་ལ། འོག་མས་ཉེས་ཟད་ཀྱི་
སྐྱེས་བྱ་སྤྱིར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ། ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་དགོད། ཐར་པ་ལ་ཡིད་
བརྟན་མི་རུང་བའི་ཚོད་པ་སྤང་། ཉེས་པའི་ཅ་བ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་
བྱ་ལ་ལ་ཐག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བྱ་ལ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་དེ་གོམས་པ་ལས་སློང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ངང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
འཕེལ་ན་དེ་འགྲིབ་པ་དང་། འགྲིབ་ན་དེ་སྤུལ་བྱུང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་
མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་དེའི་གཞོད་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ལན་ཅིག་ཉེས་པ་ཟད་ཀྱང་། ཉེས་པའི་ཡུལ་དང་སྤང་པ་ན་སྤར་
ཡང་འབྱུང་བས་གཏན་ཟད་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། སྤངས་པ་སྤར་ལྡོག་ན་དེ་བརྒྱུག་པའི་
ཕྱིར་ཏུ་འབད་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། འབད་པ་མི་བྱེད་ཀྱང་རང་གི་རང་གིས་ལྡོག་པ་
ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྟོན་མཐོང་བས་ཡིན་ནམ། སྟོན་མ་མཐོང་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཡང་

མ་མཐོང་བས་ཡིན། སྟོན་མཐོང་ནས་དེ་བརྒྱུག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་འབད་བ་མི་བྱེད་དེ།
འཁོར་བའི་འཆེ་བ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་མ་མཐོང་བས་དེ་བརྒྱུག་པའི་
འབད་བ་མི་བྱེད་དེ། ཉེས་ཐད་ཀྱི་སྦྱེས་བུའི་སྟོན་ཅུ་མ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་དེའི་སྟོགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་རང་གི་རང་གིས་
བརྒྱུག་པར་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་དེས་ཡང་དག་པའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། སེམས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་མི་རུང་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་འབད་
དུ་བེན་ཡང་། སྤངས་པ་མི་ལྟོག་སྟེ། དེ་བརྒྱུག་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྐྱུས་ན།
སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ལྟོག་མི་སྲིད་དེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ལྟོག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ནུམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
མེད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་
ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་རྒྱར་བཞད་པ་རི་
ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཛིག་ལྟ་ཉེས་པའི་རྩ་བར་བཞད་པ་དང་མ་རིག་པ་རྩ་བར་བཞད་པ་མི་
འགལ་བར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན། དེ་ལས་བདག་དེ་
ལ་ཆགས་པ་དང་། བདག་གི་བ་དེར་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་ནུམ་པ་ཀྱི་རྒྱ་གཏི་ཐུག་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
འཛིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན། དེ་ལས་ཉེས་པ་ཀུན་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངོན་གཞན་ལས་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་འཁོར་བའི་རྒྱའི་གཙོ་

ཐོར་བསྐྱེད་པ་ན། འཁོར་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ངོས་མ་གཟུང་བའི་སྦྱོན་མེད་དེ། འདིག་
ལྟ་དེ་སྤངས་པ་ན། ཉེས་པ་ཀྱན་སྦྱོར་བར་རུས་པས་ཉེས་པའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིག་ལྟ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་དེག་པ་མ་ཡིན་ན། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་བའི་མ་
དེག་པ་སྦྱོན་བཞེད་པ་ན་འདིག་ལྟ་བསྐྱེད་ན་མི་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ། སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པས་དེག་བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་།
ཐྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྦྱ་བས་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དེག་བྱེད་ཆད་
མ་ཡིན་པ་དགག་པ་བྱས་པ་དགག་པ་ཉག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མགོ་
མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། དེགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་
ནམས་དོན་ལོག་པར་སྦྱོན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་བཅེ་བ་མེད་པ་དང་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཉེས་པ་ནམས་སྦྱེས་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཆོག་ཡིན་ན།
བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་བྱབ་སྟེ། དེ་ལ་དོན་ལོག་པར་སྦྱོན་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་དེག་བྱེད་པ་ལ་ལ་བརྟེན་པར་བྱེད་དོ། །སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཆོག་
ཡིན་ན་ལོག་པའི་དོན་ཅན་ཅེས་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོག་ནམས་དོན་བདེན་
པར་སྦྱོན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ནམས་སྦྱེས་
བྱ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སངས་རྒྱས་པ་གཞན་དག་བརྟེན་དོ། །

གཉེས་པ་ལ། བརྟེན་བྱའི་དོན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་སྦྱ་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་
བརྟགས་ལ་དགག་པ་རྟེན་བྱེད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་གོ་བྱེད་
ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། དོན་ཉིད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེག་
བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ནམས་ཆོས་ཅན། བྱེད་སྦྱེས་བྱས་བྱས་པ་མིན་ཡང་དོན་ལོག་པ་ཉིད་

སྟོན་མིང་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་དོན་ཤེས་ཤིང་གོ་བར་བྱེད་པ་དག་གི་རྒྱ་རག་གི་བརྟེན་སྐྱེས་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ལས་དོན་གོ་བ་འདི་ཡི་དོན་འདིའོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་པས་སོ། །རིག་བྱེད་སྐྱོན་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འདིའི་དོན་འདིའོ་ཞེས་བརྟེན་པ་རིག་པ་མེད་པར་ཡང་སྐྱོ་ཐོས་ཅམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིག་བྱེད་ལས་དོན་གོ་བའི་འབྲེལ་པ་ཐལ། བརྟེན་སྐྱེས་བྱ་ལ་མ་རྟོས་པར་རྟག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་དེ་ནི་དོན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་འབྲེལ་ཡང་། འཆད་པ་པོའི་རག་གི་བརྟེན་ལས་ཉན་པ་པོའི་སྒོ་ཡུལ་དུ་གསལ་དགོས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། འོ་ན། དོན་གོ་བ་ལ། འབྲེལ་པ་དངོས་པོ་བ་གཞན་དག་ཡོད་པར་བརྟགས་པ་དགོས་ཀྱས་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རག་གི་བརྟེན་ལས་དོན་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་གྱི་ཆིག་རྣམས་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྫོང་བྱེད་དུ་ངེས་སམ། དོན་དུ་མ་དང་འབྲེལ། དང་པོ་ལྟར་ན། འཆད་པ་པོས་བཤད་ཡང་དོན་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རིག་བྱེད་གྱི་ཆིག་གཅིག་འཆད་པ་པོ་མི་མ་སྟན་པས་བཤད་ན། གང་རུང་གཅིག་ལ་གོ་བ་རྩེད་ཟད་ཡང་མི་སྟེན་པར་ཐལ་ལོ། །དོན་དུ་མ་དང་རྫོང་བྱེད་དུ་མངོན་པར་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་གྱི་རག་རང་གི་བརྫོང་བྱེད་དོན་དུ་འགལ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་ཡང་གསལ་བར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྟེན་ལས་དོན་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆད་མར་སྟུབ་པའི་དོན་དུ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་སྟུབ་བྱེད་དུ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་

ཉིད་ཀྱང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བའི་
སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་ནི། རིག་བྱེད་སྒྲོན་དོན་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་
བ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་བཟོད་དགོས་ན། དེ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཇས་ཐ་དད་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བཟོད་བྱའི་དོན་སྟོན་
པའི་རུས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆིག་གང་ཞིག། སྦྲེས་བྱས་ལེགས་པར་མ་བྱས་
པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉིས་པ་དེ་སྤང་བར་འདོད་ནས་སྦྲེས་བྱའི་བཟོད་
འདོད་ཀྱིས་ལེགས་པར་བྱས་པོ་ཞེས་ཁས་ལེན་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་འདི་ནི་
དངོས་སུ་སྤང་ཆེན་གྱི་ཁྲས་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་ལོག་པར་སྟོན་པ་
དགག་པའི་ཆེད་དུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་སྦྲེས་བྱས་མ་བྱས་པར་ཁས་ལེན། དོན་སྟོན་
པའི་རུས་མེད་དགག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ། འབྲེལ་བ་ཉག་དངོས་དགག་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཅན་དང་ཇས་གཅིག་དང་ཐ་དད་
དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ། ཉགས་དགོད། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་སྒྲོན་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཉག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་ཅན་
ཁྱོད་རྣམས་མི་ཉག་པའི་ཕྱིར། དེས་བྱུབ་པའི་དོན་ནི། དོན་དང་སྤྱིའི་འབྲེལ་བ་དེ་སྦྲེས་
བྱའི་སྟོ་རྟོག་པ་ཡིས་ལེགས་པར་བཞགས་ནས་བྱས་པར་ཐལ། བར་ཅམ་གྱིས་
གཞག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་ཕྱི་མ་དང་འབྲེལ་བ་ལྟན་ཅིག་སྦྲེས་པ་

དགག། རྟེན་བཞིག་ན་བརྟེན་པ་མི་འཇིག་པའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྟེན་བཞིག་ན་བརྟེན་པ་འཇིག་པས་ཕྱིན་ཆད་དོན་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་པ་དངོས་པོ་བཞི་བཞིག །འབྲེལ་པ་གཞན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར།
གསར་བྱུང་གི་དོན་དང་ལྷན་ཅིག་འབྲེལ་པ་སྐྱེས་སོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤར་གསར་བྱུང་གི་དོན་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དག་
གསར་དུ་རྣམ་པར་ལྟོག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
པོ་ཅག་ལ་འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་འདི་དག་མེད་པར་
ཐལ། རྟོག་པས་རྣམ་པར་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་པ་ཅན་འཇིག་ན་ཡང་། བརྟེན་པ་འབྲེལ་པ་
འཇིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་བཞིག་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་
མི་འཇིག་པ་དང་འབྲ་བས། སྤར་ཀྱི་རྟགས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་
གསལ་བ་དེ་དོན་གཞན་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ་མི་རིགས་པར་ཐལ།
རྟག་པ་རྣམས་ལ་རྟེན་གྱིས་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ་དོན་ལ་ཡང་སྤར་རོ། །བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ཀྱང་། མངོན་པར་གསལ་
བར་བྱེད་པས་དོན་གཞན་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་ནི།
ལུན་ཁུང་གི་བྱམ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ལྷོན་མེའི་འོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་མི་
པན་བཞིན་དུ་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་འབྲ་གྲུབ་
ཟེན་ལྷོན་མེའི་འོད་ཀྱིས་རང་འཇིན་ཤེས་པ་སྐྱེ་བྱུང་དུ་བྱེད་པ་ལ། རིགས་པ་ཤེས་
པས་ལྷོན་མེའི་འོད་ཀྱིས་གསལ་བར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་

རང་འཇིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡི་རྒྱ་དབང་པོ་དང་ཡིད་
བྱེད་རྣམས་ཚོགས་པའི་ཆེ་ན། སྒྲོན་མེའི་འོད་གིས་ཁྱོད་ཤེས་པ་དེ་བསྐྱེད་པར་རུང་
བ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། དེ་དོན་ལ་མེད་པ་ནི། སྒྲོན་དེས་དོན་གཞན་གྱི་འབྲེལ་
པ་དེ་གསལ་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གང་གི་བྱིར་ན་གསལ་བྱེད་སྒྲོན་
རང་གིས་དེ་ལ་སན་པའི་དོན་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འབྲེལ་པ་ལ་སྒྲ་
བྱིའི་ཁྱད་མེད་པའི་བྱིར་ཉེ། འགྲུར་བ་མེད་པའི་བྱིར། རིགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་
ཡང་སྒྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོན་གྱི་འབྲེལ་པ་དངོས་པོ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་ཏུ་ཚུགས་པོ། སྒྲོན་
གཉིས་དང་རྩས་གཅིག་གསལ་ཐ་དད། བྱི་མ་ལྟར་ན། རྩོ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་སྒྲོན་དང་
འབྲེལ་པ་རྣམས་སྒྲ་ཚོགས་པ་གསུམ་ཏུ་སྒྲར་བར་འགྲུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲར་རུང་
གི་རྩས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་
ཁྱེགས་སོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། སྒྲོན་གྱི་རྩས་དེ་ཉིད་ཏུ་ཐལ། དེ་ལས་རྩས་ཐ་དད་མིན་
པ་གང་ཞིག །དེ་གསུམ་ཁྱབ་མཉམ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འབྲེལ་
པ་དོན་གཞན་ཉམས་སོ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཀ་མིན་ན། འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་
མ་བྱུབ་པར་ཐལ། སྒྲོན་རང་མཚན་གཉིས་དང་རྩས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཏུ་ཡང་
མེད་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩས་གཅིག་དང་ཐ་དད་འདི་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན། འབྲེལ་པ་རྟོག་པས་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་རྩས་ཐ་དད་པའི་བྱིར། སྒྲོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཆོས་
ཅན། གཞན་སྒྲོན་གཉིས་ལ་རག་ལུས་པའི་གཞན་དབང་གི་འབྲེལ་པར་མི་འགྲུར་

བར་ཐལ། དེ་ལ་བསྟོན་མེད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་གྲྭ་སྤྲོས་གཞན་དེ་
གཉིས་དང་རྒྱལ་གཅིག་དུ་འབྲེལ་པའི་འབྲེལ་བར་ཇི་ལྟར་འབྲུར་ཏེ་མི་འབྲུར་བར་
ཐལ། དེ་དང་རྒྱལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཞང་བ་འདི་གཉིས་རྒྱལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་
བརྟན་པའི་འཕྲོས་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བརྟན་ནས་འབྲུར་བའི་རིགས་པ་བསྐྱས་ནས་
བསྐྱོན་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བདེ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་
ལ་ཡོད་དམ། དེ་བསགས་པའི་དག་ཆོག་སོགས་ལ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། མིང་ཆོག་
དང་མ་འབྲལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་
དངོས་པོ་བཟད་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་
འབྲུར་བའི་ཕྱིར། ཞིང་ནི་འོག་མ་སྤྱད་པའོ། །འདི་ནི་དོན་གྱི་དོ་སྙེད་ཁྲད་པར་སྟོན་
པ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཡི་གེ་ལ་དོན་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པ་མེད་པར་བསྐྱོན་པ་ཡིན་གྱི། ཡི་
གེ་ཡིན་ན། དོན་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མིང་གི་སྤྱང་བའི་
མཐར་སྤྱག་པ་ཡི་གེར་ཤིང་ཏེ་ཆོན་པོ་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡི་གེ་
རིང་པོ་དང་སྤྱང་དུ་དང་ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་སོགས་ལས་དོན་གོ་བའི་རྒྱལ་པ་མེད་པར་
འབྲུར་རོ། །འདི་དག་ནི། བྱོད་པ་བ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྟག་ཅིང་དེ་ལས་དོན་གོ་བའི་
འབྲེལ་བ་ཡང་རྟག་རྒྱལ་སྤྱུ་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་ཆོག་སོགས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་དོན་དང་
དངོས་པོ་ཡི་འབྲེལ་བ་ཇི་ལྟར་སྤྱར་ན་འབྲུག་པར་འབྲུར་ཏེ་མི་འབྲུར་བར་ཐལ། བྱོད་
རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དེ། རྟག་པས་ཀྱུན་བརྟགས་པའི་དངོས་

མེད་ཡིན་པའི་བྱེད། འདི་ནི་རང་འབྲེལ་དུ། བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཆོག་གི་ཡན་ལག་གིས་དེ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན་ཞེས་ངག་ཆོག་སོགས་དོན་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དངོས་མེད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ངག་ཆོག་སོགས་དངོས་མེད་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་པས་ནི། སྡེ་བདུན་གྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཇོག་པའི་རིགས་པའི་གསང་མ་གོ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་ལྟོ་ལྟོར་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དོན་བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། གཞན་དུ་མི་འཐད་པས། སྐྱ་དེའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། མི་ལྟག་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་གཏད་པ་ཅམ་གྱིས་ངེས་མི་རུས་པ་མ་ཡིན་པས། བརྗོད་མི་ཤེས་པས་ཀྱང་སྐྱ་དེ་ཐོས་ནས་ཡིད་གཏད་ན་ལྟོ་ལྟོར་བའི་རྣམ་པ་འཆར་བར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་ལྟོ་ལྟོར་བ་དེ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ། དེའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ཡིན་ན། དེ་དེས་བརྗོད་པ་བརྗོད་མི་སྟོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བརྗོད་མི་ཤེས་པས་ལྟོ་ལྟོར་བ་མཐོང་བ་ན་ཡང་། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་དེའི་དངོས་མིང་དུ་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བྱམ་པ་དོན་དམ་པར་བྱུང་པ་དང་། དེའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ་ཀྱན་རྗོད་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་མ་ཤེས་པས། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལ་བརྗོད་པ་མ་སྟོས་པར་དོན་གོ་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་ལོག་ཏོག་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཆོག་ཀྱན་སྟོང་གི་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་རྗེ་ལྟར་མི་འགལ་བ་བསམ་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་རིག་བྱེད་མ་བྱས་པ་དགག་པ་ལ། མ་བྱས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤྱད་

བསྟན་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་ཆོག་ལ་བརྟགས་ན་མ་བྱས་པ་ཉིད་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། བྱེད་པ་པོ་མི་འབྲས་པ་རྟགས་སུ་མི་བྱང་། འདོན་པ་པོ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་མི་བྱང་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་རྣམས་མི་འབྲས་པའི་
ཕྱིར། མ་བྱས་ཀྱང་ཆད་མར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོད་པ་པ་ཆོས་ཅན། ལོག་རྟོག་ངན་
པའི་སྟན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་འདི་ལའང་འདི་ཁོ་
ན་བཞེན་ནོ། །ཞེས་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད་ཅིང་ཞེན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། མི་འབྲས་པའི་
རྟགས་མ་བྱབ་སྟེ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་པ་དག་གིས་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་
རྣམས་བརྒྱད་པ་དང་། མི་བྱ་བྱང་དང་། མི་བྱ་བྱང་ལྟ་དང་། སྒྲ་ཆོགས་བཤེས་གཉེན་
དག་གིས་བྱས་པར་འབྲས་ལ། གཟེགས་ཐན་པས་དབྱིག་གི་སྤྱང་པོས་བྱས་པར་འབྲས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ད་ལྟ་རིག་བྱེད་འདོན་པའི་སྐྱེས་བྱ་
འདི་སྟོབ་དཔོན་གཞན་ལས་མ་ཐོས་པར་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་ཆོག་དང་།
ཆོག་གི་བཀོད་པ་དག་བརྗོད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ལ། དེ་ལྟར་སྟོབ་དཔོན་གཞན་དེ་
ལའང་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པར་རྒྱས་པ་མེད་པས། དེ་ལྟར་རིག་བྱེད་འདོན་པ་པོ་ཆོས་
ཅན། འདོན་པ་པོ་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། འདོན་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་
རྟགས་ལས་ཐོག་མ་མེད་པར་བྱབ་ལ། དེ་ལས་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དང་། དེ་ལས་
ཆད་མར་བྱབ་པོ། །ཞེས་སྐྱོད་པ་པ་འགའ་ཞིག་སྤྱོད། །དེ་དགག་པ་ལ། ཐོག་མ་མེད་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་བྱབ། ཐོག་མེད་དུ་བྱབ་པས་མ་བྱས་པར་མི་འབྲས། དེ་
བྱབ་ཀྱང་ཆད་མར་མི་འབྲས་པོ། །

དང་པོ་ལ། ཉགས་མ་ངེས་པ་ནི། ཉག་མོ་འབངས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེས་བུས་
སྤེལ་ཞིང་བཅུམས་པར་མ་སྐྱེས་སྤང་དུ་བྱུང་བ་ཡི་གཞུང་གཞིན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན་ལ་
སོགས་པ་གཞན་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ན། རིག་བྱེད་བཞི་པོ་དེ་
ལྟར་ཐོག་མ་མེད་པ་དང་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པར་རྗེས་སུ་མི་དཔོག་སྟེ་དཔོག་རིགས་
པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་སྤྱི་མཐེན་པ་ཡོད་པ་ལས་གཞན་དུ་ད་ལྟ་གཞན་དག་གིས་
འདོན་པ་གང་མཐོང་སྟེ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར། རྩོམ་པའི་རྒྱ་སྐྱེས་བུ་དངོས་སུ་མ་མཐོང་
བ་ཅན་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་གཞན་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་སྐྱེས་བུ་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་
འབྱུང་བར་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཏེ། རྩོམ་པ་པོ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་
དག་དང་གཉིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་ཏུ་མཚུངས་པའི་བྱིར། བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མེ་
དང་བྱུད་ཤིང་བཞིན་དུ་འབྲས་བུའི་རིགས་གང་སྐྱེས་བུ་གང་ལས་བྱུང་བ་དེ་དང་རང་
བཞིན་བྱུང་བར་མེད་ན་སྐྱེས་བུ་ལས་སྐྱེས་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། རང་བཞིན་བྱུང་མེད་
ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་རིག་བྱེད་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པའོ། །སྐྱེས་བུས་
བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་བར་དག་ནི་མ་བསྐྱེད་པར་རིག་བྱེད་མ་བྱས་
པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་སྐྱོས་པ་སྤར་བཞོད་པ་གང་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་བྱུང་བ་འབྲལ་བ་ཅན་དུ་ཐལ། དེ་ལ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡི་
གེ་གཉིས་སྐྱེས་བུའི་འབྲས་བུར་མཚུངས་པར་མཐོང་བའི་བྱིར། དཔེར་ན། མཐོན་
པོས་བཏང་བའི་མེ་འདི་ཆོས་ཅན། མི་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། མཐོན་པོས་བཏང་བའི་
མེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཅེས་པ་དང་འབྲའོ། །སྐྱེས་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། སྤྱི་
དགལ། བསྐྱུག་དགལ། རྒྱས་པའི་བྱུང་བར་མི་རེངས་དུག་ཞི་བ་མཐོང་བའི་བྱིར་ཅེ་ན།

དེ་འདྲ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་ཆོག་ལ་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རིག་བྱེད་པ་སོགས་
ཡི་གེ་རྟག་པར་འདོད་པའི་རྒྱ་ནི། ཡི་གེའི་སྐད་དོད་ཨ་ཁྲ་ར་ཞེས་པ་འགྱུར་མེད་ལ་
འདུག་ལ། དེའི་དོན། གཞན་དག་ཡི་གེའི་རོ་པོ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་ཅིང་རང་ལུགས་
གདངས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀྱང་ཏུ་རིག་བྱེད་ཐོག་མ་མེད་པར་གྲུབ་པར་གྱུར་དུ་ཆུག་
མོད་ནའང་། དེ་ལྟར་སྐྱེས་མིན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་
ན། མིས་བྱས་པ་གཞན་ཡང་མི་ལ་མི་བརྟེན་ཞིང་། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར། གླ་གློ་ལ་སོགས་པས་མ་བག་མར་ལེན་པའི་ཐ་སྙད་
དང་། རྒྱང་པན་པས་ལས་འབྲས་མེད་པར་སྤྲོ་བའི་ཆོག་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན་སྐྱེས་
བྱས་མ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐོག་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྡོན་
མ་སྡོན་མས་འདུས་བྱས་པའི་རྒྱའི་རྒྱས་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
རིག་བྱེད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པར་གྲུབ་པས་ཆད་མར་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་
ཡོད་དེ། རྒྱང་ཐད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་ལོག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མ་
མེད་པས་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཆོས་ཅན།
བརྗོད་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་དག་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འཆད་པ་པོ་མི་མ་སྤུན་པ་དུ་མའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལས་དོན་གྱི་
ཁྱད་པར་མི་མ་སྤུན་པ་དུ་མ་ལ་སྦྱོར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡང་དག་ཤེས་པ་
ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། གཉིས་པ་ལ། ཡི་གེ་མ་བྱས་པ་དགག་པ་དང་། དག་མ་
བྱས་པ་དགག་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་ན། ཡི་གེ་འཕ་ངག་མ་བྱས།
དང་པོ་ལྟར་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པར་སྐྱབ་
པར་བྱེད་ན། ཚད་མར་འགྲུབ་པའི་འབྲས་བྱ་ཅིར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། འདིག་
ཏེན་པའི་ཡི་གེ་གཞན་དང་ཚད་མ་ཡིན་མིན་དང་། སྐྱེས་བྱས་བྱས་མ་བྱས་ཁྱེད་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཡི་གེ་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་མ་བྱས་པའི་ངག་དགག་པ་དང་།
ཡི་གེའི་གོ་རིམས་ཁྱེད་པར་ཅན་མ་བྱས་པའི་ངག་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ།
རྟགས་དགོད། ཐོགས་ཆོས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་ན། རིག་
བྱེད་ཀྱི་ངག་ནི་ཆོས་ཅན། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལས་རྩས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཡོད་ན་དེ་ལྟར་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དེ་ལས་
རྩས་ཐ་དད་པའི་ངག་ཆ་བཅས་དགག་པ་དང་། ཆ་མེད་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ། ཆ་རེ་རེས་དོན་མི་སྟོན་པ་དགག། སྟོན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་མའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། ཆ་དེ་རྣམས་ཐ་
དད་རེ་རེ་ནས་དོན་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཉིད་དམ་ཡོད། མེད་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་
དག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བརྗོད་བྱ་ལ་གོ་བ་བསྐྱེད་པའི་དངོས་སོ་ཅན་མིན་བཞིན་དུ་
དེའི་དངོས་སོ་ཅན་དུ་འདོད་པས་བཏགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཆ་
ཅན་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་རེ་རེ་ནས་དོན་ལ་གོ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། བླ་ཟེ་བྱེད་ལ་སེལ་ཏེ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་སོགས་བཞིན། འདོད་ན། སྐྱེས་
བྱས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆ་རེ་རེ་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་

ཡིན་ནའང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་སྡེ་སྤྱི་ནམས་པན་ཚུན་བཟོས་པ་མི་སྤྱིད་པར་
ཐལ། ཉག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརྗོད་བྱ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཆ་སྡེ་སྤྱི་དུ་མ་
ཅན་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ལོག་ཅིང་དོན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་རེ་རེས་དོན་
རྗེས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཅིག་རྟོགས་པས་ཀྱང་།
དག་གི་དོན་དག་རྟོགས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉགས་སྡེ་མཐོ། །ཆ་སྡེ་སྤྱི་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཐོས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེན་ཡང་། རིག་བྱེད་འཆད་པ་
ཞག་རིལ་པོ་དང་། ལྷ་བ་དང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ་བཟོས་པ་མི་
རུང་བར་ཐལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཐོས་པས་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་ཆ་མེད་མི་སྤྱིད། སྤྱིད་ཀྱང་མི་འཐད། དང་པོ་ནི།
རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་ཆོས་ཅན། སྡེ་སྤྱི་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། ཉག་པ་ཆ་
མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པར་ཐལ། ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། སྡེ་སྤྱི་
རིམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྤྱིད་པས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མི་རྟོག་པ་དགག་པ་
དང་། ཉག་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དག་ཆ་མེད་དེ་རྟོག་གམ་མི་རྟོག །མི་རྟོག་གོ་ཞེན། རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་
བཟོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྒྱ་གཞན་མ་མཐོང་བས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་ཆོས་ཅན།
བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཅོ་ལ་བ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བྱེད་པར་མཐོང་གི་རྒྱ་གཞན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཅིས་
ན་སྤྱིས་བྱས་བྱས་པ་མིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མི་ཐོས་པའི་སྐབས་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཐལ་བ་གཞན་

གྲིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་ཏྱ་པ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། ཏྱ་པར་དམིགས་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཐོས་པ་གང་ཞིག་ །དེའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་
དེ་ཐོས་པའི་འགལ་རྒྱུན་བྱེད་པའི་སྤྱི་བ་གཡོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། སྐབས་འགར་མ་ཐོས་
པ་དེ། འགལ་རྒྱུན་གྲིས་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པ་མིན་གྱི། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་
རིག་བྱེད་འཆད་པ་པོའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཙོལ་བ་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཆང་བས། ཏྱ་
ཏུ་ཐོས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་གྱི་སྤྱ་ཐོས་པ་ཅི་ནས་ཀྱང་རྒྱུན་གཞན་ལ་བསྟོས་
པ་ཡིན་པ་སྤྱ་སྟེ། རིག་བྱེད་གྱི་དག་ཆོས་ཅན། ཏྱ་པའི་རང་བཞིན་དུ་ངེས་པ་དག་ནི་
འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུན་གཞན་ལ་བསྟོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་སྟེ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་
ཡིན་དུ་ཚུགས་པོ་ཁོ་པོ་ཅག་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་མེད་དོ། །ཞེས་མི་སྤྱ་ལ། ཁྱོད་
ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མ་ཁྲབ་པ་དགག་ །ཁྲབ་ཆེས་པ་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི། དག་དེ་དག་
ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ་མིན། གལ་ཏེ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་
འཆད་པ་པོའི་ཁའི་བྱང་མ་གཏོགས། ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉན་ཤེས་གྲིས་དམིགས་པར་
མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་དེ་ཁོ་ནར་གནས་པའི་ཏྱ་པ་གང་ཞིག་ །རྣ་བའི་དབང་པོས་
སྤྱ་སྤྲད་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁས་སྦྱངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། དག་དེ་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཏྱ་པ་ཁྲབ་ཏུ་
ཡོད་དོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་གྱི་སྤྱ་ཐམས་ཅད་ཉན་པའི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པའི་སྤྱེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་གྲིས་ཅིག་ཅར་ཐོས་ཤིང་། དམིགས་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉན་ཤེས་

ཀྱི་གཟུང་དོན་གང་ཞིག །ཉག་ཁྲབ་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྤྱ་འདུས་བྱས་པ་
དགག་ལ། དབང་པོ་འདུས་བྱས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འཆད་པ་པོའི་བྱིས་ཐོས་རུང་དུ་འདུས་བྱས་པ་དམིགས་
པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཆོས་ཅན།
རྒྱུན་གང་གིས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འགྱུར་མེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་ནི། གལ་ཏེ། དབང་པོ་རྒྱུན་གྱིས་ལེགས་པར་
བྱས་པ་དེས་ཐོས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱིས་ཐོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྣ་
བའི་དབང་པོ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་མ་ལུས་པ་ཅིག་ཅར་
དུ་ཐོས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཐོས་རུང་གང་ཞིག །དེ་ཉག་ཁྲབ་ཏུ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེའི་ལན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ། དབང་པོ་རྒྱུན་གྱིས་ལེགས་པར་
བྱས་ཀྱང་སྤྱིའི་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་
དུ་ཐོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རིག་བྱེད་ངེས་པ་འཆད་པའི་རུང་དུ་
བསྐྱད་པའི་བྱིས་པར་ལས། རྣ་བའི་དབང་པོས་སྤྱ་ཐོས་པའི་རུས་པ་ཐ་དད་པའི་བྱིར།
ཅེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་ཡི་ཆོགས་པ་དུ་མ་ཡི་ཅ་ཅོ་ཅིག་ཅར་དུ་རྩི་ལྟར་ཡང་ཐོས་པར་
འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣ་བའི་དབང་པོ་སྤྱ་རེ་རེ་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པའི་
བྱིར། དེ་ལ་གལ་ཏེ། བརྗོད་བྱ་མི་སྟོན་པའི་སྤྱ་ཅམ་ཡིན་གར་བ་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་
ཐོས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྗོད་བྱེད་དུ་མ་ཐོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུལ་གཅིག་ཏུ་
རིག་བྱེད་འཆད་པ་པོ་དུ་མས་རིག་བྱེད་ཅིག་ཅར་བཤད་པའི་ཆོ། སྤྱ་ཅམ་ལས་རྩས་
ཐ་དད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཡོད་དོ་ཞེས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆེས་དད་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་

རིགས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སྐྱ་གཞན་དག་མི་འདོན་པར་གནས་ནས་རིག་བྱེད་གཅིག་
ཅིག་འདོན་པ་ན་ཡང་། སྐྱ་ཙམ་ལས་ཇུས་ཐ་དད་པའི་རྫོད་བྱེད་ཐོས་དགོས་ན། དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་པས་རི་ལྟར་ཡང་ཐོས་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། རི་ལྟར་ཡང་སྐྱ་ཙམ་ཇུས་ཐ་དད་ཏུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་བའི་དབང་པོ་སྐྱ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཐོས་པའི་རྒྱས་པ་ངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་
ཙམ་ལས་ཇུས་ཐ་དད་པའི་རྫོད་བྱེད་ཡོད་དེ། སྐྱ་ཙམ་གྱི་ཆ་རེ་རེས་དོན་སྟོན་མི་
རྒྱས། ཆ་སྡེ་ཕྱི་སྟོན་ཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པས། སྡེ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མེད་པའི་
རྫོད་བྱེད་དེ། གོ་རིམ་ཙན་གྱི་སྐྱ་ཙམ་གྱིས་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྫོད་བྱེད་
གྱིས་ཀྱང་དོན་སྟོན་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། ཉེས་པ་གང་དང་གང་གིས་ཀྱང་སྐྱ་ཙམ་རྫོད་
བྱེད་ཏུ་མི་འདོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་རི་ལྟར་རྫོད་བྱེད་ལ་མེད་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྫོད་བྱེད་
ལ་སྡེ་ཕྱིའི་ཆ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ཡོད་པར་ཐལ། སྡེ་ཕྱིའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་སྐྱ་ཙམ་དག་
གིས་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། ཡི་གེ་
ལས་ཇུས་ཐ་དད་པའི་རིམ་པ་མེད་པ་བཤད་ཟིན་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། སྐྱེས་བྱས་
བྱས་པར་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ལ། ཡི་གེ་སྡེ་ཕྱིའི་བཞོན་པ་མ་བྱས་པའི་དག་ཡིན་པ་དགག་གསལ་
པའི་རིམ་པ་མ་བྱས་པའི་དག་ཡིན་པ་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡི་གེ་སྡེ་
བཞོན་པའི་རིམ་པ་བྱད་པར་ཙན་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡི་གེའི་
གོ་རིམ་ས་ཆོས་ཙན། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་

ཡི་གེ་རྒྱལ་ས་དང་རྒྱལ་ཐ་དད་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་དེ་དག་ལ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱལ་པར་བཞག་པའི་གོ་རིམ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པས་གོ་རིམ་
གཞན་དང་གཞན་དུ་བསྒྱུར་དུ་བྱང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པས་བཞག་པའི་གོ་
རིམ་ལས་གཞན་ནི་འགལ་ཞིང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན། རྟག་པ་ཡིན་ན། གོ་རིམ་
གཞན་དུ་བསྒྱུར་བྱས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཉེས་པ་གཞན་ཡང་རིག་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མདུན་ནས་རྒྱབ་ཏུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་གོ་རིམ་དང་། སྔ་རྩོ་
མེད་པ་ཕྱི་རྩོ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་དུས་ཀྱི་གོ་རིམ་མེད་པར་ཐལ། ཆ་ཤས་མེད་བཞིན་དུ་
ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ་དང་། དུས་རྟག་པར་ཡོད་པར་བརྟེན་རིགས་པའི་ཕྱིར།
མི་རྟག་པ་དང་བྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཡང་ལུགས་དེ་ལ་མི་བྱང་བར་ཐལ། དེའི་སྐོར་
ཡང་སྔར་བརྟེན་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྟག་པ་ལ་གསལ་བ་མི་སྲིད།
སྲིད་ན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བ། གསལ་བའི་དོན་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འཆད་པ་པོའི་ལྷ་ཀློང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུས་གསལ་དུ་མི་སྐྱེད་
ཀྱང་བྱབ་ཟིན་རྒྱུ་རྒྱུས་གསལ་བའི་རིམ་པ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་དག་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ན། རྩོལ་བ་ལས་གསལ་བའི་ཡི་གེའི་རིམ་པ་འང་མ་བྱས་པའི་དག་མིན་ཏེ། རྟག་
པ་ལ་རྒྱུ་རྒྱུས་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྔར་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིག་
བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེའི་གོ་རིམ་ཆོས་ཅན། གསལ་དུ་བྱབ་པའི་འབྲས་བྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ།
ལྷ་ཀློང་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པའི་བྱ་བ་ཉིད་ལས་གསལ་དུ་བྱབ་
པའི་ཕྱིར། འདོད་དོ་ཞེ་ན། བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ལེན་ལས་འབྱུང་བ་དང་འདི་བསྐྱེད་ཚུལ་
བྱེད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། གསལ་བྱེད་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་ལྷ་ཀློང་ལས་སྔར་

མེད་གསར་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་
རིགས་འབྲས་བྱུང་བའི་གསལ་བྱའི་དོན་གཞན་དེ་འཛིན་གྱི་སྒོའི་རྒྱར་བྱེད་པ་
གསལ་བྱེད་དུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལུག་ཁུང་གི་བྱུང་གཞུགས་དང་
སྒོན་མེ་བཞིན་ནོ། །རིག་བྱེད་གྱི་རག་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
གྱི་ཆོགས་པ་ཡི་བྱ་བའི་སྤར་མེད་གསར་པའི་འབྲས་བྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལས་
གསར་དུ་རིས་པར་ཡང་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་ཐལ། གསལ་བྱེད་
ཅམ་གྱི་རྒྱ་ལ་རིགས་འབྲས་སྤར་མེད་གསར་དུ་བྱེད་པ་དེ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྤྱ་ཐོས་པའི་སྤྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་གསལ་བའི་དོན་དུ་མི་འཐད།
ཉན་ཤེས་སྤྲེས་པ་གསལ་བའི་དོན་དུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། སྤྱ་ཉག་
པའི་སྤྲིབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བྱེད་གྱི་ལྟར་ན། ལྟེ་ཀན་གྱིས་སྤྱ་དེའི་
ངོ་བོ་ཐོས་པའི་སྤྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བར་བྱས་པ་ཅམ་གསལ་བར་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། སྤྱ་ཐོས་པའི་སྤྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་ཅམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལ་
སོགས་པའི་རྒྱ་ཆོགས་གྱི་རྣམ་པ་འཇུག་རུང་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཅིའི་
ཕྱིར་ན། ཁྱོད་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་གཞན་
དག་ཀྱང་གསལ་བྱེད་ཅམ་ཡིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྟེ་ཀན་གྱིས་སྤྱ་བསྐྱེད་
ཚུལ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་གང་ཞིག། དེ་གསལ་བྱེད་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་
དུ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱ་རྣམས་ཀྱན་དོན་མེད་པར་ཐལ། ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་
བསྐྱེད་པ་མི་སྤྲིད། དེ་མེད་ན་གསལ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པ་དང་། ཡོད་ཟིན་དོན་ལ་སྤྱིར་བ་སོགས་གྱི་

གཏན་ཆོགས་གང་ཡིན་པ་དང་། སྟེ་ཅུ་སོགས་པའི་དཔེ་ལས་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་སོ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་བུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་པ་
ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར།
དངོས་སོ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ངན་གཞན་ཡང་སུན་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྟགས་ངན་དེ་དག་འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། རིག་བྱེད་གྱི་སྐྱ་གསལ་བའི་དོན་ནི། བྱབ་ཐེན་གནས་སྐབས་གྱི་བྱེད་པར་ལ་པན་
འདོགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱ་ཉན་ཤེས་ལ་གསར་དུ་གསལ་བར་སྤང་བ་གསལ་བའི་
དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཤེས་རྟག་པར་འགྱུར་བས་སྐྱེས་བྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར་
འགྱུར་ལ། རིགས་མཚུངས་པས་སྒོ་གཞན་ཡང་སྐྱེས་བྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར་འགྱུར་ན།
དེ་ཉིད་ཆད་མ་དུ་མ་དང་འགལ་ཏེ། སྐྱོད་པ་སོ་ཆོས་ཅན། སྒོ་ཆད་སོགས་སྐྱེས་བྱའི་
རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན། སྤར་སྒོ་སྐྱེས་བྱའི་
ཡོན་ཏན་དུ་ཁས་སྤངས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། བདེ་སྤྱག་སྐྱེས་བྱའི་རྟེན་ཅན་མིན་
པར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
གཞོད་པའི་ཕྱིར། སྒོ་ཉན་ཤེས་སྐྱེས་བྱའི་རྟེན་ཅན་མིན་པར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་དབང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་པར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སུ་དབག་པས་གཞོད།
མངོན་རྗེས་གྱིས་བྱབ་པའི་དོན་ལ། བྲགས་པས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ་གཞོད་པའི་ཕྱིར།
འདི་ནི། ཉན་ཤེས་གྱིས་སྐྱ་རེས་འགའ་ཐོས་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱ་རྟག་ན་
ཉན་ཤེས་ལ་གསལ་བ་འཕོ་འཕྱག་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་ཉན་ཤེས་རྟག་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་ལྟ་ན། སྐྱེས་བྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར་འགྱུར་བས་དེ་དང་རིགས་མཚུངས་པ་ལ་ཡང་

གཞོན་པ་བསྟན་ཏོ། །ཡང་ན། ཉན་ཤེས་ཉིད་དབང་ཡིད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་དོན་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ཅིང་། བསྟན་ཇེས་དབག་གིས་བྱུང་པས་དེས་ཀྱང་གཞོན་
ཅེས་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ལས་ཇེས་བ་དང་པའི་རིམ་
བའང་སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་རག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་སྤར་རིགས་བས་
གསལ་བར་དབྱད་ནས་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡི་གེའི་གོ་རིམ་དེ་ནི་
ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་སྦྱེས་བྱའི་རྟེན་ཅན་མིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོག་པས་ཆོས་དུ་
མ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རིག་སྒྲ་རྟག་པ་དགག་པ་ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་
དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ། རིག་བྱེད་ཆོད་མར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཅ་བ་དང་བྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དགོད། དེ་ལ་གཞོན་པ་
སྤར་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ཅམ་ནས་འདྲིག་པ་རང་
ཆས་སུ་ཇེས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འདྲིག་པ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་
བལྟོས་པ་མེད་པར་རང་ཡོད་ཅམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་རིགས་དེ་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་འདྲིག་
པའི་ལག་ཇེས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་མ་བྱུང་པ་སྤར། བྱུང་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་
སྤར། ཅ་བའི་རྟགས་མ་དེས་པ་སྤར་བའོ། །དང་པོ་ལ། འདྲིག་པ་དོན་གཞན་དགག་པ།
ཇེས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། མེ་ལས་ཤིང་གི་འདྲིག་པ་ཤིང་ལས་དོན་གཞན་དུ་བྱུང་པ་དག་ཕྱིས་སྦྱེ་བས་

ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པ་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། མེས་བསྐྱེད་གསལ་མེས་སུ་ཡང་ཤིང་མཐོང་
བ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། དེའི་སྤར་མཐོང་བ་གང་ཞིག །ཤིང་འཛིག་པའི་ལྡན་སུ་
མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཛིག་པ་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ཤིང་འདི་ཡི་
འཛིག་པ་ཡིན་པས་ཕྱིས་མི་སྤར་རོ་ཞེ་ན། མེ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་འཛིག་པ་གཞན་ནི་
ཆོས་ཅན། རི་སྤར་གཞན་ཤིང་གི་འཛིག་པར་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལས་
ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཤིང་གི་འཛིག་པ་ཡིན་ཡང་སྤྲ་སྟེ། མེས་བསྐྱེད་གསལ་མེས་སུ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཤིང་མི་སྤར་སྟེ་སྤར་རིགས་པར་ཐལ། སྤར་སྤར་བ་གང་ཞིག །ཕྱིས་མི་སྤར་
བའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཛིག་པ་དོན་གཞན་དེས་བཟུང་ཞིང་ཟེལ་གྱིས་མནན་པའི་
ཕྱིར་སྤར་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤིང་གི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ལྡན་ཀྱི་རོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་མ་
སྟེད་པར་འཛིག་པ་དོན་གཞན་དེས་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་མིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་
ན། དེ་ལྟ་ན། དེས་དེ་ཉམས་པར་མ་བྱས་པར་སྐྱབས་པ་ཅེས་དུ་འབྱུང་བ་གང་
ཞིག །དོན་གཞན་དེ་ཡིས་དེ་མི་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། གོས་ཀྱིས་བྱམ་པ་བསྐྱབས་པ་ལྟར་
རོ། །ཤིང་གི་འཛིག་པ་དོན་གཞན་དེ་ཆོས་ཅན། འཛིག་པ་ཅན་དུ་ཐལ། རང་རྒྱ་ལས་
སྟེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་རང་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེར་ཁྱོད་བཞིག་པར་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་། དུས་དེར་ཤིང་མཐོང་བར་འབྱུང་བར་
ཐལ། དུས་དེར་ཤིང་མི་མཐོང་བའི་རྒྱ་འཛིག་པ་དོན་གཞན་དེ་བཞིག་པའི་ཕྱིར།
བྱམ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གོས་བསལ་བ་ལྟར་རོ། །འདི་དག་གི་དོན་མ་ཉོགས་པར་བཞིག་
འཛིག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། གནོད་པ་བརྗོད་པ་ནི་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དངོས་པོ་དེའི་

ཇེས་ཉམས་པའི་བཞིག་པ་ཉིད་དེའི་འཇིག་པར་འདོད་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི་
རང་ལུགས་མིན་ནོ། །ཐུབ་པ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ནག་པའི་གསོད་བྱེད་བསད་པ་ན།
བསད་ཟིན་གྱི་ནག་པ་སྤར་འབྱུང་བ་མིན་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་འད་ཤིང་གི་
འཇིག་པ་བཞིག་ཀྱང་སྤར་ཤིང་མི་འབྱུང་བ་སྤར་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དཔེ་
དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། ནག་པའི་གསོད་བྱེད་བསད་ཀྱང་ནག་པ་སྤར་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་
ཤིང་གི་འཇིག་པ་བཞིག་ཀྱང་། ཤིང་སྤར་མི་འབྱུང་བ་དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ནག་པའི་གསོད་བྱེད་ནག་པའི་བསད་པ་སྟེ་སྟོག་འགགས་པའི་ཆ་ཉིད་མ་
ཡིན། ཤིང་གི་འཇིག་པ་དེ་ཤིང་ཞིག་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཁས་སྤངས་སོ། །

ཡང་ན། ཐལ་ཆོས་སྤར་པ་ལ། ཉམས་ནི་ནག་པ་བསད་ཇེས་སུ་མི་དེ་བསད་ཀྱང་
ནག་པའི་གསོད་བྱེད་བསད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིས་ཀྱི་མི་དེ་ནག་པའི་
ཕྱིར། བསད་པ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ནག་པའི་གསོད་བྱེད་ནག་པའི་བསད་པ་
སྟེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་སོ། །འོ་ན། འཇིག་རྟེན་ན་སྟེས་བྱ་དེའི་གསོད་བྱེད་ངས་ཕྱིས་
བསད་དོ། །ཞེས་པའི་ཐ་སྟན་དོན་དང་མི་མཐུན་པར་འབྱུང་རྟེན་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ།
ཅོད་པ་པོས་ཤིང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་འཇིག་པ་དོན་གཞན་དེ་ངས་བཟུང་དུ་བྱས་
ནས། དེས་ཤིང་མེད་པར་བྱས་པའི་དཔེར་བཞེད་པ་ལ་གཞོད་པ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ལྟ་ན། ནག་པ་བྱུང་དུས་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་མི་དེ་ནག་པའི་གསོད་བྱེད་དུ་ངས་
གཟུང་དུ་བྱས་ནས་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ནག་པའི་བསད་པ་སྟེ་སྟོག་འགག་
པའི་ཆ་སྟེད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནག་པ་སྟོག་
འགགས་པ་དང་དུས་མཉམ་མམ། དེ་ཕྱིན་ཆད་ཁོ་རང་བྱུང་གི་སྤར་པ་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིབ་སྒྲིམ་བྱ་གཅིག། འག་པའི་གསོད་བྱེད་ཡང་ཡིན། དེ་འག་པ་ལས་ཕྱིས་བསད་
བ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །འོ་ན། འག་པ་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་འདིས་
འག་པ་བསད་དོ་ཞེས་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིབ་མེད་དེ། འདིའོ་ཞེས་
བའི་ཡུལ་ན། སྤྱི་ཕྱི་ཆ་ཅན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འག་པ་ཤི་བའི་སྤར་མེད་པའི་
ཕྱིས་ཀྱི་མི་འདི་ཁོ་ནས་བསད་ཅེས་ཟེར་ན། ཐ་སྙད་སྒྲིབ་ཅན་ཁོ་ནའོ། །

གཉིས་བ་ནི། དེས་ན་ཤིང་ཉིད་འཇིག་པའི་རྣམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་དགོས་ཏེ། ཤིང་
གི་འཇིག་པ་ཤིང་ལས་རྣམས་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་དེ་དང་བྱུབ་སྟེ་རྣམས་གཅིག་པའི་
ཕྱིར། ཤིང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་མེ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་གི་འཇིག་པའི་རྒྱ་མིན་པ་ཉིད་དུ་
ཐལ། དེ་སྒྲིབ་དུ་སོང་བ་མེད་པར་ཡང་ཤིང་གི་འཇིག་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཤིང་དང་
ཤིང་གི་འཇིག་པ་ཆོས་ཅན། རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པར་
ཡང་མེད་པར་ཐལ་རྣམས་སུ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་བ་དང་། དེ་
ལ་ཅོད་བ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱམ་པའི་འཇིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་ཅན་ཡིན་ན་ཏྲག་ཏུ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་ན། བྱམ་པའི་དངོས་སོ་དང་དེའི་འཇིག་པ་བྱམ་པའི་དངོས་སོར་མེད་པ་
དག་དུས་མཉམ་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བྱམ་པ་གནས་པའི་
སྐབས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདིས་ནི་ཐོ་བ་སོགས་རྒྱུན་བྱམ་པ་བཞིག་པ་ལ་
བྱམ་པའི་འཇིག་པར་བསམ་ལ། དེ་མི་འཐད་དེ། བྱམ་པའི་བཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་
པའི་རྣམ་ཉིད་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སོར་མེད་པའི་ཕྱིར།
གནས་མ་བྱ་བའི་སྟེ་བ་སོགས་ཀྱིས་བྱམ་པ་ཞིག་པ་ཉིད་དུ་བྱམ་པའི་འཇིག་པ་དང་།

དེ་ཉིད་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྟག་པ་
 ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བ། གཞུང་འདིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་
 ཏེ། དེ་ལྟ་ན། རྣམ་པ་བཞིག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། བཞིག་འཛིག་གཅིག་དུ་འདོད་པའི་ཕྱགས་ལེགས་པར་གནས་པར་
 འགྱུར་རོ། །རྟགས་མ་བྱུང་ན་ཡང་། འཛིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་བྱུང་རྟག་པ་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྟག་སྤྱི་མ་མ་བྱུང་ན།
 རྣམ་པ་རྒྱས་བསྐྱེད་ནས་བཞིག་པ་མི་སྲིད་ན། རྟག་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་
 གངས་ཅན་གྱི་ཕྱགས་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གང་ཟག་གི་
 འཛིག་པ་རྣམས་པར་བཅད་པའི་མེད་པར་དགག་པ་ཆད་མས་བྱུང་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་
 ཁོང་དུ་མ་ཚུད་པ་དེས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་རྣམས་པར་བཅད་ཅེས་གྱི་མེད་པར་
 དགག་པ་ཡང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཡང་ཁོང་
 དུ་མི་ཚུད་པས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་སློབ་པ་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་
 ལ་ངེ་སྲིད་བག་ཆགས་མ་ཐུག་པོ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
 གཞུང་ཡང་། ལྟོད་ཉིད་བསྟན་པའི་སྟོད་དུ་མི་རུང་བས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་
 ལེགས་པར་བསམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་འཛིག་པ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
 འཛིག་པ་མེད། རྣམ་པ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་རྣམ་པའི་འཛིག་པ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་
 གྲངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་རྣམ་པའི་འཛིག་པ་
 ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། རྣམ་པ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྣམ་པའི་འཛིག་པ་མེད་པར་

ཁས་སྒྲངས་པ་ལ། བུམ་པའི་དངོས་པོ་ཡེ་ནས་འཛིག་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཐལ་བར་འགྱུར་བ་གཞིན་བྱེད་དུ་མི་བྱང་བར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བུམ་པའི་དངོས་
པོ་ཕྱིས་བྱང་གི་འཛིག་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིས་འཛིག་པ་དག་དུ་མི་འདོད་ཅིང་དངོས་པོ་
ཀུན་རང་གི་རྒྱ་ལས་འཛིག་པའི་རང་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ནི། འཛིག་པའི་རྩ་ཡིན་ན་དངོས་པོའི་འཛིག་པ་ཞེས་
བྱུག་སྐྱ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། རང་གི་རྒྱ་ལས་འཛིག་པར་སྐྱེས་ན། རྒྱ་མེད་ཕྱིར་
ན་འཛིག་པ་ནི། ཞེས་བྱེད་རང་གིས་འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པའི་གནས་སྐབས་དེ་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་བཤད་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་འཛིག་པ་དངོས་པོ་ལས་ཕྱིས་བྱང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་
བལྟོས་པ་མེད་པ་དེ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་དང་འཛིག་པ་རྩ་
ཐ་དད་པས་བྱུག་སྐྱ་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་སེམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དེ་དེའི་
འཛིག་པ་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་དུ་སྟོ་བཏགས་ནས་བྱུག་སྐྱ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། རང་རྒྱ་
ལས་འཛིག་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟག་པ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། བུམ་པ་བཞིག་ནས་
མེད་པ་བུམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པའི་འཛིག་པ་
བུམ་པ་རང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བུམ་པའི་བཞིག་པ་བུམ་པ་དང་
རྩ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་བརྟགས་ན། བཞིག་རྩེས་སུ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་
པའི་སྟོན་གྱི་ནམ་རྟོག་འདི་ནི་བྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བུམ་པའི་བཞིག་
པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་རྩ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་བརྟགས་པ་དེ་ཡི་སྟོན་ཉིས་
པ་ཅུང་ཟད་དུ་ཡང་འགྱུར་བ་མེད་དེ། བྱོད་བུམ་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཅམ་ཞིག་གི་

དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པའི་བཞིག་པ་རྩམ་ཡོད་དུ་འདོད་པ་ལ་རྩམ་གཅིག་
དང་ཐ་དད་བརྟགས་ན། སྤར་བ་ཤད་པའི་སྐྱོན་གྱི་ནམ་ཉིག་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རྟེ།
འཛིག་པ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་ངེས་པར་དངོས་པོ་དང་
རྩམ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཏེ་རང་ལ་ཡང་བྱམ་པ་ཕྱིས་བཞིག་ནས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
བཞིག་པ་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་དུ་བ་ཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་སྤྲད་ཅིག་
མར་སྤྲོ་བས་ཕྱིས་བྱམ་པ་བཞིག་ནས་མེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ནི་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་བཞིག་པ་རྩམ་གྲུབ་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བར་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་རྟེ།
བྱམ་པ་བཞིག་ནས་བྱམ་པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་མིན་ཞེས་བྱ་བའི་མེད་དགག་ཅེས་
ཞིག་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
གང་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་འཛིག་པ་འགལ་ཞིག་གི་དོན་གཞན་གྱི་བལྟོས་པར་འགྱུར་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱམ་པའི་འཛིག་པ་ལ་པན་པའི་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཡང་མི་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། བྱམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་པན་པའི་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་ན། དོན་གཞན་དེ་ལ་
བལྟོས་པར་འགྱུར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུ་ལས་འཛིག་པར་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་
དེས་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་འཛིག་པ་རྒྱུ་ཡི་མེད་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས།
དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ་ལས་སྤར་འཛིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་དང་། སྤར་ཡོད་པ་ཉིད་
དང་འཛིག་པ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་བསམ་པ་ཡིན་རྟེ། དངོས་པོའི་འཛིག་པ་
རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འཛིག་པ་རྒྱུ་མེད་ཡིན་ན། ཉག་ཏུ་ཡོད་པས་
སྐྱེས་པའི་སྤར་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་དེ་འདོད་ན། འཛིག་པ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་

དགོས་པས། དེ་གཉིས་གང་སྐྱེས་པའི་སྤར་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་ཚུད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ལྡན་གྱི་བྱམ་སོགས་འགའ་ཞིག་ཉིད། རོགས་བཅས་
ཉིད་དུ་འདོད་ཀྱང་སྒོ་ལ་སོགས་པ་རོགས་མེད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་ལྡན་གྱི་ཡོད་
པ་བྱམ་སོགས་རྣམས་འདིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་། སྐྱེ་ལྡན་མིན་པའི་དངོས་པོ་
ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་འདིག་པ་མིན་པས་དངོས་པོ་ཡིན་ན་འདིག་པས་ཁྲབ་པ་མ་
ངེས་སོ་ཞེ་ན། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། འབྲས་བུ་སྒོ་དང་བྱམ་པའི་རང་བཞིན་
རོགས་བཅས་རོགས་མེད་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡི་རང་
བཞིན་གྱི་བྱམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་
ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམས་མེད་ཅིང་། དངོས་པོ་འདིག་
པར་སྐྱེས་པས་ཁྲབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་ལ་འདིག་པས་ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན།
སྤྱད་དོན་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་བ་
ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་འདིག་པའི་ཁྲབ་པ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་བ་རིག་བྱེད་
ཀྱི་སྤྱ་བཟང་མ་སྤྱར་ཡང་དོན་སྟོན་པའི་བྱམ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ལ་ཡང་། རིག་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་སྟོན་པའི་བྱམ་པ་འང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབྲེལ་བ་
རྣམས་གྲུབ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཟུར་དུ་མ་སྒོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤར་
བ་འད་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་འགོག་པའི་སྐྱོན་གྱིས་བསལ་བ་གོ་བྱས་བས་མ་
བ་འད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རིག་བྱེད་ཆད་མར་སྐྱབ་པའི་སྤར་གྱི་རྟགས་ལ་མ་ངེས་པ་གཞན་

བསྟན་པ། ཉགས་གཞན་དགག་པ། སྒགས་མ་བྱས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་བྱིར། ཅེས་བྱ་བའི་གཏན་ཆོགས་དེ་ཉིད་རིག་བྱེད་ཀྱི་
སྐྱེ་རི་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་ཀྱི་དོན་ཤེས་པའི་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱར་སྐྱབ་
བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱའི་ཉེས་པས་བྱས་པའི་སྦྱོན་མེད་པའི་མེ་དང་ཆེ་
བའི་འདྲི་ཟེར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་དུ་འབྱུང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱར་མཐོང་བས་མ་དེས་
པའི་བྱིར། ཡང་རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། མ་བྱས་པར་འདོད་རིགས་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། ཉག་པ་དག་ལས་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་དངོས་པོའི་རྒྱས་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་འགའ་ཡང་སྐྱེ་བ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་ནམས་མཁའ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་སྐྱེ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། ཉག་པས་རང་འདྲིན་ཤེས་པ་ཅེས་ཡང་བསྐྱེད་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཅེ་ན།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམས་མཁའ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་དག་ཆོས་ཅན། འབྱུང་སྐྱང་འབང་ཞིག་
དེ་ལ་དམིགས་ནས་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཀྱི། གཟུང་དོན་ཀྱི་སྦྱོད་ལུལ་ཅན་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམས་རང་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་དེས་སྒོ་
བཏགས་པའི་སྦྱོད་ལུལ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཆོག་ཡིན་ན། བདེན་པའི་དོན་
ཅན་ཡིན་པས་བྱབ་སྟེ། ཉགས་ལྟོག་པ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་དེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་
འགལ་བ་ལོག་པའི་དོན་ཅན་ལ་བྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་དག་
ཁོ་ན་ལ་ལོག་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱིར། དེས་ན། ལྟོག་བྱབ་དང་ཕྱོགས་
ཆོས་ཡོད་པས་ལྟོག་པ་གཅིག་ལྟ་ཅན་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་

དགག་པ་ལ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་མེད་པ་དང་། གོ་བྱེད་ངོས་གཟུང་བ་དང་།
ཐོག་ཁྲབ་གཅིག་བྱ་ཅན་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆོག་ས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་དོགས་པར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐོག་ཁྲབ་མི་
འགྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་། དེ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐོག་
ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་བྱུབ་སྟེ། ལོག་པའི་དོན་
ཅན་ལ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་མེད་དེ། སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་མཐོང་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་ལ་
སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་མཐོང་བས་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ཡོད་པ་དགག་མི་རུས་པར་
ཐལ། ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་འགལ་བ་དག་ལ་ཡང་ཤེས་
བྱས་ཐུན་མོང་དུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་པས། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་གཉི་ག་མཐོང་པའི་ཕྱིར། ལོག་
པའི་དོན་ཅན་ལ་མ་བྱས་པའི་ཆོག་མེད་དེ་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པས་གཞོད་དོ་
ཞེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱན་ལ་མེད་པ་ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་མི་དམིགས་པས་མི་འགྲུབ་
པར་ཐལ། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཉག་ས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ལས་ཐོག་པ་ཉིད་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་ཐལ། དེ་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མ་བྱུབ། ཡོད་
པར་ཡང་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་ཉག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཅན་གྱི་ཆད་མའི་ཤེས་པ་ཡིས་བྱུབ་
པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བྱུབ་སྟེ། དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་རྗེས་འབྲེལ་ཁྲབ་པ་དང་། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཐོག་པའི་ཁྲབ་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཅན་ལ་

འགོད་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྫོག་ཁྲབ་བྱལ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཇེས་འགྲོའི་ཁྲབ་པ་
ཅན་དུ་ཐལ། རྫོགས་གང་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བསྐྱོག་པར་
ངེས་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་རྫོགས་དེ་ཉིད་ནི། འདི་ཡི་ཆོས་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་
འགྱུར་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་ཀྱང་རྫོག་ཁྲབ་ཡོད་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་ཇེས་
ཁྲབ་ཡོད་པར་བསྟན་གྱི། རྫོགས་ལ་སེལ་ཡོད་ན་ཚུལ་ཉི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དགག་པ་དང་།
སྒྲགས་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་
སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲགས་ཀྱི་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་བརྟེན་
དབང་གིས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དུག་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་པའི་སྒྲགས་རྣམས་ཆོས་
ཅན། ཡི་གེ་པལ་པ་ལ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲགས་ཚུམ་པའི་མཐུ་བྱུང་པར་ཅན་བྱལ་པའི་སྐྱེས་བུ་འགའ་
ཡིས་བརྟེན་བྱས་པའི་དབང་ཉིད་ལས་འབྲས་བུ་དེ་ལྟར་འབྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། གོ་རིམ་དོན་གཞན་དགག། བཀག་པ་ལ་གཞོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་བརྟེན་པ་མི་ལྟོས་པར་ཡི་གེའི་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་ཉིད་
ལས་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདོན་པ་དང་ཆོ་ག་སོགས་
ལོག་པར་སྐྱར་བ་གཞན་ལ་འང་འབྲས་བུ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
དེ་ལ་ཡི་གེའི་ངོ་བོ་བྱུང་པར་མེད་པར་ཆང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་བཤད་

ཟེན་བློན་པ་དང་། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གོ་རིམ་ལོག་པར་སྦྱར་བ་ལས་འབྲས་བྱ་མི་འབྲུབ་སྟེ། ཡི་གེ་ལས་
དོན་གཞན་པའི་གོ་རིམ་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འབྲིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་ཉིད་དུ་སྦྱར་བ་ཡི་བཞོད་པའི་
རིམ་པ་སྒྲགས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བཞོད་པ་འདར་སྦྱར་བསལ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྒྲགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ངེས་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། སྒྲགས་
བརྒྱས་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲགས་མ་བརྒྱས་ཀྱང་དུག་ཞི་བ་སོགས་
ཀྱི་དོན་ཉག་ཏུ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྒྱས་པའི་དབང་ལས་འབྲས་
བྱ་འབྲིན་པའི་ཉག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་འབྲིན་པ་ཆོ་ག་བྱས་པ་ལ་བཟོས་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡི་གེའི་དངོས་པོའི་དབང་ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་མེད་
དུ་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་བརྟུ་ལ་མི་བཟོས་པར་སྒྲགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་
ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པ་དེ་འདྲ་བ་ཡིན་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
གདོལ་པ་སོགས་ཀྱན་གྱི་འབྲས་བྱ་སྦྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྟུ་ལ་མི་ཟོས་
པར་ཡི་གེའི་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལས་དེ་ལྟར་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་
བྱ་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་བཟང་ངན་དང་ཆོས་
སོགས་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པའི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་སོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲགས་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་པོའི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་ཡང་བཟོས་པ་མི་
རུང་བར་ཐལ། རྒྱུན་གྱིས་ལེགས་པར་བྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཉག་མ་བྱུབ་ན།
སྒྲགས་སྒྲ་ཉག་པ་བྲམ་ཟེ་དང་དམངས་རིགས་སོགས་བྱེད་པ་པོའི་བྱུང་བར་ལས་

ཕྲགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྒྱེན་གྱིས་འདུས་
བྱས་པ་ཡི་ཡང་། འབྲས་བུའི་ཁྲད་པར་འབྲིན་པ་རིགས་བཟང་ངན་ཅམ་གྱིས་བསྐྱར་
རྒྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་རྒྱ་རིགས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱིས་འབྲས་བུ་རིགས་
གཅིག་དང་ཐ་དད་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རིགས་བཟང་ངན་ཡང་བདེ་ལ་མི་སྟོས་པར་
ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སོ་སོར་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རིགས་བཞིའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བདེའི་
དབང་ལས་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། བདེའི་དབང་ལས་ཕྲགས་ཀྱིས་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་དེའི་
ཆོ་བམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་བཟང་ངན་ལས་འབྲས་བུ་འབྲིན་མི་འབྲིན་སོ་སོར་
ངེས་པ་སྤྲད་དེ། རྒྱེས་བུ་ཁྲད་པར་ཅན་གྱིས་བདེ་ལ་ཕྱར་བུས་པ་བཞིན་དུ་ཞི་སོགས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བམ་ཟེ་ཆོས་ཅན། རྩ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་
ནས་ཀྱང་ཕྲགས་སྐྱོར་བའི་བྱེད་པ་སོར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྲགས་རྒྱེན་
གྱིས་ཁྲད་པར་བྱར་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྲགས་གསལ་དུ་བསྐྱེད་པ་
མ་ཡིན་གྱི་བྱུང་བེན་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཅམ་ཕྲགས་སྐྱོར་བའི་དོན་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། ཕྲགས་སྐྱ་ཏྱག་པ་རྒྱེན་གྱིས་གསལ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཏྱག་པ་རྒྱེན་
གྱིས་གསལ་བ་དེ་ནི་གོང་དུ་བསལ་བེན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྲགས་བརྒྲས་པའི་རྒྱེན་
གང་ལས་ཕྲགས་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཆོད་ཕྲགས་སྐྱ་གསལ་བ་ཡིན་ལ། གསལ་བ་དེ་
ནི་དུག་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པར་སྐྱོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྲགས་མི་
བརྒྲས་པའི་ཉན་པ་པོའང་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
སྐྱ་བ་པོའི་ཕྲགས་སྐྱ་གསལ་བའི་ཉན་ཤེས་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པ་གང་

ཞིག །རིགས་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར། མདོན་པར་གསལ་པོ་མེན་པར་སྤགས་སྤང་ག།
གི་བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤུབ་ཤུས་བསྐྱས་བའམ་ཡིད་ཀྱི་
བསྐྱས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཞེ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེར་བའི་སྤགས་སྤྱ་
ནི་རྣ་བའི་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་སྦྱོར་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། བརྒྱད་པས་སྤགས་སྤྱ་རང་
མཚན་པ་དེ་ལས་ཡིད་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ཡིད་བསྐྱས་ཀྱི་ཡིད་སྦྱོར་དེའང་།
སྤགས་སྤྱ་གསལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཡིད་སྦྱོར་ཉོག་པ་ཚོས་ཅན། སྤགས་སྤྱའི་
གཟུང་དོན་ཅན་ཡིན་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཉོག་པས་བཏགས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བྱིར། འོ་ན་བྱེད་རང་ལ་ཡང་ཡིད་བསྐྱས་དོན་མེད་པར་ཐལ།
སྤགས་སྤྱ་རང་མཚན་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱེན་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། སྤྱ་
ལྟར་ལྟར་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་བསྐྱས་པ་སོགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བར་
ཐལ། སྤགས་ཀྱི་བརྟེན་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤགས་སྤྱ་རང་མཚན་པ་དང་། ཡིད་ལ་ཤར་
བའི་སྤྱའི་རང་བཞིན་རྣམས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་སྤྱིར་ཞེ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་
པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་བརྟེན་བརྗོད་པའི་
བྱིར། བརྟེན་པ་མི་སྟོས་པར་དངོས་པོའི་རྣམས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱེན་པར་འདོད་པ་ལ་
དེ་ལྟར་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤགས་ལས་ཞེ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེར་བ་བརྟེན་
ལ་བསྟོས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡི་གེ་ལས་
དོན་གཞན་པའི་གོ་རིམ་མེད་ན། ར་སུཤེས་ཐོས་པ་ལས་རོ་དང་། ས་རུཤེས་པ་ལས་
མཚོ་གོ་བའི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡི་གེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བྱུང་བར་

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གོ་རིམ། རོན་གཞན་མི་འབྲ་བར་ཡོད་པས་ཡིན་
 བོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་དེ་དག་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། གོ་རིམ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།
 འབྲས་བུ་རོ་མཆོ་སོ་སོར་མི་གོ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གོ་རིམ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། གོ་རིམ་སྙིང་བཤད་པ། དེ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་སྐྱབ།
 མ་བྱས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱུའི་གོ་རིམ་སྙིང་། ཡི་གེ་ར་སུས་ར་ཆོས་ཅན།
 རྒྱུའི་གོ་རིམ་སྙིང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤ་མ་སྤ་མ་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་མ་ཀུན་
 སྒྲོང་གི་ཤེས་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ལ། ཤེས་པ་རིམ་ཅན་ལས་སྤྱོད་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་
 བའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་དེ་དག་ལ་དངོས་འབྲས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཡི་གེ་སྤ་ཕྱི་དེའི་ཁྱད་
 པར་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་དེ་དག་ནི། རང་འཛིན་ན་བའི་ཤེས་པས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་
 རིམ་ཅན་དུ་རིས་པར་འཁྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་འབྲས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཀྱང་ཡོད་དེ།
 ཉན་ཤེས་སྤ་མ་སྤ་མ་དེས་བསྐྱེད་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་དེ་དག་
 རོས་པ་སྦྱར་མིན་དལ་བྱས་རོས་པ་ན། སྤ་མ་དེ་བྲན་པ་ལ་བལྟས་ནས་ཕྱིས་ཕྱི་མའི་
 བདག་ཉིད་ལ་བྲན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡི་གེའི་གོ་
 རིམ་འདོད་པ་དང་། གང་དག་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་རོས་ཀྱི་ཡི་གེ་མི་རོས་
 པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས། ཆོགས་རྒྱན་ལེགས་པར་འཛོགས་པ་ཤེས་པས་ནོངས་པའི་
 ལྷག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་དག་སྐྱེས་བུས་
 བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་སེམས་དང་ནང་འཛིན་པ་དང་བྲན་
 པའི་འབྲས་བུའི་སེམས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་གི་རྒྱ་དང་ཁ་ཅིག་གི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱི་གོ་རིམ་

དགའི་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་བྱིར། ཡི་གེའི་ངོ་བོ་དེ་དག་ལ་བྱང་པར་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོག་སྲ་མ་དང་ཆོག་བྱི་མ་དེ་དག་ལ་ཇུས་གཞན་
ཉིད་དུ་གནས་པས་བྱས་པ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདོན་པར་བྱེད་པ་པོའི་ཀྱན་སྒོང་གི་
འདུ་བྱེད་ལས། སྲ་བྱི་ཐ་དད་དུ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། ཡི་གེ་དེ་དག་ལ་གོ་རིམ་དོན་གཞན་
ཡོད་པས། རོ་མཆོ་སོ་སོར་གོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་པན་ཚུན་སྟན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་བ་
ན། བདའི་དབང་གིས་རོ་མཆོ་སོ་སོར་གོ་བའི་འབྲས་བྱའི་བྱང་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། ཡི་གེ་ནུམས་ཀྱི་
སྲ་བྱིའི་གོ་རིམ་དེ་འདྲ་ཆོས་ཅན། ཉག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱའི་འདོད་པས་
སྐེལ་བར་བྱེད་པ་ལས་འཇུག་ཅིང་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱས་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱའི་
འདོད་པ་དང་མི་འགལ་བར་བྱུབ་པ་ཅན་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡིན་ན་ཉག་པར་གནས་པ་
འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེའི་རིམ་པ་ཀྱན་སྐྱེས་བྱ་ལས་
སྐྱེ་བར་བྱུབ་སྟེ། སྐྱེས་བྱ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡི་གེ་ནུམས་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་དུ་བྱུབ་པ་
གང་ཞིག །དིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡི་གེ་གཉིས་ངག་ལ་བརྟེན་པའི་
སྒྲར་མཚུངས་པའི་བྱིར། དིགས་འབྲའི་དཔེ་ནི། མེ་གཅིག་བྱུད་ཤིང་ལས་སྐྱེ་བར་
བྱུབ་པ་ན། དེ་དང་མེར་མཚུངས་པའི་དིགས་པ་ལས་མེ་གཞན་ཡང་བྱུད་ཤིང་གི་
འབྲས་བྱར་བྱུབ་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་ལ་སོགས་པའི་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་སྟེར་
བ་དེ་དག་འདུས་མ་བྱས་སུ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད། བྱེད་པ་པོའི་སྐྱེས་བྱ་བྱང་པར་
ཅན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། དུག་ཞི་མི་རེངས་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་

སྐྱགས་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཡི་གཤེ་གོ་རིམས་གསར་དུ་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་ཐ་མལ་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་བྱུང་སྟེ། དུག་ཞི་བ་སོགས་གྱི་ཡི་གཤེ་གོ་རིམ་དང་། ཚོ་ག་ལ་སོགས་པ་གསར་དུ་ཚོམ་ཤེས་ཤིང་རང་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་འབྱིན་ཀུས་སུ་བྱིན་གྱིས་ཚོ་བ་པའི་མཐུ་དག་དང་ཐུན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ཐ་མལ་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་ལ་ཤེས་མཐུ་དེ་དག་མེད་པའི་བྱིར། དེ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་མཐུ་དེ་དག་དང་མི་ཐུན་པའི་ལམ་པོ་ཆེའི་སྐྱེས་བུས་སྐྱགས་བཞུས་པ་ལས་དུག་ཞི་བ་སོགས་མཐོང་པའི་བྱིར། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་པའི་ཡི་གཤེ་ཀུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་ཡང་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་རྒྱད་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་གིས། དེའི་གསང་སྐྱགས་འགའ་ཞིག་བྱེད་པར་འབྱུང་བ་ལས། དུག་ཞི་བ་སོགས་མཐོང་བ་དེ་དག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྐྱགས་བྱུང་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཙོ་བོ་རྒྱད་ཚོམ་པ་པོ་དེའི་མཐུ་ལས་བྱུང་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་བཤད་པའི་དམ་ཚིག་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་བྱུང་པའི་དོན་ནི། སྐྱགས་ལས་ཞི་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་འདོད་ཅིང་། བྱུང་མཐའ་འཆའ་པའི་སྐྱེས་བུ་དེས་སྐྱགས་ནམས་སྦྱིར་བྱས་པ་དང་ཁྱད་པར་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྐྱགས་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། བདེ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སྐྱགས་ཀྱི་དོན་དེས་འདོད་པ་སྐྱེས་བུས་བཏགས་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་ན་དོན་དེས་འདོད་པ་འགལ་

བཤོ་དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བྱ་ལ་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བའི་རྒྱས་པ་མེད་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། སྐྱེས་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བསལ་
 བ་ཡིན་ཏེ། འདིས་སྐྱེས་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་བྱུང་བའི་བྱིར། ཁྱད་པར་ཅན་
 སྟོང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བྱ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་
 ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བའི་རྒྱས་པ་མེད་དེ། སྟོང་དང་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་
 དག་སྐྱ་བ་དང་སྐྱེས་བྱ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་གང་བཟོད་
 བཤོ། །རྟགས་དེ་དག་ལས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་དོན་རྟགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་དག་ཆད་མ་སྟེ་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་
 གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་དཔོག་པས་རིགས་བྱེད་དོན་ངེས་རིག་ །ངེས་ངེས་སྟོང་བ་
 བ་ལ་བཤད་པས། རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཡོད་དེ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་འདོད་
 པའི་དོན་འདི་སྟོང་བ་བའི་སྐྱེས་བྱས་བཏགས་པར་ཐལ། སྟོང་བ་བ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་
 གང་ཞིག་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ནི་ཁོ་བོས་དོན་འདི་བཟོད་པར་བྱེད་པས་ཟུང་ཞིག་ །འདི་
 ཁོ་བོའི་དོན་མིན་ཞེས་བཟོད་པར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། སྟོང་བ་པས་འདོད་པའི་ཆད་
 མར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། སྟོང་བ་བ་དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་
 བྱིར། རྒྱལ་དཔོག་པ་དེ་བཞེན་ཏུ་སྐྱེས་བྱ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་
 པ་འགས་ཀྱང་བྱེད་ཅི། རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་གཞན་འགའ་མི་
 འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱལ་དཔོག་པས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་རིག་པ་གང་
 ཞིག་ །དེ་གཅིག་ཕྱིས་དེ་ཉིད་རིག་ལ། གཞན་གྱིས་མིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ནི་སྐྱ་

ཡིས་ཀྱང་བྱས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་སྒོང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་
མཐུན་དཔེ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་འགོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་། དཔེ་ཀླུ་དཔོག་པ་མཐོང་
བས་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་ནས། རིག་བྱེད་དོན་ངེས་རིག་
པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་ཁྱོད་གྱིས་སྐྱབ་རིགས་ཞེས་བའོ། །

དེའི་ལན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རིག་བྱེད་འཆད་པ་སོ་མང་ཡང་། གང་གི་ཆིག་རང་
གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིས་བྱུབ་པའི་
སྐྱེས་བུ་དེ་རིག་བྱེད་དོན་ངེས་རིག་པ་སོ་ཡིན་ནོ་ཞེན། ལྷ་དང་ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀླུ་དཔོག་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་འཇུག་བྱེད་ཏུ་ཡོད་པ་
སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉིན་ཏུ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཏུ་
སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་མིན་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཆིག་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་
མི་སྐྱ་བ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིས་བྱུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡིས་བྱས་པའི་ཆིག་དེ་ལུང་ཆད་
མ་ཡིན་ཞེས་ཐོབ་རིགས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དེས་ན་གལ་ཏེ་དབང་སོ་ལས་འདས་པའི་དོན་
རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་འགའ་ཡོད་དོ་ཞེས་མངོན་པར་འདོད་རིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཉིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལུང་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། མངོར་བསྟན་པ་དང་། ཀྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་
བྱེད་གྱི་དོན་ངེས་སྟོད་པ་པ་བདག་ཉིད་གྱིས་མི་ཤེས་བར་ཐལ། དེ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་
འདོད་ཆགས་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་གཞན་ལས་ཀྱང་རིག་བྱེད་དོན་ངེས་
རིག་པ་མིན་པར་ཐལ། གཞན་ཡང་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་རང་ཉིད་ལས་ཀྱང་
གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་ཏུ་དེ་རིག་པར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་རིག་བྱེད་ཐོས་

བསམ་གྱིས་དོན་ངེས་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཨ་ཁྱི་རྟོ་རྩྱུ་རུ་ཡང་ཉི་ཞེས་པའི་
རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་སྒྲགས་གྱིས་སྦྱངས་པའི་མར་མེ་ནང་དུ་ལྷགས་པ་ཁོ་ནའི་དོན་ཅན་དུ་
ཆད་མ་གང་ལས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཐབས་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན། མཐོ་རིས་འདོད་པས་མེ་ལ་སྦྱིན་སྒོག་སྦྱིན་པ་ལ་འཇུག་ཅེས་ཐོས་པའི་
ཨ་ཁྱི་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱི་ལ་བཟའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁྱོད་གྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མིན་ཞེས་
བ་འདི་ལ་ཆད་མ་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བརྗོད་སྦྱར་བའི་ཆེ་དེ་ལ་ཡང་རྗོད་བྱེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐབས་གཞན་ལས་མི་རྟོགས་པ་དང་། རིག་བྱེད་རང་ཉིད་ལས་མི་
རྟོགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལས་མི་རྟོགས་པ་དང་། ལུང་ལས་
མི་རྟོགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། གྲགས་པ་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ། ལོག་རྟོག་གི་རྒྱ་
ཡིན་པ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོག་ལས་སྒྲ་དེའི་དོན་
དེ་ཁོ་ན་ལ་རབ་རུ་གྲགས་པས་དོན་དེ་ཁོ་ནར་ཤེས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་
གྲགས་པ་གང་གིས། ཨ་ཁྱི་བའི་སྒྲའི་དོན་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཞན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་
པར་དབྱེ་བ་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲགས་པ་དེ་སྒྲ་ཆོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བའི་རུས་པ་གང་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་ཆོས་སྒྲ་མ་ལ་རྟགས་ནི། རིག་བྱེད་ལས་མཐོ་རིས་དང་ལྷ་མོ་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་མིན་པའི་དེ་ལས་དོན་ལོག་པར་བརྗོད་བ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། མཐོ་རིས་འབྲིག་པ་དང་ལྷ་མོ་གཙུག་སྟན་ལ་བརྗོད་པར་མཐོང་
ངོ། །ཨ་ཁྱི་བའི་སྒྲ་དེའི་འབྲེལ་པས་བཤད་པའི་ཆེ། སྒར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་

པར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཅ་བ་དེ་འབྲེ་སྤྲ་གཞན་རིག་བྱེད་འབྲེལ་པ་དག་ལ་ནི་ཚོས་ཅན།
 ཅ་བའི་དོན་ངེས་སྤྲུབ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གང་
 ཞེ་ག། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ངེས་འདོད་པ་ལ། ཅ་བ་དེ་འབྲེ་བའི་སྤྲོན་ཀྱི་ནམ་ཤོག་འཇུག་པ་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྲོད་པ་པ་ཚོས་ཅན། སྤང་ཡང་འཛིག་ཉེན་གྱི་
 གྲགས་པ་དེ་ལས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཤོགས་པར་འདོད་པ་འདི་ནི་ཅི་ཞེ་ག་ཡིན་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་དག་ཀྱང་མི་ནམས་ཀྱི་ཤོག་པ་དང་དེས་
 བསྐྱེད་པའི་ཚིག་གིས་བསྐྱུས་ལ། ཚིག་དེ་ཡང་ཆད་མར་མི་འདོད་པར། དེ་སྤྲུབ་བྱེད་
 ཡིན་པ་ལ་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་གྲགས་པ་
 ལས་བཀལ་ནས། ཁྱི་ཤ་ཐ་བ་ལ་འཇུག་པར་ཤོག་པ་ལ་རྒྱ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མེ་ལ་སྤྱིན་
 མེག་བྱེད་པ་ཨགྲི་བའི་སྤྲེའི་དོན་དེར་འཛིན་པ་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། གྲགས་པ་མིན་པའི་སྤྲུབ་བྱེད་མེད། འཛིག་ཉེན་ན་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་
 མིན་པའི་སྤྲུབ་བྱེད་མེད། འཛིག་ཉེན་ན་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་སྤྲུབ་བྱེད་ཆད་མ་ཉིད་མིན་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲེའི་དོན་ངེས་འདོད་པ་
 ལ་དོགས་པ་བསྐྱེས་པར་བྱེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དེ་ལ་གོ་བྱ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་
 སྤྲ་ནམས་རེ་རེ་འད་དོན་སྤྲ་ཚོགས་ལ་འཇུག་པ་ཅན་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་གི་སྤྲ་རང་ཉིད་ལས་ཀྱང་བརྗོད་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 དེས་པར་འདོད་པ་ལ་དོགས་པ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་གྱི། གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་
 སྤྲུབ་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ངེས་བྱེད་ཡང་དག་མ་མཐོང་
 པ་དག་གི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་གཞན་དུ་འཇུག་པ་མི་སྤྲོད་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་

ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་དེ་དོན་སྒྲ་ཆོག་སྟོན་རྒྱས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་འདོད་པ་སྐྱེས་བྱས་བཏགས་པ་དང་། དོན་གཅིག་ཁོ་ནའི་
རྫོང་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ། བརྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱིས་རང་གི་བརྫོང་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་རྒྱལ་
དཔོག་པ་ལ་བཤད། རྒྱལ་དཔོག་པས་ངེད་སྦྱོད་པ་བ་ལ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བྱ་
གཡོན་ཅན་འགའ་ཞིག་གྲོང་ཁྱེར་དེར་འགོ་བའི་ལམ་ནི་གཡས་མ་འདི་ཡིན་ཏེ་ཡིན་
འོ། །ཞེས་སྦྱོང་དུ་མ་འདི་ནི་སྐྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྐྱ་བ་དང་། སྐྱེས་བྱ་གཞན་གྱིས་
གང་ལ་ཡང་མ་བསྟན་བར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གཡས་མ་འདི་ཡིན་ཞེས་སྐྱ་བ་
གཉིས། སྐྱེས་བྱ་རང་གི་འདོད་པས་སྐྱས་མ་སྐྱས་ཀྱི་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ་སྐྱེས་བྱ་
དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱས་པ་གང་ཞིག་སྦྱོང་དུ་མ་ལ་ལམ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་ལྟར། རྒྱལ་དཔོག་པས་རིག་བྱེད་ལ་བསྟན་བཏགས་ནས། རིག་
བྱེད་དོན་ངེས་སྐྱས་པ་དང་། ལུ་སྟེགས་གཞན་གྱིས་གང་ལ་ཡང་མ་བསྟན་པར་རིག་
བྱེད་དོན་ངེས་སྐྱས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱས་མ་སྐྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
བརྟག་པར་གྱིས་ཏེ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐལ། ལུ་སྟེགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱས་པ་
གང་ཞིག །རིག་བྱེད་ལ་བརྟེན་ལ་སྟོས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
ངེས་པ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དོན་གཅིག་ཁོ་ནའི་གསལ་བྱེད་དུ་
ངེས་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྟེན་ལ་ན་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུག་ཏུ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐལ་ཆོས་སྐྱ་མ་ལ་རྟགས་ནི། བརྫོང་འདོད་ཀྱིས་བཞག་པའི་དོན་གྱི་

ངེས་པ་མ་གཏོགས་པར། གང་གིས་ཀྱང་བརྟེན་པ་མ་ལྟོས་ཤིང་དབང་པོ་ལས་འདས་
པའི་དོན་ངེས་ཤེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། སྤྱིས་བྱས་མ་བྱས་པ་ལ་རྒྱ་
དེ་མེད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། མཐུག་བསྟུ་བཤོ། །

དང་པོ་ནི། བརྟེན་འདོད་དེ་བརྟེན་བྱའི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་
འདོད་ལ་སྦྱང་བའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་དོན་སོ་སོར་ངེས་པ་དེ་ཡི་
གསལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ལུས་དག་གི་རྣམ་རིག་གི་སྒྲོན་ས་དང་པོར་གཞན་གྱི་སྒྲོ་ཡུལ་
དུ་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་དེ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་དུ་ངེས་པ་
གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་དེ་ནི་སྤྱིས་བྱས་བྱས་པ་
མིན་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བརྟེན་པ་མི་ལྟོས་
པར་རང་བཞིན་གྱི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་དོན་
གཞན་ལ་བཤད་པ་དེས་ཀྱང་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྐྱེད་མི་རུང་བར་ཐལ། འདིའི་
དོན་འདིའོ་ཞེས་འཆད་པ་པོས་བརྟེན་པ་ཡང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་
ཐལ་ལོ། སྒྲོན་མེད་དེ། བརྟེན་པས་རྟེན་བྱེད་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་དོན་ལ་འབྲེལ་
པའི་བྱེད་པར་གསལ་བར་བྱེད་པས་དོན་མེད་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་ཆོས་
ཅན་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་གསལ་བའི་ངེས་པ་འང་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དོན་གོ་བ་བརྟེན་པ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་དོན་སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་གང་ལ་
འདོད་པ་རང་རྒྱུད་པས་རང་དགར་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཨ་གླི་བའི་སྒྲ་སྒྲིད་པ་
པའི་འདོད་པ་ཁོ་ནའི་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་བཟའི་དབང་གིས་དོན་དུ་

མ་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཚུད་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་གང་བ་བརྒྱུག་བྱེད་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་བ་བཙུག་གཉིས་ལོ་ཡིན་ཞེས་
པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། མཐོ་རིས་འདོད་པས་
མེ་ལ་སྦྱིན་སྟེག་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དག་གཞན་ཡང་དེ་དང་འབྲས་བར་
བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་སྐད་སྟོན་པ་པ་གཞན་དག་ཟེར་རྟོ། །དེ་དག་གི་
པ་ལ། སྦྱབ་བྱེད་ཉར་སྤང་དུ་བསྟན་པ་དང་། བསྦྱབ་བྱ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ། རིགས་པ་ཤེས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒང་པོས་འདི་འབྲས་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་
དག་ཡིན་པ་བཀག་སྟེ། འདི་དང་མཚུངས་པ་ལྷག་ལྷན་འབྲེལ་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤིང་ཐོག་ལྷག་མ་འདི་ནམས་ཆོས་ཅན། རོ་མངར་པོར་འབྲས་སྟེ།
རོ་བོ་སྟེ་གཟུགས་སྦྱག་པོར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྤར་ཐོས་པའི་ཤིང་ཐོག་
བཞིན་ཞེས་པ་བཞིན་དང་། སྤུ་ནང་གི་འབྲས་ལྷག་མ་འདི་ནམས་ཆོས་ཅན། ཆོས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤར་ཐོས་པའི་འབྲས་དང་སྟོད་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཚུད་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་
མེད་པའི་ཕྱིར། སྤར་ཐོས་པའི་འབྲས་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་ནམས་ལྷག་ལྷན་དུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཆད་མས་བཀག་པའི་དོན་བརྗོད་པར་ཐལ།
སྟེས་བུ་རྟག་པ་ལས་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དང་ནམ་སྦྱིན་ལོངས་སྟོན་པ་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། ཐལ་ཆོས་སྤུ་མ་ལ། རྟགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ནམས་རྟག་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ཡོན་ཏན་དོན་

གཞན་སོགས་དབང་སོས་གཟུང་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་མི་
མཉམ་པ་ཏྲག་པ་རྒྱར་བརྗོད་པ་དང་། གནས་པ་མི་མཉམ་པ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་
གནས་པ་དང་། འདིག་པ་མི་མཉམ་པ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུས་འདིག་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཆད་མ་དང་འགལ་བ་དག་ནི་བརྗོད་པར་བྱེད་པར་ཐལ། ཆད་མ་
རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བསལ་ཞིང་བཀག་པའི་སྟོང་ཡུལ་ལམ། ལུང་ལ་བསྟོས་
པའི་རྗེས་དཔག་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་ཀྱིས་དུ་འདོད་པ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་དང་། རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་རྫོགས་ཀྱིས་དུ་
འདོད་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་བསལ་བ་དང་། རྒྱས་ལ་སོགས་པ་སྤྲིག་པ་འདག་བྱེད་
དུ་སྟོན་པ་ལ་ཁས་སྐྱེས་ཀྱིས་བསལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་ན་རིག་བྱེད་དེ་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་གཡེམ་མ་
སྤྱོད་ཀྱི་བདག་པོ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་མཚུངས་ཏེ། ཆད་མ་དང་འགལ་བ་ཀྱན་ཏུ་མ་
བསལ་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་འབྲེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་བྱུང་པའི་ཐབས་དང་།
སྦྱེས་བྱའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་མ་བསྟན་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་
སྦྱ་བ་ཅམ་གྱིས་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྦྱ་བ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཅམ་གྱིས་རིག་བྱེད་ཐམས་
ཅད་ཆད་མར་སྦྱབ་ན། འོ་ན། དག་སྦྱ་བའི་སྦྱེས་བྱ་འདི་ལ་ཆད་མ་མིན་པའི་ཆོག་ཅི་
ཡང་མེད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་གཅིག་ཅམ་མི་སྦྱ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱེས་
བྱ་མང་དུ་སྦྱ་བ་ལ། བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཀྱི་ཆོག་གཅིག་ཅམ་མེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་སྦྱིར་དགག་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྦྱ་ནི་ཆོས་ཅན། ཞེན་པའི་བརྗོད་

བྱེད་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་འབྲས་གང་ཡང་
མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྗོད་པ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ཅུམ་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་པས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་ལ་བྲབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་འདི་ལས་རྣམ་
པར་བརྒྱུག་པས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་
བ་གཉིས་སྤྱེད་ས་པའི་ཕྱིར། རྗོད་བྱེད་རྣམས་གྱིས་དོན་བརྗོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི།
བརྗོད་བྱེད་དོན་ཚད་མས་མཐོང་བས་བྱེད་པས་དོན་ལ་བརྟུན་ནས་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན།
སྤྱི་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་རྟག་མི་རྟག་ཏུ་བརྗོད་པའི་སྤྱི་ཐ་དད་སྦྱོར་མི་སྤིང་བར་ཐལ། རྟག་
མི་རྟག་པན་ཚུན་དག་འགལ་བའི་དོན་དེ་ནི། སྤྱི་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་ཏུ་འབྱུར་
བ་ཇི་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ། ལྷང་ཡོད་ན་ཞེན་དོན་ལ་མི་སྤྱི་བས་མ་བྲབ་པ་ནི།
དེས་ན། ལྷང་དེ་ལས་རྟོགས་པ་པོའི་ཞེན་དོན་གྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཡང་དེས་རུས་བ་
ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷང་དང་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱེད་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷང་ལོག་པས་དོན་མེད་དེས་སྤྱི་མི་འབྲུབ་
པ་ནི། ལྷང་དེ་ནི་དོན་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པ་ལོག་ན་ཡང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་
འབྲུབ་པར་མི་འབྱུར་བར་ཐལ། ལྷང་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དེའི་
ཕྱིར། དེས་ན་བསྐྱེད་དོན་མ་དམིགས་པས་མེད་དེས་སྤྱི་མི་འབྲུབ་པར་བྱུབ་པ་ནི།
ཕྱིར་ཞོལ་གྱིས་ཚད་མས་མི་དམིགས་པས་ནི། དོན་དེ་མེད་དེས་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཏུ་
མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། དོན་དེ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱིར་ཞོལ་གྱིས་དམིགས་པའི་དེས་པ་མེད་པ་
དེས་ནའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་དང་ཡང་ཡིད་ཆེས་ཆོག་ནི་མི་སྤྱི་བའི། སྤྱི་ལས་ཞེས་

ཕྱོགས་གཅིག་བདེན་པའི་ཉགས་ཀྱིས་ལུང་ཚད་མར་ཁས་སྒྲངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་
ན། ཁོ་པོ་ཅག་གིས་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་གནས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་སོགས་
པ་སྒྲོག་གྱུར་དང་། སྒྲོ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་གྱུར་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་དབྱེད་པ་
ལེགས་པར་དག་ཅིང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་གནས་ལ་ཡང་། རང་ཆེག་འགལ་བ་
སོགས་མེད་པའི་དབྱེད་པ་དག་ནས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བར་རྗེས་སུ་
དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དབྱེད་པ་མ་དག་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་བདེན་པས་
ལུལ་ཀུན་ལ་མི་སྦྱ་བར་དཔོག་པ་དང་། གཞལ་བུའི་གནས་གཉིས་ལ། ལུང་གཞི་ད་
སྦྱབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལྟ་བུ་མིན་ལོ། །

དེས་ན། ལེ་ལུ་དང་པོ་འདིར། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་ཚུ་ལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ལ། དེ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཡང་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཚུ་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་མ་རྟོགས་པ་ལས་ཡིན་པས། གཞན་སེལ་དང་དེའི་འཇུག་ཚུ་ལ་རྒྱས་པར་བསྟན་
ཏོ། །དེ་ལ་སྦྱར་རྗེས་དཔག་སྦྱེ་བ་ལ་སེལ་བའི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི།
འདིར་ནི་གོ་ལ་བ་དོན་གཉེར་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པའི་ལས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པས། དེ་ལ་སེལ་བའི་རྣམ་དབྱེ་མ་
ཤེས་ན་སྒྲོ་འདོགས་མཚན་པ་ལ་ཆོད་སྟམ་པ་དང་བཅང་མི་དགོས་པ་ལ་དགོས་སོ་
སྟམ་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པས་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་བསྒྲོག་
པའི་དོན་དུ་ཡང་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཕྱིར་ཆོ་ལ་གྱིས་མངོན་རྗེས་ཀྱིས་མ་དཔེགས་
པས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། ལུང་ལས་བཞད་པ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་འགྲུབ་སྟེ།

ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལུང་རྩོམ་
བས། ཡོད་ན་ལུང་ལས་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རིག་བྱེད་ཆད་མ་
ཡིན་པ་འགོག་པར་མཛད་དེ། སྤྱིར་ཕྱིར་རྟོག་གིས་ལུང་ལས་བཤད་པ་མ་མཐོང་
བས་མེད་པར་མི་འབྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱིར་རྟོག་གིས་མཐོང་
བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལུང་ཙམ་ལས་གསར་དུ་གོ་
བར་བྱེད་ན་བརྟུ་ལ་བཟོས་ལ། ལུང་གིས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་བྱུབ་ན་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མར་གྱུར་པའི་སྦྱེས་བྱའི་ལུང་སྟོན་བྱེད་དུ་ལོག་པ་དགོས་ཀྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་མཐོང་བས་མི་འབྲུབ་ལ། ལུང་དེ་ཡང་སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ལ་
ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། དོན་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱེས་བྱས་བྱས་
པའི་ལུང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་ཀྱང་། དེས་སྦྱས་པའི་ཆིག་ལ་བརྟགས་ནས་
དབྱེད་པ་ལེགས་པར་དག་ན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། ཐོག་མར་ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་
ཆད་མར་སྦྱབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་དེས་སྦྱས་པའི་ཆིག་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་ལྟ་བུ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལོག་རྟོག་ལྷན་པའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པ་ནི། སྤྱད་པ་སོ་སོགས་ཆོས་
ཅན། ཤེས་རབ་འཆལ་པའི་ལྷན་སོ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྟགས་ལྷ་ཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། མ་བྱས་པ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྦྱ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་འགལ་བ་དུ་མ་
སྟོན་པའི་རིག་བྱེད་ཆད་མར་སྦྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པ་འགས་
འབྲས་བྱ་བྱེད་པར་སྦྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། འབབ་སྟེགས་ཀྱི་ཁྱུས་ལས་ཆོས་འཕེལ་བར་

འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་མེད་ཀྱང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བས་
བྲེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཀྱི་སྡིག་པ་གཞོན་པའི་ཕྱིར་དུ་མེར་འཆོང་བ་སོགས་
གཏུང་བ་དུ་མ་རྩོམ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་རྣམས་སོ། །བྱང་གོལ་རྒྱ་འབྲས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
གྱུར་དང་། ཁྱད་མའི་བཅད་དོན་ཆད་མས་འགོག་པ་དང་། །དངོས་སྟོབས་ལྷུང་ལ་
ལུང་གི་གཞོད་སྒྲུབ་འདོད། །སྒྲུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆའ་བའི་རྟགས་གསུམ་ཡིན། ཆད་
མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་ལེའུ་བྲས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལས་རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལེའུ་དང་
པོའི་འབྲེལ་བའོ། །འདིས་ཀྱང་བྱབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་
ཐོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

། ངེས་ལེགས་དང་དེའི་ལམ་བཤད་པ་ཆད་མ་གྲུབ་པའི་ལེབ། །

༩ རྒྱུ་བཅུན་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །གཉིས་པ་རྟོགས་བྱ་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་དེར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་
ལག་གི་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་བཤད་པ་དགོད་པ་དང་།
དེའི་དོན་རྣམས་འགྲེལ་མཛད་པས་རྗེ་ལྷ་ར་བཀྲའ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞད་པ། རྟོན་པ་བདེ་
གཤེགས་སྟོབ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ཏེ། རྟོག་གི་ངན་འབྱུང་འགྲོ་བ་ལ་བཅེ་བས། །ཆད་མ་
གྲུབ་པ་ཚུལ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་སྟོས་ཏེ། འདིའི་བསྐུས་པའི་དོན་ནི། ཕྱིད་
སྤྲ་མས་མཆོད་བརྗོད་དང་། ཕྱི་མས་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བསྟན་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་
ཀྱིས་རྟོན་པ་ལ་རྒྱ་ཕྱན་ཆོགས་དང་། འབྲས་བྱ་ཕྱན་ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོད་
དོ། །རྒྱ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་གཉིས་ཏེ། བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཕྱན་ཆོགས། བསམ་པ་ནི།
འགྲོ་བ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བ་
ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་རྟོན་
པ་ལོ། །འབྲས་བྱ་ལ་ཡང་། རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་ཕྱན་ཆོགས་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་
རང་དོན་ནི། སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་བྱུང་པར་
གྱི་ཆོས་གསུམ་དང་ལྷན་པ་དང་། གཞན་དོན་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞིགས་པའི་ལམ་
གཞན་ལ་བསྟན་པའི་སྟོན་ས་འགྲོ་བ་སྟོབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། །དེ་ལྷ་ར་རྒྱ་ཕྱན་
སུམ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་དོན་གཉིས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
ཆད་མར་འབྱུངས་པར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་ཆད་མ་ཡང་

དག་ཅེས་བྱའོ།

ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི། དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་གི་ངན་པའི་
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྦྱར་བས། གནས་ལུགས་ལ་འབྲུལ་
པའི་འགྲོ་བ་དག་རྗེས་སུ་བརྩེད་པའི་ཆེད་དུ་བཤད་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོག་གས་
བཅད་བྱེད་ལྷ་མ་དོན་ལྡར་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་ཏེ། ཚད་མར་གྱུར་པ་དང་། འགྲོ་ལ་
པན་བཞེད་པ་དང་། སྟོན་པ་དང་། བདེ་གཤེགས་དང་། སྦྱོར་བའོ། །དེ་ཡང་། དང་པོ་
གཏན་ལ་དབབ་བྱ་བྱེད་པར་གྱི་གཞི་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་དེ་གཏན་ལ་འབབས་པ་
བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་སོ། །དེ་ལ་ཆོག་གས་བཅད་ཀྱི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་
ལུགས་འབྲུང་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བཤད་པ་ལུགས་ལྡོག་གི་འཆད་ཚུལ་གཉིས་
སོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། ཚད་མ་སྒྲོག་གྱུར་དོན་ཤེས་
ཡིན། །དེ་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར། ཅེས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་གང་ཞིག་གོམས་པས། དེར་འབྱུང་བའི་ཀུན་མཁྱེན་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་མེད་པར་གྲོལ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུའམ་རང་བཞིན་འདི་འདྲ་མཐོང་པའི་བྱིར།
ཅེས་པ་ལྷ་བུའི་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གྲོལ་བ་དག་གི་
ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ལུགས་འབྲུང་གི་བཤད་པ་མཛད་ལ།
གཉིས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ལུགས་ལྡོག་གི་བཤད་པ་མཛད་དོ། །

བསམ་པ་སུན་སུམ་ཆོག་གས་པ་སུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི། དང་པོའི་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་
པས་དངོས་སུ་བསྟན་ལ། དེས་མཚོན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། སྦྱོར་བ་སུན་
ཆོག་གས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཞན་དོན་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྦྱོང་

པའི་གཙུག་པོ་ཡིན་ལ། དེས་མཆོན་ནས་སྦྱོན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་
སྦྱོབ་པ་ཡང་སྦྱོན་པས། འཆད་ཚུལ་དང་པོས་ནི། སྦྱོན་པ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་པའི་
ཚུལ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འཆད་ཚུལ་གཉིས་པས་ནི། ཐོག་མར་བདེན་བཞི་
གཏན་ལ་པབ་ནས། དེ་ལས་ཏྲོགས་པ་ཕྱུན་ཆོགས་དང་། དེ་ལས་རྩ་ལྷ་མ་སྦྱ་མ་སྦྱོན་
དུ་སོང་བར་ཏྲགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ནས། ལམ་དེ་ནས་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱོན་པའི་ཤེས་
བྱེད་ཡང་དག་སྦྱོན་པར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་
ཕྱིར་བྱ། བསྟན་པ་སྦྱོན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་སྦྱོན་ས། སྦྱོན་པ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཆད་
མར་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བུའི་འདོད་དོན་འབྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་ཆད་
མར་བསྐྱབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཆད་མ་དག་ལས་དེ་འབྲུབ་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། དོན་གང་ཡང་བྱུང་བ་སྐྱབ་པའི་དོན་དུ་སྐྱབ་པ་ཆད་མར་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་
ཀྱི། མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐབས་དང་བཅས་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཉིད་
ཆད་མར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་དུ་ཡང་། སྐྱབ་པ་ཆད་མར་
བསྐྱབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྦྱེ་བ་སྦྱ་བྱི་དང་བདེན་བཞི་ལ་སོགས་པ་དངོས་
སྦྱོབས་རྗེས་དཔག་གིས་བྲུབ་པར་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྦྱོན་མེད་
དེ། ཐོག་མར་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ལ་མ་བརྟེན་པར། བདག་མེད་པ་
དང་། སྦྱ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་སོགས་ལ་ཏྲོག་པ་ཙམ་ཡང་མི་འཇུག་ན། དེ་དག་རྗེས་
དཔག་གིས་ཏྲོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཐོག་མར་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མངོན་མཐོངས་
ལེགས་དང་། དེ་དག་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་འཛིག་ཏེན་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་སྐྱག་

བ་བར་མ་ཆད་དུ་བསྟན་པ་དག་མཐོང་བ་ན། རྣམ་དཔྱད་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ངེ་
ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ཁོན་ལྟར་གནས་སམ། འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་རྣམ་པར་དབྱང་བ་ན།
དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་དག་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཐུབ་པ་ཆད་མར་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཆད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་
བའི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་ལ། ལུགས་འབྱུང་གི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་
བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། ལུགས་ལྡོག་གི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་བྱོན་བའི་ཤེས་བྱེད་བསྟན་
བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆད་མར་གྱུར་བའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱའི་
མཆན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལྷག་མ་བཞི་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཆད་མའི་སྐྱེས་
བྱའི་མཆན་ཉིད་དང་། དེར་བཟོད་པའི་ལམ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆད་མ་
སྐྱེའི་མཆན་ཉིད་དང་། ཐུབ་པ་འང་མཆན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་
ལ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞི་
དང་། མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ངོས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ། མི་སྐྱ་བ་ངོས་གཟུང་བ་
དང་། དེ་ལ་མ་བྱུང་པ་སྤང་བ་དང་། བྱུང་ཆེས་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ལ། མཛོན་པར་མཐོང་བ་དང་། དེས་པར་ལེགས་པ་ཐབས་དང་བཅས་པའི་
གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ནི་ཆད་མ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་མ་ལུས་པ་ལ་
ཡང་ཐུབ་པ་ཉག་གཅིག་ཆད་མ་ཡིན་ན། མཆན་ཉིད་གང་དང་ལྡན་པས་ཆད་མར་
འགྱུར་བའི་ཆད་མ་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད་དེ་གང་ཞེ་ན། སྡོ་འཛིན་མཛོན་སུམ་ཆད་མ་ཆོས་
ཅན། ཆད་མ་ཡིན་ཏེ་གསར་དུ་སྐྱ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་པ་
ཆད་མ་ཡིན་ན། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་བཅོས་སུ་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་བྱུང་བ་ན། དེ་དང་བྱུང་ཕྱེ་རྗེས་གཅིག་པའི་མི་སྤྱོད་
བ་ཉིད་ཀྱང་བྱུང་ཐེབ་པའི་ཕྱིར་རོལེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རོ་བོ་སྤྱོད་བ་
ཅམ་གྱིས་མི་སྤྱོད་བ་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཙོ་བསྐྱེད་ལ་སོགས་
པའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པར་རང་གིས་རི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་གནས་པ་ནི་ལས་ལ་མི་སྤྱོད་
བ་ཡིན་ལ། དེ་རང་གི་རོ་བོ་སྤྱོད་ཅམ་གྱིས་རྫོགས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། ལས་ལ་མི་སྤྱོད་བ་ནི། དུལ་ཐོབ་པའི་དོན་ཡིན་ན། སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་
སུས་ཀྱང་ཐོས་མི་ཀྱས་པས། ཉན་ཤེས་ལ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་མ་ཞུགས་པར་
འབྱུང་རོལེ་ན། སྤྱོད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཆད་
མར་མི་རུང་བའི་སྤྱོད་མེད་དེ། རང་གི་གཞལ་བྱར་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་
གསར་དུ་སྟོན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་མཐོང་བའི་མངོན་
སུམ་སོགས་སྤྱད་དོ། །བསྟན་བཙོས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལ་ཆད་མར་བྱུང་བས། དེ་ལས་
འདོད་དོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་ཆད་མར་བསྐྱབས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། བསྟན་
བཙོས་ལ་སོགས་པའི་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ནམས་རང་གི་བརྫོད་བྱའི་དོན་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་མཐོང་པའི་ལེགས་སོགས་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་
མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་ཆོས་སུ་བྱུང་བའི་གཞིར།
རང་སྤྱོད་བ་པའི་བྱེད་པ་བརྫོད་འདོད་འཇུག་འདོད་འཇུག་པའི་དུལ་ཉན་བ་པའི་སྤྱོད་ལ་
རབ་ཏུ་གསལ་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་རྟགས་ཡང་དག་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། གཞུང་སྤྱོད་མའི་དོན་ཡང་སྤྱོད་བྱེད་མ་དང་མཐུན་པར་
སྤྱར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། བཅད་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མར་ཐལ་ཏེ། མི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཅེ་ན།
སྒོ་ཀྱན་རྒྱུ་པ་བྱ་བ་བཅད་ཤེས་ནི་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དེ། རང་
འདེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྤྱོད་པ་གཞུང་ཞིང་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་
ཉིད་སྤྱོད་ཡང་བྱ་བ་འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གསལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་དོན་
ཐོབ་པའི་བྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་
གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནི་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་ཚད་པ་
དང་མ་ཚད་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཚད་མས་ཚད་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། མང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི་
ཡུལ་འདོར་ལེན་ལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་ལ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཚད་
མས་མ་ཚད་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་
བར་མ་ཆད་དུ་འདྲིན་བྱས་པ་འདི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒོ་འདོགས་གསར་དུ་
གཙོད་བྱས་ཀྱི་སྒོ་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པས། སྒོ་ཡིས་ཡུལ་རྟོགས་པ་
ཐ་དད་དུ་འདྲིན་བྱས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གསར་དུ་མི་སྤྱོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་སུ།
ཚད་མ་བྱི་མ་གཞན་ལ་བཏོས། དང་བོ་ལྟར་ན། འགའ་ཡང་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་
རྣམ་དཔྱེ་ལ་མི་སྤྱོད་པར་འཇུག་རྟོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་
ཡང་། བྱི་མ་གཞན་ལ་མི་སྤྱོད་པར་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གཞན་ལ་བཏོས་པས་
སྤྱོད་པའི་དང་འཇུག་རྟོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཀྱན་རང་ལས་ངེས་པའམ་གཞན་ལས་

ངེས་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལས་ངེས་པ་ཡང་ཡོད། གཞན་ལས་ངེས་པ་ཡང་
ཡོད་པའི་བྱིས། དེར་ཐལ། རང་ཁྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལས་རང་གི་
ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ན། དེ་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་དང་། ཆད་མ་ཁ་ཅིག་རང་གི་གཞལ་
བྱ་རྟོགས་དུས་ལས་བྱིས་འབྱུང་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ལས། མི་སྐྱ་བའི་ཆད་
མ་ཉིད་དུ་ངེས་དགོས་པ་མཐོང་བའི་བྱིས།

ཡང་ན། ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་ནུས་དབྱེ་མཐར་ཐུག་སྟོན་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་
ངོར་མེད་དེ། དེའི་ངོར་རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱོང་བའི་ཁྱོང་བ་གཉིས་མེད་གཟུང་
འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་བྱིས། དེའི་ངོར་མེད་
ན་ནུས་དབྱེ་དེ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། མ་བརྟགས་པར་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་
པའི་ཆད་མ་ཉིད་ལས། ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་ནུས་དབྱེ་ཉིད་འབྱུང་བའི་བྱིས། རང་
གི་ངོ་བོ་ཁྱོང་བའི་ཆ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞུང་སྤྲ་མས་བསྟན་ཞིང་།
རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པ། དུས་བྱིས་བྱུང་གི་དོན་བྱེད་སྤང་བ་
ཅན་གྱི་ཆད་མས་གྲུབ་པ་གཞུང་བྱི་མས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། རང་ངེས་དང་
གཞན་ངེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ན། སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒྲེའི་བཞེད་པ་ལྟར་སྤར་ཏེ། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཡོད་ཙམ་དུ་རང་ཁྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལས་རྟོགས་ཀྱང་།
དེ་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་
ཐལ། ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་དུས་བྱིས་བྱུང་གི་དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་པའི་

ཆད་མ་ཉིད་ལས་ཏྲོགས་དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ། རང་ངེས་དང་གཞན་
ངེས་ཞེས་བ་དེ་ཅི། ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ལས། ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་བ་འདྲེན་
མི་འདྲེན་གྱི་དབང་ལས་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་ལས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རེས་
བྱེད་གྱི་ཆད་མ་ཕྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ཆད་མ་སྡུ་མས་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་
གྱི་ཆ་གང་ལ་ཡང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་བ་མི་འདྲེན་ན་ཐེ་ཆོམ་རྒྱང་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་ན། དོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཏོད་བ་ཆད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་མཆོན་མཆོན་གཞི་གསུམ་དུ་ངེས་བ་ལས། ཆད་མའི་མཆོན་
གཞི་སྡོ་འཛིན་ལྟ་བུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་བ་ལས་ལྷན་མི་ལྷན་གཉིས་ལས་འབྱེད་བ་ཡང་
མི་རིགས་ཏེ། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་སྡོ་འཛིན་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇལ་བ་མི་སྲིད་
བའི་ཕྱིར་དང་། རང་ཡོད་ཅན་དུ་རང་སྟོང་རང་རིག་མཛོན་སུམ་གྱིས་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་མ་ཏྲོགས་བ་ཆད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

མཆོན་གཞིའི་སྟེང་དུ་མཆོན་བྱ་ཆད་མའི་ཐ་སྙད་རང་"སྟོབས" ཀྱིས་ངེས་བ་
དང་མ་ངེས་བ་ལས་དབྱེ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཆད་མའི་ཐ་སྙད་མ་ཏྲོགས་པའི་བྱིས་
བ་དང་། རྒྱང་མན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་རྗེས་དབག་རང་ལས་ངེས་མ་ཡིན་བར་འགྱུར་
རོ། །མཆོན་ཉིད་མི་སྟུ་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་ངེས་ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་ན་ཡང་།
རྒྱང་མན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་རྗེས་དབག་རང་ངེས་མ་ཡིན་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བསྟུ་བས་བྱབ་
པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འདི་ནི། ཆད་མའི་མཆོན་གཞི་ལ་མཆོན་
ཉིད་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། རང་གི་གཞལ་བུའི་ཆ་གང་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༥༥ན་ཏེ། སྟོབས ཞེས། ༡༣༠བཤན། སྟུ། ༡༥༥ན་ཏེ། ལྟུ། ༡༣༥བཤན། སྟོབས *སྟོབས།

ལ་ཡང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པའི་ཆད་མ་མི་སྲིད་ལ། དེས་ན། མི་སྐྱ་
བའི་ཆ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན་རང་ངེས་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན་གཞན་
ངེས་སོ། །འོ་ན་རྗེས་དཔག་ལ་རང་ངེས་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་
དེ། རྒྱང་པན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྷན་ལ་ལ་མེ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེ།
རི་ལྟར་རྟོགས་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་བྱངས་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱ་
བའི་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་སོ། །ཆད་མ་རང་ཉིད་དང་ཕྱིས་བྱུང་ལས་ཆད་མ་དང་ཆད་
མིན་སོ་སོར་ངེས་ན་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བསྟན་
བཅོས་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེག་བྱེད་ཆད་མར་བྱེད་པ་སོགས་ཐར་པའི་ཐབས་
ལ་སྒྲུབ་པ་ལྟོག་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཆད་དུ་ཚོམ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཀའ་ཉིད་ལ་སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་སྐྱ་བ་ཅ་མ་གྱིས་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྒར་མ་ཤེས་པའི་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་དེ། དང་པོ་འཕམ། གསལ་དུ་ཤེས་ཀྱང་དེའི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི། ཆད་མའི་སྐྱད་དོད་ཀྱི་སྐྱ་
བ་ཤད་པ་དང་མཐུན་པའི་དང་པོར་མི་སྐྱ་བའམ། གསལ་དུ་མི་སྐྱ་བ་ཞེས་པའི་ཁྲད་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་སྐྱ་མ་དང་འདི་གཉིས། ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་
གྲངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདི་གཉིས་ལ་དོན་སྤྱི་མི་འབྲུག་པ་སོ་སོར་
འཆད་པའི་ཕྱིར། མཆོན་བྱའི་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །ཡང་སྐྱ་མས་ཐ་
སྟན་པའི་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་དང་། འདིས་དོན་དམ་པའི་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་
བསྟན་ཏེ། །ཞེས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་དེ་ཐ་སྟན་པའི་ཆད་

མར་ཐལ། མི་སྤྱ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡང་དོན་དམ་པའི་
 ཚད་མར་ཐལ། མི་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་
 ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པ་མི་ཤེས་པ་གསར་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ་ཞེ་ན། སྤྱ་མས་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་
 འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་ལ་མི་སྤྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་
 སྟོས་པས་ཚོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འདིས་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་
 བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སོ་སོར་གཙོད་པ་མི་འཐད་དོ། །འོ་ན་རྒྱན་མཁན་
 བོས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། “དེ་མི་དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་ལ་
 མཚན་ཉིད་གྱི་སྤྱས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་ཕྱོག་པ་སོ་སོར་བསྟན་འདོད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཅེས་གྱིས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དོན་གསར་དུ་
 གསལ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་ན། སྟོན་པོ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མར་འགྱུར་ཏེ།
 སྤྱི་གསལ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་བཅད་ཤེས་ཚད་མར་
 ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོན་པོའི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་འོག་ཏུ་དེའི་སྟོབས་གྱིས་སྤྱི་འཛིན་པ་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་རང་དབང་དུ་ཡུལ་གཙོད་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། སྟོན་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱི་འཛིན་བའི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་སྤྱིས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་གཞུང་འོག་མ་
 དང་སྦྱར་རོ། །རང་མཚན་ལ་མ་བརྟེན་ཅིང་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་སྤྱི་འཕམ། རང་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༥༧བཤ། ༥ །ཞོལ། ༡༣༡བཤ། སྤྱི། ༡༣༠ནཤ། གླ། ༡༣༣བཤ། དེ་ * དེ།

མ་གཏོགས་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཕྱིར་ལ་གྱིདོན་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་
རིམ་གྱིས་བྲང་བའི་ཆེད་དུ་གདུལ་བུའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མེད་དེ། དངོས་སོ་རྣམས་ཀྱི་རང་
གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྔོན་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་དབྱེད་པ་ན། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་
སྟོང་པའི་གཉིས་མེད་ལས་དེ་ཁོན་ཉིད་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆད་མའི་དོན་བཤད་ཟིན་དང་སྒྲུར་བ་དང་། སྒྲུར་པའི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལུན་འདས་ཆོས་ཅན། རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པའི་དོན་
ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་གསུང་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་པ་དེ་
དང་ལུན་ཞིང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་དབང་སྟོའི་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་
ཞེས་དཔེ་དང་སྒྲུར་རོ། །དེ་ནི་འདི་དབྱེད་དེ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གང་ཡིན་ཤེས་བྱ་
ཀྱན་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ནམ་མེད། མེད་ན། བསྟན་པ་ཆད་མར་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་པ་སྟོན་པ་
ཆད་མར་སྒྲུབ་པའི་ངལ་བ་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་
སྟོན་པ་དང་གཞན་གྱི་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་
མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །

དང་པོ་ལྟར་ན། རྣམ་མཐུན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་དུ་
གསུང་དུ་གཟིགས་པ་ཡིན་པས་ཆད་མ་ཡིན་མོད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཆད་
མ་མེན་པར་ཐལ། གསུང་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཡང་། སྒྲུར་
མ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་གསུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་པས། ལམ་

གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་སྤྱི་མ་ཐད་པར་འགྱུར་ལ་གལ་
 ཏེ། ཡང་མི་སྐྱ་བ་ཅམ་ཡོད་པས་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དང་པོ་འཕེལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བ་
 ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། བཅད་ཤེས་ཆད་མ་ཡིན་པ་ཡང་མི་
 ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་འདི་བྱི་བར་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་མཁའ་སྐྱོད་ཅིག་དང་པོ་
 རྩིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱལ་མཁའ་སྐྱོད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས། ཕྱི་མ་
 ལྟར་ན། རྒྱལ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་སྐྱོད་ཅིག་
 གཉིས་པ་པན་ཆད་ཀྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པས་ཆད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །སྐྱོད་
 ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་རྒྱལ་མཁའ་སྐྱོད་ཅིག་དང་པོ་དེས་འབྱུང་འགྱུར་དུ་རྟོགས་པས།
 ཡང་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་དུས་ན། དེ་སྐྱོད་ཅིག་གཉིས་པ་
 པན་ཆད་བྱུང་ཟིན་ནམ་མ་ཟིན། བྱུང་ཟིན་ན། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཞིབ་ཆ་དོན་མེད་ལ། མ་
 ཟིན་ན། དེ་བྱུང་ཟིན་གྱི་ཆ་ལ་གསར་རྟོགས་བྱར་ཡོད་པས་ཆད་མ་མེད་པ་ཉམས་
 སོ། །རྒྱལ་མཁའ་སྐྱོད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་ཕྱིན་ཆད་ཤེས་བྱ་གསར་ཡོད་མི་སྲིད་ན།
 དངོས་སོ་གང་ཡིན་རྒྱལ་པར་འགྱུར་ལ། སྲིད་ན། གསར་ཡོད་དེ་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་
 དགོས་པས། གསར་རྟོགས་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །

ཡང་ས་བརྒྱུད་པ་པོ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་སམ་མི་རྒྱས། དང་པོ་ལྟར་ན། སྟོན་
 སངས་རྒྱུད་དུ་འཁྲུངས་སངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་
 ལྟར་ན། དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་དམ་མི་སྲིད། མི་སྲིད་ན། སེམས་ཅན་སངས་
 རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པས་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་མཁའ་སྐྱོད་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༩༩༧ན། གད །ཞོག་ ༡༣༣ན་ན། སྐྱེ། ༡༣༡ན། ལ། ༡༣༥ན། སྐད * སྐད།

ཅིག་དང་པོའི་བྱང་པར་དོན་མེད་ལ། སྲིད་ན། དེ་སྤར་མེད་པས་ཕྱིས་དེ་གསུང་དུ་
 སངས་རྒྱུ་པའི་ཆོ། དེ་གསུང་རྟོགས་རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་དུ་
 དེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །ཁོ་པོ་ཅག་ད་ལྟར་བ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན། བྱང་
 ཟེན་དང་འབྲུང་འགྱུར་ཐམས་ཅད་དེའི་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་མི་རུས་པའི་
 ཀུན་མཁུན་མི་སྲིད་པས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ལ་གཞལ་བྱ་གསུང་རྟོགས་
 མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་
 པོ་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་གསུང་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་སྐྱོར་ལམ་གྱི་
 དུས་ནས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཟེན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྒྲིམ་ན།
 ལན་ཅི་ཡོད། ཆོས་ཉིད་ཅམ་གྱི་ལྟོག་པ་ལ་གསུང་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་ཀྱང་།
 ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོ་གསུང་དུ་རྟོགས་དགོས་པས་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 འོ་ན། དངོས་པོ་འབྲུང་འགྱུར་རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་རྟོགས་ཟེན་ཀྱང་། དེ་
 ཉིད་བྱང་ཟེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་དུ་གསུང་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་ཡོད་
 ཇོ། །འདས་མ་འོངས་ལ་འབྲུང་འགྱུར་མི་སྲིད་པས་འབྲུང་འགྱུར་ཡིན་ན་བྱང་ཟེན་
 ཡིན་པས་ཁྲབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱང་སེམས་སྐྱོར་ལམ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་ས་བོན་སྤངས་
 ཟེན་དུ་ཐལ། སྐྱོར་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུ་ཟེན་དུ་ཐལ། སངས་རྒྱ་འགྱུར་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱིར་འབྲུང་འགྱུར་ཡིན་ན་བྱང་ཟེན་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཅིང་། གང་ཟག་
 དེའི་རྒྱུ་ལ་དེ་འབྲུང་འགྱུར་ཡིན་ན་བྱང་ཟེན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
 གང་ཟག་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྤར་བྱང་མ་ཟེན་པའི་བྱང་ཟེན་ཕྱིས་ཡོད་དགོས་པས་དེ་ལ་
 གསུང་རྟོགས་ཡོད་པར་འབྱུང་ལ། རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཐོབ་ཕྱིན་ཆད་

སེམས་ཅན་སྤྱི་བ་པ་གསར་དུ་ཟད་པ་སྤིང་ན། སྤྱི་བ་པ་གསར་དུ་ཟད་པ་དེ་ཉིད་གསར་
དུ་རྟོགས་དགོས་པ་ས། གསར་རྟོགས་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །དེས་མཆོན་
ནས་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁོ་པོས་ནི། ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཇི་ཅམ་
བསམས་ཀྱང་། ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དང་། ཆད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་
ཀྱིས་མ་བྱུང་པ་མ་ཆོར་ངོ། །

གཉིས་པ་ལ། གྲུང་པ་སློས་པའི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་ཅོད་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ནི།
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་ས་བཅད་དུ་གྲུང་པ་སློས་པ་ལ་ནམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
ཀུན་མཁྱེན་དེ་རང་གི་རྒྱ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་ལྟོག་པའི་དོན་དུ། དེར་གྲུང་པ་ཉིད་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་མཁྱེན་དེ་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་བལྟོས་ནས། ཆད་
མར་འབྱུངས་པ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆད་དུ་གྲུང་པ་སློས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ཀུན་མཁྱེན་
ཆོས་ཅན། ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱར་རིགས་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་
ཡང་དག་ལ་བལྟོས་ནས་ཆད་མར་བྱུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བཟོ་ཤེས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པ་དགག་པ་
དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཀུན་
མཁྱེན་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོའི་དབང་ལྷན་གི་ངོ་པོ་
དགག་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །རྟག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་
ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དབང་ལྷན་དེ་ཉིད་རྟག་པ་
རང་བྱུང་གི་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ལྷན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མ་རྟག་

བ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་ཡུལ་དངོས་སོར་ཡོད་པ་རྟགས་པའི་
 ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཤེས་བྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཁྲབ་ན། དེ་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དེ་ནི་མི་བརྟན་པ་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རང་ལ་མཐོ་འཚམ་པ་གང་དག། །འདི་དག་གིས་ཐ་སྙད་པའི་
 ཚད་མ་རྟག་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། རོན་དམ་པའི་ཚད་མ་རྟག་པ་བཀག་པ་མིན་ནོ་
 ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྟག་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཆགས་
 པའི་གཏམ་སྟེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་ཡོད་ན། རྟག་དངོས་ཀྱི་ཚད་
 མར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡིན་ན་སྐབས་འདིའི་དགག་བྱ་དང་། ཁྱོད་འདོད་པའི་དོན་དམ་
 པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅི་འདུག་སོམས་
 ཤིག། མིག་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ན་གཟུགས་རིམ་གྱིས་འཛིན་ཡང་། མིག་ལ་བྱེད་
 པ་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་མེད་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་མི་རྟག་པས་དབང་ལྷག་གི་ཤེས་པ་མི་
 བརྟན་པ་ཡིན་ཡང་། ཤེས་པར་བྱེད་པ་སོ་དབང་ལྷག་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་
 ལྷག་གི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། དབང་ལྷག་རྟག་པ་ལས་སྟེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔ་བྱི་
 རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་ཅན་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱུན་ལ་བཞུགས་ནས་ཀྱང་དེ་བསྟེན་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་རྒྱུན་ལ་བཞུགས་པ་མི་རུང་བ་ཡི་བྱིར། མིག་ལ་བྱེད་པ་མི་འདྲ་
 བ་མེད་ན་ཡང་། སྔ་མ་འཛིན་དུས་ན་བྱི་མ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་ལྷག་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཡང་། སྔར་འཁོར་བའི་དུས་
 སུ་ཆགས་སོགས་ཉམས་སུ་སྒྱུར་ནས། དེའི་གཉེན་སོ་སྟེན་སོགས་གོམས་པའི་སྒྲུབ་
 བྱེད་ལ་བཞུགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཆགས་བྲལ་དང་ཀུན་མཁྱེན་དུ་

རང་གི་རིགས་འདྲ་སྲ་མ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཅན། རིགས་
འདྲ་སྲ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྲ་མ་གང་ཡང་སྲར་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་བུང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ཀྱི་རྣམ་པ་ལགས་ཀྱང་གཞིན་བྱའམ་
པན་གདོགས་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། ལྷ་དབང་སློ་བྲོས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་རྒྱུ་པ་
དེ་ཉིད་སྲ་མའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྐྱར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྐྱར་དུ་བསྟན་པ་
དང་། ཀུན་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་ལ་ཆད་མའི་བསལ་བ་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་གནས་ལུགས་
ལོངས་སྟོང་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་པོའི་སློ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། སྟོང་ཅིང་སྟོང་ཅིང་
ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྟེན་བཞིན་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
བྱམ་སོགས་བཞིན། རོན་བྱེད་ཀུས་པའི་ཕྱིར། དབྱ་སྟོབ་བཞིན། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
དག་ལས། སློ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པར་གྱུ་བ་ལ། དེ་ཡང་དབང་ཕྱུག་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱིར་སློ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅམ་སྐྱབ་ན། སངས་རྒྱས་པའི་འདོད་པ་སྲར་
མ་གྱུ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱ་སེམས་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་
པར་སངས་རྒྱས་པས་གྱུ་བ་ཟེན་མ་བཟེད་པའི་ཕྱིར། འམ་སྐྱས་བཞག་པ་བྱི་མ་སྤྱད་
དོ། །སློ་རྟག་པ་ཞིག་གིས་བྱས་པར་སྐྱབ་ན། གཏན་ཆིགས་དེའི་དཔེ་མ་གྱུ་བ་པར་
ཐལ། དངོས་པོ་རྟག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། བྱེད་པ་པོ་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་བ་
ཅམ་སྐྱབ་ན། ཁྱབ་པ་མ་དེས་པར་ཐལ། དབང་ཕྱུག་ཉིད་ཀྱིས་མ་དེས་ནས་ཁྱབ་པ་ལ་
ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་སྟོང་ཅིང་འཇུག་པ་མ་གྱུ་བ་ཅེ་ན། འབྲས་བུ་

རིམ་གྱིས་འབྲུག་པ་མཐོང་བས། དེའི་དངོས་ཀླུ་ལ་རིམ་ཅན་ཡོད་པར་བྱལ་
བོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་སྒྲོར་བ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་
ཏུ་ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་གའི་གཞོད་པ་འབྲུག་པ་མི་སྤིང་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་བརྟགས་ལ་དགག། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་
ཁྲིགས་པ། དེས་བྱལ་བའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། དབྱིབས་ཀྱི་དོན་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ།
དབྱིབས་ཀྱི་སྐྱ་འབྲུག་པ་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། དབྱིབས་ཁྱད་པར་ཅན་
ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱལ། དབྱིབས་ཅམ་མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་
པའི་སྐྱེས་བུ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་ཅན་ཀྱི་དབྱིབས་ལྡན་
སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྒྲོད་སྐྱེས་བུས་སྒོ་
སྒོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་
སོགས་ཅི་འདྲ་བ་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱལ་ན། ཁྱོད་ལས་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི། རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱལ་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མ་ངེས་པའི་དཔེ། དེས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ། འབྲས་མཚུངས་
ཀྱི་ལྟག་ཆོད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་དབྱིབས་དང་དབྱིབས་ཅམ་
དུ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅས་པའི་རྟགས་ལས་དེ་དག་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་རྗེས་སུ་
དཔོག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་དབྱིབས་སྐྱེས་བུས་བྱས་པའི་དབྱིབས་དང་
ཀླུ་རིགས་ཐ་དད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་སྐྱེ་བར་རབ་ཏུ་བྱལ་བའི་ཕྱིར། དབྱིབས་ཅམ་དུ་ཐ་
དད་མེད་དེ། དབྱིབས་ཞེས་པའི་སྐྱ་འབྲུག་པར་མཚུངས་པས་སོ། །དཔེར་ན། རྒྱ་
པོའི་རྗེས་ལས་རང་ཡོད་པའི་གཞིར་མེ་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ན། གྲོག་མཁར་ཡང་རྩ་མཁན་དེས་བྱས་པར་གྲུབ་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དང་རྩ་མཁན་གྱིས་བྱེད་པའི་རྩེའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་
པའི་ནུམ་འགྱུར་འགའ་ཞིག་མཚུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྟགས་སྤྱ་བཀོད་པའི་
སྤྱི་དང་བྱེད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་སྤྱོན་བརྩོན་པ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་ཆོད་ཡིན་
ཏེ། བྱེད་རང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ལ་ཡང་བརྟག་པ་དེ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་
མཚུངས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་སྤྱི་རྟགས་སྤྱ་བཀོད་པ་ལ། བྱེད་པར་ལ་བརྟགས་
ནས་སྤྱ་བཀོད་ན། སྤྱ་བཀོད་པ་པོ་རང་གིས་སྐྱབ་བྱེད་གང་བཀོད་པ་ལ་ཡང་ཉེས་
པ་དེ་འཇུག་པས་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་ཆོད་ཡིན་གྱི། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤྱར་བཀོད་
པ་ལ་སྤྱ་བཀོད་བརྩོན་པ་ལྟ་ཆོད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དུང་སྐྱ་འབྲས་བྱར་
བསྐྱབ་པ་ལ། ཚྱལ་བྱར་རྟགས་སྤྱ་བཀོད་པའི་ཆོ། ཚྱལ་བ་ལས་སྤར་ཡོད་གསལ་བ་
རྟགས་སྤྱ་འགོད་ན་མ་དེས། སྤར་མེད་གསལ་བྱར་འགོད་ན་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚོད་པ་
འདི། འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་ཆོད་དུ་འདོད་རིགས་ཏེ། ཚོད་པ་དེ་ཚྱལ་བྱར་གི་སྤྱིས་
ཀྱང་དུང་སྐྱ་འབྲས་བྱར་སྐྱབ་པར་བྱེད་བྱས་པ་རྟགས་སྤྱ་བཀོད་པ་ལ། འབྲེལ་བ་ཅན་
ཉིད་ཐ་དད་ལ་བརྟགས་ནས་ཐ་དད་པའི་སྤྱོན་བརྩོན་པའི་ལན་ལོག་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྟགས་དེས་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱབ་བྱས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རྗེས་སྤྱ་འགྲོ་བའི་བྲུབ་པ་དང་།
ཐོགས་ཆོས་བྲུབ་པའི་བྱིར། གཏན་ཆོགས་དེ་ཀྱང་མིག་པས་བཀོད་པ་ལ། རིགས་པ་
ཅན་པས་བྱེད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་སྤྱོན་བརྩོན་པ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་ཆོད་ཡིན་
པ་ཀྱང་མིག་པ་འདོད་ཅིང་། སྐྱབ་དཔོན་ཡང་བཞེད་དོ། །འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་མིང་དོན་
ནི། འབྲས་བྱ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྤྱ་བྱས་ནས་ཚྱལ་བྱར་ཅན་རྟགས་སྤྱ་བཀོད་པའི་ཆོ།

ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་སུན་འབྲིན་བརྗོད་པ་ནི། སུན་འབྲིན་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
སྐྱབ་བྱེད་གང་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་། དྲུང་སྤྱོད་ལ་བའི་སྤར་མེད་གསར་པའི་འབྲས་བུ་
ཡིན་ནམ། སྤར་ཡོད་ལྟོས་བས་གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེས་བརྟག་པ་བྱེད་པ་དང་
མཚུངས་པར་བརྟག་པ་འཇུག་གོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། མདོར་ན། འབྲས་བུ་དང་
མཚུངས་པའི་ལྟག་ཚོད་ཅེས་བྱའོ། །

ཡང་ན། དེ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་ན། རང་གིས་བཀོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་
འབྲས་བུ་ཉེས་པ་དེ་མཚུངས་པས་འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་
མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཡང་། གཞན་དག་གིས་སྤྱོད་བྱས་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན་འགལ་བ་དང་། བྱམ་པའི་བྱས་པ་འགོད་ན་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་
རྟག་པ་ལ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན། སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་དུ་
འབྱུང་རོ། །ཞེས་ཚུད་པ་ཡང་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟག་ཚོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། དབྱིབས་ཀྱི་སྤྱོད་མཐོང་བ་ཙམ་རྟགས་སུ་མི་རིགས་པའི་དཔེ་དང་།
ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱིབས་དང་ལྡན་པའི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱམ་པ་
སོགས་ལ། དབྱིབས་ལྡན་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་པར་གྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་དབྱིབས་ཀྱི་
སྤྱོད་སྤྱོད་བར་མཐོང་བ་ལས་གནས་ལུས་སོགས་སྤྱིས་བྱས་བྱས་པར་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན།
ངག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། གོ་ཅུ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། རྩ་ཅན་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་དཔོག་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིས་བྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱོད་པས་དོན་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་རྣམས་གང་ནའང་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བརྫོང་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་ལྷན་སྦྲུབ་པའི་རྟགས་སྟུན་འབྲེན་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་
ཆོས་ཅན། ཁྱོན་ལ་བརྟེན་ནས་སེར་སྦྱ་བ་དང་། གཅེར་བྱ་བ་ལ་སོགས་ཀྱི་སྦྲུབ་བྱེད་
ལྟར་སྦྲང་གཞན་ཡང་དབྱེད་པ་བྱས་ནས་འགོག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སེར་སྦྱ་པས་སྒོ་
བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་དང་སོགས་པས་བཅ་བོ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་སོགས་
པས་སྦྱེ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་དང་། ཡང་གཅེར་བྱ་བས་སྒྲོན་ཤིང་ཆོས་
ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། རྟུན་པ་བརྟུས་ན་འཆི་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་རྣམས་བརྟགས་
ནས་འགོག་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རོ་བོ་དང་། བྱད་པར་གཉིས་ལས། རོ་བོ་གཙོ་བོའི་དཔེ་ནི། གཏན་
ཆོགས་ལ་རོ་བོ་དང་བྱད་པར་གཉིས་ལ་རོ་བོ་གཙོ་སྟེ། རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རོ་བོ་
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་བྱལ་བ་ཡིན་ན། མ་
བྱལ་པའི་ཚུལ་འདི་འཐད་ཀྱི། དེ་བྱལ་ན། བྱད་པར་ཆོས་ཅན་ལ་མ་བྱལ་ཀྱང་གཞོད་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱས་པའི་རོ་བོ་སྤྱིའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་
པར་བྱལ་བ་ན། བྱད་པར་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་བྱས་པ་
སྤྱི་ཡི་སྟེང་དུ་མ་བྱལ་ཀྱང་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཞིན། ཡང་ན་སྤྱི་ཡི་སྟེང་དུ་བྱལ་ན་
བྱད་པར་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་ལ་མ་བྱལ་ཀྱང་གཞོད་བྱེད་མིན་པ་བཞིན།
མིང་དང་དོན་གཉིས་ལས་དོན་གཙོ་བོའི་དཔེ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལ་བྱེད་
བརྫོང་པའི་སྤྱིའི་བརྫོང་བྱར་མ་བྱལ་ཀྱང་། བྱེད་ཀྱིས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྦྲུབ་པའི་ཕྱོགས་

ཆོས་བྱུང་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་སོ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྤྲོ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་
མ་ཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྟག་པ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པས་
འབྱུང་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ། ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་སྤྱིར་
བྱེད་དུ་བཤད་པ་བཞིན། མོགས་པས་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་བརྒྱུད་ལོ། །ལུས་ཅན་
ཞེས་པའི་སྤྲོ་སྤྲོ་ས་ཀོལ་ཕྱིར་ཀོལ་གཉིས་མ་ཐུན་སྤང་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། བྱེ་བྲག་པ་
ལེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོག་གི་དོན་དུག་ཏུ་འདུས་པར་འདོད་དེ། རྣམ་དང་ཡོན་ཏན།
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལས་དང་འདུ་བའོ། རྣམ་ལ་ཡང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་
རྣམ་ནི། འབྱུང་བ་བཞི་དང་ཡིད་དོ། །ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བའི་རྣམ་ནི། བདག་དུས་
ཐོགས་ནམ་མཁའ་བཞིའོ། །ཆད་ནི་ཆོག་དོན་དུག་གི་ནང་ནས་ཡོན་ཏན་ཏེ་ཆད་ལ་
དབྱེ་ན། ཆེན་སོ་དང་། རྒྱུད་དང་། རིང་སོ་དང་སྤང་དུའོ། །ཆེན་སོ་ལ་ཡང་ཏྲག་པ་
དང་མི་ཏྲག་པའོ། །ཏྲག་པའི་ཆེན་སོ་ནི། རྣམ་ཕྱི་མ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་
ནོ། །མི་ཏྲག་པའི་ཆེན་སོ་ནི། རྒྱལ་ཕྱན་གསུམ་ཡན་ཆད་གྱིས་བརྩམས་པའི་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་དུ་ལ་ཡང་། ཏྲག་པའི་
རྒྱུད་དུ་ནི། རྒྱལ་ཕྱན་ཡིད་ལ་རྒྱུམ་སོར་སྤང་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །མི་
ཏྲག་པའི་རྒྱུད་དུ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་དང་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །རིང་སྤང་ནི།
མི་ཏྲག་པའི་ཆེན་སོ་དང་རྒྱུད་དུ་གཉིས་དང་འབྲེལ། །དེ་ལ་ཏྲག་པའི་ཆེན་སོ་མ་
གཏོགས་པའི་ཆད་གཞན་རྣམས་ལ། ལུས་ཅན་གྱི་སྤྲོ་འཇུག་པར་འདོད་ལ། ལུས་
ཅན་གྱི་དོན་རེག་བྱ་ཅན་ནི། འབྱུང་བཞིའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་སྤྲོ་སྤྲོ་ས་གཉིས་
གས་བྱུང་པར་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་རྒྱལ་ཕྱན་ཐོགས་མེད་དུ་འདོད་ཀྱང་

ཐོགས་བཅས་ཀྱི་དོན་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱི་གོ་འགོགས་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་
འདོད་དོ། །

དེས་ན་རེག་བྱ་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ལུས་ཅན་ཞེས་པ་དེ། གྲེ་བྲག་པའི་
རོར་འབྱུང་བཞིའི་རྩལ་ཐུན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། དེའི་རོར་ཁྱོད་ཀྱིས་འབྱུང་བཞིའི་རྩལ་
ཐུན་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྦྱོན་མེད་དེ། དེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་།
དོན་ཁྱོད་དེའི་རོར་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་
མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་སྤྲ་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དེ་འཐད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། དོན་དེ་ཉིད་འཁྲུལ་པ་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ན། སྤྱི་ཞི་འཁྲུལ་པ་མེད་ན་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་སྦྱོན་ཐུན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འབྲས་
བྱ་དང་ཁྲབ་བྱའི་དངོས་པོ་ལས་རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་གྲུབ་ཀྱི། སྤྱི་ཅམ་ལས་
དོན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བ་སྒྲང་ཁ་པོ་ཆོས་ཅན། རྩ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འགོ་བའི་
ཕྱིར་དང་། སྒྲང་པོ་ཆེའི་སྤྱག་གུ་ཆོས་ཅན། སྒྲང་པོ་ཆེ་ཡིན་ཏེ། ལག་ཐུན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ན། རྩ་ཅན་དང་སྒྲང་པོ་འདི་ཡི་མིང་འགོ་བ་ཞེས་པ་
དང་། ལག་ཐུན་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྩ་ཅན་དང་
སྒྲང་པོ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཁྱོད་དེ་དག་གི་མིང་དུ་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
དོན་འཁྲུལ་ཡང་གྲགས་པའི་དབང་ལས་ཁྱོད་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་
བྱར་འདོད་པའི་འགོ་བ་དང་ལག་ཐུན་གཉིས་རྩ་ཅན་དང་སྒྲང་པོ་ལ་མི་འཁྲུལ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་སྟོག་ཆགས་ལ་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྟག་པ་རྒྱར་མི་རུང་བ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྒྲང་བའོ། །དང་པོ་ལ།

ཐལ་བ་དགོད་པ་ནི། དབང་ཕྱག་གི་དངོས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་རྒྱུ་
འདོད་པའི་དུས་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱ་མ་ཡིན་དུ་མི་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རི་ལྷར་ན་རྒྱ་ཡིན་
པའི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་བུ་ལས་མ་འཕོས་བཞིན་དུ། དེ་ཉིད་དུས་གང་གི་ཆེ་རྒྱ་མ་ཡིན་
གྱི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་མེད་ན། འབྲེལ་མེད་གྱི་སྤྲོད་དུ་མ་ཡང་ཅིའི་
ཕྱིར་མ་སོས་པ་དང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དེ་རྟོག་རིགས་པར་ཐལ།
སྒྲ་མ་ལ་ཁྲབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཚོན་དང་སྤྲོད་སོགས་
དང་འབྲེལ་བ་ལས། ཉག་པའི་ལུས་ལ་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་སྤྲོད་སོས་པ་
འཐད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཀུན་གྱི་བྱེད་
པ་སོར་ཡང་མི་རུང་སྟེ། འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་དང་རང་བཞིན་ཁྲད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རུས་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་
དཀའ་སྟེ། ཁྱོད་ཕན་བྱེད་དུ་ལོག་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལོག་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཉེ། ཉག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་དེས་མཚོན་པ་མི་སྲིད་པས། རེས་སུ་འགོ་
ལྷོག་དེས་པ་བྱར་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྲབ་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་བསྟན་པ་
ནི། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་ཕན་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱ་གང་
དག་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་རུས་པ་མ་མཐོང་
པའི་དེ་དག་ལས་གཞན་པ་འབྲས་བུ་དེ་ཡི་རྒྱུ་རྟོག་པ་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་ས་སོགས་སྒྲ་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་སྐབས་དང་
ཁྲད་པར་མེད་པས་སྒྲ་བུ་མི་སྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ས་ལ་སོགས་པ་འགྱུར་བ་
མེད་བཞིན་དུ་སྒྲ་བུའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་སྐབས་ལས་རང་

བཞིན་ཡོངས་སུ་འགྱུར་ན། དེའི་ཆེ་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཞིང་དེ་ལྷག་པར་རྩོ་བ་སོགས་སོ་ནམ་ལེགས་པར་བྱས་པ་ན། སྟོན་ཐོག་དེ་ཡི་ཁྱད་
པར་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རི་ལྟར་ཡུལ་དང་དབང་སོ་རྣམས་
ཆོགས་པ་དང་མ་ཆོགས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། དབང་སློའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་
ལྟར་དབང་ཕྱག་འདི་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་སོ་སོགས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དབང་ཤེས་དེ་ལ་འང་གསལ་མི་གསལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་རྒྱུན་གསུམ་ཆོགས་ཀྱང་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། མ་ཆོགས་པའི་སོ་སོ་སོ་སོར་རུས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་
རྣམས་དང་ཆོགས་པ་ལ་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུན་གསུམ་
ཆོགས་མ་ཆོགས་ལ་ཁྱད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོགས་མ་ཆོགས་ལ་དབང་ཤེས་
སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱག་སོགས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་
ཀུན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་དང་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་ལ་སོ་སོར་སྤྱན་མོང་གི་འབྲས་བུ་དེ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད།
ཆོགས་ན་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་སྤྲིད་པར་འགྱུར་བ་དེ་དང་སྤྱན་མོང་གི་འབྲས་བུའི་
རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཅོད་པ་ནི། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པ་དང་། སྤྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཁྱེད་ཀྱིས་དབང་ཕྱག་བཀག་པ་དེ་ལྟར། ཁྱེད་རང་གི་ཀུན་མཁྱེན་ལ་ཡང་
ཉེས་པ་མཚུངས་ཏེ། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན་ལྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་མ་ལུས་པ་ཤེས་པ་
ཡིན་དགོས་ལ། གང་བསྟོམས་པས་ཀུན་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐབས་དེ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པར་མ་ཟད། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཤེས་པའི་དོན་དུ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རབ་དུ་བརྗོད་
དོ། །འདི་ལྟར། མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་སྤྲུགས་དང་སྤྲོན་ལ་སོགས་པས་ཀུན་
མཁེན་དུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ཕྱི་ནང་ཀུན་ལ་ཡོད་པས་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་མཁེན་
ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རྟོག་གྲུང་ཐམས་ཅད་དབང་ཤེས་གྱིས་མི་ཤེས་པར་ཐལ།
བར་དུ་ཆོད་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཀྱང་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར། ལུང་ལ་བརྟེན་བའི་ཡིད་སྒྲོས་
ཀྱང་རྟོག་གྲུང་ཐམས་ཅད་མི་ཤེས་པར་ཐལ། ཆོག་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཅིང་། ཡོད་
ཀྱང་མཛོན་སུམ་དུ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་ཤེས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར། ཟད་མཐའ་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་ཤེས་ན།
འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གང་དུ་རྗོགས་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་ཀུན་མཁེན་ཡོད་པ་རྟགས་ལས་མི་ཤེས་ཏེ། ཆོག་ལས་གཞན་པའི་
རྟགས་མེད་ལ། ཆོག་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྤྱོད་སྤྱེས་སུ་ཀུན་ལ་ཡོད་ལ། ཐམས་ཅད་
ལ་མི་སྤྱོད་བར་གྲུབ་ན། དེ་ཉིད་ཀུན་མཁེན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཛོན་སུམ་གྱིས་
གྲུབ་ན་ཡང་དེ་ཉིད་ཀུན་མཁེན་དུ་འགྱུར་རོ། །རང་གིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མི་ཤེས་
པར། འདིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཤེས་སོ་ཞེས་ངེས་མི་རུས་པས་ཀུན་མཁེན་སྤྱི་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །

དེ་དགག་པ་ལ། ཀུན་མཁེན་ཆོལ་བའི་རྒྱ་མཚན། ཆོལ་བའི་ཚུལ། ཀུན་མཁེན།

དང་པོ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བའི་ཐབས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་
འགའ་ཞིག་ལ་སྟོན་པར་གཟུང་ནས། སྟོན་པ་ཡང་དག་ཏུ་འབྲུལ་པར་དོགས་པ་ཅན་
གྱི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྒྱལ་གྱིས་ཆོས་ཅན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལེགས་པར་
ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་ཆོས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འབྲེལ་གང་
ཟག་དེས་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཆོས་པའི་ཕྱིར། གྲོལ་བ་དོན་
གཉེར་རང་གིས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཆེ་ཞོར་བ་བྱུང་དོགས་ནས་
བཤེས་གཉེན་ཆོལ། ཞེས་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པ་འདི་ཡིས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་དེ་ཡི་མངོན་པར་འདོད་པའི་
བསྐྱེད་བྱ་དུ་གྱུར་པའི་འཁོར་བའི་འཇུག་ཐོག་མཐེན་ནམ་མི་མཐེན་སྟུང་དུ། དེ་
མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་རྒྱུ་པར་དབྱེད་པར་བྱ་ཡི། སློན་བྱའི་གངས་མ་ལུས་
པ་མཐེན་པ་ཡིན་མིན་ཐོག་མར་དབྱེད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་དེད་ལ་
སློན་བྱའི་གངས་མ་ལུས་པ་མཐེན་པ། དེ་ཤིག་འགར་ཡང་ཉེར་མཐོ་མེད། གྲོལ་བ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་ལྟར་དབྱེད་པའི་ཆེ་སྟོན་པར་འཛིན་པའི་སྟོན་དུ་
དེ་ལ་བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་མཐེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་ཤེས་སམ་མི་ཤེས། ཤེས་ན་
རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བའི་ཐབས་ཤེས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་བ་དོན་མེད་
ལ། མི་ཤེས་ན་བསྟེན་པར་བྱ་བ་དང་། བསྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དབྱེད་མི་
བྱེད་པར། ཐོག་མར་གང་སྤང་བ་དེ་བསྟེན་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འདི་ནི་
རྟོག་ལྡན་གྱིས་བཤེས་གཉེན་ཆོས་པའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་
དོན་རགས་པ་ཆད་མས་ཤེས་ཤིང་ཅུང་ཟད་སྤང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ཡིད་སྟོང་གིས་

ཀྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་ལ་ངེས་པ་དང་། གྲགས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་
སྤྱོད་པ་ཅམ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། གལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་ཆད་
མ་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་ཏེ། སྒང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་ཐབས་
དང་བཅས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་
བྱའི་གྲངས་ཐམས་ཅད་རིག་པར་མཛད་པ་ཅམ་གྱིས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་
རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅམ་ལ་ཉེར་མཁོ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཆོས་ཅན།
ཐག་རིང་པོ་མཐོང་ངམ། མིན་ཡང་རུང་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོན་པར་རིགས་ཏེ།
འདོད་པའི་དེ་ཉིད་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་ལྟ་མིན་པར་གལ་ཏེ་ཐག་རིང་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱའི་
མཆན་ཉིད་རྫོགས་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཚུར་ཤོག་བྱ་ཆོད་སོགས་
སྟོན་པར་བསྟེན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གདམས་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན། གཞན་
དག་ཐམས་ཅད་བཟོ་ཤེས་པ་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པ། དཔེར་ན། བྲིས་དང་།
མགར་བ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་བྱེད་ཤེས་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་ཐ་སྣང་
འཇིག་རྟེན་ན་བརྗོད་པ་ལྟར་རོ། །རིགས་པ་མཁྱེན་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་
ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་ན། ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་བྱས་པས། ལས་
དང་ཉོན་མོངས་པ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པར་བསྐྱབས་ནས་ཤེས་
བྱའི་གནས་ལུགས་རི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་གཟིགས་པ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་སྟོན་པར་
མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། བྱད་པར་གྱི་ཚོས་བཞི་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལས་ཚད་མར་བྱལ་
བའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ཕྱན་ཚོགས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ལས་སྒྲོར་བ་ཕྱན་
ཚོགས་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་འབྲས་བྱ་ཕྱན་ཚོགས་བྱལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ལ་བསམ་པ་ཕྱན་ཚོགས་དང་པོའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་མ་བྱལ་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ། དང་
པོར་སྒྲོན་དུ་སོང་དགོས་ཏེ། དང་པོར་མཐའ་དག་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་
པའི་སྤྱང་རྗེ་བསྐྱེད་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་གོམས་པར་
བྱས་པ་ལས་སྒྲོན་པར་འགྱུར་དགོས་པའི་བྱིར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་
མེད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། རང་གི་རིགས་འབྲས་ལ་མ་གོམས་པ་
ལས་བྱལ་བའི་བྱིར། སྤྱང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྒྲོམ་པའི་ཐོག་
མའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། སྐྱོབ་པ་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ནས་དེ་བསྐྱབ་པ་ལ་
ཡང་། ཐོག་མར་འདི་བྱལ་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཚོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱང་བན་པ་ན་རེ། སྤྱང་
རྗེ་སྐྱེ་བ་དུ་མ་གོམས་པས་བྱལ་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་སྤྱི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། ཡིད་སློ་རྟོག་པ་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པས། ལུས་ཞིག་པ་ན་དེ་ཡང་འཛིག་པའི་
བྱིར། དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་ལ་འོད་ལྟར། ལུས་ཀྱི་འབྲས་བྱའལ། ཆང་དང་ཚྭ་ས་པའི་
རུས་པ་ལྟར། ལུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནལ། ཅིག་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རི་མོ་ལྟར། རང་
བཞིན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པ་མི་སྤིང་བ་
དགག་པ་དང་། གོམས་པ་སྤིང་གྱུར་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མི་འཐད་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ཆོ་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟེན་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྟེན་ཡིན་པ་ཆད་མས་བཀག་ཅིང་འགོག་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་སུ་
མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འདིར་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱེད་མས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་
ནས། འོག་ནས་འཆད་པའི་ལས་འབྲས་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མ་
ལན་ཆད་ཀྱི་མདོན་མཐོའི་གོ་འཕང་ཅམ་ཞིག་གྲུབ་ལ། དེ་གཞིར་བཞག་ནས་བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཤབ་པ་ལས་ངེས་པར་ལེགས་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་
བཅས་པ་རིགས་ཅན་གསུམ་གས་ཉམས་སུ་སྒྲང་བར་བྱ་བའི་ཐུན་མོང་བ་ཅམ་ཞིག་
གྲུབ་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱིང་རྗེ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྒྱན་ནས། བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་ལས་
ཀུན་མཁྱེན་འགྲུབ་པས་ཕྱི་མའི་མདོན་མཐོ་ཅམ་དང་། ངེས་ལེགས་ལ་ཡང་ཐར་བ་
ཅམ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་
ཚུལ་ལེ་འུ་འདིར་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །མདོན་མཐོའི་ཁྱད་པར་འདོད་པའི་ལྷ་
དང་། ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པས་ལུང་ལ་བརྟེན་
ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་
ལེ་འུ་དང་པོར་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་དེའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་མདོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་ལེ་འུ་
གསུམ་པར་སྟོན་ནོ། །ཆད་མ་ནམ་ངེས་ལྟར་ལེ་འུ་གསུམ་དུ་སྤྱད་ན། འདི་མདོན་སུམ་
གྱི་ལེ་འུ་འདྲས་ཏེ། རྣམ་འབྱེར་མདོན་སུམ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་

བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལ། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱེ་ཡོད་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་དགོད་པ་དང་། མེད་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་དགག་པའོ། དང་པོ་ལ། ཉགས་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་མལ་བ་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་དབྱགས་འབྱུང་རྒྱབ་དང་། དབང་པོ་དྲངས་པ་དང་། རྫོའི་བྱེད་པར་གཡེར་བག་ལ་སོགས་པ་དག་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྐྱ་མ་ལ་བལྟས་པ་མེད་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱགས་འབྱུང་རྒྱབ་སོགས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྫོ་གཡེར་བག་སོགས་རང་རྒྱ་གོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པར་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་ངེས་པས་འབྲུབ་ལ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ནས་རྒྱ་འབྲས་ཀུན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པའི་བྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། འབྱུང་བའི་ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། རྫོ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་འདྲ་སྐྱ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ནས་འབྱུང་བ་ཀུན་སྟོག་ཆགས་སུ་ཐལ། ཡིད་རྫོ་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའི་བྱིར། བྱིན་ས་ཐ་མལ་བ་འཆི་ཁའི་ཆོ་ཡང་རྒྱའི་ཆོ་གང་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་གིས་ཀྱང་དབང་སོགས་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་མཆོམས་སྟོར་བ་མེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ཆོ་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་ཆང་བ་གང་ཞིག །སྤར་རིགས་འདྲ་སྐྱ་མ་ལས་བྱི་མ་མཆོམས་སྟོར་བར་བྱས་པ་དང་ལྟན་པར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ། རྒྱ་གཞན་ལྷག་པོ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།

དོན་བསྐྱུས་ན། ཐ་མལ་བ་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་སྐྱ་མ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་འཆི་ཁའི་ཡིད་རྫོ་ཉིག་པ་ཆོས་ཅན། རིག་

བ་ཕྱི་མ་མཆམས་སྒྲིབ་ཏེ། ཆགས་ཅན་གྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་ཀུན་
 སྟོན་ཆགས་སུ་མི་འབྱུང་ཏེ། རྡོ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོ་དང་སྒྲོ་བ་སྦྱེད་པའི་ནུས་པ་
 མེད་པ་འགའ་ཞིག་སྟོན་ཆགས་སུ་མི་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། འབྲུང་བ་ཐམས་ཅད་སྟོན་
 ཆགས་གྱི་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ཐལ། གང་དུ་བྱོད་གཤེར་ལས་སྦྱེས་པ་ལ་
 སོགས་པ་སྦྱེ་བོ་སྦྱེ་བར་མི་འབྱུང་བའི་ས་སོགས་འབྲུང་བའི་ཆ་དེ་འགའ་ཡང་མེད་
 པ་དེའི་ཕྱིར། སྟོན་ཆགས་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོན་ཆགས་སུ་འབྱུང་ན་ཏེ་ཅང་
 ཐལ་བ་དེ་ཉིད་སོ་ན་གནས་སོ། །

ཡང་ན། རྒྱ་བྱེད་པ་མེད་པ་བཙགས་ནས་བཞག་པའི་ནང་དུ་སྟོན་ཆགས་མགོ་
 དམར་ལ་ལུས་སེར་བ་དང་། དེ་ལས་ལྗོག་པའི་མི་འདྲ་བ་སྦྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 འབྲུང་བ་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་
 སྒྲོན་མེད་དེ། སྟོན་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལས་གྱི་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་རྗེ་ལྷར་འབྲུང་བ་གཅིག་སྟོན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་
 བར་ཐལ། དབང་སོགས་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་འབྲུང་བ་ཙམ་
 ལས་འབྲུང་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྷར་འབྲུང་ན་སྟོན་ཆགས་སུ་སྦྱེ་
 མི་སྦྱེའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱོད་རང་ཡང་དབང་པོ་ལས་བརྒྱད་
 བས་ཡིད་སྒྲོ་རྟོག་པ་སྦྱེ་བར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྦྱིར་མན་འདོགས་པ་ཙམ་
 ཡིན་ཡང་ལྗོག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་ལ། ཡིད་སྒྲོ་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལོག་ན་
 དབང་པོ་ལྗོག་པའི་རྟོན་ཡིན་ཏེ། ཡིད་སྒྲོ་རྟོག་པ་འདི་ཚོས་ཅན། མིག་ལ་སོགས་པའི་
 དབང་པོ་རྣམས་ཁྱོད་གྱི་རྟོན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་རབ་རིབ་

སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་ཡོད་ན་ཡང་ཁྱོད་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་
མིག་སོགས་དབང་པོའི་རྟེན་བྱས་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེའི་དོན་གཞན་ཀྱི་རྟེན་གང་
ཞིག་ཁྱོད་ལྟ་བུ་སོགས་ཀྱིས་འགྱུར་ན་དེ་དག་ཀྱང་འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

འོན་ཏེ་སྤོངས་རྟེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ད་ལྟར་ནམ་སྤྱིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡིད་སློ་
རྟོག་པ་འདི་རྟེན་མེད་ཏུ་གནས་པའི་སྤྱོད་མེད་དེ། རིགས་མཐུན་སློ་སྤྱ་མ་ཉིད་ལ་
བརྟེན་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་པའི་ལས་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་ནམ་སྤྱིན་གྱི་ཡིད་སློ་འདི་
གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡིད་སློ་རྟོག་པ་ལས་དབང་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
ལུས་ལ་སྐྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་པ་སྤྱ་མ་འགའ་ཞིག་མིག་སོགས་དབང་པོ་
ནམས་ཀྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྱིས་ཐ་མལ་པ་འཆི་ཁའི་དབང་
སོགས་ཀྱང་སྤྱ་མ་དེ་དང་འབྲ་བར་རིགས་འབྲ་ལྱི་མ་མཚམས་སྦྱར་བར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ཏེ། རིགས་འབྲ་དེ་འབྲའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལུང་འགལ་སྤང་བ་ནི། འོན་སྤྱོད་པས་ལུས་དང་སེམས་ཉིད་པན་
ཚུན་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅན་ཅོ་ཞེས་ཡིད་ལུས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། སྤྱོད་མེད་དེ། ལུང་ལས་ཡིད་ལུས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
ལུས་དེ་ཡི་ནམ་པར་ཤེས་པས་ཡིད་ལ་པན་འདོགས་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་
པ་ཡིན་གྱི། དངོས་ཀྱི་རྟེན་བྱས་པར་ཅན་ལ་དགོངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་
དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་པོ་མེད་པར་ཡིད་སློ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་
ལུས་ལ་བརྟེན་ཅོ་ཞེ་ན། དབང་པོ་དེ་ཡང་ཡིད་སློ་ལ་བརྟེན་པར་ཐལ། དེ་མེད་པར་

དབང་པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུར་། རྒྱལ་ལ་བསྟོས་ནས་པན་ཚུན་
རྒྱ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། པན་ཚུན་པན་འདོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། པན་ཚུན་
རྒྱལ་ལ་བསྟོས་ནས་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ལུས་ལ་བརྟེན་ན། ལུས་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་ལ་བརྟེན་དང་པོ་མི་
འཐད་དེ། ལུས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཡིད་སློ་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་རིམ་ཅན་མིན་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ལ་བསྟོས་ནས་རིམ་ཅན་དུ་
བསྐྱེད་པའང་མེད་དེ། རྒྱལ་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་སློ་སྣ་
མ་རིམ་ཅན་དང་ཚོགས་པའི་ལུས་ལས་རིམ་གྱིས་ཡིད་སློ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བར་འབྱུང་
གྱི་ལུས་གཅིག་པོ་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུས་དེའི་ཡང་སྣ་ཕྱི་རིམ་པ་ཡོད་པ་
གསལ་བར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་སློ་སྣ་མ་ལ་བསྟོས་ནས་ལུས་གྱིས་
ཡིད་སློ་ཕྱི་མ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་གོ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིད་སློའི་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱལ་ལས་སྐྱད་ཅིག་སྣ་མ་སྣ་མ་ནི་སྟོན་མེད་པའི་ལུས་སེམས་སྐྱད་ཅིག་ཕྱི་
མ་རེ་རེ་བ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་དང་ཅོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཆི་
ཁ་དང་སྐྱེས་མ་ཐག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་ན། ལུས་སེམས་པན་ཚུན་རྒྱུར་མཐོང་བ་ཉིད་
དུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྟུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ། རྟགས་མ་ངེས་པ་དང་། དཔེ་མ་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་འཆི་
སེམས་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་མི་སྦྱོར་བས་བྱུབ་སྟེ། དཔེར་ན།
ཆགས་བྲལ་འཆི་ཁའི་རིགས་པ་བཞིན། ཐ་མལ་པའི་འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱང་འཆི་

སེམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་གྲུབ་ལ། འོན་ཏེ་ལོག་
པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་འདི་གཏན་ཆིགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལོག་པ་ལ་ཡང་འདིས་
གནོད་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆིགས་མ་ཡིན་པར་མཆུངས་སོ། །ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་འདྲའི་
རྟགས་དེ་འགལ་བྱུང་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་མ་འཆི་
ཁའི་སེམས་ནི། རིགས་འདྲའི་སེམས་གཞན་མཆམས་སྒྲོར་བ་དང་འགལ་བ་ཅི་ཡང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་དང་ཆད་མ་ཡོད་པར་རྟོག་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་བཅོམ་ཐ་མའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན།
ཐ་མལ་པའི་འཆི་སེམས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཆམས་སྒྲོར་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་
རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་
ཆད་མ་གང་ལས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པ་
འགལ་ལོ། །

འོན་རང་ལུགས་ལ་དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་སེམས་ཁས་ལེན་ནམ་མི་ལེན། དང་
པོ་ལྟར་ན་ཐ་མལ་བ་འཆི་ཁའི་སེམས་ཆོས་ཅན། རིག་པ་ཕྱི་མ་མཆམས་སྒྲོར་ཏེ།
རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅས་པའི་རྟགས་མ་དེས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་མི་རིགས་ཏེ།
ཆད་མ་རྣམ་པར་དེས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྒྲིན་མེད་དོ།
རང་ལུགས་ལ་དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་སེམས་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་
ལྟ་དབང་སྒྲོ་དང་། ཉི་མ་སྤྲས་པས། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཐ་མལ་
པའི་འཆི་སེམས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་འཆམས་སྒྲོར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ལུང་དེ་

ཚད་མ་མིན་ན། དག་བཙུག་ཐ་མའི་སེམས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པས་དེ་མ་ཐུན་དཔེར་མི་
 ཅུང་། དག་བཙུག་ཐ་མའི་སེམས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
 རྣམ་ངེས་ལས། རོན་བྱེད་རྣམས་སྟོང་དངོས་མེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ། དག་
 བཙུག་ཐ་མའི་སེམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་བརྗོད་པ་ན། སེམས་ཅན་དུ་བགྱང་བའི་སྐད་
 ཅིག་གཞན་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པས་ཐ་མ་ཞེས་བྱའི། འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
 བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁུན་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཅན་དུ་བགྱང་བའི་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པས་རིགས་འབྲས་ཕྱི་
 མ་མཆམས་མི་སྟོར་བར་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་མཁན་པོས། རེད་
 ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལས་ནི། དག་བཙུག་ཐ་མའི་སེམས་འབའ་ཞིག་མཆམས་སྟོར་བ་དང་
 འགལ་བར་སྟོན་གྱི། འཆི་སེམས་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཉི་མ་སྤྲས་
 པས་མར་མེ་ཤི་བ་བཞིན་དུ་བེམ་རིག་རྒྱུ་ཆད་པར་བཤད་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་
 ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཉོན་མོངས་དག་པའི་སེམས་
 འབའ་ཞིག་རིགས་འབྲས་མཆམས་སྟོར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཞེད་པའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། གཞུང་འདི་དག་གིས་
 མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་པར་འདོད་ན། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་
 མ་ཆགས་པའི་གཏམ་མོ། །འོ་ན་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་སྟུབ་པའི་རྟགས་མ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་སྟོང་
 ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་འགྲེལ་བར། སྟོབ་དཔོན་ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལས། གང་
 འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གིས་ཉེ་བར་སྦྱང་བར་བྱ་བའི་
 སེམས་གཞན་བསྐྱེད་པར་རྣམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྤར་གྱི་

གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་བཞིན། ཐ་མལ་པ་འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱང་འདྲོད་ཆགས་དང་
བཅས་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོག་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐད། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེས་བྲལ་འཆི་ཁའི་རིག་པ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ལས་བཤད་པས་དེས་
བྱུང་པོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པའི་བྱུང་མཐའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དམ་ཅི་སྟེ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་
མི་རུང་བར་ཐལ། བྱུང་མཐའ་དེ་ཆད་མས་མ་བྱུང་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉ།
སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་འགོག་པར་འདྲོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཉགས་ལ་
དགག་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ། འབྲས་བུ་ལྡོག་པའི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་གཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དག་བཅོམ་འཆི་ཁའི་སེམས་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་འཆམས་མི་
སྒྱོར་ཉ། དེའི་རྒྱ་དབུགས་འབྱུང་རྒྱབ་དང་དབང་པོ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཅི་ན།
དེ་ཉིད་ཐ་མལ་པའི་འཆི་སེམས་མཆམས་སྒྱོར་བ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་འདིར་ནི་སྒྲུབ་
བྱེད་དུ་ཅིས་མ་བརྗོད་དེ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། འདི་དང་སྤར་གྱི་ཉགས་གང་རུང་
གཅིག་བརྗོད་འདྲོད་ནས། སྤར་གྱི་དེ་མ་ངས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་
སྟོན་པ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་ཡིད་སྟོ་ཉིག་པ་ལྡོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་
ན། ཉར་ལེན་དང་བདག་སྟོན་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པས་སྤར་མ་འོག་ཏུ་འགོག་ཅིང་།
བདག་སྟོན་ཡིན་ཞོ་ཞེ་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཀྱི་བདག་སྟོན་ལས་ཡིད་
ཤེས་ཉིག་པ་སྟེ་བ་མེན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཟུགས་དེ་འཛིན་པའི་མིག་སྟོ་བཞེན་དུ་
གཟུགས་གསལ་བར་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཀུན་ཆོགས་པའི་བདག་

རྒྱུ་ལས་ཀྱང་ངེས་པར་སྐྱེ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྣམས་ལུལ་སོ་སོ་འཛིན་
པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བདག་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཀྱང་གི་སྤྲས་ཆོས་
སྤྲ་མ་ལ། ཉག་ས་ནི། དབང་པོ་གཅིག་མ་ཆང་ན་ཡང་འདི་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར།
ཡིད་ཤེས་རྟོག་པས་ལུལ་དྲུག་ཀ་གསལ་བར་འཛིན་ན། དེ་དབང་པོ་གཅིག་གིས་
ཀྱང་བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་གཞན་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཤི་བའི་ལུས་གཞན་ལས་
ཀྱང་ཡིད་སྒོ་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་ཉེར་ལེན་སེམས་མེད་པ་ཉིད་
གྱི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ལྟར་ཅིག་གནས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོག་ས་པ་གཅིག་པའི་
དབང་ཡིད་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས་བསྐྱེས་པ་རྣམས་ལྟན་ཅིག་གནས་སུ་རུང་སྟེ། སྒོན་གྱི་
ལས་གྱི་རྒྱ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དབང་པོ་ལྔ་བཞིན་དང་། ཉེན་དང་
བརྟེན་པ་མེད་ཀྱང་ལྟན་ཅིག་གནས་པའི་གཟུགས་དང་རོ་བཞིན་ནོ། །དུག་ལ་སོགས་
པས་ཡིད་སྒོང་སྒོང་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལུས་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདག་
རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིད་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དེ་དག་དམིགས་ལུལ་དུ་བྱས་པ་ཙམ་
གྱི་སྒོ་ནས་ཡིད་སྒོ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྟོན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་བྱང་པར་ཅན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མར་མེ་དེ་ཁྱོད་གྱི་
སྟོན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ། མར་མེ་གང་ཞིག་ཁྱོད་གྱི་སྤྲ་ལོགས་སུ་ཡོད་
པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་ལ་དངོས་སུ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉག་ཏུ་
ཁྱོད་མར་མེ་དེ་ཡི་དངོས་གྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཛད་
ལས། འདི་ཡོད་ན་འདི་འགྱུར་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱི་བདུན་པ་དང་། འདི་སྐྱེས་པའི་

ཕྱིར། འདི་སྤྱི་ཞེས་ལྷ་བ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱོད་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།
ལྷོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁུང་པར་ཅན་ལ་དེ་འདྲ་ཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་
བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆགས་ཅན་གྱི་རིགས་ཡིན་ན། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་འབྱུང་
ངེས་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པས། དེ་ཐ་མལ་པའི་འཆི་སེམས་དང་སྦྱར་ནས་བསྐྱབ་པ་ན།
སྤྱི་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་ངེས་སུ་འབྱུབ་པས་འབྱུང་དུང་ཅམ་དབགས་པས་སྤྱི་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་
ངེས་སུ་མི་འབྱུབ་པའི་ཅོད་པ་དེ་མི་འཇུག་གོ། རྟུན་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ན། ལུས་དེ་
སེམས་རྒྱུ་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པ་སྤྲུལ་ཏེ། དེ་ཅམ་གྱིས་ལུས་ལོག་
སྟོབས་གྱིས་སེམས་ལྷོག་པ་མིན་པར་ཐལ། རྩས་ཐ་དད་ལྷོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁུང་པར་
ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྩའི་བྱམ་བ་སོགས་ལ་མེ་ལ་སོགས་པས་གནས་
སྐབས་པན་འདོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་བ་རྒྱས་བཤད་ལ། ལུས་སྒྲིའི་རྟེན་ཁུང་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་།
བཀག་པ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ལུས་གྱིས་ཡིད་སྒྲིའི་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་
ཚུལ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། རྟེན་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་ངོ་བོའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟགས་
ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཉར་ལེན་བྱེད་པ་དགག་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་
ཁུང་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་ཕྱི་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་།
དུས་མཉམ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་
དགག་པ་དང་། ཉར་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤི་བའི་ལུས་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་སེམས་ལྷོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེའི་ཉར་ལེན་ལུས་ཆོང་བར་
གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ། མ་སྦྱོར་རྒྱེན་མ་ཆོང་བའི་ལན་དགག་པ་དང་།

འགལ་རྒྱུ་གྱིས་བཅོམ་པའི་ཡན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཉེར་ལེན་ལུས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་དབྱགས་མེད་པས་ལྡོག་པ་མེད་པར་
མི་འགྱུར་ཏེ། ཀྱལ་བ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། ཡིད་སློང་རྒྱུ་བ་དེ་ལས་དབྱགས་འབྱུང་རྒྱུ་
འབྱུང་གི། །དེ་ཡིད་སློང་རྒྱུ་པའི་བདག་རྒྱུན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་སློ་
རྒྱུ་བ་དེ་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབྱགས་དེ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བྲག་ཞན་དུ་རྒྱ་བ་རྩོལ་
བའི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིས་བྱའི་རྒྱུ་ཕྱིར་འབྱེན་པ་དང་།
ནང་དུ་འཕྲེན་པ་ནི་འབད་རྩོལ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས་འབྱུང་གི། །དེ་མེད་པར་རྒྱ་གང་
ལས་ཀྱང་དེ་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཉིད་མ་ཐུག་གི་དུས་ན་
འབྱུང་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། ཡིད་སློང་རྩོལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཉེས་པ་ཅུང་
ཐད་ཀྱང་མེད་དེ། ད་ལྟའི་གཉིད་མ་ཐུག་གི་དབྱགས་འབྱུང་རྒྱུ་ཀྱང་ལས་ཀྱི་མིང་
ཅན་གྱི་སྟོན་གྱི་སེམས་པའི་ཡིད་རྒྱུ་གིས་འཕངས་པས་ཁྲབ་པས། དུ་བ་ཡིན་ན་
བྱད་ཤིང་སྟོན་དུ་སོང་བས་ཁྲབ་ན། དུ་བ་ཡོད་པའི་དུས་དེ་ན་བྱད་ཤིང་ཡོད་པས་
ཁྲབ་ག་ལ་དགོས། དབྱགས་དེ་དག་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་འགྲིབ་པ་ལས་ཡིད་སློང་སྤུལ་
དུ་བྱུང་བ་དང་འགྲིབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་དེའི་བདག་རྒྱུན་ཁྱད་པར་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱགས་དེ་དག་གི་བའི་ལུས་ལ་ཡང་ལྡོག་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་
མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཉེར་ལེན་ལུས་ཚང་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུན་ཡང་ཚང་
བས་ཡིད་སློང་མི་ལྡོག་པར་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ། །འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་གི་བའི་
ལུས་ལ་སེམས་ལྡོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་སེམས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
སེམས་དེ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་གི་བའི་ལུས་ལ་མི་ལྡོག་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་པ་མ་

ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ལུས་སེམས་སྟོན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་འཕེན་བྱེད་གི་
ལས་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་གཉིས་སྟོན་ཅིག་གནས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
སྤྲུགས་གིས་བཏབ་པའི་སྤོང་བུ་ལ་སོགས་ལ་མེ་མི་འབར་བ་བཞིན་དུ་ཉེས་པ་རྒྱུ་
མཁྲིས་ལ་སོགས་པས་སེམས་གནས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པའི་ཉི་བའི་ལུས་
སེམས་གི་རྒྱ་མིན་པས་ཐལ་བ་དེ་དག་མི་འཇུག་སྟེ། འགལ་རྒྱུན་གིས་བཅོམ་པས་
འབྲས་བུ་མི་སྦྱེད་པ་བྱེད་རང་ཡང་འདོད་པས་སོ་ཞེ་ན། ཉི་བའི་ཆེ་ལུས་ལ་སྤྲང་ཡང་
སེམས་འཆོ་བ་དག་ཏུ་འཁྱུར་བར་ཐལ། ཉེར་ལེན་ལུས་གནས་ཤིང་། འགལ་རྒྱུན་
ཉེས་པ་ཆ་མཉམ་དུ་མེད་པར་འཁྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཐལ་བ་སྤྲ་མ་ལ། ཉགས་ཉེས་
པ་རྣམས་ཉམས་པར་འཁྱུར་བའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མེ་ལྷོག་ན་ཡང་དེས་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་གི་འཁྱུར་བ་མི་
ལྷོག་པ་བཞིན་དུ། འགལ་རྒྱུན་ཉེས་པ་ནད་གིས་འཁྱུར་བའི་རྒྱ་ལོག་ཀྱང་། ནད་གི་
འཁྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཉི་བ་དེ་ནི་ལྷོག་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ནད་གི་འཁྱུར་བ་ལྷོག་ཏུ་མི་རུང་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནད་གསོ་བའི་སྦྱོར་བ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མེས་བྱས་པའི་ཤིང་
གི་འཁྱུར་བ་དང་། ནད་གི་འཁྱུར་བ་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཤིང་ལ་མེས་
བྱས་པ་བཞིན། འཁྱུར་བ་བྱེད་པ་སོ་འགའ་ཞིག་ལ་ལར་སྤྲང་མི་འཁྱུར་བར་འཁྱུར་བ་
བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཡིན་ན། འཁྱུར་བ་རྒྱུང་ཡང་ལྷོག་མི་སྲིད། གསེར་ལ་མེ་
བཞིན་དུ་འགའ་ཞིག་ལྷོག་རུང་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཡིན་ན་འཁྱུར་བ་ཆེ་ཡང་ལྷོག་
པའི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་དང་མཚུངས་ན། ནད་གི་འཁྱུར་བ་རྒྱུང་ཟད་རིམས་

ལ་སོགས་པས་བྱས་པ་ཡང་ཐོག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །འགྱུར་བ་དང་པོ་རྩུང་ཡང་
 ཐོག་པ་མིན་པར་ཐལ། ཤིང་སྒྲན་གཙམ་ཡང་ཤིང་དུ་ཐོག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུང་
 ཐོག་ཏུ་རུང་བར་བྱས་པའི་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེ་ཡང་སྤྲུང་ཡང་འགྱུར་
 འགྱུར་གྱི་རིགས་ཡིན་ཏེ། གསེར་གྱི་སྤྲ་བ་རྩ་བཞིན་དུ་སོང་ཡང་སྤྲ་བ་ཉིད་དུ་ཐོག་
 པའི་ཕྱིར། འོན་ནང་གི་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཡང་ཐོག་པས་ཐུབ་པར་ཐལ། འགྱུར་བ་
 རྩུང་དུ་ཐོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གསེར་མི་རུང་བའི་ནད་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་
 ཞེ་ན། རྩུང་ཐད་གསོ་བྱ་མིན་པར་བརྗོད་པའི་ནད་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་གསོ་མི་རུང་གི་
 རིགས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་འཆོས་པར་བྱེད་པའི་སྤྲན་དང་སྤྲན་
 བ་རྟེན་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རམ། ཁྱོད་གྱིས་ཟིན་པའི་ནད་པ་ཆེ་ཐད་པའི་དབང་གིས་
 དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མ་སྤྲན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་དེ་ལྟ་མིན་པར་ཉེས་པ་རྒྱུང་མཁྲིས་
 ལ་སོགས་པའི་ནད་འབའ་ཞིག་འཆི་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན། གསེར་རུང་མིན་པའི་ནད་མེད་པ་
 ཉིད་དུ་ཐལ། འགལ་རྒྱུན་གཞན་མེད་མ་སྤྲན་རྒྱུན་ཆང་ན་ནད་ངེས་པར་གསོ་བྱས་
 པའི་ཕྱིར། དུག་གིས་ཤི་བའི་ལུས་དེ་ཅིས་ན་སྤྲུང་ཡང་འཆོ་བར་མི་འགྱུར་བ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་ལུས་གནས། འགལ་རྒྱུན་ཤི་བའི་དུག་སོགས་སྤྲུགས་ལ་
 སོགས་པས་ཐོག་པའི་ཕྱིར་རམ། དུག་སྤྲུལ་དེ་ཡིས་སོས་ཟིན་པའི་དུག་མ་ཁར་
 འབྱས་པ་བཅད་པ་ལས་ཀྱང་ནད་གྱི་འགྱུར་བའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཉེར་ལེན་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལུས་སེམས་ལ་མེད་པའོ། །དང་པོ་
 བོ། སྤྲན་མེ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་སྤྲན་མེའི་འོད་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གྱི་ངོ་བོ་འགྱུར་
 བ་མེད་པར་ཉེར་ལེན་ཙན་སྤྲན་མེའི་འོད་དག་གི་ངོ་བོ་འགྱུར་བར་བྱེད་པར་མི་བྱས་

པར། དེའི་ངོ་བོ་ཅམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྩེས་དངོས་སུ་འདོག་བྱེད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཇིམ་པ་འགྲུར་བ་མེད་པར་རྗེའི་བུམ་པ་སོགས་མི་འགྲུར་བ་
 བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་དང་ལུས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ་བ་ལང་དང་བ་མེན་དེ་བཞིན་དུ་འགྲུར་རྗེས་སུ་འགྲུར་བར་མི་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར། བྱ་སྟེ། རྒྱའི་དངོས་པོ་གང་འགྲུར་བ་མེད་པར་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་གང་
 ཞིག་ནམ་པར་འགྲུར་བའི་རྒྱ་དེ་དེའི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བ་
 ལང་དང་བ་མེན་ལ་སོགས་པ་བཞིན། འོན་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་འགལ་ལོ་
 ཞེན། འབྲས་བུ་ལུས་སེམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
 གྱི་རྒྱ་གཉིས་པན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་བྱེད་པ་ལས་སྟེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་
 དང་ཟངས་མའི་ཁྱ་བ་ཉིད་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། དུས་མཉམ་གྱི་རྟེན་དགག། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཞིགས་
 པ། འོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད། དེའི་ལན་དགག། མངོན་སུམ་དང་
 འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཡིད་སྒོ་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དུས་མཉམ་པའི་
 རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྩལ་སུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དུས་མཉམ་པའི་རྟེན་
 རྩལ་གཞན་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་ཟེན་དུ་ཡོད་པའི་
 གནས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྟེན་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེན། དེ་ཆོས་ཅན། ལུས་འདི་ཁྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་
 ཟེན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གནས་པ་པོ་ཁྱོད་རང་ལས་གཞན་མིན་པར་
 རང་རྒྱ་ལས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྟེས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་བྱ་བ་སྟེ། རྩལ་གཞན་ཡིན་
 ནོ་ཞེན་ཡང་ལུས་དེས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གནས་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་བུས་པ་མི་

འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་ངས་པ་དེའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིག་པ་མེ་པར་ཐལ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་བྱུང་བྱེད་དུས་
 གཉིས་པར་གནས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་དེ་འཛིག་རྒྱ་ལས་འཛིག་པར་འདོད་པས་ཉག་
 པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་བྱུང་བྱེད་གནས་པ་ལས་བྱིས་འཛིག་རྒྱས་འཛིག་པ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལའང་ཡིད་སློང་འཛིག་པ་ཡིད་སློང་དང་ཟུང་གཅིག་དང་བཟླས་
 བ། ཐལ་བ་སྔ་མ་དང་སྟོན་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གནས་པས་རྒྱས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་
 བྱ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་རྒྱ་དང་མ་སྤང་ན་བྱུང་བྱེད་གནས། སྤང་ན་གནས་རྒྱས་
 གནས་པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་གནས་རྒྱ་མེད་ན་སྤང་ནས་འཛིག་པ་ལ་
 འཛིག་རྒྱ་དང་སྤང་པའི་བར་དུ་གནས་རྒྱ་དེས་གནས་པར་བྱེད་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་
 བ། འཛིག་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་འདི་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ།
 འཛིག་རྒྱ་དང་མ་སྤང་པར་ཡང་འཛིག་པ་སྤིང་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གནས་པའི་རྒྱས་
 བྱི་ཅི་ཞིག་བྱ་བྱུང་བྱེད་གནས་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་དཔེར་ན། ས་སྟོགས་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བྱེད་གནས་པའི་
 རྟེན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་ལུས་སེམས་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྟོད་ཀྱིས་
 རྒྱ་བྱུང་བྱེད་གནས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་འདི་ལའང་དོན་
 ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་མཚུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན་འཛིག་རྟེན་ན་རྟེན་དུ་གྲགས་
 པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྒྱ་སྟོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རང་གི་རྒྱའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། ལྟ་ཅིག་རེ་
 རེར་འཛིག་པའི་རང་ཅན་གྱི་རང་ནང་གི་རྒྱའི་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རྒྱན་བྱི་མ་སྔ་མའི་
 དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུར་ཡུལ་གོ་ས་མཚུངས་པར་སྟེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་བྱིར། བན་འདོགས་པ་

དེ་ལྟ་མིན་ན། རོན་གཞན་གྱི་རྟེན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །མི་རྟག་པ་ལ་
རྟེན་འཐད་ཀྱང་། རྟག་པ་ལ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་ནང་གི་རྩ་མོགས་གྱི་རྟེན་
དུ་འགྱུར་རྟེ། དེ་ཐུར་དུ་འཕོ་བ་ཡི་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱི་དང་།
ལས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རོན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅི་དགོས་མི་དགོས་པར་ཐལ།
སྐད་ཅིག་ལྟ་བུ་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱལ་བེན་གནས་པའི་རྟེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་
ཅན། ཡོན་ཏན་རྩལ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་དང་། རྩལ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་
ཅན་གྱི་རྩུ་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་རྟེ། བྱལ་བེན་གནས་པའི་རྟེན་མེད་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྩུ་མེད་ན་དེ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུས་པ་མེད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། རིགས་ལ་མོགས་པ་གསལ་བ་མེད་པར་ཡང་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་གསལ་བ་དེ་རིགས་བྱལ་བེན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་མེད་དེ། ཞེས་པ་ལ་རྟགས་
སྟེ་མཐོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལུས་སེམས་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྩུ་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་
རྟེ། ཞེས་པ་ལ་རྩལ་དང་ཡོན་ཏན་ལ་བཞོད་པའི་རྟགས་སྟུར་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འདིག་རྩུ་ལ་བརྟགས་ན་བྱལ་བེན་གནས་པའི་རྩུ་
མི་འཐད་པ་ནི། དངོས་པོ་དེའི་གནས་རྩུས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེ་བར་ཐལ། རྩུ་
གཞན་ལས་དངོས་པོ་འདིག་དགོས་ཀྱི་འདིག་པའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་
འདིག་རྩུ་གཞན་མེད་པར་རང་གི་རང་གིས་འདིག་ན་ཡང་གནས་པའི་རྩུ་རྣམས་ལ་
བྱལ་བེན་གནས་པའི་རྩུས་པ་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱལ་བེན་གནས་པའི་རྟེན་ཡོད་
ན་མི་འདིག་པར་ཐལ་བ་ནི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ནའང་

འཛིག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་བ་ཅན་ཀུན་མཐར་བདག་ལ་སོགས་པའི་ཉག་
དངོས་ཀྱི་ཉེན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། ཉག་དངོས་ཀྱི་ཉེན་
དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཛིག་པར་གནས་དང་ལྡན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་གི་
རང་གིས་བརྟགས་ན་དེ་མི་འཐད་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་སོ་རང་ཉིད་འཛིག་པའི་རང་
ཚུལ་ཅན་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་གནས་བྱེད་གཞན་ཡང་བྱུང་བའི་གནས་མི་
ལུས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་མིན་ན། དེ་གནས་བྱེད་གཞན་གང་ཡང་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། ལུས་སེམས་རྩིས་གཅིག་དགག་པ་དང་།
འཁོར་བའི་རྒྱ་ལོས་གཟུང་བའོ། །དང་སོ་ལ། ལུས་ཤེས་རབ་སོགས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་
ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་སོ་
ལ། ཉགས་དགོད་པ་ནི། ཤེས་རབ་དང་བཅེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་
ཀྱི་ཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་སྤུལ་བྱུང་དང་འབྱེབ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་
མེད་པར་སྒོ་སྤྲོ་མ་གོམས་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་
འབྱེབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྤྱི་བརྟགས་འདི་ནི་མར་མའི་འོད་ལ་
སོགས་པ་ཉེར་ལེན་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་
ལེན་སོགས་ཀྱིས་ལུས་རྒྱས་པར་བྱས་པ་ལས། ཤེས་རབ་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་
འགྱུར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ལུས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སོགས་
འདི་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་མོད། ལུས་དེ་ཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་འདྲའི་ལུས་ཀྱིས་ལུས་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་པན་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས། ཤེས་རབ་ལ་

པན་འདོགས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་དེ་ལ་པན་འདོགས་པ་མོད་པར་མིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆགས་སོགས་ལུས་ལས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བ་དཔེ་དང་བཅས་པ།
དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་སོགས་ལུས་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་དེ།
ལུས་རྒྱས་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་། རྒྱད་པ་ལས་ཞེ་སྤང་འཕེལ་བར་མཐོང་ངོ་ཞེ་
ན། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲམ་པའི་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ལུས་རྒྱས་རྒྱད་
སོགས་གྱིས་འཕེལ་བར་བྲས་པའི་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་གྱི་དངོས་
གྱི་བདག་རྒྱུན་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོར་བ་བདེ་སྟུག་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཆོར་བ་བདེ་སྟུག་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་གྱི་བདག་རྒྱུན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་
སྟོམས་པ་དང་མ་སྟོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་རེག་བྱའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཉེ་
བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚུལ་འདིས་ནི། འདུས་པའི་རིམས་ལ་སོགས་པ་
ལས་བྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གྲང་
ནང་གི་རེག་བྱའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་ལྡོས་
འབྱུང་བར་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྒྱད་སྤར་མའི་ཁྱད་པར་འགའ་
ཞིག་ལ་སྟག་བྱང་ངོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཐོས་པ་དང་། གཞན་བསད་པའི་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་
མཐོང་བ་ལས་འབྱུང་བར་འབྱུང་བའི་སེམས་རྫོངས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཆོས་
ཅན། ལུས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་ཆོར་བས་འཕེལ་བར་བྲས་པ་
ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིར་ལེན་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དེའི་བྱིར་ཉིར་ལེན་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེས་པར་སེམས་སྤྲ་མ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་གྱི་གོམས་པའི་འདུ་བྱེད་གྱི་

རྗེས་སུ་འདྲུག་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བྱའི་ལུས་ནི་པ་མའི་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ་སེམས་ཀྱང་ལུས་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར། སེམས་སུ་
མའི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་བསྐྱབས་པས་ལུས་ལ་མི་བརྟེན་པར་མི་འགྲུབ་པོ་
ཞེན། རི་ལྟར་རང་གི་སེམས་སུ་མ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས་གོམས་པའི་ཐོས་པ་དང་
བསམ་པ་དང་། བཟོ་ལ་སོགས་པའི་འདྲ་བྱེད་ཆོས་ཅན། སེམས་ལ་སང་པའི་དུས་
ལ་སོགས་པའི་ཆོ། གསལ་བར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ལུས་ལ་འང་གསལ་བར་
སྤང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིད་གཏད་ན་ངེས་རུང་གི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་
ཞིག་ལུས་སེམས་རྗེས་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་འོས་གཟུང་། དེ་ལ་ཙྰ་ད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་
འདོར་བར་འདོད་པའི་སྲོད་པས་མངལ་ལ་སོགས་པའི་དམན་པའི་གནས་ཡོངས་སུ་
ལེན་ཏེ། དབང་སྤྱག་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བགྱི་བ་
མིན་པར་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པས་དེ་དག་ལེན་པའི་ཕྱིར། བདེ་བ་ཐོབ་པར་
འདོད་པས་ཡིན་ན། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་གནས་རང་དགར་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེན། དེ་
མི་འགལ་བར་ཐལ། སྐྱེས་ཏེ་ཀུན་ནས་འཆིང་བའི་རྒྱ་སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་
པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྷོ་དང་། བདེ་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྲོད་པ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ལ་ལོག་སྲོད་དེ་མེད་པའི་དབང་བཅོམ་པ་དེ་ནི་དེ་ཟད་
པར་སྤངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། སྐྱེ་བ་གཞན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་མེད་དེ། མ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྒྱུ་པན་གྱིས་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱུ་
པན་དབང་པོ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མིག་མི་གསལ་བ་ཡིས་དུ་བ་རྩུང་དུ་
ཡོད་ཀྱང་མི་མཐོང་བ་བཞིན། མིག་གིས་མ་མཐོང་ཡང་ལུས་ལ་ཐོགས་པ་སྲིད་པ་ལ།
དེ་མ་དམིགས་པས་མེད་དོ་ཞེ་ན། བར་སྲིད་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཅན་འགའ་ཞིག་ཆོས་
ཅན། ལུས་ཅན་ཡིན་ཡང་ལ་ལར་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་སྟེ། སྤྲ་ཞིང་དང་བའི་ལུས་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་སོ་མ་ལ་རྩ་བཞིན་དང་། གཤེར་ལ་དདུལ་རྩ་ཐོགས་མེད་དུ་
འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུ་པན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན་པར་
ཐལ། ཡོད་ཀྱང་རྒྱུ་པན་གྱིས་མ་མཐོང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལུས་རགས་པའི་ཆ་མེད་ཡིན་སྟེ་ཉེན་ཁུང་པར་ཅན་ཡིན་པ་
དགག་པ་དང་། རྩལ་སྤན་དེ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་
ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། བཀག་པ་ལ་གནོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྟགས་བསྐྱབ་པ་
དང་དེ་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་ནི། སྐྱེས་བུའི་ལུས་
ཀྱི་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདུ་འབྲེལ་བྱུབ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཡོན་ལུས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་དག་གཡོ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཡོ་མི་གཡོ་འགལ་བ་ཅན་གྱི་ལས་ནི་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་
གཞི་མ་ཐུན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རྟགས་མ་བྱུབ་ན། གཞན་དུ་ཆ་ཐ་དད་ཅན་དུ་བྱུབ་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། གཡོ་མི་གཡོ་འགལ་བ་འདུས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་
འགལ་འདུ་ནི། སྐྱེས་བུའི་གདོང་གཅིག་བླ་གོས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་ན། ལུས་ཐམས་ཅད་

དག་གོས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པར་སྒྲུབ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་
 ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འི་སྐྱས་ཡན་ལག་གོས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་གྱི།
 ཡན་ལག་ཅན་མ་བསྐྱབས་པས་དེ་ལ་བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་ཆ་གཉིས་མེད་དོ་ཞེ་ན།
 འོ་ན་དེའི་ཆེ་གདོང་གི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་མ་བསྐྱབས་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བར་
 ཐལ། དེ་མ་བསྐྱབས་པར་མཐོང་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་
 འགལ་འདུ་ནི། གདོང་གཅིག་བྱ་སྟོན་པོའི་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་ན་ལུས་རིལ་ཁ་
 བསྐྱར་བར་སྒྲུབ་བར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འི་གྱི་སྐྱས་ཡན་ལག་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
 དེའི་ཆེ། ལུས་གཅིག་ཏུ་ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་བའི་གདོང་སྟོན་པོ་གཅིག་དང་ཆོན་གྱིས་
 མ་བསྐྱར་བའི་གདོང་གཉིས་སོ་སོར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་
 བའི་གདོང་སྟོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་། ལུས་དེར་དེ་གང་ལ་འདུ་འབྲེལ་བྱུང་བའི་
 གཞི་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གདོང་མི་ཤ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་མཐོང་
 རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཆོས་ཅན། རགས་པ་ཆ་མེད་གཅིག་
 ཏུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གཡོ་མི་གཡོ་སོགས་ཀྱི་འགལ་བ་དུ་མ་འདུས་པ་དེའི་ཕྱིར། བྱེ་
 བྲག་པ་དག་ཕྱི་དོན་རགས་པ་ཆ་བཅས་ཡིན་ན། ཆ་དང་ཆར་བྱེ་ནས་དབྱེད་ན་རྩལ་
 སྤུང་བསགས་པ་ཅམ་ལས་མ་འདས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྐྱབ་ཐོགས་སོགས་བྱེད་པའི་
 དངོས་པོ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་
 མེད་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རགས་པ་ཡིན་ན་རྩས་སུ་མ་བྱུང་བས་བྱུང་བ་

པར་འདོད་པ་དང་། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དག་ནི་
ཚོགས་རྒྱན་འཛོག་མ་ཤེས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་གོ། །ཡན་ལག་ཅན་
འདི་བྱེ་བྲག་པའི་རྩ་བའི་འདོད་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱུ་པན་ལུས་ཡིད་སྒྲིའི་རྟེན་བྱུང་པར་
ཅན་དུ་འདོད་པ་ན་རྟེན་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་ངོ་མོ་ལ་དབྱེད་ནས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་
ཡིན་པས། གཞུང་འདི་དག་གི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ནི་རྒྱུ་པན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་དོན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟོག་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེས་
རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཞེགས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་
ཏན་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རགས་པའི་ཕྱི་དོན་རྩལ་ཕྲན་ལས་རྣམས་ཐ་
དད་མེད་ན། རྩལ་ཕྲན་དུ་མའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ལས་མ་འདས་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་། སྤ་
མ་རྩལ་ཕྲན་བྱུང་པར་ཅན་དུ་མ་གྱུར་པའི་དུས་བཞིན་དུ། ཕྱི་དོན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྤ་མ་དང་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩལ་ཕྲན་རབ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པའི་
གཞུགས་དེ། དམིགས་རྒྱུན་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་བྱུང་པར་མེད་པར་མ་
གྲུབ་མྱེ། སྤ་མ་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་རྣམས་དབང་ཤེས་ཀྱི་
གཞུང་ལུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟོགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པ་ནི། ལུལ་པ་
ཚོས་ཅན། རྩལ་ཕྲན་མིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་ཤེས་འབྲེན་ཀྱས་ཀྱི་ལུལ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདིའི་འབྲེལ་པར་སྟོབ་དཔོན་
ལྷ་དབང་སྟོས། དེའི་ཆེ་རྩལ་ཕྲན་དེ་དག་ཐ་སྟོན་ཀྱི་ལུལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་
ནི། དབང་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐ་སྟོན་མི་རྟོགས་པའི་དོན་ཏེ། དབང་ཤེས་དེས་ནི་

གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པའི་ཐ་སྟད་འབྲེན་པའི་བྱིར་རོ།

གང་དག་རགས་པ་ཡིན་ན་རྩལ་སྤྲུལ་གྱིས་པར་འདོད་བཞིན་དུ། གཞུང་འདིས་
རྩལ་སྤྲུལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཆེས་མི་
རིགས་ཏེ། སྟོན་སོ་ཆོས་ཅན། རྩལ་སྤྲུལ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱི་དོན་གང་ཞིག །རགས་པ་
མིན་པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་སྤྲུལ་དང་འགལ། འདོད་ན། རྩལ་སྤྲུལ་
མིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་བྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་སོ་མི་མཐོང་
བར་ཁས་ལོང་ཞིག །དབང་བའི་མདོན་སྤྲུལ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་ན་དངོས་སོ་ཡིན་པར་
འགལ་བར་ཐལ། རྩལ་སྤྲུལ་དེའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད། རགས་པ་ཡིན་ན་དངོས་
སོར་འགལ་བའི་བྱིར། ཡང་ན། དུ་མ་ཉིད་ན་ཞེས་པའི་ཚྭ་དཔ་སོར་བཞག་ནས། སྤྲ་
མ་བཞིན་ཞེས་པ་ལན་དུ་བྱས་ཏེ། གལ་ཏེ་ལུས་འདི་རྩལ་སྤྲུལ་དུ་མ་ཡིན་ན། རགས་
པ་མི་སྲིད་པས་སྤྲུལ་རྩལ་སྤྲུལ་སོ་སོར་གནས་པ་བཞིན་དུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སོ་
སོར་རིག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་སྒྲུར་རོ། །དེ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་མི་སྲིད་ན་རྩལ་
སྤྲུལ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པས། རྩལ་སྤྲུལ་སོ་སོར་རིག་པར་ཐལ་ལོ་སྟམ་པ་ལ། འོ་ན་
ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གོང་དུ་ཞིགས་པའི་བྱིར་དེ་ལྟར་རིག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྩལ་སྤྲུལ་བྱུང་པར་ཅན་བསྐྱབ་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། རགས་
པའི་ཆ་མེད་མི་སྲིད་ན་བྱི་རོལ་དོན་ལ་སྤྱི་བ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་
པ་དག་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ཀྱང་རྩལ་སྤྲུལ་བསལ་བས་བྱ་བ་དེ་དག་
བྱེད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་དགོས་

ན་ཏྲ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གྲངས་སོགས་དོན་གཞན་དགག་པའོ། །དང་
སོ་ནི། དུལ་ཚུ་གསེར་སོགས་དང་འདྲེས་པ་ལས། རྫོ་ཚན་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་
དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཉ། རྩལ་རིགས་མི་མ་སྤུན་ཚོགས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགས་
གོང་དམར་འབར་བར་གྱུར་པའི་ཆེ་མེ་ལྷགས་རྩས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཉ།
དེ་གཉིས་རྩས་གཅིག་ཏུ་ནུམ་ངེས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། འདི་དང་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་
དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་
འོ། །གཞན་ཡང་དབང་སོགས་རྒྱན་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་
སྤུན་མོང་བ་དག་ཇི་ལྟར་ཡང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ནུམས་མ་
ཚོགས་པའི་སོ་སོར་རྒྱས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་ནུམས་ཚོགས་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་
དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་གསུམ་སྤང་པའི་ལྷན་པ་ལས་དབང་ཤེས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན།
རྒྱན་གསུམ་གྱིས་ལྷན་པ་བསྐྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷན་པ་བསྐྱེད་པར་
འདོད་པ་འདིར་ཡང་། ཚོགས་མ་ཚོགས་ཀྱི་ཐལ་བ་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཉ།
གསེར་དང་དུལ་ཚུ་འདྲེས་པ་འདིར་ནི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཀྱང་རྩལ་རིགས་མི་
མ་སྤུན་སྤང་པའི་ལྷན་པ་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བ་ཡིན་འོ་ཞེ་ན། བརྟེན་པ་རྩལ་སྤུན་སྤང་
པ་གང་ལས་ཀྱང་དབང་ཤེས་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྤིང་བར་ཐལ། རྟེན་རྩལ་
སྤུན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི། དབང་ཤེས་གྱིས་རྩལ་སྤུན་མི་མཐོང་རྩལ་
སྤུན་བསགས་པ་མཐོང་ཞེས་སྤྱོད་དག་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་འོ། །

རྩས་རིགས་མི་མ་སྤུན་སྤྲ་ཚོགས་སྤྱར་བའི་བརྟེན་བཞུགས་ཅན། རོ་ཞེས་པ་དང་།

གཟུགས་བཟང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་འགལ་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་
 པའི་གཞི་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་
 གཞན་མེད་ཀྱང་། ཡན་ལག་གི་རོ་གཟུགས་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་བརྟུང་བ་
 རོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བརྟུང་བ་དེ་ལ་འང་རང་རང་གི་སྤྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རོ་གཟུགས་ལ་སོགས་མ་འདྲེས་པར་སྤང་བའི་སྒོ་ཐ་དད་པ་སྐྱེ་བར་
 འགྱུར་གྱི། སྤྱན་མོང་དུ་སྤྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་རོ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་སྐྱེ་མི་མིད་
 པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་སོགས་སུ་མ་འདྲེས་པའི་ཡན་ལག་གི་རོ་གཟུགས་ལ་རོ་
 ཞེས་པ་སོགས་སུ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ན། རོ་མ་ལ་སོགས་པ་སོ་
 སོར་འཐུངས་པའི་རོ་སྤྱོད་བའི་སྒོ་ལས་ཐ་དད་པར་ཇུས་སྒྲ་ཆོགས་སྤྱར་བའི་བརྟུང་
 བ་ལ་རོ་གཞན་སྤྱོད་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གི་རོ་ལ་རོ་ཞེས་པ་སོགས་སུ་
 བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་གྱི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རོ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མེ་ཏོག་
 བརྒྱ་ཚར་དུ་དངར་བའི་བྲང་བ་ལ་བྲང་བ་རིང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བར་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད། ལྡན་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་
 ཏན་གཉིས་པ་མི་བརྟེན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཏགས་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
 གངས་སོགས་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱུམ་པ་རང་གི་རོ་བོ་དང་། བྱུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
 སྤྱོད་གཞུང་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཇུས་ཐ་དད་པར་བྱུམ་པའི་གངས་དང་ལྡན་པར་དང་
 ལས་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་སྒོ་མ་འབྱུང་བ་ལ་སྤང་དགོས་པ་
 ལས། སྒོ་མ་འབྱུང་བ་ལ་མི་སྤང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྤྱོད་ཐ་དད་འབྱུག་པས་དོན་

རྣམ་ཐ་དད་བྱུང་བ་དགག། རྟེན་གྲུབ་ན་སྤྱོད་ཐ་དད་དེན་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། རྟེན་
པོ་ནི། རྣམ་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གྲངས་སོགས་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་གཅིག་གཉིས་
ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྤྱོད་དོན་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཐ་དད་མཐོང་བ་
ཅམ་གྱིས་དོན་རྣམ་ཐ་དད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་
རྣམ་པའི་གཅིག་མེད་ཀྱང་རྣམ་པ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་
གཞན་པའི་གྱི་རྣམ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡོན་ཏན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མི་བརྟེན་ཀྱང་
སྟོན་པོ་གཅིག་ཅེས་པ་མཐོང་བའོ། རྣམ་པ་བཞིག་པ་དང་མ་སྤྱོད་པ་དག་ལ་ཡོན་
ཏན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། གཅིག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྤྱོད་མཐོང་བ་བཞིན་
ནོ། །གལ་ཏེ་འདས་མ་འོངས་ལ་གྲངས་གྱི་ཐ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་འདིར་ནི་བཏགས་མིང་དུ་
འདོད་དེ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་དག་གི་ཐ་སྤྱོད་བཏགས་པའི་རྒྱས་ཅིས་
མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། རྟེན་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
གིས་འདས་མ་འོངས་ལ་གྲངས་སོགས་གྱི་མིང་དེ་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་པ་གང་
ཞིག རྟེན་སོགས་དོན་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་ཀུན་ལ་མིང་ཉི་བར་བཏགས་པ་ལས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དངོས་མིང་མི་སྤྱིད་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ལོ། རྟེན་ན་རྣམ་ཐ་དད་ཀྱང་པར་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ་གཙོ་བོ་
ཞེས་པས་ཏེ་དངོས་མིང་དང་། དེ་མེད་པའི་མིང་འཇུག་པ་བཏགས་མིང་ངོ་ཞེ་ན།
ཀྱང་ཆོས་དོན་གཞན་ལས་མིང་འཇུག་པ་དངོས་མིང་དང་། དེ་མེད་པའི་མིང་
བཏགས་མིང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་

མཚན་མེད་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྐྱ་ཐ་དད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ལྷག་སྐྱ་མི་འཐད་པར་
ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་བྱའི་དོན་རྣམས་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ལ་སྐྱ་ཐ་དད་སྐྱར་
བ་དོན་མེད་དེ། སྐྱར་ཡང་རྣམས་གངས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། བརྗོད་བྱ་དོན་
གཞན་མེད་པའི་སྐྱ་ཐ་དད་ཡིན་ན། རྣམས་གངས་པར་འགྱུར་བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ།
དཀར་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གངས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཙན་མིན་ཡང་། དཀར་པོ་གཅིག་
གཉིས་ཞེས་བརྗོད་པའི་གངས་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་དང་། གངས་དེ་དང་ལྷན་པའི་དཀར་པོ་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱ་རྣམས་གངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དཀར་པོ་དེ་འང་གཅིག་དོན་གཞན་
དང་ལྷན་ནོ་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་དང་རྣམ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡོན་ཏན་
ལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་གཞན་གཉིས་པ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱ་རྟོག་ཐ་དད་འཇུག་པའི་
རྒྱ་ནི་རྣམས་ཐ་དད་དེས་པར་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྣམས་དོན་གཞན་ཡོད་པ་མིན་ཡང་
ལྷོག་པའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱ་ཐ་དད་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལས་
ལ་རྣམས་མིན་པ་དང་། རྣམས་ལ་ལས་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་རྣམས་འདི་
ལས་མིན། ལས་རྣམས་མིན་ཞེས་པའི་སྐྱ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་ཙན་བརྗོད་པའི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་དང་། རིགས་
བརྗོད་ཀྱི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་བྱམ་པའི་གངས་ཞེས་བརྗོད་པ་མི་
འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གངས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ལྷག་སྐྱ་
སྐྱར་བའི་དགོས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟེ་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་གངས་སོགས་
དེ་དང་ལྷན་པའི་བྱམ་པ་ལས་ཐ་དད་བཞིན་དུ་བསྟན་བ་གང་དེ་འང་ཆོས་ཙན། དགོས་

བུམ་པའི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་བུམ་པ་དང་། བུམ་པའི་གཟུགས་གཉིས་
གཞི་གཅིག་པ་ཅན་ཏེ། གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྤྱ་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
སྤྱད་ས་བུམ་པའི་གཟུགས་ཤི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་པའི་བྱང་པར་བརྗོད་བྱར་སྤོང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ན།
བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་བུམ་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བལྟས་ནས་ཆོགས་
བརྗོད་ཀྱི་སྤྱད་དང་། གསེར་བུམ་ལ་སོགས་པ་ལ་བལྟས་ནས་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱ་ཡིན་
པས་སྤྱ་མ་བརྗོད་བྱར་སྤོང་ཞིང་། ཕྱི་མ་མི་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོགས་བརྗོད་ཀྱི་
སྤྱད་དང་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱ་ལ་སྤྱ་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པ་ནི།
འཕགས་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་མ་ཡིན་ལ་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཟུགས་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པ་ནི། དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སོ། །

དེས་ན། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱས་རིགས་དོན་གཞན་དང་། ཆོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱས་
ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་གཞན་དེས་པར་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱ་མས་
རིགས་ཅན་བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་། ཕྱི་མས་ཆོགས་པ་ཅན་བརྗོད་བྱར་སྤོང་བ་འདི་ནི།
རིགས་བརྗོད་དང་ཆོགས་པ་བརྗོད་པའི་བྱང་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་
དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་བུམ་པ་ཡི་ནི་གཟུགས་ཞེས་སོགས་བརྗོད་པ་དག་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བུམ་པའི་གཟུགས་བྱང་གཞི་དང་། ཆོགས་སྤྱི་བུམ་པ་དེ་བྱང་ཆོས་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བུམ་ཏེ་བསྟན་པས་བུམ་པའི་གཟུགས་དེས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་པའི་བྱང་པར་སྤོང་བུམ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཤད་མ་ཐག་

པའི་ཕྱོགས་འདིས་ཅན་གྱི་འི་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ལའང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་
ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། ཅན་གྱི་འི་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་
ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཆེ། ཅན་ཁྱད་ཆོས་དང་། དེའི་འི་ཁྱད་
གཞི་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྩལ་ཐུན་ཀྱན་ཆོགས་པ་ཡིད་སློའི་རྒྱར་དགོས་པ་དགག་ །རེ་རེ་
རྒྱར་པས་རྩལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་སྤྲོ་མོ་གཅིག་དང་བྲལ་ནའང་།
ཡིད་སློ་སྤྱོད་བ་མིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གི་ཆ་མ་ལུས་པ་དེའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་རེས་པར་
དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ཡན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་ཡིད་སློ་མང་པོ་འབྱུང་
བར་འབྱུང་བར་ཐལ། རྩལ་ཐུན་རེ་རེ་ནས་བལྟོས་མེད་དུ་ཡིད་སློ་བསྐྱེད་རྩལ་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབྱགས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་ཅིག་ཅར་དུ་མ་མི་སྤྱོད་བ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལུས་ལས་ཅིག་ཅར་སྤྱོས་ཀྱང་ཕྱིས་རིགས་འབྲེ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྤྱོད་བ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དབྱགས་རྟག་པ་ལས་སྤྱོད་བ་དགག་ །མི་རྟག་པ་ལས་སྤྱོད་བ་
དགག་ །རང་ལ་ཉེས་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དབྱགས་འབྱུང་རྩལ་དག་ཆོས་ཅན། ཆ་དུ་མ་མེད་པས་ཡིད་སློ་རེ་
རེ་ཁོ་ན་སྤྱོད་བར་རེས་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ལུས་དང་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཅན་ཉིད་
དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་སྟེ། དབྱགས་རྟག་པ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ན་ཞེ་ན།
ཡང་། ཡིད་སློ་མང་པོ་ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བར་འབྱུང་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་རྟག་པ་རྟག་
ཏུ་ཉེ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡིད་སློ་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་དུ་མའི་རྒྱ་

མིན་ནོ་ཞེ་ན། དབུགས་ཚོས་ཅན། དེས་གྱིས་ཀྱང་ཡིད་སྒོ་དུ་མའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ།
 ཅིག་ཅར་མིན་པ་གང་ཞིག་རྒྱས་པའི་བྱང་པར་མི་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབུགས་
 ཏྲག་པ་ཞིག་སྤིང་ཀྱང། ཡིད་སྒོ་རེ་རེ་ཁོ་ནའི་རྒྱར་མི་འཐད་པ་ནི། དབུགས་དེ་ཚོས་
 ཅན། ཁྱོད་ལས་ཡིད་སྒོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འབྱུང་
 རྒྱལ་གང་རྒྱང་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཡང་དོན་སྡེ་ཕྱི་དུ་མ་འཛིན་པའི་ཡིད་སྒོ་དུ་མ་སྐྱེ་
 བའི་ཕྱིར། སྡེ་ཕྱི་དུ་མ་ཡིད་སྒོ་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་སྒོ་དུ་མ་མིན་ནོ་ཞེ་
 བ། རོན་ཡིད་སྒོས་དོན་སྡེ་ཕྱི་དུ་མ་ནམ་ལྔན་དུ་ཤེས་སམ། ནམ་མེད་དུ་ཤེས། དང་
 བོ་ལྟར་ན། ཡིད་སྒོ་དུ་མར་གྲུབ་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཡིད་སྒོ་ཚོས་ཅན། དོན་སྡེ་ཕྱི་དུ་
 མ་དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་འགལ་བ་
 མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེས་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ནམ་པའི་བྱང་
 པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབུགས་དུ་མ་དེས་གྱིས་འབྱུང་བས་ཡིད་སྒོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་
 པ་དགག། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་དུ་མས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི།
 གལ་ཏེ་ལུས་ལས་འབྱུང་གི་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྡེ་མ་ལས་འབྱུང་བ་མིན་པའི་དུས་
 དེས་གྱིས་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་དབུགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མང་པོ་དག་སྡེ་ཕྱིར་འབྱུང་བ་དེ་
 འདྲ་བའི་སེམས་རེ་རེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་རྒྱ་ཡིན་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པས་ཡིད་སྒོ་དུ་མ་
 ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། དབུགས་དེ་དག་ཚོས་ཅན། སྡེ་ཕྱི་དེས་ལྔན་དུ་རི་ལྟར་
 ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གོ་དེས་དང་ལྔན་པར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུས་ཏྲག་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་རིགས་འདྲ་

སྤྱི་མཐོང་གྱི་ཉིད་ལས་སྦྱེས་སོ་ཞེ་ན། དང་པོ་མངལ་དུ་སྦྱེས་མ་ཐག་དབུགས་འབྱུང་
བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཆོ་དེའི་གྱུ་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྦྱེ་བ་སྤྱི་མ་མེད་པར་འགལ་ལོ། །སྦྱེས་མ་ཐག་གི་དབུགས་
འབྱུང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་ཡོད་ཀྱང་ཆ་དུ་མ་ཅན་ཉིད་དུ་ངེས་པར་ཐལ།
གོས་ཐ་དད་དུ་མཐོང་ལུལ་ན་ཁྲབ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ཡིད་སློང་དུ་མ་ཅིག་
ཅར་སྦྱེ་བར་ཐལ། དེའི་ཉེར་ལེན་ལུས་རྟག་པ་དང་། རྒྱུན་དབུགས་དུ་མ་རུས་པ་མ་
ཉམས་པར་ཆང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དབུགས་དུ་མའང་དུས་གཅིག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་གཅིག་
གི་གྱུ་ཡིན་གྱི། དུ་མཐོང་གྱི་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དབུགས་གྱུ་བ་ཞན་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྐབས་སུ་དབུགས་གྱུ་བ་དག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མ་ཆང་ནའང་ཡིད་སློང་མི་འབྱུང་བར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ཀྱང་ཆོགས་པ་ཡིད་སློང་གྱུར་དགོས་པའི་བྱིར། ཅི་སྟེ་མ་
གྲུབ་སྟེ། དག་ཞན་ངེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིད་སློང་དེའི་གྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབུགས་ཀྱི་དབང་
གིས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། དབུགས་དག་ཞན་ངེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིད་སློང་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྲབ་སྟེ།
འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གང་གི་འཕེལ་འགྲིབ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེ་དེའི་དངོས་
འབྲས་མིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡིད་སློང་དག་རིགས་འདྲ་ལས་སྦྱེ་བར་འདོད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་
ལ་ཡང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་སྤྱི་མ་གཅིག་ནི་རིགས་འདྲ་
གཅིག་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་གྱུ་ཡིན་ཏེ། རིགས་འདྲ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རུས་

པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་གཟུགས་ལ་སྟག་པར་
 ཆགས་པ་ཡིས་དེའི་ཆེ་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་སྒྲུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཆེ་དེ་འཛིན་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་བྱས་པ་ཉམས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 གལ་ཏེ་དང་པོ་མངལ་དུ་སྦྱེས་མ་ཐག་ལུས་ལས་ཅིག་ཅར་ཡིད་སྒོ་དུ་མ་སྦྱེས་ཤིང་།
 ཕྱིས་ནི་རང་གི་རིགས་འབྲེལ་ལས་ཡིད་སྒོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྦྱེ་བར་ངེས་པས་ཕྱིས་དུ་མ་ཅིག་
 ཅར་སྦྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཡིད་སྒོ་དུ་མ་ཕྱིས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་
 དུ་བསྦྱེད་པ་ལྟོག་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཅིའི་ཕྱིར་ན་སྤར་དུ་མ་ཅིག་ཅར་བསྦྱེད་
 པ་གང་ཞིག རྟག་པའི་ཕྱིར། སྤར་བ་གང་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱས་ནས་བསྟན་པ་ནི།
 ཡིད་སྒོ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་བསྦྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི།
 ལུགས་ལྟོག་གི་སྐབས་སུ། རྒྱ་མེད་གཞན་ལ་མི་སྟོས་ཕྱིར། ཅེས་པ་དང་། འདོད་རྒྱལ་
 མིན་ཞེས་པ་དང་། སྤར་མེད་པ་འབྱུང་བ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། རྒྱ་ཡོད་ན་
 རྟག་པའམ། མི་རྟག་པ་ལས་སྦྱེ། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ལ། རྩབ་པའི་རྟག་པ་ལས་སྦྱེ་བ་མི་
 འཐད་པ་ནི། དབང་རྒྱུག་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པས་སྟོགས་དང་དུས་རྟག་པ་ལས་སྦྱེ་བ་
 སོགས་ཀྱང་མཆོན་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

མ་ཁྱབ་པའི་རྟག་པ་ལས་སྦྱེ་བ་མི་འཐད་པ་ནི། གོང་དུ། རིམ་ཅན་མིན་ལས་
 རིམ་ཅན་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། མི་རྟག་པ་ལས་སྦྱེས་ན། ཡིད་སྒོ་རང་གི་
 རོ་བོ་རྟག་གམ་མི་རྟག། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། འོག་དུ་བདག་རྟག་པ་འགོག་པའི་
 སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་སྟོན་ལ། རང་གི་རོ་བོ་མི་རྟག་ཅིང་རྒྱ་མི་རྟག་པ་ལས་སྦྱེས་ན།
 ལུས་སེམས་རྩས་གཅིག་གམ་ཐ་དང་། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་ལའང་

ཡོན་ཏན་འགྱུར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་རྒྱ་ཤེས་པོ་ལས་སྐྱེས་
སམ། རིག་པ་ལས་སྐྱེས། གང་པོ་ལྟར་ན། ལུས་ཀྱིས་ཡིད་སྒྲོའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
ཅམ་བྱེད་པ་ནི་གྲུབ་ཐོབ་པས་མི་འགོག་ལ། རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་ན་ཉེར་ལེན་བྱེད་
དམ། བདག་རྒྱུན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད། གང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། སྤྱི་བྱེད་དུས་མཉམ་
ལ་བརྟགས་ནས། ལུས་ནི་གནས་པ་ཉིད་ན་སེམས། ཞེས་པ་དང་། ཡོད་མེད་དག་ལ།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཕྱལ་བྱུང་འབྲིབ་མེད་པ།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ།

ཡང་ན། གཞུང་འདི་ཉེར་ལེན་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། རིགས་པ་སྐྱབ་མོང་
བར་སྦང་པའི་ཕྱིར། བདག་རྒྱུན་འགོག་ན་མིག་གི་དབང་པོས་མིག་ཤེས་ལ་སན་
འདོགས་པའི་ཚུལ་ལྟར་གནས་པ་འགོག་པ་དང་སྦྱར་རོ། །རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་
པའི་ལུས་དེའང་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནམ། དབང་པོ་མེད་པ་ཡིན། རིགས་པ་
ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ནམ། སྤྱི་མོ་དུ་མ་ཡིན། གང་པོ་གཉིས་མི་འཐད་པ་ནི། དེ་སྟོ་
བཞིན་དུ་འདྲིན་འགྱུར་ཕྱིར། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། གསུམ་པ་མི་འཐད་པ་ནི།
ལག་སོགས་གཡོ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་སྐབས་དེར་ཡན་ལག་ཅན་
རྣམས་འགོག་གི་རིགས་པ་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས་ཞར་བྱུང་དུ་
གསུངས་པས་དཀྱུས་མའི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི། ལེའུ་དང་པོར་སྤྱོད་གི་འཇུག་
ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་སོགས་འགོག་པའི་སྐབས་དེར་འབྲེལ་པ་
ཡིན་ནོ། །

དུལ་སྐྱབ་དུ་མའི་ལུས་ཀྱི་ཡིད་སྒྲོའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ནི།

མ་ལུས་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །ཡང་ལུས་ལ་རང་ལུས་དང་
 བ་མའི་ལུས་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་འགོག་པ་དངོས་སུ་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་
 དོན་གྱིས་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན། བ་མའི་ལུས་བྱུང་ཅམ་གྱིས་དེའི་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་ཡོད་པར་
 བྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡིད་སློང་དེ་རིག་པ་སྲ་མ་ལས་སྐྱེས་ན། རང་གི་རིག་པ་སྲ་མ་
 དང་། བ་མ་ལྟ་བུའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་སྲ་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། བྱི་མ་ལྟར་ན།
 དེས་རང་གི་ཡིད་སློང་ཉེར་ལེན་ནས། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལྟར་པར་ཅན་བྱེད་ན། བ་
 མ་བཟོ་མཁས་ཤིང་མང་དུ་ཐོས་པ་སོགས་ཡིན་ན་བུ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་དང་། བ་
 མ་སློ་མི་གསལ་བར་སོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་ནི། དེ་
 བྱིར་ངེས་པར་གང་ཉིད་ཀྱི། ཞེས་པའི་དོན་གྱི་བྲགས་ཀྱིས་འཕངས་སོ། །རང་གི་
 རིག་པ་སྲ་མ་ལས་སྐྱེ་ན་འདོད་པ་ལེགས་པར་བྱུང་བོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེས་ན།
 སྐྱེས་མ་ཐག་གི་ཡིད་སློང་ཆོས་ཅན། རིག་པ་སྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དཔེར་ན། དེ་ལྟར་གྱི་ཆགས་པ་ལས་ཞེ་སྤང་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་བཞིན་ཞེས་
 བ་དང་། ཐ་མལ་བ་འཆི་ཁའི་ཡིད་སློང་ཆོས་ཅན། རིག་པ་བྱི་མ་མཚམས་སྦྱར་ཏེ།
 ཆགས་བཅས་ཀྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེ་སྲ་མ་བཞིན་ནོ། །ཆགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་
 རྟོགས་བྱུང་ལེགས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སྲ་བྱི་ཡོད་པར་བྱུང་བོ། །

གཉིས་པའི་ཆགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྷན་པས། ཞེས་
 སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཤི་བའི་ཆེ་
 ལུས་ལྟོག་པ་ན་སེམས་འབའ་ཞིག་གནས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུས་སེམས་ཀྱི་
 ཉེན་མིན་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། དེ་ལ་ནམ་པར་བྱེ་སྟེ་ལན་གདལ་བ་དང་། ཆེ་བྱི་མའི་ལུས་

ཀྱི་ཉེར་ལེན་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ་ཆེ་འཕོས་མ་ཐག་གཟུགས་མེད་ཏུ་
སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལེ་བའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་དེ་འགྱུར་
བའི་ལུས་ལ་མི་བརྟེན་པར་ཡང་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་རྒྱན་སྤྱི་མ་
གནས་པའི་རྒྱ་འཆི་ཁའི་སེམས་དེ་སྤྱི་མའི་ལུས་དེའི་རྒྱ་འཆི་ཁའི་ལུས་དེའི་རུས་པ་
འཇུག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེའི་ལྷན་ཅིག་གྱེད་རྒྱུན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ལེ་འཕོས་མ་ཐག་འདོད་པར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ལེ་
མ་ཐག་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་དེ་ལུས་ལ་བཟོས་མེད་ཡན་གར་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་ཀྱི་འཆི་ཁའི་ལུས་སེམས་གཉིས་པན་ཚུན་གྲོགས་བྱས་ནས་སྤྱི་མའི་ལུས་
སེམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གཞོད་བྱེད་སྤང་བ་དང་། སྤྱབ་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་སྤྱི་མ་དེའི་ཆེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཐ་མ་ལྔ་ཆོས་ཅན།
སྤྱི་མའི་ལུས་གཞན་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོ་པོ་
དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ངོ་པོའི་ལག་ཐེས་དངོས་སུ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། འདོད་པ་ནས་
གཟུགས་མེད་དང་། དེ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་
དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གང་ཡིན། གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་
པ་མི་འཐད་དེ། བེམ་རིག་པན་ཚུན་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
དེའི་གཟུགས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་འདོད་
པ་ནས་འཆི་ཁའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་

ན་གང་ཟག་དེ་ཤི་འཕོས་མ་ཟག་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འཆི་
 ཁའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེས་སྤྱི་མའི་འདོད་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་
 དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་འཐད་ན་ཡང་འདོད་པ་དང་གཟུགས་མེད་
 དུ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྐྱོན་མེད་དེ། སྤར་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
 ཐ་མ་དེས་རང་གི་ཉེར་ལེན་ཅན་དེའི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཆང་ན་དེ་ལྟར་
 ཡིན་ཡང་། དེའི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་ཁའི་སེམས་
 དེ་སྤར་མེད་པས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤར་གྱི་འདོད་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཐ་མ་
 དེས་གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་ཁའི་སེམས་དེ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱད་ནས་དེ་སྐྱེས་པ་
 དང་དུས་མཉམ་དུ་ཆོག་ས་ནས། སྤྱིས་ཀྱི་འདོད་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་པོ་
 དེ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་དམ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐ་མ་དེའི་སྤར་ལོ་འགགས།
 དང་པོ་ལྟར་ན། ཏྲག་དངོས་སུ་འགྱུར་ལ། སྤྱི་མ་ལྟར་ན། སྤྱིས་ཀྱི་འདོད་པའི་དབང་པོ་
 གཟུགས་ཅན་དང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤར་གྱི་འདོད་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཐ་མ་
 དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་
 ཁྱོད་རང་གི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ་དེ་འགགས་པའི་སྤྱིར།
 བྱབ་པ་མེད་ན། འོག་ནས་དེ་ཆེ་མེད་ཕྱིར་དོན་ལས་མིན། ཞེས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་
 པའི་ནམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ལོ། །སྤར་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཐ་མ་དེའི་ཆེ། སྤྱིས་
 ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ཡིན་པས་
 ཏྲགས་མ་བྱབ་པོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འདོད་པ་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་སེམས་
 ལུས་ལ་བཞུགས་མེད་དུ་གནས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འཆི་ཁའི་ལུས་ཀྱིས་སྤྱི་མའི་ལུས་

བསྐྱེད་པའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱས་པ་འབྲུག་པ་ད་དུང་མ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་
བསམ་དགོས་སོ། །

དེས་ན་བྱི་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གང་ཡིན་དུང་ཐེ་ཆོམ་དུ་གནས་སོ་ཞེ་ན།
དེ་དག་གི་བར་དུ་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མས་བར་དུ་ཆོད་ཀྱང་། རིགས་མཐུན་དུ་མས་
བར་མ་ཆོད་པས་ལན་འདེབས་པ་དེ་དག་གིས་སྤར་གྱི་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤར་
མི་རྒྱས་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱིང་ན་གཟུགས་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་ཡོད་
པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་
ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་གཟུགས་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་
རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཉིད་མཐུག་ལས་སད་མ་ཐག་གི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
གཉིད་དུས་ན་ཡིད་ཤེས་མི་གསལ་བ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་མཁས་པའི་དབང་
སོ་ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལ་བཞེད་པ་ལྟར་ཁས་སྒྲང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཆི་ཁའི་ལུས་སེམས་གཉིས་བྱི་མའི་སེམས་དེ་ཡི་ལྟན་ཅིག་
བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གི་དངོས་སོ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་རྒྱང་
པན་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་དམིགས་པ་ཅུང་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་ཏེ། བྱིར་སྐྱོལ་གྱིས་མ་
དམིགས་པ་མེད་ངེས་གོ་བྱེད་མིན་པར་རབ་ཏུ་བཤད་ཟེན་པའི་བྱིར། དབང་སོ་ཡིན་
པ་སོགས་ཀྱང་དེ་འགོག་པའི་ཉུགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་
ལྷག་མ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆེ་འདིའི་དབང་སོ་སྤྲ་མ་རང་གི་
རིགས་འབྲེལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་དག་ནི་ཆོད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་
སོ་སྤྲ་མ་དྲང་བ་དང་རྟོག་པ་སོགས་ལས་བྱི་མ་དྲང་བ་དང་རྟོག་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་

བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མའི་དབང་པོ་གཞན་དང་གཞན་རིགས་འབྲེལ་ས་སྤྱོད་བ་དག་
ཀྱང་འབྲུག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གྱི་དབང་པོ་དང་སྤྱོད་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ལས་སྤྱོད་བ་དག་ག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆེ་འདིའི་དབང་པོ་དེ་ལུས་ལས་སྤྱོད་ལ།
དེས་ཕྱི་མའི་དབང་པོ་ལུས་ལས་སྤྱོད་བར་མི་འབྲུག་པོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བརྟགས་ན་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལས་སྤྱོད་ན་རིགས་འབྲེལ་ས་སྤྱོད་བར་
བྱུང་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྤྱོད་ན། ཉེས་པ་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤར་མདོར་བསྟན་དུ་དབང་པོ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་བརྟགས་པ་
བྱས་པ་ལྟར་རོ། ཆེ་འདིའི་དབང་པོ་སེམས་ལས་སྤྱོད་ཞེ་ན། ཕྱི་མའི་ལུས་གཞན་
ཡང་སེམས་འདི་ཉིད་ལས་སྤྱོད་བར་འབྱུང་བར་ཐལ། ཆེ་འདིའི་དབང་པོ་སེམས་ལས་
སྤྱོད་བ་གང་ཞིག་སྤྱིའི་ལུས་སྤྱིའི་རིགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱོད་བ་ཕྱི་མ་
བྱུང་བོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། ལུས་ཡིད་སྤོའི་ཉེར་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་
ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེས་ན། ཐ་མལ་པ་དང་། དབྱ་བཙོམ་པ་ཐ་མ་ཡི་སེམས་
ནམས་ཀྱན་ཆོས་ཅན། རིགས་འབྲེལ་ཕྱི་མ་མཚུངས་སྤྱོད་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
སྤྱོད་བའི་རྒྱ་དབུགས་འབྱུང་དུ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། འཆི་སེམས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅས་བཞོད་པ་ནམས་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཞོད་དུ་བསྟུ་བ་པ་དེའི་
ཕྱིར། འཆི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅས་བཞོད་པ་དེ་འདྲའི་སྟུབ་བྱེད་ལྟག་ལྟན་དུ་
འདོད་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུག། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་
པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱོད་བ་དུ་མར་གོམས་པ་སྤིད་ཀྱང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མི་འཐད་པ་

སྤང་བ་ལ། ཚྱོད་པ་ནི། བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་གོམས་པས་བྱུང་
 པར་དུ་འགྱུར་ན་ཡང་། ཚད་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ལས་འདས་ནས་མཐའ་མེད་དུ་
 འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། མཆོངས་པ་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་བྱུང་བར་
 དུ་འགྱུར་ན་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱལ་ཤོད་མཐར་དམར་འབར་བར་
 མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་ན། ལན་ལ། མཆོངས་པ་དང་རྒྱལ་ཤོད་ལ་བྱུང་བར་ཅན་
 གྱི་ཉགས་མེད་པ་དང་། བཅེ་སོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ལོ། །དང་པོ་
 ལ། ཉགས་གྱི་བྱུང་བར་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་དཔེ་གཉིས་ལ་མེད་པ་དང་། བྱུང་བར་དེ་
 ཡོད་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བར་ཐལ་བ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། བཙུང་བ་དང་གཤམ་རབ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། མཐའ་མེད་དུ་མི་
འཕེལ་བའི་རང་བཞིན་དེ་འདྲའང་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་པོ་གོམས་པར་བྱས་པ་དེ་སྐད་ཅིག་
ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པ་སྤྲང་ཡང་འབད་ཚོལ་ལ་བལྟས་པར་འགྱུར་རམ། རྟེན་མི་བརྟེན་པ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་བྱད་པར་དག་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་ཡང་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་མིན་
པའི་ཕྱིར། མཆོངས་པ་ཚོས་ཅན། གོམས་པས་ཅུང་ཟད་བྱད་པར་དུ་འཕེལ་ཡང་
མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཚོལ་བས་བསྐྱེད་པ་གང་
ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལྷ་མ་ལ་པན་འདོགས་བྱས་པའི་ཚོལ་བ་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱད་
པར་ཕྱི་མ་དག་ལ་པན་བསྐྱབ་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུའི་ཤོད་ཆོས་ཅན། བྱད་
པར་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་མིན་ཏེ། རྟག་ཏུ་
ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་ཆུ་དེ་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱམས་ནས་རྒྱུན་འཁང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། མཆོངས་པ་དང་ཚུའི་ཤོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མིད་པར་

ཐལ། གང་གི་ཆེ་གོམས་པར་བྱས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཚུལ་བ་ཕྱིན་ལ་བཟློས་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཚུལ་བ་སྤྲུལ་ཤིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་གཞན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་
བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཉམས་ཁས་སྦངས། ཡང་ན་བཅེ་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་
བཟུང་ནས་རང་རྒྱུད་དུ་བྱོལ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་བ་ནི། བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་
ཅན། ཉེན་བཉེན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་གསལ་ཤིག་ཅུ་ལ་བཉེན་ནས་རང་གི་ཤིགས་
འདྲ་སྤྲུལ་གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་ཕྱི་རེ་རེ་ནས་ཚུལ་བ་མི་
འདྲ་བ་རེ་རེ་ལ་བཟློས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གོམས་པར་བྱས་པས་སེམས་ལ་རང་གི་
རང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལ་སོགས་པས་ཤིང་དག་ལ་
ཐལ་བར་སོང་གི་བར་དུ་རང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དདུལ་ཚུ་འདུལ་སྐྱོད་ལེགས་པ་
གསེར་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དདུལ་ཚུ་དང་
གསེར་འདུལ་སྐྱོད་ལེགས་པར་བྱས་ཐེན་པ་རང་གི་རང་གིས་ཤིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་
གསལ་ལ་སོགས་པ་དང་བུལ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི། ཇི་མ་དག་པར་བྱེད་པ་ཡང་
ཇེའི་ཁ་སྐྱར་གཉིས་པ་ལ་བཟློས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
ཉེན་བཉེན་པ་ནི། གོམས་པ་དེ་དག་ལས་སྐྱེས་པའི་བཅེ་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཉེན་
བཉེན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
གོམས་པ་འབད་ཚུལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་པའི་སྐད་
ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ངེས་པར་ཚུལ་བ་མི་འདྲ་བ་ལ་བཟློས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གོམས་
པའི་ཚུལ་བ་ཕྱི་མ་དང་ཕྱི་མ་གཞན་གྱི་ཚུལ་བ་རེ་རེས་ཀྱང་ཤིགས་འདྲ་དུ་མ་གོང་

ནས་གོང་དུ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དོན་
བཟུ་བ་ནི། བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་སློ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སྤྱིར་བ་
གཉིས་ལྡན་གྱིས་གོམས་པར་གྱུར་ན་ཆད་ཅན་དུ་གང་ཡང་གནས་པ་མི་འབྱུང་དེ།
གང་གི་ཕྱིར་ན་རང་གི་རིགས་མཐུན་སྡེ་མ་ཡི་ས་སོན་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
བ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རྒྱུ་གོམས་པ་ལས་འཕེལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་། ཉེར་ལེན་རིགས་
འདྲ་ལས་འཕེལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཆོངས་པ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་
འཕེལ་བར་ཐལ། གོམས་པ་ལས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། བཅེ་སོགས་དེ་ལྟར་
མཆོངས་པ་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་ཉིད་ལས་མཆོངས་པ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་བར་ཐལ།
རང་གི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་འབད་རྩིས་ཅི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
དེས་ནི་མཆོངས་པ་ཆད་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ལུས་སྟོབས་དང་
འབད་རྩིས་དག་མཆོངས་པ་ཆད་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འོ་
ན་ལུས་སྟོབས་ནར་སོན་བས་མཆོངས་པ་ཅི་ཅམ་སྤངས་ཀྱང་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མི་
སྲིད་པར་འབྱུང་ལ། འདོད་ན། མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དང་པོར་མཆོངས་
པ་སྤྱོད་པའི་ཐ་མལ་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཕྱིས་མཆོངས་པའི་ཆད་
བཞེན་དུ་མཆོངས་པ་མིན་ཏེ། མཐུན་རྒྱུན་ཆད་ཡང་བད་ཀན་སོགས་ཀྱིས་ལུས་
ཡང་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྩིས་བས་རིམ་གྱིས་མི་མཐུན་པ་བད་
ཀན་སོགས་བསལ་ནས་བྱང་ན་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རང་
གི་ལུས་སྟོབས་ཅི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཆད་གནས་པའི་ཕྱིར། མཆོངས་པ་རིགས་

འདྲ་ལས་སྐྱེས་ན་མཆོང་བའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱུ་རིང་པོར་མཆོངས་པར་ཐལ་བ་དང་།
གོམས་པ་ཅམ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན་བྱ་ཁྲུང་དང་སྤེལ་གོམས་པ་
མཉམ་ན་མཆོངས་པ་མཉམ་པོར་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་ཆེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། བཅེ་བ་
ལ་ཐོག་མ་མེད་ཅིང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཅེན། སྐྱོན་མེད་དེ། རང་
གི་རིགས་འདྲའི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་བཅེ་བ་སྤྱིར་ཆེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་
སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་སེམས་ལ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་
འགྱུར་ཏེ། མཐོང་ལམ་པ་དེས་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཆེ་གང་ཞིག་དེའི་རྒྱུད་ལ་
རང་གི་རིགས་འདྲའི་ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ཅན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་
གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་གནས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ་ཁྱོད་
སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཀྱང་ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་པའི་ཕྱིར།
སེམས་ཅན་པལ་བ་ལ་སྐྱེས་པའི་རང་གི་གཉེན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་
བྲལ་ན་སྐྱམ་པ་ནི་བཅེ་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་ཆེ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་རེ་
རེའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་གཞན་ཀུན་ལ་དེ་ཅམ་སྐྱེ་མ་སྤྱོད་པ་མི་སྲིད་དེ།
སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་པ་དང་མ་བྱེད་མ་སྤྱོད་བའི་སེམས་
ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཞེ་སྤང་གིས་མ་བཅོམ་ན་དུས་གཅིག་ཏུ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྤྱིར་ཆེ་ཆེན་པོ་མེད་
པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་ལ། སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་བཅེ་བ་ཅམ་སྐྱེས་
ཀྱང་། ཡང་དེ་ཞེ་སྤང་གིས་བཅོམ་ནས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

མ་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་མཁུ་པ་དང་མ་བྲལ་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་ནི། འདི་ལྟར་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་བརྟེན་བ་དང་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྒྲོལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རོ་བོ་ཅམ་
རིགས་འབྲེལ་སྒྲེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལོ་མཁུ་པ་སྤྱོད་དེ་ཡང་སྤྱོད་ནུམ་ཀྱི་སྤྱོད་
པར་ཆོས་གསལ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡི་རྩ་བ་ཡིན་ལ། དེ་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དཔེ་ནི། སྒྲོལ་བ་གཉིས་ལྟན་གྱིས་ལོ་མཁུ་པར་བྱས་པ་ལས་རང་གི་རང་གིས་
འབྲུག་པའི་བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་བྲལ་
དང་། ཆགས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་དང་། མི་སྤྱོད་པ་བསྒྲོལ་པ་ལ་ཡིད་ལོག་གི་སྒྲོ་རང་
གིས་འབྲུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རོན་བསྐྱུས་ན། དང་པོར་རྩོལ་བས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱོད་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་བྲགས་ཅན་
ཞིག་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་ཡང་རྩོལ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱེད་པ་ན་རྩོལ་བ་རེ་རེས་སྒྲིང་རྩེ་
རིགས་འབྲེལ་དུ་མ་བསྐྱེད་བྱས་ལ། དེ་ལྟར་ལོ་མཁུ་པར་བྱས་པས་རི་ཞིག་ལྟར་རྩོལ་བ་
ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་གི་རང་གིས་འབྲུག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་གྱི། དང་པོ་ནས་རྩོལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཆོངས་པ་ནི། ལུས་གོ་ས་
གཞན་དུ་བཟོད་པའི་སྐྱོད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྩོལ་བ་རེ་རེ་དགོས་ཏེ།
རྩོལ་བ་གང་དུ་ཟོད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ལུས་ས་ལ་ལྟར་བར་འགྱུར་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཐོང་བསྐྱེད་ཀྱིས་བཞད། རོན་བསྐྱུས་བཤོ། །དང་པོ་ནི། བརྟེན་ལྟར་
བྱང་སེམས་སྒྲོལ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐོག་མར་རང་ཉིད་སྤྱོད་བསྐྱེད་ཞི་བའི་ཐབས་
ནུམ་ལ་མཐོང་སྤྱོད་དུ་མཐོང་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲོལ་བ་གཉིས་ལྟན་གྱིས་ལོ་མཁུ་པར་

མཛད་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཞིམ་པར་བཞེད་པའི་སོ་
སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པར་ཐལ། ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། འགོག་
པའི་བདེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཀློན་འབྱུང་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྒྲིག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་
ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་ཤེས་པ་དཀའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་
ལམ་པ་ཡང་དངོས་སོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱམ་སྟེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་
དྲུག་དོན་སྤྱི་འཇུག་གིས་རྟོགས་པ་ལ་གསལ་སྤྲང་ཐོན་མ་ཐོན་སོགས་གཉིས་སུ་
འདུས་ལ། དོན་སྤྱི་ལ་གསལ་སྤྲང་ཐོན་པ་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གིས་ཟིན་
མ་ཟིན་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སོགས་དངོས་སྟོབས་གིས་བྱམ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་གིས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ལ་གསལ་སྤྲང་དང་ལྷན་བཞིན་
པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་གང་ཐག་དེ་ལ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་ལ་རྟོག་པའི་ཐབས། གཉིན་སོ་ལ་རྟོག་པའི་ཆུལ། དེ་ལྟར་
བརྟགས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་སོ་ནི། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་སྦྱོད་པའི་
ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་
ནས་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིག་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་
ན་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ཐབས་སོ་སོའི་སྟོན་པ་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་
བྱུང་དབྱེད་གསུམ་གིས་དག་པའི་ལུང་དང་། གནས་གཉིས་ལུང་གི་གཞོད་སྒྲུབ་ལ་
མི་བརྟེན་པའི་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེད་རང་
གི་ངོ་མོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་དེའི་རྒྱ་ཡོད་མེད་དང་། རྒྱ་དེ་རྟག་མི་རྟག་ལ་
སོགས་པ་རྒྱའི་རང་བཞིན་ལ་རྟོག་པར་མཛད་རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྤྱག་

བསྐྱེད་དེ་གཞོམ་བཞེད་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་ཆུ་མེད་དམ། ཆུ་ཉག་པར་གནས་ནས་འབྲས་བུ་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལོག་པ་གཟིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་ཆུ་བཅས་དང་། ཆུ་དེ་མི་ཉག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་བྱས་ཏེ། སྤྱད་པ་བསྐྱེད་ཉིད་རེས་འགའ་སྟེ་བ་དང་། འཕེལ་འབྱིབ་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་བྱེད་པར་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་ལ་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྟོང་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྟོང་འདོད་དང་། འགོག་པ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྟོང་རིམ་ཅན་དུ་སྟེ་བར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་འབྱུང་དེའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་ལ་བརྟག་པ་མཛད་པར་རིགས་ཏེ། སྤྱད་པ་བསྐྱེད་དེའི་ཆུ་ཀུན་འབྱུང་གི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་གཞོམ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན། ཀུན་འབྱུང་དེའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་ཆད་མས་རེས་པར་འབྱུང་ཏེ། ཆུ་བདག་འཛིན་དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །སྤྱད་པ་བསྐྱེད་དེའི་ཆུ་ཀུན་འབྱུང་གི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་གཞོམ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན། ཀུན་འབྱུང་དེའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་ཆད་མས་རེས་པར་འབྱུང་ཏེ། ཆུ་བདག་འཛིན་དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །དེའི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ལམ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་བསྟན་ཏོ། །བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་གིར་འཛིན་པས་བྱས་པའི་འདུས་བྱས་བྱང་པོ་ལྟ་སྟོན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ཅན་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་པའི་སྟེད་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།

བདག་འཛིན་དེ་ཡི་གཞོན་གྱིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འཛིན་སྐྱབས་ལགལ་བའི་སློན་ནས་དེ་
ཅ་བ་ནས་སུན་འབྱིན་ནས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྲིད་པ་དེ་ཡི་གཞོན་གྱིད་
བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེའི་རྒྱལ་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྦྱར་རོ། །

གསུམ་བ་ལ། ཡུལ་གྱི་སློན་ཡོན་གསལ་བ་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བ་
དང་། ཡུལ་ཅན་ཉེས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་གྲོལ་བ་གཞན་
ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་དང་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་རྒྱལ་
དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བསློམས་པས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱལ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལུང་བ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་སློན་དང་། གཉེན་པོའི་ཡོན་ཏན་དག་
ལ་དམིགས་པའི་ཐུགས་རབ་ཏུ་གསལ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལན་གངས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མར་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཞི་བའི་ཐབས་
མང་པོ་མཐའ་ཡས་བ་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡུན་རིང་པོའི་དུས་
སུ་གོམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བདག་འཛིན་སྐྱབས་པས་ཆགས་
བྲལ་དུ་འགྱུར་མེད་ཀུན་མཁྱེན་དུ་རིམ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཆགས་བྲལ་ཐབས་ཅད་
ཀུན་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྤྱི་མའི་མཐར་གསལ་བ་མཐར་
ཐུག་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་ཞེས་སྦྱར་ནས། ཉགས་ནི།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་སྤྱོད་རྗེའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བར་སྦྱེ་བའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་དུ་མར་
སྐྱབས་པའི་སློན་ནས་འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཡུན་
རིང་པོའི་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་གྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཟད་པར་སྐྱབས་པ་

ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལྗམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ་སྤྱགས་ཀྱང་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་
ཕྱིར། ཐན་རག་མ་བྱང་བ་ཙམ་ཡང་ལོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་
པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། བསེ་རུ་ལ་སོགས་པའི་གྲོལ་བ་གཞན་ལས་བྱུང་ཞུགས་པ་
ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་ལ་འབྱུག་པ་ཅན་ཀྱི་ཐབས་འདི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཐབས་གོམས་པ་སྟོན་པར་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་སྟོར་བཞི་འགོ་བ་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ་ཞེ་ན། སྟོར་བཞི། ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་
མཐར་སྤྱག་ཁོན་སྟོན་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གོམས་པའི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པར་བསྟན་འདོད་ནས་དེ་
ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབ་ལམ་ཀྱི་དུས་ཀྱི་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པར་འདོགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་མཐར་སྤྱག་དེའི་རྒྱུ་འདྲི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་
པའི་བསམ་སྟོར་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་མཐར་
སྤྱག་དེའི་རྒྱ་རུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གཞན་གྱི་དོན་གྲུབ་པའི་བདེ་
གཤེགས་དང་། སྟོབ་པ་ལས་དང་པོ་བྱོད་ལམ་དུས་སུ་འབྱུང་བའི་ཐབས་དེ་ཉིད་
གོམས་པ་ལས་དེ་དག་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གྲུབ་ལས་འབྱུང་བ་དང་།
དང་པོ་འབྱུང་བ་ཞེས་བསམ་སྟོར་གཉིས་དང་པོར་གྲུབ་པ་དང་། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་
ཆོགས་བཅད་ཀྱི་དང་པོར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་རུ་བཤད་ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་སྤུན་ཆོགས་དང་། གཞན་དོན་སྤུན་ཆོགས་སོ། །དང་པོ་

ལ། བྱུང་བར་གསུམ་ལྟན་བདེ་གཤེགས་སུ་བསྟན་བ་དང་། དེ་ལ་ཚུད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་བག་ཆགས་དང་བཅས་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་བ་ཆོས་ཅན། བདེ་གཤེགས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གསུམ་ལྟན་གྱི་སྤངས་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། ལེའུ་འདིར་ཉོན་སྤྱིབ་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་བ་ཡོད་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་སྤྱིབ་ཏུ་བྱས་པའི་སྤྱིབ་གཉིས་སྤངས་བ་ཅམ་བདེ་གཤེགས་སུ་སྟོན་གྱི། གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་བ་ལ་ཤེས་སྤྱིབ་ཏུ་བྱས་པའི་སྤངས་བ་མ་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཆན་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་སྤྱན་མོང་གི་སྟོན་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བསྟན་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཐེག་བ་ཆེན་པོ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་པའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་གྱིས་ན་བདག་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་སྤྱགས་ཇེ་ཆེན་པོ་ཡང་སྟོན་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་རྩ་བའི་སྟོན་བ་དེ་ཡང་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པོ་ལས་ངེས་པར་བསྐྱབ་བ་ཞིག་བསྟན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སྤངས་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ལེགས་པར་སྤངས་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྟོན་མིན་པའི་སྤངས་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་སྤེ་ནམས་ལ་སྤངས་བ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་སྤྱག་བསྐལ་དང་འབྲེལ་བས་ལེགས་པར་སྤངས་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐབས་ལེགས་བ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མདོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ཉིད་སྟོར་

ཞིང་གོམས་པ་ལས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་སྤྲས་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་སྤངས་དང་སྒྲོམ་སྤངས་སོ་སོར་སྤོང་བ་སྤུད་དོ། །སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྒྲོ་ལྷར་ན། བདག་མེད་མཐོང་བ་དང་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྲངས་ནས། རིགས་པ་ནི་རིགས་པས་མཐོང་བའི་ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་གོམས་པ་ལས་གཤེགས་པའི་ཕྱིར་བསྐྱུགས་སོ་ཞེས་འཆད་དོ། །སྤྲར་ལྷོག་པའི་སྤངས་པ་གང་ཡིན། གང་སྤངས་པས་སྤྲར་མི་ལྷོག་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱན་ཞུགས་སྤྲོད་པ་ལན་བདུན་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲར་ཡང་འཁོར་བར་ལྷོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་མཆམས་སྤྱོར་བའི་སྤྱེ་བ་སྤྱུག་བསྐྱུལ་དང་། སྤྱོན་ཆགས་སོགས་ནི་སྤྲོད་པ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཀུན་ཏུ་འགྱུར་བ་དག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྤྲར་གྱི་སྤངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྲར་མི་ལྷོག་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བདག་ལྷའི་ས་པོན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ལ་རྩི་ལྷར་གཞོད། འཛིན་སྤངས་འགལ་བ་ཅིམ་གྱིས་ཡིན་ན་བདག་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་ཐག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཐག་གི་བདག་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་དེ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་འཛིན་སྤངས་ཐ་དད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་འགལ་བ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་བདེན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་གཞན་ལ་སྤང་བྱ་གང་ལུས་པ་ཡིན། གང་སྤངས་པས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་ངག་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤར་འཁོར་བར་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་། འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཡིད་གདུང་བའི་ནད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་
ཐར་ལམ་བཤད་པ་ལ་སློ་མི་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱང་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅམ་
སྤངས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། སྤར་ཀྱི་སྤངས་པ་དེ་ཆོས་
ཅན། མ་ལུས་པའི་སྤངས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་གཉེན་པོ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་ཐོབ་
པའི་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཀླུ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན།
སློན་ཟད་པ་མིན་ཏེ། དག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་དང་ལྷན་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཕྱིར། ལམ་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་བྱ་བཞིན་ཟེར་རྟོ། །རྟགས་དེ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ནི།
རྟགས་འདི་ཆོས་ཅན། ལྡོག་བྱུང་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་དེའི་ཕྱིར།
ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་བ་དག་སྤྱོད་ཡོད་མེད་གང་ལ་ཡང་སྤྱོད་བྱེད་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་དེ་
འགོག་པར་བྱེད་པས་ཁྲོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་ཟ་ལ། ཕྱིར་ཁྲོལ་ཀྱི་ངོར་ཡང་ཐེ་
ཆོས་ཅམ་འབྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡང་དག་ཤེས་པ་མི་སྤྱེད་དོ། །རྟགས་འདི་སངས་རྒྱས་
པ་ལ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཉེས་ཟད་སྤྱོད་བྱུང་བེན་མ་བཟེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་ཐེ་
ཆོས་འབྲེན་པར་བྱེད་ཅེས་ཟེར་ན། ཐུབ་པ་ལ་སྤྱོད་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སློན་པས་
ཆོས་གསུང་བ་ལྟར་དག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་སློན་ཟད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཆགས་བཅས་
དག་སྤྱོད་བ་ལྟར་སྤྱོད་མ་ཟད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱས་ནས་ཁྲོལ་བ་ལ་
ངེས་པ་ན། ད་དུང་དེ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ལྡོག་བྱུང་ངེས་པའི་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པའི་
དོན་རྟོ། །གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་

པར་སྤྲོ་བ་དེ་དག་རྒྱལ་དཔོག་པ་ལེགས་པར་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

རིགས་པས་མཐའ་དབྱེད་ནས་དགག་པ་ནི། ཉེས་པ་ཟད་པ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱ་
མཆན་སྒྲོན་ཆགས་སོགས་ནམས་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྤྱོད་མི་རུས་སམ། རུས་
ཀྱང་སྤྱོད་པའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན། ཐབས་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་ཀྱང་
སུས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རམ། ཤེས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དག་དོན་གཉེར་བྱེད་པ་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། དོན་གཉེར་སྤྱོད་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདོམས་པའི་
བཅེ་བ་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་གྲང་ན།
ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན་ རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱོད་སྤྱོད་པའི་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡི་
གཉེན་པོ་གོམས་པས་ཟད་རུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་སྤྱོད་པའི་ཐབས་དེ་ཤེས་པ་ཡང་བྱུབ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བརྟག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལན་དང་བཅས་པ་ནི། སྤར་བཅེ་ལྟན་ཞེས་པ་དང་། འོག་སྒྲོབ་
པའི་སྐབས་ནས་གོ་བར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བཞོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཀྱི་སྒྲོབ་
པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐར་ལམ་གཟིགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཞིང་གཟིགས་པའི་
ལམ་དེ་ཉིད་ལན་དང་གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་བལྟ་བར་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་གསུང་བར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟིགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། རི་མ་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་བདེ་གཤེགས་ལས་སྒྲོབ་པ་བྱུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་མ་བྱུབ་ཅེ་ན། འོ་ན་གཞན་ལ་ཐར་ལམ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གསུང་ངམ།

ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་
 བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཁོང་རང་གིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གསུང་
 བར་རྫོམ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། རང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 གསུང་བཞེད་པ་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བདེ་གཤེགས་
 བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྐྱན་པ་རན་པ་ལྟར་བདག་ལ་ཆགས་
 ནས་རང་འདོད་མ་བྱུང་དོགས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་ལ་དམིགས་པའི་བཙེ་བ་ཆེན་པོ་
 མེད་པས་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། སྐྱབ་བྱེད་སྤྲ་མ་དང་འབྲེལ། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་
 ནི། སྟོན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱུགས་ཇེ་བཞོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བོ། །དེས་ན། དེ་ཆོས་
 ཅན། ཐར་ལམ་རྩུན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་གསུང་སྟེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་རང་དོན་
 དང་གཞན་དོན་གང་ལ་བསྟོས་ཀྱང་འདོད་བྱའི་འབྲས་བྱ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་
 གཟིགས་པའི་བྱིར། གཞུང་འདི་དག་གིས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། སྟོན་པ་དང་
 བྱུགས་ཇེ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་
 པའི་ཐར་ལམ་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུང་བར་མཛད་དེ། སྤར་སྟོབ་ལམ་
 དུ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་སྟོམ་པའི་རྩོམ་པ་ཀུན་ཡང་གཞན་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སྦྱོར་ཞིང་གོམས་པར་མཛད་ལ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱིར།
 འདིས་སྟོན་པ་ལས་བདེ་གཤེགས་འབྱུང་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་འབྲའི་རྩོམ་པ་ཀུན་
 གཞན་དོན་དུ་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤར་སྟོབ་ལམ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ལ་དམིགས་པའི་བྱུགས་བཙེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་པར་
 མཛད་པའི་བྱིར། འདིས་བྱུགས་ཇེ་ལས་སྟོན་པ་འབྱུང་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་

ལུགས་འབྱུང་གི་སྐབས་འདིར་སྐྱོབ་པ་ཉགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ནས་གཞན་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་པ་ན། མཐར་གཏུགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཐུགས་མེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱར་འབྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ལ་དང་པོར་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒོ་དང་། ཐབས་དང་སྐྱབ་བྱེད་ནི་སྦྱང་མེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། སྐྱབ་བྱེད་ཐུགས་མེ། ཞེས་ཐུགས་མེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་དེ་དག་ཀྱན་ལས་ཆད་མར་ཐུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་བལྟོས་ནས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཐར་ལམ་བསྟན་པའི་སྟོན་པ་དེའི་སྐབས་མཛད་ཅིང་དེ་སྐྱོབ་པའི་རུས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོབ་མི་རུས་ན་སྐབས་ཀྱི་མཆན་ཉིང་མ་ཆང་ལ། སྐབས་མི་བྱེད་ན་སྐབས་བཅོལ་པའི་དགོས་པ་མི་འབྲུབ་པས་སྟོན་པ་འདི་ལ་དགོས་རུས་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་ཆོགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་བྱང་ཆོས་དེ་དག་སྤྲུལ་ལས་ཕྱི་མ་འབྲུབ་པའི་ཚུལ། དེ་དག་ཀྱན་ལས་ཆད་མར་འབྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱོབ་པའི་རང་བཞིན་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་དང་། དེ་ལས་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལས་བཅེ་བ་འབྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རང་དབང་ཏུ་སྟོན་པས་སྐྱོབ་པར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བདེན་བཞི་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ལུགས་འབྱུང་གིས་སྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལས་ཡང་ན། དེ་ལྟར་གཤེགས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལུགས་ལྡོག་གི་སྟོན་སྟོན་ཞེས་པའོ། །ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་

འདས་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་
བདེན་པ་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་བཞིའི་
གངས་ངེས་པ་དང་། གོ་རིམ་ངེས་པ་དང་། མཚན་གཞི་དང་། དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་གྱིས་
ཆད་མཐོ། །དང་པོ་ནི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི།
འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འཁོར་
བ་ལ་ཡང་རྒྱ་འཆིད་བྱེད་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཅེངས་པ་སྐྱག་
བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །རྣམ་བུང་ལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་
བྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། གྲོལ་བ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་
བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་འཁོར་བ་འདུག་ལྟོག་གི་རྒྱ་འབྲས་བཞིར་ངེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཀྱན་འབྱུང་དང་ལམ་གྱི་
བདེན་པ་དང་པོར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྐྱག་བསྐྱལ་དང་འགོག་པ་བྱིས་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་
པར་གོ་རིམ་གཞན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་དང་།
ཀྱན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་ལམ་སྟེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེད་བྲག་གི་ཉིས་
དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་པའི་སྟོན་སྟེ། དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་ཆོ་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་སྟོན་དུ་མ་སོང་ན་དེའི་རྒྱ་ལ་སྟོང་འདོད་སྟེ་བ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་
རོ། །སྐྱག་བསྐྱལ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྟེས་བ་ན་སྐྱག་བསྐྱལ་འདི་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་

རྒྱས་སམ་མི་རྒྱས། འདི་ལ་རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད། རྒྱ་དེ་ཡང་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྟམ་དུ་
ཀུན་འབྱུང་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། སྤྱག་བསྐལ་རང་གི་རོ་བོ་ཆེར་མ་འདོན་པ་བཞིན་དུ་
སྟོང་མི་རྒྱས་པར་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་
གཉིས་དེའི་རྒྱར་ཁོང་དུ་ཐུད་ནས་དེ་ལ་སྟོང་འདོད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲེ་བས་ཀུན་འབྱུང་དུས་
གཉིས་པར་བསྟན་རྟོ། ཀུན་འབྱུང་སྟོང་རྒྱས་སུ་མཐོང་བ་ན་སྤྱག་བསྐལ་འགོག་རྒྱས་
སུ་མཐོང་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ནས་སྤྱག་བསྐལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་ཡང་མངོན་དུ་
བྱ་རྒྱས་སུ་མཐོང་བས་འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་རྟོ། །དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ཡང་ལམ་བསྟེན་ཅིང་གོ་མས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་བས། ལམ་གྱི་
བདེན་པ་དུས་བཞི་པར་བསྟན་རྟོ། །གལ་ཏེ་དུས་དང་པོར་སྤྱག་བསྐལ་འགོག་རྒྱས་
སུ་མཐོང་ན། སྤྱག་བསྐལ་འགགས་པ་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱས་སུ་མཐོང་བས་བྲབ་པས་
འགོག་པ་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་རིགས་ལ། ཡང་ཀུན་འབྱུང་སྟོང་རྒྱས་མཐོང་ནས།
སྤྱག་བསྐལ་འགོག་རྒྱས་སུ་མཐོང་དགོས་པས་ཀུན་འབྱུང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤར་
བསྟན་པར་རིགས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྟོང་རྒྱས་སུ་མཐོང་བ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་
ལ་རག་ལས་པས་ཐོག་མར་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་རི་སྐད་བཞད་པའི་
བདེན་བཞིའི་གོ་རིམ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། བཞད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་བྱ་བ་གང་ལ་ཡང་དེ་
ལ་འཇུག་པ་ལ་པན་ཡོན་མཐོང་ཞིང་། དེ་ལས་ལྟོག་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ལ་
རག་ལས་པས། འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པས་འཁོར་བ་
ལ་མེའི་དོང་ལྟར་དུ་མཐོང་ནས། དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ཙམ་ཞིག་དང་པོར་བསྐྱེད་
པ་ཡིན་གྱི། འབྲལ་རྒྱས་སུ་གོ་བ་མིན་ནོ། །དེ་ནས་དུས་གཉིས་པར་ཀུན་འབྱུང་སྟོང་

ནུས་སུ་ཚད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་བ་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་
མཐོང་བས། ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པ་དང་འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་རིགས་
སོ། །ལམ་ཐ་མར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་སྤར་ལྟར་རོ། །དེས་ན། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱད་
ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྟེ་བ་ན་ཡང་གོ་རིམ་དེ་དག་དང་
མཐུན་པར་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ད་ལྟར་མཁལ་མའི་ཟུག་གཟེར་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་ནི། སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། ཟས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ལྷག་པར་སྟེད་ནས་རོ་སྤང་བའི་
ཚོར་བ་སོགས་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་
ཟག་བཅས་གྱི་སྤང་པོ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཉེ། དེ་དག་
ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་བདེན་པ་འོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྤྱག་བསྐལ་འགགས་པའི་
བྲལ་བ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་འོ། །

བཞི་པ་ལ། འོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ལ་འོག་པར་ཞུགས་
པ་གཙང་བ་དང་། བདེ་བ་དང་། ཉག་པ་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞི་དང་། ཀུན་
འབྱུང་ལ་འོག་པར་ཞུགས་པ། སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་
རྒྱར་འཛིན་པ་གཉིས། བྱི་མ་ལའང་རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་།
དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་སྟོ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་།

རང་བཞིན་ཏྲག་ལ་གནས་སྐབས་འབྱུང་བ་འདྲིན་པའོ། །འགོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི།
ཐར་བ་ཡེ་མེད་དུ་འདྲིན་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འདྲིན་
པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་གྲོལ་པའི་ཐར་པར་འདྲིན་པ་དང་།
སྤྱག་བསྐལ་ཟད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡང་ཕྱོག་པར་འདྲིན་པའོ། །ལམ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི།
ཐར་ལམ་ཡེ་མེད་དུ་འདྲིན་པ་དང་། བདག་མེད་གོམས་པ་ལམ་དུ་མི་རིགས་པར་
འདྲིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་ཀྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ཅམ་ཐར་ལམ་དུ་འདྲིན་པ་
དང་། སྤྱག་བསྐལ་མི་ཕྱོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་མེད་པར་འདྲིན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་
འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་བསྐྱུར་བ་པའི་བདག་དོན་གཞན་མེད་པའི་
ཕྱིར། བདག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་བའི་བདག་གི་ངོ་ཐོར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་སྟེང་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་
རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ཏེ།
དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རབ་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། དེ་
འཁྲུགས་བྲག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མིན་པའི་སྟེང་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་འབྲས་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐལ་གཏན་ཟད་པའི་
བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། བྱུང་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གྲུལ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བན་པ་དང་བདེ་བའི་ཐར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་མི་ལྷོག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐར་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།
ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པར་བསྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེགས་པའི་
རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་བར་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསལ་སྤར་མི་ལྷོག་པའི་ཆོས་
ཅན་དུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་གཞུང་
དུ་མཆོམས་སོ་སོར་གཅོད་པ་གསུངས་ལ། འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་
གཞུང་གི་མཆོམས་སོ་སོར་བཅད་ན་སྤྱོད་ས་སྤང་མོད་ཀྱི། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་
ལྟོས་འགོག་པའི་རྣམ་པ་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་དངོས་སུ་གསུངས་པས་རྣམ་པ་
ལྷག་མ་དུག་གོ་བྱས་པར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་གསལ་བར་མ་གསུངས་པར་
བཤད་དོ། །

མདོར་ན། རྟོག་ལྡན་འདུག་པའི་ཡན་ལག་འཁོར་བ་འདུག་ལྷོག་གི་ཚུལ་
བསམས་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གིས་ཡིད་འབྱུང་སྟེ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་
བསྐྱེད་པའི་ཐབས་བཤད་པ་ནི། གཞུང་འདི་ཉིད་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཤོས་གཅིག་ཏུ་སྤང་
བས་གཞུང་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་བཤེས་གཉེན་དག་ཁ་ཕྱིར་བལྟ་འབའ་ཞིག་
ཏུ་མ་སོང་བར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉིས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་
དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ཅི་སྤྱི་དང་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་ཅི་སྤྱི་བྱ། དེ་ལྟར་སྤྱིས་པ་ན་

སྐྱག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཞིར་བཟུང་། སྐྱག་པ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་ཡང་
ཇི་ཙམ་སྒོ་དང་འཆམ་པ་རེ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ནས། དེ་ནས་ལེ་ཉུ་འདིར་བཤད་པའི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་
ལེགས་པར་གཏན་ལ་བབ་ནས་བསྒྲོམ། དེ་ལྟར་བྱས་ན། བསྟན་བཅས་ལ་ཐོས་
བསམ་བྱས་པ་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ཞིང་རང་གི་དལ་འབྱོར་གྱི་ཉེན་ལ་སྤྱིང་པོ་
ལེགས་པར་ལོན་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་དེ་ལ་འབད་པས་ནན་ཏན་དུ་བྱའི་དེ་ལས་གཞན་
དུ་ཉེད་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་གྲགས་པ་ཇི་ཙམ་ཐོབ་ན་སྤམ་ན་སྤིག་ལྟར་གིས་རྒྱད་
ལེགས་པར་རྒྱད་ཐོས་ནས་གཟུང་ན་ཆོག་མི་ཟེན། བསམས་ན་དོན་མི་གོ་བསྒྲོམ་ན་
རྒྱད་ལ་མི་སྦྱེ་བས་ཆེ་གངས་པོ་ཐོས་བསམ་ལ་འབད་པ་སྐད་བྱས་ཀྱང་སྒོ་རང་
དགའ་བའི་འགྲོས་འདོད་པ་ཆེ་རྒྱད་དང་སྦྱོ་ཤས་ཆེ་རྒྱད་སོགས་ཞིང་པ་རང་དགའ་བ་
ནམས་དང་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་ལམ་སྒྲོའི་དམིགས་པ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་མ་སོང་བར་སྒྲོའི་ངོ་པོར་བསྐྱེད་ལ་ནན་ཏན་དུ་འབད་པར་བྱའོ། ཐར་ལམ་གྱི་
མི་མ་སྟན་པའི་ཕྱོགས་གཞན་དག་གིས་ཐར་ལམ་དུ་བཏགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་
ངོས་བཟུང་ནས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་འགོག་པའི་རྒྱ་མཆན་སོགས་དང་། ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་སོགས་
ནི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དང་།
འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་
པའི་མཆན་གཞི་བསྐྱབ་པ་དང་། མཆན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འཁོར་བ་ལ་

ཐོག་མ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཐོག་མ་ཡོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱག་
བསྐྱེལ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེལ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ།
ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོག་གས་
རྒྱན་འདོག་གི་ཤེས་པ་དག་འཆི་ཁའི་གང་ཟག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་ཞུགས་ན་རྟག་པར་
འབྱུང་ལ། སྤེད་པ་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་དང་པོ་འཁོར་བར་མི་འཐད་དེ། དེས་སྤར་གང་
དུ་ཡང་མ་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་བ་ཞེས་པ་འབྱུང་སྤང་ཅམ་ཡིན་གྱི་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་དང་། ཡང་གང་ཟག་རྟག་པ་འཁོར་བར་འདོན་པ་ནི་འོག་ནས་
འཆད་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་གི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཐོག་མ་མེད་པའི་རིགས་འདྲ་ལས་སྐྱེ་བར་སྐྱབ་ཀྱི་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་
དགག་ཤི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྤང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྤར་མ་སྤོན་དུ་སོང་སྟེ། རང་ཉིད་གོམས་པ་
ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་རང་གི་རང་གིས་ཆེས་གསལ་བར་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱ་ལ་ཡང་བལྟོས་མེད་ཀྱི་འདོད་རྒྱལ་དུ་འབྱུང་བ་ཉིད་
མིན་ཏེ། དེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་འགའ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རྒྱང་སོགས་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་ཤི་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་
ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་བྱུབ་པ་མདོར་
བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བད་ཀན་ལས་འདོད་ཆགས་དང་། མཁྲིས་པ་ལས་ཞེ་སྤང་དང་། རྒྱང་ལས་

གཉི་ལྷག་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། ཆགས་སོགས་རྒྱང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བད་ཀན་ཅན་འདོད་
ཆགས་རྒྱང་ལ་ཞེ་སྒང་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེའི་ཆེ་བད་ཀན་ལ་ཞེ་སྒང་གི་རྒྱ་མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་
འབྲས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་སྒང་འཕེལ་བ་ཡིན་པས་འཁྲུལ་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། འོན་གང་
ཐག་དེ་ལ་མཁྲིས་པ་དེ་ཡི་དངོས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་དུས་མིན་གྱི་སྐྱད་ཀར་དང་ཤ་མེར་
རྩལ་མང་སློ་གསལ་བ་སོགས་ཞེ་སྒང་དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཅིས་མ་མཐོང་སྟེ་མཐོང་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་དངོས་རྒྱ་མཁྲིས་པ་ཆང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཁྲིས་
པས་དུག་གསུམ་ག་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འདོད་ཆགས་སོགས་ཆེ་རྒྱང་
མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་དངོས་རྒྱ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དུག་གསུམ་ག་
ཉིས་པ་ཀུན་གྱི་དངོས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་
ཉིས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྱུང་བ་ཅེས་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་
གཟུགས་ཆེ་རྒྱང་སོགས་མི་མཚུངས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་
ན། སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་ཆེ་རྒྱང་དེར་ཡང་ཆེ་རྒྱང་མེད་པའི་ཅོད་པ་སྔ་མ་དང་
མཚུངས་པར་འདུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་ཆེ་རྒྱང་དེ་ལ་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་སྐྱོན་གྱི་ལས་ནམས་བདག་པོའི་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་དངོས་རྒྱ་འབྱུང་
བ་མཚུངས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འཕེལ་འབྲིབ་མི་མཚུངས་པས་རྒྱ་འབྲས་མིན། ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་

ཐལ་བ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཏྲགས་དགོད། ཚུལ་བསྐྱབ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། རྒྱུང་མཁྲིས་སོགས་ཀྱི་དངོས་
འབྲས་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུང་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་ཁྲུང་བར་དུ་འཕེལ་བ་ཡོད་ནའང་
ཁྲིད་རྣམས་ཁྲུང་བར་དུ་འཕེལ་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བད་ཀན་འཕེལ་ནས་
ལུས་རྒྱུད་ན་ཆགས་པ་འགྲིབ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་མ་གྲུབ་སྟེ། མཁྲིས་
པ་འཕེལ་ནས་ལུས་གདུངས་པས་ཞེ་སྤང་སྟེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ཏྲགས་
མ་གྲུབ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡིས་ཞེ་སྤང་སྟེ་བར་
འབྱུང་བར་མཐོང་བས་དེ་ཀུན་གྱི་འབྲས་བུར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཞེ་སྤང་དེ་ནད་ཀུན་
ལས་དངོས་སུ་སྟེས་བའང་མིན་པར་ཐལ། ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ཞེ་སྤང་མཚུངས་
པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁྲབ་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། སྤང་གི་ཅ་བའི་ཏྲགས་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་བད་
ཀན་འཕེལ་བར་བྱུང་བ་ན་འབྲས་བུ་འདོད་ཆགས་མི་འཕེལ་ཡང་འགྲིབ་པར་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཁྲིས་པ་འཕེལ་ན་ཆོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནད་འཕེལ་བ་བཞིན་
ནོ། །འོ་ན་དེ་དག་གི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆགས་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན།
འབྱུང་བ་ཙམ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱག་ལས་
སྟེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ནད་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པ་ལས་སྟེས་པའི་ཚོར་བ་སྤྱག་
བསྐྱལ་གྱིས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཤམ་བྱས་ནས་མི་སྦྱིད་པ་ཡིན་པས་ལ་ལར་འགལ་
རྒྱུན་གྱིས་ཟེན་པས་འབྲས་བུ་མི་སྦྱིད་པར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་འཛིག་ན་
ཅང་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འདོད་ཆགས་ཅེས་བསྐྱེད་སྟོས་ཤིག་ཅེས་ངེས་པས། ནད་

གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ལས་ཁྱ་བ་འཕེལ་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདོད་
ཆགས་ཚོས་ཅན། ཉན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ལ་ལྡོག་པ་འབྲུལ་བར་ཐལ། འགའ་ཞིག་
དེ་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པ་ལ་འདྲ་བྱེད་སྐྱེ་བ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དེ་ལ་རྗེས་
འགྲོ་འབྲུལ་བར་ཐལ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་གཞན་ནི་དེ་གསུམ་ཆ་
མཉམ་ནའང་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་མིན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཁྱ་བ་འཕེལ་བ་ལ་ལྡོག་པ་
འབྲུལ་བར་ཐལ། ཆགས་ཅན་གཞན་ནི་ཁྱ་བ་ཟད་ནས་ཁྱག་འཛུགས་ཀྱང་ཁྱོད་སྐྱེ་བར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཆགས་ཅན་དེ་ཚོས་ཅན། ལུང་མེད་གཟུགས་མཛེས་གཅིག་ལ་
དམིགས་ནས་ཆགས་པ་དྲག་པོ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་མེད་གཅིག་པོ་དེ་
ལ་དམིགས་ནས་ཁྱ་བ་འཕེལ་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཟུགས་མཛེས་
པ་དང་སྒྲིང་ཚུལ་མཛེས་པ་སོགས་ཀྱང་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ཆགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཀྱང་
ཆགས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ཀྱང་དེའི་རྒྱར་
མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མཛེས་སོགས་ཀྱི་ངེས་པ་མེད་པར་ཆགས་པ་འབྱུང་
བའང་མིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ཆགས་པའི་རྒྱར་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
མཛེས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པ་ལ་འདྲ་བྱེད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། གཟུགས་དང་སྒྲིང་ཚུལ་མཛེས་པ་མཐོང་ཅོམ་གྱིས་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། དེ་ལ་རྒྱ་ཅི་དགོས། དུམ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་གནས་པ་ཅོམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུང་མེད་
གཟུགས་དང་སྒྲིང་ཚུལ་མཛེས་པ་མཐོང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེའི་ལུས་ལ་

ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྒྱ་ལ་བྱང་བར་
མེད་པར་ཚང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གནས་སྐབས་གང་ལ་བད་ཀན་ལྷག་པར་འཕེལ་བཞིན་པའི་གང་
ཐག་དེ་འདྲ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཆེ་ཞེ་སྤང་དག་སོ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆགས་པ་
དག་སོ་ཅན་དུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། ཆགས་སྤང་དེ་གཉིས་འཛིན་
སྤངས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་མཚུངས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་འདི་ལ་ངེས་པར་ཞེ་སྤང་མི་འགྱུར་བས་ཀྱི་འཕྲུག་པར་ཐལ་མཐོང་བའང་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། རེས་འགའ་ཞེ་སྤང་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རིགས་པ་སྤྱོད་པ་གང་གི་ལུགས་དེ་ལ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པ་རང་གི་རིགས་མ་ཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་བྱང་བར་ལ་རག་ལས་པས་
འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཀྱི། ཕྱི་ངོལ་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། བཤད་ཟིན་དུན་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། ལུས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་བྱང་བར་ཅན་
ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཆགས་སོགས་ནད་གསུམ་ཀྱི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཆགས་སོགས་འབྱུང་བའི་དངོས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པ་ཡང་བཀག་སྟེ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་འབྲུལ་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་
བཞི་ཆགས་སོགས་བྱུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ཡང་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཡང་ཡོད་མེད་དག་
ལ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དཔེ་དགག་པ་དང་། དོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱོད་ཀྱི་འབྱུང་

འབྲུར་འབྲུར་བ་ལ་བརྟེན་པར་ཁས་སྦངས་པ་བཞིན་དུ་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དུ་ན་ཁྱེད་རང་ལ་ཁས་སྦངས་འགལ་བར་འབྲུར་རོ་ཞེ་ན། དཀར་པོ་ལ་སོགས་
པའི་འབྲུར་འབྲུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ས་སོགས་འབྲུར་བ་ལ་བྱལ་བའི་གནས་པའི་ཚུལ་
གིས་བརྟེན་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
བརྟེན་པར་བཤད་པའི་སྤྱི་དོན་ཡང་ཆོས་ཅན། དུས་མཉམ་ཆོགས་པ་གཅིག་པ་ལ་
རྟེན་དུ་བཏགས་པ་དང་། སྤྲ་མས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རྟེན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དེ་
ལས་གཞན་བྱལ་བའི་གནས་པའི་རྟེན་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲུར་བ་སྤྲ་མ་
རྒྱུ་དེ་དོན་ནས་ཡང་ན་དུས་མཉམ་ཆོགས་པ་དབྱེར་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རང་
གི་རྟེན་དག་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཆང་དང་ཁྱོས་པའི་རྒྱས་པ་
ལ་སོགས་པ་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཆགས་སོགས་ཀྱང་
འབྲུར་བ་ལ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྟེན་རོ་ཞེ་ན། ཡང་ན་ཆོགས་པ་དབྱེར་མེད་
ཅམ་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མི་འབྲུར་ཏེ། ཆང་དང་དེའི་རྒྱས་པ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི་རྟེན་
དང་བརྟེན་པ་ཡིན་རོ་ཞེ་ན། ཆང་གི་དངོས་པོ་ལས་དེའི་རྒྱས་པ་དོན་གཞན་ཉིད་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བྱལ་བྱེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཆང་ཆ་བར་
བྲུར་པའི་ཆོ། ཆང་གི་དངོས་པོ་འཛིག་པར་འབྲུར་བར་ཐལ། དེའི་ཁྱོས་པའི་རྒྱས་པ་
འཛིག་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ཆང་ཆ་བར་གནས་ན་བརྟེན་པ་ཁྱོས་པའི་རྒྱས་པ་འཛིག་པ་སྟེ་
ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་ཆང་དང་ཁྱོས་པའི་རྒྱས་པ་བཞིན་དུ་འབྲུར་
སེམས་དེའང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། འབྲུར་
སེམས་རྫས་ཐ་དད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲིང་བ་ཐ་དད་

པ་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་འབྱུང་བ་རེག་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ཚོར་བ་སེམ་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་མིད་ལུས་གཞན་དུ་འགྱུར་གྱི་བར་དུ་ཡིད་སློང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་
རྣམ་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་རྟོག་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་བདག་རྒྱུན་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་སློང་ནས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་འབྱུང་བའི་
རྗེས་སུ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དམིགས་རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཞན་
དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཚོས་ཅན། གཟུང་དོན་གྱི་གཞན་དབང་
ཅན་ཉིད་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་བར་ཐལ། དོན་སྤྱི་སྤང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་སྤྱི་བའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ལུས་སེམས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མི་རུང་བ་གང་གི་ཆེ་
འབྱུང་བའི་ལུས་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་འགའ་ཞིག་ལས་ཕྱི་མ་འགའ་
ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མ་
འགའ་ཞིག་གི་བག་ཆགས་སད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེས་ན་འི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
གིས་དགག་པ། འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་གིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟགས་གཞན་གྱིས་ཡང་འཁོར་བའི་ཐོག་མ་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་སྤང་མེད་
གསར་དུ་སྤྱི་བའི་རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་དེ། རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་གྱི་
ཉིར་ལེན་དུ་རུང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་
པའི་ཉིར་ལེན་གྱི་རྒྱས་པ་རྣམ་ཤེས་མི་གསལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་མིན་
པ་ཤེས་པའི་ཉིར་ལེན་མིན་པ་གྲུབ་ཟིན་སྟབས་པར་འདོད་དོ་ཞེན། རྒྱ་ལ་འབྲས་བུ་

ཐམས་ཅད་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གངས་ཅན་ལས་གཞན་སུ་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་
བརྗོད་པའི་རྩོལ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་པན་ཁྱོད་ལོ་ཆ་དང་བཅས་པར་
རྫོམ་པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་པར་ཐལ། སྔོན་ཆེ་རྒྱ་རྩ་སོགས་ཅེན་འབྲས་བུ་སྤྲང་ཆེན་བརྒྱ་
མ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་དེ་སྤྲད་སྤྲུས་པ་གངས་ཅན་སྤྲུགས་དང་འབྲས་བུའི་
འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུགས་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རི་ལྷར་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་
ནི་རྒྱའི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱའི་ངོ་བོར་ཡོད་ན་རྒྱ་
ལན་བརྒྱར་རྒྱམ་པར་སྤེལ་བཞིན་བརྟགས་སུ་བེན་ཀྱང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་གང་ཞིག་སྤྲང་
བྱང་དུ་འགྱུར་བའི་ངོ་བོ་དེ་ནི་སྤར་རྒྱའི་དུས་ན་མི་སྤར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མེད་པའི་སེམས་ཅན་སྤྲུས་མ་ཐག་ཆགས་ཅན་སོགས་སུ་འབྱུང་
བའི་ངེས་པ་མེད་པར་འགའ་ཞིག་ཆགས་བྲལ་དུ་སྤྲེལ་བ་སྤིང་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སྤར་ན་མེད་པ་གསལ་དུ་འབྱུང་བའི་རིགས་ཡིན་པས་ཁྲལ་པའི་ཕྱིར། དེས་
འཕངས་པ་ནི་འགལ་ཁྲལ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཉེར་ལེན་འབྱུང་བ་མཚུངས་པ་དང་པོ་ཆགས་བྲལ་མི་སྤིང་པའི་
རྒྱ་མཚན་དུ་མི་འཐད། ཕྱིས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་མི་སྤིང་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མི་
འཐད། དེའི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྲེལ་བོ་ཀུན་རྒྱུ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་
ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སོགས་དང་ལྡན་པས་ཁྲལ་པའི་དང་པོ་ཆགས་བྲལ་
དུ་འབྱུང་བ་དེ་འབྲས་མི་སྤིང་དོ་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་འདོད་ཆགས་ཆེ་རྒྱུང་མཚུངས་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཉེར་ལེན་འབྱུང་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཤས་

ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་བར་ལས་ཆགས་སོགས་ཆེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སོག་
 ཆགས་རྣམས་ལ་སོག་ཆགས་དང་ཆེས་སོག་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་
 བར་ཐལ། དེའི་ཉེར་ལེན་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ལོ། །དེས་ན་ཆགས་སོགས་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་བར་
 འདིའི་ཉེན་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་འགྲིལ་བ་བཞིན་དུ་ཆགས་
 སོགས་ཀྱང་འཕེལ་འགྲིལ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉེར་ལེན་འབྱུང་བ་མཚུངས་བཞིན་དུ་
 སོག་ཆགས་རྣམས་ལ་སོག་ཆགས་དང་ཆེས་སོག་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་བར་
 མེད་ཀྱང་ཆགས་ཅན་ལ་ཆེས་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཆགས་སོགས་དེ་སྤར་ཡོད་པ་ལས་དེ་ཡོད་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པར་
 ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སོགས་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་ཀྱང་ཆགས་
 སོགས་ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སྤུལ་པ་སྲིད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱ་འབྱུང་བ་མཚུངས་པའི་
 བདག་ཉིད་མི་ལྷོག་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཀུན་ལ་འདོད་ཆགས་ཆེ་ཆུང་ཡང་འདྲ་
 བར་འགྱུར་བར་ཐལ། འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་འདྲ་བ་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་འདྲ་བའི་ཉེར་
 ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བ་སྒྲང་འཛིན་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ལ་བ་སྒྲང་དང་ཆེས་བ་ལང་དང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བ་སྒྲང་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་བར་
 གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རིམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་སྒྲང་མ་ཡིན་པ་ལས་
 ལོག་པར་མཚུངས་པའི་བདག་ཉིད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇ་ཕྱི་སྤྱས་རྒྱང་པན་གྱི་ལུགས་འདིར་ཡང་ཆོས་ཅན། ས་སོགས་

འབྲུང་བ་རྣམས་ལ་སློབ་ཆགས་ཉིད་དང་ཆེས་སློབ་ཆགས་ལ་སློབ་ས་འདི་བྱུང་བར་
གྱི་རིམ་པ་ལ་ལར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་འབྲུང་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། ཆགས་ཅན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་
བ་ལ་ཆེ་ཆུང་གི་རིམ་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་ན་འདྲ་རྩ་བ་མེད་པའི་མེ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་
མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་ཀྱང་ཆགས་པ་ཡེ་མེད་མི་
སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྩ་བ་ལས་མེ་རྩ་བ་གཞན་ཡིན་པ་
ཆད་མས་བཀག་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་ལུས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏྲ་
ཆགས་སློབ་ས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། འབྲུང་བའི་སྐབས་ལ་ལར་ཁྱོད་ཆད་པར་འགྱུར་བ་
སྲིད་པར་ཐལ། འབྲུང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་བྱུང་བར་གྱི་རིམ་པ་དང་ལྡན་པ་ལས་ཁྱོད་
འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར། ཁྱོད་དེ་དན་འཕེལ་རུང་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྐམ་བུའི་ཆོས་དཀར་པོ་ལ་སློབ་ས་པ་བཞིན། ཆགས་སློབ་ས་ཆོས་ཅན།
གཟུགས་སློབ་ས་འབྲུང་འགྱུར་བཞིན་དུ་འབྲུང་བ་ལ་གནས་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་དག་འབྲུང་བ་དང་དབྱེར་མེད་འབྲལ་མི་རུང་ཡིན། ཁྱོད་དེ་དང་འབྲལ་
རུང་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་འབྲུང་བ་ལ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བར་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཆགས་སྤང་སློབ་ས་ལྟན་ཅིག་
ཏུ་སྦྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ལྟན་ཅིག་སྦྱེ་བར་ཐལ། ཉེར་ལེན་འབྲུང་བ་གཅིག་ལས་སྦྱེ་
བའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། དམིགས་ཀྱིན་གྱི་དབང་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྦྱེ་འོ་ཞེ་ན།
ཆགས་སྤང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་གཟུང་ལུས་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁྱོད་ངེས་འགའ་
སྦྱེ་བར་ངེས་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། འོག་པས་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུང་ལུས་

འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བ་མལ་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་སོགས་འབྱུང་
བའི་ངེས་པ་མེད་པར་དེ་ཡེ་མེད་དུ་བལ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་བལ་བའི་ཕྱིར།
འབྱུང་བ་ཉེར་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་རྣམས་ཀུན་སྦྱེས་
བྱ་བམས་ཅད་ལ་དུས་ཀུན་གྱི་ཆེ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བར་བལ། དེའི་རྒྱ་འབྱུང་བ་རྟག་པ་
ཉེ་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བྱད་ཆོས་བཞིའི་དང་པོ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱལ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་
སྟེ། དེས་འགའ་སྦྱེ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྲུག་བསྐྱལ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་
ཉེས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་གྱི་རྒྱ་ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི། རང་དབང་བའི་བདག་གི་ངོ་བོ་མིན་ཏེ།
མི་རྟག་པ་དང་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་པ་ནི། སྟོང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་
དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའང་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་པོ་ཆོས་
ཅན། བདག་དེས་ཁྱོད་བྱིན་གྱིས་སྒོ་བ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
བལ། དེ་རྟག་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་བལ། རྟག་པ་ནི་ལྟར་ཡང་སྦྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། བདག་རྟག་པ་གཅིག་ལས་བྱང་པོ་དུ་མ་དུས་སྔ་ཕྱི་བ་དང་བར་སྦྱེ་
བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་བལ། རྟག་པ་རྒྱ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་
དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དབང་ཡིད་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་
བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐབས་འགར་རྒྱ་གཞན་དབང་ཡིད་དག་ཆོགས་ན་ཡང་འབྲས་
བྱ་ཁྱོད་སྦྱེ་བ་མེད། སྐབས་འགར་ཁྱོད་སྦྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟག་པ་རྒྱར་མི་རུང་
བར་བལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ལྟོག་པ་དེ་ནི་རྟག་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་རྒྱུ་ནཱ་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་
ཆོས་ཅན། རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་སྟེ། དེས་འགའ་སྟེ་བཙེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པར་འབྱུང་བར་ཐལ། རྒྱ་མེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཏྲག་ཏུ་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་ནཱ་ཡང་མེད་པར་འབྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རི་ལྷར་ཆེར་མ་དང་སྐན་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོ་བཙེད་དང་
རྒྱུ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱ་སྤྱ་ཡང་མེད་པ་དེ་ལྟར། དངོས་པོ་འདི་དག་
རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བར་འབྱུང་རོ། །ཞེས་རྒྱུང་པན་པ་དང་སྟོན་པ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁ་
ཅིག་རབ་ཏུ་བརྗོད་དོ། །ཆེར་མའི་ཚོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་གཞན་སྤྱ་
མ་གང་ཡོད་པ་ཉིད་ན་ཕྱི་མ་གང་སྟེ་བའམ། སྤྱ་མ་གང་འབྱུང་ན་ཡང་རྣམ་པར་འབྱུང་
བའི་སྤྱ་མ་དེ་ནི་ཕྱི་མ་དེའི་རྒྱུར་རབ་ཏུ་བརྗོད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱ་ས་དེ་ནི་ཆེར་
མའི་ཚོ་བ་སོགས་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོགས་པ་གཅིག་པའི་རེག་
པ་གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མེད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཅེ་ན། འབྱུང་བའི་རེག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་
མི་པན་ཡང་དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཅོམ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་དེའི་སྐལ་མཉམ་མམ་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དུས་མཉམ་ཆོགས་པ་གཅིག་པ་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བ་ཅོམ་རྒྱུར་བཏགས་པའོ། །དེས་ན་འབྱུང་བའི་རེག་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་
འབྱུང་འབྱུང་གྱི་གཟུགས་མཐོང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲའི་གཟུགས་ཀྱི་
སྐལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ནི། དབང་སྤྱག་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་གཅིག་ལས་ཀྱང་སྤྱག་

བསྐལ་འབྱུང་བ་སྲིད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ཏྲག་པ་རྣམས་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་བཏྲོས་མེད་ཀྱི་
རེ་རེ་བ་སྐྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རྒྱ་ཚོགས་པ་ལས་ཀྱུན་ཏུ་འབྱུང་
དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །རབ་སྐྱེའི་རྣམ་པ་ལ་རབ་སྐྱེའི་ངོ་ཐོ་དང་། ལུང་འགལ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི་རྒྱ་མེད་དང་ཏྲག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། སྲིད་པ་མངོན་
པར་འདོད་པའི་སྲིད་སྲིད་རང་འབྲས་སྐྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་མི་
རྣམས་གནས་ལུས་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་
ཅིང་ལེན་པ་ནི་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྲིད་པའི་བསམ་པས་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་འཛིན་
དང་ཀྱུན་འཛིན་ཅེས་པ་འདིར་ལེན་པ་ལ་བརྟེན་བས། སྲིད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལེན་པ་
ཞེས་མངོན་པར་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་མདོ་ལས། སྐྱག་བསྐལ་ཀྱུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་
གང་ཞེ་ན། གང་འདི་སྲིད་པ་ཞེས་སོགས་སྲིད་པ་གསུམ་རྒྱུར་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྲིད་པ་གསུམ་རྒྱུར་གསུངས་པ་དང་གནས་ལུས་ཡོངས་སྤྱོད་དོན་
ཏུ་གཉེར་བ་རྒྱུར་བཤད་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་
དོན་ཏུ་གཉེར་བའི་སྲིད་པ་དེ་ནི་སྲིད་པ་འདོད་པའི་སྲིད་སྲིད་ཡིན་ལ། ཡང་སོག་
ཆགས་རྣམས་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། སྐྱག་བསྐལ་འདོར་བར་འདོད་པས་
ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྲིད་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་བཞིན་ཏུ་འདོད་སྲིད་དང་འཇིག་སྲིད་
ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྲིད་པ་རྒྱུན་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་
ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྲིད་པ་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་

གྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྲིད་པ་དེ་དེ་ལྷན་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་མིན་པ་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པས་
ཉམས་པ་དག་དམན་པའི་ལུས་ཀྱན་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། འདུ་
ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་རྒྱ་མེད་མིན་ཏེ། དེ་བདག་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྲིད་པ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆགས་བྲལ་དག་
བཅོམ་པ་སྲིད་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་ལུས་ལས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་འབྱུང་སྟེ། ལུས་མེད་ལ་
ཆགས་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཆགས་བྲལ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བས་ཆགས་པ་
སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། ལུས་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཙམ་ཏུ་སྐྱབ་ན་
བྱལ་བེན་སྐྱབ་སྟེ། རྒྱ་ཙམ་ཏུ་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་
ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཙམ་ཏུ་སྤར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྤར་རྒྱ་ཡིན་པ་
བཀག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལུས་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཙམ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཉེར་ལེན་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་ཕྱི་མེད་པ་ལ་གཞོད་པ་
བྱས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པའི་རིགས་པ་ཆགས་པ་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
པ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་ནས་ལུས་ཆགས་པའི་རྒྱར་
འདོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལུས་སྐྱེས་པ་ལ་ཆགས་པ་མཐོང་གི་གཞན་ལ་མ་མཐོང་

བའི་ཕྱིར། ལུས་སྐྱེ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་འདོད་ཆགས་འབྱུང་གི་སྲར་མ་ཡིན་པས་ལུས་
འདོད་ཆགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོན་འདོད་ཆགས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་
མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་སྲར་འདོད་ཆགས་སོང་བར་བྱུབ་པར་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐལ་མཉམ་གྱི་
རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་གཅིག་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་དང་སྲིད་པ་དང་ལས་
གསུམ་ག་སྟུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱར་བ་འདད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་ཤེས་ཤིང་མ་རིག་
པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། སྐབས་འདིར་རྒྱ་རུ་
དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་མིན་པས་མ་
བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱར་བ་འདད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དོ། ཁྱོད་རང་འབྲས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱར་བསྐལ་ཞིང་འཕེན་
པར་བྱེད་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་མ་ཐག་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བ་འདད་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱང་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་
རྒྱའི་གཙོ་བོ་མིན་ཏེ། སྲིད་པ་དེ་ཡོད་ན་ལས་ངང་གིས་ཡོད། སྲིད་པ་དེ་མེད་ན་ལས་
ཡོད་ཀྱང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲིད་པ་མེད་ན་ལས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
རྒྱལ་སྲིད་ཀྱང་འདོར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ། འགོག་པའི་རྣམ་
པ་དང་། ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། བྱ་ཚོམ་པའི་རྣམ་པ་ལོ། །

དེས་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ནི། ལས་བདེན་གྱི་དེས་བར་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་
དང་། འཇུག་པ་གཅིག་གིས་འཆད་པས་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དང་པོ་ལ། འགོག་བདེན་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་

པོ་ལ། ཆོག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་མལ་པའི་ཕུང་པོ་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན། རྒྱན་འགག་ཏུ་མི་རུང་པའི་བརྟན་དུ་བ་མིན་ཏེ། རང་གི་རྒྱ་ལ་འགལ་རྒྱེན་གྱི་
གོགས་སྟོབས་ལྡན་དང་མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་སོགས་སྲིད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ།
ཐར་བ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། གྲུན་མཁྱེན་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་རང་གི་
རྒྱའི་རིགས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་གཉེན་པོའི་སྟོབས་
ཀྱིས་རང་གི་རྒྱན་ཟད་པའི་རིགས་ཡོད་པས་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གང་རིག་ལ་གཞོད་
བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་གང་འབྲས་སྐྱལ་ལོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ཟད་པ་མཐོང་བ་བཞིན།
ཐ་མལ་པའི་ཕུང་པོ་འདིའི་ཡང་རྒྱའི་རིགས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཀླགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་སྟེ། འདིའི་
བྱབ་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱབ་ལ། རྟོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པ་ནི། གང་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ལ་ལོག་བར་ཀླགས་པ་དེ་ལ་དེའི་རིགས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་
ཡོད་པས་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྐྱོ་
འདོགས་བཞིན། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་འདི་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་
ལས་ལོག་བར་ཀླགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་
བྱེད་མཐོང་བས་སྐྱབ་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་ལ་གཞོད་པར་གང་གིས་བྱབ་ཅེན། དེ་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་སྐྱེད་ས་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ལས་སོ། །

དེ་གང་ཞེན། གང་གིས་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། ཞེས་པས་བསྟན་བ་ལྟར་གང་
ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བདག་དང་མི་འབྲལ་པའི་སྲིད་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
འཛིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་ལ། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྲིད་པ་དང་། དེ་

ལས་བདག་གི་བདེ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དབང་སོགས་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཟས་གོས་སོགས་
ལ་སྟེད་པ་དང་། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་འདོད་པའི་དོན་མ་ཐོབ་པ་དང་མི་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་
པའི་ཆོར་བ་སྐྱག་བསྐྱུ་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆེ་འདིའི་
སྐྱག་བསྐྱུ་དང་བདག་འདྲིན་རྒྱ་འབྲས་སུ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱལ་ལ། འཆི་ཁའི་
སྟེད་པ་ལས་རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་མཆམས་སྦྱོར་བ་དངོས་སྟོབས་ཆེས་དཔག་གིས་
བྱལ་བ་ན། མཆམས་སྦྱར་བའི་རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་སྐྱག་བསྐྱུ་ཞེས་ཐ་
སྟེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཕྱི་མའི་སྐྱག་བསྐྱུ་དང་རྒྱ་འབྲས་སུ་དངོས་སྟོབས་ཆེས་
དཔག་གིས་ངེས་སོ། །རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་དེ་དོན་ལ་སྐྱག་བསྐྱུ་ཡིན་ཡང་ཆེ་འདིའི་
ལས་ཉོན་དང་དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་དེའི་སྟེང་དུ་སྐྱག་བསྐྱུ་གྱི་
ལྟོག་པ་དངོས་སྟོབས་གྱིས་ངེ་ལྟར་ངེས་ལུས་ཤེ་ན། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྲས་པ་
སྐྱག་བསྐྱུ་གྱི་དོན་ལྟོག་དུ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱེགས་གྱི་ཆད་མས་ངེས་ལུས་ལ། དེ་
ངེས་ཟེན་མ་བཟེད་པ་ན་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆོད་དུ་ལས་དང་སྟེད་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
བྱལ་ལ། དེ་ལས་རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་མཆམས་སྦྱོར་བར་ཆེས་དཔག་གིས་བྱལ་བ་ན་
རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་བྱལ་བས་
སྐྱག་བསྐྱུ་གྱི་དོན་ལེགས་པར་བྱལ་བའི་ཕྱིར། ཐ་སྟེད་ཀྱང་སོགས་པར་འཇུག་བ་
ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་
ཁྱེགས་པ་ཡིན་པར་གང་ལས་འབྱལ་ཅེ་ན། དེ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ངེས་
པ་ལས་འབྱལ་བོ། །

དེ་ལ་དགག་བྱའོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། བདག་མེད་
རི་ལྟར་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོག་ནས་མཆོག་གཞན་དོན་དུ་
གཉེར་བྱེར་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲོ་ལྟན་སྒྲེས་འདི་ལ། སྤང་པོའི་ཆོགས་པ་
དང་ཡ་གྲུལ་དང་རྒྱན་གང་ཡང་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་གང་ཟག་དང་བྱེད་པ་པོར་
ཞེན་པ་ཡོད་དེ་ཞེན་པ་དེས་སྤང་པོའི་ཆོགས་པ་འདི་ཙམ་ལ་གང་ཟག་དུ་བཏགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གྱི་སྤང་པོ་འདི་དང་ལྟའི་ལུས་ལྟ་སྤྱིའི་སྤང་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་བཟུངས་
སྤང་ན་ངེས་པར་སྲ་མ་འདོར་ཞིང་བྱི་མ་ལེན་པ་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདུག་པའི་
བྱིར། དེས་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་གང་ཟག་དུ་ཟད་པར་བཏགས་པའང་མིན་ཏེ། ད་
ལྟར་གྱི་སྒྲོ་མི་གསལ་བ་དང་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་སྒྲོ་ལྟ་སྤྱི་བཟུངས་སྤང་ན་ཆོང་པ་ཆོང་བྱེད་
པ་བཞིན་དུ། ཞེ་ཐག་པ་ནས་བཟུང་པོ་དཔེ་བའི་བཟུང་པ་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདུག་
པའི་བྱིར། ཆོང་པ་ལ་ཆོང་ཆོང་དེ་ཉིད་ལ་ཆོང་བར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཤེས་
ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་རང་ཉིད་གཞན་གྱི་ཆོང་ཆོང་གི་
གཏར་ཤོར་དོགས་བྱེད་ཅིང་རང་གི་ཆོང་ཆོང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གཞན་གྱི་ཆོང་ཆོང་
ཐོབ་ན་དེ་ཉིད་དོན་དུ་མ་སོང་དོགས་བྱེད་པ་འདི་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤང་
པོའི་ཆོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ལའང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མིན་པའི་གང་ཟག་
རང་དབང་བར་ཞེན་པ་ཡོད་ལ། དེས་ཞེན་པའི་གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་ཉིད་གང་
ཟག་གི་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་རང་
དབང་བའི་ཚུལ་དུ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ཆོད་མས་དམིགས་སྲུ་རུང་བ་ལས་མ་

དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྲུབ་ལ། ཡང་ན་ཕྱང་པོ་དང་རང་
བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པས་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་རི་བོང་
གི་རྩ་བཞིན། གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་ཡང་ཕྱང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་
གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཁྲབ་པ་ངེས་སྟེ་ལ། ཐུགས་ཚོས་ནི་གང་ཟག་རང་
དབང་བ་དང་གྲུབ་སྟེ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་རྒྱའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དེ་ལས་རང་བཞིན་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམས་པར་བཅད་པ་སྟུག་བསྐྱལ་བ་དེན་པའི་ཁྱད་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་
དང་བདག་མེད་འབྲུབ་ལ། ཅ་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་འཛིན་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་རྣམས་པར་བཅད་པའི་བདག་མེད་འབྲུབ་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་དགག་བྱ་ལེགས་པར་ངོས་ཟེན་ནས་ངེ་ལྟར་འཚམ་པའི་
རིགས་པ་རེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་ཟག་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
འདུག་སྟུང་དུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་
གོམས་པས་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པ་ན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་
ཕྱང་པོ་ལ་བརྟགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་སྟུང་དུ་ངེས་པར་འབྲུར་བ་དེ་ལྟར་ཡང་དང་
ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མདོར་བསྟུས་ན། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟུག་བསྐྱལ་
ཀྱི་རྒྱན་གཏན་ཟད་པ་ཡོད་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱེགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ་ཟད་
པ་དེ་ཉིད་ལ་འགོག་བཅེན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཐར་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་པ་དེ་ལ་རང་གི་རིགས་ལ་

གཞོན་བྱ་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པའི་རགས་ཡོད་པས་ཁྲབ་སྟེ།
དཔེར་ན་མེ་སྟོབས་ལྷན་ཉི་པའི་གཞིར་གཞོན་བྱ་གྲང་རེག་གི་རིགས་མཐའ་དག་ཟད་
པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མཐོང་བ་བཞིན། བདག་མེད་པ་སོགས་བདེན་བཞིད་
གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཡིང་གཞོན་བྱེད་སྟོབས་ལྷན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་
བའི་རྟགས་ལས་བདེན་བཞིད་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྟོང་རང་གི་གཞོན་བྱ་བདེན་
བཞིད་གནས་ལུགས་ལས་གོལ་བའི་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
ཆོགས་པ་ཡོད་པར་གྲབ་ལ། དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་དཔེར་པ་དང་ཆོགས་པའི་བདེན་
བཞིད་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ེ་ལ་ཀུན་མཁུན་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཅོད་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱབས་པས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ཆོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཡོད་
པར་གྲབ་ལ། སྟོང་ཉིད་ཀུན་མཁུན་ཏེ། འདི་ནི་སྐབས་འདིའི་ཞར་བྱང་རོ། །ཚུལ་འདི་
དག་ལ་དཔགས་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཞུགས་པའི་རིགས་པས་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ནི་ཆོག་
དང་དོན་གྱི་སྟོས་པ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་ན་ཡང་ཡིད་ཁོང་དུ་ཆུད་
པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་འདོད་པས་མ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ཅོད་སྤང་ལ། ཐར་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉིར་
མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། ཐར་པ་ཐོབ་ཟེན་སྲིད་པར་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་གནས་པ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཁོར་བ་དང་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་ལས་དོན་
གཞན་པའི་གང་ཟག་རྟག་པ་མེད་ཅིང་གང་ཟག་དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་

ཆོས་ཅན་ཡིན་ན། སྤར་མ་ཐར་བ་ཕྱིས་ཐར་བ་མེད་པར་ཐལ། གང་ཟག་དེ་ཉིད་འཁོར་
བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཞེས་གཞན་སྡེ་ཐར་བ་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ཚུང་
ལ། ཡང་ན། ཐར་བ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་སྦྱོད་པ་བ་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། འཁོར་བ་
ལས་ཐར་བ་མེད་དེ་ངེ་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་གང་ཟག་འཁོར་བའི་ཆོས་
ཅན་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འཁོར་བའི་ཆོས་ཅན་པས་ཐར་བ་
མེད་པར་སྦྱབ་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་ལ་བསྟོས་ནས་འདོད་པ་
དང་། ཏྲགས་མ་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བཅེངས་གྲོལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གང་
ཟག་ཏྲག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་དེ་ལ་བསྟོས་ནས་འདོད་ལན་དང་ཏྲགས་
མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤར་འཁོར་བར་བཅེངས་པ་དེ་ཉིད་གྲོལ་བར་གྱུར་པའི་
བདག་མེད་ན་ཐར་ལམ་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་དེ་ནི་
ཆོས་ཅན། ཇི་སྲིད་བདག་ལ་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཅོམ་པ་དེ་སྲིད་ཏུ་སེམས་
རྒྱད་ཐར་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་བདེ་བར་གནས་པ་མེད་དེ། དེ་སྲིད་ཏུ་སྦྱག་བསྐྱལ་བ་
པོའི་བདག་ཏུ་སྦྱོ་བཏགས་ནས་སྦྱག་བསྐྱལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་གྱུར་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གྲོལ་བ་པོའི་བདག་མེད་ན་ཡང་ཐར་ལམ་ལ་ངེས་པར་བཅོཅ་དགོས་ཏེ།
དེ་མེད་ན་ཡང་བདག་ཏུ་ལོག་པར་སྦྱོ་བཏགས་པ་གཞོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ན་དག་བཅོམ་པ་འཁོར་བར་སྐྱད་ཅིག་
ཀྱང་མི་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་ཏུ་ཏྲགས་པས་བདག་གི་
བདེ་བ་ལ་རེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཁམས་གསུམ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་

དགྲ་བཙུག་པ་ཚོས་ཅན། སྲིད་པར་ཅུང་ཟད་གནས་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་བཅེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པའཕྱ། ཡང་ན་སྡོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་
པའི་སྐྱེ་ཆེད་ལྷག་མ་མ་རྫོགས་པས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་
སྐྱེ་ཆེད་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་གནས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་དེ་མ་ཐག་སྡོན་པར་འདོད་
པ་མེད་པར་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཀྱང་གནས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དགྲ་
བཙུག་པ་ལས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས་ཡང་ལས་དེ་ལས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་
འཕེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྲིད་པའི་སྲིད་པ་ལས་ནམ་པར་བརྒྱལ་བའི་དགྲ་བཙུག་
པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་ངེས་སྲིད་པ་གཞན་འཕེན་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྲིད་པ་ཟད་པར་བཙུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཞི་བའི་
ནམ་པ་ལ། ཆགས་བྲལ་ཉེས་པ་མ་ཟད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། སྲིད་པ་ལས་མ་གྲོལ་
བར་ཐལ་བ་སྤང་བ། བདག་འཛིན་སྲིད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ལ། བདག་ལྷ་མ་སྤངས་པར་ཐལ་བ་ནི། དགྲ་བཙུག་པས་བདག་ལྷ་མ་
སྤངས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་དུ་ལྷ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་ན་བཅེ་བ་ཡོད་པར་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དགྲ་བཙུག་པའི་བཅེ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་
བལྟ་བ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ནམས་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱིས་
གཏུངས་པར་མཛོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་ནས་དེ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
གོམས་པའི་འདུ་བྱེད་སྤྱི་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཅན་ལས་སེམས་ཀྱི་དངོས་པོའི་
ཆོས་སུ་སྦྱེ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གཞི་ཆོས་སྤྱི་མ་ལ་ཉགས་ནི། ཁྱོད་སྤྱག་
བསྐྱལ་མི་ཉགས་སོགས་སུ་མཛོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། རང་གི་འགལ་ཆེ་ཞེས་མེད་

པའི་རྒྱུད་ལ་གོམས་པའི་འདུ་བྱེད་སྤྱི་མཐུན་གྱི་སེམས་ཀྱི་
 དངོས་པོའི་ཆོས་སྤྱི་བདེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་
 པ་མཐའ་དག་སྤངས་པས་ཆོས་ཙམ་ལ་སེམས་ཙན་ཏུ་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་
 སྤྱིར་ཇེ་སྤྱི་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །འདོད་ཆགས་ཙན་ཏུ་ཐལ་བ་སྤངས་པ་ནི། འདོད་
 ཆགས་ཙན་ཏུ་ཐལ་ཏེ། སེམས་ཙན་ལ་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྤྱིར་ཇེ་དང་
 འདོད་ཆགས་གཉིས་རྒྱུ་དང་ནམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཏུ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། གཙང་
 བདེ་སོགས་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལ་དེར་འཛིན་ཅིང་ད་ལྟར་གྱི་བདག་
 དེ་ཉིད་གཞན་ཏུ་གནས་པའི་སྒོ་འདོགས་པ་ལས་ཆགས་པ་སྤྱི། བདག་གིས་དབེན་
 པའི་འདུ་བྱེད་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྒྱན་རིག་པ་ཙམ་ལས་བཅེ་བ་སྤྱི་བར་འགྱུར་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་ཞེ་སྤང་ཙན་ཏུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། ཞེ་སྤང་ཙན་ཏུ་
 འགྱུར་ཏེ། བཅེ་བའི་ཡུལ་ལ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱས་ན་ཞེ་སྤང་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
 དགྲ་བཙེམ་པ་ཆོས་ཙན། ཉེས་པའི་རྒྱུ་ལས་ཁོང་ཁྱོ་སྤྱི་བ་མིན་ཏེ། བདག་འཛིན་དེ་
 ཟུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཏི་ཐུག་ཆགས་སོགས་ཉེས་པའི་ཙན་
 པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་ཙན་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བཅེ་བ་ཉེས་མེད་ཏུ་འདོད་རིགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་གིས་
 དབེན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགྲ་བཙེམ་པ་ལ་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ལུས་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་
 སྤྱུག་བདེན་ཡིན་པས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལས་མ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཙན།
 མིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་བཙེམ་པའི་སྒོ་ནས་

སྟོན་གྱི་ལས་གྱི་འདུ་བྱེད་གྱི་འབྲས་བྱ་འདི་ཟད་ནས་སྲིད་པ་གཞན་ཉིང་མཆོམས་མི་
སྦྱོར་བའི་བྱིད། སྟོན་གྱི་ལས་གྱི་འདུ་བྱེད་གྱི་རུས་པ་ལྷག་བཅས་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་མ་
ཟད་ན་ཡང་གང་དེ་སྲིད་པ་ལས་མ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་གནས་པ་ཉོན་མོངས་གྱི་
ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྤངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིད།

ཡང་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར་གནས་པ་འདས་གྱི་སྐྱ་
ལྟར་ཉེས་པས་གོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ། ཆོགས་གཉིས་གྱི་འདུ་བྱེད་གྱི་རུས་པ་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་མ་ཟད་ཅིང་ཟད་པ་མེད་པའི་བྱིད། སྤྱིང་རྗེས་སྲིད་པར་གནས་ན་དེའི་
རིགས་འབྲུ་མི་འཆད་པས་རྟག་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་
ཆོས་ཅན། སྲིད་པར་ཅུང་ཟད་གནས་ཀྱང་མཐའ་མེད་ཏུ་གནས་པའི་འབད་ཚོལ་ཆེན་
པོ་མེད་དེ། སྤྱིང་རྗེ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་གོམས་པ་དམན་པ་ཉིད་གྱི་བྱིད། ས་ཆེན་
པོ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར་
གཞན་གྱི་དོན་གྱི་དོར་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅེ་བ་ཆེན་པོ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་གོམས་
པར་བྱས་པ་གང་ཞིག་དེ་མཐའ་མེད་ཏུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིད། གསུམ་པ་ནི།
གཤམ་ཏེ་འཛིག་ཆོགས་ལ་བལྟ་བ་འཁོར་བའི་ཅ་བ་ཡིན་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་
མཐོང་ལམ་དང་པོར་སྦྱིས་མ་ཐག་ནས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་མཆོམས་སྦྱོར་བ་མེད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་འཛིག་ཆོགས་ལ་བལྟ་བ་མ་ལུས་པ་དང་བལ་བའི་བྱིད།
ཞེས་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྦྱིས་མི་འདོད་པ་དག་གིས་ཅོད་དོ། །རྒྱུན་ཞུགས་ཆོས་ཅན།
འཛིག་ལྟ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་མི་ལེན་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་ལྟན་ཅིག་སྦྱིས་པ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་བྱིད། རྟགས་མ་བྱུབ་

ཟད་པར་སྤངས་སོ་ཞེན་པར་། ཡང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ན། ཀླུ་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་ཆོས་ཅན། ཡང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ག་ལ་ཡོད་
དེ་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་པ་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་ལ་འཛིག་ལྟ་ཟད་
པར་སྤངས་ནས་སྤང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
མ་རིག་པ་སྲིད་པའི་ཀླུ་ཡིན་གྱི་འཛིག་ལྟ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་
བསྟན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཀླུ་བརྟགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བྱུང་མཐའ་སྒོ་མ་
བསྐྱར་བར་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཛིག་ལྟ་ལྟ་སྐྱེས་མེད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། བདག་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའམ་སྙུག་བསྐྱལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་ཡུལ་འདོད་པ་ན། བྱུང་མཐའ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་ཅིང་ཕྱང་པོ་ལ་བརྟགས་པ་ཅོམ་
མིན་པར་རང་དབང་པའི་རའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་གང་ཡིན་པ་དེ་སེམས་ཅན་ལ་
བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་སྙམ་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་རའོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ཅོམ་འཛིག་
ལྟ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འདོད་པ་ནི་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱུར་པ་འདེབས་པའི་
ལོག་ཉོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། འཛིག་ལྟ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་དབང་བཅོམ་པ་ནམས་
ལ་ཡང་ངའི་ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་ཞེས་པ་སོགས་རའོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ཡོད་པའི་
བྱིར། དེ་མེད་ན། དབང་བཅོམ་པའི་ཆོས་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་བརྒྱས་པས་ཕམ་པ་
འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད། ལྷོན་པ་སྤང་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་
བསྟན་པའི་ཇེས་སུ་ལྷོན་པའི་དགོར་བརྒྱས་པ་སྒོམ་པོ་ཅོམ་མ་གཏོགས་ཕམ་པར་
འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་དོགས་གཙོད་འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་
པར་མཛད་པ་ཡང་། སྤང་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་གོང་དུ་ང་དང་ངའི་

ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་དོགས་གཙོད་མཛད་དེ་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

དེས་ན་འཛིག་ཆོགས་ལ་བལྟ་བ་ནི། སྤང་པོའི་ཆོགས་རྒྱན་གང་ལ་ཡང་
བཏགས་པའི་རང་དབང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ངར་འཛིན་པ་དང་། དེ་ནས་དེའི་སྟོབས་
གྱིས་བྲངས་པའི་ང་རང་དབང་བ་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་ང་ཡིར་འཛིན་པ་
གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལ་བྱུབ་མཐས་བཏགས་པའི་ཀྱན་བཏགས་དང་། དེ་ལ་བལྟས་པ་
མེད་པར་སྦྱེ་བའི་ལྷན་སྦྱེས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་ངའོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་
ཅམ་འཛིག་ལྟ་ཡིན་ན། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་ཅམ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་ཐལ་
ལོ། །འདོད་ན། གང་ཟག་ལྟ་སྦྱིན་ནོ་མཆོད་སྦྱིན་ནོ་སྟུང་པ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་
འཛིན་དུ་འགྱུར་བས། གང་ཟག་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན།
སྤང་པོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གང་ཟག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ངའོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་སྦྱོན་
ཅན་འབའ་ཞིག་ཡིན་ན། ང་སྦྱིན་པ་གཏོང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱང་ངོ་སྟུང་པ་སོགས་
ཀྱང་སྦྱོན་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཞེན་ལུལ་ལ་
འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་སྦྱབ་ན་ངར་འཛིན་ཅམ་ཡང་དེར་འགྱུར་ལ། ང་ཅམ་ཁས་
ལྷངས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་སྟུང་བ་ནི། བདག་ཏུག་པ་
ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་དེ་ཉིད་ལ་ཐུགས་ལེགས་པར་གཞོལ་བ་ཞིག་གོ། །གང་ཟག་པ་
རོལ་ལ་དམིགས་ནས་སྤང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པའི་རང་དབང་དུ་བྱུབ་པར་
ཞེན་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཡང་འཛིག་ལྟ་མིན་ནོ། །རྒྱན་ཞུགས་
སོགས་འགའ་ཡང་ཆོས་ཅན། བདག་ལ་ཆགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དབང་བའི་
ཚུལ་གྱིས་ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་བདེ་བ་འདོད་པས་ཡང་

སྲིད་ཕྱི་མར་མངོན་པར་རྒྱག་པ་མིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་སྲིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གྲའོམ་པའི་རྣམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་ཡོད་ན། སྤར་བཅིངས་པ་ལས་
གྲོལ་ནས་བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆོམ་པའི་བྱེད་པར་ཐོབ་པས་ཐར་པ་དེ་གྲའོམ་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ན། བདག་མེད་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པས་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་
པའི་གང་ཟག་རྟག་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་ཆོས་ཅན། སྲིད་པར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་
ཏེ། རང་འབྲས་ཡང་སྲིད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ལ་
འཆིང་བྱེད་དང་བཅིངས་པ་དེ་དག་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱར་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་
ལས་ཐར་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྲིད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་མི་སྦྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ལ་ཐར་བྱེད་དང་ཐར་པ་དེ་གང་ལས་ཀྱང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་འབྲས་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གནས་མ་བྱ་བ་ན་རེ། ཁོ་བོ་ཅག་
ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་ཟག་དེ་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་
པས་སོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་གང་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བྱ་འགའི་འད་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་བཅིངས་པ་དང་ཐར་པ་འདང་
ངེ་ལྟ་བུར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་འད་བརྗོད་བྱ་མིན་པའི་
ཕྱིར། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅིངས་གྲོལ་གྱི་གཞི་གང་ཞིག་འདིག་མེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་གི་རང་བཞིན་འདིག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་ལ་མཁས་པ་
རྣམས་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་འདིག་པ་ལོག་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་
རྟག་པར་འཐད་པ་བསྟན་ནས་རྟག་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོས་ཁྱབ་པ་དང་། གཞི་མ་བྱུབ་

རྟག་པར་འདོད་པ་ལེགས་པར་བཀག་གོ། །གནས་མ་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། དངོས་འགལ་
ལ་ཕུང་གསུམ་ཁས་ལེན་པའི་ངོ་ཆའི་ལྟ་བ་འདི་སྤོངས་ལ་གང་ཟག་དེ་ནི་རྟག་པར་
སློམ་ཏེ་སྤྲ་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ནི་འཇིག་པ་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་ཡན་ཆད་རྣམ་པ་སྟག་མ་གཉིས་སོ་སོར་མ་བཅད་པར་འགོག་པའི་
རྣམ་པའི་འཕྲོས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྦྱར་རོ། །

བཞི་པ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྤྲིད་པ་ལས་
གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་བདག་འཛིན་སྤྲིད་པའི་རྩ་བར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ།
གྲོལ་ལམ་ངོས་གཟུང་བ་དང། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བ་ཤད་ཟེན་
པའི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་
ལམ་ཡིན་ཏེ། བདག་འཛིན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་ཁྱོད་གོམས་པ་ལས་ཉེས་པ་མཐའ་
དག་ཟད་ནས་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྤངས་པ་སྤང་
ལྟོག་པའི་རྩོད་སྤང་། བྲི་མ་ལྟོག་ཏུ་མི་རུང་བའི་རྩོད་སྤང་། ཟུང་ཟད་ལྟོག་ཀྱང་གཏན་
ལྟོག་མི་སྤྲིད་པའི་རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ལྟོག་མི་སྤྲིད་པ། དེ་
ལྟོག་པའི་ཐབས་མི་སྤྲིད་པ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བདག་འཛིན་གྱི་
གཉེན་པོར་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། གནས་གྱུར་པའི་སེམས་ལ་ཉེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ། ཡོད་ཀྱང་ཡུན་དུ་གནས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའོ། །

དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། རོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རེ་
ཤིག་ཉེས་པ་ཡེ་མེད་དུ་གནས་གྱུར་ཀྱང་ལམ་སྤར་མེད་གསར་དུ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་
སྟོན་ཆགས་སོགས་སྤར་ཡང་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་འགོག་ལམ་གཉིས་ངེས་འབྱུང་

དང་། དེས་འབྲིན་དུ་མི་འབད་པའི་རྩོད་པའོ། །གནས་གླུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་སེམས་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་སྐྱར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡེ་མེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་དེའི་གནས་ལུགས་ལ་རྩི་ལྟར་
ཡོད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་དུ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དེའི་གནས་
ལུགས་རྩི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་སམ་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་རང་གི་གནས་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་རྩི་
ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིན་པའི་སློང་འདི་མི་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའང་གཟུགས་འདིའི་རང་
བཞིན་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་མ་སློང་བར་
བསྟན་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་ཡིན་ལ་དེ་
སྤར་ནས་སློང་མ་འཁྲུལ་བས་མཐོང་ན་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སེམས་ཅན་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སེམས་དེ་བདག་
ཏུ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་གཞན་གྱིས་གནས་ལུགས་འདི་ལས་གོལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་འབྲལ་གྱི་རྒྱུན་ལས་འབྱུང་བས་རྒྱུའི་ཆ་བ་བཞིན་དུ་རང་ལོག་
ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་རང་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟོག་པ་ལ་ནི་རྒྱུན་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པ་ལ་བསྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
གོམས་ན་ལྟོག་ཏུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་འཛིན་གྱི་ཅ་བ་ཅན་ཡིན་པས་མི་
བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཐག་པ་ལ་སྦྱལ་གྱི་སློང་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་འཛིན་ལ་
སོགས་པའི་ཐུན་པས་རི་ལྟར་བསྐྱབས་པ་དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་
ཞུགས་ཤིང་། སེམས་དེ་འཛིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་མས་མ་སྐྱབས་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། སེམས་ལ་བདག་
འཛིན་གྱི་ཐུན་པ་བབས་པ་དེའི་རང་བཞི་ལ་མ་ཞུགས་པའི་དོན་ཏེ། ཞུགས་ན་བདག་
འཛིན་གྱི་འཛིན་སྐྱངས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་རི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་དང་མཐུན་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བདག་མེད་མེད་ཅིང་བདག་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཆགས་
སོགས་དེ་མ་ནམས་ནི་ཆོས་ཅན། གློ་བུར་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་
ལོག་པར་ཞུགས་པའི་གློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་ཕྱིས་ཉེས་པ་དེ་ནམས་མེད་པའི་
གཉེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ལ་ཉེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་དེ།
སྤར་བུང་པོ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྦྱོང་པའི་དུས་ན་ཡང་བདག་འཛིན་ལ་བདག་མེད་
ཏོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལ་ཉེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་
ཡོད་ན་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་
པ་ཅན་གྱི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་ཏོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མཐུ་
ཅན་དང་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ས་ཆོན་པ་ལ་མེ་ཡུན་
རིང་དུ་མི་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉེས་པ་ནི། དག་བཙམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་
ཆགས་སོགས་ལོག་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པ་མི་བྱེད་ཅིང་། འབད་གང་ལོག་མི་རྒྱས་ཏེ།
འགལ་སྐྱེན་འཁོར་བའི་ཉར་འཆོ་ཐམས་ཅད་མེད་ཡང་དག་པའི་དོན་བདག་མེད་པའི་

དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དེའི་ཕྱོགས་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆོག་དོན་རྣམས་ནི་སྤར་ལེ་ཏུ་དང་པོར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

གསུམ་པ་ལ། འཛིན་སྤངས་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་གཉེན་པོར་མི་རུང་། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་འཛིན་ལྟ་ལས་རྗེས་གཞན་མིན་པར་བསྐྱབ་པ། བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་འཛིན་སྤངས་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་གཉེན་པོར་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་སྤངས་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན་བདག་འཛིན་
གྱིས་ཀྱང་གཞོད་པར་འགྱུར་ལ། ཆགས་སྤང་ཡང་པན་ཚུན་དུ་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་པན་ཚུན་དུ་འཛིན་སྤངས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ཡང་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་གཅིག་གི་སྟོབས་
ལས་སྐྱེ་བ་ཙན་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གཉིས་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་
བུའི་དངོས་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཚད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པ་སོགས་གཉེན་པོ་གཞན་
ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བྱམས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཙམ་ནས་
ཆར་གཅོད་པའི་དངོས་གཉེན་སྤུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མིན་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
མོངས་པ་དང་འཛིན་སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།
ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་ཀུན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེའི་རྩ་བ་ཙན་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་འཛིན་ཆོགས་ལ་བལྟ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མ་རིག་པ་ནི་སེམས་བྱུང་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཙན་ཡིན་ལ།
འཛིན་ལྟ་ནི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་རྣམ་པ་ཙན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་རོ་
སོ་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་རིག་པ་བདག་མེད་

རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གསུམ་ལས། རིག་པའི་
མེད་པ་མི་མཐུན་སྟོགས་དང་གཞན་པ་མི་མཐུན་སྟོགས་གཉིས་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། མ་རིག་པ་སེམས་བྱུང་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པས་ཁྲབ་
པའི་བྱིར། འགལ་བ་མི་མཐུན་སྟོགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདག་དང་བདག་གིར་བལྟ་
པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་འཛིག་ཆོགས་ལ་བལྟ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་
ལས་གཞན་དུ་རིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་ལས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ལས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་ལོག་པར་དམིགས་པ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
རིག་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་རིག་པ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེའི་
འགལ་བ་མི་མཐུན་སྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཆེ་བ་སྒྲོན་མེའི་མདོ་ལས། དེ་
ལ་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཞེ་ན། ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་བརྩ་བ་
ལས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་དུ་ཉེས་པར་སྒྲིད་པ་སྐྱེ་བ་གང་རི་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་
བདག་ཏུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དང་
བྲལ་ན་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་
ཀྱི་དངོས་འགལ་འཛིན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བསྟན་པ་ན་བདག་འཛིན་
མ་རིག་པར་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། བདག་ཏུ་མ་གཟུང་བར་དེའི་དངོས་འགལ་
འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །ས་བརྩ་པའི་མདོ་འདིས་ཀྱང་བདག་འཛིན་མ་རིག་
པར་བསྟན་པར་ཐལ། གཞན་དུ་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུག་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པའི་
ཡན་ལག་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆེ། དེ་དོར་ནས་བདག་འཛིན་སྟོན་པ་འབྲེལ་

མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་དེས་མ་རིག་པ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་བསྟན་
པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཤམ་ཏེ་འཛིག་ལྟ་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས། མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒྲོ་
ནས་མ་རིག་པ་འཕངས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་དེ་གཉིས་ལུང་ལས་
མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པ་དང་འགའ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཛིག་ལྟ་མ་རིག་པར་
ཁས་སྒྲངས་ན་དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པ་དང་འགའ་བར་བཅད་པ་གང་
ཡིན་པ་འདིར་འགའ་བའི་སྒྲོན་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། མཚུངས་ལྡན་དུ་སྟོན་པའི་
ལུང་དེས་དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི་པ་ལ་ཤ་དང་ལྡན་པའི་ནགས་
ཞེས་པ་བཞིན་དུ་འཛིག་ལྟ་མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་སྟོན་པར་བཤད་པར་བྱ་
རིགས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་ལྟ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་བྲབ་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་
ལ་མ་བྲབ་སྟེ། ཏྲག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་སོགས་ལ་མ་རིག་པ་དེ་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་འཛིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་མགོན་
པོ་སྐྱུ་སྐྱབ་གྱི་དགོངས་པར་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱམས་སོགས་སྟོངས་བ་དང་འགའ་བ་མེད་ན། འོན་འགའ་བ་དེ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགའ་བ་
གང་ཡིན་པ་དེ་འདིར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་དེ་འཛིན་
སྟངས་དངོས་སུ་འགའ་བའི་ཕྱིར། ཀྱང་པ་སྤྲ་མ་འདིའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་
དགོས་ཀྱི་འགའ་སྟོང་འབའ་ཞིག་སྟོན་ན། ཆོག་གི་འབྲེན་ཚུལ་འདི་ལྟར་མཛད་པ་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པ་དེའི་རང་

བཞིན་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱན་དང་འགལ་ཞིང་གཞོད་པར་
རབ་ཏུ་བྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དེ་དང་འཛིན་སྐྱངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་
དེ་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཉེས་པ་གཏན་ཟད་པ་མིན་ཏེ། འོག་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བུམ་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་ཟད་དུ་མི་རུང་བ་
མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་ན་ཡེ་ནས་ལྷོག་པ་དག་ཀྱང་ཆད་མས་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉེས་པ་རེ་ཤིག་ཟད་ཀྱང་གསེར་གྱི་སྤྲ་བ་བཞིན་དུ་སྐར་
ཡང་ལྷོག་གོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནུམ་པར་འགགས་ཤིང་ཟད་པ་
ནི། གསེར་གྱི་སྤྲ་བ་བཞིན་དུ་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། གནས་སྐྱར་མཐར་ཕྱིན་
པའི་སེམས་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འབྲེལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་ངང་གཅིག་ཏུ་སྐྱར་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཞོད་བྱེད་ལོག་ན་གཞོད་བྱ་
ལྷོག་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། མེ་ལོག་ཀྱང་ཐལ་བ་ཤིང་དུ་མི་ལྷོག་པ་བཞིན་དུ་མ་
ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་བདག་འཛིན་ཉེས་པ་ཀྱན་གྱི་ཅ་བར་བསྟན་པ། བདག་འཛིན་མ་
སྐྱངས་པར་ཐབས་གཞན་བསྟོམས་ཀྱང་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་ཅ་བར་བསྟན་པ། ཉོན་མོངས་ཀྱན་གྱི་ཅ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། ང་ཞེས་རྟག་ཏུ་བདག་དང་
མི་འབྲེལ་བའི་སྲིད་ཞེན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མཐོང་ཞིང་ཞེན་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དང་མི་འབྲལ་
བར་ཞེན་པས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲིན་རྣམས་
བསྐྱེབ་པར་བྱེད། མེད་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡོངས་སུ་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྲིད་པས་སོ། །དེས་ན་ངའི་ཞེས་བདག་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་
ལེན་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐལ་ཚས་སྒྲ་མ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་བར་
འཁོར་བར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་ཡིན་པ་དེས་ན་འི་
ཕྱིར། བྱ་བ་པར་ཐལ། བདག་ལ་མངོན་པར་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པ་དེ་
སྲིད་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར་གཞན་སྡེ་རྣམས་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་དང་རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་གཉིས་ཡོད་དེ། འགལ་འདུ་དང་བོ་ནི།
འཁོར་བའི་སྒྲེ་འཆིས་བསྐྱེས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེས་རྒྱན་ཆད་པར་འདོད་པ་དང་དེ་དག་
གི་ཅ་བ་བདག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཉག་པར་འདོད་པ་འགལ་ཏེ། རྒྱ་མ་ལོག་
པར་འབྲས་བུ་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་ཉག་པའི་དངོས་བོ་དུས་ནམ་ཡང་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་ནི་སྐྱུག་བསྐྱེས་གྱི་ཕྱང་བོ་འགགས་
པའི་ཐར་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་རིགས་པས་བྱུབ་པ་འགལ་
ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡོད་ན། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་
ནན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་ཐལ།
བདག་དུ་འཛིན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་པར་ཐལ། དེ་
ཡོད་ན་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་འབྱུང་། དེ་ལས་བདག་གཞན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རིགས་

དང་ཆ་སོ་སོར་བྱེ་བ་ལས་རང་སྟོགས་ལ་འཛིན་ཅིང་ཆགས་པ་དང་། གཞན་སྟོགས་ལ་སྤང་བའི་ཆགས་སྤང་འདི་དག་དང་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བདག་ཁས་སྦངས་ནས་བདག་གི་བ་ལ་ཞེན་བ་སྤོང་བ་ཅམ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་རུང་། དབང་སྟུག་གི་བཀའ་ལུང་ཅམ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་རུང་། ལས་དང་ལུས་ཟད་བྱེད་ཅམ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་རུང་ངོ་། །

དང་པོ་ལ། བདག་འཛིན་མ་སྤངས་པར་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད། སྲིད་ན་གྲོལ་བའི་བདག་ཁས་སྦངས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ། དེས་ན་འདིག་ལྟ་སྤོང་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཏགས་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཙོད་པ་སྤང་བ། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འུབ་མཐའ་དེ་མ་དོར་བར་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་མི་འབྲལ་ཉེ། དེས་པར་བདག་ལ་འུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཀྱང་ཆགས་ཤིང་ཞེན་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱ་ཡང་དེ་སྲིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་དེ་འཁོར་བའི་རྣམ་འཛེ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྦྱེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བདག་སྦྱོན་མེད་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་ཞེན་བ་སྤོང་བ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་འཐད། སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་སྟུག་བསྐྱལ་བསྐྱོམ་པ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་འཐད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཁྲིས་ལན་གྱིས་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཉེ་བདག་དང་བདག་གི་བ་སྦྱོན་མེད་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་ཞེན་ན་འཁོར་བར་འཛིང་བས་བདག་ལ་ཆོགས་པ་སྦྱོན་བཅས་སུ་བསམ་པར་བྱའོ་ཞེས། དེ་ལྟར་བསམས་པ་དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར། ཞེན་ཅིང་ཆགས་པ་སྦྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་བས་

ཞེན་ཆགས་དེ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདག་ལ་ཆགས་པ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སྦྱོན་ཅན་དུ་བསྐྱོམ་པ་ཙམ་གྱིས་སྤོང་བར་རུས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་
བདག་དེ་རིགས་པས་སུན་ལྷང་བ་མེད་པར་མ་ཟད། དེ་སྦྱོན་མེད་དུ་བསྐྱུབ་པ་ལས་
ཁྱོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ལུལ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དང་སྦྱོན་མཐོང་བ་ལས་
ཇེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འདོད་པ་དང་སྤང་བ་སོགས་སྤོང་བ་ནི། ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་
སྦྱོན་ཡོན་དེ་དག་ལུལ་དེ་ལ་མ་མཐོང་བས་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་ཆེར་མ་འདོན་
བའི་ཚུལ་དག་གིས་སྤོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྦྱོན་
ཅན་དུ་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་སྤོང་བར་རུས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཆགས་པ་ཁྱོད་
རང་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་གཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་ལྷང་བ་མིན་གྱི། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་
ཞེན་དོན་གྱི་བདག་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་བས་ལྷང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ཆང་ལ་ཆགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་ཡང་། ཆང་གི་
རོ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་གཟུང་བས་དེ་ལ་ཆགས་པ་མི་འདོར་བ་བཞིན་ནོ། །

བདག་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱིས་སུ་ཆོས་ཅན། འབྲས་སུ་བདག་ལ་ཆགས་པ་ཐབས་
གང་གིས་ཀྱང་བསྐྱོག་པར་བྱེད་མི་རུས་པར་ཐལ། དེའི་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་དངོས་
རྒྱ་བདག་ལྟ་དེ་ལ་སྦྱོན་མེད་དུ་འཇིན་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདག་ལ་
ཆགས་པ་ལ་སྦྱོན་ཡང་གང་ཞིག་མཐོང་སྟེ་མཐོང་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གྲོལ་བའི་བདག་
ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་ལ་ཆགས་པ་སྦྱོན་ཅན་ཡིན་
ཏེ། དེས་སྲིད་པའི་སྤྲུག་བསྐྲལ་གྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། བདག་ལ་ཆགས་པ་འདི་
ལ་ཆོས་ཅན། སྤྲུག་བསྐྲལ་གྱི་ཉེན་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་འང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་

མིན་པར་ཐལ། ངའི་སྒོ་ཞེས་བདག་གི་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་འཁོར་
བའི་སྐྱུག་བསྐལ་གྱི་ཉིན་ཡིན་ཁྱང་། དེ་ལ་བདག་ཏུ་གཟུང་བས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན། ཡང་ན། ཉགས་ལ་བདག་སྒྲིན་མེད་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །

གལ་ཏེ་ཞེན་ཆགས་དང་དགེ་མི་དགའི་ལས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་མེད་པའི་
བདག་ཡན་གར་བ་སྐྱུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མིན་པས་སྒྲིན་མེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདག་ལ་
ཞེན་ཆགས་སོགས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བདག་དེ་དང་འབྲ་བར་སྒྲིན་མེད་དུ་ཐལ།
བཅིང་གྲོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་མེད་པའི་ཁྱོད་ཡན་གར་བ་སྐྱུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་དང་དེ་ལ་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་
མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཉིས་ཀ་འད་སྒྲིན་མེད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྩེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་
དང་། སྐྱུག་བསྐལ་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། དཔེ་
དགག་པ་དང་། རོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་ལུགས་ལ་བདག་གི་བ་ལ་ཞེན་པ་
འདོར་བའི་རྒྱ་མཚན་འཐད། གཞན་ལུགས་ལ་མི་འཐད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྩེ་བྲག་པ་ན་
རེ། གལ་ཏེ་ཁོ་ཐོ་ཅག་ལྟར་ན། དུག་སྐྱུལ་གྱི་སོས་བཟུང་བའི་ཡན་ལག་སོར་མོ་ལ་
སོགས་པ་བཞེན་དུ། དབང་སོགས་བདག་གི་བ་དང་བདག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱུག་བསྐལ་
གྱི་རྒྱར་བསྒྲོམས་པས་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་ཡུལ་མ་བཀག་ན། དེ་ལ་ཞེན་པ་
སྤོང་མི་རུས་པའི་ཉགས་མ་བྱུང་བ་ཅེ་ན། འདི་ནི་འདུ་བྱེད་སྐྱུག་བསྐལ་གྱིས་ཡིད་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོར་བ་སྐྱུག་བསྐལ་གྱི་སྐྱུག་བསྐལ་ལ་ཡིད་འགྱུར་བསྒྲོམ་པ་

ཅམ་གྲོལ་ལམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །དུག་སྒྲུབ་གྱི་སོས་བཟུང་བའི་སོར་མོ་
 ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བདག་གི་བར་ཞེན་མེད་ལས་ཐོག་པ་ཞེན་པ་མ་དོར་བཞིན་དུ་
 སྒྲོན་དུ་བལྟས་བ་ཅམ་གྱིས་ཁྱོད་ལ་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། བདག་
 གི་བར་འཛིན་པའི་སྒོ་བཅོམ་པས་ཁྱོད་ལ་ཞེན་པ་འདི་འདོར་དགོས་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། བདག་ལ་ཉེར་མཁོ་མ་དོར་བ་དེ་
 མིན་དུ་རང་གི་བར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་བསྒྲོག་པར་འགྱུར་བ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་ཉིད་དུ་
 གཟུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ལ་ཆགས་བྲལ་དེ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 དེའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་གི་ཉེར་མཁོར་གཟུང་བ་བདག་གི་བར་ཞེན་
 པའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་མ་གཟུང་བ་དེར་ཞེན་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། ལུས་ལས་
 ཐོག་པའི་སྒྲ་སེན་སོགས་བདག་གི་ཉེར་མཁོར་མ་གཟུང་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་གི་སྒོ་སྒྲེ་
 བར་འགྱུར་ཞིང་ཉེར་མཁོར་གཟུང་བའི་ལུས་གཞན་ལ་ཞེན་བཅས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བ་
 སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འདུ་འབྲེལ་སོགས་ཞེན་པ་སྒྲེ་བའི་རྒྱར་མི་འཐད་པ། དེའི་ལན་
 དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གི་བ་སྤྱུག་བསྐྱལ་དུ་མཐོང་དུ་ཟེན་ཀྱང་ཞེན་པ་སྤོང་
 བར་མི་འགྱུར་ཞིང་མི་རུས་པར་ཐལ། བདག་དེ་ལ་འདུ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་
 འབྲེལ་པ་བྱུབ་པ་ལས་དབང་སོགས་ལ་རང་གི་བའི་སྒོ་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་
 འབྲེལ་བ་དེ་སྤར་སྤྱུག་བསྐྱལ་མ་སྒོམ་པའི་གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཉག་པར་
 གནས་པའི་ཕྱིར། བདེ་སྤྱུག་སོགས་བདག་ལ་འདུ་འབྲེལ་དང་། ལུས་དང་ན་བའི་

དབང་པོ་ལྷན་འབྲེལ་དང་། ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྷན་པ་ལ་འདུ་
བའི་འབྲེལ་བ་དང་གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྷན་པ་ལ་འདུས་པར་འདུ་བ་དང་། ན་
བའི་དབང་པོ་མ་གཏོགས་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་བདག་ལ་ལྷན་པ་ལ་ལྷན་
པའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བར་འདོད་དོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་ཟས་གོས་སོགས་ལ་བདག་གི་བའི་སྒོ་
མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་དག་བདག་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་
ལས་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་བདག་གི་བའི་ཞེན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཕྱི་རོལ་གྱི་ཟས་གོས་སོགས་ཀུན་ལ་བདག་ལ་འདུ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་
ན་ཡང་བདག་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་བ་ལས་སྒོ་དེ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། དབང་པོ་ལ་སོགས་པས་བདག་ལ་པན་བ་མཐོང་ཡང་སྤྲུག་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དུག་གིས་བཟུང་བའི་སོར་མོ་བཞེན་དུ་རང་གི་བའི་སྒོ་སྐྱེ་
བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དབང་སོགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཅིག་དུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཁོ་ནའི་
རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། དེས་འགའ་བདེ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དུག་བཅས་ཀྱི་ཟས་
བཞེན་དུ་པལ་ཆར་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཞེན་པ་འདོར་རོ་ཞེ་ན། པལ་ཆར་
སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་ཡང་ཞེན་པ་མི་སྐྱེ་བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
བདེ་བ་ལ་ཆགས་པས་དེ་དང་འགལ་བ་པལ་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་
འགྱུར་ཡང་། དེ་མ་རྟེན་ན་པལ་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཟས་སོགས་རྟེན་ན་དེ་ལ་སྤྱེད་པས་བདེ་བ་རྩུང་
ཟད་ཅུ་བསྐྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་ལ། མ་རྟེན་ན་དུག་བཅས་ཀྱི་ཟས་ལ་ཡང་ཡོངས་
སྤོང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་བ་ཆོས་ཅན་པ། ཁྱད་པར་ཅན་མ་རྟེན་

ན་རི་ལྟར་རྟེན་པ་བཞིན་གྱི་བདེ་བའི་རྒྱ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་ནམ་དཔྱིད་
གྱི་བསམ་པ་མེད་ཅིང་། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པའི་སྐྱེས་བུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདོད་ལྷན་དག་བྱུང་མེད་དག་མ་རྟེན་པར་དུང་འགྲོ་ལ་
འདོད་པ་སྤོང་པ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཏྲག་པའི་སྐྱེས་བུས་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱོམ་པ་མི་སྲིད། སྤྱག་བསྐྱེད་
དུ་བསྐྱོམ་པ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ། དབང་སོགས་སྐྱེན་ཅན་དུ་མཐོང་བ་
ཙམ་གྱིས་དེ་ལ་ཞེན་པ་ལྡོག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་བསམ་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ།
བདག་མི་ཏྲག་པར་ཐལ་བ་དང་། བདག་ཡོད་ན་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་འབྲས་
བུ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་ནི་འདོད་པ་གང་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་
ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱོམས་པས་བདག་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བ་མི་
སྲིད་པར་ཐལ། བདག་དེ་ནི་འཛིག་པར་འདོད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གྲོལ་བའི་བདག་
ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་བདག་སྐྱེས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་བདག་ཡིན་པར་འདོད་དེ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བདེ་སྤྱག་སོགས་སྤྱོད་བ་དང་། ལྷང་དོར་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། བཅེ་བ་དང་ཤེས་
རབ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྟེན་ཡིན་པ་ལོག་པའི་ཕྱིར། ལྷབ་པར་ཐལ།
བདག་སྐྱེས་ཞེན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བདག་དེ་འབྲ་མིན་པར་བཅིང་གྲོལ་ཀུན་གྱི་
གཞིར་ཏྲག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གྲོལ་བའི་བདག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བདག་གིར་ཞེན་པའི་གནས་
སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་པར་ཐལ། ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་མ་འཕོས་
པའི་ཕྱིར། ལྷབ་པར་ཐལ། དེ་བདག་ལ་ཆགས་པ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་

ཉིད་བདག་གི་ར་ཞེན་པའི་ས་བོན་མཐུ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐར་འདོད་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། བདག་འཛིན་མ་སྤངས་ན། བདག་གི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་ལ་
བརྩོན་ཡང་ཆགས་པ་གཏན་ཟད་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་ལྟ་དེའི་
དབང་གིས་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་བྱལ་ཏུ་འགྱུར་བའི་གཤམ་བྱེད་ཅིང་། དེའི་སྦྱོར་
ཡང་སྤྱི་བ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དབང་གིས་བདག་གི་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཆ་གཟུང་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ལ་ཆགས་པ་མངོན་གྱུར་ཏུ་འཇུག་ཅིང་སྦྱེ་བ་དང་ལྡན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒོལ་བའི་བདག་ཐོབ་བྱིར་ཏུ་སྤྱག་བཞེན་ཏུ་བདག་ལའང་
ཆགས་བ་དང་བྲལ་ལོ་ཞེ་ན། ད་ནི་ཐར་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཆགས་བྲལ་གྱི་བདག་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཞེན་བ་དོར་ནས་སྤྱི་ཡུལ་མི་ཤེས་པའི་
བྱིར། འདོད་ན་སྒོལ་བའི་བདག་ཐོབ་བྱིར་ཏུ་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱོམ་པ་དོན་མེད་ཏུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཐར་འདོད་དེ་ནི་རི་ལྟར་བདག་གི་བ་བཞེན་ཏུ་བྱིས་བདག་གྱུར་
འདོར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། གཞན་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཏུ་
བསྐྱོམས་པས་ཤེས་གྱུར་དེ་ལྟར་ཡང་གཏན་ཆགས་བྲལ་ཏུ་དེ་ཙམ་གྱིས་འགྱུར་བ་
མེད་པར་ཐལ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བྱེད་པ་དེ་ནི་མ་སྐྱོམ་པའི་སྤར་
ཡང་ནད་ལ་སོགས་པས་ཟེན་པའི་ཆེ་མངོན་སྤར་ཉིད་ཏུ་མཐོང་བའི་བྱིར། གལ་ཏེ་
སྤར་བའི་བ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཐོང་ན་ཆགས་བྲལ་ཏུ་འགྱུར་བ་མཐོང་
བའི་བྱིར། སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱོམ་པ་ཆགས་བྲལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདག་ལ་ཆགས་

པའི་སྐྱེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གལ་ཏེ་ཡུལ་དེ་ལ་ཉེས་པ་མཐོང་བ་ཡིས་གཏན་ཆགས་བྲལ་
དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉེས་པ་མཐོང་བའི་སྐད་ཅིག་དེ་ཙམ་ལ་ཆགས་པ་དེ་ཡི་སྒོ་
ལོག་ཀྱང་ཡང་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་འདོད་ལྡན་བྱད་མེད་གཅིག་ལ་
ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཆེ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཡང་བྱད་མེད་གཞན་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་ཞིང་།
ཡང་ཅིག་ཤོས་ལ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་གང་ལ་ཡང་ཆགས་པ་གཏན་
ཟད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་ལ་སྤང་བྱ་དང་དོར་བྱར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་
པའི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། བྲལ་བར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་བྱུང་
བའི་ཆགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་གངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་རང་
འབྲས་ཆགས་པ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཚོས་ཅན། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་སྐྱོན་མེད་དེ་དོན་གཉེར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
པའི་བྱིར། མངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལྟར་རོ། །དབང་སོགས་ཀྱང་ནི་ཚོས་ཅན།
སྐྱོན་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་སྐྱོན་མེད་དེའི་བདེ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྒྱལ་བ་དགྲེས་པའི་མཆོད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་ཚོས་ཅན། གང་ལ་ཡང་
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་དང་།
བདག་གི་བ་གསུམ་ག་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ལ། འགྲོ་བ་འཁོར་བར་འཆིང་བར་བྱེད་པའང་
རྒྱ་དེ་ཙམ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་བའི་གནས་དེར་བདག་གི་བ་དེ་
སྐྱོན་བཅས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེས་སྤྱག་བསྐྱེད་བའི་བྱིར་ཅེ་ན། བདག་ཀྱང་སྐྱོན་
ཅན་དུ་ཐལ། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དེ་ནི་བདག་ལའང་མཚུངས་པའི་བྱིར། དེ་ནི་

ཡུལ་གང་ལ་ཡང་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཆགས་པ་དང་བུལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འཁོར་
བའི་གནས་དེར་བདག་དེའི་སྐྱོན་མཐོང་ཡང་། དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བུལ་བར་བྱ་བ་
ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྐྱོན་མཐོང་བ་ཙམ་ཞེན་པ་ལྡོག་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན། དབང་སོགས་ལ་
རི་ལྟར་ཡོད་པའི་སྐྱོན་མཐོང་བ་ཡང་མི་སྲིད་པའོ། །དང་སོ་ནི། ཆང་ལ་ཆགས་པ་ཆོས་
ཙན། ཆད་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་ཉེས་པ་མཐོང་བས་ཁྱོད་འཛིག་ཅིང་འདོར་བར་འགྱུར་ཏེ།
ཁྱོད་ཆང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དབང་
སོགས་ལ་ཞེན་པ་དེ་དེའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཁོ་ནས་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱོན་ཡོན་
གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་བྱིས་པ་སོགས་ལ་འང་ཞེན་པ་དེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་དབང་
སོ་སྐྱོན་ཙན་ལ་ཡང་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་ལྡན་ཡང་གཞན་གྱི་མིག་
སོགས་དག་ལ་རང་གི་མིག་སོགས་སུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་ཙན་ཡིན་ཡང་།
སྤར་རང་གིས་བདག་གི་བར་གཟུང་བའི་འདས་པའི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ད་ལྟ་
བདག་གི་བར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་ཞེན་པའི་
སྐྱོའི་རྒྱུ་འདྲ་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཁོ་ནས་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
འབྲུལ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོན་ཏན་ཙན་མིན་པའི་སྐྱོན་ཙན་དུ་མཐོང་བས་ཞེན་
པ་དེ་ཡང་སྤོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་སོགས་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱོམས་པས་སྐྱོན་ཙན་དུ་མཐོང་
བའི་ངེས་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། གཞན་ཡང་དེ་ལ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོ་
འདོགས་པའི་ཆགས་པས་ཡོན་ཏན་ཙན་དེར་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དོན་བསྐྱེད་པ་ནི།

བདག་གི་བ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་བདག་གི་བར་ཞེན་པ་དེ་
ལ་རི་ལྟར་ཡང་གཞོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བསྐྱོམས་པས་ཞེན་པ་དེའི་རྒྱ་ལ་
གཞོད་པ་མེད་པ་ཅན་བསྐྱབ་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་འཇིན་ལ་ཅུང་ཟད་
ཡུང་མི་གཞོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་
སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་ཡིད་གཏུངས་པ་ཆགས་བྲལ་གྱི་རྒྱུར་མི་འཐད། ཆགས་བྲལ་གྱི་
རང་བཞིན་ངོས་གཟུང་བཤོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་ན་རེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། དབང་
སོགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་བ་འཁོར་བའི་རྒྱ་དང་། སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་བ་ཐར་
པའི་ལམ་དུ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། འོན་ཅི་ཞེ་ན། བདེ་སོགས་གྱི་རང་བཞིན་དང་། སྐྱེས་
བུ་གཉིས་སྒོས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཆགས་པ་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་སོ་
སོར་ཤེས་པས་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་འདོར་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་ཆགས་བྲལ་དུ་
འགྱུར་བས་བདེ་སོགས་གྱི་རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་དད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཐར་ལམ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་དད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་
ཙམ་གྱིས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལམ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་བྱིས་པའི་
སྐྱེ་བོ་འདི་ཡིས་རང་གི་དབང་པོ་དང་། བདེ་སོགས་གྱི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེས་བུ་
བདག་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་བདག་ཉིད་དོན་དུ་
གཉེར་བ་པོར་ཞེན་ནས། ད་ལྟར་གྱི་དབང་པོ་དང་བདེ་བ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
གཞན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་ཉིད་སྤྱི་བུ་གཅིག་ཏུ་གཟུང་ནས། རང་གི་
བདེ་སོགས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཉིད་དུ་སྒྲོས་མཐོང་ཞིང་ཞེན་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་
སྲིད་པར་ཆགས་པ་མེན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པ་ཅམ་གྲོལ་བའི་རྒྱུར་
མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་ནི། སྒྲོག་དུ་རྒྱུར་པའི་གཙོ་བོ་ལ་ཟེར་མོད། སྐྱེས་
བུ་དང་བདེ་སོགས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་ན་བདེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཡང་ཐ་དད་དུ་
ཤེས་ཀྱས་སོ། །ཞེན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་དང་རང་བཞིན་གཉིས་བཅས་པོ་དང་། སྐྱེས་བུ་རིག་
པར་འདོད་དོ། །དེས་ན་བདག་ལ་ཆགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་འཁོར་བའི་
སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་
པའི་ནང་གི་ཡན་ལག་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་
འཐེན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཁྱོད་བདག་འཛིན་གྱི་རང་སྟོབས་ལས་བྱངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་བསྟོམས་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱག་བསྐལ་
ཀྱིས་གདུངས་པའི་ཆེ་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་སྒྲོ་ནས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་ད་ལྟར་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་
གདུངས་བས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་འབྱུང་བ་དེ་འབྲ་ཆོས་ཅན། ཞེ་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་
ནམ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ་ཡང་ཁྱོད་
རྒྱད་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་ཆགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེ་བའི་གནས་
སྐབས་གཞན་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས་ཆོལ་བའི་ཕྱིར། ཞེ་སྤང་རྒྱན་དུ་སྐྱེས་ན་
ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་བཅོམ་པས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེ་སྤང་ཅན་གྱི་
སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཞེ་སྤང་སྐྱེས་པ་ཅམ་གྱི་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཞེ་སྤང་དེ་ནི་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐལ་དེ་སྲིད་ཅམ་དུ་གནས་ཀྱི་དེ་ལོག་ན་རང་ཉིད་

ཀྱི་ཆགས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ལ་སྦྱར་བརྟེན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཉགས་དེ་
ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོན་མེད་རང་ལྟར་ན་ཆགས་བྲལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དག་བཅོམ་པ་
ཚོས་ཅན། ཆགས་བྲལ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཡས་གཡོན་ནས་ཅན་གྱི་ལྗེ་
གུས་བླགས་པ་དང་སྟེ་ལྷན་གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་ཆགས་དང་ཁོང་ཁོ་ཟད་
པར་སྦངས་པའི་སྒོ་ནས་མཉམ་སྦྲེམས་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་སྦྱེས་བྲུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། །དེར་ཐལ། མྱང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་ཆགས་སྣང་ཟད་པར་སྦངས་པའི་སྦྱེས་བྲུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་
པ་ནི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིད་པ་མཐའ་དག་གིས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱད་ཀྱི་སྤྲུག་
བསྐྱེད་ལ་དགོངས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེད་ཀྱི་
འདུ་བྱད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། ཁོད་ལྟར་བདག་ཉག་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱལ་ས་ཉོན་གྱི་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྒྲོམ་
པའི་སྒོ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། སྤྱིད་པ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་ནམ་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྤྱིད་པ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་ལམ་མིན་ཡང་ངེས་པར་སྒོམ་དགོས་ཏེ། ལྟོར་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་གོམས་པས་སྤྱིད་པ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ལ།
བསྒྲོམ་པ་ལྷག་མ་འདུས་བྲས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཟག་བཅས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དུ་

རྟོགས་པ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་དུ་ངེས་པར་སྒོམ་
དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་
རྟོགས་པ་ལས་ཟག་བཅས་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་པ་
ལས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་
པའི་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་དེ་ལྟར་གནས་པས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་
དགེ་སློང་དག། །གཟུགས་རྟག་པ་ཡིན་ནམ། མི་རྟག་པ་ཡིན། བཙུན་པ་མི་རྟག་པ་
ལགས་སོ། །གང་མི་རྟག་པ་དེ་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནམ་བདེ་བ་ཡིན། བཙུན་པ་སྤྱད་
བསྐྱེད་པ་ལགས་ཏེ། གང་མི་རྟག་པ་དེ་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་རྣམ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་
ལགས་སོ། །དེ་ལ་འདི་ནི་ངའི་ལོ། །འདི་ནི་ང་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ངའི་བདག་གོ་ཞེས་པ་
ལྟར་རུང་ངམ། བཙུན་པ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོ་ངེས་དེ་ལྟར་ངེས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྤྱད་བསྐྱེད་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ལག་རྩེས་ལ་རང་དོན་གྱི་
མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་བརྟན་རུང་བའི་ཆ་ཡིན་པ་ལྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཟག་བཅས་སྤྱད་
བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་པས་ཡིད་འབྱུང་འདྲེན་པར་བྱེད་དོ། །

སྤར་བདག་གི་བདེ་བ་ཐོབ་བྱུང་འཛིན་པ་དང་། དེ་རྟག་པར་འཛིན་པ་གཉིས་
ཆོགས་པ་ལས། བདེ་བ་དེ་འབྱུང་མེད་ཀྱི་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བའི་གནས་སུ་འཛིན་པ་
ཡོད་ལ། བདེ་བ་དེ་ནམ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་
འདྲེན་པར་བྱེད་ལ། ཡང་ཁམས་གོང་མའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ། རང་དུས་
ནས་བྱིས་འབར་བའི་ནང་དུ་ཆུད་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་འབྱུང་གི་སྒོ་སྒྲེ་བ་ནི་སྤར་བའི་མི་རྟག་
པ་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལ་ངེས་པར་བལྟས་སོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་

གཞན་དབང་ཅན་དུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ན་རང་དབང་བའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཡང་ཁོང་དུ་
རྒྱུད་པར་འགྱུར་རོ། །རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐུལ་བ་དང་བདག་མེད་པ་
གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་སྟེ་གོ་བར་ཟད་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། གྲོལ་བའི་བདག་ཚས་ཅན། མེད་པ་དང་ལྡན་པར་
ཐལ། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲང་དོར་གྱི་ལས་གྱི་
ཚོམ་པ་ཀྱུན་ལ་བརྟེན་པར་ཐལ། འདོད་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ལས་གྲོལ་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་སྤྲ་མ་གཉིས་གྱི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲུ་འཁོར་བ་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱེས་བྱ་གང་ཞིག་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱིད་ན་གྲོལ་བའི་བདག་ཁས་སྒྲངས་པ་དགོས་པ་མེད་པ་ནི། དེ་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་གྱི་དུས་དེའི་ཆེ་བདག་གི་བ་དེ་ཡི་ཟ་བ་ལོ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བཟའ་བྱ་
བདག་གི་བ་ཉིད་ནི་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་བདག་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། བདག་རྟག་པ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱ་ལས་བྱེད་པའི་
བྱ་བ་ཅན་དང་འབྲས་བྱ་ལོངས་སྟོང་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གྲོལ་བ་འདོད་པ་དག་ཅེས་བརྗེ་བས་བོས་ནས། ཐར་པ་ཐོབ་པར་
འདོད་ན། འཇིག་ཚོགས་ལ་བལྟ་བ་དག་ཅ་བ་ཉིད་ནས་དབྱུང་བར་གྱིས་ཤིག་སྟེ་
དབྱུང་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་ཅ་བ་ཡིན་ཞིང་། བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་བསྐྱུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འཇིག་ལྟ་ཚས་ཅན། རྒྱ་
མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་རང་གི་
རིགས་མཐུན་པའི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབང་ཕྱག་གིས་ཐར་ལམ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ག་གྲོལ་ལམ་
 ཡིན་པའི་སྐབ་བྱེད་དགག། གཞོད་བྱེད་བཞིན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
 གྲོལ་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཆོ་ག་ཅམ་གྱིས་གྲོལ་
 བར་སྐྱ་བ་ཡང་རྟོག་ལྡན་ཡོངས་སུ་མགུ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། དབང་བསྐྱར་གྱི་ཆོ་ག་
 ཅམ་གྱིས་གྲོལ་བར་སྐྱ་བའི་ལུང་ནི་རང་གི་བཞིན་བྱའི་དོན་ལ་མི་འཁྲལ་བ་དེ་ལྟ་
 བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྣམས་ནི་གཞན་ཡང་མཚོན་
 པའོ། །ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། ལུང་དེ་ལས་བཤད་པའི་སྤྲུགས་ས་བོན་ལ་བཏབ་པས་སྐྱ་
 གུ་མི་སྐྱེད་པ་ལྟར། བཞིན་བྱ་ལ་མི་འཁྲལ་ལོ་ཞེ་ན། ས་བོན་སོགས་གྱིས་སྐྱ་གུ་མི་
 སྐྱེད་པར་བྱུབ་པའི་ཆོ་ག་མཐོང་བས། དབང་ཕྱག་གི་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་མ་ཐག་སྐྱེས་
 ལུ་ཡང་སྤྲིད་དུ་མི་སྐྱེད་བར་བྱེད་རྣམས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ལུས་ལ་ཉིལ་མར་
 བསྐྱས་པ་དང་མེས་བསྐྱེགས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་གྲོལ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་
 བཞིན་དུ་སྦྱིན་སྲེག་གི་མེས་མེམས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་བཙེམ་པར་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ།
 སྦྱིན་སྲེག་གི་མེས་ལུས་གདུངས་པས་སྤར་སྤར་ཁང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱིན་སྲེག་
 གིས་སྐྱེས་བྱ་འདི་ཡི་ལུས་ཀྱི་ལྷ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་འགའ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཅམ་གྱིས་
 སྤྲིག་པ་སྤང་དེ་ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཀའ་ལུང་ཅམ་གྱིས་ཡང་སྤྲིད་བྱེ་མའི་རྒྱ་ལ་གཞོད་པ་དང་། དེའི་
 ལན་དགག་པ། བཀའ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲུག་བསྐྲལ་ལ་བདེ་
 བར་འཛིན་པའི་ལོག་ཤེས་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྤྲིད་པ་དང་
 མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་པ་ཆོས་ཅན། གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་གཉིན་པོའི་སྟོབས་

གྱིས་བཅད་པ་དེ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་འགྲོ་བར་མི་འགྲུར་ཏེ། ཁྱོད་གྱི་དབང་དག་གིས་
 དམན་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་ནམས་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐ་
 མལ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ལོག་སྲིད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་དེ་དག་ཉིད་གྱིས་པན་
 འདོགས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་རྒྱུར་ཡོད་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱང་རྒྱུར་
 དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་སེམས་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་
 ལས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་སྲིད་པ་དང་
 མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་དེ་དག་རང་ཉིད་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་གི་ཆོ་ག་ཙམ་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་མིན་ཏེ། དབང་དེ་
 རྩོམ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེས་བྱས་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཐལ།
 དུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་པོ་སྐྱེས་བྱ་དེ་དུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་གཟུགས་
 སོགས་རྟོགས་པའི་རྟེན་ནི། བྱེད་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། བྱེད་པ་དེ་ནི་མ་
 མཐོང་བ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་སྐྱེ་བར་འགྲུར་ཞིང་མ་མཐོང་བའི་
 ལས་དབང་བསྐྱར་གྱིས་བཞིག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་ཀྱང་བདག་གི་
 ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཡིན་གྱི་བྱེད་འདོད་པའི་སེམས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱེད་པ་དབང་
 སོགས་མངལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལོག་སྲིད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྐྱོ་སེམས་པ་དེ་ཡིས་
 པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མཐོང་གི། ཆོ་ག་སོགས་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 ཙམ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་དེ་དག་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་ཅེས་མི་འགྲོ་སྟེ་འགྲོ་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་

མ་ནུས་པར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབང་བསྐྱར་གྱིས་ཡིད་སྒྲོའི་རྒྱས་པ་བཅོམ་པ་མི་འཐད། ཉ་ཅང་
ཐལ་བ་དང་། བདག་ཉག་པ་བྱེད་པ་པོར་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ལོག་སྐྱེད་
དེ་དག་དབང་གིས་ཡང་སྐྱེད་བྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་བྱས་པའི་བྱིར།
དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་ཡང་སྐྱེད་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་
དག་ཆོས་ཅན། དབང་བསྐྱར་སོགས་བྱས་མ་ཐག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་པའི་དབང་
གིས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཡུལ་རང་དགར་འཛིན་པ་དང་། འདོད་པའི་ཡུལ་
ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་གཞན་དང་གཞན་དུ་གཡེང་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་
པའི་རྒྱུན་གྱིས་དེ་འགོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་སེམས་པའི་
རྒྱས་པ་དབང་བསྐྱར་གྱིས་བཅོམ་པའི་བྱིར། ཡང་ན། གཡེང་བ་བརྒྱལ་ནས་དབང་
པོ་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། འགོག་པ་ཐབས་གྱིས་སྦྲར་ཡང་སོས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཤི་བ་དེའི་ཆེ་སྒོ་མེད་པའི་ཆེ་འཁོར་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་
འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་རོ་ཞེ་ན། དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་འཆི་ཁ་མའི་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་བྱི་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒོ་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་མཆོམས་སྒྱོར་
ཏེ། དེའི་དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཆང་བའི་བྱིར། དེ་རྣམས་རིགས་འདྲ་
མཆོམས་སྒྱོར་བའི་རྒྱས་པ་དབང་བསྐྱར་གྱིས་བཅོམ་པས་མེད་དོ་ཞེ་ན། དབང་
བསྐྱར་ཐོབ་པ་གསོན་པ་ཉིད་ནའང་རིགས་འདྲ་མཆོམས་སྒྱོར་བའི་རྒྱས་མེད་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱས་པ་དབང་བསྐྱར་གྱིས་བཅོམ་པའི་བྱིར། དེས་ནས་རང་གི་
རིགས་འདྲའི་ས་བོན་ཅན་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་ཆོས་ཅན། དབང་བསྐྱར་བ་

ཅམ་ལས་ཐོག་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཕེལ་ན་
འབྲིབ་རང་གི་ཕྱོགས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་འཕེལ་ན་ཁྱོད་འཕེལ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་བདག་མེད་བར་སྒྲ་བ་ལ་ཐར་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཁོ་པོ་
ཅག་ལ་འཐད་གྱི་བདག་རྟག་པ་སྒྲ་བ་ལ་མི་འཐད་དེ། བདག་རྟག་པ་ལ་བཅིངས་ཐར་
གྱི་གནས་སྐབས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་འགལ་བར་ཐལ། རྟག་པ་རྒྱུན་ལ་
བསྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཅམ་ཡང་འགལ་བར་ཐལ།
རྟག་པ་ལ་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་དག་ཀུས་པ་འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འདྲ་བ་ཅིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ལས་
གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ཁྱོད་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་བདག་རྟག་
པ་དེ་ལས་རྩལ་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། བདག་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་
ཐ་བ་པོ་ཡིན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །རྟག་པས་འབྲས་བུ་ལ་པན་འདོགས་
པའི་རྒྱས་པ་ཡང་ནི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་རྩལ་སྤྱོད་ཐོག་གི་རྒྱས་
པ་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། བདག་མེད་ན་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་བ་གཞན་གྱིས་བློ་བ་དང་།
གཞན་གྱིས་བསགས་པ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྟོང་བ་སོགས་སྤྱོད་པ་པོ་ཞེ་ན།
ཁྱོད་བློ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཕྱང་པོ་སྐྱད་ཅིག་མར་སྒྲ་བ་
ལ། གཞན་གྱིས་ཁྱོད་བ་གཞན་གྱིས་བློ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་བསགས་པ་གཞན་
གྱིས་ལོངས་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐལ་བ་གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་
པའི་སྐྱེས་བུ་འགའི་ཡང་སྤར་ཁྱོད་བ་ཕྱིས་བློ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་
ཐོས་པ་དང་མ་བྱས་པ་དང་སྤང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཡུལ་

མཚུངས་པའི་སྤྱི་བཟུངས་པ་ལྟར་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཏེ་འཕྲུལ་བཤེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྤེད་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། བཤེན་པ་བཞི་ལ་ལོག་པར་
ལྷགས་པ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆུང་བཟུངས་པ་དང་བཤེན་པ་དང་། ད་དང་འདི་ཞེས་སོགས་
ཡང་དག་པ་མིན་པ་བཞི་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་དང་བཅས་པས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་
བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྤེད་ཅིང་སྤེད་པའི་དབང་གིས་ཉིང་མཚམས་སྟོང་བར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་སྤེད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་
ཡིན་ཏེ། བཤེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་དང་འགལ་བའི་དོན་མི་རྟག་པ་
ལ་སོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ཅན་
ལོགས་པར་སྟོམ་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་ཡིས་སྤེད་པ་རྗེས་
འབྲང་དང་བཅས་པ་རྩ་བ་ནས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤེད་པ་མེད་ཀྱང་ལས་
དང་ལུས་ཡོད་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། དག་བཅོམ་པ་ཆོས་
ཅན། ལས་དང་ལུས་དག་གནས་ན་ཡང་སྤྱིར་འཁོར་བར་སྟེ་བ་སྤེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གཙོ་བོའི་རྒྱ་གཅིག་སྤེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་སྟེ། སྤེད་པར་སྟེ་བ་རྒྱ་གསུམ་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་མེད་པར་སྤྲུལ་བྱ་མི་འཕྲུལ་བ་བཞུགས་ནོ། །

གསུམ་པ་ལས་ལུས་མཛད་པའི་ཐབས་ཅིམ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་རུང་བ་ལ། དགག་
པ་དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁའི་གོས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
ལས་དང་ལུས་ཐད་པས་ཀྱང་སྤེད་པ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟེ་བ་རྒྱ་གསུམ་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་ལུས་འབའ་ཞིག་གི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པར་རིགས་
སོ་ཞེ་ན། སྤེད་པ་མ་སྤངས་པར་ལས་དང་ལུས་དག་སྤོང་བུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་

ལུས་རྒྱུ་པ་སྒྲོང་པའི་གཉེན་སོ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མེད་པ་མ་སྤངས་པར་དེ་
དག་ཟད་པར་སྒྲོང་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མེད་པ་ཡོད་ན་སྤངས་ཡང་
ལས་དང་དེ་ལས་ལུས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ལ། ལས་མེད་གཉིས་ཀ་འཛོམས་
པའི་གཉེན་སོ་ཤེད་མཚུངས་སུ་བསྟེན་པ་དགག་པ་དང་། དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་
རྒྱས་པ་འདྲེས་ཤིང་ཟད་པར་བྱེད་པ་དགག་པ། ལས་མེད་སྤངས་བྱར་མཚུངས་པ་
དགག་པའོ། །

དང་སོན། དེ་ལྟ་ན་ལས་མེད་གཉིས་ཀ་སོ་སོར་ཟད་པའི་དོན་དུ་འབད་པར་
རིགས་ཏེ། གཉིས་ཀ་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ལས་ལོགས་སུ་ཟད་པའི་
གཉེན་སོ་ལ་དུབ་པ་དོན་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་པ་མ་སྤངས་པར་སྒྲོང་མི་རྒྱས།
ལོགས་སུ་སྤངས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཅ་བ་གཅིག་སྤངས་
པས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་རྒྱས་ལ། ལས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་མེད་དེ། སྤྱི་བུའི་
ལས་རྣམས་རྒྱས་པ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅན་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་རྒྱས་ཏེ། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་འབལ་བ་ལ་
སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་གདུང་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་སོ་གཅིག་གིས་ལས་
ཐམས་ཅད་མི་འཇོག་པར་ཐལ། ལས་གཅིག་སྤངས་པས་ཀྱན་སྒྲོང་བར་འགྱུར་བའི་
ལས་ནི་མེད། ལས་མཐའ་ཡས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། རྣམ་སྟོན་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལས་ལས་
བཟང་སོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལས་ལས་ངན་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་
མི་འོང་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་ལས་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་སྟོན་དུ་སོང་བར་དངོས་སོ་
སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཉུགས་ལས་དཔོག་རྒྱས་ཀྱི། ལུས་འདིའི་སྟོན་གྱི་ལས་ལུལ་གང་

དུ་བྱས་པ་དང་། དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་དང་། ཚུལ་རི་ལྟར་བྱས་པ་སོགས་ནི་ཡིན་ཏུ་སྒྲིག་
གྱུར་རོ། །དཀའ་སྟབས་ཀྱིས་ལུས་གདུངས་པའི་རྣམ་པ་འགས་ལས་རིགས་མ་སྟན་དང་
རིགས་མི་མ་སྟན་པ་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཐལ་དག་ཟད་པར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ།
དཀའ་སྟབས་ཀྱི་ལས་དེས་གདུང་པ་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
ཉམས་སུ་སྤོང་བས་ཅུང་ཟད་ཅུང་བར་འགྱུར་བ་ཅན་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་དཀའ་སྟབས་ཀྱིས་བདེ་སྤྱག་གི་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་འབྲིན་
པའི་རྒྱས་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པར་བྱས་པ་ཡིས་རྒྱས་པ་འབྲེས་པའི་འབྲས་བུ་གཅིག་
ལུ་དེ་ཉིད་གདུང་བ་གཅིག་ཉམས་སུ་སྤོང་བས་ཟད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་
དཀའ་སྟབས་དེས་ལུས་གདུང་ཞིང་སྤྱག་བསྐྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་ལས་གཞན་སྤྱིན་པ་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་བྱར་འདོད་དམ། གདུང་བའི་ཉོན་མོངས་ཉིད་ཡིན།

དང་པོ་ལྟར་ན། ལས་འབྲས་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་ལ་སོགས་པའི་
གདུང་བ་བྲག་པོ་རྩོམ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་ཉག་མ་གཅིག་གཏོགས་པ་ལྟ་བུའི་
ཉོན་མོངས་པའི་ཆ་ཤས་འགས་ལས་འབྲས་མ་ལུས་པ་སྤོང་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འམ་གྱི་
སྐྱས་གདུང་བའི་ཉོན་མོངས་མེད་པར་དཀའ་སྟབས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱན་སྤོང་རྒྱས་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དཀའ་སྟབས་དེ་ལ་ལས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་
བར་བྱེད་པའི་མ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དཀའ་སྟབས་འདིས་ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་
གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་དང་། རྒྱས་པ་རགས་པ་ཟད་པར་བྱེད་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དཀའ་སྟབས་དེ་ནི་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བ་སྐྱང་གིས་
ཞིང་མོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་བཞེན་འོན་ཏེ་རང་ཡང་བྱམས་སོགས་གོམས་པ་

དང་གཟུངས་སྒྲགས་བརྒྱུས་པ་ལས་སྤྱི་བ་པ་འདག་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལ། ཡང་
སྲིད་པ་བཅོམ་ན་ལས་མཐའ་དག་གྱང་བཅོམ་པར་འགྱུར་བས་ལས་ཀྱི་གཉེན་པོ་
མེད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གང་ཡང་སྦྱོན་ཆགས་སོགས་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཅན། མ་འོངས་པ་ན་སྦྱེ་བར་འདོད་པའི་ཉོན་
མོངས་དེས་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་ལ་གཞོད་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་
འོངས་པ་ན་སྦྱེ་བར་འདོད་པའི་ཉེས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ལས་བུས་པའི་
འབྲས་བུ་ཞར་བ་དང་སྐྱར་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱུབ་ཟིན་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བྱུབ་ཟིན་པ་མི་སྦྱེ་བར་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
གཟུངས་སྒྲགས་བརྒྱུས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལས་སྤྱི་བ་འགའ་ཞིག་འབྲས་བུ་རྣམས་སྤོང་སྦྱེ་
མི་རུང་དུ་བྱེད་རྒྱས་གྱང་། སྲིད་པ་མ་སྤངས་པར་ལས་མཐའ་དག་ཟད་པར་བྱེད་
རྒྱས་པའི་གཉེན་པོ་ནི་སྤྱ་ཡང་མེད་དོ། །

ཡང་ན་གཞུང་སྤྲ་མས་སྲིད་པ་ཟད་པར་སྤངས་ན། དེ་ཕྱིན་ཆད་ལས་ཀྱི་རྣམ་
སྤྱོན་འབྲིན་པའི་རྒྱས་པ་ཅུང་ཟད་གྱང་མེད་པར་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། ཀྱང་པ་ཐ་
མས་སྲིད་པ་མ་སྤངས་པར་སྤོང་བུས་པའི་ལས་མཐའ་དག་གིས་འབྲས་བུ་འབྲིན་
པའི་རྒྱས་མེད་དུ་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །གཞུང་སྤྲ་མས་སྤྱོད་བར་མ་དེས་པའི་
ལས་སྤོང་རྒྱས་པ་དང་། ཕྱི་མས་སྤྱོད་དེས་ཀྱི་ལས་སྤོང་མི་རྒྱས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི།
གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ཞིང་། དེགས་པས་གྱང་མི་འཐད་དེ། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དུ་མས་
སྟོབས་བཞི་ཆང་བའི་བཞད་པས་སྤོང་དེས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤོང་བ་འབྲིན་པ་
ཡང་འདག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྤོང་དེས་སྤྱ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་

དང་མ་སྤད་ན་མྱོང་ངེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྲིད་པ་ཡོད་ན་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་ཡོད་ན་ཡང་སྲིད་པ་
འབྱུང་བས་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པར་སྤང་བའོ་ཞེ་ན། སྲིད་པ་མེད་པའི་ལས་ལས་ཉིས་
པ་ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལས་
གསོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱི། བསྐྱོག་པ་སྲིད་པ་མེད་པ་ལས་ལས་གསོག་པ་མིན་
པའི་ཕྱིར། དགེ་བའི་ལས་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་སྤང་ཡང་དོན་གཉིད་གྱི་
སྲིད་པ་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། དག་བཙའ་པ་ཆོས་ཅན། བདེ་བ་ལས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་
བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གྱི་ལོག་པའི་རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་ན་གཞན་དག་གིས་གྲོལ་ལམ་དུ་བཏགས་པའི་ལམ་བཤེན་གྱི་མི་མ་ཐུན་
ཚྭ་གས་གྱི་གཙུག་པོ་བཞེངས་གཟུང་ནས་དགག་པ་མཛད་དེ། དབང་སོགས་བདག་
གི་བ་སྤྱད་བསྐྱུང་བ་དང་། རང་བཞིན་དང་སྤྱིས་བྱ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པ་དང་།
དབང་བསྐྱུར་གྱི་ཆོ་ག་དང་ལས་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་ལུས་གདུང་བར་བྱེད་པ་རྣམས་
སོ། །དོན་བསྐྱུས་ན། དེ་དག་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་མི་འཐད་དེ། བདག་ཉག་
པ་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་གཞིར་གཟུང་ནས་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ཤུག་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་བསྐྱུན་བཙའ་གང་དུ་བདག་མེད་གཏན་ལ་མ་བབ་པ་དེར་ནི་སྲིད་པ་ལས་
གྲོལ་བའི་ལམ་གྱི་གཙུག་པོ་མ་བསྐྱུན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུབ་པ་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐེན་པ་ཡིན་
 ཉེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ཚུལ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཁྱེད། མཐེན་
 པ་བཟོན་པ་ཡིན་ཉེ། ཁྱེད་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་གནས་སུགས་བསྟན་པ་གང་ཞིག་ཁྱེད་

ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱན་ལ་སྤྱི་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་སོགས་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་ལུས་པའི་བྱུང་པར་མཐུན་པར་བྱུང་སྟེ། མངོན་མཐོ་
ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ་ལས་
སྟོ། །ཤུགས་ལྡོག་གི་སྐབས་འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐྱོད་ཀྱིས་པའི་དོན་ཅན་
དུ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བ་ལས་མཐུན་པ་ནས་དག་དཔག་འདོད་ནས་
དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤུགས་འབྱུང་གི་སྐབས་སུ་སྟོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྦྱོར་
བ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ། རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་དགོད་དགོས་ལ།
སྐབས་འདིར་སྦྱོར་པའི་རྟགས་ལས་མཐུན་པ་ནས་དག་དཔག་པ་ཡིན་པས། བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྐྱོད་ཀྱིས་པའི་དོན་ཅན་དུ་འཆད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱི་
རོལ་པ་དང་སྦྱོར་བ་དང་ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་མི་སྦྱོར་བ་ལས་རྟགས་པ་
ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐུན་པ་སོགས་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱ་གང་ལས་ཡིན་ཞེས། གཞན་གྱི་
དོན་དུ་མ་ལུས་པ་མཐུན་པ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་སྟོན་དུ་སོང་
སྟེ། རྟགས་པ་ཕྱུར་ཆོགས་མངའ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། བྱུང་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་
དུས་ཀྱི་ལམ་དེ་སྐབས་འདིར་སྟོན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དོན་དུ་མིན་ན་
མཐུན་པ་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། བཙེ་བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་སོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། མ་ལུས་པ་མཐུན་
པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བ་བཙེན་འབྱུང་གིས་ལམ་གོམས་པར་མཛད་པ་དེ་ལས་ཏེ་དེའི་

ཕྱིར། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མ་ལུས་པར་མཐེན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆད་མའི་སྐྱེས་
བྱར་འབྱར་བ་མ་ཡིན་ནམ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱར་འབྱུང་པ་ལ་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དེས་པར་བསྐྱབ་
དགོས་ཏེ། སྙིང་རྩེ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དབང་གིས་རང་དོན་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་
གྱི་དོན་གྱི་དོར་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྙིང་རྩེ་མེད་པ་ནི་
མཐེན་པ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་ལ་དུས་སུ་མི་འདོམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་དག་ཀྱན་ལས་ཆད་མར་བསྐྱབ་པ་ནི། ཐུབ་པ་བཙཅ་ལྡན་འདས་
ཆོས་ཅན། གདུལ་བྱ་ལ་ལེགས་པ་དང་པན་པ་འབའ་ཞིག་གསུང་གི་མི་པན་པ་མི་
གསུང་སྟེ། བཙེ་བ་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་སོ། །འདིས་གྲོལ་བ་
དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་ཤིང་སྐྱབས་མཛད་པ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །བདེན་པ་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པ་གསུང་བར་མཛད་དེ། མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བ་ལས་
ཉེ་མངའ་བའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་སྐྱབས་བྱེད་ལུས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །མཐེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། བཙེ་བ་དང་
བཙས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་
གཉེར་གྱི་སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཐེན་པ་དེ་གཞན་ལ་གསུང་བར་ཡང་མཛོན་པར་སྟོར་
བའི་བཙོན་འབྲས་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་པ་དང་ལྡན་པའི་མཐེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་སྐྱབ་པའི་ཆད་མ་ཉིད་དུ་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྟོན་པའི་དགོས་པ་ནི། ཐུབ་པ་བཙཅ་ལྡན་འདས་ལ་ཆད་མར་གྱུར་

བ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོར་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་བ་དེ་
ཡི་བསྟན་པ་གསུང་རབ་ཉིད་ལས་ཆད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བསྟན་
བར་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་དེའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་འཇུག་ཚུལ་
ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་ཉིད་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པར་བསྟན་རྟོ། །དེ་ནས་
གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱང་བསྟན་པ་ན། སྔ་
མའི་ཐྱེ་མིག་གིས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་ལེགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ་དང་པོར་གསུང་རབ་དགོངས་འབྱེལ་དང་བཅས་པ་ལ་ཉན་བཤད་མ་བྱས་
པར་དོན་དེ་དག་རྟོགས་མི་རུས་པར་མཐོང་ནས། ཐར་བ་དང་ཀུན་མཁྱེན་བསྐྱབ་པ་
ལ་ཡང་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། རིགས་པའི་ཚུལ་ལུགས་མི་ཤེས་
ཤིང་། ཆོག་ཙམ་ལ་འཆེལ་བའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཆད་མའི་མཆོན་
ཉིད་སོགས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་དུ་སྟོན་པོ་ཤེས་པ་དང་ལྟན་པའི་སྐྱེས་བུས་
ནི། སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོ་ཉིད་དོ་ཞེས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་མངོན་སུམ་གྱི་
མཆོན་ཉིད་བསྟན་ཏེ། དང་པོས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། གཉིས་པས་རྟོག་བྲལ་ལོ། །རྗེས་
དཔག་ཀྱང་ཆད་མར་བསྟན་རྟོ། །

དེ་ཆད་མར་སྟོན་མི་བཞེད་ན་དེ་ཆད་མ་ཡིན་པ་འགོག་རིགས་པ་ལ། རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ཆད་མ་ཡིན་པ་མ་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཅུང་ཟད་སྐྱེ་བའི་བདག་ཉིད་
ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་ནི། འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་རྣམ་པ་དུ་མར་
རྗེས་དཔག་འདི་ཡི་རྟོན་སྒྲོར་བའང་གསུངས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དུ་བ་ལས་ནི་མེར་

ཤེས་དང་། ཞེས་སོགས་གྱིས་འབྲས་བྱའི་གཏན་ཆོགས་བསྟན་ཏོ། །སྐྱབ་དག་ཡང་
དག་བསྟན་པས་དོན་གྱི་ཤུགས་གྱིས་རྗེས་དཔག་བཞེད་པ་ཡང་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི་རྗེས་དཔག་གི་
རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་གསལ་བར་བཤད་དེ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་གཏན་ཆོགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཁྲབ་
བ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་གསུང་རབ་ལས་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་ནུས་
གཞག་ལན་དུ་མར་མ་གསུངས་པར་ལན་རེ་ཙམ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་འདིར་བཀོད་པ་
མ་ཡིན་གྱི། ཆད་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་ལ་སོགས་པ་མ་བསྟན་པའི་
གསུང་རབ་མི་སྲིད་པས། གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལས་གསུངས་པར་ཤེས་པའི་
མཆོན་བྱེད་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་། དམ་པའི་ཆོས་འགོག་ལམ་དང་། དེ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་སྐྱབ་པའི་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ནུམས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཀླགས་ཀྱི་
རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཚུད་ནས། དེས་བྱངས་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་དང་། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་དགོས་པ་དང་། སྐྱབ་ཀྱས་པ་གཉིས་ཆད་མས་ལེགས་
པར་གྲུབ་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་དམ་བཅའ་འཛོག་ཅིང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་། བདེན་བཞིའི་གནས་ཤུགས་རྟོགས་པའི་སྒོ་གོམས་པར་
བྱས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས། འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གིས་བསྐྱས་པའི་བདེན་
པ་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཅའ་ཏེ། དེའི་དོན་ལ་

ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོར་ལེན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིའི་མགོ་ཞབས་
ཀུན་གྱིས་སྐྱབས་འགོ་མ་འཕངས་པའང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། སློ་འདོགས་གཙུག་
པའི་ཐབས་མ་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། རང་རྒྱུད་ལ་སློ་འདོགས་ཇི་ཅམ་བྲལ་
བ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་གཞི་བཙུགས་པ་ཡིན་ལ། ནམ་སློ་འདོགས་
གྱི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་ནས་བྲལ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་བར་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ལ།
དེ་ལྟ་སློ་འདོགས་མདོན་གྱུར་དང་བྲལ་བ་ལ་དོན་གཉེར་ཞུགས་པ་ནས། སློ་འདོགས་
མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལ་དོན་གཉེར་ཞུགས་པའི་སློ་ཀུན་སྐྱབས་འགོའི་ཡན་ལག་ཏུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པའི་བསྟན་པ་རིགས་པས་ལེགས་པར་བྱ་བ། །དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཡིད་ཆེས་ཆེད། །དེ་དོན་ཚུལ་བཞིན་སྐྱབ་ལ་བཙོན་ལྡན་
པ། །སྐྱེས་བུ་གང་དེ་རྟོག་ལྡན་ཡིན་ཞེས་པ། །ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ལེའུ་བྲས་
པའི་ནམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྲ་བ་ལས། ཆད་མ་ཡང་དག་
པར་བྱལ་བ་ཞེས་བྲ་བ་ལེའུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བའོ། །འདིས་ཀྱང་སྐབ་པའི་བསྟན་པ་
རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་
གནས་པར་བྱེད་ཀྱས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

༼གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་མངོན་སུམ་ལེའུ༽

༺ རྒྱ་བཅུན་སྒྲིམ་ནུམ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །གསུམ་པ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་
ངེས་པའི་ཐབས་ལ། ཆད་མའི་གངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། མངོན་སུམ་
རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལོ། དང་པོ་ལ། ཆད་མ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་དང་། དེར་མ་
ངེས་པའི་ཚད་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། རྟོགས་ཆོས་བསྐྱུ་
པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། འདིར་ཆད་མའི་གངས་ངེས་སྟོན་པ་ནི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ནུམ་པར་དག་པ་
རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མའི་རིགས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ན་
མཆན་ཉིད་མཆན་གཞིའི་མཐར་ཐུག་ནས་མཆན་གཞི་དེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ངེས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པ་ཡང་གངས་ངེས་རྟོགས་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གངས་ངེས་པའི་སྟོན་པ་ཆད་མའི་གངས་ངེས་སྐྱུ་
དགོས་ཀྱི་དེ་མ་ངེས་པར་ཅིག་ཤོས་མི་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་འདིའི་རྟོགས་
ཆོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་སྟེ། མི་གསལ་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་སྟོ་
འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་། གསལ་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་སྟོ་
འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་གཉིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱི་དེ་ལས་
གཞན་ཡོད་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་གངས་ངེས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ན། ལོག་ནས་འཆད་
པའི་རྟགས་དུ་མ་བཞག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། དོན་བྱེད་

རྒྱས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་། རོན་བྱེད་མི་
རྒྱས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་རང་རིག་མཛོན་སྤྲུལ་
གྲིས་ཤུགས་ལ་ཉོགས་པའི་ཉལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེས་མ་གྲུབ་
པའི་དོན་ཉལ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དགོས་ན་མ་སྟད་སྐྱབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་
སུ་ངེས་པ་དང་། མཐུག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞལ་བྱ་སྤང་གསུམ་དགག་པ་དང་།
གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་པོ་ངེས་གཟུང་པ་དང་། རང་མཚན་ཁོན་གཞལ་བྱར་བཞག་
པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཉིས་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་དགག་པ།
གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་
མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཡང་ཆོས་སྤྲ་མ་ལ་འདྲ་བ་སྟན་མོང་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་
སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་
དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་དགོས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཡང་རྫོང་བྱེད་སྤྱི་ཡི་བདག་ཆེན་ཙམ་གྱིས་སྤང་བའི་ཡུལ་དང་། དེ་ཙམ་གྱིས་
སྤང་བའི་ཡུལ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་པོའི་སྒྲོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར་དང་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ལས་རྒྱ་མཚན་གཞན་བརྟུང་དང་ཚོལ་བ་སོགས་ཡོད་པ་
ན་དེ་ཙམ་གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་ནི་ཡོད་པའི་ཡུལ་དང་། དེ་ཙམ་ལ་བཞུགས་པ་མིན་
པར་རང་ཉིད་ངོ་པོའི་སྒྲོ་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན་རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་མེད་པའི་ཡུལ་གཉིས་

སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བའི་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྒྲོའི་ཡུལ་ཡིན་ལ།
སྤྱི་མཆན་མིན་ཏེ། གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང། གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རང་མཆན་མིན་ཏེ། འོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་
ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པས་གངས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྤང་བའི་སྐྱ་
ཤད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཆད་མས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་
དོན་དུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་པོས་སོས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་
སྟེ། ཆད་མ་དེ་ཉིད་ཆད་མའམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་མཛོན་སུམ་
དང་རྗེས་དབག་གང་དུ་ཡང་མི་རིགས་པས་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཆད་མ་ཕྱང་པོ་
གསུམ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། རིགས་པ་གང་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མཛོན་
སུམ་ཆད་མ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཆད་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་ཆད་མ་ཡིན་པ་
མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། ཆད་མ་
ཅམ་དེ་ཉིད་ཆད་མར་མི་རུང་བ་ལྟར་མཛོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་པས།
ཆད་མ་ལ་མཛོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གངས་མ་ངེས་ཞེས་ཟེར་ཏེ། མཛོན་རྗེས་གཉིས་ཆད་
མ་ཡིན་ཞེས་ནི་མི་ཟེར་རྟོ། །འོ་ན་ཆད་མ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆད་མའི་གསལ་བའི་དབྱེ་
བ་མཐར་སྟག་པའི་མདུན་གྱིས་སྟོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་
ཆད་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

ཆད་མ་ཅམ་ཆད་མར་ཁས་སྐྱངས་ན་གཞོད་པ་ཅི་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་མཛོན་སུམ་
ཆད་མར་ཐལ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རྗེས་དབག་ཆད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་

མདུན་གྱི་ས་ཕྱོགས་གྱི་ཁ་དྲོག་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཆོས་ཅན།
 སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
 ཆད་མ་གང་ཞིག་འཕགས་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྣམ་པ་ཀྱན་ནས་མཚུངས་སོ། །ཁྱོད་གྱིས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དག་དེ་དོན་
 གེད་རྒྱས་སྟོང་དུ་ཐལ། གཞི་བྱུང་དོན་གེད་རྒྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྲབ་ཁས་
 གླངས། འདོད་ན། ཐལ་དག་དེས་ཕྱིར་གྲོལ་ལ་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེད་པར་འགྱུར་
 རོ། །པ་རོལ་པོས་ཆད་མ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེ་གྲག་པའི་རྣམ་པར་
 ཁྱོད་གྱི་ཉན་ཤེས་གྱིས་ཐོས་སམ། མ་ཐོས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་བཅའ་པོར་ཐལ། དངོས་
 པོ་གང་ཞིག་རིག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བྲབ་པ་དང་རྟགས་སྐྱ་མ་ཁས་གླངས། འདོད་ན།
 ཆད་མ་ཆད་མ་མིན་པ་ཉམས་ཏེ། བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །སྐྱ་དེ་གྲག་པར་
 དས་མ་ཐོས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྩྱུན་ཡིན་ཞེས་དམ་འཆའ་རིགས་པར་ཐལ།
 པ་རོལ་པོས་དག་སྐྱས་པའི་སྐྱ་གྲག་པའི་རྣམ་པར་ཐོས་སམ་མ་ཐོས་ཞེས་ངེས་མ་
 ཐག་མ་ཐོས་སོ་ཞེས་ལན་འདེབས་རིགས་པའི་ཕྱིར། པ་རོལ་པོས་སྐྱ་གང་ཡང་མ་
 ཐོས་ན། ཁྱོད་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་ལན་དེ་གང་ལས་བྱུང་སེམས་ཤིག་དེས་ན་ཆད་མ་
 གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ལ། ཆད་མ་ཅེས་ཆད་མ་ཡིན་ན། གངས་ངེས་འཛིག་པར་
 འདོད་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་གྱིས་ཆད་
 མའི་མཚན་གཞི་གང་ཁས་གླངས་པ་ལ་སུན་འབྱེན་དེ་ཉིད་འབྱུག་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་
 བློ། ཆད་མའི་མཚན་གཞི་རང་རྒྱུད་དུ་བཟུང་ན་ཉིས་པ་མཚུངས་པར་མཐོང་ནས། སྐྱ་
 འཛི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ན་ཆད་མའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟར་དངོས་

མོ་གང་ཡང་ཉལ་བ་མཐའ་གཟུང་མ་གཏོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་ལེན་མི་བྱས་པར་
འགྱུར་ཞིང་། ས་རོལ་པོས་འགལ་བ་ཁས་སྦྱངས་པ་ཡང་སྐྱབ་མི་བྱས་པས་བྱུ་
མཐའ་ལ་དད་པས་ཅི་ཞིག་གྱ། འདི་དག་ནི་དགག་པར་སྒྲ་བས་རེ་ཡིག་བཞག་
གོ། རྒྱལ་གཞག་འདི་དག་འཁྲལ་དོར་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་ཆོག་སྒྲུབ་བ་མ་གཏོགས་
ཁས་ལེན་མི་བྱས་པ་ལ་ནི་ལེའུ་དང་པོར་གཞོད་པ་བཟོད་ཟིན་ནོ། །

དེས་ན་གངས་རེས་བསྐྱབ་པ་ལ་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་གསུམ་སེལ་བ་དང་།
སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་གསུམ་སེལ་བའི་ཆད་མ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། སྐྱ་འཛིན་
མངོན་སུམ་དུ་རེས་བ་གཞིར་བྱས་ལ། དེ་ཆད་མ་མིན་པ་སེལ་བ་དང་། དེ་ཡིན་པའི་
རྗེས་དབག་ཡོད་པ་སེལ་བའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པས་དེ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་
ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱས་པས་སེལ་ཏེ། དེ་ཆད་མ་མིན་པ་གསལ་ཞིང་། དེ་ཡིན་པའི་
རྗེས་དབག་ཡོད་པ་ཆད་མས་བསལ་ཡང་། ད་དུང་མངོན་སུམ་ཆད་མར་སྒྲོས་
ཡོངས་སུ་གཅོད་མི་བྱས་ན་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱང་གསུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་གྱི།
མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མིན་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱང་པོ་
གསུམ་པར་ག་ལ་འགྱུར། དཔེར་ན་སྒྲུང་རེས་ནས་ཉལ་བ་དང་གཞི་མཐུན་ཆད་མས་
ཁྲིམས་ཀྱང་། མི་ཉལ་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་མི་བྱས་ན། ཉལ་མི་ཉལ་ལ་གཉིས་མ་
ཡིན་གྱི་ཕྱང་གསུམ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། སྐྱ་འཛིན་མངོན་
སུམ་དེ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་དབག་ཆད་མ་ཡིན་
པ་རྒྱལ་བཅད་ལ་ཁྲིམས་པས། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་སེལ་ལོ། ཆད་མར་
རེས་ནས། རྗེས་དབག་ཆད་མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་བཅད་ལ་ཁྲིམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས།

མངོན་སུམ་ཆད་མར་ཡོངས་སུ་གཙོད་བ་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་བའི་
ཚུལ་དུ་འོས་མེད་གྱིས་རིགས་པར་བྱས་ནས། ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་གངས་རེས་བྱས་
ན། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཆད་མར་ཁས་ལེན་མི་རུས་ཤིང་། དེ་ཁས་སྦངས་ན་གངས་
རེས་འཛིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྷན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་
སྒོར་རེས་པ་གཞིར་བཟུང་ནས། དེ་ཆད་མ་མིན་བ་སེལ་བའི་ཆད་མ་དང་། དེ་ཡིན་
པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་བ་ཡོད་བ་སེལ་བའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པས་དེ་
རྗེས་དབག་ཆད་མར་ཡོངས་སུ་གཙོད་རུས་པས་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་
ལོ། །འདིར་སྤྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། ཅས་པ་ནི་སྤེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
པ་དང་མིན་པ་ཙམ་གྱིས་རང་མཆོན་དང་། སྤྱི་མཆོན་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་དོན་མིན་
ཏེ། རྗོད་བྱེད་སྤེའི་བདག་རྒྱུན་ཙམ་ལས་མཆོན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སྒོ་ལ་
འཆར་རུས་པ་དང་མི་རུས་པའི་དོན་ཏེ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆིག་དོན་དང་།
མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན།
བསྟན་བཅོས་འདིར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་
ཡུལ་རང་གི་སྤྲོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དོན་བྱེད་རུས་
སྤང་ནི་ཆོས་ཅན། ཀྱན་རྗོད་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་
གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་སྟོག་གཉིས་པོ་དེ་དག་རང་མཆོན་གྱི་

མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རོན་
ཐོག་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་མཚན་བྱ་གཉིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སོ་སོར་འཛོག་
རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ། གཞུང་འདི་བཀོད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། བདེན་གཉིས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་གང་སྟོན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གང་གི་དབང་ཏུ་བྱས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲ་བ་དང་། དངོས་པོར་སྒྲ་བ་དག་བདེན་
གཉིས་མི་མཐུན་པ་ཚོད་པའི་གཞི། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་རོན་
དམ་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་འབའ་ཞིག་ལ་ཚོད་ལ། དེ་ལ་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
རོན་བྱེད་རུས་པ་འདི་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་མིན་པར་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། བྱི་མ་ལྟར་ན། མཛོན་སུམ་དང་འགལ་
ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། རོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་རོན་ལེགས་པར་གྲུབ་པས། དེ་ལ་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་མིང་སྟོན་བྱས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲ་བ་ལ། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་
ནི། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་། ཤེས་པ་གཞོད་མེད་
ལ་སྒྲར་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ལེགས་པར་
གྲུབ་པ་མེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། རོན་དམ་པར་མེད་པར་བཞེད་ལ། དབྱ་མ་
ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་རང་ལུགས་ལ་ཆད་མས་
ལེགས་པར་གྲུབ་ཀྱང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་གྲུབ་
པ་མེད་པར་བཞེད་ལ། སྐབས་འདིར་ནི། ལུགས་དང་པོའི་གཞུང་ལེགས་པར་

བཅུགས་ནས་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ། ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་འགོག་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ལྟ་
དབང་སློའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། ལུགས་གསུམ་པ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་མཛད་
དོ། །དེས་ན་དེ་དག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་འདི་སློས་
སོ། །མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀླ་མ་ལ་ལི་ལ་ནི། དངོས་སུ་དོན་དམ་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལ་
འབྲུག་མི་རྒྱས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བགྱི་བའི་ཆེད་དུ། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྡེ་བདུན་
འདིར་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་སྐྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་
པར་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་སྦྱར་ན་ཡང་རུང་བ་ཙམ་
ཡོད་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་
གྱི་འགྲེལ་བ་ཤད་དུ། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ངོས་འཛིན་དུ་
གསལ་ཏེ། གཞུང་གི་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མཆོན་གཞི་ལ་ཅོད་པ་”ཤ་སྟག་
’ ཉུ་སྒང་གི། །དོན་ལྡོག་མི་མ་སྟན་པར་ཅོད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་མི་སྒང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་སྟེ། འདིར་མདོ་སྡེ་པའི་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་
རི་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པ་དེ་ལྟར་ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་
གྱིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དོན་དམ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་། ཞེས་
དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སློས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཀླུ་རྫོབ་ཙམ་དུ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་
འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཆོག་ལུང་ཕྱིན་པར་སློས་པ་ཡིན་གྱི།

༡ ། [མ་བྱེ། ༡༠༢བ༡ན། ཤེས་དག ཞོལ། ༡༡༡ན༡ན། སྒྲ། ༡༠༥བ༡ན། ལྷ། ༡༡༣བ༣ན། ཤ་སྟག་ *ཤ་སྟག།]

དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་
ནི། དབྱ་སེམས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་གཞི་གང་ལས་གྲུས་པ་དང་། མི་མ་སྤྱན་པའི་
ཚུལ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་གཞག་ལེགས་པར་མ་གོ་བའི་བབ་ཅོལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་
ནོ། །གཞུང་འདིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། གྲུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པའི་མཆན་གཞི་ངོས་
གཟུང་ནས། སྤྱི་བྱེད་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྤྱི་བྱེད་དེ་དག་རང་མཆན་གྱི་མཆན་
ཉིད་དང་སྤྱི་མཆན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབྱ་སེམས་གཉིས་ཀའི་སྤྱན་
མོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དེ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་
མཆན་གཞི་དང་། དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་གྲུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པའི་མཆན་གཞིར་དངོས་
སུ་བསྟན་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་གཉིས་ཀས་སྤྱན་མོང་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཆོག་ཟུང་ལ་
དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གྲུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་གཞིར་མི་གསལ་ཡང་། དོན་དེ་
ལྟར་སྤྱོད་ན། མདོ་སྤེལ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་འབྲོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་
དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་
བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར།
དངོས་སོ་དོན་དམ་དུ་བྱ་བ་མ་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས།
“མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་སྤྱན་མོང་བཤོ། །

གཉིས་པ་ལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་མཆན་གཞི་མི་འཐད་པ་སྤང་། གྲུན་རྫོབ་གྱི་
མཆན་གཞི་ལ་ཅོད་པ་སྤང་། སྤྱི་ཤད་སོགས་སྤྱི་མཆན་དུ་བཤམ་བ་སྤང་ངོ། །དང་སོ་

༡ ། [མ་བྱེ། ༡༠༣ནན། སྤྱི། ༡༠༥ནན། ཟླ། ༡༡༩ནན། དོན་ ཞོལ། ༡༡༡བ་༣ན། མདོ་ *]

ནི། གཤམ་ཉེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བར་ཐལ།
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན། ས་བོན་གྱིས་སྙུ་གྲུ་
བསྐྱེད་པ་ཐག་ཁ་ལ་སྙུ་ལ་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་
ནམ། ས་བོན་རང་གི་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སྙུ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད། དང་པོ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན། མདོན་སྙུ་གྱིས་འདྲིན་པ་མི་འཐད་པ་ལ། ས་བོན་
སོགས་ནི་སྙུ་གྲུ་སོགས་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མདོན་སྙུ་མཐོང་བའི་
བྱིར། བྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་མིང་མི་འདེགས་ཀྱང་དོན་གྲུབ་བོ། །གཤམ་
ཉེ་ས་བོན་གྱིས་སྙུ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སྙུ་གྱང་དགག་མི་རྒྱས་མོད་ཀྱི།
དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་གྲུབ་དབྱེད་པ་ན། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྐྱའི་
ཅེ་མོ་བརྒྱར་བཞགས་པའི་ཆ་ཅམ་ཡང་མ་དམིགས་པས། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་ཀྱན་
རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ས་བོན་གྱི་
སྙན་མོང་མིན་པའི་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སྙུ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ན། ས་
བོན་གྱི་ངོས་ནས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པ་ཤེས་བྱ་ལ་ཞིགས་པའི་བྱིར། འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་
པ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ཐག་ཁ་ལ་སྙུ་ལ་རྫོམ་པ་ལྟར་འགྱུར་ལ། སྙན་
མོང་མིན་པའི་ངོས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ན། ཅི་སྟེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་
འཐད་པར་འགྱུར་ཉེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བའི་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་། མི་རྒྱས་པ་ཀུན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་ཡོད་པས་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
པའི་མཆོན་གཞིར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་
དུ་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རང་འཇིན་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་འཇིན་གྱི་སློབ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་
ཡོད་མེད་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མ་མཐོང་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས་སྦངས། མིག་དང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་འཇིན་དབང་པོའི་སློབ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་གྱི་
རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་མི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་སློབ་
དཔོན་ལྟ་དབང་སློབ་བཞེད་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་གྱིས་ཀྱང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་
ཁས་ལེན་ན། སྤྱི་མཆོན་ཀུན་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་
དེ། སྤྱི་མཆོན་གྱིས་རང་འཇིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་
བཤད་པར་བྱའོ། །དེས་གཞན་ཡང་གོ་དགོས་པར་བསྟན་པ་ན། སྤྱི་མཆོན་གྱིས་རང་
འཇིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་མི་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དེ་ལས་ནི་དོན་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་
བྱ་སྟེ། བྱམ་པ་འདེགས་འཛོག་ལ་སོགས་པའི་ལས་དོན་གཞན་དང་། བྱམ་པ་ཉིད་
ཅས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། བྱམ་པའི་གངས་དོན་གཞན་སོགས་རང་ལ་རྟོག་པའི་
སློབ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སློབ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་དག་ལ་རྟོག་པའི་སློབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་སོགས་གྱིས་གཟུང་
དོན་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་བརྒྱ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ཡིད་གྱི་
ཚུལ་བ་སོགས་ནང་གི་ཡན་ལག་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། ཚད་སྤང་རྒྱུ་། དང་པོ་ནི། རོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་སྤྱི་
མཚན་ཡིན་ན། སྤྱི་འདུན་སོགས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྤང་བའི་སྤྱི་
འདུན་སོགས་ནི་ཚོས་ཅན། སྤྱི་མཚན་མིན་ཏེ། སུས་ཀྱང་རི་ལྟར་སྤང་བ་དེའི་དོན་དུ་
མོས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བལ་བའི་
ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྤྱི་མཚན་མིན་པར་ཐལ། དོན་དུ་མོས་ཤིང་ཞེན་པ་
མེད་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། དངོས་པོར་མེད་པ་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བལ་ཅམ་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་སྤྱི་མཚན་མིན་པའི་ཉིས་པ་དག་དུ་ཐལ་བར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཐ་སྤྱད་པའི་ཚད་མས་མེད་པར་དགག་པའི་སྤྱོད་ནས་ཤེས་བྱར་
འཛིན་ཅིང་རྟོགས་པའི་བྱིར། རོན་སྤྱི་འདུན་སོགས་ཀྱང་སྤྱིར་ཐལ་ཏེ། ཤེས་བྱར་
འཛིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། སྤྱི་འདུན་བདེན་རྒྱུ་དབྱེད་ནས་བདེན་པར་མེད་དོ་
སྤྱི་པའི་སྤྱོད་དག་གི་ཡང་ཚོས་ཅན། སྤྱི་འདུན་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་
པོ་སྟེ་བདག་ཉིད་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་ལ་བགག་པ་མེད་དེ། དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ན་སྤྱི་འདུན་ལ་རྟོག་པའི་སྤྱོད་དག་གི་ཡང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་སྤྱི་
འདུན་གྱི་དོན་སྤྱི་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་བགག་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་སྤྱི་འདུན་དོ་སྤྱི་པ་
རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱི་འདུན་ཉིད་ཤེས་བྱ་མིན་ན་གསལ་བར་སྤང་བ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། སྤྱི་འདུན་གསལ་བར་སྤང་བའི་ནམ་པ་ཉིད་དབང་པོའི་
ཤེས་པའི་རྣམ་གྱི་རོ་བོའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྤྱི་སོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་
རྟོག་པའི་སྤྱོད་དག་ནི་ཚོས་ཅན། སྤྱིའི་སྤྱོད་ལུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དོན་སྤྱི་གཟུང་ལུལ་དུ་
བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྤྱིར་སྤང་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན།

གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་སྤྱོད་སོགས་གསལ་བར་སྤང་བ་ཤེས་པའི་ངོ་བོའི་དོན་ཡིན་ན། རྟོག་པ་ལ་བྱམ་སྤྱོད་སྤང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་ནི་རྟོག་པའི་རྩལ་སྤྱུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་མཆོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་གསལ་བར་སྤང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱམ་སྤྱོད་ལྟམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་དུ་ཐལ་བའི་སློན་སྤྱོད་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་མཆོན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱོད་རྟོག་པ་ལ་གསལ་བར་མི་སྤང་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྟོག་པས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱོད་སྤྱོད་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གསལ་བ་ཀྱུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་པར་རྩལ་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་མ་ཡིན་ལས་ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་མཆོན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག་པ། རང་མཆོན་དངོས་པོར་བསྟན་པ། སྤྱི་མཆོན་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་པར་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་བཀག་པའི་སློན་སྤྱོད་དགག་པ། དེགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པ། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ། སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ། བརྗོད་དུ་ཡོད་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། བཀག་པ་དངོས་དང་། སྤྱོད་སྤྱོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། གསལ་བ་རང་མཆོན་དོན་དམ་པར་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དེར་མ་གྲུབ་པ། སྤྱི་ཡན་གར་བ་དེར་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དབང་པོ་སོགས་འབྲས་བུ་

དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཐལ་བ་དེས་འཕངས་པ་ནི། རྟོན་དམ་པར་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་
མེད་དེ། གཞུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་མཛོང་བའི་དབང་སྒོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཅེས་པ་སྟེ་གཞུགས་སོགས་རྟོན་དམ་པར་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱི་བརྗོད་ཅམ་གྱིས་
ཕྱི་རོལ་གསལ་བར་སྤྲང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་ཤེས་རྟོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་མཆན་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་རྟོན་དམ་པར་གྲུབ་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟོན་ཁེགས་པས་བྱམ་པའི་རྟོན་སྤྱི་
དེ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མིན་པར་ཐལ། རྟོན་དམ་པར་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བྱམ་པར་འགྱུར་དགོས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པ་སོགས་
ན་རེ། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་མིང་རང་མཆན་དངོས་
སུ་བརྗོད་ནས། དེ་ལས་རྟོན་གྱི་མཆན་མ་ལ་འབྱུག་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟོན་ལ་
འབྱུག་པས་མིང་སོགས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལ་དབང་པོའི་ཆོགས་རྟོན་མེད་པར་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་སྒོ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བ་དང་། བརྗོད་
བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་དང་། དེ་གསུམ་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་
བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་མིང་སོགས་རང་མཆན་རྟོན་དམ་པར་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལ་འོག་ནས་གཞོད་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྒོ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བ་
བརྗོད་པ་དགག་པ། འབྲེལ་མེད་བརྗོད་པ་དགག་པ། རྟོན་དང་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་
དགག་པ་ལོ། །

དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་

ཞེས་པའི་སྤྱུ་ལས། འོན་ཏེ་བྱམ་པ་ལ་འཁྲལ་མེད་དུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱུ་
དེས་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་སྒོ་ཁོན་དང་འབྲེལ་བའི་མིང་རང་མཆན་བཟོད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིང་གིས་དོན་གྱི་མཆན་མ་བཟོད། དོན་གྱི་མཆན་མ་དང་། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཚུ་ལ་འདྲ་བ་ལས་འཁྲལ་ནས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། དུས་ཀྱི་དོན་ཁོན་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་རེས་འགའ་དོན་གྱི་མཆན་
མ་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་འདྲ་བས་འཁྲལ། འཁྲལ་བས་འཇུག་པའི་བྱིར།
ཡུལ་གཅིག་ཁོན་ལ་གནས་པར་འཁྲལ་བ་མིན་པར་ཐལ། ནམ་པ་མེད་བཞིན་དུ་
ཡུལ་ཐ་དད་ཁོན་མཐོང་བའི་བྱིར། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བའི་དོན་སྤྱིས་བཟོད་པ་
ལ། སྤྱུ་ལས་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉིས་པ་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱུ་ལས་དོན་
རང་མཆན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་གྱི་ནམ་པ་དེ་འདྲ་སྤང་བའི་
སྒོ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་དེ་འདྲ་མེད་དེ། བྱི་རོལ་དོན་གྱི་ནམ་པ་སྤང་
བའི་སྒོ་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་བྱིར། མིང་རང་མཆན་གྱི་ནམ་པ་ཤར་བར་ཁས་ལེན་
ནོ་ཞེ་ན་ཡང་། མིང་འདྲིན་པའི་ནམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྩལ་ཐ་དད་པའི་མིང་
གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མིང་རྒྱུ་རྟེན་ཆད་མ་ཅན་
མིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མིང་རང་མཆན་ལོག་སྟོབས་གྱིས་རང་འདྲིན་
ཤེས་པ་སྟོག་པ་བྱུང་བ་མེད་པའི་བྱིར། ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་རང་མཆན་དང་ལྡན་
པའི་བྱིར་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཇི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་
ཤེས་པ་ནམ་པ་གཞན་དུ་གཟུང་དོན་དང་མི་ལྡན་པར་མཐོང་བའི་བྱིར། ཇི་ལམ་གྱི་
སྟོ་སོགས་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་གཟུང་དོན་དུ་

བྱས་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་སྤང་བའི་བྱིར།
 ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་སྡོན་པོ་གསུང་གི་དོན་ཡང་མིན་པར་ཐལ་དེ་ལ་གོ་ས་གཞིན་
 པའི་ཐོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་དེ་རང་སྤང་མཁན་གྱི་ཤེས་པའི་
 བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། “རང་ལྟུང་དེར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་
 རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཤེས་པའི་བྱིར། རིགས་པ་དེས་ནི་མིང་སོགས་ཀྱང་རང་སྤང་མཁན་
 གྱི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་མིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅུང་ལྟུང་དེར་གནས་པའི་
 སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་པ་དེའི་བདག་
 ཉིད་ཏུ་བསྟན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་
 པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་འདོད། གལ་ཏེ་དོན་གྱིས་ནམ་པ་གཏང་
 པའི་སྡོན་པ་མན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་
 ལས་གཞན་པ་མིང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཐོབ་པར་
 འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་མན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 འཆད་ཉན་བྱེད་པ་སའི་སྒྲོ་དང་དོན་རང་མཚན་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་མིང་རང་
 མཚན་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། སྐྱེས་པ་དོན་ལ་འབྲུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་
 ལོ། །གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་པ་དང་ལྡན་པའི་མིང་རང་
 མཚན་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་མིང་རང་མཚན་སྐྱེའི་
 བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ནི་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་ཅིག་ཟད་ཅིང་མ་སྐྱེས་ནས་
 མེད་པའི་བྱིར།

༡ །མ་བྱི། ༡༠༦ནཙ། ཞོལ། ༡༡༥ནཙ། སྐྱེ། ༡༠༦ནཙ། ཅུང་ ཟ། ༡༡༧བཤ། རང་ * རང།

གསུམ་པ་ལ། སྤྲུལ་སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་པ་མི་སྤྲིད། སྤྲིད་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་སྤྲུལ་ཡིས་དངོས་པོ་བརྗོད་ཀྱང་སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་ཆོག་ས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འདོད་ཅིང་མི་རིགས་སོ་
ཞེ་ན། ལུགས་དེ་ལ་སྤྱོད་དེ་མི་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྤྲུལ་སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། སྤྱི་དེ་ཆོས་
ཅན། གསལ་བའི་མཚུངས་པ་མིན་པར། གསལ་བས་གསལ་བར་བྱས་པ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ལ་བཟོས་མེད་ཡན་གར་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་
གསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དུས་རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་ལ་བཟོས་
མེད་ཀྱི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡང་གསལ་བས་གསལ་བར་
བྱས་པ་ལས། སྤྱི་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་བར་སྤང་བ་ཡིན་པས་བཟོས་མེད་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་བདག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་མན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དུས་རྟག་ཏུ་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་གང་ཞིག །རྟག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་རྒྱས་མེད་དུ་
འབྱུང་ན། དེ་ནི་དུས་ཀྱན་གྱི་ཆེ་རྒྱས་མེད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། དུས་འགའ་ཞིག་གི་
ཆེ་རྒྱས་མེད་དུ་འབྱུང་བ་གང་ཞིག །རྟག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། སྤྱི་དེ་ཡིས་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་དུས་རྟག་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའམ། མེད་ན་
རྟག་ཏུ་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གནས་པའི་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་རྒྱས་པ་འཕེལ་བའམ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མཐུན་ཆེན་དང་། འགལ་ཆེན་གྱི་
རྒྱས་པ་གང་ཡང་མི་འབྱུག་པར་ཐལ། ཆེན་གྱིས་བཙོས་སུ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་འཛིན་པ་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བ་དེ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བའི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་ཆ་བསྟོན་མི་རྣམས་པར་རྣམ་པར་ངེས་
པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་ཚོ་དེ་ལ་རྒྱ་གང་གིས་ཀྱང་སྤྲུལ་ཞིང་
བསྐྱེད་པ་མི་འབྲན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁ་དོག་གི་སྤྱི་འཛིན་པ་གང་ཞིག་སྤྱི་ཚོས་སྤྱི་ཡན་
གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ན། གལ་ཏེ་བདག་རྒྱུན་སྤྱི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་བྱུང་གི་ཤེས་པས་སྒྲོག་
བྱུང་གི་དོན་རང་མཆོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་
མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་པའི་དོན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་སྤྲས་
བརྗོད་ཀྱང་དབང་པོའི་ཆོགས་དོན་མེད་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་དང་གཟུགས་སྤྱི་
སོགས་ལས་སྤྱིས་པའི་སྤྱི་བྱུང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དང་
དུ་སྤང་བ་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འབྲན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གཅིག་གཟུང་དོན་དུ་
བྱས་ནས་འཛིན་པ་འབྲ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་དང་། དེས་བྱུབ་པའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་དེ་རིགས་
ལྡན་གསལ་བ་དང་རྗེས་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གསལ་བའི་ངོ་མོ་
གཞན་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་གསལ་རྗེས་ཐ་དང་དུ་བྱུབ་
པོ་ཞེ་ན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་
ཀྱི་དོན་གཞན་གྱི་བལྟས་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེ་དུ་རྟོག་པ་ཡིས་ནི་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་བྱུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་དུ་བ་བྱུབ་ཟིན་པའི་འོག་
དུ་ཡང་མེ་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་རང་གི་རྒྱ་ལས་ངེས་པར་བྱུབ་

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཏུ་བ་ཚོས་ཅན། མེ་ལ་རག་ལས་པ་མིན་ཏེ། སྤྱབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར།
ཅེས་པ་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ཏུ་བ་ཚོས་ཅན། འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། བན་
གདགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཏུ་བ་སྤྱབ་ན་པན་
གདགས་བྱར་འགལ་བས་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ། མ་སྤྱབ་ན། དམ་བཅའ་ཚད་མས་
བསལ་བས་བསྐྱབ་བྱ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཏུ་བ་འདིའི་རྒྱ་འདིའོ་ཞེས། ཏུ་བ་
སྤྱབ་པའི་འོག་ཏུ་མེ་ལ་རག་ལས་པ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་འདྲིན་པར་བྱེད་ལ། འབྲེལ་བ་
དེ་རྩས་སུ་སྤྱབ་ན། དོན་ཡང་དེ་ལྟར་སྤྱབ་དགོས་པས་དེ་ལ་དགག་པ་མཛད་དོ། །

དེས་ན་སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སློབ་དེ་ལ་སྤྱབ་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་
ཡང་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་པ་དེས་ན། དེ་ནི་རག་ལས་པ་མེད་ཅེས་བཤད་དོ། །སྤྱི་དོན་
གཞན་དང་གསལ་བའི་འབྲེལ་བ་རྗེ་ལྟར་ཡང་རྩས་སུ་སྤྱབ་པ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་མིན་པའི་རྩས་ཐ་དད་གང་ཞིག་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
ཡང་རྩས་སུ་མ་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དེ་ཚོས་ཅན། གསལ་བ་དང་འབྲེལ་མེད་ཏུ་ཐལ།
དེ་ལ་བལྟས་མེད་ཀྱི་རྩས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་
པར་སྤྱབ་སྟེ། གསལ་བ་རང་མཚན་དང་རྩས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཏུ་ཡང་མ་སྤྱབ་
པ་དེའི་ཕྱིར། སྤྱི་དངོས་པོར་མེད་ན་རི་བོང་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྤྱིར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། མེད་པ་རིགས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མེད་པ་གསལ་བ་དེ་ལ་བལྟས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིགས་སུ་བཏགས་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཚོས་ཅན། རོ་ཐོ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཏུ་མ་སྤྱབ་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། ཁྱོད་

སྤྲུལ་བརྗོད་པས་དོན་རང་མཆོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་རང་
 མཆོན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟུན་ནས་བཞེན་ནས་ཁྱད་པར་རང་མཆོན་དེ་ལ་འཇུག་པའི་
 དོན་ཅན་གྱི་རྗོད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱིས་ཁྱོད་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཤིང་མ་
 ཡིན་ལས་ལོག་པའི་ངོ་བོར་སྤང་བའམ་དོན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རིགས་གཅིག་པ་
 དེ་ཉིད་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་སྒོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་
 པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་ཤིང་རང་མཆོན་མཐོང་བ་
 གོམས་པའི་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དོན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་གང་ཡིན་པ་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་སྒྲོག་པའི་
 མཆོན་ཉིད་ཅན། ཤིང་སྤྱ་འདི་དག་གིས་གང་བརྗོད་པའི་གཞན་སེལ་དེ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྤྲུབ་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་
 ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ཤིང་གསལ་རྣམས་རིགས་གཅིག་པའི་སྤྱི་ཉིད་ཏུ་མཐོང་ཞིང་
 ཞེན་པའི་སྤྱི་སྒོའི་སྤང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད་པ་ཡིན་ཡང་།
 སྤྱིར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དོན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རིགས་གཅིག་
 ཏུ་འཁྲུལ་པའི་སྤྱི་སྒོའི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་སྒོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་གྱི་
 ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་ལ་སྤང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ན་དོན་
 རང་མཆོན་ཏུ་དངོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་དེ་རྣམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཏུ་བརྗོད་
 པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་མེད་པས་སོ། །འདི་ཡན་ཆད་སྤྱིར་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་
 པར་བརྗོད་ཏུ་མེད་པར་བསྟན་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་
 རིགས་ལ་བཏགས་ནས་དགག་པ་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་བྱམ་པའི་སྤྱི་རང་གི་གསལ་བ་ལས་ཇུས་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་བརྗོད་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤམ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་
བརྗོད་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོར་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
བྱམ་སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ཡང་བྱམ་པ་ལས་ཇུས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་
བརྗོད་བྱ་མིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་ནུམས་དངོས་པོར་མཚུངས་པའི་བྱིར།
སྤམ་བྱ་ལས་ཇུས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡང་མིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་
པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་སྤྱི་དང་སྤམ་བྱའི་སྤྱི་སོ་སོར་བརྗོད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་
གཉིས་ཇུས་སུ་མ་བྱུབ་ཀྱང་སོ་སོར་བརྗོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཉེར་ལེན་བྱས་སྤམ་ཇུས་
ཐ་དད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་དད་དུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་
འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དོན་ལ་འདྲ། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པ་ཡི་རྒྱ་ཅན་གྱི་མཉན་
པ་དག་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཚོས་སུ་ཇི་
ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཇུས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་དེ་འདས་
མ་འོངས་ཀྱི་ཚོས་སུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་སྤྱི་དེ་འཇུག་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བྱམ་
པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཚོས་ཅན། བྱིད་སྤམ་བྱ་ལ་དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་ལ། འདས་མ་
འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིད་པར་མེད་པར་ཐལ། བྱིད་སྤྱི་དོན་གཞན་བྱིད་
ཚོས་སུ་ཡོད་པས་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་གང་ཞིག་བྱིད་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་
རྒྱ་མཚན་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་སྤམ་སོགས་ལ་མེད་ལ། ད་ལྟར་བའི་བྱམ་པ་ཡི་
དངོས་པོར་མེད་པའི་འདས་མ་འོངས་དང་ཉེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར།
དེ་དགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སོངླེ་ཞེས་པའི་མིང་དངོས་མིང་དང་། བམ་ཟེའི་བྱེུ་ལ་དེ་

ལྷར་བཏགས་མིང་དུ་འདིག་ཏེན་ན་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མིང་གང་ལས་སློ་
འབྱུལ་བ་མེད་པར་འབྱུག་པའི་མིང་དེ་དོན་དེའི་དངོས་མིང་དང་། སློ་འབྱུལ་མེད་དུ་
མི་འབྱུག་པར་འདྲ་འབྲེལ་ལ་སོགས་པའི་སློ་ནས་དངོས་མིང་གི་ཡུལ་སློ་འདོགས་
པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་ཕྱིར། དངོས་མིང་དང་བཏགས་
མིང་སྒྱུར་བ་ལ་བྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱད་པར་དགོས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བྱད་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ན་ཡང་འགྲོ་བ་ཡིས་ཐོག་མར་གང་ལ་
གྲགས་པས་མིང་གི་སྒྱུ་བཞོད་པའི་དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་དངོས་མིང་དང་། དོན་དེ་དང་
ཆོས་འགའ་ཞིག་མཚུངས་པའི་འབྱུལ་ནས་དེའི་མིང་དུ་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་དོན་གཞན་ལ་
མིང་དེ་པལ་བ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འབྱུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེའི་དཔེ་ནི། སྒྱུ་འབྱུག་པ་དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྷར་
དབྱེ་འདུལ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་བྱུ་མེད་ཅེས་པའི་བཏགས་མིང་
གངས་ཅན་གྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཡུལ་གྱི་
གན་པོ་ལའང་། གཙོ་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཉན་བ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྒྱི་མཚན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་བཏགས་ལ་
དགག་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་བཏགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་བཞིག་པ་
ད་ལྷར་བའི་བྱམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་སྒྲིའི་
བདག་རྒྱུན་ལས་བཞིག་པ་ལ་རྟོག་པའི་སློ་ལ་ཅི་འདྲ་སྣང་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་མི་
གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ཅན་ལ་འདས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་སྣང་ཆུང་མཚུངས་

པ་དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཡན་གར་བ་ཙམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། སེམས་གཉིས་པོ་དག་སྤང་བ་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་མི་འཛིན་པ་
མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ལ་བསྟོན་མེད་གྱི་སྤྱི་
འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྤར་
རྒྱལ་པར་བསྒྲོག་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གསལ་བ་དང་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག། །འབྲས་
བུ་ཡིན་མིན་བརྟགས་ལ་དགག། །བདེ་ལ་བསྟོན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགགས། ཤེས་པ་
ལ་ཡན་གར་བར་མི་སྤང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བན་ཚུན་ཁྱད་
པར་ཅན་རྒྱལ་འབྲུང་གྱི་དངོས་པོ་རྩལ་ཐ་དད་པ་རྒྱལ་ས་ཆོས་ཅན། ཆ་ཤས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་མེད་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོའི་ངོ་བོར་ངེ་ལྟར་ཡང་འབྲུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྩལ་ཐ་
དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་མེད་དེ། རང་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་དོ་
ཞེ་ན་སྤྱི་གསལ་དེ་དངོས་པོ་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ངེ་ལྟར་ཡང་འབྲུང་བ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་དང་རྒྱལ་འབྲུང་རྩལ་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་མཚུངས་པ་ཡི་དངོས་པོ་
སྤྱི་དེ་དག་གསལ་བ་དེ་དག་ལས་རྩལ་གཞན་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱི་
ཞེས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འབྲུང་བར་ཐལ། སྤྱི་གསལ་རྩལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི།
བྱམ་གསལ་དུ་མ་ལ་བྱམ་པའོ་སྐྱམ་པའི་སྒོ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའོ། །ཐྱོག་པ་
སྤྱི་བ་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་བརྟགས་ནས་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། སེལ་བའི་སྤྱི་སྟོན་མེད་
དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་རྒྱལ་ས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་འདི་ཆོས་ཅན། དངོས་

སོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་དང་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་
ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དེ་གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནམ་མེད། འབྲས་བུ་ལོ་ཞེ་སྐད་
ཅིག་ལྷ་ཕྱི་དུ་མ་ཅན་དང་འཇིག་པའི་རོ་སོར་འགྱུར་བར་ཐལ་ན། དེ་ཡང་ཁྱོད་འདོད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉག་པ་དང་གཅིག་ཕྱར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཉག་པ་ཉིད་
མིན་པར་ཐལ། དངོས་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། འཇིག་པ་དངོས་སོ་ཡོད་
ཅོམ་དང་རང་ཚོས་སྤྱི་རྩལ་བའི་ཕྱིར། དེགས་རྣམས་དངོས་སོ་ཡིན་ཡང་
གསལ་བའི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར་དུ་མ་སོགས་སྤྱི་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེས་ན་
གསལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་པར་ཐལ། དེ་དང་རྩལ་ཐ་དད་རྒྱ་འབྲས་མིན་པའི་ཕྱིར།
དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གསལ་བའི་འབྲས་བུ་མིན་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་གཞན་
ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ཡི་སྒོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་ཡུལ་
སྤང་བ་རྩལ་སྤྱི་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་བར་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་
སྤང་བ་མེད་པར་བར་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་སའི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ཡི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྐྱེ་བ་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བར་བྲན་པ་
དག་ལ་བལྟོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ནག་སྤྱར་དེ་དཀར་ཟལ་དང་དེགས་གཅིག་
པའི་སྒོ་སྐྱེ་ལ། ཉ་དང་དེགས་གཅིག་པའི་སྒོ་མི་སྐྱེ་བ་ཅི་ཞེ་ན། བ་ལང་གི་དངོས་སོ་
གཉིས་མཐོང་བ་ལ། བར་ལ་བལྟོས་པ་མེད་ན་ཡང་དེགས་ཐ་དད་མེད་པར་འཇིག་
པའི་སྒོ་འགའ་ཞིག་རྩལ་སྤྱི་འབྲུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་
མཚན་ཅན་མིན་ཏེ། བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་ཤིང་། བཞོ་བཀལ་

གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཉེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། རི་ལྗར་ཉེ་དཔེར་ན། མིག་གི་
ཤེས་པ་ཡི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་མིག་སོགས་རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཉེ་བ་ཙམ་
གྱིས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། སྤྱི་སྤྱུ་འདུག་པའི་རྒྱ་རིགས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་མཚན་གང་གིས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་རྣམ་པར་བྱེ་ཞིང་ལོག་པ་ཡིས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་དེ། ཡོད་ན་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་བལྟས་མེད་
ཡན་གར་བར་སྤང་དགོས་པ་ལ། རྣམ་པ་འགའི་སྒྲོན་ས་ཀྱང་། རང་འཛིན་རྣམ་ཤེས་
ལ་དེ་འབྲའི་དངོས་པོར་སྤང་བ་མེད་པའི་བྱིར། ཐ་དད་དུ་མི་སྤང་བས་མེད་པར་བྱུབ་
ན། མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མས་མ་བྱུབ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ད་ལྟ་འབྲས་
བུ་རྣམས་ཤེས་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་བྱུབ་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་བལྟ་བ་
པོ་ཡོད་ན། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྤང་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། རྟགས་
བྱི་མ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། རིགས་རྣམས་ནི་རྣལ་འབྱོར་
པས་ཀྱང་གསལ་བ་ལ་བལྟས་མེད་ཡན་གར་བར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སུས་ཀྱང་
ཡན་གར་བ་དེ་ལྟར་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་མིན་པའི་བྱིར། ཤེས་པས་གསལ་
བ་འཛིན་པའི་ཆེ་ནའང་སྤྱི་ཡན་གར་བ་མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་རྟོག་པ་ལ་
གསལ་བའི་སྤྱི་སྤྱི་དང་། དོན་སྤྱི་དང་། རྟོག་མེད་མ་འཁྲལ་བ་ལ་གསལ་བའི་ངོ་ཐོ་
ལས་རྗེས་གཞན་སྤང་བ་མེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྤྱི་མཚན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་

བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབ་པ་དེའི་
 གྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མི་རུང་པ་དེའི་
 གྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་དེ་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་
 གྱིར། ཡང་ན། གལ་ཏེ་ཀུན་ལ་དེ་ཡོད་ན། ཞེས་པ་ནས། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་ཅེས་པ་
 ཡན་ཆད་མདོར་བསྟན་དང་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ཕྱ་འདི་དོན་བསྐྱེད་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་
 རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། སྤྱི་མཆན་
 དངོས་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱད་འདོད་པ་དག་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་
 སྟོའི་འབྲེལ་པ་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་བ་ཙམ་སྤང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་
 གསལ་བ་རང་མཆན་དང་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སོགས་ལས་
 སྟོག་པ་གང་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཙན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་
 དེ། རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་མཆན་དེའང་
 ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དངོས་པོར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་
 དངོས་མེད་ལ་ཞེན་པ་དང་། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་མཁན་པོས་སྤྱི་མཆན་
 དངོས་པོར་མེད་ན་དབྱེ་བ་མི་རུང་བས་གཏན་ཆོགས་གསུམ་དུ་དབྱེར་མི་རུང་བར་
 འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་
 ཡོད་པས། ཉགས་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་ཞེས་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་

རྗེས་སྤྱི་བྱེད་པས་དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དངོས་སོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་
 བར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་དེས་དངོས་སོ་གཟུང་དོན་དུ་
 བྱས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དབང་པོའི་ཆོག་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདས་མ་འོངས་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་
 རྣམ་པ་གཞན་དུ་དངོས་མེད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
 དངོས་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པས་དངོས་མེད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། དེའི་ཡུལ་
 དངོས་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཁོ་ན་ཉིད་ཉམས་པས་རྟོག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་
 མི་རུང་བར་ཐལ་བར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དངོས་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྤྱི་མི་རུང་བའི་ཉམས་པ་འདི་མེད་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་དངོས་སོ་རང་མཆོན་དང་། དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་
 རྣམ་དངོས་སོའི་དོན་སྤྱི་དེ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་ཤིང་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། རང་མཆོན་གཅིག་སུ་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་དགོས་པ་དང་།
 དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །

དང་སོ་ནི། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གཅིག་སུ་གཞལ་བྱར་བཞད་པ་ལ་དགོས་པ་
 ཡོད་དེ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་འབྲས་སུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་
 རྟོག་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ནི། རང་མཆོན་གཅིག་སུ་དེ་ལས་བྱུབ་པས་དེ་ལྟར་
 བཞད་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྒྲིའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། རང་གི་མཆོན་ཉིད་
 གཅིག་སུ་གཞལ་བྱ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྟོག་ལྡན་དངོས་སོ་ཡོད་
 མེད་དུ་སྟོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པ་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རང་

མཚན་ཁོན་ལས་བྱལ་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་
ཡིན་པས་བྱལ་བ་གཞུང་འདིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་བཞགས་པ་སྟེ། དེ་
ལྟར་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཞགས་དང་དམ་བཅའ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བཞོ་བཀལ་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་བྱ་དོན་གཉེར་གྱིས་འབྲས་བྱ་དེ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་ཡོད་མེད་
དུ་དཔྱད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་ནས་གཞི་འགར་མེད་དེ་མེད་པར་ངེས་པའི་
ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དངོས་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གང་
དག་དགག་ཞགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དགག་བྱ་འཇལ་བར་འདོད་པ་ནི།
ཆེས་ཤིན་ཏུ་རགས་ཏེ། ཞགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་
འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྗེས་དཔག་དེས་དགག་གཞི་
འཇལ་བར་འདོད་པ་ཡང་ཞགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་མི་ངེས་པར་འགྱུར་
རོ། །དེས་ན་བཞོ་བཀལ་དོན་གཉེར་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་ཉེན་ནི་
བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བྱ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
དཔྱད་ནས་གཞི་འགར་དེ་མེད་པར་ངེས་ན་ལྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཡོད་ན་འཇུག་པར་
བྱེད་པས་དེ་ལྟར་འཇུག་ལྟོག་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་མེད་ཚད་མས་མ་གཞལ་ན།
འབྲས་བྱ་རུང་བྱང་ཐང་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་དོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན། མཁས་པའི་དབང་པོ་
ཀུ་མ་ལ་ཤི་ལས་དངོས་མེད་ལ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི། མཚོན་བྱའི་
ཐབས་བསྐྱབ་ཉེས་པ་དང་འབྲ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲར་འོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
མེད་ཡིན་པའི་ཞགས་ཡང་དག་དང་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སོགས་པ་རུང་ན། གཞལ་བྱ་
ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱལ་བ་ཉམས་ལ། མི་རུང་ན། དངོས་མེད་ལ་ཞགས་ཀྱི་

བསྐྱབ་བྱ་སོགས་མི་རུང་བ་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་དུ་ཐལ། ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལྷངས་
ཤིང་། གཞལ་བྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པར་གསུངས་པ་དག་
ཀྱང་མཐོང་ནས་སེལ་པའི་ངོར་དང་འབྲུལ་པའི་ངོར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོག་མ་སྐྱར་བར་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་མི་རུས་པའི་ཤིན་དུ་སོངས་པ་རྣམས་བྱུང་བ་
ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་བྱབ་ཀྱང་གཞལ་བྱ་ལ་དེས་མ་བྱབ་སྟེ། རྣམ་
བཅད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཟེར་
ནོ། །དེ་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཞེས་པ། རྣམ་པར་བཅད་རྒྱ་
སྐྱ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ལ་བརྗོད་དཔལ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཞི་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་བརྗོད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱར་
འདོད་ན། ཆད་མ་ལ་མི་སྐྱ་བས་མ་བྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆད་མ་དེའི་གཞལ་བྱར་གང་
སོར་བ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྐྱ་རྟག་པ་འགོག་པ་ལ་མི་
སྐྱ་བས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་སྐྱ་རྟག་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་པ་བཀག་པ་གཉིས་སོ་སོར་མ་
བྱེད་པའི་ངན་རྟོག་འབའ་ཞིག་གོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྐྱ་ལ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་
ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། ཆད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པ་དང་
གཞལ་བྱ་ལ་བྱུང་པར་བྱེ་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་པར་འགྱུར། རྟགས་མ་བྱབ་
སྟེ། ཁོ་ལོ་ཅག་ཆད་མས་གཞལ་བྱ་ལ་དམིགས་པས་མ་བྱབ་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་
ན་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་དེས་སྐྱ་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཆད་མས་དམིགས་

དགོས་པ་ལ་དེ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡོད་ན་མི་ཉག་པའི་སྤྱི་
ཁྲབ་བསྐྱབས་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འབྱུང། སྤྱི་ཡང་མི་ཉག་པར་མི་
འབྱུང་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཆད་མས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་པས་མ་ཁྲབ་ན། དེ་མེད་པས་ཆད་
མས་ཁེགས་ཤིང་མ་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་ཆད་མས་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་
ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་རོ། །ཡང་མེད་དགག་གི་དགག་སྤྱད་དགག་བྱ་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་
པ་དག་ཀྱང་དབྱེད་མི་བཟོད་དེ། སྤྱི་ལ་ཉག་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་པས་སྤྱི་ལ་ཉག་
པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རམ་སྤྱི་ཉག་པའོ་ཞེས་གང་ཟེར་ན་བའི་དབང་པོ་ལེགས་པར་
ཐོགས་དགོས་སོ། །

ལུགས་ཁ་ཅིག་གཞུལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་བཞིན་
དུ། ཡང་ཉགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་
པ་དག་ཀྱང་སེམས་ནས་དུ་ཞོག་ལ་སྤྱོད་ཤིག་མདོར་བསྐྱས་ན། སྤྱོད་དཔོན་ལྟ་
དབང་སྤྱོད་སྤྱི་ལ་ཡང་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་ལྟར་གཅིག་བྱ་ཁོ་
ན་གཞུལ་བྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། བདེན་ཏེ། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉེན་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འགའ་ཞིག་དེ་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
སྤྱོད་པར་བྱེད་དོ། །དོས་ན་ཅི་དེ་འགའ་ཞིག་ལ་རུང་བའམ། མ་ཡིན་ཞེས་དངོས་པོའི་
རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་དབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལ་
སྤྱོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རུང་ངོ། །མེད་པའི་ལུལ་ཅན་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་དངོས་པོའི་
ཉེན་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཡང་ཆད་མའི་གཞུལ་བྱར་

ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་འདིའི་དོན་ནི། རྟོག་ལྡན་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་
དངོས་པོས་མ་ཁུབ་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་གཞན་སྤེས་བཏགས་པའི་སྤྱི་
ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་རང་མཆོན་
སྤྱོད་པའི་ཡུལ་དུ་དོར་ནས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་
འགའ་ཞིག་གིས་བཏགས་པའི་སྤྱི་དེ་དངོས་པོར་སྟོན་ཅིང་གོ་བར་བྱེད་པ་ན། དེ་
འདྲའི་སྤྱི་དེ་གསལ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་རུང་ངས། མི་རུང་ཞེས་དབྱེད་པར་བྱ་
བའི་གཞི་ཡང་རང་མཆོན་དང་། དེར་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱང་གཞན་དག་དངོས་
པོར་འདོད་པ་ལ་བསམས་ནས་སྤྱོད་པར་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་སྤྱོད་པར་བྱེད་ལ། དོན་
དེ་གཏན་མེད་དུ་ངེས་ན་དེའི་དབྱེད་པ་རྫོགས་པས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆད་
མ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱོད་པའི་རྟེན་རང་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་སྟོན་གྱི་ཆད་མའི་གཞལ་
བྱ་ལ་དངོས་པོས་ཁུབ་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

འོན་འདྲུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནཱ་མཁའ་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་རྟེན་དངོས་
པོར་ངེ་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་འདྲུས་བྱས་ཀྱི་ནཱ་མཁའ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་
ཐ་བར་གསལ་བས་དེ་སྤྱོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་བར་
གྱི་སྒྲུང་བ་མངོན་པར་སྒྲུབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་འདི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུབ་པ་
གཞིར་གཟུང་ནས། དེར་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་ཡོད་མེད་དབྱེད་ནས་ཐོགས་པའི་རེག་
བྱས་སྟོང་བར་ངེས་པ་ན། འདྲུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནཱ་མཁའི་མཆོན་གཞི་ལེགས་པར་
བྱུབ་པ་ཡིན་པས། དེར་ཡང་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དང་། ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་
ཆོས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཞེན་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལུང་འགལ་སྔོང་བ་དང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་
 བོ་ནི། སྔོབ་དཔོན་གྱིས་རང་དང་སྤྱི་འཇོག་ཉིད་ལས་གཞལ་བྱ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་
 འོ། །ཞེས་རང་མཆོན་ལ་བསྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་མཆོན་གཞལ་བྱར་བཞག་པ་དང་རི་ལྟར་
 མི་འགལ་ཞེ་ན། སྤྱི་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་ལ་བསྟོས་མེད་ཀྱི་
 དུལ་རང་གི་སྤྲོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སུན་མོང་མིན་པར་བྱལ་བའི་སྤྱི་མཆོན་
 གཞལ་བྱར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་གཞལ་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རང་མཆོན་དེ་ནི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྤང་བའི་སྟོན་སྟོན་ལ། རང་མཆོན་དེ་ནི་སྟོན་ཏུ་
 གྱུར་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་དགོས་པའི་ཆེ། རང་མཆོན་ཁོ་ན་མིན་པའི་ཆོས་
 གཞན་དང་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་སྤང་བ་ཡི་སྟོན་སྟོན་ལ་བྱེད་པས་གཞལ་བྱ་
 གཉིས་སུ་བཞེད་པའི་བྱིར། ཅོད་པ་པོའི་བསམ་པ་ནི། སྤྱི་མཆོན་གཞལ་བྱར་བཤད་
 བ་ཡང་སྔོ་སེར་དང་མཚུངས་ཤིང་། གཞན་གྱིས་སྤྱི་མཆོན་རྩས་བྱལ་བཏགས་པ་
 ལྟར། རྩས་སུ་བྱལ་བམ་སྤྲུལ་དུ་དོགས་པ་ཡིན་ལ། ལན་གྱིས་དེ་ལྟར་མིན་གྱི་འཇལ་
 ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྟོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །འཇལ་ཚུལ་གྱི་དབང་ལས་མིན་ན། གཞལ་
 བྱ་གཉིས་བྱིར་ཆད་མ་གཉིས། ཞེས་པའི་དོན་ཡང་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་དོན་
 ཆད་མར་སོང་ས་རང་མཆོན་དང་སྤྱི་མཆོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཆད་མ་
 གཉིས་ཀྱི་གངས་ངེས་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་རང་མཆོན་
 འཇལ་བ་མི་སྤྲོད་པས་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་བ་དང་། བྲ་བའི་མི་ཉག་པ་
 སོགས་སོ་སོ་སྤྱི་བོས་ཉག་པར་བྱར་མེད་པས་ཆད་མ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་ངེས་

པའི་གཞུང་བཙུགས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་མའོན་སུམ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། ཞེས་པ་
གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཅེས་པའི་དོན་བསྟུ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡིན་མོད་ཀྱི་ཆད་མར་
སོང་ས་མའོན་སྒྲོག་གཉིས་ཀྱི་གངས་ངེས་བསྟུ་བ་པ་ལ། ངེས་པར་སྟོན་དུ་འཇལ་
ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་གངས་ངེས་སྟུ་བ་དགོས་པས། དེ་གྲུབ་པ་ན་མའོན་སྒྲོག་གཉིས་སུ་
གངས་ངེས་པ་ཡང་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་འབྱུང་བོ་ཞེས་དོན་བསྟུ་ས་པ་ཡིན་གྱི། གཞལ་བྱ་
སྒྲོག་གྱུར་དང་སྤྱི་མཆན་གཅིག་ཏུ་སྟུན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་ལོ། །འདིར་དེ་ནི་ཞེས་པ།
མའོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་པའི་རང་མཆན་དེ་ཉིད་ཟེས་དཔག་གིས་འཇལ་བར་སྟོན་པ་
མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ཟེས་དཔག་གིས་རང་མཆན་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ།
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། མའོན་སུམ་
དུ་འགྱུར་བས་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ཟེས་དཔག་ཆད་མ་ཆོས་
ཅན། རང་མཆན་དངོས་སུ་སྣང་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དེ་སྣང་ཡང་ངེ་
ལྟར་མའོན་པར་ཞེན་པ་བཞེན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་རང་མཆན་མིན་པ་ལ་རང་མཆན་
དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རང་མཆན་དེའི་ཟེས་མིན་པ་གཞན་གྱི་
ངོ་བོ་སྣང་བའི་སྟོན་ས་རང་མཆན་དེ་རྟོགས་ན་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རང་
མཆན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་
ཟེས་དཔག་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བསམ་པའི་
དོན་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ལ་གསར་དུ་བསྟུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་ན་
རང་མཆན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མཆན་མིན་པ་ལ་

རང་མཚན་ལྟར་སྤང་བའི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་མཚན་གསར་དུ་རྟོགས་པ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། འོན་མཛོན་སུམ་དང་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་
ན། སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྤྱགས་འདི་ལ་ནི་ངེ་བཞིན་མཛོན་ཞེན་མིན། ཞེས་པ་དེར་
ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ནི་རང་གཞན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
ཅེས་སོ། །འདི་དག་གི་དོན་ནི་རང་མཚན་གྱི་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་ངོ་བོ་མི་སྤང་ན་དེ་
དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འགལ་ལ། སྤང་ན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སྤང་བས་མ་
འབྲུལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། འབྲུལ་ན་ཆད་མ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་སྤྲུམ་བཤོ། །སྤྱན་མོང་
མིན་པའི་ངོ་བོ་མི་སྤང་ན་དེ་ལ་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་ཆད་མ་མི་རུང་བ་བདེན་ལ། དེ་སྤང་
ན་མ་འབྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྤང་ཡང་གཞན་དང་འདྲེས་ནས་སྤང་གི་མ་འདྲེས་
པར་མི་སྤང་ངོ། །དེས་ན་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་ངོ་ཡང་སྤང་ལ། སྤྱན་མོང་བའི་ངོ་བོ་ཡང་
སྤང་ཡང་། དེ་གཉིས་སོ་སོར་མི་སྤང་ངོ། །འདྲེས་མ་འདྲེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྤང་
གཞན་སེལ་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འབྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་ལ་མི་སྤྱི་
བའི་དཔེ་སྦྱོན་པ་ནི། འབྲུལ་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཚན་ཐོབ་ཏུ་མི་རུང་
བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། རྟོར་བུའི་འོད་དང་སྦྱོན་མེའི་འོད་དག་ལ་རྟོར་བུར་ཞེན་པའི་
སྒྲོ་ཡིས་མཛོན་པར་རྒྱག་པའི་ཤེས་པ་ལོག་པའི་ཤེས་པར་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་ངེ་
ལྟར་རྟོར་དུ་ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གིས། རྟོར་བུ་ར་བའི་སྤྱགས་ན་གནས་ཤིང་། འོད་སྒྲོ་གསེབ་ན་འདུག་པ་

མཐོང་ནས། དེ་ན་གནས་པའི་འོད་དེ་ཉིད་ནོར་བུའི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་དཔེར་བྲས་ནས་དེ་
 ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་སྟེ་ཇི་ལྟར་དབྱད་པའི་དོན་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱད་པ་སྒོ་
 གསེབ་ན་ཡོད་པར་དབྱད་ནས། དེར་མ་ཐོབ་པར་ར་བའི་ཕྱགས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
 ཅེས་བཤད་དོ། །

སྒོ་བ་དཔོན་ལྷ་ཀྱ་སྒོ་ས། ཁོར་བུའི་འོད་ལས་ཁོར་བུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་
 དཔེར་བཟུང་ནས། རྗེས་དཔག་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་
 ལྟར་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་བཤད་པ་དུ་མ་སྤང་ཡང་། སྒོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་
 བཞེད་པ་ཉིད་འགྲིག་པ་ལྟར་སྤང་ངོ་། །དཔེ་དེ་ལྟར་སྤྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
 དང་། དེ་སྤང་བའི་སྒོ་ལྟར་སྤང་དག་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་བཞེན་ཀྱི་དོན་མེད་པར་མཚུངས་
 བཤད་། སྤྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ནུམ་པར་བཞག་སྟེ་དེ་དོན་
 བྱེད་པ་སྤྲ་མི་རྟག་པ་དང་གསར་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཚད་མར་
 བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་ན།
 གང་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་ལས། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྡོ་འཛིན་
 མངོན་སུམ་གྱི་སྒོ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། སྡོ་པོ་དེ་ལ་འཛིན་པ་
 རང་དབང་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སྒོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་
 ལས་འདས་པའི་གཞལ་བྱ་སྒོ་ག་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྟོགས་པའི་རྟེན་ནི་དོན་གཞན་
 ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་སྤྱིར་བའི་
 སྒོ་བས་ཀྱིས་མ་མཐོང་བར་རྟགས་སྒོ་བས་ཀྱིས་སྒོ་འདོགས་བཅད་དགོས་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དུ་ཐུན་ལ་ལ་མེ་བསྐྱབ་བ་དེའི་ཆེ་དུ་བ་གོ་བྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ།
 དེའི་ཆེ་དུ་བ་དེ་རང་གི་ཉེན་ཆོས་ཅན་དུ་ཐུན་ལ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་
 བ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུ་ཐུན་ལ་ལ་མེ་བསྐྱབ་བ་དེའི་ཆེ་དུ་བའི་
 ཉགས་ལས་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་མེ་རྩ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལོ་མ་ལས་བྱུང་བ་དང་།
 གསལ་ལ་འབར་བ་དང་། ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བྱུང་བར་དུ་རྟོགས་པ་
 མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཆེ་དུ་ཐུན་ལ་ལ་གོ་བྱེད་དུ་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་མེ་ཅམ་
 སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཀྱས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཐམས་ཅད་རྟོགས་མི་ཀྱས་པ་དེས་ནའི་
 ཕྱིར། གཞལ་བྱ་སྒོག་གྱུར་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་རྗེས་དཔག་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཉགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བསྐྱབ་
 བྱའི་ཆོས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་སྤྱོད་བ་གང་ཡིན་པའི་སྒོ་དེ་ནི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་
 ཡིན། སྒོག་གྱུར་ཉགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་བ་
 དང་སྒོག་ཏུ་གྱུར་བ་ལས། གཞལ་བྱ་གཞན་སྤང་གསུམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་
 ལྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བ་དང་ཉགས་ལྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོ་འདོགས་གཅད་
 པར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆད་མ་
 གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྤྱོ་བ་དཔོན་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་དབྱེ་བས་ཆད་མའི་
 དབྱེ་བ་བཞག་དགོས། གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཆད་མ་སྤང་
 པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་གཅིག་སྤང་ངེས་པའི་གངས་ཆད་མས་
 བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་ཆད་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

གཉིས་པ་ལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་པ་ལ་གནོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྗེས་དཔག་
ཚད་མ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། མི་ལེན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་བསྐྱེད་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པོ་ན་རེ། དངོས་པོར་མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཕྱར་ངེས་ལ། དེས་ན་ཚད་མ་ཡང་མངོན་
སུམ་གཅིག་ཕྱ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། རྟོག་ལྡན་དཔྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པ་རང་མཚན་ཁོ་
ནར་བསྐྱབ་པས་ཁོ་བོ་ལ་མི་འདོད་པ་སྐྱབ་པའི་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་རང་
མཚན་གཅིག་ཕྱར་ཁོ་བོ་འང་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱིར་རང་མཚན་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་
མེད་པར་འདོད་ན། ཁས་སྐྱབས་དང་། རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་ཉ། དངོས་པོར་
མེད་ན་གཞལ་བྱ་ནི་མིན་པས་བྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་བྱབ་པ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ།
དངོས་པོར་མེད་པའང་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེས་སྦྱི་སོགས་གཞལ་
བྱ་མིན་པར་སྐྱབ་རུས་པ་འགལ་ལོ། །དམ་གྱི་སྦྱས་ཚད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་
ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དངོས་མེད་དེ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་པ་
རོལ་མེད་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་ཁས་མི་ལེན་པས། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་
དགག་གཞི་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་པ་རོལ་གྱི་ལྷ་མི་སོགས་མེད་
པའི་མེད་དགག་བྲགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་དམ། མེད་དགག་ཡན་གར་བ་དངོས་སུ་
རྟོགས་པར་བྱེད། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། དགག་གཞི་དེ་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་མི་རུང་དུ་
ཁས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་དུ་རུང་ན་ཡང་ཁས་སྐྱབས་དང་རིགས་པ་དུ་མ་དང་
འགལ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་མ་འབྲུལ་པ་ཚོས་ཅན། འདིག་
རྟེན་པ་རོལ་གྱི་སྒྲ་མི་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་མེད་དགག་ལ་དངོས་སུ་འཇལ་བྱེད་དུ་
འབྲུག་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་
མེད་དགག་དབང་མངོན་གྱི་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་སྟོན་གྱི། རྒྱགས་ཡུལ་
ཡང་མིན་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་འདི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགག་པ་
བྱེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བྱ་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དགག་གཞི་སྤང་མི་
རུང་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུང་དོན་
ལས་སྐྱེས་པ་མ་གྲུབ་ན། དབང་སྐྱེས་ཀྱི་སྒོ་མ་འབྲུལ་པ་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཡུལ་བར་
ཚོད་པ་དང་བསྐྱལ་པ་ལ་སོགས་སུ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཁྱོད་སྐྱེ་བར་
འབྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཚད་མ་གང་ཞིག་ །གཟུང་དོན་གྱི་རྣམས་པ་ལ་
བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཆེ་སྡེ་མེད་པ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དངོས་
རྟོགས་སུ་སོང་ནས་དེ་འཇལ་བར་མི་སྤྲི། དགག་བྱ་ཆེ་སྡེ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ཉིད་འཇལ་བྱེད་དུ་འབྲུག་པ་ལྟོག་པ་ལས་ཆེ་སྡེ་ཕྱི་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནི་ཞེ་
ན། དེའི་དོན་དེ་ཅི། ཆེ་སྡེ་ཕྱི་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་སྒོ་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། ཅས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཚད་མ་གཞན་མི་དགོས་པར་ཆེ་སྡེ་
ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་ལོག་ཅམ་དེ་ཉིད་ཆེ་སྡེ་ཕྱི་མེད་པར་ངེས་
བྱེད་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཆེ་སྡེ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་ལྟོག་
ཅམ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་གཞན་གང་ཡང་མེད་པར་ཆེ་སྡེ་ཕྱི་མེད་པ་ངེས་བྱེད་དུ་
འགལ་བར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒྲིབ་བཞེད་པ་ལྟར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལོག་
ཅམ་ཡིན་ན་ཆེ་སྒྲིབ་མེད་པ་ངེས་བྱེད་དུ་འགལ། དེ་ཡིན་ན་ཡང་ཅིག་ལོས་ཡིན་
པར་འགལ་བའི་བྱིར། ཅེས་རང་ཆོག་འགལ་བར་མཛད་དོ། །འམ་གྱི་སྐྱས་རྗེས་
དཔག་ཆད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་རང་ཕྱོགས་གྱི་
ཆོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ནི་བྱུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱང་
པན་གྱིས་གཞན་རང་གི་སློབ་པའི་སེམས་དག་ཆད་མས་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཡང་
ངོ། །རག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡི་སེམས་གྱི་ངོ་བོ་ངེས་བར་བྱུབ་སྟེ། དེ་གསོང་པོར་སྐྱ་
བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
རྗེས་དཔག་དེ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གསར་དུ་བསྐྱབ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་
རྗེས་དཔག་སོ་སོར་སྦྱར་ནས་དགག་པ་མཛད་དོ། །གལ་ཏེ་ལྟས་བྱིན་གྱི་བུ་ལས་སྡོ་
བསངས་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ལ་ལ་དག་ཏུ་ནི་འཁྲལ་བའི་བྱིར། མཆོན་ཉིད་
མཚུངས་པས་ཀུན་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱང་པན་ཆོས་ཅན། རྟགས་འགའ་
ཞིག་འཁྲལ་པར་མཐོང་བས་ཀུན་འཁྲལ་པར་མི་འབྱུབ་པར་ཐལ། རྟགས་ལོག་པ་
འགའ་ཞིག་མཐོང་ནས་རྟགས་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འབྲ་བར་ཞེན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་
བྱིར། རྟགས་གང་ལས་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱའི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་དེ་ཡི་
རྟོགས་པ་བྱུབ་པར་བྱུར་པའི་གཏན་ཆོགས་བུས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའམ། དེའི་བྱུང་བྱའི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཐ་སྟེ། རང་ཕྱོགས་

གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་དེ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་བྱིར། མེས་སྟོང་པའི་
གཞིར་དུ་པའི་དོན་ནི་སྲིད་པ་མིན་པར་ཐལ། དུ་བ་རང་གི་རྒྱ་མེ་མེད་པའི་བྱིར། འཕ་
གྱི་སྐྱས། ཤིང་མེད་པར་ཤ་པའི་དོན་སྲིད་པ་མིན་པར་ཐལ། གྲུབ་བྱེད་གྱི་རོ་བོ་ཤིང་
དག་མེད་པའི་བྱིར། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་དག་སྟོགས་ཚོས་དང་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་དང་མི་འབྲུལ་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཉིད་
འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་གཞན་དུ་འང་མཚུངས་པའི་
བྱིར་ཤིང་གིས་སྟོང་པའི་གཞིར་ཤིང་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཤ་བའང་རི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་
པར་ཐལ། དེར་ཡོད་ན་ལྟར་རུང་རང་གི་རོ་བོ་ཤིང་མེད་པའི་བྱིར། འཕ་གྱི་སྐྱས་མེས་
སྟོང་པའི་གཞིར་མེ་དང་ལྡན་པའི་དུ་བའང་རི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། དེར་དུ་པའི་
རང་རྒྱ་མེ་མཐོང་པའི་རྒྱ་གཞན་དབང་ཡིད་དག་ཡོད་པར་ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་མེ་
སྤང་བ་མེད་པའི་བྱིར།

དོན་བསྐྱས་ན། རྟགས་ཡང་དག་སུ་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་འབྲུལ་བ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་ག་འབྲུལ་བ་མི་སྲིད་པས། དེ་
ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱབ་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། རྒྱང་བན་རང་ཉིད་མོངས་པ་
ཅས་དུ་ཟང་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་འཛིན་པ་ཡི་སློ་ནི་ཚད་མ་མིན་པས་ཁྲབ་ན། ད་ལྟ་སྟོག་ཏུ་
གྲུར་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་པའི་བྱིར། འཛིན་ཏེན་པ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན། གལ་
ཏེ་སྟོག་གྲུར་དེ་དག་ད་ལྟ་མ་མཐོང་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནམས་གྱིས་ལུལ་

གཞན་དང་། རུས་གཞན་དང་གཞན་དུ་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། རྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་མིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་དང་རྒྱས་འབྲས་པ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་སྒྲ་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་
དབང་པོའི་སྒོ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡོད་ན་
དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོའི་སྒོ་དང་འབྲས་བྱ་སྐྱེ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ།
དབང་པོ་དང་རྒྱས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་འཛིན་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་དང་མ་འབྲུལ་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། །དེ་ལ་སྤྱི་འཛིན་
ཆད་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་མེད་པར་སྤྱི་འཛིན་མིན་
པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤྱི་ར་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་
དང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་མོད་ཀྱི། རང་གི་མཆན་ཉིད་
ལ་མངོན་སུམ། ཞེས་པ་འདི་དང་། ཤེས་གང་གང་ལ་སྤྱོད་ན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་
པར་འདོད། །ཅེས་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་ཡུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་རང་གི་
ཤུགས་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་མིན་པ་
དང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་རྟོག་པ་མིན་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་མངོན་
སུམ་ཡིན་ན་དེའི་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྤང་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དེའི་
སྤྱོད་ན་འཛིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་རེ་ཤིག་མ་
སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། གངས་མ་ངེས་པའི་ཚྭ་པ་དང་། དེ་སྐྱོན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ།
 རང་སྤྱི་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་ཆད་མ་སྤང་གསུམ་ཡོད་པར་ཚྭ་པ་ནི། གཤལ་ཏེ་གཤལ་
 གྲ་གཉིས་སྤྲེས་ན། ཁ་དོག་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་
 རྟོགས་ན་དེའི་སྒོ་ཆད་མ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱི་འཛིན་པས་མངོན་
 སུམ་མིན། རྟགས་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་ཡོད་པས་རྗེས་དཔག་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་
 པར་ངོ་ཤེས་ཆད་མ་སྤང་གསུམ་དུ་ཚྭ་པ་ནི། སྤར་ཁང་ནང་དུ་ཅ་རྩལ་གྱི་མེ་མཐོང་ནས།
 ཕྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྤར་གྱི་མེ་དེའོ་སྤམ་པ་དེ་ནི་ཆད་མ་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ།
 བྱང་པར་རང་མཆོན་མཐོང་བ་ལ་ཆད་མ་གང་ཞིག་རྟགས་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་
 པ་མེད་པར་རྗེས་དཔག་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བས་མངོན་
 སུམ་མིན་པའི་ཕྱིར། རོན་བསྐྱབ་པ་ནི། གཤལ་གྲ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆད་མ་རྣམས་
 གཉིས་ལས་མང་པོ་ཉིད་དམ་གཤལ་གྲ་གཅིག་ལ་ཡང་ཆད་མ་དུ་མ་ཉིད་འཇུག་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱང་པར་མཐོང་བའི་སྒོ་བཞིན། ཆད་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་
 གངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་སེལ་ན་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་
 དགོས་པ་ལ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆད་མ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་གངས་ཀྱང་སེལ་
 བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཤལ་གྲ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ། རང་
 སྤྱི་འདྲེས་པའི་སྒོ་ཆད་མ་སྤང་གསུམ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། བྱང་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་
 ཆད་མ་སྤང་གསུམ་ཡིན་པ་དགག་པ་འོ། །དང་པོ་ལ། ཁ་དོག་ལ་སྤར་བའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་
 པའི་སྒོ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན་པ། རགས་པའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་
 པར་བསྟན་པ། གཞན་དག་གི་མི་རྟག་པ་དགག་པ་འོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། འཕྲོས་

དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྟུ་བཤོ། །

དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་
ཅན། ཚད་མ་ཕྱང་གསུམ་ཡིན་པའི་སྒྲིན་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་གི་སྤྱི་
ལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་སྒྱུར་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དངོས་མེད་ངོ་པོ་ཞེས་བ་ནས། རྒྱ་ལམ་རང་བཞིན་སྤང་མེད་ཉིད། ཅེས་པའི་
བར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློབ་ཞར་བྱུང་དུ་གསུངས་པས་དཔྱུས་མའི་དབང་དུ་བྱས་
ན། ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྒྱུར་ཕྱིར་དོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་རྟག་སོགས། །ཞེས་བ་དེ་
ལྷར་སྒྱུར་ནས་བཤད་དོ། །འཕྲོས་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པཤོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་གི་སྤྱི་དང་སྒྱུར་ན། སྤྱིའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྷན། སྤྱི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་ཡང་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁ་དོག་གི་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་སྒྱུར་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་
པས་མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་པོར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོན་བྱས་པ་
དེས་ཁ་དོག་རང་མཆོན་པ་དང་མི་རྟག་པ་རང་མཆོན་པའི་ཆོགས་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྟགས་དེར་བརྟེན་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གང་ཞིག །སྤྱི་མཆོན་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྷར་ཆོགས་དོན་རང་མཆོན་པ་བྱུབ་ཅིང་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ན། ཐལ་ཆོས་སྤྲ་མ་ལ། རྟགས་ནི། ཁ་དོག་ལ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལྷར་མི་
རྟག་པ་རང་མཆོན་པའི་རྣམ་པར་སྤང་བར་བྱུབ་པས་ཆོགས་དོན་རང་མཆོན་པ་སྒྲུབ་
ཅིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཆོན་དང་རང་མཆོན་གཉིས་ཀ་ཡུལ་དུ་སོང་བས་ཚད་མ་

ལྷ་བྱུང་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཅན་གྱི་སློ་རྗེས་དབག་ཚད་མ་
ཆོས་ཅན། རང་རྩ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་པན་བཏགས་
པའི་བྱིར། འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་གིས། རྟགས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བ་སློན་མེ་
བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་སློ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
གྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ལ་ངེས་པར་བསྟོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྐྱེ་འབྲེལ་འཛིན་པ་དང་།
ཅོད་གཞི་ལ་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་གཉིས་ལས་སྤྲ་མ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། བྱི་མ་
རྟགས་ཅན་རྗེས་དབག་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །

ཁ་ཅིག་ནི། རང་བཞིན་རྟགས་གྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དབག་ཉིད་རྟགས་འཛིན་ཡིན་
ནོ་ཞེས་འདོད་པ་འཐད་པར་དགའོ། དེས་ན་རྟགས་ཅོད་གཞི་ལ་འཛིན་པ་ཉིད་རྟགས་
འཛིན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་པལ་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་ཏེ། གཞུང་འདིར་
སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་པོའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། རྟགས་ཅན་རྗེས་དབག་རྩ་
འབྲས་སུ་སྟོན་པར་སྤང་བས་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་སློ་རྟགས་འཛིན་དུ་མ་བསྐྱས་ན།
རྗེས་དབག་རང་མཆོན་ལ་འབྲེལ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་བ་
ངེས་པའི་སློ་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གཞན་ཡང་མི་
སྤང་བའི་བྱིར། རྟགས་འཛིན་ལ་ཆོད་མ་མིན་པས་ཁྲབ་པ་གཞུང་འབྲེལ་བ་ཁྲངས་མ་
གང་ན་ཡང་མི་སྤང་བས་ཕྱོགས་ཆོས་འཇུག་པའི་ཆོད་མ་དང་འབྲེལ་བ་འཇུག་པའི་
ཆོད་མ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟགས་པའི་རྗེས་དབག་ཆོད་མ་དེ་དངོས་པོ་རང་མཆོན་དེར་སྤང་
བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིས་སྟོང་ཡང་། ལ་མེ་རང་མཆོན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལྟར་ཉགས་འཛིན་གྱི་སེམས་དང་ཉགས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་རྗེས་དཔག་དེ་བརྒྱད་པ་ཡིས་
 རྗེས་དཔག་དེའི་གཞལ་བྱ་ལ་མེའི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ལ་མེ་ལྷན་དུ་
 ཉགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་དག་ཚོས་ཅན། ལ་མེ་རང་མཆན་དེའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱུ་
 བར་བྱེད་པ་ཉིད་མིན་ཡང་འཁྲལ་བར་ནམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྤང་བ་
 ལྟར་བྱུབ་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་ཡང་ལ་མེ་རང་མཆན་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ལྟར་
 གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་གང་འབྲེལ་བ་དེ་མ་ཐོབ། ཐོབ་པ་
 དེ་ལ་མ་འབྲེལ་ཡང་། དེ་ཤིག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་དུ་ཞེན་པའི་སྒྲོ་དབང་བཅན་པར་བྱས་
 བས་བཞག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྒྱན་འཛོག་མ་ཤེས་པའི་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་སྟེ།
 དཔེར་ན་སྔོ་འཛིན་མཛོན་སུམ་ཚད་མ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་
 བས་སྔོན་པོ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡིན་པ་སྟོན་དུ་ཁས་སྐྱེས་ན་གཞོད་པ་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་
 གང་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་སྔོ་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་སྤར་ཡོད་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་
 བས་ཐོབ་པ་ནི་མཛོན་སུམ་གྱི་ཕྱིར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོན་གང་ཟག་ལྷ་སྤྱིན་དེས་
 སྤྲ་མཉན་བྱར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་མ་ཐག་སྤྲ་མཉན་བྱ་མིན་པར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་
 བྱས་པས་དངོས་འགལ་ཁས་སྐྱེས་པའི་སྟོན་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་སྔ་
 མའི་དུས་གྱི་ལྷ་སྤྱིན་དེ་ཕྱི་མའི་དུས་ན་འགགས། ཐལ་བ་ཕྱི་མ་འདོད་པའི་ལྷ་སྤྱིན་དེ་
 སྔ་མའི་དུས་ན་མ་སྤྱིས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔ་ཕྱི་པན་ཚུན་དུས་མི་མཚུངས་ཀྱང་ལྷ་
 སྤྱིན་གྱིས་ཡ་གཉེས་གཉིས་ཀ་ཁས་སྐྱེས་པས་སྟོན་དང་བཅས་པའོ་ཞེ་ན། འོན་སྔ་
 འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱི་རྒྱར་བྱུང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་ཕྱིས་མེད། ཕྱིས་ཐོབ་པའི་སྔོན་པོ་
 སྤར་མེད་པར་ཁས་སྐྱེས་ཀྱང་སྔོན་པོ་དེ་ལ་མཛོན་སུམ་དེ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་ལ།

མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་ཐོབ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལྷངས་ན། མགོ་ལ་
ཐོག་འབབ་པའི་ཉེས་པ་མཐོང་ངམ། ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འདི་ཡང་
མཐར་གཏུགས་ན། ལ་རང་མཚན་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་སྤར་བཤད་པ་
ནམས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །སློག་གུར་གྱི་དངོས་པོ་སྤྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་
པར་བྱ་བ་ལ་བྱས་པའི་བྲབ་བྱེད་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་ཏེ།
བྱས་པ་དེའི་བྲབ་བྱེད་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲབ་པར་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རང་
འབྲས་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྟགས་ཅན་གྱི་སློ་དེའི་རྒྱ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕ་གྱི་སྤྲས་རྒྱ་མེ་དག་ཆོས་ཅན།
དུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུ་བ་དང་།
རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མི་འབྲུལ་བར་གྲབ་པ་
དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྤང་དང་། འགལ་
དམིགས་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་པ་ཉིད་ནི་འགལ་
དམིགས་སོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་བྱ་ཆད་མས་མི་དམིགས་པ་ལས་འབྲུབ་པ་
ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་མ་བགག་པར་དགག་པ་འབྲུབ་པའི་
ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆད་མས་དམིགས་པས་བྲུབ་པར་འཛོག་པར་སྤྲ་བ་
ནམས་གྱིས་ཡོད་ངེས་གྱི་དོན་གྱི་སློག་པའི་བསློག་པའི་ཆོས་དམིགས་རུང་མ་

དམིགས་པ་ཉིད་ལས་མེད་ངེས་འདོག་པར་སྤྲོད་གོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་
འབྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་ལ་བཟོས་མི་དགོས་
ཏེ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཀྱང་དགག་པ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དགག་པ་
འབྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཚོས་དེ་དང་འགལ་བའོ། དེའི་རྒྱ་དང་འགལ་བར་བརྗོད་པ་
རྟགས་སྤྲོ་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཚོས་དེ་དམིགས་པ་ཡི་
ཚད་མ་ཉིད་མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་གཉིས་ཀ་དམིགས་པའི་
ཚད་མ་ཡོད་པའི་གཞི་དེར་དངོས་སོ་གཅིག་ཡོད་པར་བརྗོད་པས་གཞན་མེད་པ་དེ་
ནི་གང་ལས་ཀྱང་རྟགས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་བཀག་པས་དགག་པ་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། མེད་ཀྱང་རེག་འགལ་བས་འབྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འགལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཅིས་འབྲུབ་ཅིས་དྲིས་པས། ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་པའི་ཕྱིར་འགལ་བར་རྟགས་སོ་ཞེ་ན། ཚ་གང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་
པ་དེའང་གང་ལས་ཀྱང་བྱུབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དགག་པ་འབྲུབ་པ་
ལ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཞི་དེར་དགག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
མེ་ཡོད་པའི་གཞིར་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བའི་གང་རེག་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་འགལ་
བར་བྱུབ་སོ་ཞེ་ན། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་དགག་པ་འབྲུབ་པའི་ཚད་
མའང་ཐབས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་སྤྲོ་མ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ན་དགག་པ་འབྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་འཕེན་
དགོས་པར་ཐལ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་
ཚད་མ་མེད་པ་རྟགས་སྤྲོ་འཕངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགལ་དམིགས་

སོགས་པ་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྣམས་དང་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱུང་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་བྱུང་ན། དེ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡང་
མིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྤྱོད་པ་པོ་ཡང་ཡིན་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ངག་སྤྱོད་པ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་མེད་དེ། དེ་འབྲེལ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། ཀུན་མཁྱེན་པ་སྤྱོད་པ་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་དེ་མེད་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་
པར་ཐོག་མར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་མི་སྲིད་པར་སྤྱོད་པ་
གང་ཞིག་སྤྱར་བཞོན་པའི་འགལ་དམིགས་ཉགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་
ཉགས་སུ་བརྗོད་ན་ཡང་ཉགས་སུ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་མི་དམིགས་
པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་མེད་པ་ངེས་བྱེད་མིན་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཐིག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་
རྒྱང་པན་གྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་པའི་རུས་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྒྱང་པན་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འགལ་དམིགས་ཉགས་སུ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ།
དེ་དག་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་རྣམས་ཐ་དད་དལ། རྣམས་ཐ་དད་མེད་པ་ཉགས་སུ་བཞོན་
པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེས་ཞོན་པའི་
གཞིར་ཁ་བ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་མེས་ཁྲབ་པར་ཞོན་པ་
ཉགས་སུ་བཞོན་པ་དང་། གངས་ཅན་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པ་ཡང་སྤྱོད་པར་འདོད་
པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱར་ཡང་སྤྱོད་ཅིག་གཉིས་པར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་
གི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྤྱར་ཡང་སྤྱོད་པ་ལ་རྒྱུའི་ངོ་
བོར་ཡོད་པ་གནོད་བྱེད་དུ་བཞོན་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་སྐྱབ་ཏུགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་དགག་ཏུགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་དང་
ཁབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཉིད་རང་ཉིད་ལྟོག་ན་དེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དང་
ཁབ་བྱེད་དངོས་པོ་རྣམས་ལྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྲ་བྱུབ་
པའི་གཞིར་རྗེས་རྒྱ་དང་ཁབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་འབྲས་བྱ་དང་
ཁབ་བྱེད་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་
འབྲས་བྱ་དང་ཁབ་བྱ་འགོག་ན་འབྲེལ་ཡུལ་དགག་དགོས་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །འབྲེལ་པ་
དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་རྟོག་པས་སྐྱར་བའི་ཆོས་
ཕྱོགས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཏུགས་
ཡང་དག་ཡིན་པ་བསམ་བ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་འབྲུབ་པ་མི་འཁུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་
བསྟོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་ཏུགས་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མི་ཏུགས་པའམ་ཏུགས་
པར་སྐྱབ་པའི་ཏུགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏུགས་མི་ཏུགས་ཅི་ཡང་རུང་བ་ལ་སྤྱིད་
པར་འདོད་པས་སྐྱར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་འཁུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བསྟོས་པར་འདོད་པ་དེ་ལའང་འབྲེལ་
ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ལོག་པས་ལྟོག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་ཁབ་པར་
བྱེད་པའི་ཆོས་ལོག་པ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྲ་བྱུབ་པའི་གཞིར། འབྲས་བྱ་དང་ཁབ་
བྱ་ལྟོག་པའི་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྒྱ་དང་ཁབ་བྱེད་
ལོག་པའི་རང་གི་ལྟོག་པ་རྣམས་ལ་འགར་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཏུགས་དེ་གཉིས་ལ་དོན་སྐྱབ་འཐད་ལ། བྱམས་པ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ཡོད་ན་

དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་དེ་ཉིད་དམིགས་བྱེད་གི་ཆད་མ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོལ་བ་ཤིན་ཏུ་སྒོངས་པའི་དོན་ཅན་ལ་ཡིན་ཏེ། སྤང་རུང་མ་
དམིགས་ན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གནག་རྗེ་མོའི་བར་ལ་གྲགས་ཤིང་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་མེད་པ་ལ་
ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཡོད་ན་སྤང་བྱ་རུང་བར་འདོད་པ་ཡི་རྒྱ་འཕམ་
རང་བཞིན་དང་ཁྲབ་བྱེད་སྤང་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དེའི་ཆེ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཉན་བྱང་འདི་དག་ནི་སྤྱི་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་རང་མཆན་རྟོགས་
ཤིང་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཆན་འབྲེལ་པ་ལ་བལྟས་པར་སྤྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ལ་
ཆད་མ་སྤང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེས་དཔག་ཆད་མས་ཁ་དོག་མི་རྟག་
པའི་སྤྱི་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རང་མཆན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་འདིར་འདོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འབྲེལ་རྒྱ་མེད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་། ཡོད་ན་རྗེས་
དཔག་གིས་བྱུང་བ། ཁ་དོག་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའང་
རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་སྤྱི་འབྲས་པ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་
སྤང་གསུམ་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའོ་སྟམ་པའི་བྲན་
སྒོ་ལ་བརྗོད་ན། དེ་ཆད་མ་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ལས་གཞན་དུ་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའོ་སྟམ་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་
སྤང་གསུམ་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་པར་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འབྲེན་བྱེད་གི་ཆད་མ་སྤྱ་
མས་གཟུང་ཟེན་པ་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་བྲན་ཤེས་ལས་སྤར་དབང་པོའི་མངོན་
སྤུངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁ་དོག་འགག་ཁ་མའི་དངོས་པོ་ལས་དེའི་མི་
རྟག་པ་གྲུབ་སྡེ་གཞན་དུ་མེད་པར་དེ་གཉིས་ཀ་དོག་ཐ་མ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་
མངོན་སྤུངས་གཅིག་གི་ངེས་ཤེས་འཛེན་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཁ་
དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གྲུབ་སྡེ་རྩལ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར་ཅེན། ཆོས་ཆོས་ཅན་རྩལ་དུ་མའི་དངོས་པོ་དེ་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་
པའི་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཅིང་
བཀྲགས་པའི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁ་དོག་གི་རིགས་འདྲ་ཐ་མ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སྤུངས་ཆད་མ་ཆོས་
ཅན། སྤྱི་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་རྟོན་ཁ་དོག་སྐྱད་ཅིག་
ཐ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སློ་ནས་རིགས་འདྲ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན་
དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྩལ་དཔག་གིས་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་
སྐབས་འགར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྩལ་སུ་དཔོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
མངོན་སྤུངས་དུ་མ་གྲུབ་ན་དཔེ་ལ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་དེ་རྟགས་ལས་རབ་ཏུ་གྲུབ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། སྐབས་ལ་ལར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། རང་གི་
འཁྲུལ་རྒྱ་ཆོ་ཞན་པ་དང་། ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱ་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་དང་། ཡོད་པ་བར་མ་
ཆད་ནམས་ཆོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་ལྷ་ཕྱི་
ཐ་དད་དུ་མཐོང་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་ངེས་མི་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མིག་འབྱུང་མཁན་
གྱིས་སྒྲོང་གི་ཐ་དད་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །

དེའི་རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་རྒྱ་མེད་ན་མར་མེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
འདྲིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་ཡོངས་སུ་གཙོད་ཀྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་
རྒྱ་མེད་ན་རྟགས་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་བྱིས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེ་བོས་མར་མེའི་རིགས་
འབྲུང་བྱུང་བ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།
མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱས་ན། སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ས་
བོན་གྱིས་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ས་བོན་གྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་རྒྱས་མེད་དུ་སྒྲོངས་པར་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
དེ་མཐོང་ཡང་ངེས་ཤེས་འདྲན་རྒྱས་ཀྱི་གསལ་བ་དེ་མེད་པས་སྒྲོངས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། རྒྱ་མིན་པ་དང་འབྲུང་བར་འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་མེད་པས་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་
འབྲུང་བར་མཐོང་བ་མེད་པས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་
དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འདུག་པར་བརྗོད་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་མེད་དུ་སྒྲོངས་
པ་དེ་ཉིད་བསྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ་འདུག་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་བློས་ཆེན་
པོ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་གྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྒྲོ་བློས་ཆེན་པོས་
དངོས་པོ་མཐོང་ཅི་མ་ཉིད་ལས་མི་རྟག་པ་སོགས་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྤྱ་བའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་གྱི་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ནི། ཐ་མལ་པ་
གཞན་གྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྷ་དབང་
སྒྲོས་བློས་ཆེན་པོ་འཕགས་པའི་གང་ཐག་ལ་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སོའི་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་མཐོང་ན་རྟོག་
བས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྗེས་
ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་སྐྱེ་རང་མཆོན་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། རྩམ་སྒྲམ་སོགས་རྗེས་ཐ་དད་
པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྐྱོ་རྟོག་བཞིན་རིགས་མ་ཐུན་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཀྱན་ལས་ལྟོག་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ཅན་གྱི་སྐྱོ་རྟོག་པ་དང་། རི་ལྟར་བརྒྱ་བརྟགས་པའི་སྐྱ་དུ་མ་འཇུག་པར་
འགྱུར་ཏེ། རིགས་མ་ཐུན་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྟོག་པར་རང་རྒྱ་ལས་
སྐྱེས་ཤིང་། འབྲེལ་རྒྱ་དུ་མས་ཐིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་དེ་ཡིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་ནང་གི་
འབྲེལ་རྒྱ་མེད་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རང་གི་གནས་ལུགས་རི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་
མ་ཐུན་པ་རྟོགས་པའི་སྐྱོ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། དངོས་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ན་རང་གི་སྤེལ་ཁ་ཅིག་ཁ་དོག་སྤར་ཡོད་ཤིས་མི་དམིགས་
པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་གི་འཛིག་པ་འབྲུབ་པའི་ཆད་མ་འདིར་ནི་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་
སྤང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེས་དབག་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་སྤེལ་
ཅིག་བཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་བརྗོད་དེ། སྤར་སྤང་བའི་དངོས་སོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་
མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་རང་སྤེལ་
གཞན་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མིན་ཡང་། གཞུང་འདི་རང་གི་ལུགས་ཏེ།
ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟགས་ལས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་
པས། ཆད་མ་སྤང་གསུམ་མིན་པར་སྐྱོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་མི་རྟག་པ་རྒྱས་པར་དགག་པ་དང་།
རང་ལུགས་ཀྱི་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོལ་

བ་གང་གི་ལྟར་ན། ཡོད་པ་ཙམ་མི་ཉག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མི་
ཉག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་སོ་མེད་པ་ཡང་མི་ཉག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་
སོ་དང་འབྲེལ་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཐའ་གཉིས་སུ་ཆོད་པའི་དབྱས་ན་ཡོད་
པའི་དབྱས་ན་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཛོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བྱུང་བར་བརྟེན་པའི་ངང་ཚུལ་
ཅན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་མི་ཉག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རི་སྐད་བཤད་པ་དེ་
དག་མི་ཉག་པར་མི་རུང་བར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་སོ་དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་ཅེས་ངེས་
ན་སྒྲིལ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤར་མེད་པ་དང་། ཕྱིས་མེད་པ་གཉིས་སུ་ཕྱིའི་
མཐའ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤར་མེད་དང་ཕྱིས་མེད་དེ་ཉིད་མི་ཉག་པ་ཅིས་མ་ཡིན་ཞེས་
ངེས་བས། དངོས་སོའི་མི་ཉག་པ་ཞེས་པའི་དབྱུག་པ་དང་དངོས་སོ་ལ་མི་ཉག་པ་
གནས་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་
མཐའ་གཉིས་སོ་དེ་ལ་དངོས་སོ་ཡི་སྤར་མེད་དང་ཕྱིས་མེད་ཅེས་པ་དེ་ཅི་ལྟར་ཡང་
སྤར་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་དངོས་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱུག་སྐྱ་སོགས་
སྤར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་སྤར་མེད་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ལ་འདོད་ལ། ཕྱིས་མེད་བཞིག་
པ་ལ་འདོད་བས། མ་སྐྱེས་པ་དང་བཞིག་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱས་ན་གནས་པའི་དངོས་
སོ་དང་། དེ་ལ་འཛོད་འདུ་འབྲེལ་བ་མི་ཉག་པར་འདོད་དོ། །

མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དབྱས་ན་ཡོད་པ་ཉིད་དང་དེ་དང་འཛོད་འདུ་འབྲེལ་བ་ཆོས་
ཅན། སྤར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། ཕྱིས་བཞིག་པའི་མཐའ་ཡིས་བྱུང་བར་བྱས་པར་འགྱུར་
བ་མིན་པར་ཐལ། ཉག་པའི་དངོས་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱ་སྤར་མའི་མཐའ་དང་།
འབྲས་བུ་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་དང་དེ་

དང་འཛོད་འདུ་འབྲེལ་བ་མི་ཉག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་རྒྱ་འབྲས་
མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་སྤར་མེད་འདོད་
པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་སྤར་མེད་པ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དངོས་པོ་དེ་ལ་རྒྱ་འབྲས་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མི་ཉག་པར་
བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་
བ་རྒྱུར་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤར་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་རང་རྒྱ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་པོ་རྒྱ་ཡིན་ལ་རྒྱ་འབྲས་ལྷན་ཅིག་སྤར་པའི་ཆ་འབྲས་བྱ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གྲག་ན། འོན་དུ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་དང་རང་རྒྱ་མེ་དང་ལྷན་ཅིག་འཛོད་འདུ་
འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། འདི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཉག་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་གང་ཞིག་སྤར་མེད་པ་དེ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་
དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤར་མེད་ལྷན་པར་ཁས་སྦྲངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། སྤར་མེད་དང་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་
རིལ་འདི་ཆོས་ཅན། ཉག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྤར་མེད་མི་རུང་
བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཇིན་
པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་བ་རྣམས་གྲུབ་གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། ཏུས་མཉམ་དུ་
མེད་པའི་དོན་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཏུས་མཉམ་ལྟར་སྒོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བར་
ཞེན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྣམས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་མཛོན་པར་འདོད་པ་ཅན་གྱི་བདག་
གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དང་དེ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ལའང་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་

བ་ཇས་བྱབ་ཡུལ་དུ་བྱེད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བས་བཏགས་པའི་ཕྱོག་པའི་རྟེན་ཅན་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ལ། གཞན་འདོད་དགག་བ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་།
ཚོད་སྤང་ངོ་། །

དང་པོ་ནི། སྤར་ཁང་ནང་དུ་མཐོང་བའི་ཅན་གྱི་མེ་དེ་བྱིས་ཁང་པའི་བྱི་རོལ་ཏུ་
དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྤར་གྱི་མེ་དེ་ཉིད་འདིའོ་སྟུམ་དུ་རོ་ཤེས་བ་ཆད་མ་བུང་གསུམ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མེའི་སྐད་ཅིག་སྤེལ་བྱི་གཅིག་ཏུ་ཞེན་བ་བྱུང་བར་ངོ་ཤེས་གྱི་ཆད་མ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་སྤེལ་བྱི་སོ་སོར་ཇས་ཐ་དད་པའི་བྱིར། བྱུང་བར་རང་མཆན་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་བ་ཅན་ཉིད་ཀྱང་མིན་པར་ཐལ། སྤར་མཐོང་བའི་མེ་དང་བྱིས་གྱི་
མེ་དེ་མཚུངས་པར་འཛིན་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྤར་མཐོང་སྟུམ་གྱིས་མཐོང་
བའི་མེ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་ལ། བྱིས་གྱི་མེ་དེ་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་ཐ་
མི་དད་བས་སྤྱི་འཛིན་ཇེས་དབག་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤར་གྱི་མེ་དེ་ཆོས་ཅན་ བྱིས་
རྟགས་གྱིས་དཔོག་པའི་ཆེན་བྱུབ་ཐེན་མ་བཟེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟགས་དེའི་དཔེ་
ཡང་དག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འཇལ་བ་ལ་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་ཅི་
ཞིག་བྱ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་བ་དེའི་བྱིར། གལ་ཏེ་བཟེད་པའི་བྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་
ཞེ་ན། དེ་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཟོད་བ་དེ་ཉིད་གྱི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྤར་
མཐོང་བའི་མེ་ལ་སྤར་མ་མཐོང་བའི་མེའི་དངོས་པོའི་ཆོས་བྱིས་ཆད་མས་བྱུབ་བས་
སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བྱུང་བར་ངོ་ཤེས་གྱི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཞེན་ཡུལ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
འབྱུལ་བར་ཐལ། སྤར་གྱི་མེའི་དངོས་པོ་ལས་ཇས་གཞན་ལ་སྤར་གྱི་མེ་དེ་ཉིད་གྱི་
ཆོས་མེད་བཞིན་དུ་སྒོ་འདོགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་གྱིས་བྱུབ་བ་བྱུབ་རྟེན་

ཚད་མ་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྤར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་
པའི་མེ་དང་། ཕྱིས་ཅིག་ཤོས་རྟགས་ལས་རྟགས་པའི་མེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་གཉིས་
གཅིག་གྲུབ་པ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པར་ཐལ། གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྤར་གྱི་མེ་དེའོ་སྤམ་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན།
མཁས་པས་བྲན་པར་ཤེས་ཏེ། སྤར་གྱི་མེ་གཞན་དང་ཕྱིས་གྱི་མེ་གཅིག་ཏུ་མཆོམས་
སྒྱུར་བའི་ཞེན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲོ་དེ་དུ་བའི་རྟགས་ལ་
བསྟོས་པའི་ཕྱིར་བྲན་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན་རྟགས་ལ་བསྟོས་ན་བྲན་པ་མིན་པས་བྲལ་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བྲལ་པ་འབྲལ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ། མངོན་སུམ་བཤད་པ་དང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཆོན་ཉིད་དང་། མཆོན་གཞིའི་དབྱེ་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རྟོག་བཅས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་དགོད། ཞར་བྱང་གཞན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དགག། རང་གི་
སྐྱབ་བྱེད་གཞན་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་དཔག་
གིས་གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། གྲུབ་མཐས་མ་བསྐྱད་པའི་མཁས་པ་ལ་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་
བར་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེར་མངོན་སུམ་ཉིད་གྱིས་འགྲུབ་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་ནམ་རྟོག་དོན་སྤྱི་དང་མིང་སྤྱི་གཟུང་
ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཅན་གང་ཟག་སོ་སོ་རང་གིས་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་ངེས་པར་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་མངོན་སུམ་

གྲིས་གྲུབ་ནས་ཐ་སྙད་རྗེས་དབག་གིས་བསྐྱབ་པ་སོགས་ཚུལ་དུ་མ་སྤང་ནའང་།
མངོན་སུམ་རྟོག་པར་གྲུབ་མཐས་བསྐྱད་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པས། དེ་མེད་ན་
མངོན་སུམ་གྲིས་གྲུབ་ཅིང་དེ་དག་གི་རོར་རྟགས་གྲིས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་མི་འཕྲོ་བའི་ཆེ་དབང་ཤེས་མི་སྦྱེ་བར་
ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་སེམས་
བྱིར་འཕྲོ་བ་བསྐྱས་ནས་ནང་གི་བདག་ཉིད་རྟོག་པའི་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བ་མེད་པར་
གནས་པ་ནའང་མིག་གིས་གཟུགས་དག་མཐོང་བའི་སྒྲོ་དེ་དབང་པོ་ལས་སྦྱེས་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་ཡང་རྟོག་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན་སྤར་བ་ཤད་པའི་རྟོག་པ་མི་
འཕྲོ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྟོགས་པ་ལ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། དུས་དེའི་
ཆེ་རྟོག་པ་ཡོད་ན་སྤར་རྟོག་པ་རི་ལྟར་གྱུར་ཅེས་སྤར་ཡང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཅུང་ཟད་ནས་
པར་རྟོག་ན་སྤར་ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག་འདི་འབྲར་གྱུར་ཏི་ཅེས་རིག་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་
མ་རྟོགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། མཐོང་
རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བཟའི་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་བྱུང་པར་རང་མཆོན་གཞན་ཐ་སྙད་
གྱི་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤྱི་བཙུན་ཚུན་རྗེས་
འཕྲོ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། གསལ་བ་དེ་ལས་སྦྱི་གཞན་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་དགོས་པ་ལ། སྒྲོ་དེ་འབྲ་
མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབང་པོ་ལས་སྦྱེས་པའི་སྒྲོ་མ་འཁྲལ་བ་ཐམས་ཅད་བྱུང་པར་
རང་མཆོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། སྦྱི་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་

ཏེ། གསལ་བ་པན་ཚུན་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད། རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པ་
དེའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། ཁྱད་པར་རང་མཆན་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་
བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དག་འཇུག་པ་སྤིང་བ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱད་པར་རང་མཆན་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། སྤྲ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་གང་ཡིན་པ་དེ་
ཉིད་ལ་རྟོག་པས་བརྗོད་ཀྱི་རྣམས་ཉིད་སྒྲོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་དོན་དམ་
པར་རང་མཆན་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱི་སྤྱིར་རང་མཆན་
བརྗོད་དངོས་ཡུལ་དང་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
འགོག་ན་ཡང་མི་རུང་ངོ་། །དོན་དམ་པར་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ཡང་རང་མཆན་
མངོན་སུམ་དུ་སྒྲ་བ་ལྟར་མིན་པ་དོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྤྱི་ཤར་ནས་དེའི་དེ་མ་ཡིན་
རྣམས་པར་བཅད་པའི་སེལ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་དགོས་ཤིང་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་དོན་བཟོས་ནས་རྣམས་གཞག་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་ཞུགས་པ་མིན་པའི་དོན་ཏོ། །

འོན་སྐྱེའི་ཡུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་རྟོག་པའི་སྤྱིར་ཡུལ་དེ་ནི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་སྤྱིར་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། དོན་དེའི་མིང་
འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་རྟོག་པ་ལ། སྤྱི་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་སྤྱིར་བ་གང་
ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པར་ཐལ། བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ་དབང་ཤེས་ལ་གསལ་བར་སྤྱང་བ་ཡི་དོན་སྤྱང་བ་དེ་
ལྟར་རྟོག་པ་དེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཐ་དད་དུ་རྗེ་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་

གཟུང་དོན་དང་རྟོག་པའི་གཟུང་ལུལ་རྣམས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་འཛོག་བྱེད་ཡོད་
 བ་ཡིན་ཏེ། གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཤེས་པའི་སྤང་ལུལ་ཐ་དད་བ་ཡིས་འཛོག་བྱས་
 པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་སྤྱོད་བ་ན་
 བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དོན་གསལ་བར་སྤང་བས་དབང་ཤེས་ཉིད་རྟོག་
 པའོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ལ་དོན་རང་མཆོན་སྤང་བ་ན་བརྗོད་པའི་ཆོ་ན་ཡང་དབང་
 པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པས་
 གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་པས་
 སྤྱོད་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟན་བ་ན་རྟོག་པ་ལ་མི་གསལ་བར་སྤང་བ་གང་ཡིན་ཡིན་པ་དེ་
 ཉིད་རྟོག་པའི་སྤང་ལུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ན།
 བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ལྟར་དོན་གསལ་བར་སྤང་དགོས་
 པར་སྟོན་བ་ཡིན་གྱི་རང་མཆོན་བརྗོད་དངོས་ལུལ་དུ་མི་རུང་བར་སྟོན་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ལྟར་ན་རང་མཆོན་རྟོག་པས་ཀྱང་དངོས་རྟོགས་མི་རུང་བར་འབྲགས་རྟོགས་འབའ་
 ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་ལ་
 སོགས་པ་དངོས་བསྟན་མི་རུང་བར་འབྲགས་བསྟན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལོ། དེ་ལྟར་
 ཡིན་པ་གཞུང་འོག་མ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གསལ་བར་ཤེས་ཏེ། དོན་དམ་པར་བརྗོད་
 འབའ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་ཡང་གཞན་གྱི་དག་
 ཅམ་གྱིས་རྟོག་པ་ལ་དོན་གསལ་བར་སྤང་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་
 པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པས་
 གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་

ཤེས་པ་ཅན་ཡང་མིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་
པོ་ནི། རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་དེ་དག་ལ་སྒྲུན་པོ་དག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར་རམ།
འཇུག་པ་སྤར་བས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་ཆད་
ཅིང་འཇུག་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
མཐོང་རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་མཐོང་བ་དབང་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་ཅིང་ཆད་
ཅིང་འཇུག་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྣམ་རྟོག་གིས་བར་བཅད་པའི་བྱིར་ཏེ།
མཐོང་རྟོག་མི་གཅིག་ཅིང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྦྱེ་བའི་བྱིར་ཅེ་ན། དབང་ཤེས་
རྟོག་པར་འདོད་པ་གཞན་གྱི་ལྟར་ནའང་། ཡུལ་རིགས་ཐ་དད་པའི་སྡོན་གྱི་སྤྲེལ་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་ཆེ་མདུན་གྱི་གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་པར་ཆད་ཅིང་འཇུག་
ཅིང་ངེས་པ་ཅི་ལྟར་མིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་མཚུངས་པར་ཡུལ་ལ་
འཇུག་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྦྱེ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དོན་དགག་པ་དང་། དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མགལ་
མེ་སྤྱི་བར་ཆོད་ཀྱང་འཇུག་པ་སྤར་བས་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱར་
བ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་འཛིན་
པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་རྟོག་པས་བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་
ཆད་པ་ལྟར་སྤང་ཞིང་ཞེན་པས་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འདོད་ན། མཛོན་སུམ་རྟོག་མེད་དུ་འདོད་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལའང་ཆོས་ཅན།

མཐོང་རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ལ་འབྱུག་པའི་ཆོ། དབང་ཤེས་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་
 དེས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སོ་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྷན་
 པ་དེ་ནི་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་ས་རྩལ་སུ་འང་ཅིག་ཅར་ཐོས་
 པར་འབྱུལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ་ཐོས་པ་ཆེས་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རོ་མཆོ་
 རིམ་ཅན་དུ་མི་གོ་བར་ཐལ་ལོ། །ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་
 ལུགས་འདིར་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དངོས་སོ་ཀྱན་དང་ཅིག་ཅར་དུ་འདུས་
 པ་ཅན་གྱི་ཡིད་བྱེད་དང་དབང་སོ་ལྷ་སོ་རྣམས་རྣམས་དུ་ཡོད་ཅིང་རྟོག་པ་ཡང་
 ཡུལ་ལ་འབྱུག་པའི་ཆོ་ན་ཤེས་པ་དུག་སོ་རེ་འང་གཞན་ལྷ་སོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་
 ཅིང་སྐྱེ་བར་ཐལ། དུག་ཀ་རྒྱ་རྣམས་པ་མཚུངས་པར་ཡོད། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་
 སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་དེ་བར་ཆོད་མེད་ཅིང་མིང་གི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡི་ས་རྩ
 ར་སུ་ཐོས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱི་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུལ་བ་མི་སྐྱེ་བར་འབྲེས་པ་སྟེ་
 བར་མ་ཆད་པར་སྐྱད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱི་སོ་སོར་ཆོད་པར་སྒྲང་ཞིང་དེས་པ་དེ་རོ་མཆོར་ཞིང་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དུག་ཀ་ཡུལ་ལ་འབྱུག་པའི་ཆོ། གཞན་ལྷ་སོ་རྣམས་
 ཀྱིས་ཆོད་ན་ཡང་ཆོད་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲང་ཞིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། གཞན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཡི་གེ་ས་རྩལ་སུ་འང་ཅིག་ཅར་ཐོས་
 པར་འབྱུལ་བ་མི་སྐྱེ་བར་རིམ་ཅན་དུ་ཐོས་པར་དེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྱུག་
 ཤེས་དུག་སོ་གཞན་ལྷ་སྒྲ་ས་བར་དུ་ཆོད་ན་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་འཛིན་པར་འབྱུལ་
 པའི་ཕྱིར། མིང་གི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཡི་གེ་དོས་འཛིན་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ཡི་
 གེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་མི་ཐོས་པར་འདོད་པ་དང་། མིང་རྟོག་པས་བཏགས་པར་འདོད་པ་

ཡང་འདི་དག་གིས་ལེགས་པར་བཀག་གོ། །དེས་ན་རྫོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
བར་ཐལ། དེ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཆད་མས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡིད་རྟོག་འབའ་ཞིག་
ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱག་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ། ཤེས་པ་གཞན་གྱི་བར་ཆད་
དང་བཅས་པ་དང་བར་ཆད་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ཅི་ལྟར་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་
བར་ཐལ། ཡིད་རྟོག་དེ་གཉིས་གྱི་བར་ཆོད་མ་ཆོད་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་གྱི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལའང་ཡུལ་སྤ་
ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་འཇུག་པར་ཐལ།
འཛིན་པ་ཆེས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན་རེས་འགའ་ཡུལ་སྤ་ཀ་
ཉེ་བར་ཡོད་ཀྱང་ཡུལ་རེ་རེ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐབས་
ལ་ལར་ཡིད་གཟུགས་མངེས་ལ་ཀུན་དུ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུ་ཉེ་བར་
ཡོད་པ་ལའང་སྤྱ་འཛིན་མེད་པར་གཟུགས་འབའ་ཞིག་འཛིན་པ་གང་དེ་ཆོས་ཅན།
ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱ་འཛིན་མ་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། ཡིད་
གཟུགས་མངེས་ལ་སྒྲག་པར་ཆགས་པས་གཞན་སྤྱ་འཛིན་བསྐྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་གྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་ནས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་གཟུགས་མངེས་ལ་
སྒྲག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱ་འཛིན་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་ཐལ་བའི་
ཅོད་པ་འདི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཁོ་ནས་སྤང་དགོས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་ཅོད་
པ་འདི་ཡོད་པས་ཅིག་ཤོས་གྱིས་ཀྱང་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཤོས་ཕྱིས་སྤང་
རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་བའི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་ཡུལ་སྤྱ་ཡང་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་

ཆོན་ཡིད་གཟུགས་མངེས་ལ་སྒྲག་པར་ཆགས་པ་ན། ཉན་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
མཚན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་ལྡན་དུ་ཡོད། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་མིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན།
ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མགལ་མེད་འཁོར་ལོར་མཐོང་བ་རྟོག་པས་སྤྲི་བྱི་མཚམས་སྦྱོར་
བའི་དབང་ལས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་དབང་བསྐྱད་པ་ལས་འཁོར་ལོར་འབྱུལ་བའི་
དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་བསྐྱད་པ་ཡིན་ཏེ།
མགལ་མེ་རྒྱར་དུ་འབྱུག་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་མིག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ཅན་ལས་
བསྐྱད་པར་སྐྱེས་པའི་བྱིར། ལ་སོགས་པས་གྲུང་འབྱུག་པ་སོགས་གཟུང་
ངོ། །གཉིས་པ་ལ། དབང་སོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོགས་དགག་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་
ཁེགས་པའོ། །དང་སོ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་སྤྱིད་པའི་བདག་སོ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ལ་ན་རེ། ཀུན་སོའི་དབང་སོའི་སྒོ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་སོ་ལས་
སྐྱེས་པ་དང་། རྒྱུང་བའི་རྣམ་པས་འབྱུག་པ་དང་། ཡིད་ལས་རྒྱང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་བྱིར། བྱིས་པའི་དབང་སྒོ་བཞིན།

དཔེ་བསྡུབ་པ་ནི། བྱིས་པའི་དབང་སྒོ་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན། བར་
འཛིན་པའི་རྒྱ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲོའོ། །འོན་ཀྱང་བྱིས་པ་དེ་དག་གི་སྒོ་ཐམས་
ཅད་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་ཐལ། བར་འཛིན་པའི་རྒྱ་ཉམས་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
བྱིས་པའི་སྒོ་དེ་དག་མངོན་སུམ་སྟེ་ཡུལ་གསལ་བར་སྤྱང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། བྱིས་པའི་རྟོག་པ་དེ་ནི་དུས་བྱིས་ཀྱང་མིང་གི་

སྒོ་ནས་དོན་ལ་དཔྱད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྟམ་པ་ཡིན་ཏེ་དང་བལ་
བའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ད་ལྟ་བརྟམ་ལ་མ་བྱུང་བའི་ཡིད་དེ་ཉིད་དོན་ལ་དཔྱད་བྱེད་དུ་ཡོད་
པ་དེས་ན་དེ་བྱིས་བརྟམ་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཡིད་རྟོག་དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་
དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་བྱིས་བརྟམ་པའི་རྒྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་
པར་ཐལ། ད་ལྟ་བྱིས་པའི་ཡིད་སྒོ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མཚུངས། ཡིད་སྒོ་རྟོག་
པ་དུས་བྱིས་བརྟམ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་དུས་བྱིས་བརྟམ་
པའི་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། རྟགས་འདི་འབྲེལ་
ཡང་ཡང་དག་ཅིན་པར་ཐལ། ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྲ་བྱི་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྟོང་པ་གཏན་ཆོགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱིས་པའི་དབང་
ཤེས་རྟོག་བལ་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བརྟམ་པ་གང་ཡིན་པ་སྤྲ་བྱི་གཅིག་
ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་གན་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་བལ་དུ་བསྐྱབ་པ་
འདིར་ཡང་གཏན་ཆོགས་སུ་བརྟམ་པར་བྱ་རིགས་པར་ཐལ། བྱིས་པའི་སྒོ་ལ་དེ་ལྟར་
བརྟམ་པ་གང་ཞིག །རྟགས་དེས་དབང་པོའི་སྒོ་གཉིས་ཀ་རྟོག་བལ་དུ་བསྐྱབ་རྒྱས་མི་
རྒྱས་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་གན་དབང་རྟོག་བལ་
དུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བསྐྱབ་པ་འདིས་ནི་སྟོང་བའི་ནམ་པས་འཇུག་པ་
སོགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནམས་
ཀྱང་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་དབང་སྐྱེས་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་སྐྱབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབང་ཤེས་དོན་སྟོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ། སྤྲ་སྟོར་རྟོག་པ་
ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱབ་པ་སྐྱབ་པ། རྟགས་དགོད། བྱོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པ་

པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་པར་དུ་བྱེད་ཚེས་དང་བྱང་པར་བྱས་གཞི་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཐ་སྙད་རྣམས་གཞན་དུ་སོ་སོར་
འཛིན་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བསྟོམས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དང་པོར་སོ་སོར་
གཟུང་ནས་བྱིས་དེ་དག་བསྟོམ་པར་བྱས་ཏེ་འདི་བ་སྦྱང་དཀར་པོའོ་སྟམ་པ་དེ་ལྟར་
རྟོགས་དགོས་པའི་བྱིར་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱེས་བུ་
དང་དབྱུག་པ་རྩས་ཐ་དད་ཀྱང་བྱང་གཞི་བྱང་ཚེས་ཀྱི་ཆ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞན་དུ་ན་དབྱུག་པ་འདི་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཅན་ནོ་སྟམ་པའི་སྟོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ངོ། །དེས་ན་སྐྱེས་བུ་དུ་མའི་ནང་ནས་གཅིག་ལ་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྟམ་པའི་སྟོ་སྐྱེ་བ་
དབྱུག་པས་སྐྱེས་བུ་བྱི་མ་རྣམས་ལ་པན་བཏགས་ནས་དུས་མཉམ་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་
དབྱུག་པ་བྱང་གཞི་བྱང་ཚེས་སུ་སྟོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་
ཤེས་པ་འདི་ལ་ཚེས་ཅན། རིགས་དོན་གཞན་དང་། རིགས་སོགས་དེ་དང་ལྡན་པའི་
རྩས་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རིགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
བྱེ་བྲག་སོ་སོར་རྟོགས་ཤིང་འཛིན་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཉིད་
དུ་འང་མེད་དེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་དེས་ནའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྦྱར་བུ་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་མ་གྲུབ། དེ་སྦྱར་བ་འཕྲོད་
འདུ་དངོས་པོ་བ་མ་གྲུབ། རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་གཅིག་གི་སྤྱོད་མི་འགལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་དོན་གཞན་ཡོད་དེ། སྤྱི་སྟོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཅེ་ན།
བ་ལང་གི་གསལ་བ་ལ་རྩས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་འང་ཚེས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་

སྤྱི་དོན་སྤྱི་དང་། རྟོག་མེད་ལ་སྤྱི་རང་མཚན་དང་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་ནུམ་
བར་གསལ་བར་སྤང་བའི་བྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ཡི་གེའི་
ནུམ་བ་ཡིས་སྟོང་བ་ཞིག་ལ་བ་སྤང་ཉིད་ཅེས་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་བའི་བྱིར་
ཏེ་རྟོག་བ་ལ་སྤང་བའི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་བ་དེ་ཉིད་བ་སྤང་གི་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་
མཚུངས་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རྟོག་བ་ལ་མི་གསལ་བར་སྤང་བ་དེ་
ཉིད་སྤྱི་དོན་གཞན་མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བར་ཁས་
སྤངས་ཤིང་། མིག་གི་ཤེས་པའི་ངོར་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ལ་མི་གསལ་བར་མཐོང་བ་
དེ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་གི་སྤང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་བྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།
མིག་ཤེས་ལ་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བ་དང་། མི་གསལ་བར་སྤང་བའི་སྤང་བ་
གཉིས་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ནུམ་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པའང་
ཉིད་པར་དཀའ་ཞིང་འཛོག་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་བ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྤང་ཡུལ་
གསལ་བར་སྤང་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྤང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་ལ། འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་སྤྱི་རྟོག་གི་རྒྱ་མི་རུང་བ་དང་། དེ་མི་སྤྱི་
བ་དང་། རྗོད་བྱེད་སྤྱི་བརྗོད་བྱེད་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་དགོས་བ་མི་འཐད།
དང་པོ་ནི། འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་གིས་མཐོང་བ་མེད་པར་
གནས་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་གིས་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་འཛིན་བ་མེད་
པར་རིགས་བ་ཅན་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁས་སྤངས་ཤིང་། དེ་དོན་ལ་ཡང་དབང་མངོན་
གིས་འཛིན་བ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི། དོན་ལ་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་དེ།
སྤུལ་མ་འདི་ལ་སྤུལ་བྱ་ཡོད་དོ་སྤུལ་བ་དང་། རྩ་ལ་བ་སྤང་ཡོད་དོ་སྤུལ་བའི་རྒྱ་འཕྲོད་

འདྲ་དངོས་པོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཕྲོད་འདྲ་དངོས་པོ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྣལ་
མ་འདི་ལ་སྣམ་བྱའོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་འཇུག་པར་འདོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་རིགས་པ་ཅན་པ་
རང་གིས་རྟོག་པས་བྱས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་གང་
ཞིག །དེས་ཇི་ལྟར་བཏགས་པ་དེ་ལྟར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། རྩ་ལ་བ་སྤང་ཡོད་སྣམ་
པ་ཡང་འཕྲོད་འདྲ་དངོས་པོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་སྤང་
ལ་རྩ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདིག་རྟེན་ན་བརྗོད་ཀྱི། རྩ་ལ་བ་སྤང་ཡོད་ཅེས་འདིག་རྟེན་
བྲགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བ་སྤང་ལ་རྩ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་འདི་ཡང་འཕྲོད་འདྲ་
དངོས་པོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩ་མ་གཏོགས་པའི་བ་
སྤང་གི་ཡན་ལག་ལྷག་མ་རྣམས་དང་། རྟེན་གྱི་རྩ་བར་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པར་བར་མ་ཆོད་དུ་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཀྱང་གྱི་སྣལ་མ་དེ་རྣམས་གྱི་སྣམ་བྱ་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་མཐོང་བས་
འཕྲོད་འདྲ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཡང་དུས་གཅིག་པའི་སྣལ་མ་ལ་
སྣམ་བྱའི་འཕྲོད་འདྲ་དངོས་པོ་བ་སྣལ་མའི་སྣམ་བྱ་ཞེས་པའི་སྤྱི་རྟོག་འཇུག་པའི་རྒྱ་
མིན་པར་ཐལ། སྤང་གྱི་སྣལ་མ་དེ་རྣམས་གྱི་སྣམ་བྱ་འདི་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་སྣལ་
མའི་སྤྱི་རྒྱའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇུག་ལ། སྣམ་བྱའི་སྤྱི་སྤང་གྱི་སྣལ་མ་ཐག་པ་
སོགས་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་འབྲས་བྱར་གྱི་ལིང་པོ་
གཅིག་གི་གནས་སྐབས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གྱི་སྣལ་མ་དེ་གང་
ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། སྣམ་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་དུས་མཉམ་དུ་འདིའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཇི་

སྐར་ཡིན་ཞེ་ན། སྐམ་བྱ་ལ་སྐར་གྱི་སྐལ་མ་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་འཕྲོད་འདྲ་
དངོས་པོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་སྐལ་མའི་སྐར་
འཇུག་པ་ཡི་རྟེན་སྟོན་པ་ན་འགའ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐམ་བྱ་ལ་རྒྱ་སྐལ་མར་སྐྱོ་
བཏགས་པ་འཇལ། སྐལ་མ་གཅིག་ལོགས་སུ་བཀར་བར་བྱས་ལ་འབྲས་བུས་གྱི་སྐལ་
མ་ལ་སྐལ་མ་ཞེས་བའི་སྐམ་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བུས་ན་
སྐལ་མ་ལས་དོན་གཞན་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྐམ་བྱ་མེད་ན། འབྲས་བུས་གྱི་སྐལ་
མ་རེ་རེ་ལ་སྐམ་བྱའི་དངོས་མིང་མི་འཇུག་པར་དེའི་ཚོགས་པ་ལ་དངོས་མིང་འཇུག་
པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྐམ་བྱའི་སྐར་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྐམ་བྱ་དོན་
གཞན་མེད་པར་ཐལ། ཚོགས་པ་ཅན་སྤྱི་བན་གདགས་བྱ་དང་པན་འདོགས་བྱེད་
ཉིད་དམ། སྐལ་མ་རྣམས་ཐག་པ་སོགས་གྱིས་འདུས་བྱས་ནས་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་
མེད་པར་བཞོ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པར་སྤང་བའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་
སྐམ་བྱའི་མིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བྱད་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ཡུང་སྐར་འཇུག་པའི་དཔེ་དང་། བྱད་
ཆོས་དོན་གཞན་དགོས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་བསྟན་པ། དངོས་མིང་
དང་བཏགས་མིང་གི་བྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མིང་འཇུག་པ་ལ་བྱད་ཆོས་
དོན་གཞན་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫོང་འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་སྤྱི་བར་
ཤེས་ཤིང་། འདོད་རྒྱལ་དང་པོར་སྦྱར་བ་ཡི་བརྟེན་སྤྱོད་ལུལ་གང་ཡིན་པའི་དོན་དེ་
ལ་དང་པོའི་མིང་དེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གསལ་བའི་དངོས་པོ་ལས་རྗེས་
ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རིགས་སོགས་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་རྗེས་དཔག་མེད་པར་ཐལ།

མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་དོན་གཞན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མཛོང་བ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབྱུག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལ་ཁང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ལྡོག་པ་རྩལ་ཐ་དད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་པའི་དབྱུག་པ་དང་སྐྱེས་བུ་དོན་གཞན་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཅན་ལས་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། དོན་གཞན་དུས་མཉམ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དོན་གཞན་ལ་རྒྱ་འབྲས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་གྱིས་དབང་གིས་ངེས་པར་སྒྲུ་འཇུག་པ་མིན་པར་ཐལ། ཆིག་དོན་བྱུག་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་། ཁང་བཟང་དུ་མཛོང་དུ་དངར་བ་ལ་ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་བལྟས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བལྟས་ན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྩལ་མི་ཚུམ་པ་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཆིག་དོན་བྱུག་ཏུ་འདུས་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་ཁང་བ་བཟང་པོ་རྩལ་མ་ཡིན་གྱི། རྫོ་ཤིང་སོགས་རྩལ་རིགས་མི་མཐུན་མཉམ་པའི་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁང་བཟང་དེའི་སྤང་བ་དེ་ནི་ཆིག་དོན་བྱུག་གི་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་ཁང་བ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་ལས་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འདུ་བ་དང་བྱེ་བྲག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་ལས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྒྲོའི་རྒྱ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་ཆོག་དོན་དུག་གི་ནང་ནས་རིགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁང་བ་ཡན་གར་བ་
གཅིག་གྱང་ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་གིས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་ཁང་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་གི་སྐྱས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཁང་བཟང་གི་སྤང་
བ་མང་པོ་ལ་ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་དེའི་དངོས་མིང་གི་སྐྱ་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པར་
ཐལ། རིགས་ལ་རིགས་གཉིས་པ་བརྟེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་
སོགས་ལ་ཆེན་པོ་དང་ཚུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་
ཕྱིས་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་ཉི་
བར་བཏགས་པ་ལས་འཇུག་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་ཆེན་པོ་ལ་
ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཉི་བར་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པར་ཐལ། ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་ཆེན་པོ་
གང་ཡིན་པ་དེ་རི་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་དངོས་དང་བྱུང་མེད་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་
ཆེན་པོར་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱུང་ཆོས་དོན་གཞན་ཡོད་
མེད་ཀྱིས་དངོས་བཏགས་ཀྱི་མིང་གི་བྱུང་པར་འབྱེད་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་
དངོས་སུ་འཇུག་པར་མངོན་པར་འདོད་པ་ལ་འང་རྒྱ་དོན་གཞན་ཀྱི་དབང་གིས་མིན་
པ་ཉིད་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོག་དོན་དུག་པོ་རྣམས་ལ་ཆོག་དོན་ཀྱི་སྐྱ་
འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡང་དུག་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཆོག་དོན་གང་ལ་བཟློས་པར་
མཐོང་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཐལ་ཆོས་སྤྲ་མ་ལ། ཏྲགས་རི་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྲགས་པ་ལས་

ཐོག་མར་མིང་དུ་བྱའ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་དེའི་དངོས་མིང་དང་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་
ལ་སོགས་པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དོན་གང་ལ་མིང་དེ་སྐད་བརྗོད་
པའི་མིང་དེ་ཕྱིས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་པལ་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་
བྱེད་ཀྱིས་སྟོང་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་སྐྱ་དངོས་མིང་དང་། བྱ་སྟེན་གྱི་དངོས་སོ་ལ་བྱ་མེད་
ཅེས་དངོས་མེད་ཀྱི་སྐྱ་བཏགས་ནས་སྟོར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གྲགས་པ་ལས་དངོས་
བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱའ་ཀྱང་གྲགས་པ་དངོས་སའི་དབང་གིས་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། འཛིག་
རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་སོ་ཞོ་ནའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བན་ཡི་
ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བན་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྡེ་མ་ལ། ཉགས་
བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱད་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་
མིང་ཐ་དད་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟེབ་སྟོར་མཁན་གྱིས་སྟེབ་སྟོར་གྱི་བྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ། མེ་
ཏོག་སྟེང་འཛིན་ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་དང་། སྐྱ་བས་སྐྱའི་ཆ་གས་འགའ་ཞིག་ལ་
སྐད་ཀྱི་བྱིངས་དང་རྒྱུན་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། དུ་མ་ལ་སྐྱ་གཅིག་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆན་མདོར་བསྟན་པ་དང་།
རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་མ་ལ་སྐྱ་གཅིག་འཇུག་པ་སྤྱི་དོན་
གཞན་གྱི་རྒྱ་མཆན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གིང་གསལ་དུ་མ་སྤྱི་དོན་གཞན་
མེད་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་དངོས་སའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་གཅིག་པ་དེ་འབྲུང་
འཛིན་པའི་སྤྱི་འཛིན་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་ལ། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་དེས་ཀྱང་རང་གི་
རྒྱ་ཡི་དོན་གིང་གསལ་དེ་དག་ལ་རིགས་གཅིག་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འིང་གསལ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དུ་མའང་ཆོས་ཅན།
 རིགས་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འིང་གསལ་རྗེས་ཐ་དད་པ་རང་འཛིན་ཤེས་པས་
 རིགས་ཐ་དད་མིན་པར་རྟོགས་པ་ལ་པན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་སྤྱི་
 འཛིན་ཤེས་པ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འིང་གསལ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམས་ལ་
 རྗེས་སྤྱི་འགྲོ་བའི་སྤྱི་རྗེས་གཞན་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འིང་
 དེའི་འབྲས་བྱ་མེད་པ་དང་བྲལ་བ་འིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་ཁྱེད་རྣམས་ལ་སྤྱན་མོང་
 དུ་རྗེས་སྤྱི་འགྲོ་བ་དེའི་ཕྱིར། འིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འཇུག་པའི་འིང་
 ཞེས་པའི་མཉན་པ་དེ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་གྱི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འིང་གསལ་གྱི་
 དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་
 འིང་གི་བད་སྤྱར་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཅོད་སྤང་དང་། སྤེའི་བརྗོད་བྱ་དོས་གཟུང་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྗོད་
 བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་འིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ན་
 དངོས་པོ་ཁོ་ན་སྤེའི་བརྗོད་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་འིང་དོན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་
 བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་བྱེད་ཀུས་པ་རང་
 མ་ཡིན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རིག་པ་མེད་དེ། སྤེའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་
 པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། འིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་ནི་འིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ལ་དོན་དམ་
 པར་རིག་པ་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་མཐའ་ཅན་དུ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ།
 འིང་སྤྱི་དེའི་བརྗོད་བྱ་འིང་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནི་འིང་རང་
 མཆོན་དེ་ཐོབ་པ་ཡི་མཐར་སྤྱག་པ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འིང་ཞེས་

པའི་མཉན་པ་གཞན་སེལ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བེང་
ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་བེང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་
གྱིས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྟོས། སྤྱ་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་
མཐའ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། སྤྱ་དོན་བརྟེན་བྱར་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཚྭ་སྤང་དུ་སྤྱར་ཏེ།
དེའི་དོན་ནི་བེང་ཞེས་པའི་སྤྱས་བསྟན་པའི་བེང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་དངོས་པོ་
ཡིན་ན་སྤྱི་དེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྷ་ན་བེང་གི་བྱུ་བྲེ་
རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་དེས་བརྟེན་ཅིང་། སྤྱི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་
འགྱུར་བས་དངོས་པོ་ཁོ་ན་བརྟེན་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྷ་ན་སྤང་སྟོ་བཏགས་བརྟེན་
བྱར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་ཚྭ་དཔའི་བསམ་བཤོ། །

ལན་ནི། བེང་སྤྱི་བེང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རེག་ན་དེ་ལྷ་ན་
ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་བྱེ་ནས་བརྟེན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་རྫས་སུ་
འབྲང་བའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་ཆ་ཤས་རེ་རེའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བས་སྤྱས་དངོས་པོ་ཡང་
བསྟན་ལ་སྤྱི་དོན་བརྟེན་བྱར་ཡང་བྱེད་པའོ། །དངོས་པོ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རེག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་རེག་འགྱུར་བ། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པར་
སྤྱབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་ན་དབྱེད་པ་དང་། འདོད་པའི་ཕྱོགས་
བཞག་པ་དང་། སྤྱས་གཞན་སེལ་བརྟེན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་བེང་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བེང་དུ་བྱུ་བ་པར་སྤང་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་
བེང་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁོ་ན་བརྟེན་དོ་ཞེ་ན། བེང་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་

བདག་ཉིད་དག་ལས་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ཤིང་རང་མཚན་པ་གཞན་གྱི་
གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤང་ལུགས་ཤི་རོལ་གྱི་
ཤིང་རང་མཚན་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྟོག་པ་བཞིན་དུ་སྤང་ཡང་ཤི་རོལ་གྱི་ཤིང་གི་
དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྩལ་མིན་ཏེ། རྟོག་པ་འབྱུང་པའི་ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་
གཟུང་རྣམ་ཁོ་ན་བརྟེན་བྱ་ཡིན་མོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཤིང་
ཞེས་པའི་སྤྱི་ལས་ཤིང་གི་དོན་གྱི་ཆ་གང་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ནི་ཁོ་ན་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཤིང་དེ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཤིང་གི་བདེ་བྱེད་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་
བར་ཐལ། ཤིང་སྤྱི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་དེ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཤི་
རོལ་དོན་གྱི་ཆ་ཅི་བརྟེན་ཅེས་འདྲི་བ་དེ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྟོག་པའི་གཞན་སེལ་
བརྟེན་ཅེས་བརྟེན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཤིང་སྤྱི་བརྟེན་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་
པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་བརྟེན་པ་ཅམ་གྱིས་ཅི་ལྟར་ཤི་རོལ་གྱི་དོན་བརྟེན་བྱར་བརྟེན་པ་
ཡིན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཡང་ཤི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་
ལ་མེད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དེས་བཤང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་
རྩལ་སྤྱི་འཛོལ་ཅན་གྱི་ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྤྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤིང་གསལ་
རྣམས་རྩལ་སྤྱི་འཛོལ་ཅན་གྱི་ཤིང་གི་དོན་གོ་བའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཤིང་རང་མཚན་མཐོང་བ་གོམས་པས་སྤྱི་ལ་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་
དེའང་ཆོས་ཅན། ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྩལ་སྤྱི་འཛོལ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ།
ཤིང་གི་སྤྱི་ལས་རྩལ་ཐ་དད་མེད་པར་བྱུང་སྟེ་རྩལ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་འདི་ན། རིགས་མི་མཐུན་
ལས་ལྟོག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཤིང་
སྤྱི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་འཛིན་ཏོག་པའི་སྤྱང་བ་དེ་ཤིང་གི་དངོས་པོར་སྤྱོད་བཏགས་པ་
ཏོགས་པ་ཡིས་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྟོག་པ་ཏོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནི་སྤྱོད་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་
ཡིས་ངེས་པར་སྤྱུལ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་འཛིན་ཏོག་པ་དེ་དག་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་
ལོག་པར་སྤྱང་བ་འདི་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་ཆ་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་
ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཤིང་གི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། ཏགས་མ་གྲུབ་ན་ལྷ་མ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལན་གཞན་སེལ་བའི་
སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཏོག་པ་ལ་ཤིང་མ་
ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤྱང་བ་གཞན་སེལ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་
ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་སྤྱབ་ལ་ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཤིང་འཛིན་ཏོག་པ་ལ་ཤིང་
མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤྱང་བ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤྱང་བ་
ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་སྤྱོད་
ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད། དེ་སྤྱོད་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཡང་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་
རྗེས་སུ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་སྤྱི་ན། དེ་ནི་བརྒྱ་ཁྱིན་མཐོང་བ་ལས་ཀྱང་ངོ་མཆར་
ཆེའོ། །དེ་ལྟར་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱེད་དེ། ཆེའི་སེལ་བ་
དང་། དོན་གྱི་སེལ་བ་བརྗོད་པར་སྤྱབ་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་
གཞན་སེལ་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་གི་བད་སྦྱར་བ་ཡི་

དུས་ནའང་ཤིང་རང་ཉིད་མཐོང་ཞིང་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་སྤར་བསྟན་མ་ཐག་པའི་
དོན་སྒྲོའི་སེལ་བ་དང་། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་ཐ་
སྟོད་གྱི་དུས་སུ་ཡང་དོན་དེ་དག་གོ་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་སེལ་རྗོད་བྱེད་གྱི་སྤྱད་ནི། གཞན་སེལ་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་
བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་གྱི་སྤྱི་གཞན་དངོས་སོ་བ་ལ་རྗོད་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཤིང་
ཞེས་པའི་སྤྱི་ལས་ཤིང་གི་དོན་གོ་བ་ཤིང་ལས་གཞན་དུ་ཤིང་གི་བརྟུ་རྒྱུར་བ་མ་
མཐོང་ཞིང་དེ་ཉིད་ངེས་པ་ལ་བཟོས། ཤིང་གསལ་ལ་ལར་ཤིང་དེའི་བརྟུ་རྒྱུར་བ་
མཐོང་བ་ལ་བཟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། རིགས་མ་སྟན་རིགས་མི་མ་སྟན་
ཀུན་ལ་སྤྱོར་བ་མཐོང་ན་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བས་ཤིང་འབའ་ཞིག་མི་གོ། ཤིང་གསལ་
ལ་སྤྱོར་ལ་མི་མཐོང་ན་ཡང་ཤིང་མི་གོ་བས་ཤིང་གོ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་
བཟོས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ཤིང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་མ་བཟོས་པར་ཤིང་གི་དངོས་
སོ་ལ་བརྟུ་རྒྱུར་བ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་ཤིང་ཡིན་པ་མ་
བཀག་པས་ཤིང་ལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྤྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་དང་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་དེ་
དང་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཚད་མས་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་
པ་དེའི་ཕྱིར། རིགས་སོགས་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་
གྱི་ཤིང་དང་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་དེ་དག་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་བརྟུ་
འབྲེལ་བྱེད་པ་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་དག་མི་སྤྱི་དཔའི་ཕྱིར་དེ་དག་མི་སྤྱི་ན་
ཤིང་གི་སྤྱི་སྤྱིར་བ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྟོག་པ་

ཉིད་ལ་ཤིང་གི་སྐྱ་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐྱ་སྐྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། སྐྱ་
ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྐྱོར་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། རིགས་པ་
གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་
ལ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐྱ་སྐྱོར་རྟོག་པ་དེར་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱིད་ཀྱི་རིགས་ལ་སྐྱ་
ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྐྱོར་པ་ཡི་ཕྱིར། ཁྲུ་བར་ཐལ། སྐྱ་སྐྱོར་རྟོག་པ་
ཡིན་ན། སྐྱར་བརྟུགས་པ་བྲན་པ་ཡི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཕྱིས་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དྲུས་སུ་མཐོང་བའི་
དོན་དང་། བརྟུགས་ཀྱི་མིང་གཉིས་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟེན་བར་བྱེད་པའི་བདག་
ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲུ་བར་ཐལ།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་སྟོན་དྲུས་ཀྱི་སྐྱ་ལ་རྟོག་པ་འཇུག་བཞིན་པའི་སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཡང་མིག་གིས་གཞུགས་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་དེར་ནི་
གསལ་བར་གཞུགས་དེ་ཡི་བརྟུགས་འཛིན། གཞུགས་ཀྱི་བརྟུགས་འཛིན་པ་དེས་བསྐྱེད་
པའི་རྟོག་པའང་མེད་དེ། རྟོག་པ་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སྐྱེས་སུ་གཅིག་གི་རྒྱ་ལ་
ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་བསྐྱེས་ན་སྐྱ་ལ་རྟོག་བཞིན་པའི་
གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་མེད་དེ། ཞེས་སོ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་སྐྱོར་རྟོག་པ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱའི་བརྟུགས་ཀྱི་ཁྱིད་ཀྱི་གཞུང་
ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲུ་བར་ཐལ། གང་ལ་བརྟུགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དེས་པར་འགོད་པའི་
ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རྟོག་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཕྱི་
རོལ་གཞུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་ཡིས་འཇུག་
པར་འགྱུར་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཛོན་སུམ་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་

དགོད་པ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བཤེ། །

དང་པོ་ལ། གཞུགས་འཛིན་ཁྱོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། འདས་པ་བླན་པ་
མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་མཚན་མཐོང་བའི་སྒོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འདིའོ་སྟུམ་པའི་རྟོག་པར་འདོད་ན། གཞུགས་ལ་འདི་
གཞུགས་སོ་ཞེས་མཐོང་བའི་ཆེན་གཞུགས་འཛིན་དེའི་ཁྱོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། དེ་
ཡོད་ན་དེ་གཞུགས་དེ་འཛིན་པའི་སྒོ་འོ་ཞེས་པ་དེས་ཁྱོད་དགོས་པ་ལ། དེ་འབྲེལ་སྒོ་
དུས་དེར་རི་ལྟར་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པ་ནི། གཞུགས་
འཛིན་དེ་ཡི་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བའི་སྒོ་འང་ཡོད་དེ། དེའི་བླན་པ་མཐོང་བའི་བྱིར། ཁྱོད་
བྱེད་དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅི་ལྟར་ཡང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་
པ་ཡིན་པའི་བྱི་གཞུགས་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཁྱོད་བ་ཡིན་ཅོ་ཞེས། ཁྱོད་ཀྱི་
ལུགས་ལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདི་གཞུགས་སོ་སྟུམ་པ་དང་འདི་གཞུགས་
འཛིན་པའོ་སྟུམ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་སྐྱེས་སུ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་དགོས་ན། དེ་
མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར། རིགས་པ་དེས་ནི་གཞུགས་འཛིན་དེ་དང་དུས་མཚུངས་
པའི་རྒྱལ་པར་ཤེས་པ་རྩལ་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་
གཉིས་ཅིག་ཅར་མེད་པས་དེ་འབྲེལ་རིགས་འགོག་བྱས་སུ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་
ལུགས་དེ་ལ་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱོད་བ་དང་། གཞན་ལ་ཡང་དུས་མཉམ་གྱིས་མི་
ཁྱོད་བར་བསྟན་ཏོ། །རང་ལས་བྱིས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་ངོ་ཞེས།
གཞུགས་འཛིན་ཁྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཞུགས་འཛིན་ལ་དམིགས་
པའི་བླན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་དུས་ན་འདས་པའི་གཞུགས་འཛིན་དེ་ལ་

དམིགས་པའི་སྒོ་གང་ཞིག་དྲན་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཅི་
ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲིང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲིང་བའི་
སྒོ་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་གཉིས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་ངོ་བོ་ལས་
ཚུལ་གཅིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ཡུལ་གྱི་དོན་སྤྱི་ཙམ་ལ་རྟོག་པར་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རང་དུས་ན་འདས་པ་སྐད་ཅིག་དུ་མས་ཚོད་པའི་དོན་རིག་མངོན་
སུམ་རང་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་ཚད་མ་ཅིས་འགྲུབ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་
ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡང་འཇམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན། ཉགས་ཙན་རྗེས་དཔག་
ཀྱང་མིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་སྤྱོད་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་དང་བྲལ་བས་
ཉགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྡུ་མ་མ་གྲུབ་ན། རང་དུས་ན་སྐད་
ཅིག་དུ་མས་བར་དུ་ཚོད་པའི་འདས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར་ལ། ཤེས་
པ་རང་དུས་ན་སྒྲིང་བྱེད་མེད་པ་ཡང་ཉམས་སོ། །འདིར་སྤྱོད་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒོས།
མངོན་སུམ་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཙན་ཞེས་བཤད་པ་དུས་མཉམ་ལ་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་
ལྟ་ན། རང་གི་རྒྱ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་ད་ལྟར་བ་
ཡིན་པས་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཙན་དུ་བརྗོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བསྐྱལ་བ་དུ་མ་
འདས་པའི་དངོས་པོ་དྲན་པའི་སྒོ་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཙན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ནི་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཙན་དུ་རྟོགས་སྤྱོད་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནི་
ད་ལྟར་ཡོད་མ་ཐག་ཅིས་བརྗོད་པ་ལྟར་ད་ལྟ་ཡོད་མ་ཐག་པ་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྡུ་
ལོགས་ཚུན་ཚད་ཀྱི་ནམ་པ་ཤར་བ་དགོས་ཀྱི་དེ་པན་ཚད་ཀྱི་ནམ་པ་ཤར་བ་ཚུ་རོལ་

མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གསུམ་སོགས་དུ་ཡང་མི་རུང་ངོ་། །དེས་ན་དོན་རིག་འདས་
པ་ཞེས་པ་རང་དུས་ན་འདས་པ་ཅམ་མིན་གྱི་རང་གི་དངོས་རྒྱའི་དུས་ན་འདས་
པའོ། །སྤར་གྱི་ཐལ་བ་དེ་འདོད་ན། སྤར་ཁོ་བོས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཁྱོང་ངོ་ཞེས་བློ་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་དོན་རིག་འདས་པ་རང་རྒྱད་དང་འབྲེལ་བར་རང་གི་
ཆོད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདོད་ན། ཐ་སྙད་བྱར་མེད་པའི་
རང་རྒྱད་གྱི་སྒོ་ཡིན་ན་རང་ལ་རྟགས་ལས་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་མ་ཐུན་དཔེ་མེད་
པས་མི་འཐད་ཅེས་པའོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། དོན་རིག་འདས་པ་རང་རྒྱད་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་
ཐལ། རང་དུས་ན་ཁྱོང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་འདོད་ན། རང་རྒྱད་ལ་སྒོ་ཡོད་པ་
རྟགས་ལ་བཟོས་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེའི་མ་ཐུན་དཔེ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཉ། ཡོད་ན་རང་རྒྱད་ལ་སྒོ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱངས་པར་འགྱུར་
ངོ་ཞེས་པའོ། །གལ་ཉེ་ཁྱོད་རང་གཟུགས་དེ་ཡི་ནམ་པའི་ངོ་བོར་སྤང་བ་ཅན་གྱི་དེ་མ་
ཐག་པའི་དབང་པོའི་སྒོས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་
བཞིན་དུ་དོན་རིགས་འདས་པ་ཡང་དེ་མ་ཐག་པའི་སྒོ་ཕྱི་མས་འཛིན་ཅིང་ཁྱོང་བར་
འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། དོན་རིག་འདས་པ་ཁྱོང་བྱེད་གྱི་སྒོ་དེ་ཆོས་ཅན། དོན་རིག་འདས་
པའི་སྤྲད་ཅིག་ཐ་མ་མ་གཏོགས་དེའི་སྤར་སོང་བའི་སྒོ་དེ་ནི་དངོས་སུ་འཛིན་ཅིང་
ཁྱོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་གི་ནམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར་འདོད་ན། དེ་དག་
ཁྱོང་བྱེད་མེད་པས་བློ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་སོན་གནས་སོ། །གལ་ཉེ་གཟུགས་
འཛིན་ཁྱོང་བྱེད་རྟག་མེད་ཡིན་ལ། གཟུགས་འཛིན་དེ་ཉིད་རྟག་པའོ་ཞེ་ན། རི་ལྟར་

གཟུགས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཉམས་སྲུང་བྱེད་དེ་རྟོག་
མེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། བརྟ་བར་མི་རྒྱས་པའི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་
བཞིན་དུ་གཞན་གཟུགས་འཛིན་རྣམ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། བརྟ་བར་མི་རྒྱས་པའི་དོན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་བྱུང་བ།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་པར་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་
ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་བར་ཐལ། རྟོག་པ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་ཐལ། རྫོད་བྱེད་སྤྱུ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མཚན་བརྫོད་
པའི་རང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་ལ། རྟོག་པའང་དེ་དང་དོན་གཅིག་པས་སྤྱི་མཚན་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེས་
རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཐམས་
ཅད་དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་མེད་དུ་ཐལ། རྟོག་མེད་དུ་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དེ་
དང་རྟོན་གསུམ་ལས་སྤྱེ་བར་མཚུངས་པའི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་ཐལ།
འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་རྒྱ་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་ལས་འཛོག་དགོས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་མི་རུང་སྟེ། རྟོག་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་
ལ་བཟློས་པ་མེད་པར་བརྟ་བར་ལ་སྤྱོད་ཞིང་སྤྱེ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་
པར་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་སྒྲོ་མ་འཁྲུལ་བ་བརྟ་བར་བཟློས་པ་མེད་པར་གཟུང་དོན་

གྱི་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་
གཟུགས་ནི་རང་གི་བརྟུང་བ་དང་ཚོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དབང་པོའི་སྒོ་དག་ལ་
པན་འདོགས་རྒྱས་པར་འགྱུར་གྱི། བལྟོས་མེད་དུ་མ་ཡིན་པས་དབང་སྒོ་རྟོག་པོའི་ཞེ་
ན། གཟུགས་ཚོས་ཅན། དེ་ན་མ་བྱ་ཡོད་དེ། མ་བྱའི་སྐྱ་གཤམ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་
རྟགས་དེས་རྟགས་ཚོས་གྱི་འབྲེལ་པ་བྲན་པ་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་རང་
གི་བརྟུང་བ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་པན་འདོགས་རྒྱས་པར་འགྱུར་གྱི། རང་འཛིན་དབང་
ཤེས་ལ་དངོས་སུ་མི་པན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་
ངེས་པར་ཁྱོད་རང་གི་བརྟུང་བ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དབང་སྒོ་བྲན་པར་ཐལ་ཞེས་
པ་འགྱུར་འདི་ལྟར་ན་ཆོག་དོན་ལ་མི་འགྲིག་གོ་བྲན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་འདོན་པ་
ལྟར་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྲན་པ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། བརྟུང་བའི་རྟགས་ལས་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བརྟུང་
བྲན་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྒོག་གྱུར་གྱི་མེ་བྲན་པ་བཞིན་
ནོ། །འདོད་ན། ཡུལ་ལ་མངོན་པར་སྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཐབ་པར་ཐལ། བྲན་པ་དེ་ནི་ཡིན་ན་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་སྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་
སྐྱེ་བས་ཐབ་པའི་ཕྱིར། ལྟ་དབང་སྒོའི་འབྲེལ་པའི་འགྱུར་ལྟར་རོ། །

འགྱུར་འདི་ལྟར་ན། དབང་སྒོ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། བརྟུང་བའི་ན་ལས་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་ཤེས་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྟུང་བ་ལ་བལྟོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕ་གྱི་སྐྱས་དེ་ལྟར་མིན་པར་ཐལ། རྟེན་གསུམ་དེ་དང་འབྲེལ་
ཞིང་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཚོས་ཅན། གཟུགས་ཡོད་པ་དེ་ལས་དུས་

གཞན་དུའང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞུགས་ཀྱི་བད་འན་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བའི་
 ཕྱིར། གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ལར་མི་སྐྱེ་
 བ་སྲིད་བར་ཐལ། དེར་ཡིད་གཞུགས་ལས་གཞན་ལ་རྣམ་པར་གཤེད་བ་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར། གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་གཞུགས་དེ་བད་འན་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཀྱི་
 ཅིག་ཅར་དུ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞུགས་ཚོས་ཅན། སྤར་བད་འན་བསྐྱེད་པའི་དུས་ཉིད་ན་
 དབང་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
 སྤྱི་ཐ་དད་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་སྐྱོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་སྐད་ཅིག་
 ཕྱི་མ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་གཞུགས་ཀྱི་བད་
 འན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞུང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེས་
 བ་དེ་ལ་བད་འན་པ་དངོས་རྒྱུར་དོན་ཅི་ཡོད་མེད་པར་ཐལ། བད་བཏགས་པ་མེད་
 པར་བྱད་པར་རང་མཚན་གཞུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་ཐལ།
 བད་འན་དངོས་རྒྱུར་བསྐྱབ་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཇི་ལྟར་བད་བཏགས་པའི་དོན་འཛིན་
 པའི་རྟོག་པར་བྱབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་ལ་བཟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཡན་
 གར་བ་ཙམ་གཞུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི། བྱད་པར་རང་མཚན་
 གཞུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་བཟོས་པར་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། མིག་དང་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་གསུམ་དག་ལ་བརྟེན་
 བས་གཞུགས་འཛིན་མིག་གི་སྒོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབ་པ་དེའི་
 ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སྤྱིར་མཛོན་སུམ་ཙམ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་
 སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་

པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྦྱིར་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་
ཞེས་པ་རང་གི་བསྟུབ་བྱའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྟུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐ་སྟངས་
པའི་མངོན་སུམ་ལ་སྟུག་གི་བར་དུ་བར་མ་ཆད་དུ་བསྟུབས་ནས་སྟོན་པ་སྦྱིའི་ཚུལ་
ཡིན་ལ། འདིར་ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟུབ་བྱར་བྱས་ནས་དེ་སྟུབ་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མཐར་གཏུགས་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟུབ་པའི་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུང་མ་བྱེད་ན། ལྟར་སྒྲུང་གི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་མི་འབྲུབ་པས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་
པ་སྐབས་འདིར་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་
པ་ཡིན་ལ། མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་ནི། དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་ལ་སོགས་པས་
གོང་དུ་འང་སྟུབ་ཟེན་ཅིང་འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འཇུག་རོ། །དངོས་པོ་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱིས་སྟུབ་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མ་ཞིག་ལེགས་པར་གཏན་ལ་མ་ཤེབས་ན།
གཞུང་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྟུབ་པའི་རྩ་
བ་སྟོར་པ་ཡིན་པས་ནུམ་དཔྱོད་དང་ལྟན་པ་ཀུན་གྱིས་ཐོས་པ་དང་སེམས་པའི་
སྐབས་ཀུན་ཏུ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་བསམ་པར་བྱའི། དེ་ལྟ་མིན་ན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་
དུ་སྟུབ་པའི་རིགས་པ་ཀུན་ཅུང་ཟད་རྟོགས་པར་དགའ་བས་འབད་པ་འབྲས་བུ་རྙེད་
བར་འཇུག་བས་སོ། །ཁྱི་རོལ་དོན་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་
གསུམ་ནི་གྲགས་ཆེ་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་མཆོན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་

མོ། །དང་པོ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟོག་བཤམ་ལ་ལུང་
འགལ་སྤང་བ་དང་། རྟོག་པ་དུ་མ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་
པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་
དབང་པོ་བཞིན་དུ་དམིགས་སྒྲིལ་ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་པན་འདོགས་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་འོ་ན།
ཅིའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ལ་རག་ལས་ནས་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ཤེས་ཞེས་ཡུལ་
དེས་ཐ་སྙད་མི་བརྗོད་པར་དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོའི་སྟོན་པ་ཐ་སྙད་བརྗོད་པ་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྟོན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་
དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེས་པར་སྤྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དེ་ལས་རྣམ་
ཤེས་ལྟ་བུ་པོ་དེ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མཐོང་ནས་སྤྱར་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་པོ་དེ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་
གོ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་དག་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
བདག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཇའི་སྤྱེ་ཞེས་པ་བཞིན། དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་
མིང་དུ་སྤྱར་བར་བྱ་བར་འོས་པའང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བ་དེའི་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བ་དེ་དེའི་བྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་གཟུགས་སྤྱོད་གསུང་འདི་ན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་པོ་འདི་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། དབང་
ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྤྱར་བར་བྱ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལས་སྤྱན་མོང་
མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་རྟགས་འདི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་
ཏེ། སྤྱུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཤེས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་ལས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་རྒྱས་པར་ལྟོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱེད་

པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡུལ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་སྦྱར་བར་འོས་པ་དེ་ལོག་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ར་སྤྱ་ལ་དབྱུག་གུའི་སྤྱ་ཞེས་པ་བཞིན། གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ག་
གི་གངས་ངེས་སྟོན་པ་ན། གཞུགས་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ན། ཅི་གཞུགས་དེ་དབང་པོ་
གཞུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ། ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་
སྟམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་བས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གངས་ངེས་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་
ངོ། །དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་ན། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་གོ་བར་
འགྱུར་ངོ་ཞེན། འོན་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་མིག་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ན་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པར་
གོ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ཉིད་བརྗོད་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། ལྷོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་
ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། མདོའི་དགོངས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། མདོ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་ལྡན་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཅན་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རྒྱལ་བསགས་པ་དག་ནི། རྒྱལ་དུ་མ་ཆོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་སྤྱི་ཡིན་པས་སྤྱི་དེ་ལ་དབང་པོའི་སློང་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་རྣམ་པར་རྟོག་
པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱིའི་སློང་གདོན་མི་ཐ་བར་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེས་སུ་འགྲེལ་
བའི་ཕྱིར་ངོ་ཞེན། ལུང་དེས་ཆོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་ཡུལ་དུ་
བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཕན་ཕྱ་མ་དོན་གཞན་དང་། རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་མཛོན་
པར་འགྲེལ་པ་ལས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱལ་ཕན་བྱེད་པར་ཅན་གཞན་གང་
སྤྱི་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱལ་ཕན་དེ་དག་འདུས་པ་ཙམ་ལ་བསགས་པ་ཞེས་བཤད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་དོན་གྱི་རྒྱལ་ཕན་དེ་དག་ལ་བསགས་པ་ཞེས་

སྤྲུལ་སྤྲོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཕྱོད་དེ་དག་རེ་རེ་བས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་
བྱས་པར་རྒྱལ་ཕྱོད་དུ་མ་འདུས་ནས་རང་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉེས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཚོད་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་
ནས་བར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྷ་འདོད་ཀྱི། རྣམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྤྱི་ལྟར་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་
པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེགས་མཐུན་པའི་རྒྱལ་ཕྱོད་གཞན་དག་པན་འདོགས་བྱེད་
དུ་མེད་པར་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་བྱས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཡང་མེད་དེ། རྒྱ་
མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་རེ་རེ་བས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་བྱས་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་ཚོགས་སྤྱི་ལྟར་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་
པ་དེ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་དེས་པར་ཡོད་པ་མིན་པས་
ཚོགས་སྤྱི་ལྟར་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་བྱིར། འདིར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློམ།
རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་ནས་པ་གཏོད་པའི་བྱས་པ་དེས་པར་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པས་དུ་མ་འདུས་ནས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་
མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། རྣམ་གྱི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་
ཀྱི། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་མཚན་ཞེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། རྒྱལ་ཕྱོད་ཀྱི་ནམ་པ་
ལས་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱི་ལྟར་ཡུལ་ཅན་དུ་སྤྲོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉེས་པ་ལ། ཉལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲང་བས་མ་དེས་པ་དང་། ཁྱ་པོའི་སྤྲང་བས་

མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རང་མཚན་གཅིག་ཡིན་ཡང་རྒྱལ་ཐུན་དུ་མ་ཡོད་པས་ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པས་ངེས་ཀྱིས་འཛིན་ལ། རིམ་གྱིས་གཟུང་ཡང་འཛིན་པ་སྤྱར་བས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཉིལ་དང་དབྱིག་ལ་སོགས་པ་རྩལ་ཐ་དང་བ་དུ་མ་ལ་ངེ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྤྱར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དུ་མ་སྒོ་གཅིག་གིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འཛིན་པ་མགྲོགས་པས་ཅིག་ཅར་དུ་གཟུང་བར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་ལན་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་མི་རིགས་པར་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཉིལ་ནམ་མཁའ་ནས་ངེས་པ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ངེ་ལྟར་ངེས་མིན་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་ཞེན་པར་མི་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཛིན་པ་ཆེས་སྤྱར་བའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་སྒོ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་སྤྱར་བ་དང་། གཞན་རིམ་ལྟན་དུ་སྤྱར་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒོ་ནམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡུལ་དུས་སྤྱར་བར་འཛིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་པ་འདི་ནི་དོན་ཀྱན་འཛིན་པ་ལ་ངེས་མིན་ཅིག་ཅར་དུ་ཞེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་འཛིན་པ་ཆེས་སྤྱར་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། ལྷ་ཚོགས་གཅིག་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དུ་མའང་དབང་ཤེས་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་ཅི་ལྟར་ཡང་སྤྱར་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁ་དོག་ལྷ་ཚོགས་དེ་ཡན་

ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པས་ཅིག་ཅར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁ་བོ་དེ་བས་དམ་བཅའ་འདི་ཆེས་ངོ་མཆར་ཆེ་བར་ཐལ། ལག་ལ་བ་
གཞི་མ་ཐུན་དུ་དམ་བཅས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ། དོན་སྣ་ཚོ་གས་ཡིན་པས་
རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ལྷོ་མ་འཁྲལ་བ་ལ་
སྣ་ཚོ་གས་སུ་སྤང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པའོ། །

དང་བོ་ནི། ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་སྣ་ཚོ་གས་ཡིན་པ་དེ་ནི་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་
པའི་རང་བཞིན་མིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་བུའི་གཟུགས་དུ་མ་བཞིན། ཕྱེ་མ་
ལེབ་ཀྱི་ཁ་དོག་ཁ་བོ་སྣ་ཚོ་གས་པ་དེ་ཡང་དོན་སྣ་ཚོ་གས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྲ་
བའོ། །རྟགས་འདི་དུ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བསྟུབ་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གཅིག་
གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་འགོག་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ་དུ་ལ་ཐན་དུ་མ་ཚོ་གས་པ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་
ཁས་མི་ལེན་ན་ཡང་དུ་མའི་ནང་གི་ཡ་གྲུལ་དེ་རྣམས་དང་བདག་མི་གཅིག་ན་དུ་མ་
ཆང་བས་ཀྱང་སྟབ་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་འོ། །

འོ་ན་སྤང་གི་རྟགས་དེ་ལ་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་ཅན་
ཀྱི་རྣམ་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འོ། །དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་
ལག་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཁས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁ་བོའི་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་
སོགས་པ་རིགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྤངས་

བས་དེ་ནམས་དུ་མར་ཚད་མས་བསྐྱབས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་
བཞིན་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། འོར་བུ་དུ་མའི་
ཁ་དོག་སོ་སོར་དབྱེ་རུང་ལ། བྱེ་མ་ལེབ་གྱི་ཁ་བོའི་ཁ་དོག་སོ་སོར་དབྱེ་མི་རུང་ངོ་
ཞེ་ན། དེ་ལྟར་རུང་མི་རུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ལྷོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་ནམ་
བར་དབྱེ་བ་རྒྱས་པ་ནི། བྱེ་མ་ལེབ་གྱི་ཁ་བོའི་ཁ་དོག་དེ་དང་སྐྱམ་བུ་ཁ་བོ་དང་། འོར་
བུ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་དག་ལ་འདར་ཚུངས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། སྐྱམ་བུ་ཁ་བོ་
སོགས་དེ་ལ་ཡན་ལག་གི་གཟུགས་སྡེ་སེར་སོགས་འབའ་ཞིག་ཁ་བོ་དེ་ལྟར་མཐོང་
བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁ་བོ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་བྱེ་མ་ལེབ་གྱི་ཁ་བོ་
ལ་ཡང་ཡན་ལག་གི་སྡེ་སོགས་སྤངས་ཤིང་ཇུས་ཐ་དད་པ་ཡི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁ་
བོ་དོན་གཞན་མཐོང་བ་ངོ་མཚར་ཏེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།
ལྷོ་མ་འབྲུལ་བ་དག་ལས་བཅོས་མའི་ཁ་བོ་གཅིག་ནི་སྤྱི་ཕྱི་རིམ་ལྡན་དུ་དོན་མང་
པོར་སྤང་བ་དང་། བཅོས་མིན་གྱི་ཁ་བོ་གཅིག་ནི་དུས་རིམ་མིན་དུ་དོན་གཅིག་གི་
ནམ་བར་སྤང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གཅིག་དང་དོན་གྱི་ནམ་བ་དུ་མ་ཅན་དུ་
མཚུངས་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབས་ནས་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་
དུ་བྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི་བྱེ་མ་ལེབ་གྱི་ཁ་བོའི་ཁ་དོག་སྡེ་སེར་དཀར་དམར་ལ་
སོགས་པའི་དོན་ནམས་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཆོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་འདྲིན་ལྷོ་
མ་འབྲུལ་བ་ལ་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་བ་གཏད་པའི་སྒྲོ་ནས་ལྷ་ཆོགས་པའི་ངོ་བོའི་ནམ་
བར་སྤང་བའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ལྷོ་མ་འབྲུལ་བས་ལྷ་ཆོགས་སུ་དམིགས་པ་དེ་ཇུས་ཐ་

དད་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩམ་ཐ་དད་ཏུ་བཞག་པ་འདི་ཐབས་གང་གིས་
ཀྲང་འབྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གློ་མ་འབྲུལ་བས་དེ་ལྟར་དམིགས་པས་དེ་ལྟར་མི་
འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་མོ་ཁ་བོ་དང་སྟན་ཁ་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁ་
བོ་ཡོད་པས་དབང་ཤེས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁ་བོར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མོ་
སོགས་གློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་གྱི་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་མིན་
པར་ཐལ། རྩལ་རིགས་མི་མཐུན་ནམས་སྤང་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩམ་ཚུལ་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་རང་གི་གཞུང་དང་འགལ་ལོ། །

དེ་མོའི་སྣ་ཚོགས་པ་ནི། རྩལ་རིགས་མི་མཐུན་སྤང་པའི་ལྷན་པ་དོན་གཞན་
དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྩལ་སྤང་པའི་ལྷན་
པ་དོན་གཞན་གློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་མིན་པར་ཐལ།
དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། སྣ་ཚོགས་མཚན་ཉིད་པ་
ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཡང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁ་བོ་དང་འབྲུབ་པས་ལྷན་པ་ལ་སྣ་
ཚོགས་པའི་ཁ་བོར་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འབྲུབ་ཁ་བོར་ཉེ་བར་
བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་པ་ཁ་བོར་འཛོག་པའང་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། འབྲུ་
ཡུལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩམ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲུ་བའོ་སྤང་རྒྱའི་རྩལ་སྤན་རེ་
རེ་བ་དང་། དེ་སྤང་པའི་ལྷན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྣ་
ཚོགས་དེ་དག་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེམ་པ་བཞེན་དུ་གཟུང་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་ཕྱིས་
བྱུང་པའི་གློ་ཡིས་བསྐྱེས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ།
གློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཙམ་འཛིན་པ་ཅན་དུ་བྱུང་བར་
ཐལ། གློ་གཅིག་གི་ཁྲ་པོ་ཅིག་ཙམ་མཐོང་། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཁྲ་
པོའི་ཁ་དོག་གི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡིད་གྱིས་རྟོག་པའི་དུས་ནའང་། ཁ་དོག་
གཞན་དག་གསལ་བར་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཁྲ་བ་པོ་དེ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཙམ་
སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། སྤར་བ་ཤད་པའི་སྐབས་བྱེད་དེ་དག་མི་འཐད་
པའི་ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ན་ཅིག་ཙམ་དུ་མ་མི་འཛིན་
པ་ལ་གཞོད་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་ཆོགས་སུ་སྤང་བ་ཅན་གྱི་དོན་
རྒྱལ་ལ་གལ་ཏེ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཉིད་མི་རིགས་ན། རེ་ཞིག་ཁྲ་པོ་སྤང་བའི་
དབང་པོའི་གློ་གཅིག་དུ་དེ་ཉིད་སྤྲོ་ཆོགས་སུ་ཅི་ལྟར་སྤང་སྟེ་མི་འཐད་པར་ཐལ་
ལོ། །དོན་ནི། དོན་སྤྲོ་ཆོགས་ཡིན་ན་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་པས་ཁྲ་བ་
སྟེ་སེར་དཀར་དམར་སྤྲོ་ཆོགས་སྤང་བའི་དབང་གློ་ཆོས་ཅན། གཅིག་གི་རང་བཞིན་
དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷ་ཆོགས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་སྤངས་སོ་
སྟུང་དུ་བསམས་སོ། །འདི་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
དབང་གློ་མ་འབྲལ་བའི་རྣམ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་གཅིག་དང་། ལྷ་ཆོགས་གང་
དུ་ཡང་སྤང་བར་མི་འཐད་པས་ཉུགས་མ་བྱུང་གི་ལན་འོག་ནས་འདེབས་ལ། ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་ཁས་སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ཤེས་གྱི་རྣམ་དེ་ཉིད་སྟེ་སེར་
དཀར་དམར་སོགས་གྱི་རྣམ་སུ་སྤང་བས་ཁྲ་བ་པ་མ་བྱུང་བའི་ལན་དེ་མ་ཐག་

འདེབས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ལན་གདབ་པ་དང་། དོན་ཁས་སྒྲངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལན་གདབ་པའོ། །དང་
པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་
དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་མེད་དེ། ཁྱོད་སྤང་བ་ལྟར་
དུ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ། བདེན་པའི་དུ་མར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་
རྟགས་སྤྲུལ་བ་སྤྲུབ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་བདེན་པའི་གཅིག་
ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གྲུབ་ན། དབང་གྲོ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་རོར་རགས་པའི་ཆ་
མེད་མི་སྲིད་པས་རྟུལ་སྤོང་ཆ་མེད་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་ན། རྟུལ་སྤོང་ཆ་མེད་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཆན་རྟུལ་སྤོང་ཆ་མེད་གཉིས་པར་མེད་པར་གོ་ས་སོ་
སོར་ཞོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་ཁས་ལེན་ན། དེ་གཉིས་རེག་པར་ཐལ། གོ་ས་
སོ་སོར་ཞོན་པའི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ལུབ་རྟུལ་དེའི་ངོས་གཅིག་གིས་ཤར་རྟུལ་དེ་ལ་རེག་གམ་བདག་
ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་རེག་དང་སོ་ལྟར་ན། ཆ་མེད་ཉམས་ལ།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། གོ་ས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
ཆ་མེད་མི་སྲིད་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆ་བཅས་ཀྱང་མི་སྲིད་དེ། ཆ་དང་ཆ་སོ་སོར་བྱེ་
ནས་དབྱེད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆ་མེད་ལ་སྤྲུག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཆ་སྤྲུག་པ་
མེད་པར་ཁས་ལེན་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་
པོར་མི་རུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་བདེན་པའི་

གཅིག་ཁེགས་པ་ན། དེ་བསགས་པའི་དུ་མ་ཡང་ཁེགས་སོ། །དེ་ཁེགས་པ་ན། ཇི་ལྟ་
ཇི་ལྟར་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་གྲུབ་མ་
གྲུབ་བསམས་པ་ན། དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་
ཡང་མ་གྲུབ་པས། སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པའི་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བས་
ཁྱབ་སྟེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བདེན་པར་གནས་པའི་
གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །དེ་འབྲེལ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆེགས་
མཁས་པ་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་
འོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
རང་ལུགས་ལ། དབང་པོའི་མདོན་སྤུམ་ལ་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཁས་ལེན་
བཞེད་ནས་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་དག་དབང་
ཤེས་ལ་སྣང་བར་འདོད་པའང། རང་ཉིད་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བར་འདོད་པ་གང་ཡིན་ཡང་
རུང་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཅམ་གཞིར་བཟུང་ནས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པ་འགོག་
པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། བྱི་རོལ་དོན་བཀག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ་དང། དོན་ཁས་སྦངས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་ན་དགག་མི་རུས་
པ་དང། སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་རིགས་པ་དང། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་
ནི། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོབས་སྣང་བ་དེ། སྣང་བ་ལྟར་
བདེན་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྟོབས་ཀྱི་ལྟུང་ལྟུང་། བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོབས་

ཚོགས་སྒྲུབ་བ་དེ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱུ་བ་ནི་
རྩོལ་གྱི་དོན་བྱུ་བ་དགོས་པ་ལས་དེ་མ་བྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྱི་རྩོལ་དོན་གྱི་རྣམ་
པ་རྣམས་སྒྲུབ་བ་ལྟར་བྱུ་བ་པའི་བདག་ཉིད་འདིར་འདོད་རིགས་ན་དེ་ལ་འང་ངས་
དགག་པ་ཅི་ཡང་བྱ་བར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚད་མས་བྱུ་བ་པའི་དོན་དགག་མི་
ལུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་རྩོལ་དོན་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྩིས་གཞན་དགག་པ་
དང་། ཉང་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྩིས་གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཟུང་བྱ་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་བདེན་པར་མ་བྱུ་བ་པར་ཐལ། ཕྱི་རྩོལ་དོན་དེའི་བདག་ཉིད་
རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རྩལ་སྒྲན་མང་པོ་
ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་རགས་པར་སྒྲུབ་བ་
འདི་སྒྲུབ་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་བདེན་པར་ཡོད་ན། རགས་
པའི་ཆ་མེད་བྱུ་བ་དགོས་པ་ལས། རགས་པར་སྒྲུབ་བ་དེའི་བདག་ཉིད་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་
ཆ་མེད་གཅིག་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རྩལ་སྒྲན་མང་པོ་ལ་ཡང་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་
སྒྲུབ་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཡོད་པར་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ད་དུང་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མ་
ཁྲིགས་པར་ཐལ། སྡོ་སེར་སོགས་དབང་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་དུ་སྒྲུབ་བ་འདི་སྤྲུལ་
ཀྱང་དགག་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ན། ཉང་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་
གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མེད་པར་ཐལ། སིམ་གདུང་སོགས་འཛིན་པའི་རོ་བོར་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་འདི་ནང་འཛིན་པ་ཡིན་ཞིང་སྡོ་སེར་སོགས་ཕྱི་རྩོལ་ལྟར་སྒྲུབ་

ཞིང་གནས་པ་འདི་ནི། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩམ་སུ་གྲུར་པའི་གཟུང་བའི་ཆ་གཞན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་པ་ཡི་གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བ་མ་རིག་པས་
བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་
ཤེས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
གཟུང་བ་དོན་གཞན་གཅིག་པོ་དེ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གཉིས་སྟོང་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་སུ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་
སྒྲུང་འབྲུལ་པར་བྱུང་བ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤད་པའི་མདོའི་དོན་དུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་
ལ། ཆོག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་གཉིས་
གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་མ་
ཐད་གཉིས་སྒྲུང་དེ་ཡི་འདར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་“དཔྱུང་’པའི་རིགས་
ཤེས་གྱིས་དབྱུང་བཟོད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་བྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད་དང་།
མཆོན་བྱའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། མཐར་ཐུག་
དཔྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་གྱིས་དཔྱུང་བཟོད་ཅིང་། རིགས་ཤེས་དེ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་
དཔྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། ཐ་སྙད་
པའི་ཆད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག། མཐར་ཐུག་དཔྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་དེ་ལ་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༤་༡ན༡ན། ཐུང་ ཞོལ། ༡༩་༡ན༡ན། སྒྱ། ༡༩་༡ན༡ན། ཟླ། ༡༩་༠ན་༣ན། དཔྱུང་ * དཔྱུང་།

རིགས་ཤེས་སྤྲུལ་སྤོང་བའོ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཅམ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། ཀུན་
བརྟགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་བྱུང་གསུམ་ལས། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དང་
པའི་ཆ་དང་། བྱས་མི་རྟག་ཐ་དང་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་
ལ། གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པ་འབྱུང་པ་རྣམས་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་ལ། ཡོངས་བྱུང་ལ།
འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱུང་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་བྱུང་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་ནི། སྤང་བ་ཤད་པའི་གཉིས་སྤོང་དང་། ཕྱི་མ་ནི། གཉིས་སྤང་དང་བྲལ་
པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམས་སོ། །འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱུང་ནི། གང་ལ་
དམིགས་ནས་གོམས་ན། ཤེས་སྤྱིབ་མཐའ་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པས། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འཕགས་པའི་
ལྟར་ན། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་
པས་ཀྱང་ཤེས་སྤྱིབ་”ཟད་པར་བྱེད་ཀྱས་པར་འགྱུར་འོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡོངས་བྱུང་
ཏུ་བྱས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱོན་མེད་དེ། རྟོག་པས་བརྟགས་པ་མིན་པར་དངོས་
པོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུགས་སུ་བ་ཏུ་ཡོད་པས་རོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་།
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཞལ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མི་རུང་བས་བདེན་པ་གཉིས་
ཀྱི་གངས་ངེས་བྱེད་པའི་ཆེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་གྱི། རོན་དམ་བདེན་པ་མིན་
ནོ། །འོ་ན་རོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པའི་གཉིས་སྤོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་སྤྱིར་ཤེས་

༡ །མ་བྱི། ༡༤༠བཟ། ཟེར །ཞོལ། ༡༤༡བཟ། སྤྱ། ༡༤༢བཟ། ཟ། ༡༤༣བཟ། ཟད * ཟད།

པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཙམ་ཡིན་ནམ་གྱེ་བྲག་རྟོག་པ་དེ་
དང་དེའི་གཟུང་བྱ་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཙམ་ཡིན་ནམ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རང་
གི་གཟུང་བྱ་དང་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡིན།

དང་པོ་ལྟར་ན། ཤེས་པའི་ཡུལ་ཙམ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཤེས་པ་དང་
རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་བྱུབ་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལ་བསྟོས་
མེད་དུ་ཐ་སྟོང་པའི་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གཉིས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སོགས་སུ་མི་རུང་ངོ་། །རིགས་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་ལ། གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་བ་གཉིས་སྒྲང་
གི་དབང་ཤེས་པ་སོགས་པ་རང་གི་གཟུང་བྱ་དང་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་བྱུབ་པ་བྱུབ་
མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཀླན་སོ་བདེ་བྱང་གིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས། དེ་
དག་གིས་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཕྱོགས་དེ་དག་མི་འདོད་མོད་ཀྱི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རང་གི་གཟུང་བྱ་
རྣམས་ཐ་དད་ལྟར་སྒྲང་བ་འདི་ནམ་པར་རྟོག་པས་དབང་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་
འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་སྒྲོ་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྤྱིབ་དང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱིབ་པའི་གཙོ་བོ་ཡང་འདི་
ཡིན་པས་འདི་ཉིད་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་དུ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་མི་རུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནམ་
པར་བཅད་པའི་མེད་པར་དགག་པ་དེ་ཉིད་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་བྱུབ་ཅེས་གང་
བརྗོད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་

མེད་བཞིན་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོཞེན། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་པ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ལྟར་
མངོན་སུམ་ཆད་མར་མི་རུང་བར་ཐལ། མེད་པ་གསལ་སྒྲུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
མ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་སྡོ་སེར་སོགས་དོན་བྱེད་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
འོན་ཆོས་པ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱང་མེད་པ་གསལ་སྒྲུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་དེ་ལ་
སྒྲུང་བའི་ཆོས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུང་བས་དོན་བྱེད་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་གསལ་བར་སྒྲུང་ན་བདག་ཀྱིས་དབང་པོ་བསྐྱད་པ་
སོགས་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྦྱེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། མངོན་
སུམ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྲུལ་རྒྱ་བཞིས་བསྐྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་སྟེ་བདུན་འབྲེལ་
པ་དང་བཅས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་དོ། །

གཞན་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་སྒྲུང་ན་གསལ་བར་སྒྲུང་ངམ། མི་གསལ་བར་སྒྲུང་། དང་པོ་ལྟར་ན། མེད་པ་
གསལ་སྒྲུང་གིས་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་བྱས་ནས་ཆད་མར་མི་འདོད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་
ཉོག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྒྲུང་བའི་
མེད་པར་དགག་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་
ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་ཐལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོཞེན། སྒྲིན་མེད་དེ། ཉོག་པས་བཏགས་ཅམ་མིན་པར་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་དེར་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་
སུམ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རོཞེན། དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་སྟེད་

དད་ཏུ་སྤང་ཞིང་ཞེན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་ཡུལ་ལས་རྩལ་ཐ་དད་ཏུ་སྤང་
 ཞིང་ཞེན་པའི་ཐ་དད་པའི་སྤང་ཞེན་དེ་དག་ཀྱང་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ཅམ་ཏུ་འགྱུར་
 ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་ཏུ་སྤང་ཞིང་ཞེན་པ་དེ་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ཉིད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲུ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྩལ་ཐ་དད་ཏུ་
 གནས་པའི་སྤང་ཞེན་འདི་གཟུང་འཛིན་འདི་རྩལ་ཐ་དད་ཏུ་སྤང་ཞིང་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་
 པ་སྟེ་དེ་ཅམ་ཏུ་ཟད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གཟུང་འདི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་
 བསྐྱུས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་འགོག་པ་ལ་སྒྲོར་བ་ནི། ཅུང་ཟད་སྒྲུར་ཏུ་རུང་
 ཡང་། རང་ཤེས་པ་ལ་བཟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་དང་། གཉིས་ཀ་བཀག་པས་བྱུབ་
 པའི་དོན་ཏུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འགོག་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ། དེ་ཕྱིར་དོན་དང་ཞེས་
 པའི་རྟེན་པ་བཞི་དང་། ཡོངས་གཙུག་ནང་ཡིན་ཞེས་པའི་རྟེན་པ་བཞི་ལ་སོ་སོར་
 སྒྲུར་བ་འགྲིག་སྟེ། རྟེན་པ་དང་པོ་བཞི་རྩོགས་པའི་རྩལ་སྟེ། སྒྲོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་
 སྒྲོས། དེ་ལྟར་ནི་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་མོད་ཀྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 ཉིད་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཅན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 འདི་ལྟར་ནང་གི་རོ་བོ་ཡོངས་གཙུག་ཅེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། མཆོན་ཉིད་བདེན་པ་བས་སྟོང་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། གཟུགས་
 སུ་རུང་བས་གཟུགས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཆེ། མཆོན་པར་བྱ་བ་གཟུགས་དེ་
 གཟུང་བྱ་ལོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྤང་བ་དང་། འདིས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་མཆོན་
 ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེ་འཛིན་བྱེད་སྟེ་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྤང་བའི་གཟུང་
 པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྤང་བ་ལས་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་མཆོན་པའི་ཚུལ་

གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བྱིར། དེས་ན་
མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དང་། མཚན་ཉིད་བདེན་པ་བས་སྟོང་པས་དེ་ལྟར་
བཤད་པ་དེས་ནའི་བྱིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་ཆེ་མཚོན་བྱ་
ལས་སུ་བྱ་བ་གཟུང་བྱའི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ལས་སུ་བྱ་བ་དེ་
འཛོག་པར་བྱེད་པའི་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཚུར་ཆད་པ་ལྟར་སྤང་བ་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྟོ་ཡུལ་དུ་མཚོན་མི་ཤེས་ལ། སྟོ་དེ་ལ་ནི་
གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བས་བྱུང་བས་གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པས་མཚན་ཉིད་བདེན་པ་བས་སྟོང་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །སྟོ་བ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས་
དངོས་རྒྱལ་ཐ་དད་ཅེས་པའི་གཞུང་དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པར་བཤད་པ་ནི།
སེམས་ཙམ་རྣམས་རྒྱན་པ་ལ་དབུ་མ་པར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། གཉིས་སྟོང་གི་
ཤེས་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པར་ལན་དུ་མར་སྒྲུབས་པའི་བྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དུ་མ་སྤངས་པས་སྤང་བོ། འབྲས་བུའི་འབྲུང་ཁུངས་སུ་བྱུར་པས་
ཁམས། སེམས་སེམས་བྱུང་སྟེ་ཞིང་མཆེད་པར་བྱེད་པས་སྟེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་ལ་
སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་
དག་ཀྱང་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་བྱུང་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེ་ཐམས་
ཅད་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་ཡི་བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་པར་ཐལ། བྱ་བྱེད་དེ་འང་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་མིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ཀྱང་མདོ་ལས་མཚན་ཉིད་ནི་

མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་བྱ་བྱེད་དོན་དམ་པར་མ་བྱལ་
པའི་དོན་ནི། རོག་མར་བྱེད་པ་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསུང་པ་ལྟ་བུར་སྒོ་ཡུལ་
དུ་ཤར་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལས་སུ་བྱ་བ་མཆན་བྱེད་པོ་སྤར་མེད་གསུང་པ་ལྟ་བུར་
བྱལ་པར་སྤང་ལ། ལས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་དོན་དམ་པར་བྱལ་ན་བསྐྱེད་བྱ་
སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བྱ་བྱེད་བདེན་པ་བས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཀྱང་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། འབྲུལ་སྤང་སྐྱེ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དོན་དམ་བདེན་
པ་ཐ་མལ་བས་ཀྱང་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཐུབ་པས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་གསུང་བར་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་མེད་ན་རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་དེ་སྤང་གི་སྒོ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དག་གིས་རྒྱུད་བསྐྱེད་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་མི་སྲིད་ན་
ཡང་ཁྱོད་ལ་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རིག་པ་མིན་པའི་གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དུ་མཛོན་པར་ཞེན་པས་བཞག་པའི་བག་
ཆགས་དེ་རང་ཉིད་འཛོག་བྱེད་རི་ལྟ་བུའི་རང་གི་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བསྟོས་ནས་
རྣམ་རིག་དེ་འདྲ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྤྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་མེད་
བཞིན་དུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྩ་མེད་ན་དེ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར་
གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟར་མེད་ན། གཉིས་སྟོང་ཐ་མལ་པ་རྣམས་

ཀྲིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རིག་དགོས་པས་འབད་བ་མེད་པར་གྲོལ་བར་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོཞེན། བ་རོལ་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེན་པའི་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐད་དེ་ཐོང་གི་རྩ་ཉམས་མེད་ན་ཡང་།
ཁྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྲིས་ཀྱང་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐད་དུ་ཞེན་པས་རྒྱུད་བསྐྱད་ཅིང་དེ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་
མ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཇུས་ཐད་དུ་ཞེན་པའི་
བསྐྱད་པ་དག་མེད་ན་བྱིས་པ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དེ་ནི་མེད་པའི་བྱིར། ཙོད་སྟོང་
འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་པས་བཀའ་དང་ཐོར་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་
པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་བྱིར།
ཁྱབ་པ་མེད་ན། བྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོཞེན། འདི་གཉིད་
དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེས་ན་གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཀྱང་། གཏུལ་
བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་ངོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་བཏང་སྟོམས་སུ་མཛད་པ་
ཅན་གྱི་ཐུབ་པ་བཙུག་ལྟར་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་ཀྱང་མ་གཟིགས་
པ་ལྟར་སྤང་ཆེན་གྱི་གཟིགས་སྤངས་ཉིད་མཛད་ནས་བྱི་རོལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལ་
འཇུག་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འདི་ག་
ཉིད་པ་རིལ་ཐོར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་བདག་འཛིན་ལྟོག་པའི་ཐུགས་དགོངས་འབའ་
ཞིག་གིས་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་བྱིར། དེས་ན་བསྐྱན་བཙུག་འདིར་བྱི་རོལ་
དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡང་། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

སྟོན་བཞེད་ལ། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་ཞི་བ་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཕྱ་བ་ལྟ་བུ་ལ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དུ་མི་རུང་བས་དེ་ཐར་ལམ་ལ་བཀྱི་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་
སུ་ཕྱི་རོལ་དོན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆད་མས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་དོན་
སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་གཞིར་བཞག་ནས་མི་རྟག་སྟུག་
བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཅེན། སྟོན་མེད་དེ། ཆད་མས་རྟོགས་
བར་བྱེད་པ་ལ་ཕྱུང་པོ་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་
གྱུར་པའི་ཕྱུང་པོ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་ལ། རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་ཆེན་ཡང་ཚུལ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡིན་པས། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་རང་
ལུགས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཞེན་ཡུལ་
ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ། །ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་གྲུབ་
མཐས་ཁས་ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་བ་དག་ཀྱང་སྤྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
ཆད་མས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཀྱི་སྤྲ་འདི་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་མི་འདོད་
ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པ་བས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་སྤྲ་འདི་མི་རྟག་པའོ་
སྟུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་མི་བཞེད་པས། ཅོད་པ་དེ་ནི་སེལ་བའི་འདུག་ཚུལ་མ་
ཤེས་པའི་ཅོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་གཅིག་
ལ་སྡོ་སེར་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་ཁ་

འཛིན་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ཆོས་ཅན། རང་ལས་རྣམས་གཞན་པའི་སྡོ་སེར་དཀར་
དམར་སོགས་སྤྲུལ་བ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། སྡོ་སེར་དཀར་དམར་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བ་
དེར་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ཁྱེད་གྱི་ཆ་གཅིག་རང་འཛིན་ཤེས་མ་མ་འབྲུལ་བས་
ཡན་གར་དུ་མཐོང་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
ལ་ཆ་འདི་སྡོ་སེར་པོ། །ཆ་གཞན་སེར་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཐོང་བ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་དེ་ཡི་ཆེ་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ཉིད་ཕྱི་
རོལ་གྱི་སྡོ་སེར་སོགས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བ་ལ་དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་དོན་མཐུན་
འབྲུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འབྲུག་པར་འབྱུང་
བ་ཅུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་ལེན་ན་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་སྤང་ཞེས་བྱའོ། །དབང་ཤེས་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྤང་དོ་ཞེས་ཁས་མི་
ཐང་ངོ་། །དེས་ན་སྤང་གྱི་ཆོད་པ་དེ་ལ་དབང་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྤང་
ཆོགས་སྤྲུལ་བ་ཉམས་མ་བྱུང་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་གང་ལ་
ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་སྤང་ཆོགས་སྤྲུལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ལ་
ཇི་ལྟར་སྤང་བ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་རང་རིག་མཛོན་སྤྲུལ་གྱིས་དངོས་སྤྲུལ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཁ་འཛིན་དབང་པོའི་སེམས་ལ་སྡོ་སེར་སོགས་རྣམས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
བའི་རྣམས་ལ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་སྤང་ཆོགས་ཡིན་པས་ཁ་འཛིན་དབང་ཤེས་རྣམས་
དུ་མར་ཐལ་བའི་སྡོ་སེར་མེད་དེ། ཁྱེད་ཁ་འཛིན་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་ཕྱི་
རྣམས་གཅིག་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཤེས་པའི་སྤང་ཆོགས་རྣམས་གཅིག་ལ་འདྲུབ་
ལྟར་རས་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་སྤང་ཆོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་

གཅིག་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོན་ཤེས་པའི་སྣ་ཚོགས་དེ་བཞིན་དུ་རས་ལ་
སོགས་པའི་ཁ་དོག་རྣམས་ཀྱང་ཡ་བྲལ་དུ་རྣམ་དབྱེ་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
དེ་དག་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། སོ་སོར་དབྱེ་བ་ཡན་ལག་ལ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་གི་སྡོ་སོགས་རྣམ་པར་བསལ་བའི་ཆ་ཐ་
དད་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་གྱི་ཁ་ཐོ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དགོས་པ་ལ། མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ན་དབང་ཤེས་གྱིས་རྟུལ་སྒན་
འཛིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲོ་གཅིག་གིས་རྟུལ་སྒན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་
མི་རྒྱས་པས་རིམ་གྱིས་འཛིན་དགོས་པ་ཉ་ཅར་ཐལ་བར་འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། བྱད་པར་
ཅན་དུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་རྟུལ་སྒན་མང་པོ་དག་ཅིག་ཅར་རང་འཛིན་དབང་སྒྲོ་ཡི་
རྒྱར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འགྱུར་ཡང་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཀྱང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དཔེར་ན་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་
དབང་ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནམ། རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྲོད་ཡིན་ལག་ཅན་མེད་
པའི་དབང་པོ་དང་བདག་ཡིད་སྤང་པ་ལས་ཤེས་པ་གཅིག་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར་
རོ། །དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྟུལ་
སྒན་དུ་མ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་དབང་པོའི་སྒྲོ་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྟེན་པ་ལ་
འགལ་བ་མེད་དེ། རང་འཛིན་དབང་པོའི་སྒྲོ་ནི་གང་གི་རྣམ་ལུན་དུ་སྤང་བའི་རྣམ་པ་
དེའི་ལག་རྒྱུས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བར་ཐལ། རང་འབྲའི་རྣམ་
པ་དངོས་སུ་གཏོད་པའི་རྒྱ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ་གཟུང་བའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་

གཞན་ཅིའང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བ་ལང་དེ་ཡན་ལག་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ་
དང་། དངོས་སོ་རྩལ་གཞན་མཐོང་ཡང་སློ་ནམ་པ་གཅིག་པ་ཅན་ཁོ་ནར་ཐལ་བ་དང་།
ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པ་གངས་ཅན་གྱི་ཕྱགས་ལ་ཡང་གྲུབ་པའོ། །དང་སོ་ནི། རི་ལྷར་
རང་གི་ཡན་ལག་དུ་མ་དང་བཅས་ནས་ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་ཅན་བ་ལང་ག་ཟུང་བ་
ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་བར་ཐལ་སྒོག་ཤལ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་མ་མཐོང་བ་མེད་པར། བ་ལང་
འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་
སུ་མ་གྱུར་བའི་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཡོན་ཏན་ཏེ་བྱད་པར་དང་།
གཙོ་སོ་བྱད་པར་གྱི་གཞི་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་དུ་མ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་འདོད་དོ་ནི་
ན་ཡང་། བ་སྒྲང་དེ་ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་རྩོགས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་
མིན་པར་ཐལ། བ་ལང་ན་བས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ན་ན་བ་གཡོ་འགྲུལ་
ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའང་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། སློས་དུ་མ་འཛིན་
པའི་ཆེ་བྱད་གཞི་རྩལ་བྱད་ཆོས་རེ་རེ་བའི་རྩལ་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་
གྱི་བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་མིན་པའི་དོན་དུ་མ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བྱད་གཞི་
བྱད་ཆོས་ཀྱང་རྩལ་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱད་པར་དང་བྱད་པར་ཅན་བརྗོད་པར་
འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བ་ལང་དེ་ཞོག་སོགས་
དུ་མ་དང་ལྡན་པར་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། དོན་དུ་མ་འཛིན་ན་བྱད་
གཞི་བྱད་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་ཐལ། བྱད་ཆོས་ཀྱི་

ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་གཅིག་ཕུ་དེ་ཉིད་གྱིས་
བྱང་གཞི་དེ་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱམ་སྒྲུལ་ལ་སོགས་པའི་རྩལ་གཞན་དང་གཞན་མཐོང་ཡང་སྒྲོ་རྣམ་
པ་གཅིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱམ་སྒྲུལ་རང་གི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་
རྩལ་གཞན་དག་ལས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པ་འཆར་བའི་རྒྱས་པ་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་
པ་རྩལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པར་བྱད་པའང་དུས་དེའི་ཆེ་མ་གཟུང་བའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ་མ་
མ་གྲུབ་ན། གཞན་གྱི་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་གཞན་ཉིད་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་འགལ་ལ། བྱི་མ་མ་
གྲུབ་ན། སྒྲོ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དོན་དུ་མ་མི་འཛིན་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་སྒྲ་རྩལ་
བཟུང་ནས། བྱིས་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་གཟུང་བའི་བྱིར་རིམ་གྱིས་དུ་མ་
རྟགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རིམ་གྱིས་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། རྩལ་
དང་ཡོན་ཏན་འདི་དག་གི་བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཆོལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཡང་དེ་དག་སྒྲོས་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ་ཡང་སྒྲོ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དོན་དུ་
མ་འཛིན་པར་འདོད་དགོས་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲ་སོགས་དེ་ཅམ་ལྟ་བུ་དེ་སྒྲུག་
བཏང་སྟོམས་སོགས་དུ་མ་ཉིད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡོན་ཏན་གསུམ་
པོ་མ་གཟུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཅམ་ལྟ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་
ཅམ་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་གང་ཞིག་བཀོད་པ་ཅན་མ་གཟུང་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་དེའི་
བཀོད་པ་འཛིན་པར་མི་རུང་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་ལྟོག་པ་དུ་མ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མ་

ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་དོན་གཞན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དང་པོའི་ཆོས་ཅན་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུབ་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་མངོན་སུམ་
གིས་བྱུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་མངོན་སུམ་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་སྐྱ་ལྟ་བུ་དེ་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་དང་ཐུན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཆོས་ཅན་སྐྱ་དེ་ནི་
ལྡོག་པ་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མ་ཡིན་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་ལས་ལྡོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མ་ཡིན་པའི་ལོགས་གང་དང་
གང་ལས་ལྡོག་པའི་ལོག་པ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྤྱིའི་ལྡོག་ས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལྡོག་པས་བྱས་པའི་ཐ་དད་
གང་ཞིག་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་
པ་སྣ་ཆོགས་སྤང་བ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པའི་དབང་པོའི་སེམས་མ་
འབྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཆོགས་སུ་སྤང་བ་མིན་ཏེ། གཟུང་དོན་ལས་རེས་འགའ་སྟེ་བ་ཡི་
དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོང་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁེགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དཀར་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་པར་གྱུར་
ཁྱེད་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་
ཡུལ་ཅི་འདྲ་བ་དེ་ནི་སྐྱ་ཡིས་བརྗོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་དང་སྐྱ་
བྱུང་ཤེས་པའི་སྤང་ཚུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་སྟོང་དང་
རྟོག་པ་རྣམས་གཟུང་དོན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཡང་། རྟོན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་
དང་། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་སྣ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་པས་སྤང་ཚུལ་ཐ་དད་པ་དེར་འགྱུར་རོ་

ཞེན། དེ་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་སེམས་མ་འཁྲུལ་བ་ལྷ་མོ་ཐ་དད་པའི་
གཟུང་དོན་ཅན་དེ་སྒྲུབ་ཤེད་གང་ལས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཡང་བདག་རྒྱུན་ཐ་དད་པས་སྤང་ཚུལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དང་
དབང་ཤེས་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་གཞན་དང་གཞན་ལས་སྦྱེས་སུ་རྒྱག་ཀྱང་གསལ་
མི་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་སྤྲོ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་དེ་ནི་རྒྱ་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ལུལ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། སྤང་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་
དོན་ལ་ཕྱིས་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་གཟུང་
དོན་ལས་བ་ལང་ངོ་སྤུས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་ཤེས་པའི་སློ་ནི་སྦྱེ་བ་ལྷོག་པར་རིགས་
པ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་རྟོགས་པ་
མེད་པར་རྫོང་ཤེད་སྒྲ་དང་རྣམ་རྟོག་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བ་ལང་ལ་སོགས་པ་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ། བ་
ལང་ངོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བ་ལང་གི་རིགས་སོགས་བརྫོད་པའི་སྒྲ་དང་། དེའི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྣམ་རྟོག་དག་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་རྟགས་ལས་རིགས་སོགས་དོན་
གཞན་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་སུན་སྤྱང་བ་ཡིན་
ཏེ། རྒྱ་རྟོག་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་
བའི་བ་ལང་གི་བསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་
རིགས་གཅིག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི་སློ་བ་སྦྱེད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་
འདྲའི་རྣམ་རྟོག་གཅིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྫོད་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས་དབང་མངོན་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཁས་སྤངས་པ་ལ། ལུ་སྟེགས་རྩ་བ་མ་ཕྱག་པ་ན་རེ། ཁྱོད་འདོད་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཟིན་ནམ། མ་གཟུང་བ་འཛིན། སྤང་སྤྱོད་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཡིན་ན་བཅད་ཤེས་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཆད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། སྤང་མ་མཐོང་བའི་དོན་རང་མཆོན་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་རང་མཆོན་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན། གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཆོག་དོན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་མཛོད་ལས། སྤྱག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། རྒྱལ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་བསྟན་པར་བསམས་ནས། འདས་པ་ལས་འདས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་མེད་ཅིང་། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ཡིད་མངོན་ཀྱང་དེ་དང་གངས་མཉམ་དུ་སྐད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་ལ། སྡོན་དུ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་སྐྱེ་བ་དེས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱེད་ལ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བཅུ་པ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དགུ་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་སྐྱེ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱབ་པར་བཞེད་པ་དག་ཀྱང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་གྱིས་དོན་བྱེད་མི་བྱས་པ་དེ་འདྲ་བ་སྟེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་བྱངས་མ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་

ཕྱིར་རོ། །མངོན་གྱི་གཞུང་འདིའི་དོན་ཡང་འབྲུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་དུས་ན་
འདས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་བདག་རྒྱུན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་
པས་བྱུང་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཡིད་གྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་རང་གི་བདག་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱ་
བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན་ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་
བྱུང་བ་འདྲ་ཉམས་སོ། །བྱུང་བ་མེད་ན། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་རང་གི་
བདག་རྒྱུན་གྱིས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པར་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱན་མཁན་པོའི་
ལུགས་སུ་བྱས་ནས་དོན་ཉི་ལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་འདིའོ་སྤྲུལ་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བྱང་
པར་འགའ་ཞིག་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་འབྲུག་ཏུ་འདོད་
པ་ལ་པར་ལ་འཕངས་པའི་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ལ་འབྲུག་པར་འགྱུར་ཞིང་།
དེ་དག་ལ་ཆད་མའི་བསལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྐྱར་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་འབའ་ཞིག་འཐད་པར་སེམས་ཏེ། དེ་ལ་རྒྱུན་
གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་དང་། དེ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ཐབས་གཅིག་གི་
དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པའི་
བདག་རྒྱུན་དང་སྟོང་བར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པས་རྣམས་གཅིག་ལ་
ལྟོག་པ་འགའ་བ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་ཐ་མ་དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྐྱད་
ཅིག་གཉིས་པ་ནི། ཡིད་མངོན་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་
རྟོགས་པའི་རྣམས་དེར་ཡིད་མངོན་དུས་གྱི་སྤང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་

གཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་གཞན་དག་གིས་ཡིད་མངོན་མེད་
པར་རྒྱལ་བ་ལ། དེ་དག་གི་དོགས་པ་སྒྲོག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་མདོ་མཛད་པས། ལུང་ལས་
གྲགས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་འདི་ལ་ཆད་མ་གཞན་བཙལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་
ཆད་མ་མེད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྐྱར་
བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་དབང་སྤྲུག་སུ་ཡང་ཆད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་
མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བར་བཞེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དབྱེད་པ་གསུམ་
གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་ཉགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་དགོས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིད་ཆེས་ཇེས་དཔག་གིས་འབྲུབ་པ་ཡིན་
ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མ་སོགས་ཀྱིས་མི་འབྲུབ་བོ། །སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་
གིས་འདི་ལ་ཆད་མ་གཞན་བཙལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་གཞན་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པས་ཀྱང་ཆད་མ་གཅིག་བཞེད་པར་གོ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
དེ་ཤེས་པ་མིན་ན་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་སྟོང་
བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་དགོས་པས་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས། འོ་ན་དེ་སྐད་
སྤྱི་བའི་གང་ཟག་སྟོང་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐར་

ཐུག་པ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དེ་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འཕགས་
བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་གང་ཐག་གི་
བདག་མེད་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུང་བར་
ཐལ། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་དེ་རང་རིག་གིས་ཁྱོད་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཆད་མས་བྱུང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡིད་མངོན་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་མ་བྱུང་ཁྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་གྱིས་ཁྱོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་པུར་དུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉིན་
ཞག་གཅིག་ལ་དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་རྟོག་གངས་ཇི་ཙམ་བརྒྱས་
པའི་གངས་དེ་སྟེད་གིས་བསྐྱས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་མ་ཁྱོད་ན། རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པར་འགལ་ལ། ཁྱོད་ན་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་པུར་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་གིས་
ཁས་སྐྱངས་པས་རང་རྒྱུད་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཁྱོད་ཞེས་པ་ཡང་ཁྱོད་བ་དེ་འདྲ་སྟེས་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུང་བའི་དོན་མིན་ནོ། །འོ་ན་རང་
རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་པ་ཆད་མ་གང་གིས་བྱུང་བ་ཅེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་དབང་
མངོན་སྟེ་བར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་བྱུང་བ་ན། དབང་མངོན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡིད་
མངོན་ངེས་པར་སྟེ་བས་ཁྱབ་པ་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རང་སྟོ་ལྷོག་པུར་དུ་

འགྱུར་ཞེན། སྤྱོད་པ་པ་དག་རང་རྒྱད་ལ་སློ་ཡོད་ཅམ་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་
ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱད་ཀྱི་སློ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་
མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་བརྒྱ་བྱེན་གྱིས་ཀྱང་སྦྱབ་མི་བྱས་སོ། །སོ་སོ་སྤྱེ་བོའི་
རྒྱད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་
གྱིས་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པས། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སོ་སོ་སྤྱེ་བོའི་
མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་
མ་མི་སྤྱིད་པའི། འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱི་ཆད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེན། རང་རྒྱད་ཀྱི་
ཆད་མ་ཡིན་ན་ངེས་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་དགོས་པས། སོ་སོ་སྤྱེ་
བོའི་རྒྱད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་ལ། ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་ན་དེས་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་པའི་དེའི་རྒྱུ་
གསུམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལྷང་ལ་བརྟེན་ནས་དགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་
མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ན། དེས་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཆ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་ཞེས་སྤྱི་བའི་རིགས་པ་མི་
ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དང་པོའི་ལན་དང་། གཉིས་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དེ་ཡི་
གཟུང་དོན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གྱི་དུས་ན་འདས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་

མར་མཚོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུང་དུ་མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ལས་བྱུང་བར་དང་བཅས་
 པ་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་མེན་པའི་
 གཟུང་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྤྱེས་པ་ཅན་གྱི་གཟུགས་
 འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནས། གཞན་དག་སོ་སོ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་
 འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་སྤར་མ་རྟོགས་གསུང་དུ་སྤྱོད་
 པར་བྱེད་པའི་ཆད་མར་རི་ལྟར་ཡང་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་འཕྲེན་བྱེད་ཀྱི་
 ཆད་མ་སྤྱོད་མས་སྤྱོད་འདོགས་གཅོད་པའི་བྱ་བ་སྤྱོད་ཅིན་པ་ཅན་གྱི་ལས་ལ་ནི། སྤྱོད་
 འདོགས་མི་འབྲས་པའི་བྱུང་བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཅོད་པར་མི་བྱེད་པར་རྟོགས་ཅིན་དེ་
 ཉིད་ལ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། དབང་པོ་ཅན་ནས་
 ཞེས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་བཅད་ཤེས་ཡིན་གྱི་
 ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡང་དེ་འབྲས་བར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

འདི་དག་ནི། ཕྱོགས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཁས་སྤངས་ནས་དེ་ལ་
 བཟུང་ཅིན་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པའི་བརྟག་པ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
 སུམ་དེ་བཟུང་ཅིན་འཛིན་ན། ཉེས་པ་བརྗོད་ནས་བཟུང་མ་ཅིན་པའི་དོན་འཛིན་
 བསྐྱབ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཆད་མར་བཞག་པ་ལ་ཡང་
 སྤྱོད་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱི། དུས་ཀྱི་སྤྱང་བའི་མཐར་སྒྲག་པ་ཡིན་ན། ཡིད་མངོན་དང་
 འབྲས་བར་སོ་སྤྱོད་ཆད་མར་མི་རུང་ངོ། །གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་
 ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོའང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་
 འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་དེ་ལ་བསྟོན་ནས་ཀྱང་སྒྲོག་གཉིས་རིམ་
གྱིས་བསྐྱེད་པ་འགལ་བར་ཐལ། རྒྱུན་གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས། གཟུང་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། དེའི་
དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཅན་གྱི་དོན་རིག་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་
ཐལ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་གཟུང་དོན་འཛིན་པ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་ཐིག་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཁྱོད་གྱིས་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་དོན་འཛིན་པས། ལོང་བས་གཟུགས་
མཐོང་བར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་རིགས་མཚུངས་པའི་དབང་མངོན་
དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཡུལ་ངེས་མེད་འཛིན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། དེའི་གཟུང་ཡུལ་དབང་
མངོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོག་ནས་རྒྱུན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། དེ་འཐད་ན་
གཟུང་འཛིན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལས་གཟུང་ཡུལ་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། གཟུང་
ཡུལ་ངེས་པ་ཅན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་དུས་གཅིག་དུ་ཆོག་ནས་པ་ལ་བསྟོན་པ་ཅན་གྱི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཅི་ལྟར་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་དུས་མཉམ་
དུ་ཆོག་ནས་དེ་ཡི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དང་
འབྲས་བུ་བྱེད་པའི་དུས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ནི་རང་

འཛིན་ཤེས་པའི་དུས་ཅན་གྱི་དོན་དག་ཡིན་ལ། དབང་མངོན་ནི་དེའི་སྤར་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཅེ་ན། རྒྱའི་སྤར་ཆོས་ཅན། རྒྱའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་
 རྒྱ་བྱུང་པའི་དུས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་པན་པ་ཉི་བར་མི་སྒྲོར་བར་ཐལ། འབྲས་
 བུ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་
 ཅན། རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་དང་བཅས་ནས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་
 འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྲུ་པར་ཐལ། རྒྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་
 འབྲས་ཀྱི་སྤར་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་རི་ལྟར་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
 ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཡིད་ཀྱི་
 མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ཏེ།
 ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་འཛོག་རྒྱས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཁྲུ་པར་ཐལ། དེགས་པ་ཤེས་པ་ཡིས་དེ་འདྲའི་རྒྱ་ཉིད་ལ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་
 དོན་གྱི་འཛོག་བྱེད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་རྒྱ་དུ་
 མ་ཉིད་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ཏེ། འབྲས་
 བུ་ཡིད་མངོན་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཅིང་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དེའི་
 རོ་བོའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་དེ་ལ་གཟུང་དོན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཟུགས་
 དེས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ། མཚན་ཉིད་བསྐྱུབ་པ་དང་། མཚན་གཞི་
 བསྐྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཟའི་དུས་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་གཞན་

ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སྤྲུལ་ཐོག་གྱེད་པ་ལ་མི་རྟེན་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྤྱི་པའ་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་
མི་བྱེད་པའི་བྱིར། བདེ་སོགས་རང་མཚན་པ་དེ་ལ་དེ་སྤྱིང་རང་རིག་གིས་བརྟེན་
པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་བརྟེན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་སྤྲུལ་ཐོག་གྱེད་
པར་མ་མཐོང་བའི་བྱིར། དེས་ན། བདེ་སོགས་དེ་དག་སྤྱིང་བའི་རང་རིག་མངོན་
སྤྲུལ་ནི་ཆོས་ཅན། བརྟེན་པ་སྤྱིང་རྗེས་སྤྲུལ་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་ཡུལ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། བརྟེན་པ་བསྟོས་པ་མེད་པར་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་པ་དེའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བདེ་སོགས་ནང་གི་བཅས་པོར་འདོད་པ་དགག། བྱིའི་བཅས་པོར་
འདད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། བདེ་སོགས་དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟར་རིག་
པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་རིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་རང་རིག་མིན་ན་
འདིས་གཞན་ཡང་རིག་པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་བྱིར། འོ་ན། བདེ་སོགས་རིག་པར་
ཆོར་བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བདེ་སྤྱིག་དེ་དང་བདག་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་
ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་སྤྱིག་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ། དེ་དག་
ཀྱང་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལྟར་ཆོར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འགའ་ཞིག་ཟེར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་འཁོར་བྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་བྱི་
སྤྱིང་བྱར་བསྐྱབ་པ། དེ་དོན་རིག་ཏུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་པར་སྐྱབ།
སྤྱིང་བྱེད་གཞན་བྱིས་སྤྱིང་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་
མངོན་སྤྲུལ་བྱི་འཁོར་བྱི་བདེ་སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་ཅིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་
པ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་རྒྱ་ལས་གཞན་

མིན་པ་དེ་དང་རྒྱ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་
འབྲ་བ་དེ་དང་། འབྲ་བ་དེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་དངོས་རྒྱ་འབྲ་བ་
དེ་དང་། འབྲ་བ་དེ་མིན་པའི་དངོས་རྒྱས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་།
དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་གཉིས་རྒྱུན་གསུམ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་
ཐལ། གཟུང་དོན་དང་བཅས་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་རྒྱུང་བ་དང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་
བ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུའི་དེ་མ་ཐག་པའི་སེམས་ཡོད་ན་འཁོར་
གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱི་ཡིད་ཀྱང་། དེ་དང་རྒྱུན་གསུམ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚུངས་པ་མ་
བྱུང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་རིག་པར་སྐྱེ་ལ། བདེ་སོགས་
ལ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
དེ་སྐྱེའི། གཞན་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱུན་གསུམ་
དེ་དག་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་། གཙོ་བོ་དབང་ལྷོ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་པན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བར་
མཐོང་གི་ཅིག་ཤོས་དེའི་རྣམ་པ་མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན། བདེ་སྤྱད་གི་ཁྱད་པར་
ཡང་ཐ་དད་དུ་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཁོར་གྱི་ཚོར་
བ་བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཐ་
དད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་ལས་སེམས་གཏོང་ཐ་དད་
དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡིད་ཀྱི་ལྷོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་

ལས། དུལ་གཏན་ལ་མེབས་མ་མེབས་ཀྱི་གསལ་མི་གསལ་དང་། ཐེ་ཆོམ་ཅན་དུ་
འགྱུར་བ་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། གློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཇུག་པ་ལ་སྤྱིར་བྱེད་གཞན་གྱིས་སྤྱིར་བ་
དགག་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་ལ་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདེ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་
སྤྱིས་པའི་དབང་ཤེས་གྱིས་སྤྱིར་བ་མི་འཐད་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་གྱིས་སྤྱིར་བ་
མི་འཐད། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་གྱིས་རང་གི་འཁོར་གྱི་བདེ་
བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིར་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། གཟུགས་དེ་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་
ཐོར་ནས་རང་གི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཉིད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེས་ཅི་ལྟར་
རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་དོན་གང་གཟུང་དོན་དུ་ཉི་
བས་རང་འཛིན་དབང་པོའི་གློ་དང་། བདེ་སོགས་དེ་དག་སྤྱི་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་དབང་ཤེས་དང་། ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་གྱིས་དོན་དང་བདེ་
སོགས་རིམ་གྱིས་འཛིན་གྱི་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་སོགས་དེ་སྤྱིར་བ་ཐོར་
རྒྱལ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་གློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྤྱིར་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་
འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དེས་བར་བཅད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་སྤྱིར་བའི་
དབང་ཤེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐལ། ཅིག་ཤོས་དེས་བར་བཅད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
འཇུག་པ་མཐོགས་པའི་ཕྱིར་བར་མ་ཆད་དུ་སྤྱང་ངོ་ཞེ་ན། གློ་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་བ་ཅིག་
ཤོས་གྱིས་བར་ཆད་པ་མེད་པར་སྤྱང་བ་ཅིས་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇུག་པ་
མཐོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་ཀ་བར་མ་ཆད་དུ་
གློ་མ་འཁྲུལ་ལ་སྤྱང་ན། གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པས་སྤྱིར་བྱེད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་

མི་སྤྱེ་བ་འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ། དབང་ཤེས་གྱིས་དོན་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀ་རིམ་གྱིས་འཛིན་པ་
 མི་འཐད། ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མི་འཐད། བདེ་བ་རྒྱང་བ་འཛིན་པ་མི་འཐད། དོན་
 གཅིག་ཕྱ་འཛིན་ན་བདེ་བ་འཛིན་པར་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་སྤྱོད་བྱེད་
 པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་གྱིས་དོན་དང་གཉིས་ཀ་རིམ་གྱིས་སྤྱོད་འཛིན་ཞེས། དབང་
 པོའི་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་བདེ་བ་གཉིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
 ར་ཤེས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ནང་ཚོས་གྱི་སྤྱེ་མཆེད་གྱིས་བསྐྱུས་ལ།
 དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སེམས་ནི་གཟུགས་ཕྱང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ངེས་པའི་
 ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་གཟུང་
 དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་གྲུབ་པ་
 མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་སོགས་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་དག་
 ལས་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་
 རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་དང་། རང་ལ་ཤར་བའི་གཟུང་ནམ་ཉོགས་པར་
 འདོད་པ་དག་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་དང་བདེ་སོགས་
 གཉིས་གྱིས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཡང་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་རྒྱས་ལ། ཚོགས་པས་ཀྱང་རྒྱས་
 པ་ཡིན་པས་བདེ་སོགས་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པས་བདེ་སོགས་ལ་རྒྱས་པ་མེད་པར་
 མི་འགྲུབ་སྟེ། སྟོན་པོ་མེད་པར་སེར་པོ་ལས་དབང་ཤེས་སྤྱེ་བས་སྟོན་པོ་ལ་རྒྱས་པ་
 མེད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས། སྟོ་སེར་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་དབང་མངོན་གྱིས་
 བདེ་སོགས་འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འགྲུང་བར་ཐལ། ཡུལ་

དེ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟོན་མེད་དུ་ཡང་དབང་མཛོན་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་པན་
འདོགས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདེ་སྤྱད་དེའི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་
རྒྱལ་དོན་ནི་མ་གཟུང་བར་བདེ་སྤྱད་དེ་སྤྱོད་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཀ་ལྟན་ཅིག་ཉིད་དུ་དབང་མཛོན་
གྱིས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་མཛོན་བསྐྱེད་པའི་བདེ་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཅི་ཡང་མེད་
པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདེ་སོགས་དེས་བསྐྱེད་པའི་དབང་སྒྲོང་དེ་ཀྱང་མི་འདོད་
རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་ཡང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་
གིས་ཆོར་བར་ཁས་སྤངས་པས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དོན་ལ་བསྟོན་པ་མེད་པར་ཡང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་མིག་ལ་
སོགས་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ན་གཟུགས་སྤྱ་
སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་རྣམས་བྱེད་མེད་དང་སྤྱེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་བདེ་སྤྱད་
སྤྱབ་པའི་རྒྱུར་མིག་གི་ཤེས་བས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །བྱེད་པར་ཐལ།
ནང་གི་ཡན་ལག་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་མིག་ཤེས་ལ་པན་
འདོགས་རྒྱས་པའི་དོན་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་རྒྱུད་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ན། དབང་
མཛོན་ཆོས་ཅན། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་དོན་དུ་སྤྱོད་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ལས་སྤྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་
གྱི་ཡུལ་དེ་དང་། བདེ་སོགས་དེ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་ལས་དེ་སྤྱོད་གི་སྒྲོན་ས་ཐ་

དད་ཅིག་ཙམ་སྐྱོའོ་ཞེ་ན། དུས་ཅིག་ཙམ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་དོན་
ཡོད་པ་ན། དེ་འཛིན་པའི་བདེ་སྤྱད་དག་ཅིག་ཙམ་སྐྱོང་ཞིང་རིག་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཅིག་ཙམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། དུས་
ཡོད་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྤྱད་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཀྱི་ནང་གི་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་
བསྟོས་ལ་དེ་ཡང་དུས་གཅིག་ཏུ་གཉིས་ཀའི་ཉེར་ལེན་དུ་ཡོད་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་
སོགས་པ་གཅིག་ཙམ་དུ་འབྱུང་ཡང་། ཡིད་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་ནི་དུས་གཅིག་ཏུ་བདེ་
སྤྱད་འགལ་བ་ཡི་ཉེར་ལེན་མིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཙན། མི་ཤེས་པ་བཅས་པོ་ཡི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་པོའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ཡིད་ཤེས་བདེ་སྤྱད་གི་བདག་རྒྱུ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་ཅིག་ཙམ་མི་
འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་རྒྱུ་དེ་ནི་བདག་འབྲས་འགལ་བ་དག་ལ་འདྲ་དུས་
གཅིག་ཏུ་པན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔེར་ན་སྤང་བ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
གཅིག་ཤུས་མཚན་མོ་རྒྱ་བ་ལྷག་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་མི་ཡི་མིག་གི་དབང་
པོའི་ཤེས་པ་དག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། མཐུན་
པའི་བདག་རྒྱུ་སོ་སོར་ཅིག་ཙམ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅས་པ་བཞེན་ནོ། །

གཉིས་པ་དོན་རིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ནི་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མཛོན་སྤྲུལ་གྱི་
འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཆོས་ཙན། དོན་རིག་ཏུ་ཐལ། རང་ཉིད་ལ་འཕོས་ཤིང་གཏང་
པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སྒོ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་རྣམ་
པ་སྤང་བས་དོན་སྐྱོང་བར་མི་འཐད་དེ། དེ་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་ཤེས་པས་དངོས་སུ་སྤྱོད་བཞིན་པར་ཐལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་ན་
དེ་ལ་དོན་སྤྱོད་བར་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྟད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དང་འབྲེལ་
མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་འདི་དག་ནི་
ཆོས་ཅན། དོན་མ་སྤྱོད་ན་དོན་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་
ལས་སྐྱེ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ན་རས་དོན་སྤྱོད་ཞེས་དེ་སྤྱོད་བར་
བཏགས་ནས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པ་དེ་
དག་གི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེས་སྤྱོད་བ་ལ་བཏགས་ནས་དོན་
སྤྱོད་བར་བཤད་པ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དོན་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། གློ་མ་འཁྲལ་བ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱང་བའི་སྒོ་ནས་དོན་ལ་སྒོ་
འདོགས་གཅོད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བདེ་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་བདག་
ཉིད་དུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རིགས་པ་སྤྱ་མས་དགག་པ་དང་། རིགས་པ་གཞན་
ཀྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་པ་འགའ་ཞིག་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ན། དེ་
ཙམ་ལྟའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཉིད་དང་། སེམས་མེད་པའི་བེམ་པོ་དང་། ཤེས་པ་
གཞན་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྒྲ་སྟེ། གངས་ཅན་དེ་ཡི་ལྷགས་ལ་ཡང་
དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྒོ་སོགས་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཅིག་ཅར་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་འཛིན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཉིས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྡོ་སོགས་རྣམ་འགྲུར་གྱི་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། བདེ་སོགས་དང་། སྡོ་སོགས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ཅིག་ཅར་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། སྡོ་སྡོ་དང་བདེ་བ་དེ་ཅི་ལྟར་ཡང་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ཙམ་གྱི་མ་འཁྲུལ་པའི་སེམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེ་སྤྱུག་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་སློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ། སྤང་སེམས་ཞིང་དགའ་བར་སྤང་བ་གོམས་པ་ཡི་ཁྱད་པར་ལས་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་གཏུང་བའི་ཁྱད་པར་དུ་སྤང་བར་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་ཡུལ་གཅིག་སུ་དེར་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མིན་ཡང་སློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སེམས་གཏུང་སོ་སོར་སྤང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གལ་ཏེ། ཆེན་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སློ་ཡང་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲུར་བ་སློའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སོགས་མ་ཡིན་པས་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲུར་བ་མཐོང་བས་དེ་ཙམ་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་ཤེས་པར་མི་འགྲུབ་པས་ངེ་རྒྱད་བཤད་པ་རྣམས་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ད་ནི་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྗེ་སོ་དེ་བདེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཅི་ལྟར་ཡང་ཆོད་མས་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲུར་བའི་བདེ་སོགས་འདི་སློའི་བདག་ཉིད་ཡིན། དེ་མ་གཏོགས་པའི་བདེ་སོགས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དེ་ཙམ་ལྗེ་བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། སློའི་བདེ་བ་དང་གཟུང་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།

རིགས་ཐ་དང་དག་གཟུང་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོཞེ་ན། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱ་ནི་
 ཚོས་ཅན། དེ་ཙམ་ལྟ་བོ་ཀུན་གྱི་འཛིན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། དེ་དག་དང་རིགས་
 ཐ་དང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་གི་ཐ་བ་པའི་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ། འདོད་པ་
 དེས་ནའི་ཕྱིར། རིགས་ཐ་དང་ལ་གཟུང་འཛིན་མི་རུང་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་
 བྱི་ཚོས་ཅན། རིགས་ཐ་དང་ལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མི་རུང་པ་ཡང་བསམ་ཤེ། དེ་ལ་ཡང་
 ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱས་མ་དེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་ལྟ་བུ་
 པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རྫོང་བདེ་བ་དང་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། རིགས་ཐ་
 དང་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་རུང་རོཞེ་ན། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཙམ་ལྟ་དང་རྒྱ་འབྲས་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ཐ་དང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་
 གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

མོ་དང་དེ་ཙམ་ལྟ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་དང་
 འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཉིད་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན་
 གཉིས་ཀ་བེམ་པོར་མཚུངས་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་ནས་པ་འཛོག་གེད་
 དང་བཞག་བྱ་ཡིན་པས་གཟུང་འཛིན་དུ་ཡོད་ལ། དེས་ན་རྒྱ་འབྲས་གྱིང་ཡིན་ནི་ཞེ་
 བ། འོ་ན། སྤྱིས་བྱ་དང་དེ་ཙམ་ལྟ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཙམ་ལྟ་
 འཛིན་པ་དེ་ནི་གཞན་སྤྱིས་བྱ་ལའང་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་ལ་
 བེམ་པོས་བྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །མ་གྲུབ་ན། དེ་ཙམ་ལྟ་འཛིན་པའི་གཞན་རིག་མངོན་
 སུམ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། སེམས་སྤྱུ་ཡུལ་པའི་དོན་བསྐྱུ་བ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་བ་ལྔ་དང་།

བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་དེ་ནི་ཚེས་ཅན། བད་གི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚྱུང་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོགས་ཤིང་། ཚྱུང་བྱེད་དོན་གཞན་ཡང་པ་ཁེགས་པ་དེའི་བྱིར།
དམ་བཅའ་ལྔ་མས་གངས་ཅན་དང་། བྱི་མས་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁེགས་པའི་དོན་
བསྐྱུས་སོ། །དེ་ལྟར་མིན་པར་དེ་ཅམ་ལྔའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྐྱེས་བུས་ཚྱུང་
ན། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་ཚེས་ཅན། བདེ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ཅམ་ལྔ་པོ་དེ་ཡི་
ཡུལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཚྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཅམ་ལྔ་པོ་གང་གི་རྣམ་
པའི་རང་བཞིན་ཚྱུང་ཞིང་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྫོ་ཚྱུང་རྣམས་ཐ་དད་དགག། རྣམས་ཐ་དད་འབྲེས་པས་མ་བྱེད་པའི་
ལན་དགག་པ། སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་
ཅམ་ལྔ་པོ་དེའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚྱུང་བ་ཤེས་རིག་དེས། རྫོ་
བེམ་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱིར་རོལ་དེ་ཅམ་ལྔའི་བདེ་བའི་གཟུགས་བརྟན་དེ་རིག་པ་ལ་
བྱི་རོལ་གྱི་བདེ་སོགས་རིག་གོ་སྦྱུས་དུ་རྫོ་དང་ཚྱུང་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རྫོ་ཚྱུང་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་མངོན་
སུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། རྫོག་གྱུར་དུ་བྲན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཚྱུང་བ་ཤེས་རིག་
འདི་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྫོ་གང་ཡང་
ཚད་མས་མ་མཐོང་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དེ་དང་དེའི་དོན་
ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱུས་སོགས་ཚྱུང་པའི་ཚྱུང་བ་གཅིག་ཉིད་རང་རྒྱུད་
ལ་འབྱུང་བར་འབྱུང་བར་མཐོང་གི་བྱི་རོལ་དང་ཚྱུང་པའི་བར་དུ་རྫོ་རྣམས་གཞན་མ་

མཐོང་བའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། ལུགས་གོང་དམར་འབར་བར་གྱུར་པའི་ཆོ། ལུགས་དང་མེ་
གཉིས་རྩས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་འདྲེས་ནས་མ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྒོ་ཁྱོད་གཉིས་
ཀྱང་འདྲེས་པས་སོ་སོའི་རྒྱལ་པར་གཞན་ལ་འདིའོ་ཞེས་དབྱེར་མེད་པ་ཡིན་གྱི།
རྩས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་འོ་ཞེ་ན། དངོས་སོ་ཀུན་ལ་རྩས་ཐ་དད་དང་། ཐ་དད་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱལ་གཞག་ཉམས་ནས་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། སྒོ་མ་འཁྲུལ་བས་རྩས་གཅིག་
ཏུ་དམིགས་ཀྱང་རྩས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ཀྱང་རྩས་ཐ་དད་འདྲེས་ནས་མ་བྱེད་པ་དེ་
ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིད། དངོས་སོ་རྩས་ཐ་དད་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་གིས་འབྲུབ་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྒོ་མ་འཁྲུལ་བས་རྩས་གཅིག་ཏུ་ཁྱོད་བ་འདི་རྩས་གཅིག་གི་སྐྱབ་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིད། བྱལ་པར་ཐལ། སྒོ་མ་འཁྲུལ་བས་རྩས་ཐ་དད་མེད་པར་ཁྱོད་
བ་རྩས་གཅིག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན། དེ་ལས་རྩས་གཅིག་ཏུ་ཁྱོད་བ་དེ་ལྟར་གང་མིན་
པར་རྩས་ཐ་དད་དུ་ཁྱོད་བ་དེས་རྩས་ཐ་དད་ཅན་དུ་བྱུབ་པའི་བྱིད། རྩས་ཐ་དད་པའི་
རྒྱལ་ཉེན་ཆད་མ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ལྷག་བསྐལ་དང་། དཀར་སོ་སོགས་སྒོ་མ་
འཁྲུལ་བ་ལ་རྩས་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་ཡང་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་བྱིད། རྩས་ཐ་དད་མེད་
པའི་རྒྱལ་ཉེན་ཆད་མ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། སྒོ་དང་ཁྱོད་བ་ནི། སྒོ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་
རྩས་ཐ་དད་མེད་པར་སྒྲུབ་ཡང་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་ནི། སྒོ་ཁྱོད་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་འབྲུབ་ན། ཁྱེད་རང་
སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཁས་སྦྲངས་པ་དང་། དུས་
འགའ་ཞིག་གི་ཆོ། བདེ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལས་གཞན་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་པར་མི་

འདོད་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དུས་གཅིག་གི་ཆོ་བདེ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བྱུང་གཅིག་ཆེས་གསལ་བས་བསྐྱེབས་ནས་ངེས་མ་རྒྱས་ན་ཡང་སེམས་བྱུང་ཐ་དད་
དུ་མའི་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་
རྒྱན་དག་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཐ་དད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན། ཉིན་པར་ཉི་
མའི་འོད་གྱིས་སྐར་མ་ཐེལ་གྱིས་མནན་ནས་མ་མཐོང་ཡང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་
བྱུང་ཡང་ཡིན་ནོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འགར་མ་མཐོང་བས་མེད་
པར་མི་འགྲུབ་པ་ལྟར་སློ་སྤྱོད་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་
དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཆད་མས་
མཐོང་། སློ་སྤྱོད་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་ནས་ཡང་ཆད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཞུང་
འདིས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འབྲེལ་
པ་ཅུང་ཐད་ཀྱང་མེད་ཅིང་རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། སེམས་བྱུང་ནང་
པན་ཚུན་ཀྱང་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པ་གཅིག་སྐྱེས་པའི་
ཆོ། འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགོ་ལྔ་ངེས་པར་སྐྱེ་བས་སྐྱེས་ཏུ་གཅིག་ལ་དུས་
གཅིག་ཏུ་རྟོག་པ་རྣམས་ཐ་དད་བྱག་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་
དུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་རིགས་མ་སྐྱབ་གཉིས་ཅིག་ཅར་
དུ་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། རིགས་མི་མ་སྐྱབ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། རིགས་གཅིག་དང་ཐ་དད། རྣམ་ཤེས་བྱག་ཏུ་ངེས་པའི་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་

མཚུངས་བ་དང་མི་མཚུངས་བ་ལ་བྱེད་དམ། དུལ་འབྲ་བ་དང་མི་འབྲ་བ་ལ་བྱེད།

དང་པོ་ལྟར་ན། དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་བཀག་སྟེ།
ཆད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། རྒྱལ་པར་རྟོག་པ་ཅན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྒྱལ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་བྱུང་། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་
འདོད་པ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། རིགས་པ་ཅན་པས་
འདི་ག་ཟུགས་འཛིན་པའོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་དང་། འདི་ག་ཟུགས་སོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་
དབང་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས། རྟོག་གཉིས་
ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད་པའི་གཞོན་བྱེད་བཀོད་པ་ལྟར་སྤང་དུ་ཐལ། རྟོག་པ་དེ་གཉིས་
ཀྱང་དུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འོག་ནས་རྒྱལ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་
བའི་རྒྱ་མཚན་དུ་རྟོག་པ་རྩས་ཐ་དད་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་མཐོང་གི། ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མ་
མཐོང་བའི་སྐབས་བྱེད་བཀོད་པ་ལྟར་སྤང་དུ་ཐལ་ཁྲོད་ལྟར་ན་དེའི་རྟགས་མི་འབྲུབ་པའི་
ཕྱིར། གཙོ་བོའི་རྒྱལ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྲུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ།
གཙོ་བོ་རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྲུང་བར་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཙོ་འཁོར་གྱི་
རྟོག་པ་རྩས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་ན་མཛོན་སྟུང་གྱིས་དམིགས་སུ་རུང་
དམ་མི་རུང་མི་རུང་ན། གཙོ་བོ་རྟོག་པ་གཅིག་ཁོན་འདུག་ལ། འཁོར་རྟོག་པ་རྩས་ཐ་
དད་དུ་མ་འདུག་གོ་སྟུང་དུ་གང་ལས་ངེས། དམིགས་རུང་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཅམ་ལ་མ་འཆེལ་
བར་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ། རྟོག་པ་རྩས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་སྐབས་མགོའི་གདེངས་
ཀ་ལྟར་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་བསམས་ན་དེ་མ་ཐག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་
ན་སེམས་སེམས་བྱུང་རྩས་གཅིག་པ་དང་གཙོ་བོ་གཅིག་གི་འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་

ཀྱང་རྩམ་གཅིག་ཡིན་ནོ།

སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བྱུང་པར་ནི། ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་
སེམས་ཡིན་ལ། ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་གཞིར་བྱས་ནས་བྱེད་ལས་ལ་
སོགས་པ་ཅི་རིགས་པའི་བྱུང་པར་གྱི་ཆས་བཞག་དགོས་པའི་སྒོའི་ཆ་སེམས་བྱུང་
ངོ། །དེ་ལྟར་དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་བྱུང་པར་
སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པར་དོན་ཙམ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའོ། །དེའི་བྱུང་པར་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་པའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་བཤད་པར་ཙམ་
ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུབ་ནི་བྱེ་བྲག་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཉ། རོ་སོ་ཙམ་དམིགས་གྱི་བྱུང་པར་མ་
དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉ། དཔེར་ན། ཡུལ་
གཟུགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སོ་སོར་རྣམ་
པར་རིག་པ་གཞིར་བྱས་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་བྱུང་ཆོས་སེམས་ཡུལ་ལ་ཕྱོགས་པར་
བྱེད་པའི་ཆ་སེམས་པ་ཡིན་པ་ནས། འདྲིས་པའི་ཡུལ་མི་བརྗེད་པའི་ཆ་དྲན་པ་ཡིན་
པ་སོགས་ཁ་ཅིག་བྱེད་ལས་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པ་དང་། ཁ་ཅིག་འཛིན་སྟངས་གྱི་ཆ་
ནས་བཞག་པ་སོགས་སེམས་བྱུང་གི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་
པོའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་དེ་མ་ཐག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་གྱི་
བྱུང་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་བསྟན་བཅོས་གྱི་ཆིག་ཀྱང་ལོག་པར་བཏོད་ནས།
སྟོན་སོ་མཐོང་བ་ན་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དོན་གྱི་རོ་སོ་དང་། སྟོན་སོ་མ་
ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་སོགས་དོན་གྱི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སྤྲ་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་
པའི་ཆ་སེམས་དང་། བྱི་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་ཆ་སེམས་བྱུང་དུ་བྱེད་པ་དང་།

ཡང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་
པར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱི་སྟོན་པ་རིག་མི་རིག་ལ་འཛོག་པ་སོགས་ནི། ཤིང་
རྩ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་ནུམ་འབྱུང་རྒྱུ། །གཞུང་དག་པ་
ལས། དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་འབྱུང་གི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་མི་
འབྱུང་བའི་བྱིར་རྟོ། །འདི་དག་ནི། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནུམ་འབྱུང་མངོན་སུམ་ལ། སྤྱི་དོན་དང་། ཆིག་དོན་སོ་སོར་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ལ། མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཆན་གཞི་བྱུབ་
བའོ། །དང་པོ་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་སྟོན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་
ནི། སྤྱིར་ལམ་ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་དུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་
བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྟོམས་པས་ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་དེའི་བདག་པོ་ལས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཡང་དག་པའི་དོན་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་མཆོག་གི་
དུས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱི་མའི་ཉིང་
ལེན་ཡིན་ཡང་། བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྷག་མཐོང་བྱི་མའི་བདག་པོའི་རྒྱུ་དུ་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བདག་པོ་
ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་དང་།
འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་

སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱག་བསལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་སྒྲོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་ཚོས་ཅན།
གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བཤམ་ན་མི་རྟག་སོགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཡེ་
ཤེས་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། རྟེན་བརྟེན་གོམས་པའི་རྩོམ་པ་རེ་ངེས་ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་
ཀྱི་སྒྲོ་རིགས་འདྲ་བ་བསྐྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་
རིགས་པས་བསྐྱབ་པར་མཛད་དོ། །སྟོན་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས། རི་
ལྷ་བ་མཐེན་པའི་ཀུན་མཐེན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་
གསུངས་ཀྱང་རི་སྟེད་པ་མཐེན་པའི་ཀུན་མཐེན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པ་མ་གསུངས་ཞེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། རི་སྟེད་པ་ཅམ་མཐེན་པའི་ཀུན་
མཐེན་དང་། དེ་གཉིས་སྐྱབ་ཀྱས་སུ་མཆུངས་ཤིང་དེ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དོན་གྱིས་གོ་
བར་ལེའུ་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་།
རྟོག་བཤམ་གྱི་དོན་བྱེ་བྱག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་
པའི་རྣམ་འབྱོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཤེས་པ་དེ་དག་ཚོས་ཅན། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་
དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་གོང་དུ་
སྒྲོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བཤམ་མ་འཁྲུལ་བའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། རྣམ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མས་བསྟན། །མ་འབྲེས་པ་
ཡི་དོན་ཅམ་མཐོང་། །ཞེས་རྣམ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་དང་མ་འབྲེས་པར་

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྒྱལ་འབྲེལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་བའི་དོན་
འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་དང་། མ་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱལ་
པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་འབྲེལ་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན།
རྟོག་པའི་བྲ་བ་རྒྱལ་པར་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་དཔེ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་། འཇིགས་པ་དང་བྱ་ཤི་བའི་སྤྱ་
དན་གྱིས་བརྒྱལ་ས་བ་དང་། རྒྱན་པོ་མི་བ་སོགས་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་
སྟེ། རྒྱན་དེ་རྒྱལ་ས་གྱིས་བསྐྱད་པ་མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་གོམས་ཡུལ་ཡང་དག་
པ་མ་ཡིན་པ་གསལ་བར་མཐོང་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་
བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རྟོག་བྲལ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། རྒྱལ་པར་རྟོག་པ་དང་ཇེས་
སྤྱ་འབྲེལ་ཞིང་རྟོག་པའི་སྒོ་ཡིན་ན་དོན་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར། མི་ལམ་ན་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་ལམ་
ན་ཡང་འདས་པ་དྲན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གསལ་སྣང་དེ་འདྲའི་དོན་ལྟན་མིན་པར་མི་གསལ་བར་དྲན་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྤྱ་བ་
ན་རེ། ཆད་མས་བྱུང་བའི་དོན་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་ཡང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གི་དོན་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་མི་འཐད་དེ། གོམས་པས་དེ་ལ་ངོ་མོ་
སྣང་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་གོམས་པས་གསལ་སྣང་
འབྱུང་སྟེ། མི་གཙང་བ་དང་། ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་མིན་པའང་
བསྟོམ་པ་ཡི་སྟོབས་གྱིས་སྤྱལ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པའང་རྟོག་མེད་དང་། གསལ་

བར་སྒྲུབ་བ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དང་སྒྲུ་སྒྲོམ་བ་ནི། ལོག་རྟོག་དགག་བའི་རིམ་
བ་ལ་བསྟོས་བའོ། །

གཉིས་བ་ནི། གོམས་བའི་སྒྲོ་ཐམས་ཅད་བསྒྲོམ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བ་ན་ཡུལ་
དེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་བའི་སྒྲོ་འབྲས་བྱར་འབྱུང་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ་མི་རྟག་སོགས་ཡང་
དག་བ་དང་། ཀེང་རུས་སོགས་ཡང་དག་བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གང་དང་གང་ཤིན་ཏུ་
སྒྲོམ་བར་བྱུར་བས་བསྒྲོམ་བ་རྫོགས་བ་ན་གསལ་སྒྲུབ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གོང་དུ་བསྟུན་བ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྒྲར་ལེའུ་གཉིས་བར་བཤད་བའི་བདེན་བཞིའི་
གནས་ལུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་དེ། ཡང་དག་བའི་དོན་གང་ཡིན་
བ་དེ་སྒྲོམ་བའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་ཡང་དག་བའི་དོན་ལ་གསར་དུ་བསྟུན་བ་མེད་བ་
ཅན་གྱི་རྟོག་མེད་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་མི་སྟུག་བ་སྒྲོམ་བའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན།
ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུབ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་བསྐྱད་ཅིང་
བསྟུན་བའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ། རྟོག་བ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། སྒྲའོ་སྒྲུམ་བའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་
བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའོ་དོན་སྒྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བར་
ཐལ། ཤེས་བ་གང་ཡུལ་གང་ལ་བསྟོས་ནས། དེའི་སྒྲུ་སྒྲོ་དང་དོན་སྒྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་
བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་བ་དེ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་རྟོག་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བའི་ཕྱིར། རྟོག་
པལ་གྱི་དོན་ལ། མཐའ་དབྱེད་བ་དང་། ཆོག་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། གང་དག་ཤེས་བ་
གང་ཡིན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན།

སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་དེ་རང་གི་
ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་ཞིང་། རྗེས་དཔག་གྲང་
དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལ་
མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། གཟུང་རྣམ་ཡང་མིན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་གཞན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི་རྟོགས་པར་སྤྲོ་ལ། དང་པོ་
ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་མངོན་
སུམ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་མངོན་སུམ་གང་ཞིག། དེ་གཉིས་ལུལ་
དང་། དུས་དང་ངོ་བོ་གང་ལ་བལྟོས་ཀྱང་། ཁྱབ་མཉམ་གྱུ་བ་སྡེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། རོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག། རེས་པའི་རིགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་
ཅི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་འདི་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། །འདོད་ན། རྟོག་བྲལ་དུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་
པ་ལྟར་ན། ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་ནང་བལྟ་ལ་རང་རིག་མངོན་
སུམ་དང་། ཕྱིར་བལྟ་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན། ཁ་ནང་བལྟའི་ཆ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱིར་བལྟའི་ཆ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན།
དེ་སྐད་སྤྲོ་བར་རིགས་ཀྱི། ཕྱིར་བལྟ་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་བལྟས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲོ་
བར་མི་རིགས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེ་སྐད་མ་སྤྲོས་སོ་ཞེ་ན། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཉམས་
སོ། །ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་ཁ་ཕྱི་ནང་དུ་རིམ་གྱིས་བལྟ་བ་ཡིན་ནམ། ཅིག་ཅར་བལྟ་
བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཁ་ནང་དུ་མི་བལྟ་བའི་ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པའམ།
ཤེས་པ་རྟག་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་། རང་གི་

གཟུང་ནམ་དང་འཛིན་ནམ་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་སྤང་ན་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་རོ། །འཛིན་ནམ་གསལ་བར་སྤང་། གཟུང་ནམ་མི་གསལ་བར་སྤང་ངོ་ཞེ་ན།
རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྦྱངས་པ་
ལ་གཞིན་བྱེད་བྱི་ཟེའི་ཀླུ་པོས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ལུས་སོ། །

ཡང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཚད་མར་འདོད་པ་ཡང་། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ཚེས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་
འཛིན་ནམ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིན་ནམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་ནམ་ཚད་མ། རང་རིག་
འབྲས་བྱ། ཞེས་ཚད་འབྲས་གྱི་ནམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། སེས་པ་ཀུན་གྱི་འཛིན་པའི་ནམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་
ལ། དེ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གྱི་གཟུང་ནམ་ལ་པར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་
ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་སེས་པ་འཛིན་ནམ་ལ་ཚུར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་གལ་སྲིད། འོ་ན།
རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་ནམ་ལ་དེའི་གཟུང་ནམ་གསལ་བར་སྤང་བར་ཐལ། དེ་གཟུང་
ནམ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་
ནམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་ལ་
གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན་ནི་རྟགས་མ་གྲུབ་ལ། དེ་སྟོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། བྲབ་པ་མེད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུང་ནམ་རྟོག་པ་ལ་
མི་གསལ་བར་སྤང་བས། དེ་གསལ་བར་སྤང་བའི་སློ་མི་སྲིད་པ་སུས་ཀྱང་སྦྱབ་མི་

ནུས་སོ། ཁྱོད་རང་ལྟར་ན། རྟོག་པའི་གཟུང་ནུས་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་
སྲིད་ན། དེ་ལེས་པོར་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། སྲིད་ན་དེ་
ཉིད་ལ་གསལ་བར་སྦྱང་བས་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་གཟུང་ནུས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
བའི་ཉེས་བར་ཅིས་ཏེ་མི་འགྱུར། དེས་ན། རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཁས་སྦྱང་
བར་མི་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ནུས་ཆོས་ཅན།
སྤྱོད་ན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་སྤྱོགས་པ་དེ་ཡིན་
པའི་བྱིར། འཛིན་པའི་ནུས་པ་དེ་ལ་ཤེས་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་
ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་མི་འཛིན་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཟུང་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། ཡང་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀའ་ནས་རྟོག་པའི་གཟུང་ནུས་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་རང་སྤྱོད་པའི་འཛིན་ནུས་ཞེས་བསྟན་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེ་ལ་ཁྱོད་
མངོན་སུམ་དུ་སྦྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་གྱི་སྤྱོད་པའི་མ་ཡིན་པར་ཁྱོད་གྱི་རང་
མཆོན་གྱི་ངོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་དེའི་བྱིར། གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྦྱང་ལ། ལྟར་སྦྱང་གི་དབྱེ་བ་དང་། བྱེ་བའི་དགོས་པ་འོ།

དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་སྤྱོགས་སྤང་གིས། ལྟར་སྦྱང་བདུན་དུ་བཤལ་དེ། འཁྱལ་
དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། འབྲས་དང་མངོན་
འདོད་ཅེས་བྱའོ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྦྱང་རབ་རིབ་བཅས། ཞེས་སོ། ཉེ་ལ་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྦྱང་ནུས་པ་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་པའོ། རྟོག་
པ་ལ་བྱུག་སྟེ། སྟོག་རྒྱ་ལ་རྒྱར་འཛིན་ལྟ་བུ་འཁྱལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། རིགས་རྒྱུན་ལ་

རྟོག་པའི་སློབ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང་། རྟགས་འཛིན་པ་རྗེས་དཔག་དང་།
རྟགས་ཅན་འཛིན་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། འདས་པའི་དོན་བློ་བ་
དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའོ། རྟོག་པ་མེད་པ་ནི་གཅིག་སྟེ། རབ་
རིབ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པའོ། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་
ལྟར་སྤང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། རྟེན་
དབང་སོ་བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པ་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་དགོས་པ། རྟོག་
མེད་ལྟར་སྤང་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དགོས་པའོ། །དང་སོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་།
རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་སོ་ནི། འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་
རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་དབང་སོ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་
དབང་སྐྱེས་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་དེར་འབྲུལ་པ་མཐོང་
བས་དེ་ལྟོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུལ་པ་ངེ་ལྟར་མཐོང་ཞེན་རིགས་པ་ཅན་
པས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་དབང་སོ་དང་དོན་སྤང་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་
མ་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ངས་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་སྟོས་ནས་སྒྲ་བ་གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པ་
སོགས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་དབང་དོན་སྤང་པ་སྟོས་ལ། སྟོག་རྒྱ་
ལ་རྒྱར་འཛིན་ལྟ་བུ་དེས་གཙོད་མི་རྒྱས་པར་མཐོང་ནས་འབྲུལ་པ་མེད་པ་སྟོས་
སོ། །རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་དུ་
བརྗོད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་གཉིས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཉིད་དུ་

སྐྱབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་མཛད་པས། རྟོག་པ་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྒར་དུག་ཏུ་བྱེ་བ་ནཱ་འབྲེལ་མཛད་པས་སྡེ་ཆོན་གཉིས་སུ་བསྐྱས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོད་གཞི་དང་མཐུན་དཔེ་
གཉིས་སུ་འདུས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོད་གཞི་རིགས་མི་འབྲ་བ་
གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་ནས། ལྷག་མ་བཞི་ཀ་དེའི་མཐུན་དཔེར་རིགས་གཅིག་པར་
ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བཅའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། རོན་གཞན་ལ་སློ་འདོགས་པའི་
ནཱ་པར་རྟོག་པ་དག་ཆོས་ཅན། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་
རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་རང་མཆོན་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་། དུལ་དུས་ཉེ་བར་
འབྲུག་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དཔེ་རྟོག་པར་བསྟན་པ་ནི། རི་
ལྟར་ཡུལ་གློག་ཏུ་གྱུར་པའི་རོན་ཅན་བྲན་པ་དང་། མངོན་འདོད་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་
པ་བཞི་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། དུལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་རོན་ལ་གཟུང་རོན་གྱི་ཚུལ་
གྱིས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པར་རོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་འཛིན་པ་
བཅའ་བཞུགས་པའི་རང་ཚུལ་ཅན་གྱི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅའ་བཞུགས་ན་རྟོག་པ་
ཡིན་པར་ཐལ་བ་ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དཔེ་དེ་ལྟར་སྤྲིག་རྒྱ་ལ་རྒྱུར་འཛིན་གྱི་
ཤེས་པ་དང་། དུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་པ་དག་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ནི་
ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱབ་བཞད་དུ་ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་ལས་ནི་ཡོངས་སུ་
ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོན་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་ཡུལ་གྱི་བཅའ་བྲན་པ་མེད་

བར་ཁྱོད་སྤྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བད་བྱ་བ་ལ་བསྟོས་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདའི་རྟེན་ཅན་ནི། ལྟོ་ལྟོར་ཞབས་ཞུས་པ་ལ། བུམ་པའོ་
སྤྲུལ་དུ་རྟོག་པ་ངེས་པར་བད་བྱ་བ་ལ་བསྟོས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལྟོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བད་
འཛིན་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི་བད་བྱ་བ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཡུལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། རྟོན་གཞན་ལ་སྟོ་འདོགས་པ་ནི། སྤྱིག་རྒྱ་ལ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱར་སྟོ་འདོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་རྟོག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། འཐད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་། དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་
གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པའོ། རྟོན་པོ་ནི། རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་ལོགས་སུ་སྟོས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བ་བྱུན་པ་ཡིན་
པ་རྣམས་འགྲེལ་འདིར་ནི་བཞེ་བར་བསྟན་པ་རབ་རིབ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཤེས་
པ་དེ་རྟོག་པའི་སྤེ་ཆོན་ལས་དམིགས་ཀྱིས་ལོགས་སུ་བསལ་ནས་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན། མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་མེད་ན། ཀུན་
ལས་བརྟུས་ལས། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྟོར་བ་ཡི། རྟོག་པ་དང་བལ་མངོན་
སུམ་མོ། ཞེས་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྟོ་བ་
དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བཤད་
པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདིར་ནི་བཞེ་བ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་བྱུན་པར་བསྟན་པའི་
རྟོག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ཏེ།
མིང་དང་ཞེས་སོགས་མ་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ལྟག་མར་གོ་བའི་སྟེར་

བཏང་གི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲེལ་བ། ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་མོད་སོ་སོར་
སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། དེ་ལྟར་སྟོས་པས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་
བ་གཉིས་དངོས་སུ་ཤེས་ནས་མ་འབྲེལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་
དགོས་པ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་བྱིར་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་མངོན་སུམ་རྟོག་པར་འདོད་
པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། མིང་དང་རིགས་
སོགས་སྐྱར་བའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་སྦྱིར་བཏང་གི་ཆོག་དེ་
སྟོས་སོ། །དེ་ལ་བྲལ་བ་རྟོག་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ནི། གཞན་དག་དབང་ཤེས་མིང་
སྦྱིར་རྟོག་པ་དང་དོན་སྦྱིར་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དང་། ཡང་ན། མིང་
སོགས་སྦྱིར་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། རིགས་སོགས་སྦྱིར་བ་
གཞན་དག་གི་རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་དགོས་ཞེས་
བསྟན་ཏོ། །རབ་རིབ་བཅས་སྟོས་པས། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྟོས་པ་དེས་ནི། རབ་རིབ་ཀྱིས་
བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་རྒྱུན་
དབང་པོ་ལ་བྱི་ནང་གི་རྒྱུན་གྱིས་ཉེ་བར་གཞོད་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཐམས་
ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་བྱིར། འོ་ན། རབ་རིབ་ཀྱིས་
བསྐྱད་པ་ཅམ་སྟོས་ཤེ་ན། དེ་ལ་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་འབའ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བྱི་ནང་གི་རྒྱུན་གྱིས་ཉེ་བར་
གཞོད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་ལྟོ་ནས་མངོན་

སུམ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོག་ཏྟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་
མཆོན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ལོག་པའི་དཔེར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། གསལ་སྒྲུང་ཅན་
གྱི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་ཏྟག་མེད་ཡིན་པ་དམིགས་གྱིས་བསལ་བའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དང་སྒྲུང་བའི་རིགས་པས་དགག་པ། མ་སྒྲུང་བའི་
རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་སློབ་མ་ཏྟག་བྲལ་མངོན་སུམ་
གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་སུ་བསམ་པ་ཁ་ཅིག་ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་
སོགས་ཏྟག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་བཞད་པའི་ལོག་པའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ།
ལོག་པའི་དཔེར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སློབ་པ། ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲུང་
གི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་། ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཏྟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
ཏོ། །ཏྟག་པ་ནི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མིག་གི་དབུས་ན་རབ་རིབ་གནས་པས་ལྷ་བ་དེ་ཉིད་
བྱར་གཉིས་སུ་རིམ་གྱི་མཐོང་བ་ན། ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པར་སློབ་ཅད་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་ཏོ། །

ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ཡིད་ཤེས་ཏྟག་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་
བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བཞེད་པར་འདོད་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་
ཅོད་སྒྲུབ་མཁན་པོ་ལ་རྩལ་ཐུན་དབང་ཤེས་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་
མིག་གི་དབང་པོ་འདྲ་། ཐོན་པོ་དང་ལྷ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བའི་དབང་སློང་
ཡུལ་དུ་ཐལ། རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཅེས་བྱ་བའི་གཞུང་འདི་དང་འདོད་པ་དེ་དག་འགལ་
བའི་བྱིར། ཀྱན་ལས་བཏུས་གྱི་ཅོད་སྒྲུབ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཅོད་སྒྲུབ་

གཉིས་སྒྲིབ་གི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་ཤེས་པའི་
སྟོང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་དག་ལ་དབྱེད་པ་བྱས་ནས་རྩལ་ཐོན་དབང་
ཤེས་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་
ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པའི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་ཐལ་བ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་
འགྱུར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འབྲེལ་མེད་གྱི་སུན་འབྲིན་དུ་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་
དེས་པས། གལ་ཏེ། ཤེས་པ་གང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡོད་མེད་གྱི་ཇེས་སུ་
འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱ་བ་གཉིས་སྒྲིབ་གི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དབང་
ཤེས་སུ་མཚུངས་པར་ཐལ། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ཡོད་མེད་གྱི་ཇེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་
བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་པོ་འགྱུར་ཇེས་སུ་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཡིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཡང་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་དེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
བ་གཉིས་སྒྲིབ་གི་དབང་ཤེས་འགྱུར་ཡང་ཆོས་ཅན། ཐག་ཁྲ་ལ་སྐྱལ་ལ་སོགས་པར་
འཁྲལ་བ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ན་ཡང་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
དབང་པོའི་བསྐྱེད་པ་ལོག་ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ན་
སྐྱལ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱལ་འཛིན་སྟེ་བ་བཞིན་དུ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
རྒྱ་གཉིས་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་འགའ་ཞིག་གི་ཆོ། ཁྱོད་འཛིན་ཅིང་སྟེ་
བར་ཐལ། རང་གི་ཡུལ་མཐོང་བ་བད་པར་པ་ལ་བཞུགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་

ཡོངས་སུ་གསལ་བར་སྤང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཟླ་གཉིས་སྤང་བའི་ཡིད་ཤེས་
རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པ་དེ། དུལ་གསལ་བར་སྤང་ཡང་རྟོག་
པ་ཡིན་པས་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྟོས་སོ་ཞེ་ན། གཉིད་ལོག་བཤམ་
སད་པ་ན། དུལ་གསལ་བར་སྤང་བ་ཅན་གྱི་སྟོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཡིན་པར་
ཐལ། རྟོག་པ་ལ་གསལ་སྤང་མི་སྲིད་པར་སྐྱབ་ཟེན་པ་དེའི་བྱིར། འདས་པ་བྱུང་བའི་
སྟོ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་གཉི་གར་ཡང་དུལ་གསལ་བར་
སྤང་བ་དེ་ལྟ་མིན་པར་མི་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟླ་བ་གཉིས་
སྤང་གི་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཡིན་ན་ཡང་། ཆད་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་རབ་རིབ་བཅས་
ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་རང་དུལ་ལ་བསྐྱབ་
བསྐྱུན་པའི་བྱིར་དམིགས་བསལ་དང་བཅས་པའི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གཉིས་སུ་
བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་
རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཟད་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་བ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དེའི་
དོན་དུ་འང་གཉིས་སུ་བཤད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ།
སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ཆད་འབྲས་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་
པ་དང་། གཞན་དག་གི་འདོད་པ་དགོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སྤར་མངོན་སུམ་ལེའུ་ཆ་ཤས་ཆད་མ་བྱུབ་པར། སྤྱིར་ཆད་མ་ཞེས་པ་ཆད་མས་

ཆོད་པ་དང་། མཆོད་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ལ་ཆོད་མ་ཞེས་བྱ་ལ།
 ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སྒྲུང་དོར་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་ཞུགས་པས་
 མི་འདོད་པའི་དོན་སྤངས་ནས། འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ལ་མཛད་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་
 སྐྱབ་ཚུལ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པར་ལེགས་པ་
 ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟམས་ནས། ལེའུ་དེར་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་ཟེན་ལ། བསྟན་
 བཅོས་འདི་ཡི་མགོ་མཐུག་ཀྱང་ཏུ་ཆོད་མ་གཏན་ལ་པབ་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་དེ་
 ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་ཆོད་མས་མཆོད་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སྟོན་
 ཏུ་འགྲོ་དགོས་པས། དེ་ནི། འདོད་དོན་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པར་རང་རང་གི་
 གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་
 བྱ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་གོང་དུ་བསྟན་ཟེན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་། ཆོད་འབྲས་ལ་
 ལོག་པར་རྟོག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་བཞེད་ནས་མཛད་པས། འདིར་དབང་པོའི་མངོན་
 སུམ་གྱི་ཆོད་འབྲས་གཙོ་བོར་སྟོན་ལ། དེ་གང་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་། དབང་པོའི་
 མངོན་སུམ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོད་མ་འདིའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ།
 གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ནི་ཆོད་མ་ལ་རག་ལས་པ་རིགས་པ་སྐྱ་བ་ཀྱང་གྱི་ལུགས་ཡིན་
 ལ། ཆོད་མ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་དག་ནི། དབང་དོན་སྤང་ཅིང་འབྲེལ་པ་ཆོད་
 མའི་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །སྟོད་པ་པ་དག་ནི། དང་པོར་དོན་ལ་བཟུང་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་
 མེད་པ་ཉིད་ཆོད་མའི་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །རིག་པ་ཅན་པ་ན་ལེ། སྤྱི་སོགས་བྱུང་པར་གྱི་
 ཆོས་འཛིན་པ་ཆོད་མ་དང་། བྱུང་པར་ཅན་ཇས་འཛིན་པ་འབྲས་བུའི་ཞེས་ཟེར་

ཏོ། །ཟངས་ཅན་པ་ནི། རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་འབྲུག་པ་ཆད་མ་དང་། གྲེ་གག་
སྤྱོད་པ་ཉེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁའ་པོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་སྦྲངས་པའི་
རྣམ་གཞག་དང་། དོན་ཁས་མ་སྦྲངས་ཤིང་། རྣམ་པ་རྩས་བྱུང་མ་བཀག་པའི་རྣམ་
གཞག་དང་དེ་ཡང་བཀག་ནས་རྣམ་པ་རྩུན་པའི་རྣམ་གཞག་གསུམ་མཛད་པ། སྤྱི་མ་
གཉིས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཕྱི་མ་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མཛད་པར་
བཞེད་པ་ནི། དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་
ཡང་བྱུང་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སྤྱི་ཡང་མེད་དེ།
རང་ལུགས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་བཀག་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་འཛོག་པ་ནི།
རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་སྤྱི་ཚར་སྤྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་
ཁས་སྦྲངས་ན། རང་ཉིད་འདོད་པའི་དོན་དམ་དེ་བཞག་པ་མ་བདེ་བར་གཞན་གྱིས་
གཞོད་པ་བཞེད་པའི་སློན་ནས་བདེན་གཉིས་ལ་འགལ་བ་མང་བ་སྲིད་ཀྱི། རང་ལུགས་
ཀྱི་དོན་དམ་འཇལ་པའི་ཆད་མ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་འཇལ་པའི་ཆད་མ་གཉིས་གཅིག་གི་
ཡུལ་ཅིག་ཤོས་གྱིས་སྤྱན་འབྲེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། དང་པོ་ཉིད་ནས་བྱུང་མཐའ་འཆང་
པའི་མཁས་པའི་སྤྱི་བོ་སྤྱི་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །ཐ་སྙད་དུ་བྱུང་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་
པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ། དོན་བྱེད་རུས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་འབྱུང་
མེད་ཡོངས་བྱུང་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་བྱུང་པ་ཞིག་གམ། འོན་
ཏེ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟར་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་
བྱེད་རུས་སྟོང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱི་མ་དུ་མ་

གཟུང་ཞིག །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཁས་ཁྲམས་པ་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། འབྲས་
བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། བདེན་སྟོང་གཞི་མ་ཐུན་དུ་སྤྱད་པ་རྣམ་རིག་པའི་
ལུགས་སུ་འདོད་པས་ནི། ཁོ་པོས་ནི། དབུ་མེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་མི་ཤེས་སོ་
ཞེས་གསལ་བར་བསྒྲགས་སོ། །དེས་ན། སྟོབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས་ཕྱི་རོལ་དོན་
གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡང་། སྤར་བ་ཤད་པ་དང་འབྲས་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡང་། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མདོ་སྡེ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྦྱ་བ་དང་། གཟུང་རྣམ་
གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བཅས་པ་འབྲས་རྟོགས་གཉིས་
པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བཟུང་ནས། རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྦྱ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་གཞལ་བུར་བྱས་ནས། གཟུང་རྣམ་ཆད་མ་ལ་མ་དབྱེད་པའི་ཆེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ། དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱེད་ཅིང་། དེ་འབྲས་རྟོགས་
གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་ཁ་
ཅིག་སྦྱ་ཞིང་། ཡང་ཁ་ཅིག་རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྦྱ་བ། དེ་དག་
གིས་ནི་ཆད་མ་དང་། །ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ལེགས་པར་བཀག་རིགས་པ་སྦྱ་བའི་
དཔོངས་པའང་དོར། །རང་ཉིད་མི་ཤེས་གསལ་བར་བསྒྲགས་ཞེས་སོ། །སྡོ་སེར་
སོགས་འཇལ་བའི་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་ཆད་མ། རྣམ་འབྱོར་སྟོན་པ་བསམ་ཁས་
ལེན་ནས། མི་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྡོ་སེར་སོགས་གཞལ་བུར་བྱས་ནས། དེ་ལ་
གསར་དུ་མི་སྦྱ་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མ་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ། འབྲས་བུར་བྱས་
པའི་རྣམ་གཞག་འདི། འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་མོད། མདོ་སྡེ་བ་ཁོ་
ནའི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན། རྣམ་འབྱོར་སྟོན་པ་བསམ་དེ་

འདྲ་བའི་དབང་མངོན་ཁས་ལེན་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་མི་ལེན་བ་ཡང་མི་འཐད་
དེ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཚད་མར་རྣམ་རིག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པ།
ཚད་མ་རྣམ་རིག་སོགས་སུ་རིགས་བ་སྤྱོད་བས་གསལ་བར་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་རོ། །བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་མིན་ན། ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་
ཤེས་ལྟར་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་
ཅོད་སྤྱོད་ལ་བརྟག་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་
འབྱུང་བ་དང་། མ་འབྱུང་བའི་སུན་འབྱེན་གཉིས་བརྗོད་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་
ཞིང་། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྤྱིར་བཏང་། དམིགས་བསལ་སོགས་
རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟམས་པར་རང་ལུགས་
གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་རྣམ་རིག་པས་དབང་མངོན་ཁས་ལེན་ན། ཡིད་མངོན་ཀྱང་ཁས་
ལེན་དུ་མི་རུང་བས་སོ་སོ་སྤྱོད་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་
ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། མི་རིགས་བ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ་རེ་ཤིག་བཞག་
གོ། །འབྲས་རྟོགས་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱེད་པས་མདོ་སྟེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་
སོ་ཞེ་ན། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་བ་མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ཡིན་
ཡང་། གཟུགས་ཅན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་དབང་མངོན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་བྱ་རོག་གིས་ཐོས་པ་ནི་མེད་དོ། །

ཡང་མདོ་སྟེ་པས། གཟུང་རྣམ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཁས་
ལེན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་ལ། ཁས་ལེན་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་

དང་། འདྲིན་རྒྱུ་མཆོད་མར་བྱེད་པའི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞག་རྒྱུ་རིག་པ་ཁོ་
 བའི་ལུགས་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འབྲས་ཏྲགས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མ་དབྱད་
 པ་ན་བྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དབྱད་ན། རང་རིག་འབྲས་བྱར་འདོད་པ་ཡང་།
 བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ཡང་འོངས་
 པ་ཡིན་པས། ལན་ཡང་སྒྲུབ་བཤད་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་འབྲའི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་
 ལུགས་དེ་མདོ་སྤེལ་པའི་རང་ལུགས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
 རིགས་པས་ལེགས་པར་དབྱད་ནས་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཀྱི་གཞལ་བྱ་བྱི་རོལ་ཀྱི་
 དོན་འགོག་པ་དང་། །བྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱད་མི་
 བཟོད་དུ་འདོད་པའི་མདོ་སྤེལ་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འབྲ་རྒྱུ་རིག་པའི་
 ལུགས་སུ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་དབང་མདོན་ཀྱི་གཞལ་བྱར་
 འདོད་པའི་རྒྱུ་རིག་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱད་ན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་
 ཀྱིས་ཤེས་པ་རང་ཉིད་འཇལ་ལ། མ་དབྱད་ན་བྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་འཇལ་ལོ། །ཞེས་པ་
 ཡང་རྒྱུ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་སྟེ། མིག་སྒྲན་སོགས་བསྐྱལ་པས་མིག་ཤེས་
 ལ་ཡུལ་ཀྱི་བྱད་པར་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ལུས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཐོང་
 པ་སྤྲིད་ཀྱི། དབྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱས་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱའི་རིགས་སོ་
 སོར་འཕོ་བ་གཤམ་སྤྲིད། དབྱད་པ་བྱེད་པ་པོ་ཁྱོད་རང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དབྱད་པ་
 མ་བྱས་པའི་གོང་དུ་གཟུགས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་དེ་ཉིད་དབྱད་པ་བྱས་མ་ཐག་མིག་
 ཤེས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་མིན་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ་སོམས་ཤིག་སྒྲུབ་མིག་ཤེས་
 ཀྱི་བྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་འཇལ་བར་མདོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཉིད་དབྱད་པ་བྱས་པ་ན། དེ་

ལས་ཐྱོག་པར་ཤེས་པ་འང་ལ་བར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤར་དབྱེད་
བ་མ་བྱས་པའི་གོང་ནས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པ་འང་ལ་བ་དེ་ལྟར་མི་རྟོགས་པ་ལ་
ཕྱིས་དབྱེད་པ་བྱས་པས་རྟོགས་སོ་ཞེས་ཁས་སྐྱབ་གི། །དབྱེད་པ་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་
དབང་གིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལོག་པར་ཁས་མི་སྐྱབ་ངོ་། །དེས་ན། འབྲས་རྟོག་
དང་པོའི་རྣམ་གཞག་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀར་གྱིས་སྤུན་མོང་དུ་ཁས་སྐྱབ་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །སྤར་བརྗོད་པའི་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་དེ་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀར་
གྱིས་སྤུན་མོང་དུ་ཁས་སྐྱབ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
པའི་ཆད་འབྲས་དང་པོ། མདོ་སྤེལ་པའི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། ཆད་འབྲས་
གཉིས་པ་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། འོག་ཏུ་རི་ལྟར་འཕྲོས་པ་དང་བཅས་པ་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །

ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ནི། སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་གཉིས་པ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚུལ་བཀྲལ་ལན་དང་བཅས་པ་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་མན་ཆད་དོན་ཁས་སྐྱབས་ནས་རང་
རིག་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱབས་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ལུགས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཆད་
འབྲས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་བཀྲལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི། །དང་
པོ་ལ། བྱ་བྱེད་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཆད་འབྲས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དོན་རྟོགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་གཞན་བཏགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ།
དོན་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྤྱི་བ་དབང་པོ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་

ཅན། བྱ་བ་ལག་ལེགས་གི་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་བྱ་དང་
རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀུན་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་
དག་ཐམས་ཅད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་པ་གང་ལས་རང་གི་ལག་ཇེས་
གི་འབྲས་བྱ་གང་འབྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱ་བ་དེའི་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་ཀུན་
གྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཚད་འབྲས་གི་རྣམ་གཞག་དང་པོ་དང་།

གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཙམ་དུ་འབྲས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་
མ་འབྲུལ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚད་མ་གང་གིས་རང་གི་ལས་སོ་སོ་ལ་དོན་རྟོགས་
སོ་སོར་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འཛོག་བྱེད་དེ། ཁྱོད་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་
བ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་དོན་རྟོགས་ཚད་མར་འཛོག་བྱེད་ཡོད། ཁྱོད་ལས་
ཇེས་ཐ་དད་པས་འཛོག་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། བྲངས་ཅན་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་
དོ། །རྒྱ་དབང་པོ་ལ་དོན་དང་སྤང་མ་སྤང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་
འབྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་སེར་སོགས་ཐ་དད་གྱི་ལས་ལ་རིག་ཙམ་དུ་ཐ་དད་མེད་
པའི་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་དབང་པོ་དག་ལ་མི་འབྲས་པའི་
ཐ་དད་ཡོད་དུ་རྒྱག་ཡང་། ཁྱོད་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་པར་འཛོག་ཅིང་ངེས་པར་བྱད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ཁྱོད་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་
མདོན་སུམ་འདི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་འདོགས་གཙུག་རྒྱས་གྱི་གཟུང་
པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་གང་ལས་འདི། དོན་འདིའི་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མར་
འཛོག་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་འདི་དོན་རྟོགས་ཚད་མར་

འཛོག་བྱེད་ཡོད། དེ་ལས་ཐ་དད་པ་འཛོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཡིན་
པ་ཙམ་གྱིས་ལས་ཀྱན་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛོག་པར་བྱེད་པ་ཡི་
ལས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ནུས་པར་བཞག་བྱ་དེ་འཛོག་བྱེད་དེ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་ཅན་དུ་སྐབ་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་བཞག་པ། གཞན་ལུགས་དགག་པ།
ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་དང་། ཡུལ་ཐག་ཉི་རིང་
དང་། ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རོན་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། མིག་དབང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ནུས་པ་འགས་མིག་གི་ནུས་པར་ཤེས་པའི་རང་
བཞིན་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པར་བྱེད་ན་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྡོན་པོ་རྟོགས་ལ་
སེར་པོ་མ་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་འཛོག་མི་རུས་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་གསལ་བ་ལ་སྡོ་
སེར་གཉིས་ཀ་སྐྱན་མོང་དུ་གསལ་བར་སྤང་། མིག་ཤེས་མི་གསལ་བ་ལས་སྡོ་སེར་
གཉིས་ཀའི་ཆ་སྤྲོ་མི་མཐོང་བ་སྤིད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ནི། རོན་
དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་དོན་གྱི་ནུས་པའི་ངོ་བོ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ལས་
གཞན་དུ་འཛོག་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་གྱི་ནུས་པ་ཤར་བ་མེད་ན། རོན་
གང་ཡང་རྟོགས་པར་འཛོག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆོད་མ་ནི། གཞལ་བྱའི་ནུས་པའི་རང་བཞིན་
ཉིད་ལས་རྣམས་གཞན་དུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་ལས་གཞལ་བྱ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་

འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་རྟོགས་སུ་སྦྱབ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
ལས་རྩལ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་འབྲས་བྱ་ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་མིན་
ཏེ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་ཡང་དོན་རྟོགས་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།
དོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་དོན་རྟོགས་བྱ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བྱ་བྱེད་གྱི་ཆོས་གསུམ་
མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷ་རེ་ཤིང་གཙོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། སྦྱེས་བྲུས་ལག་ཏུ་
བཟུང་བ་ལ་བལྟོས་པ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་འཕར་བ་དང་།
འབབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྷན་པ་དང་། ཤིང་དུམ་བྱར་སོང་
བ་སོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་གསུམ་མ་ཆང་
ངོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་སྦྱོ་འདོགས་གཙོད་རུས་གྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེད་
པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཁྱོད་ལས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཡི་
བདག་ཉིད་ཁྱོད་རང་སྤྱོད་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་སྤྱོད་ཞིང་གཟུང་བ་ལ་བལྟོས་
པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོར་འཛིན་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གིས་བཤད་པ་ལྟར། ངའོ་སྣམ་པའི་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་འཛིན་རྣམ་
ཡིན་པས། འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ངས་སྤར་སྤོན་པོ་
མཐོང་ངོ་ཞེས་བྲན་པའི་ཆེ། སྤར་སྤོན་པོ་མཐོང་ཞེས་པའི་ཡུལ་བྲན་པ་དང་། ངས་
སྤར་མཐོང་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཅན་བྲན་པ་གཉིས། བྲན་པའི་འཛིན་སྤངས་ལ་ཡོད་པས་
དེས་དཔག་པར་བྱ་བའི་སྤྱོད་བ་ལ་ཡང་། ཡུལ་སྤྱོད་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་བ་གཉིས་
ཡོད་ལ། སྤར་ཡུལ་སྤྱོད་བ་སྤོ་འཛིན་དང་། ཡུལ་ཅན་སྤོ་འཛིན་དེ་སྤྱོད་བ་འཛིན་རྣམ་
ཡིན་པས་ངས་སྤྱོད་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྷན་པ་ཡང་ཡིན་

ཏེ། རང་གི་ཡུལ་དོན་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་མོར་གྱུར་
པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ལས་གཞལ་བྱ་ལ་དེ་མ་ཡིན་ཏེ་
འཛིན་པའི་སྦྱོ་འདོགས་གཙོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཞིང་།
སྤང་བ་ལྟར་སྦྱོ་འདོགས་གཙོད་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བུར་ནི། དོན་དམ་པར་བྱ་བྱེད་མེད་པར་
སྟོན་ཏེ། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆེ། སྟོན་པོའི་ངོ་བོ་སྤང་མེད་གསལ་བ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུར་
སྤང་གི། །སྤང་བ་ལྟར་བྱ་མ་བྱུང་སྟེ། བྱུང་ན། སྟོན་པོའི་ངོ་བོ་སྤང་མེད་གསལ་བ་བསྐྱབ་
བྱེད་ཡིན་པས་སྦྱེད་བྱེད་ཏེ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཆད་འབྲས་ཇེས་ཐ་དད་ཏེ་འདོད་
པའི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བས། དེའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་ཏེ་སྟོས་སོ། །

གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྤྱོད་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན།
བདག་ཉིད་གཟུགས་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་། ངས་གཟུགས་རྟོགས་སོ་
ཞེས་ཁྱོད་ལ་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་དངོས་སུ་
རྟོགས་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་གཟུང་རྣམ་སྤྱོད་པའི་དབང་
གིས་ངས་གཟུགས་རྟོགས་སོ་ཞེས་དེ་དེ་ལྟར་བཞག་ཅིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བྱེད་
པ་པོའི་ངོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། བྱེད་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་ངས་གཟུགས་རྟོགས་
ཞེས་བསྟན་པའི་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པར་བཞག་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སྦྱོ་འདོགས་གཙོད་བྱས་ཀྱི་གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་
ཤར་པའི་དབང་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པ་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
ལས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཟུགས་རྟོགས་

པའི་བྱེད་པ་དང་། དེ་སྤྱིང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི། ངས་ག་ཟུགས་
 རྟོགས་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱེད་པ་པོ་དོན་གྱི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ལྟ་
 བུ་ཞེས་སྟོས་སོ། །ག་ཟུགས་རྟོགས་པ་ནི་བྱ་བའོ། །དཔེར་ན། བུས་པའི་ག་ཟུགས་
 དངོས་སུ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་འཛིག་ཉེན་ན་བུས་རྒྱ་པའི་
 ག་ཟུགས་འཛིན་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བུའི་ག་ཟུགས་རྒྱ་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ག་ཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་འབྲ་བར་འབྲུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། དང་པོ་ནི། དོན་མཐོང་བའི་
 ཤེས་པ་རྟོག་མེད་དང་། དབང་དོན་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱི་དང་ལས་སོགས་འཛིན་པའི་
 ཁྱད་པར་གྱི་སྟོ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། དོན་རྟོགས་འཛིག་པའི་ཆད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་
 ཅིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་འཛིག་པ་ལ་འཛིག་བྱེད་གཞན་གྱིས་
 བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་རྟོགས་འཛིག་བྱེད་བྱེད་རྣམས་ལས་གཞན་ཡོད་
 པར་བསྐྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དབང་དོན་འབྲེལ་བ་སོགས་དོན་རྟོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་
 ཏེ། རོ་པོ་ལྷུང་མེད་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དོན་རྟོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
 པའི་རྒྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བྱ་བ་དོན་རྟོགས་ལ་པན་པ་ཉི་བར་སྤྱོར་ན་
 ཡང་། དོན་རྟོགས་འཛིག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་
 ལྟོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིད་བྱེད་གྱིས་འཛིག་མི་རུས་ཀྱང་འཛིག་བྱེད་མེད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། འཛིག་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཐ་མའི་དོན་རྟོགས་ཐ་དང་དུ་
 འཛིག་བྱེད་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་རྟོགས་ཐ་དང་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དམ་པར་འདོད་རིགས་
 པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དོན་ནི། དབང་སོ་གསལ་ཡང་དོན་རྟོགས་འཛིག་མི་རུས་ཏེ།

དབང་པོ་གསལ་བར་ཅིས་གྲུབ། དུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
སྤྱབ་བྱེད་ཐ་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བ་དེས་དོན་རྟོགས་འཛོག་པར་ཁས་སྦྱང་རིགས་
ཀྱི། བར་དུ་བརྒྱད་པ་དུ་མ་ལ་དགོས་པ་དང་རྩས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མིག་ཤེས་
དེས་སྟོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་འདྲ་འཛོག་པའི་རྩས་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱན་གྱི་མཚུངས་པའི་བདག་
པོའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་གྱིས་ཤེས་པ་གསལ་མི་གསལ་
ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་
གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་ཀྱང་། གཟུགས་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་ཐ་དད་པའི་
ཁྱད་པར་མེད་པའི་མིག་ཤེས་འདིས་སྟོན་པོ་འདི་རྟོགས་ལ། སེར་པོ་འདི་མ་རྟོགས་
ཞེས་བཤམ། གཟུགས་འདི་རྟོགས་ལ། སྤྲ་མ་རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་
ལས་ཀྱང་འཛོག་མི་རྩས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ཆད་མ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། ལྷག་མ་སྟོད་པ་
པའི་འདོད་པ་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་བཞད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཤར་བ་
མེད་པར་དོན་རྟོགས་འཛོག་མི་རྩས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྟོད་པ་བ་ན་རེ། དོན་མ་
ངེས་ཀྱང་། དང་པོར་དོན་ལ་བལྟ་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་ལ་
སོགས་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་འབྲས་བྱ། ཡང་ཞེན་པ་དང་། དུལ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ཆད་
མ་དང་འབྲས་བྱ། འཇུག་པ་དང་། དུལ་ཐོབ་པ་ཆད་མ་དང་འབྲས་བྱ་དུལ་ཐོབ་པ་
དང་། འདོད་བྱ་གྲུབ་པ་ཆད་མ་དང་འབྲས་བྱ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །ཀྱན་གྱི་མཚུངས་རྒྱ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། །འདི་འདྲ་དོན་བཟོ་སོགས་ལ་མེད་ཅེས་སྟོང་རོ། །

རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བྱང་པར་གྱི་
སྟོང་དང་། སྤམ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བྱང་པར་གྱི་སྟོང་ཡང་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་
པ་དང་སྤམ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བྱང་པར་ཐ་དད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་ཤར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བཞིན་དུ་
བུམ་པ་དང་སྤམ་བུའི་རྣམ་པའི་སྟོང་གཞན་དག་གྱང་བྱིད་ཀྱིས་འཛོག་མི་རུས་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་དང་། བྱང་པར་རྣམ་པའི་སྟོང་གི་སྟོ་
ཆོས་ཅན། ཡུལ་གཅིག་ལ་བཟོས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།
ཡུལ་རྣམ་ཐ་དད་ཁོན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བྱང་པར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་གི་བྱ་བ་
འབྲས་བྱ་དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ཡུལ་རྣམ་ཐ་དད་པའང་མི་འདོད་ཅིང་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་པོ་འང་། གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེན། ཡུལ་
གཅིག་པོ་དེ་འཇུག་པ་ལ་ཆད་མ་བྱེད་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་།
བྱེད་གཉིས་སྐྱ་ཕྱིའི་རིམ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུང་དོན་
གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་དེ་ཅིག་ཅར་འགྱུར་ངོ་ཞེན། དེ་གཉིས་བསྐྱེད་བྱ་
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྟོང་དེ་གཉིས་ནི་ཅིག་
ཅར་འགྱུར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱིད་རང་ལ་ཡང་ཆད་འབྲས་མི་རུང་བར་
ཐལ། རུས་ཅིག་ཅར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རུས་ཅིག་ཅར་འགྱུར་ན། ཆད་འབྲས་མི་
རུང་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་གཅིག་པོ་དེ། རྟོག་པས་བུས་པའི་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་པོ་གཅིག་གྱང་། རྟོག་པའི་ཆ་དག་ཐ་དད་པ་གཉིས། ཆད་

འབྲས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། ཁོ་
མོ་ཅག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱག་ཡོད་དེ། སྦྱོར་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། སྦྱོར་བར་འདུ་བ་དང་།
སྦྱོར་བར་འདུས་པར་འདུ་བ་དང་། འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དང་འདུས་པར་འདུ་བ་དང་།
སྦྱོར་པའི་བྱེད་པར་དང་བྱེད་པར་ཅན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལོ། །

དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མིག་གི་དབང་པོ་གཞིར་བྱས་ནས་བྱམ་པ་དང་། བྱམ་
པ་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་སོགས་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་དང་། བཞི་པ་དང་ལྷ་པའི་དཔེ། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་མཚུངས་ལ།
བྱག་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོས་སྟོགས་དང་སྦྱོར་འབྲེལ་བྱུབ་ལ། ས་སྟོགས་བྱམ་
མེད་དང་བྱེད་པར་དང་བྱེད་པར་ཅན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལོ། །དེས་ན། དབང་དོན་མཛད་ཅིང་
འབྲེལ་བ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེས་
བྱམ་པའི་བྱི་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་ལ་དེའི་ཁ་དོག་གི་ཆོས་འགའ་ཞིག་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བའི་ངེས་པ་དེར་ནི་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ་བྱམ་པའི་
གཟུགས་ཅི་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་ཞིང་། དེ་དག་གྲང་
མིག་གི་དབང་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པར་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁོན་འགོད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། དབང་དོན་འབྲེལ་བ་དོན་
རྟོགས་ཀྱི་འཛིན་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ་བྱམ་པ་དང་། བྱམ་པའི་
གཟུགས་ཅི་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ། དངོས་བརྒྱུད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་ན་ཡང་། བྱམ་
པའི་ཁ་དོག་གི་ཆ་རྟོགས་ལ། ཅི་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། དབང་དོན་འབྲེལ་བ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛིན་བྱེད་དུ་མི་རུང་

བར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ། གཟུགས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་སོགས་བྱུབ་
ཕྱེ་ཇུས་གཅིག་གི་ཆོས་ཀྱན་དང་ཐད་བར་བྱད་བར་མེད་ཀྱང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་
གཟུགས་རྟོགས་ཀྱི། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །

དེས་ན་འབྲེལ་བ་དེ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་གང་ལས་ཐ་དད་བ་སྟེ། རང་ལུལ་གྱི་རྣམ་
བ་ཤར་པའི་སྒོ་ནས་དོན་ལ་གསར་དུ་མི་སྦྱ་བའི་ཤེས་བ་དེ། དོན་རྟོགས་ཆད་མ་འདི་
ཡི་འཛོག་བྱེད་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་འཛོག་བྱེད་ཡོད། དེ་ལས་ཐ་དད་བ་
དེའི་འཛོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྒོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གཟུགས་དང་བྱུབ་ཕྱེ་
ཇུས་གཅིག་བ་ལ་མིག་དབང་འབྲེལ་བར་བྱད་བར་མེད་ཀྱང་། ཞེས་བ་མ་གཏོགས་
འབྲེལ། །རྣམ་བ་མེད་ཀྱང་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ལས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་
འཛོག་བྱས་སོ་ཞེ་ན། རྣམ་བ་མེད་པར་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ལས་ཀྱང་།
དོན་རྟོགས་འཛོག་བྱས་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་བ་དེའི་དངོས་སོ་མེད་ན། བདག་
གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་དེ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ནི། གལ་ཏེ། དོན་འབྲེལ་བ་དང་དོན་རྟོགས་ཇུས་ཐ་དད་དུ་ཐལ། བྱ་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱ་བྱེད་ཡིན་ན་ཇུས་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྱ་བྱེད་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཇུས་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་བདེན་ཞིང་མི་རིགས་པར་ཐལ།
ཇུས་གཅིག་ཀྱང་ལྷོག་ཆོས་ཐ་དད་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཇུས་གཅིག་
ཀྱང་དོན་དམ་པར་དངོས་སུ་ཐ་དད་མེད་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཅམ་དུ་
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཆད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འགལ་ཞིག་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པར་གནས་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་ཐ་སྣྟ་དག་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་ཅིང་རྟོག་

བས་བཀྱགས་པའི་ཐ་དད་དེ་ལྟར་ནཱ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་རེས་ཤིང་གཙོང་པ་
སོགས་བྱ་བྱེད་རྩས་ཐ་དད་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་
དུ་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ནཱ་མ་ལས་བྱ་བྱེད་རྩས་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཐལ།
དེ་ལ་འང་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་སྒྲོ་འདོགས་བས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྣང་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལྷ་རེས་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་དེའི་འཕར་བ་དང་འབབ་པའི་བྱ་བ་མེད་
ལ། ཤིང་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་དེ་དུམ་བུར་སོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། སྒྲོང་སྤང་ཤེས་པ་དེས་སྒྲོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པ་དང་།
མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་ལ་སྒྲོ་མ་རྟོགས་པར་འཛོག་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ནཱ་བ་
ཤར་བ་དགོས་ཤིང་། འཛོག་བྱེད་དེ་ཡང་མཚན་གཞི་དང་བདག་གཅིག་པ་རེས་པར་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་དག་ཐ་སྣང་ཟེར་ཡང་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི།
གང་རྟོགས་པ་དེའི་ནཱ་བ་ཤར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་ལྟ་བུ་འགྲུགས་རྟོགས་མི་རུང་
བའི་སྒྲོན་དུ་འབྱུང་རོ། །འོ་ན་ཆད་འབྲས་ཀྱི་ནཱ་གཞག་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྒྲོན་པོ་
གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་ནཱ་བ་ཤར་བའི་སྒྲོན་པོ་སྒྲོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྒྲུབའི་
ཤེས་པ་ཆད་མ་སྒྲོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་འབྲས་བུའོ། །

གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ། ཕྱི་རོལ་རིག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ།
ཕྱི་རོལ་རིག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་
དངོས་དང་། ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྤང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་དག་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་རིག་པའི་ཆ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཆད་འབྲས་དང་པོ་རོལ་འགོག་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །མདོ་སྟེ་པ་བྱེད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་

རིག་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་ངེས་པས། སྡོ་མེར་སོགས་སོ་སོར་རིག་ཅིང་འཇལ་བའི་
མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དེ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གྲང་འདོད་
མོད་ཀྱི། དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་
ཞེས་ངེས་པས། རྫོང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས་དེ་རིག་པར་འཛོག་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་རྟོགས་པའི་འཛོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་བྱུང་བ་
འབྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫོག་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྤང་ཡང་། རྫོག་གཉིས་མ་
རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་དོན་སྤྲོ་བ་ན་རེ། འོན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། སྡོ་འཛིན་
མངོན་སུམ་འདི་ཡི་ཉམས་སུ་སྤོང་བྱ་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ། རྒྱ་མཚན་གང་ལས་
གྲང་མི་འབྲུག་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དོན་རིག་ལ་དབྱེད་པ་
བྱེད་པའི་སྐབས་འདིར། སེམས་ཅན་པ་ཚོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
ན་སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན། སེམས་ཅན་པ་ལ་འདྲི་བ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། འདིས་ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གྲང་
དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་ནས། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེས་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པ་ལ། འདྲི་ཞིང་ནམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྐབས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་ཉིད་གྲང་མི་འཐད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
དང་འདྲ་ན། དོན་སྤྲོ་བ་དང་འདྲ་འཕ། རགས་པ་དང་འདྲ།

དང་པོ་ལྟར་ན། རྒྱལ་སྤན་དེ་དག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མ་འབྲུལ་བ་ལ། རང་
འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་ལ་ཡུལ་རིགས་
པའི་རྣམ་པ་ཁོ་ནར་སྤང་བ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ན་རྒྱལ་སྤན་ལ་སྡོ་མ་འབྲུལ་

བ་ལ་རགས་པར་སྒྲང་བ་དེ་འབྲང་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལྟར་ན། བྱི་
དོན་རགས་པའི་ཆ་མེད་དང་འབྲང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ཟིན་
པའི་བྱིར། བྱི་རོལ་རགས་པ་ཆ་བཅས་དང་འབྲའོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྒྱལ་སྟན་མེད་པས་དེ་བསགས་པའི་བྱི་རོལ་རགས་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།

དེས་ན་དབང་མངོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱི་རོལ་དོན་གྱི་དངོས་པོས་རྣམ་པ་
བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་སྤྲ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་མ་བཞག་པ་དེའི་བྱིར། བྱི་
རོལ་དོན་དང་འབྲང་བ་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཡང་། དེ་གཟུང་དོན་དུ་སྤྱོད་བ་ཡི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་འཁྲལ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཉགས་མ་བྱུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་དོན་དེ་དང་འབྲང་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེས་འབྲང་
བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྡོ་འཛིན་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚུངས་བ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་སྡོ་འཛིན་སྤྲ་མ་དེ་གཟུང་དོན་
དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲང་བའི་བྱིར། འབྲང་
བར་ཐལ། དོན་སྡོ་འཛིན་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ན། སྐྱོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྐྱོ་ལྟར་སྡོ་འཛིན་པོ་བྲན་པའི་བཅད་ཤེས་དེས་སྡོ་
འཛིན་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདོད་ན། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཕོ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཁོ་བོས་གཟུགས་འདི་མཐོང་
ངོ། །སྐྱོ་འདི་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡུལ་གཟུགས་སྐྱོ་གང་ལས་ངེས་བ་དེ་འབྲེན་རྒྱས་
པའི་སྐྱོ་དེས་བྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བ་ཡིན་པས། དོན་ངེས་པའི་ངེས་
ཤེས་འབྲེན་རྒྱས་དང་གསུམ་ཆོགས་བ་དོན་རིག་གི་འཛོགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་མ་ཐག་

ཤྱེན་ལ་ངེས་པ་མི་འབྲེན་པས་ཉེས་པ་དེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཀླུ་མཚན་གང་གིས་
 ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་འབྲེན་ཅུས་དེ། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
 དོན་རིག་པར་སྦྱབ་པའི་དོན་རིག་དེ་ཡི་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་པར་འདོད་པ་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། གཞུགས་སྤང་བ་དང་མཐོང་བའི་སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་དག་
 གི་གཞུང་དོན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བ་ཡིན་མིན་དེ་ཉིད་དབྱད་པར་བྱ་བའི་སྐབས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དག་
 གཞུང་དོན་དང་གཞུང་དོན་ཅན་དུ་འབྲེལ་པ་ཆད་མས་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་
 རྗེས་སུ་བལྟ་བ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་སྤང་སོགས་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
 དོན་ངེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཆད་མས་ཉོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ། གཞུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དགག་པ་དང་། དེར་སྤང་འཁྲལ་ཤེས་
 སུ་བསྟན་པ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་
 བལྟོས་པའི་གཞུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དགག་པ། ཉེས་པ་དེ་ནས་ཤེས་པའི་གཞུང་
 འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ལ་ཡང་མཚུངས་པ། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོ་
 འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་སྤྱོད་བྱ་སྡོན་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་
 ལས་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
 དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྡོན་པོ་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ།
 སྡོན་པོ་དང་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྡོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་སོ་སོར་རིག་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་
 སྤྱོད་བྱ་སྡོན་པོ་དེ་ནི། དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཁྲིགས་ཀྱང་། ད་དུང་སྔོན་
འཛིན་མངོན་སུམ་ལས་སྔོན་པོ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་སུས་ཀྱང་དགག་མི་རུས་པས་
གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཅམ་མི་ཁྲིགས་སོ་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་རྣམས་སུ་འདོད་
པ་དེ་ལ་འང་རང་སྤྱོད་པའི་མངོན་སུམ་དེ་རྣམས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་
སུམ་དེའི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བྱ་རྣམས་གཞན་མེད་པར་བྱུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ན།
སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ནང་ཤེས་པ་ལ་བསྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་
དད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བརྟུན་པའི་ཉེས་པ་དེ་
དག་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
ཤེས་པ་རང་གི་རྣམས་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གཟུང་འཛིན་
གྱི་དངོས་པོ་གང་ཞིག །རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་ཞེས་རིགས་གྱི་སྔོན་པོ་སྤྱོད་ཞེས་འཛིག་
རྟེན་ན་གྲགས་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་རང་གི་
ངོ་བོ་སྤྱོད་བར་གྱུར་ཀྱང་། སྔོ་སོགས་སྤྱོད་བར་གྲགས་ཤིང་སྤང་བ་གང་ཡིན་པ་
འགལ་བ་མེད་དེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་དངོས་པོ་རང་གི་གཟུང་བྱང་སྤང་བ་དེ་
སྔོ་སོགས་ཀྱང་ཡིན་ལ་དེ་རང་གི་རང་བཞིན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན། སྔོན་པོ་རང་ཉིད་གྱིས་རང་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ན། དེ་
མི་འཐད་དེ། རལ་གྱི་འོ་སོ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་།
གསལ་བྱེད་གྱི་ཤེས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྔོན་མེ་དོན་གཞན་གྱི་
གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྔོན་མེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་

བོ་གསལ་བྱེད་དུ་འདོད་དེ། གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཇི་ལྟར་གསལ་བ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པས་གསལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་ལྟར་སྡོམ་འཛིན་གྱི་སྒོ་ཚས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་གཟུང་བྱ་རིག་ཅིང་གསལ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱེད་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་དུ་
སྡོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་དངོས་སུ་སྤྱོད་བྱ་
སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་དུ་འཐད་པར་དགའ་ཞིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྡོ་
འཛིན་དང་། དེ་ཡི་རིག་བྱ་སྡོན་པོ་གཉིས་ཇས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མེད་ན་མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་ལ་
བསྟོན་མི་རྒྱས་པར་སྤང་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་
ནམ་པ་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། སྐྱ་ཤད་སོགས་སྤང་བའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཤེས་པ་
དེ་ལས་ཇས་ཐ་དད་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ། འཁྲུལ་པ་ལ་སྤང་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ།
གང་གི་ཆོ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་དུ་ནམ་པར་བྱེ་ཞིང་། ནམ་
པར་ཞེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚོས་གྱི་བདག་འཛིན་དེས་རྒྱུད་ནམ་པར་བསྐྱད་
པས་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་སྡོན་པོ་གཟུང་བྱ་
དང་། སྡོན་པོ་སྤྱོད་བའི་སྒོ་འཛིན་པ་ཡི་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཅམ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་གྱི་རིགས་པས་བཅད་ཅིང་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་ལྟར་འདི་ནི་
གཟུང་བཅོ། །འདི་ནི་འཛིན་པའོ་སྤྲུལ་པའི་སྒོ་འཁྲུལ་བས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་
ལྟར། གཟུང་འཛིན་རིགས་སུམ་ཐ་དད་པ་འདིའི་ནམ་གཞག་ཐ་སྡད་ཅམ་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ།

རིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་
པོའི་སྒོ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པ་ས་རྣམ་ལྟན་གྱི་སྒོ་ནས་རིག་གི་
ཞེན། སྡོ་མེར་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་དེ་ཡོད་མོད། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པར་མི་འགྲུབ་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་འདི་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའས། གཞན་ཉེར་
ལེན་ལས་ཡིན་ཞེས། དབྱུང་པར་རིགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དབྱུང་ན་ཡང་ཕྱི་རོལ་
གྱིས་བཞག་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོག་དོན་དང་། གཏན་ཆོགས་ཆད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་པ་གཉིས་
གྱིས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོ་པོར་སྤར་བའི་སྡོ་པོ་དེ་རང་མཐོང་བའི་སྒོ་
ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་བ་སྒོ་ཡི་བྱུང་པར་སྡོ་འཛིན་དང་བྲལ་
བར་སྡོ་པོ་མི་འཛིན། སྡོ་འཛིན་དེ་འཛིན་པའི་ཆེན། སྡོ་པོ་ཡང་ངེས་པར་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྡོ་
པོ་དང་སྡོ་འཛིན་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཉགས་དགོད་པ་དང་།
ཚུལ་བསྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྡོ་པོ་ཆོས་ཅན། སྡོར་སྤར་གཤམ་པ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྗེས་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་
བ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས། འབྲེལ་མེད་གྱི་རྗེས་ཐ་དད་ཆོས་ཅན། ལྟན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་བྱུབ་ན། རྗེས་ཐ་དད་གྱི་འབྲེལ་
བ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པས། དེ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། ཅུས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་

དམིགས་པ་དེ་མེད་པའི་བྱིད། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི། སྟོན་པོ་དམིགས་
ན་སྟོ་འཛིན་དམིགས་པས་བྲབ་པ་དང་། སྟོ་འཛིན་དམིགས་ན་སྟོན་པོ་དམིགས་པས་
བྲབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་དང་། སྟོ་འཛིན་རང་རིག་མདོན་
སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སོ་སོ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེས་ན། སྟོན་
པོ་དམིགས་པའི་ཆེ། སྟོ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་བྱུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ངེས་
པས་བྲབ་པ་དང་། སྟོ་འཛིན་དམིགས་པའི་ཆེ་སྟོ་དེ་ལ་སྟོ་འཛིན་བྲབ་མཉམ་བྱུབ་སྡེ་
རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ངེས་པས་བྲབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པོ་འཇལ་པའི་སྟོ་དང་། སྟོ་
འཛིན་འཇལ་པའི་སྟོ་བྲབ་མཉམ་བྱུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་དུས་ནམ་ཡང་འབྲལ་
མི་སྲིད་པ་རང་རིག་མདོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་དང་ཡིད་
བྱེད་ཆད་བཞིན་དུ་བུམ་འཛིན་སྐབས་འགར་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མི་སྐྱེ་བ་
བྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་མ་ཆད་བས་མ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། རྣམ་པར་
རིག་པ་ཙམ་གྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། བྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ལ་བསྟོས་པའི་
དབང་གིས་བུམ་འཛིན་ངེས་འགའ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱི་རོལ་མེད་
ཀྱང་བུམ་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་དབང་གིས་བུམ་འཛིན་གྱི་སྟོ་ངེས་
འགའ་སྐྱེ་བར་རྣམ་པར་ངེས་པའི་བྱིད། དེར་ཐལ། བྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་དོན་སྣང་གི་
ཤེས་པ་སྡེ་མ་འགའ་ཞིག་བྱི་མ་འགའ་ཞིག་གི་བག་ཆགས་རབ་ཏུ་སད་པར་བྱེད་
པའི་རྒྱུན་ཡིན་པ་དེའི་བྱིད།

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་པའི་རྫས་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ།
བྱི་རོལ་དོན་ཁེགས་པ་དེའི་བྱིད། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་ཐལ། གང་

གི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་ཉོག་མེད་ཀྱིས་སྤྱོད་བ་དང་ཉོག་པས་བློ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་གཉིས་
ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ཡི། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་མི་འཐད་པའི་སྤྱོན་
མེད་པར་ཐལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི། གཞལ་བྱ་དང་
ཚད་མ་ཡིན་ལ། རང་སྤྱོད་བཞིན་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་རང་གི་བདག་
ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱོད་པོ་ལྟ་དབང་སྒོ། འདི་ཡན་ཚད་ཀྱིས་ཚད་
འབྲས་གཉིས་པ་དངོས་གཞི་རྩོགས་ནས་འཆད་འགྲུར་གྱི་ཚིགས་བཅད་གསུམ་དེའི་
འཕྲོས་དོན་དུ་འཆད་དོ། །གང་གི་ཆེ། སྤྱོན་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྣམ་རིག་གི་རྒྱ་ཡི་
ཡུལ་རྩས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱོན་པོ་དེ་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པར་སྤྱང་
བའང་ཉར་ལེན་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་སྤྱོན་པོ་དེའི་ངོས་ནས་འདོད་པའམ་མི་འདོད་
པའི་དངོས་པོར་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། སྤྱོ་འཛིན་དེ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུར་པའི་
སྤྱོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་དེ་ལྟར་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ལ་མི་བསྟོས་པར་ཉར་ལེན་
གྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཁོ་བོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་གོ་སྟུམ་དུ་
ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་རི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་གི་ཆེ་སྤྱོད་སྤྱང་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་
དེའི་ཆེ། སྤྱོ་སྤྱང་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་སྤྱོན་པོ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྤྱོ་འབྲུལ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས་ཤིང་ཞེན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་རང་གི་རྩས་ཀྱི་ཆ་སྤྱོན་པོ་དེ་ཉིད། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་
བའི་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། སྤྱོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱོ་འབྲུལ་པས་དེ་ལྟར་ཞེན་ཞེས་པའོ། །ཤེས་པ་
རང་གི་རྩས་དེ་ཉིད་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པར་སྤྱང་བ་དེས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་

དུ་གྲུར་བའི་ཡུལ་གྱི་དོན་སྤྱོད་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཤམ་ཏེ་སྡོད་པ་འཛིན་པ་ལྟེན་པ་བཅས་ཀྱི་དུ་གྲུར་བའི་སྤྱོད་པོ་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་དང་། མི་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་གཞན་དུ་སྦྱོར་བར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལས་རྒྱལ་བ་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པོ་འདོད་པའི་འདོད་དུ་མ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཞན་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་བ་གཞན་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའི། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་ལོ་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། གང་ལས་འབྲས་པ་དང་། རི་ལྗང་འབྲས་པ་དང་། མཐའ་དབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་གཞན་འདི། གཉིས་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་པ་ལས་འབྲས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་སྤྱིད་ན། དབང་པོའི་མཛོན་སྤྱོད་ཀྱི་ཚད་འབྲས་འཛིན་པའི་ཆོ། དབང་པོའི་མཛོན་སྤྱོད་དེ་ཉིད་སྤྱོད་པོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་གཟུང་རྒྱལ་ཡིན་པར་ཀུན་གྱིས་འདོད་དགོས་པས། དེའི་ཆོ་རང་རིག་འབྲས་བུར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིན་རྒྱལ་ཚད་མར་ཐལ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་མེད་ན། ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་ལ་དབྱུང་བ་དང་། གཞན་བུ་ལ་དབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་དེ་སྡོད་པའི་མཛོན་སྤྱོད་ཀྱིས་སྡོད་པའི་མཛོན་སྤྱོད་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནས། འོན་ཏེ་སྡོད་པ་འཛིན་པ་ལྟེན་པ་བཅས་ཀྱི་དུ་གྲུར་བའི་སྤྱོད་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་བརྗོད་པའམ་འོན་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གསུམ་པ་མི་

འཐད་དེ། རྣམ་གཞག་གསུམ་པའི་འབྲས་བུའི་ངོ་པོ་ངོས་མ་གཟུང་བར་ཐལ་བའི་
 བྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཚད་འབྲས་ལྷལ་སོ་སོ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུག་པའི་ཐལ་བ་སྤྲིང་བ་
 སྟོན་མི་ཉུང་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་འགོག་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་
 དམིགས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། གཉིས་སྟོང་གྱིས་པ་
 རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་
 ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་ཉིད་གྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པའི་བྱིར་ངོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་
 དེ། ཞེས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་
 འབྲས་ལྷལ་ཐ་དད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །སྟོན་པ་གསུམ་པ་
 ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་འབྲས་བུ་ངོས་མ་གཟུང་བར་དེ་ཉིད་ལ་རང་རིག་ཡོད་དོ་ཞེས་པས་
 ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན། སྟོན་འཛིན་གྱིས་སྟོན་པོ་རིག་པ་འདི་ཇུས་
 གཞན་རིག་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་། སྟོན་འཛིན་སྟོན་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་སྟོ་
 འཛིན་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་འཛིན་གྱིས་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་
 སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཡང་། སྟོན་པོ་དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་དང་སྟོན་འཛིན་
 གྱིས་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
 ངེས་ཀྱི་རྟགས་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་སེམས་པའི་སྟོ་ལ་བསྟོས་པའི་བྱིར།
 དེ་ལྟར་བཞག་པ་ན། ཞེས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་གོ་
 སྟུམ་དུ་བསམས་ནས་སྟོན་འཛིན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སྟོན་འཛིན་ཡོངས་སུ་
 གཙོད་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཚད་མར་འཛོག་

རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྡོམ་ཉིད་ཚད་མར་འདོག་ན།
དེ་ནི་སྡོན་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་
འགྱུར་ཏེ། སྡོམ་འཛིན་མཛོན་སྲུང་གིས་སྡོན་པོ་ཡོངས་སྲུག་ཚད་པ་ན། དེའི་འབྲས་བྱ་
ལ། སྡོན་པོ་ལ་ངེས་པ་མ་བྱངས་པར་སྡོམ་འཛིན་དེ་ཉིད་རིག་ཅིང་ངེས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །སྦྱུལ་བའོ། །དེས་ན། རྣམ་གཞག་གསུམ་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སྡོན་པོ་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་མི་རིགས་པ་དང་། རང་རིག་འབྲས་
བྱ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བ་དང་། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། ཚད་
འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་པའི་ཚྭ་བ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་སྟོང་བར་མཛད་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ནམ་མིན། ཕྱི་མ་མི་
འཐད་དེ། དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་པ་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན།
རང་རིག་འབྲས་བྱར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་སྐྱབ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྤེ་བ་ལ་ཁས་སྦྱངས་ནང་འགལ་
བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བར་སྦྱེད་བྱེད་གཞལ་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་
དུ་བཞག་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དང་འདྲ་བ་ནི་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དོན་
རྒྱ་ཡིན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཞེས་བའོ། །སྟོབ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གིས། གང་གི་ཕྱིར་དོན་རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་དེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་
འདོད་པར་འགྱུར་རོ། །དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བར་ངེས་པ་ནི། གཉིས་ཀ་
མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོགས་ལ། དོན་ནི། སྤར་
གང་གིས་ཀྱང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ན། དེ་ངེ་ལྟར་འདྲ་བར་བརྟག་ཅེས་སོ། །རྣམ་གཞག་

གསུམ་པ་འདི། རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི།
འབྲེལ་བ་འདྲ་བྱེད་པ་སྤྱད་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་དཔེན་ལྷ་དབང་སྒྲོལ།
སྦྱོར་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་དོན་མེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་
འདི་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་དང་། རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་གཉིས་པ་བའདྲ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རོལ་དོན་
ནི་ཡོད་ན་ཡང་། ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་མེད་མོད་གྱི། ཡོད་དུ་ཚུགས་ཡང་ཞེས་
བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་ཚུལ་དུ་ཁས་སྒྲུངས་ནས། རོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་དབྱེད་པ་
མཛད་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་ལུགས་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་
དོན་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ན་ཡང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡོན་པོ་
རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། དོན་གཞན་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། གཞལ་བྱ་ལ་དབྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་ཡོད་
པའི་ཆེ་ན་ཡང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་རིགས་
བར་ཐལ། རི་ལྷར་སྡོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་དུ་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱི་སྡོན་
པོ་དེ་ལ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོར་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འཛོག་གི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་
ནས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྡོན་པོ་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྒྲོ་ལ་སྤང་བའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། སྡོན་པོ་རང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་འདོད་མི་
འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་སྤང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར། སྡོན་པོ་དེ་དུས་ནས་
ཡང་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པར་ཐལ་

བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེན་ཡང་། སྐྱོན་པོ་ལ་དབྱ་གཉེན་གཉིས་
གྱིས་བལྟས་པའི་ཆེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་པོ་དག་སོ་སོ་ཐད་ད་པར་སྤང་ཞིང་སྤྱང་བར་
མི་འགྱུར་བར་གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་སྤང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱོན་པོ་སྒྲོ་ལ་སྤང་བའི་
དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་བྱི་རོལ་གྱི་རོས་ནས། ཏུས་ནམ་ཡང་འདོད་མི་འདོད་
གཉིས་སུ་གནས་པའི་བྱིར། མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་ཤོག་གྱུར་གྱི་ལས་གྱི་དབང་གིས་གང་
རུང་རེ་རེ་བསྐྱབས་པའི་བྱིར། རེ་རེས་གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་མིན་ནོ་ཞེན། བྱི་རོལ་གྱི་
དམིགས་ཆེན་གྱི་དོན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་ཏུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
ལས་དབང་གིས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར། མ་མཐོང་
བའི་ལས་དེའི་དབང་གིས་ཅི་ལྟར་ན། བྱི་རོལ་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་
མཐོང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་མི་འདོད་ཏུ་མའི་བདག་
ཉིད་ཏུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་ཅིག་ཤོས་གྱིས་བསྐྱབས་ནས། གང་རུང་གཅིག་གི་
བདག་ཉིད་ཏུ་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་སྤང་བ་རྟོག་
པའི་འཛིན་སྤངས་ཡིན་གྱི་དོན་འཛིན་དབང་པོའི་སྒྲིའི་འཛིན་སྤངས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེན།
དབང་ཤེས་ལ་འདོད་མི་འདོད་མི་སྤང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་དེ་ལ་འང་སྤར་
ཡིད་ཏུ་འོང་བར་མཐོང་བ། བྱིས་འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་པས་ཟེན་པར་གྱུར་པའི་ཆོ། ཡིད་
ཏུ་འོང་བར་མཆོམས་སྒྱུར་བ་མེད་ཅིང་། ཡིད་ཏུ་མི་འོང་བར་སྤང་བའི་དབང་པོའི་
སེམས་སུ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེས་ན། མདོ་སྡེ་པས་བྱི་རོལ་དོན་ཏུ་འདོད་པའི་སྐྱོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་

ལའང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་
 རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཇི་ལྟར་སྟོན་པོ་འདི་སྟོ་ལ་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་འདོད་མི་
 འདོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྤྱང་བ་དེ་ལྟར། རྟོན་སྟོན་པོ་ནི། འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པར་
 འཛིག་ཅིང་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྤྱབ་ཟེན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། གང་གི་
 ཕྱིར་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་བདེ་བའས་སྤྱག་བསྡུལ་བར་ངེས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཀྱི།
 འོན་ཀྱང་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཉིད་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་འཛིན་
 པ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་ཉིད་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྡུལ་བར་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་དང་
 དེས་ན། ཅི་ལྟར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་
 པར་དགོངས་ནས་བཤད་པ་དང་། ཅི་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་བཞིན་དུ། འདོད་པ་དང་
 མི་འདོད་པ་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཏོགས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
 གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཆད་མར་ཐལ་
 བ་སྤང་བ་དང་། ཆད་འབྲས་ལུལ་སོ་སོར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བུ་
 ཡིན་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཆད་མར་འགྱུར་
 རོ་ཞེན་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ། དེ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེའི་ཆེ་དོན་སྟོན་པོ་སྤྱང་བའི་གཟུང་རྣམ་དབང་པོའི་མཛོན་སྤྱུལ་འདི་ཉིད་ཆད་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོན་པོ་ལ་བཟློས་པར་བྱ་
 བའི་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་རྣམ་ཡོད་དུ་ཟེན་ཀྱང་། དེ་ལ་རང་གི་སྤང་ལུལ་

གཉིས་སྒྲུབ་ལཱ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་གི་དོན་གཞན་ལྟར་སྒྲུབ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཟུང་ནམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། དོན་རིག་འབྲས་བྱུང་འབྱུང་རོལ་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བྱུ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། རི་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་
ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ། སྔོན་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་
སྒྲུབ་ཞིང་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུར། སྔོན་པོ་འདི་ནི་འདོད་མི་འདོད་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས་
ངེས་པར་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་
ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་དེ་ཉིད་དོན་རིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཞེན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན།
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། སྔོ་འཛིན་གྱི་སྒོ་
ལ་གནས་པ་དོན་སྔོན་པོ་དང་འབྲ་བའི་གཟུང་ནམ་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ཡི་ནམ་པར་
བཞག་པར་བྱ་བ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་ཕྱིར་ན་རི་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་དེ་ནི། སྔོ་འདོགས་གཙུག་ཅུས་ཀྱི་སྒོ་ལ་སྒྲུབ་ཞིང་
གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་རྟོགས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཚད་འབྲས་ལུལ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་ཐལ། ཚད་མས་སྔོན་པོ་
གཞལ་ལ། འབྲས་བྱུས་སྔོ་འཛིན་རིག་པའི་ཕྱིར་རོལ་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་། རེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་རིག་པར་འདོད་ཅིང་ཞེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་དུ་འཛོག་པའི་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཚད་འབྲས་ལུལ་སོ་སོ་ཐ་དད་བ་ཁོ་ནར་ངེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་

མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྟོན་པོ་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
སྟོན་པོ་རིག་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི། ཚད་མའི་
ལག་རྗེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་མ་ཡིན་གྱི། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་རྟོག་པ་གཞན་ཞིག་
གོ། ཚད་འབྲས་དངོས་ནི། སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོན་པ་
སྟོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྟོབ་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་
པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོན་པོ་རང་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་
པ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་སྟོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོ་
འཛིན་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་ཡོད་མེད་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་
ན། རྗེས་གཞན་དུ་མེད་པར་བྱུང་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་སྟོན་པོ་རིག་
པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དོན་རིག་ཏུ་འདོད་པའི་སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྟོ་འཛིན་དེ་སྟོན་པོ་དེ་དང་འབྲ་བའམ། གཞན་དང་འབྲ་བར་བྱུང་
ཀྱང་རྒྱང་། སྟོ་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་སྟོན་པོ་དེ་ཁྱོད་ལ་སྟོན་པོའི་
རྣམ་པ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡི་རྒྱ་ཡིན་པས་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། འབྲ་
བར་སྦྱེད་བྱེད་གཞལ་བྱའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འབྲ་བ་མི་སྦྱོང་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་རྒྱར་ཁས་
ལྷངས་པས་དབང་ཡིད་གཉིས་ཀྱང་གཞལ་བྱར་ཐལ་ཞེས་བའོ། །འདི་ལྟར་སྦྱ་ཤད་

སོགས་སྤང་བའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ལག་ལེན་ལྟར་སྡོམ་འཛིན་དེའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་
 རྣམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྡོམ་པོ་སྤང་བ་ཅན་ཡིན་ན། དེ་ནི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 གཟུང་དོན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མི་སྤང་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་
 གཟུང་དོན་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ་རྣམ་རིག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པ་དེ་བདེ་ན།
 དེ་འབྲེལ་རིག་པ་ངས་ཀྱང་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་ཡིན་པ་དང་།
 གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ། རྣམ་རིག་པའི་
 ཚད་འབྲས་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོམ་འཛིན་གྱི་སྒོ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ།
 གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྩེ་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་དབྱེ་མེད་ཀྱང་གཟུང་བྱ་དང་།
 འཛིན་པ་དང་། སྡོང་བ་རིག་པ་དག་རྩེ་ཐ་དད་པ་དང་ལྟན་པ་བཞིན་དུ། འཁྲལ་པས་
 རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
 ཞེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དབང་པོ་སྤྲགས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་རྣམས་ལ་འཛིན་
 དུས་སོགས། ཏྲ་དང་སྒྲང་པོ་དེ་ཡི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ཏྲ་སྒྲང་
 དུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །སྒོ་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྤང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་
 འཛིན་དུས་དེ་དག་རང་གི་ངོས་ནས་ཏྲ་སྒྲང་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མ་
 བསྐྱད་པའི་མིག་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་མཐོང་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དཔེར་ན། ཐག་རིང་པོ་སྤྱང་ན་གྱི་ཕྱོགས་ན་ཆུང་དུ་ཡང་ཆེན་པོར་སྤང་བ་
 བཞིན་ནོ། །སྤྲ་མ་བསྟན་བཅོས་དང་། ཕྱི་མ་འཛིག་ཉེན་ན་གྲགས་པའི་དཔེ་ལོ། །གཟུང་

བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། རིག་པ་དག་ཐ་དད་པའི་ཆ་འདི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཡང་། ཚད་མས་གཞོད་པ་མེད་དེ། གློ་ཇས་གཅིག་པ་གཞལ་བྱ་དང་། འཇལ་
བྱེད་དང་། འབས་བྱར་གནས་པའི་ཆ་ཐ་དད་པའི་ཆ་འདི། རི་ལྟར་འབྱུལ་བ་ལ་ཇེས་
སྲུ་སྤང་བ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་
ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གནས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དང་།
རང་རིག་པའི་ཆ་གསུམ་པོ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་ཡང་གཅིག་དུ་བདེན་
པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གློ་མ་འབྱུལ་བ་ལ་སྤྲོ་ཆོག་པ་ཀྱི་འོ་པོར་སྤང་བ་
ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྲ་མ་ལ་
ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།
རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཇས་གཞན་ལ་ཇས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཉམས་པར་
ཐལ། གློ་མ་འབྱུལ་བ་ལ་དུ་མར་སྤང་ཡང་དུ་མར་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་
ཅན། གཅིག་དུ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་མེད་
པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གློ་མ་
འབྱུལ་བའི་དངོས་པོས་ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་ཤེས་འདེན་ལུས་སྲུ་མཐོང་བའི་བྱིར།
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་གིས་
བདེན་པའི་དངོས་པོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྣམ་པར་དབྱེད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དེ་བདེན་
པའི་དངོས་པོར་མེད་དེ། གང་གི་བྱིར་ན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མའི་
རང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འབྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་རྒྱུ་
 བན་ཚུན་ཆོས་མ་ཐུན་པར་མཐོང་བ་ཉིད་ལས་དདུལ་དེའི་བདག་ཉིད་མིན་པའི་ཉ་
 ཕྱིས་ལ་དདུལ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་འདིག་ཉེན་པ་དག་གི་འབྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་
 ཡིན་ལ། གཟུང་འདྲིན་རྩལ་ཐ་དད་འདི་ལ་བན་ཚུན་ཆོས་མ་ཐུན་པར་མཐོང་བ་དེ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་བའི་དངོས་སོ་འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 དེའི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཆོས་མ་ཐུན་པར་མཐོང་བ་
 ལས་འབྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་འདི་འང་ཡོད་པ་ཡིན་མོད། གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་
 འདི་ཆོས་མ་ཐུན་པར་མཐོང་བ་ཆོས་ཅན་ཉིད་ལ་བཟོས་པ་མེད་དེ། དེ་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་
 རང་གི་ཉེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་སྒྲུང་བ་ཅན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་འདྲིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་བདག་འདྲིན་
 གྱིས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་གང་དེ་ཅམ་གྱིས་གཟུང་འདྲིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་
 པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མ་ཐུན་པར་མཐོང་བ་ལ་མི་བཟོས་པའི་འབྲུལ་བ་ནི། དཔེར་
 བ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་འདྲིན་པའི་རྣམ་
 པར་འདོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བདག་རིག་དེ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁྱོད་གྱི་རྣམ་པར་
 བཞག་བྱ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་རང་རིག་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་
 འཛིག་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་
 བས། དེ་སྤྱོད་བའི་འཛིན་རྣམ་ཆད་ལ། དེ་རིག་པའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཞིན་
 ནོ། །ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཇལ་

བྱེད་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་གནས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འདི་ནི་ཚོས་ཅན། རྣམ་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། ཀྱན་གྱིས་
ཁས་སྦྱང་བར་འོས་པའི་བྱིད།

ཡང་ན། རང་རིག་ཁོན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་བྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་ཀྱན་
ལ་འདར་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་བྱིད། མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་དེ་ལ་འདར་ཚོས་ཅན། ཁ་བྱིར་བལྟའི་
ཤེས་པ་དེ་དག་རང་གི་བདག་ཉིད་འཛིན་རྣམ་གྱིས་སྤྱོད་བར་བྱུང་སྟེ། ཉམས་སྤྱོད་
བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་སྤྱོད་བར་བྱེད་བྱུང་
ཉིད་དེ་ཚད་མ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཁ་
བྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་བྱིད། ཤེས་པ་རང་གི་
བདག་ཉིད་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དང་། ནང་དུ་ཤེས་པ་
ཡོངས་སྤྱོད་ཅོད་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་དང་། ཤེས་པ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད་བྱུང་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་དང་། འདིས་རང་རིག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཚོས་ཅན། མིང་ཐ་དད་ཅམ་མ་
གཏོགས། རྣམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་དེའི་ཚད་མའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཅམ་དུ་
རབ་ཏུ་བཤད་པའི་བྱིད། འདིར་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་སྟོགས་
སྦྱང་གིས་རང་རིག་ཚད་མར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འགལ་བར་ཐལ།
སློབ་དཔོན་སྟོགས་སྦྱང་གིས། འདིས་རིག་པར་བྱེད་པས་ན་རང་རིག་པ་ཞེས་པའི་བྱེད་
པའི་ཆ་དེ་ཚད་མར་བཞག། འདིར་འདི་རིག་པས་རང་རིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཆ་འབྲས་བུར་
བཞག་པའི་བྱིད། དཔེར་ན། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ལ་རང་རིག་གི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱ་
བཤད་ན། འདི་དེའི་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་རང་རིག་ཅེས་སྦྱ་བཤད་པའི་ཆེ། ལས་

སྤྱི་ཤུལ་པ་སྤྱོད་འཛིན་མཛོན་སྤུལ་དེ་ལ་བཤད་ལ། འདི་རིག་པ་ཞེས་པའི་བྱ་བའི་ཆ་དེ་ནི་
མཆོན་བྱ་ལ་ཟེར་ལ། འདིས་རིག་པར་བྱེད་པས་ན་རང་རིག་ཅེས་བྱེད་པ་ལ་བཤད་པའི་
ཆོ། འཛིན་རྒྱལ་དེ་ཉིད་རང་རིག་ཡིན་ནོ། །འདིར་རང་རིག་ཏུ་མཆོན་ན་ལས་སྤྱི་ཤུལ་པ་
དེའི་མཆོན་གཞི་མ་ཡིན་ལ། གཤམ་ཏེ་མཆོན་གཞིར་བྱེད་ན། སྤྱོད་འཛིན་མཆོན་གཞི། རིག་
པར་མཆོན། འཛིན་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཞེས་སོ། །ཡོངས་སྤྱི་གཙོད་པ་ཞེས་པ་ནི། རང་
ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་སྤྱི་ཡོངས་སྤྱི་གཙོད་བྱེད་དོ། །སྤྱོད་པར་བྱེད་རུང་ཞེས་པ་ཡང་
ཤེས་པ་སྤྱོད་བྱེད་རུང་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །རྒྱལ་པ་ཤར་པ་ཞེས་པ་ཡང་བྱམ་པའི་
རྒྱལ་པ་ཤར་པ་ནི། བྱམ་པའི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱོད་འཛིན་པ་ཤར་པ་ནི། སྤྱོད་འཛིན་པ་
ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། དེའི་རྒྱལ་པ་སྤྱོད་པ་ལ། དེའི་རྒྱལ་པ་ཤར་པའི་ངེས་པ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྒྱལ་གཞག་དེ་དག་འཐད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ། སྤྱོད་འཛིན་པ་
གཉིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དང་། རང་རིག་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་འདོ། །དང་པོ་ལ། དུལ་
ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡིས། ཞེས་པའི་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་དང་། དུས་ཕྱིས་བྲན་པ་
ལས་ཀྱང་སྤྱོད་ཞེས་པའི་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་འདོ། །དང་པོ་ལ། དོན་ཁས་སྤྱོད་པ་ནས་
བསྐྱབ་པ་དང་། ཁས་མ་སྤྱོད་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་
བསྐྱན་པ་འདོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྤྱོད་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་དང་། རྒྱལ་
འབྲེལ་མཛད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་འདོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྤྱོད་གི་
གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པའི་འབྲེལ་དང་། རི་ལྟར་འཆད་པའི་ཆུ་དང་། ལུང་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་འབྲེལ་མཛད་པས་རིགས་པ་གཞན་བསྐྱན་པ་འདོ། །དང་པོ་ལ།
གཞུང་དོན་རང་མཆོན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆུ་ལ་གཉིས་བསྐྱབ་པ་

དང་། དེ་དང་མི་ལྷན་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཉོགས་པར་སྒྲ་བཤོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྒྲུང་བ་མི་འཐད་དེ། བུམ་སྒྲུང་
ཡང་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་སྒྲུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་
པ་ཤིན་ཏུ་བྲངས་པ་ཡིན་ན་མེ་ལོང་ཤིན་ཏུ་བྲངས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་གཟུགས་གྱི་
གཟུགས་བརྟན་འཆར་བ་ལྟར། དབང་ཤེས་ལ་ཡང་མིག་གི་དབང་པོའི་གཟུགས་
བརྟན་སྒྲུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་
ཡི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དག་ཆོས་ཅན། གཟུང་ཡུལ་དེ་ལས་
གཞན་བའི་དབང་ཡིད་ཁྲོད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་ཡང་། གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་འགས་དེ་ལྟར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟས་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཡང་། བུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་
ཡང་། བུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། པ་མ་གང་རུང་གཅིག་གི་གཟུགས་གྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པར་
འགྱུར་ལ། ཟས་ལ་སོགས་པ་གཞན་འགའི་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལས་གྱི་
ཁྲེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅས་པ་བཞིན་ནོ། །གཟུང་ཡུལ་དེ་
ལས་གཞན་དབང་ཡིད་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
དེའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་ན་ཡང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་
དམིགས་སྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ནས། དེ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་པར་
འདོད་དེ། རང་གི་དམིགས་སྐྱེན་དེས་ཁྲོད་ལ་རྣམ་པའི་ལག་རྒྱུས་དེ་བཞག་པ་མེད་
པར་ནི། དེ་ཁྲོད་གྱི་དམིགས་སྐྱེན་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་རོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་དོན་དང་ལྷན་བའི་

དབང་པོའི་མེས་པ་ལ་ཞི་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་མ་ཤར་བར་དོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྒྱལ་པོ་མེད་པར་བྱུག་པ་དུ་འཛིན་པར་དོགས་པའི་
བྱིས་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་། འདས་པའི་དོན་འཛིན་པའི་བླ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟོས་གཉིས་པ་ཅན་དང་། རང་རིག་གི་སྤྱོད་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
གཞུང་ཡུལ་རང་མཚན་དང་མི་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ་གཞུང་རྒྱལ་པོ་མེད་ན།
འདས་པ་བྱུག་པ་དུ་འཛིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་རིག་མེད་ན། དེ་འབྲེལ་སྒྲོ་མ་སྤྱོད་
བར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངན་པས་རིགས་དོན་གཞན་འཛིན་པ་དགག། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
འཛིན་པ་དགག། བྱི་རོལ་རང་མཚན་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཁ་དོག་བླ་མའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། རིགས་དོན་གཞན་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྤྱོད་པའི་སོགས་ཁ་དོག་ཐ་དང་པ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་པའི་བྱིས་པ་ལྟར་བར་ཐལ། བྱི་
དོན་གཞན་དེ་ཁ་དོག་དེ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ་རིགས་དོན་གཞན་དེ་འདྲ་མི་
ཉག་ན། གསལ་བ་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཆ་མེད་ཀྱི་སྤྱིར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉག་
ནའང་བྱི་འཛིན་ཤེས་པ་འཛིན་པ་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་མཚན་མ་སོགས་
གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྤྱར་བཀག་ཟེན་པའི་བྱིས་པ་གསུམ་པ་ནི།
འདས་པ་བླ་མའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། གཞུང་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་
རྒྱུན་གྱི་དོན་གྱིས་པན་འདོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་པའི་བྱིས་པ་དེར་ཐལ།
འདོད་པ་ཅུང་དང་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱིས་པ་བླ་མ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་ལྡན་ཡང་།

ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་མི་ལྡན་ལོ་ཞེ་ན། བན་པ་དེ་ནི་ཅི་
 ལྟར་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་རང་མཆོན་
 འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དེ་ཡང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།
 འདས་པའི་རྣམ་པ་མི་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི་བན་པ་ཡིན་ལ། དེ་
 ཡང་སྒྲུང་དོན་རང་མཆོན་སྟོང་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་
 བན་པར་གྱི་སྟོང་བ་དེ་ལས་བྱུང་ཞེས་སྒྲུང་རོ། །བན་པ་སྟོང་བ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་
 གྱི། དམིགས་ཀྱིན་རང་མཆོན་ལས་བྱུང་རོ་ཞེ་ན། འདས་པ་བན་པ་ཆོས་ཅན། སྟོང་
 སྟོང་རང་གི་དེ་མ་ཐག་ཀྱིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ལས་གཟུང་དོན་གྱི་ཚུལ་
 གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་སྟེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དེའི་ཆོ། དེ་ལགགས་ནས་
 མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་ལས་སྟེས་པས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་འགྱུར་ན།
 སྟོང་བ་དབང་ཤེས་ལའང་རྣམ་པ་སྒྲུང་བ་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །བན་པའི་རྣམ་པ་
 དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བར་སྒྲུང་
 བའི་རྣམ་པས་དབེན་པའི་ཕྱིར། བན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི། བན་པ་ལས་རྣམ་ཐ་དད་པའི་
 དངོས་སོ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རང་ཡུལ་དེར་གནས་པའི་སྟེས་སུ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་། བན་པ་
 སོའི་སྟེས་སུ་དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་
 རང་སྒྲུང་བའི་སྟོ་ལས་རྣམ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། སྟེས་སུ་བདག་ཉིད་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་རྟག་
 ཏུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་ཤེ་ན། འོ་ན། བན་
 པའི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
 བན་པ་སོ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། འཆད་པ་སོ་དང་། ཉན་པ་སོ་བརྗོད་བུ་

ཇུས་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་དག་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་སོ་དང་ཉན་
པ་སོའི་སེམས་དག་གི་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་
མཆམས་སྒྱུར་ཞིང་། སྒྱུར་བ་ལྟར་དོན་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་གོ་བར་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། བཤད་པའི་ཡུལ་དང་། རོས་པའི་ཡུལ་གཉིས་ཇུས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རོས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་དེ་གཉིས་ཇུས་ཐ་དད་
ཀྱང་འབྲས་བུ་ལས་དེ་གཉིས་གཅིག་པར་ཐ་སྙད་འཛིག་ཉེན་ན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་
སོ་ལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བ་དེར་ཉན་པ་སོའི་སྒོ་ལ་འབྲེལ་མེད་དུ་སྒྲུབ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཇུས་ཐ་དད་པ་ཁོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་འདས་པ་བྲན་པའི་སྒོ་
གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཇི་ལྟར་ཇུས་ཐ་དད་པའི་བདག་ཉིད་
གཅིག་ཏུ་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་བཅས་འཐད་པ་དང་། རྒྱལ་མེད་མི་འཐད་པ། དོན་བསྐྱེ་
བའོ། །དང་སོ་ནི། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡི། །བྲེ་བྲག་ལས་ནི་ཚུལ་གཉིས་
ཉིད། །ཡུལ་ཤེས་པ་སྒྲོ་འཛིན་དང་། དེ་ཤེས་པ་སྒྲོ་འཛིན་བྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་
ཡུལ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་བྲེ་བྲག་ལས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོ་འཛིན་དེ་གཟུང་རྒྱལ་དང་འཛིན་
རྒྱལ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་བྱུང་བའི་དོན་རྟོ། །

སྒྲོན་སོ་ཉམས་སུ་སྒྲོང་བའི་དབང་སོའི་རྒྱལ་བར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན།
གཟུང་རྒྱལ་དང་འཛིན་རྒྱལ་གྱི་ཆ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལས་
གཟུང་བའི་རྒྱལ་པ་གཅིག་གིས་ལྷག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཁྱོད་བྲན་པའི་
ཤེས་པ་ཡིས་ཚུལ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། རས་སྒྲུབ་

སྟོན་པོ་མཐོང་ཞེས་བྲན་པའི་ཆེ། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་གཉིས་བྲན་པས་སྤར་སྟོང་
 དུས་ན། གཉིས་ཀའི་སྟོང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྟོན་པོ་སྟོང་བ་གཟུང་ནས་དང་།
 སྟོ་འཛིན་སྟོང་བ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། སྟོ་འཛིན་ལ་སྟོན་པོའི་གཟུང་རྣམ་
 གཅིག་བྱ་དང་། དེ་བྲན་པའི་སྟོ་ལ། སྟོ་འཛིན་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཡང་སྤར་བས། གཟུང་
 རྣམ་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཡིན་གྱི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ལྷག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་
 གཞན་དུ་སྟོ་འཛིན་དེ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་མིན་ན། ཅི་ལྟར་སྟོ་འཛིན་བྲན་པའི་ཤེས་
 བ་ལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྤྲང་ཞིང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་
 ལོ། །སྟོ་འཛིན་དང་། དེ་བྲན་པའི་ཤེས་པ་དང་། བྲན་ཤེས་དེ་བྲན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་
 གྱི་མ་གྱི་མ་ཡི་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་གཟུང་རྣམ་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 འདི་ལྟར་ཤེས་པ་གཉིས་པ་བྲན་ཤེས་དང་པོ་དེ་ནི་ཡུལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོས་གཟུང་
 བའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། བདག་གི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་འགའ་ཞིག་ཏུ་གསུམ་པ་
 ཡི་ཤེས་པ་རང་བྲན་པ་དེ་ཡིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་ཤེས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་
 བྲན་པ་ན། དོན་ཡང་བྲན་པའི་ཕྱིར། བྲན་ཡུལ་གྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་འབྲུལ་བ་
 ཡིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེ་བ་ཅེས་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་
 བྲན་རང་རྒྱ་སྤང་བ་དང་། དབང་པོ་དང་། ཡིད་བྱེད་ལའང་དོན་ཤེས་དང་། གཅིག་ཏུ་
 བསྐྱེ་བ་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་ཤེས་དེ་དག་གི་ཡང་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 བཞིན་དུ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བས་བྱབ་
 པར་ཐལ། དོན་ཤེས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཅེས་གྱི་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྲན་དགོས་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ་མེད་པར་རྩེ་བྱས་པ་དྲན་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱུང་པར་དབང་
ཡིད་སོགས་གྱིས་མ་བྱས་པ་དག་ཡོད་པས་དོན་དང་ལྷན་གཅིག་ཏུ་དྲན་མོ་ཞེ་ན།
དོན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱུང་པར་གང་ལས་ཤེས་པ་དོན་དང་འབྲས་བུ་དོན་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་བསྐྱེ་བ་བསྐྱེན་པ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱུང་པར་དེ་ཚོས་ཅན། དོན་དང་འབྲས་བུ་
ལས་གཞན་ཅིར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དྲན་པའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཛེ་མ་སྤྲོད་དང་མིག་འཕྲུལ་མཁན་གྱི་སྒོ་
ར་སོགས་ལ་འབྲས་བུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲུལ་བ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཤེས་པ་གཉིས་པ་
དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེའི་རང་བཞིན་འཛིན་རྒྱལ་གཅིག་པོ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱས་པར་གནས་པར་
ཐལ། ཤེས་པ་དང་པོ་སྡོ་སྒྲིབ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གཟུང་རྒྱས་དང་གཉིས་པ་ཅན་
མིན་པར་འཛིན་རྒྱལ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེས་པར་འཛིན་ཅིང་དྲན་པའི་སེམས་གྱིས་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་
གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་སྤྲ་མ་དེ་གཉིས་
འཛིན་རྒྱལ་རྒྱུད་པ་ཅན་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན། དྲན་ཤེས་གྱི་མདུན་ན་གནས་པར་འགྱུར་བའི་དབང་སྒོ་
སྡོ་སོགས་གྱི་རྒྱལ་པའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་དོན་སྡོན་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱེ་བའི་བྱུང་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་སྒོ་གཉིས་པ་དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེས་སྡོ་འཛིན་སྡོན་
པོའི་རྒྱལ་པ་ཅན་ཏུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཉེས་པ་
སྤྲ་མར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པ་སྤྲ་མ་ལས་གཞན་ཏུ་ན། དུལ་གང་ཡིན་གཞན་

གྲིས་བར་མཆོད་པར་ཐུག་མཉེན་ཏུ་འཛིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། རོན་གྲིས་ཤེས་པ་བརྒྱད་ནས་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་དྲན་ཤེས་སོགས་དོན་ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་ན། ཤེས་པ་དང་པོ་སྡོ་འཛིན་གཅིག་ཕུ་ཉིད་དོན་དང་འབྲེལ་བར་དྲན་པར་འགྱུར་གྱི། གློ་སྡེ་མའི་དོན་དང་། དྲན་ཤེས་འབྲེལ་བར་མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཅིག་ཕུ་དོན་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཤེས་པ་བྱི་མ་བྱི་མ་དོན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཏུ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྲིས་བསྐྱབ་པ་དང་། ཅོད་པ་སྤང་བ། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུལ་སྡོན་པོ་ནི་སྡོ་འཛིན་དེ་ལས་རྗེས་གཞན་ཉིད་ཏུ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་གང་གིས་ཀྱང་འགྱུར་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ངེས་པར་སྡོ་འཛིན་གྱི་གློ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་དུས་ཅིག་ཅར་ཏུ་སྤྱོད་ཞིང་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་བྱབ་པའི་བྱིར། ཉགས་དེ་མ་ཐུན་ཚྭ་གས་ལ་མཐོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་པས་ཁྲ་བ་གཉིས་མེད་པར་ཁྲ་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མཐོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་བའི་ཉགས་ལ། རྟོག་བྱབ་བྱུབ་པར་ཐལ། སྡོ་མེར་རྗེས་ཐ་དད་དག་ལ་ངེས་པར་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྤྱོད་བའི་ངེས་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཅ་བའི་ཉགས་བསྐྱབ་པ་ནི། སྡོན་པོ་དང་སྡོ་སྤང་ཤེས་པ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་ཐལ་སྤྱོད་བ་སྡོ་འཛིན་དེ་མིགས་བྱེད་གྱི་རྗེས་སུ་མེད་པར་དོན་སྡོན་པོ་དམིགས་པ་འགའ་འཕ། དོན་སྡོན་པོ་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་མེད་པ་ཡི་སྡོ་འཛིན་སྤྱོད་བ་དུས་རྣམ་ཡང་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་ཞིང་དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེས་ནའི་བྱིར། ཤེས་པ་

རང་རྒྱས་ན་སྤང་བ་ཡི་དོན་སྡོད་པོ་ནི་སྡོར་སྤང་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་གཞན་མིན་པ་
སྡོག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག། མེད་པའི་གནོད་བྱེད་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆིག་དོན་དང་། རྣམ་རིག་པའི་རྒྱུ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། སྡོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་གཞན་དབང་ཡིད་དག་ཡོད་ན་ཡང་།
དེ་འབྲེལ་དབང་པོའི་སྡོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཐོང་ཞིང་། སྐབས་འགར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
དེ་གཉིས་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་གཅིག་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་རྒྱས་པར་འགྱུར་
ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དབང་ཡིད་ཡོད་ཀྱང་སྡོ་འཛིན་སྐྱེ་
བ་སྡོག་པའི་རྟགས་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་
ཡོད་མེད་དེ་སྡོར་སྤང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་
ཡོད་མེད་ལས་ངེས་པར་མི་སྤྲོད་ཕྱི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གྱི་དབང་གིས་
ངེས་འགའ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྡོ་སྤང་ཤེས་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན། སྡོ་འཛིན་རང་རྒྱས་ན་སྤང་
བའི་སྡོན་པོ་དེ་དམིགས་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་རྗེས་སུ་མེད་ན་རྒྱུ་དུ་
འགལ་ལ། རྗེས་སུ་ཡོད་ན་རྗེས་ཐ་དད་མི་འཐད་པས། རྗེས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟར་ན། བདག་སྐྱེ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མེད་པ་སྤང་རྒྱས་མེད་ཕྱིར་
དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལྟར་སྤང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན།
གཅིག་ཆའང་མི་འཁྲུག་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི།

ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོན་པོ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞོག་མི་འབྱུང་བ་དང་། དེ་
དམིགས་པ་ཡིན་པས་རྒྱུན་པགས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་
ན་དབང་མངོན་ལ་དམིགས་རྒྱུན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། མདོ་དང་། རིགས་པ་
དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ལྟར་ན། ཇི་
ལྟ་བུ་ཞེས་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན། གལ་ཏེ། སྡོ་འཛིན་ལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པའི་ལག་རྗེས་
འཛིན་གྱིད་དམིགས་རྒྱུན་ནོ་ཞེ་ན། ཁོ་པོ་ཅག་ལ་དམིགས་རྒྱུན་མི་འཐད་པའི་སྟོན་
མེད་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་གྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་ལ་ཡོད་པའི་སྡོ་
འཛིན་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་དེ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་ཁས་
ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལག་རྗེས་འཛིན་པའི་རུས་པ་མེད་ན། དེ་རྒྱ་མེད་དུ་
འགྱུར་ལ། ཡོད་ན། བེམ་པོའི་རྣམ་སྟུ་མི་འཐད་པས་ཤེས་པའི་རྣམ་ལ་ཡོད་དོ། །

ཡང་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་རྣམ་གཅིག་པའི་སྟོན་པོ་དེ་སྡོ་འཛིན་གྱི་
དམིགས་རྒྱུན་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞེས་ཡོད། འོ་ན་སྡོ་འཛིན་གྱིས་དེ་
འདྲའི་སྟོན་པོ་དམིགས་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་ཡང་དམིགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱབ་པ་མེད་དེ། སྟོན་པོ་དམིགས་ཀྱང་
སྟོན་པོའི་མི་རྟག་པ་མ་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་
ཐལ། སྟོན་པོའི་རྣམ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྒྱབ་པ་མེད་དེ།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་ལ། སྟོན་པོས་རང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
ཚོ་བསྐྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བདག་པོའི་རྒྱུན་ནི་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
རྟུལ་ཕྱ་རབ་བསགས་པའི་རྣམ་སྟུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་པས་ཤེས་པའི་

རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ཁོ་ན་ལོ། །དེས་ན། མིག་གི་དབང་པོ་བདག་པོའི་རྒྱུན་དང་། ཡིད་
བྱེད་སྤྲུལ་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། རྒྱལ་གཅིག་པའི་སྤྱོད་འཛིན་
སྤྱོན་པོའི་རྒྱལ་ལྷན་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་པ་ཞེས་སམ། དེ་དང་རྒྱལ་གཅིག་པའི་སྤྱོན་
པོ་དམིགས་པའི་རྒྱུན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་ལྗམས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ལྗམས་རྟགས་མི་འཐད་པ་སྤང་
བ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ས་པོན་ལས་སྤྱ་བྱ་སྐྱེ་བའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། སུ་བ་ལས་མེ་བྱ་བ་པ་
ཞེས་པའི་ཤེས་བྱེད་ལྗམས་རྟགས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་བྱིར། བྱ་བ་སྤྱོད་དེ་འབྲས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་
པའི་བྱིར་རོ་ཞེན་གལ་ཏེ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། རྒྱ་ལྗམས་དང་། ལྗམས་རྟགས་དེ་
ཡང་མི་འཐད་པའི་སྤྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་ལྗམས་དེ་ཡི་རོ་བོར་སྤང་བ་དེ་སྤང་ངེས་
པར་འབྲེལ་ཞིང་མི་སྤྱ་བའི་སྤྱོད་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ལྗམས་བྱ་རྟོག་ཅིང་ཁས་ལེན་
པར་བྱེད་ན་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
བྱི་རོལ་མེད་ན། བག་ཆགས་འབའ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་
ལྟ་ན། སུ་བ་མེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སུ་བ་བག་ཆགས་འབའ་
ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྗམས་བྱ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་རྒྱ་མེ་རྟོགས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། མེ་སྤང་དེ་དུ་སྤང་གི་རྒྱ་དག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་
ན་ཡང་། སུ་བའི་ལྗམས་རྟགས་གང་ལས་མེ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སུ་སྤང་སྤང་འབྱུང་ཞིང་མེར་སྤང་བྱིས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ་ཞེན། འདིའི་
ལན་གྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས་འགོད་ཚུལ་ལ། ལར་སྤང་ཆོས་ཅན། མེར་སྤང་ཡོད་དེ།

དུ་སྒྲུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་ནས་ཉགས་སུ་སོང་ཚུལ་ལ། དུ་སྒྲུང་གི་ཉགས་
ལས་མེ་སྒྲུང་བའི་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན་གྱི། མེ་སྒྲུང་གི་སྒྲོ་མ་འོངས་པ་
ན་འབྱུང་བྱུང་དཔོག་པར་འདོད་པ་དག་ནི་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་ལུགས་ལ། མེ་དུ་དང་། ས་ལོན་དང་། ལྷ་གུ་སོགས་ཁས་ལེན་ནས། མི་ལེན།
དང་པོ་ལྟར་ན། འགོད་ཚུལ་ལ། མེ་དུ་སྒྲུང་བས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ནས་བཀོད་པ་
དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མདོ་སྤེལ་ལྟར་མེ་ཡོད་དེ་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྒྲོས་
པས་ཚོག་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཏེ་དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དེ་དག་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན།
སྒྲུང་དེ་དག་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པར་བཅད་པ་ལ་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད།
ཅེས་ལན་འདེབས་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱེད་ལྟར་ན། རྒྱ་འབྲས་མི་འཐད་པའི་འདོད་
ལན་འདེབས་རིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པའི་དོན་དེ་དག་མེ་དུ་
མ་ཡིན་བཞིན་དུ། མེ་དུར་སྒྲུང་བ་ཅམ་ཡིན་པས་དུ་བར་སྒྲུང་བཉགས་སུ་སྒྲོས་སོ་ཞེ་
ན། བྱེད་འདོད་པའི་ཉགས་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུབ་
པར་སྒྲུང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཟུགས་ནས་ནམ་
མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེར་སྒྲུང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཁས་ལེན་དགོས་པས་ལན་དེ་ནི་རང་ཉིད་བྱུབ་མཐའ་གང་ལ་ཡང་ཡིད་བཟན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཏེ། དུ་སྒྲུང་རྒྱ་ཡིན་ལ་མེར་སྒྲུང་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷ་གུར་སྒྲུང་བ་རྒྱ་
དང་། ས་ལོན་དུ་སྒྲུང་བ་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་

ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་སོ་ནམ་གྱེད་པ་དག་ཐོག་མར་སྐྱ་གྲུར་སྒང་
བའི་ཐབས་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སྐྱ་ས་ཐོན་ཏུ་སྒང་བའི་ཐབས་ལ་འབད་རིགས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྩོད་པ་དང་ལན་གྱི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཁྱེད་
ལ་སྒོ་ལ་མེ་དང་ཏུ་བར་སྒང་བ་ཅམ་ཏུ་ཟད་ཀྱི་དེ་དག་སྒོ་ལས་ལོགས་སྐྱ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པས་ཐོག་མར་སྒོག་གྲུར་གྱི་མེ་སྒང་ན། ཉགས་ཀྱིས་དཔག་མི་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཐོག་མར་ཏུ་བར་སྒང་ཞིང་། དེ་རྗེས་མེར་སྒང་བས། ཏུ་སྒང་རྒྱ་
དང་། མེ་སྒང་འབྲས་བྱར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། ཏུ་བས་མེ་དཔོག་པའི་འབྲས་
ཉགས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་དོ་ཞེས་ལན་མ་
འདེབས་ཤིག་དེས་ན་འདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་རང་ལྟར་ན། ཏུ་བའི་ཉགས་ལས་
སྒོག་གྲུར་གྱི་མེ་རང་མཆན་དཔགས་པར་གང་ལས་ཤེས་ཀྱིས་པས། སྒོག་གྲུར་གྱི་
མེ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་པས་བཙོ་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་དོན་གྱེད་རྒྱས་པའི་མེ་
གསལ་བར་མདོན་སྐྱམ་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིའི་རྩས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་
ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་དེ་ལ་འང་ཆོས་ཅན་ཏུ་བའི་ཉགས་ལས་ཏུ་
ལྷན་ལ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་མེ་ཉིད་དཔོག་པ་མ་ཡིན་ཡང་། ཏུ་ལྷན་ལ་ལ་མེ་དཔོག་
པའི་འབྲས་ཉགས་མི་རུང་བའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། ཏུ་བའི་ཉགས་ལས་མེ་དཔག་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཏུ་བར་སྒང་བའི་སྒོས་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན་གྱི་བཙོ་
བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་དོན་གྱེད་རྒྱས་པའི་མེར་གསལ་བར་སྒང་བའི་དབང་པོའི་མདོན་
སྐྱམ་གྱི་སྒོ་ཉིད་དང་། དེ་གང་ལ་མདོན་སྐྱམ་ཏུ་སོང་བའི་མེ་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བ་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ཉགས་འགོད་ཚུལ་ཡང་། མདོ་

ཕྱེ་བ་ཁོན་ལྟར་ཡིན་ལ། དུ་བར་སྤང་བའི་སྒོས་ཞེན་པ་ནི། སྒོ་ལ་སྤང་བའི་རྩལ་མ་
གཏོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་འབྲས་ཉགས་ལས་མེ་སྤང་བའི་དོན་གྱིད་སྤང་
ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་སྒྲེ་ཚུལ་འདི་ལྟར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །འོན་མེད་ཀྱི་སྒྲེ་འབྲས་
སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་རིམ་བྱ་བ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། མེ་ལས་དུ་བ་སྒྲེ་བ་
འཐད་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྒྱ་མངོན་སུམ་ལ་མེ་དེར་སྤང་བ་འབྱུང་དུ་རྒྱུང་བའི་
བག་ཆགས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་མེར་སྤང་གི་སྒོ་དང་། དེའི་རྩལ་གྱི་མེ་ཉིད་དང་།
དུ་བར་སྤང་བའི་སྒོ་དང་། དེའི་རྩལ་གྱི་དུ་བ་དག་གསལ་ཞིང་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་ངེས་པར་ཁས་སྒྲང་
དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ། སྒྲེའི་རྩལ་སུ་
གྱུར་པའི་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡང་དག་འདི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དུ་མི་རྒྱུང་བའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་དོར། ཕྱི་རོལ་
ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ་རྒྱ་འབྲས་དང་། སྒོ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་
པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲེལ་གང་ཟག་ཐར་ལས་ལ་བཀྱི་དགོས། ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་བསྟན་དུ་མི་རྒྱུང་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་དེའི་དོར་སྒོ་རྩལ་གཅིག་ལ་གཟུང་
རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཆད་མས་མ་བྱུབ་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་
ཐལ། ལྷན་ཅིག་སྟོང་ཞིང་དམིགས་པའི་ངེས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉགས་
ལས་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། སྒོན་པོ་དང་། སྒོ་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་འཕོག་པའི་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་གྱི། སྒོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་། སྒོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་

རྩམ་ཐ་དད་འགོག་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སོ།

གཉིས་པ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ་ལ།
དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། འབྲུལ་བ་
ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་དོན་ལས་དོན་གྱི་
རྣམ་པ་དེར་སྤང་བ་མ་ཡིན་ན། སྟོན་པོ་གཅིག་སུ་ལ་བསྟན་པའི་ཆེ། སྟོན་པོ་དེའི་དོན་
ཅན་གྱི་ཡིད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱང་གྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་སྤང་ཚུལ་གཅིག་པ་
ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་དང་། དུལ་ཐག་ཉེ་རིང་དང་། གསལ་
མི་གསལ་གྱི་དབང་པོའི་བྱད་པར་གྱིས་དུལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་དང་འཕྲེས་
མ་ལ་སོགས་པ་སྤང་བ་ཐ་དད་ཏུ་འཆར་ཞིང་འཛིན་པ་ཡི་ཤེས་པ་སྟོན་པོའི་དོན་
གཅིག་ལ་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་
དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་སྟོན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བར་འགྱུར་ཞིང་སྟོན་པོ་དེ་ཡི་
རྣམ་པའི་ངོ་བོའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྟོན་
པོ་ལ་དམིགས་པར་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་སྟུ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས་འགའ་ཡིས་གསལ་
མི་གསལ་ཐ་དད་ཏུ་སྤང་བར་འགྱུར་བ་ལ་འགའ་བ་མེད་དེ། སྟོན་པོ་ལས་གཞན་པའི་
དབང་པོ་སོགས་ཀྱི་བྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེ་
འདི་ལྟར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ་ལ་དེའི་གཞུགས་དང་འདྲ་བར་བརྟོད་པ་ཡིན་ཡང་སྟུའི་
ཆ་འགའ་ཡིས་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ་ལས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ལས་ཐ་
དད་པར་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མར་མེད་ཅེ་མོ་ལ་སོགས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་ཁྲ་བོའི་རྣམ་པར་སྒྲུང་
 བ་སྒོ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་ཐལ། མར་མེད་ཅེ་མོ་ལ་མེད་བཞིན་དུ་མ་བྱའི་མདོངས་
 གྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྒོ་བ་དང་དམར་བ་དང་། མདངས་གསལ་བར་མིག་མི་གསལ་བས་
 མཐོང་བར་འགྲུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་དེ་བྱི་རོལ་གྱི་དངོས་སོ་ཡིན་ན། དབང་
 སོ་གསལ་བ་ལ་ཅིས་ན་སྒྲུང་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། དེ་བྱི་རོལ་ཡིན་
 བ་ངེས་པར་མཐོང་དགོས་པའི་བྱིར། ཁྲ་བོ་དེ་མཐོང་བ་བདག་རྒྱུན་དབང་སོ་ཉམས་
 བའང་ངེ་ལྟར་ཡང་ཡིན་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་དོན་མཐོང་བ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རབ་རིབ་གྱིས་མིག་དབང་གི་སྒྲོན་སྒྲུངས་པར་ཐལ། རབ་རིབ་དེའི་
 དབང་གིས་གསལ་བའི་མིག་གི་དབང་སོའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་
 རང་མཚན་མཐོང་བར་བྱས་པའི་བྱིར། ཁྲ་སྒོར་བ་སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་ལ་དབང་
 སོ་སྒྲོན་མེད་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཁྲ་སྒོར་བས་དབེན་པའི་མར་མེད་དོན་དེ་ཡང་
 ཇི་ལྟ་བུར་ན་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། མར་མེ་དེ་ལ་མར་
 མེའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་དོན་རང་མཚན་དབང་སོ་སྒྲོན་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་
 བ་མཐོང་བའི་བྱིར།

དེ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་མ་ཐད་རྒྱ་ཡང་མ་ཡིན་པ་
 ནི། མར་མེ་ལས་གཞན་མར་མེད་ཅེ་མོའི་ཁྲ་སྒོར་བ་དེར་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱ་སྒྲུང་བ་དང་། དབང་སོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་ནི་
 བྱི་རོལ་གྱི་མར་མེ་གཅིག་གི་རྒྱས་པ་ཚད་མས་རྟོགས་ཀྱི་ཁྲ་སྒོར་བའི་རྒྱས་པ་མ་
 རྟོགས་པ་དེས་ནའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ངེ་ལྟར་བྱི་རོལ་གཟུང་ཡུལ་ཡང་ཡིན་པ་མི་

འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྤང་བ་ནི། བར་སྤང་གི་མངོན་པར་
སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ། དེ་མེད་པར་ཐག་རིང་པོའི་བྱམ་པ་སོགས་མཐོང་བ་མི་
སྲིད་ལ། དེ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་ལ། སྤར་བཤད་པའི་
ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་འབྲས་བུའི་ཁྲད་པར་མི་འབྲསྟེ། དེས་ནི་དབང་ཤེས་སོ་སོ་ལ་
བལྟས་ནས་རང་ཉིད་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་ཡང་གཟུགས་གཞན་གསལ་བར་མཐོང་
བའི་ཆ་དང་། མི་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཆ་བདག་པོའི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་
ནོ། །འདི་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱེབས་ལས་གཞན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
གཟུགས་སོ། །རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་
བསྟུང་བ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ནི་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། དེ་ལ་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་གཞན་ལས་བཤད་དོ། །གལ་ཏེ་ཁ་པོ་དེ་
ཉིད་སྒྲོ་བཏགས་བ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་སྒྲེ་བ་ཇི་ལྟར་མར་མེ་ལ་
ངེས་པར་བལྟས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མར་མེས་དབེན་པའི་དོན་རང་
མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མར་མེ་དང་། ཁ་པོ་གཉིས་ཀ་དག་ཀྱང་
འབྲེལ་སྤང་དེའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་བཤད་པའི་རྒྱ་གསུམ་བ་དེ་དང་། ཕྱི་རོལ་
གྱི་མར་མེའི་རྒྱ་ཅམ་གྱིས་འབྲེལ་སྤང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ཕྱི་རོལ་ཁས་མ་
སྤངས་པར་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ལ། རིགས་པ་བརྗོད་པ། དེའི་ལན་
དགག་པ། དོན་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་སྤངས་བ་དང་། དོན་ཁས་མ་སྤངས་པའི་གཞུང་
གི་གཅོད་མཆོམས་འདི་དག་ནི། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒྲོའི་འབྲེལ་པས་གསལ་བར་བྱེ་

བ་བཞིན་དུ་བཀོད་དོ། །ཡུལ་གཅིག་ལ་ཐག་ཉེ་བ་དང་། རིང་བ་ནས་བཟླ་བ་ལ་སོགས་
པའི་བྱད་པར་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་སོ་སོར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཡུལ་
གྱི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་མེད་ན་གསལ་མི་གསལ་གྱི་འཛོག་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པ་དང་། ཐུག་ཐང་དུ་འཛིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྤང་བའི་བྱད་པར་གྱི་ལན་དགག། སྤང་བ་
གསལ་མི་གསལ་གྱི་ལན་དགག། །ལས་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡུལ་དང་དབང་པོའི་བར་གྱི་སྤང་བའི་བྱད་པར་ལས་གསལ་མི་
གསལ་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པའི་བྱད་པར་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤང་བས་
དོན་དེ་ཆོད་ཅིང་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནམ། མ་ཆོད་ཅིང་མ་བསྐྱབས་པ་དག་ཡིན། བྱི་མ་
ལྟར་ན། ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ཀ་ནས་གསལ་བར་མཐོང་བས་མཚུངས་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། སྤྱི་བ་བྱེད་མེད་པར་རྣམ་མེད་དུ་མཐོང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
ལྟར་ན། དམ་གྱི་སྤྲས་གཉིས་ཀས་ཐག་ཉེ་རིང་གི་གཞུགས་མི་མཐོང་བར་མཚུངས་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བར་དུ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤང་བའི་བྱད་པར་སྤྱི་བ་བྱེད་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཡུལ་ཐག་
རིང་བའི་ཆེ་སྤང་བ་དེ་ཉིད་མི་གསལ་བས་ཡུལ་དེའི་ཆ་སྤྱོད་འགའ་ཞིག་མ་མཐོང་
ལ། ཐག་ཉེ་བ་ནས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་
གི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱི་དོན་ཆ་མེད་བཀག་པས་ཆ་
བཅས་ཀྱང་ཁེགས་པར་འགྱུར་བས་གཟུང་བྱའི་དོན་དེ་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་

ཡིན་ནཱ། སྤ་བའི་ཆ་མེད་དུ་མ་ཡིན། དང་པོ་སྒྲར་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རགས་པ་ཆ་
མེད་གཅིག་པོ་དེ། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་། མི་མཐོང་བའི་ཚུལ་
ཐ་དད་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་དབང་
ཤེས་གཉིས་ཀས་དེ་ནཱ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་སྒྲར་ན། ཉལ་ས་དེ་ཉིད་ལ་
ཐལ་བ་ནི། སྤ་རྩལ་དུ་མ་ཐ་དད་པ་གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་མི་མཐོང་བའི་ཚུལ་ཐ་
དད་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཤམ་ཉེ་ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྤང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཡུལ་
ཁྲོལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ན། འདིས་ཀྱང་གཞོད་དེ། སྤང་བའི་ཁྱད་པར་
གང་ལས་ཕྱི་རོལ་བསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པར་སྤང་བར་འགྱུར་བར་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སྤང་བ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་གཞན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་གཅིག་གསལ་མི་
གསལ་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐག་རིང་བའི་སྤང་བ་དེ་ཡང་རྒྱ་མཚན་ཅིས་
མི་གསལ་བ་ཡིན་ངེས་པས། དུ་བ་དང་ཁྱབ་སྤྱོད་གསལ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། འོ་ན། དེ་ཐག་ཉེ་བ་འདིར་སྐྱིབ་བྱེད་ཅིས་མ་ཡིན་ཉེ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བ་ནས་སྐྱིབ་རྩལ་སྤྱོད་ཅིང་ཉུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བར་གྱི་
སྤང་བའང་སྤྱོད་པ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཐལ། ཐག་ཉེ་བའི་སྐྱིབ་རྩལ་དང་སྤྱོད་པ་མཐུག་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐག་ཉེ་བ་ནས་བལྟ་བ་ན་མི་གསལ་བར་ཐལ། གསལ་བར་སྤང་
བའི་རྒྱ་ཤེས་ཚུང་བའི་ཕྱིར། ཐག་ཉེ་བ་ལས་གཞན་དུ་ཐག་རིང་པོའི་གཟུགས་ལ་
བལྟ་བ་དང་། བར་གྱི་སྤང་རྩལ་ཡང་སྤྱོད་མིན་མཐུག་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དེའི་

སྤྱི་ཤུལ་མཐུག་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་སྤེལ་མཐུག་གི་ཚུལ་མཚུངས་པའི་བྱིར།
དེའི་དོན་ནི། སྤྱི་ཤུལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་ཡུལ་འདབ་འབྱར་དུ་སྤྲང་ཤུལ་
གྱིས་བསྐྱོར་བས་ཁྲབ། སྤྲང་ཤུལ་གྱི་ཡུལ་འདབ་འབྱོར་དུ་སྤྱི་ཤུལ་གྱི་བསྐྱོར་བས་
ཁྲབ་པ་གཞན་དག་གིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ། །ཐག་ཉེ་བ་ཆེས་གསལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་
ན། མིག་དབང་ལ་ལིན་ཏུ་ཉེ་བའི་མིག་གི་ཡ་ཐོག་དེ་ཡང་མིག་ལེས་ལ་སྤྲང་བ་ན་
ཆེར་གསལ་བར་སྤྲང་བར་འབྱུར་བར་ཐལ། མིག་དབང་ལ་ལིན་ཏུ་ཉེ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐག་ཉེ་རིང་དེར་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་དགོ་མི་དགའི་
ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་དུ་འབྱར་བའི་གསལ་མི་
གསལ་གྱི་གཟུགས་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པའི་
དབང་གིས་མིན་ལོ་ཞེ་ན། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་གཟུགས་དེ་དག་རྣམས་པན་ཚུན་དུ་
བསྐྱིབ་བས། མི་སྤྱི་བ། བསྐྱིབས་པར་འབྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བཟླ་བའི་སྤྱེས་
བྱ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གསལ་བའི་ལས་གཟུགས་གཅིག་བྱ་དེ་སྤྲང་བར་འབྱུར་བར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ལས་གཟུགས་སྤྲང་བ་གང་ཞིག་མི་གསལ་བའི་ལས་གཟུགས་
དེ་ཐག་ཉེ་བའི་སྤྱེས་བྱ་དེའི་མདུན་ཕྱོགས་ན་གནས་པས། གསལ་བར་སྤྲང་བའི་ལས་
གཟུགས་ལ་དེས་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་དག་པན་ཚུན་དུ་མ་བསྐྱིབས་སོ་ཞེ་
ན། ཅིག་ཅར་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལས་གཟུགས་དག་མཐོང་བར་
འབྱུར་བར་མཚུངས་པར་ཐལ། གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་མ་བསྐྱིབས་པར་མཐོང་རུང་
དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། མཐོང་བ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་གང་རུང་གཅིག་བསྐྱིབས་པས་
གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་གཟུགས་ལ་བཟླ་བའི་སྤྱེས་བྱ་

དེ་ལ་མ་མཐོང་བ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱིས་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་ཀྱི་ནུམ་སྒྲིན་གྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་བྱ་བ་ཅི་ཡང་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐག་ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་གཟུགས་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྤང་བའི་གཟུགས་གང་གིས་དོན་པན་བ་དང་། དོན་མིན་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ན་དེའི་རྩ་སྐྱེམས་པར་བྱེད་པའི་རྩའི་གདོང་དང་འབྲུ་བའི་མེ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་ནུམ་སྒྲིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། པན་གཞོད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅི་ན། མ་གྲུབ་སྟེ་རྩ་ན་གནས་པའི་སློབ་ཆགས་དུ་མ་དང་། རྟོར་བྱ་ལེན་པའི་མི་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་སྤྱོད་བ་དབང་ཤེས་དེ་དག་དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་སོགས་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པའི་རྒྱ་བཞིན་དུ་ནུམ་པ་ཐ་དད་སྤང་ཞིང་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། ལྷག་མ་ནུམ་མེད་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་སློ་བྲོས་ངན་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བའི་ལུགས་ངན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་བ་གཞན་བསྟན་པ་ལ། རིགས་བ་དངོས་དང་། དེ་ལ་ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བ་དང་སྤྱད་པར་མར་མེ་ནུམས་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་རང་འཛིན་མཛོན་སུམ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བྲན་པའི་ཤེས་བ་ལ་གསལ་བར་སྤང་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དུས་ན་ཡུལ་དེ་དག་དང་། དེའི་ནུམ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དེ་དག་མེད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལས་སྤྲ་མར་གྱུར་པ་ཡི་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་འཛིན་མཛོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་ན་དོན་ཀྱན་

གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་
འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་ཡང་རྒྱ་ཚོགས་གཅིག་ལས་
སྐྱེས་པའི་སྐྱ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་ངེས་ལ། གཞན་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱ་འཛིན་ཤེས་པ་
ལ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པས་སྐྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་འདི་ཡང་འཐད་པར་
མེད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོ་འདྲ་བར་ཐལ་བའི་བྱིར། ཡང་ན་སྐྱ་འཛིན་མངོན་
སྤྲུལ་དེས་སྐྱ་དེ་རང་དང་ཚོགས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་འཛིན་ལ་འདི་ཁོ་པོའི་རྒྱའི་རིགས་ཡིན་པས་གཟུང་བར་བྱའོ་
སྤྲུལ་ན། དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྟོག་པ་འདི་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། ཁོ་པོ་
ཅག་གི་ལུགས་ལ་སྐྱ་དེས་བྱས་པའི་སྐྱ་འཛིན་ཤེས་པའི་དུས་ན་སྐྱ་དེ་མེད་ཀྱང་སྐྱ་དེ་
གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱའི་དོན་དུ་ནམ་པ་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར།
དུས་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་གཞན་སྐྱ་ནི་ཚོས་ཅན། དུས་མཉམ་པའི་སྐྱ་འཛིན་ལ་
རང་འབྲེལ་ནམ་པ་གཏོད་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལ་པན་འདོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེའི་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་བར་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེ་
ལ་རང་གི་ནམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིས་ནམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་
ན་ནམ་པར་འབྱེད་ཅིང་གསལ་བ་མིན་ཞེས་སོ། །སྤྲུལ་ཅིག་མ་ནི་ནམ་མེད་དུ་མི་
གསལ་ཡང་། རྟག་པར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་ནམ་པ་མེད་ཀྱང་གསལ་བར་སྤང་ངོ་ཞེ་ན།
རྟག་ཅིང་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་གང་རྟོ་རྟོ་དང་རྟོ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཚོས་ཅན།
འཕྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཤེས་པ་དུས་ཅིག་ཅར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།

ཆེན་གཞན་ལ་བཟོས་མེད་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་
ལྷན་ཅིག་བྱེད་པས་ཐན་འདོགས་པ་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡི་འབྲས་བུ་དེ་དག་
རིམ་གྱིས་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྫོང་མོགས་སྐད་ཅིག་སོ་སོར་རྣམས་གཞན་དང་
གཞན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་ལ་བཟོས་ནས་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་གིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་
འདིར་ཡང་དུས་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གང་ཡང་མི་གསལ་བའི་སྐྱོན་སྤར་བཞིན་
འབྱུང་བར་ཐལ། དུས་ནུམ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དུས་ཕྱིས་བྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོ་ཚུལ་གཉིས་
སུ་བསྐྱབ་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་སོགས་ནུམ་མེད་པའི་ངོར་སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་རིག་
བྱ་རིག་བྱེད་ཙམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྲས་པའི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་སྐྱབ་དགོས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྟོ་འཛིན་དེས་སྟོན་པོ་དེ་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་དོན་
དུ་བྲས་ནས་སྟོང་བ་ལ་བརྟེན་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་བྲུབ་ཐེན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚུལ་གཉིས་བསྐྱབ་པ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་འཛིན་དེ་སྟོན་
པའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་མ་བྲུབ་པ་དེ་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་ཆོད་མས་མ་བྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ་ཡུལ་ཡང་དག་པར་བྲན་པའི་རྟགས་ལས་
འབྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དང་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པར་གསལ་པོར་སྟོང་བ་མེད་
པར་ཐལ། དུས་ཅན་རང་གི་སྟོན་ཡུལ་གྱིས་ནུམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཤར་བས་སོ་སོར་བྱེ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་ན། དེ་ལ་གཟུགས་འདི་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ལ། འདི་ལྟར་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་དད་དུ་བྲན་པའི་སྟོ་འདི་མེད་པར་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་

ཕྱིར། གློ་འགའ་ཞིག་ཉམས་སྡུ་ཁྱོད་བ་ཅམ་གྱིས་བླ་བས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་སོགས་གྱིས་
བྱས་པའི་བྱད་པར་ཕྱ་མོ་ཡོད་ཀྱང་། དྲན་པས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་མི་རྒྱས་པར་ཐལ།
རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་ཐལ། ཐ་དད་དུ་གསལ་བར་ཁྱོད་བ་མེད་པ་ལ་ཐ་
དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བླ་གློ་མེད་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཆོ་མ་སྤྲོན་
ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་རིག་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ལ། རིགས་པ་སྤྲ་མས་བྱབ་པ་དང་།
རིགས་པ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་
གཉིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་པལ་ཆེར་ཏེ་ཞར་རམ་
ལྷགས་ལ་བྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྤྲ་
བར་བྱབ་པ་དེའི་ཆེ་དེ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ཁྱོད་བར་བྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཤེས་པ་གཅིག་
ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ན། དེ་གཉིས་ཁྱོད་བྱ་
ཁྱོད་བྱེད་དུ་བྱབ་ལ། ཁྱོད་བྱེད་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་མོ། །གཉིས་པ་ལ། ཁྱོད་
བྱེད་དོན་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་བ་དགག་པ་དང་། དྲན་པའི་རྟགས་གྱིས་རང་རིག་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ། གློ་མངོན་གྱུར་དུ་འདོད་ཀྱང་རང་རིག་མེད་པ་མི་འཐད། རང་གློ་ལྷོག་
གྱུར་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། གློ་སྤྱི་ལ་བརྟགས་ལ་དགག། དཀར་
སོགས་གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག། རང་རིག་མེད་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ།
ཁྱོད་བ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་རིག་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་བྱེད་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕྱིས་བྱུང་གི་

ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་འཛིན། སློ་སྒྲུ་མ་དེའི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་ཅན་གྱི་སློ་སྒྲུ་མ་
ཡིས་ཤེས་པ་སྒྲུ་མ་རིམ་ལང་སྤྱོད་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱི་མའི་དུས་ན་
ཤེས་པ་སྒྲུ་མ་འགགས་པའི་བྱིར། དོན་དང་ཤེས་པའི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་མ་ལུས་པ་
སྒྲིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་པ་སྒྲུ་མ་དེས་དོན་དུ་མ་ཐད་རང་གི་ངོ་ཤོས་སྤྱོད་
བའི་བྱིར། སྤྱོད་བྱེད་སློ་སྒྲུ་མ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁ་བྱི་རོལ་དུ་མ་ངོན་པར་སྤྱོགས་པར་
སྤྱང་བར་ཐལ། རང་ལས་རྩལ་ཐ་དད་པའི་རང་མཆོན་གཟུང་དོན་དུ་སྤྱང་བ་དང་ལྡན་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སློ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་
འཛིན་རྣམ་གྱི་སློ་ཉག་དུ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་མ་ངོན་པར་སྤྱོགས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དོན་མི་སྤྱོད་བར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཡུལ་སྡོན་པོ་གང་གི་རྣམ་པ་སྤྱང་བའི་སློ་གང་ཡིན་པ་དེས་སྡོན་པོ་དེ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བའང་འཛོལ་བར་ཐལ། རང་རིག་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་དང་འབྲེལ་
བ་ཅུ་དོན་རིག་པའི་རྒྱ་མཆོན་དུ་མི་འཐད། འབྲེལ་བ་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱ་མཆོན་དུ་མི་
འཐད། འབྲེལ་བ་ཉིད་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་སྤྱོད་བ་མེད་པར་
མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་སྤྱོད་བའི་རྒྱ་
མཆོན་གཞན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན། བཞེན་དང་དེའི་གཟུགས་
བརྟན་སོགས་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་དུ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། སློར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བས་དེ་སྤྱོད་བར་འཛོག་གོ་ཞེས། དེ་

ནི་འབྲ་བ་ལས་མྱོང་བར་འཛོག་ཅུས་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་དེ་འཛོག་པ་ལ་སྒོས་ཁྱད་
 བར་དུ་བྱས་པའི་འབྲ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མྱོང་བ་རང་རིག་དེ་ནི་དོན་དང་
 འབྲ་བའི་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་མཚན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེའི་མྱོང་བ་རང་
 རིག་དེ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་འཛོན་རྣམ་དེའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་
 རིག་འཛོག་མི་ཅུས་ན་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་ལ་མི་སྦྱ་བའི་དོན་དང་འབྲ་
 བ་འདི་ནི། འཛོག་རྟེན་ན་བྱ་བ་ལས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གི་རྒྱར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛོག་རྟེན་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མྱོང་བར་གྲགས་པ་རི་ལྟ་བུ་
 ཞེན། ཤེས་པ་ལས་ཇུས་བཞག་གྱི་བདག་ཉིད་མྱོང་བ་ལས་ཕྱི་རོལ་མྱོང་བར་གྲགས་
 བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྡོ་འཛོན་རང་གི་ངོ་ཤོད་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་དེའི་མྱོང་བ་ལ་
 དོན་དུ་སྡོ་འཛོགས་པའི་སྒོ་འབྲལ་བ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྡོ་སོགས་མྱོང་བར་གྲགས་པ་
 ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡོ་འཛོན་གྱི་སྒོ་ནི་སྡོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་དེ་མྱོང་བ་
 ལ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་བར་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཆད་མ་གང་ཡང་
 མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེན། སྡོ་འཛོན་གྱི་སྒོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་དོན་སྟོན་པོ་གཟུང་
 དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྡོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
 པའི་དངོས་པོ་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དོན་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་མྱོང་བའི་ཆ་ཅི་ཞིག་ཉེ་བར་
 སྦྱབ་སྟེ་སྦྱབ་མི་ཅུས་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་ཤེས་པས་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དོན་
 དང་འབྲ་བའི་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་མཚན་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། འདི་ཤེས་པ་དེ་རང་
 ཉིད་མྱོང་བའི་འཛོན་པའི་རྣམ་པ་དེས་བྱུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དང་བདག་ཉིད་

ཀུན་གྱིས་འབྲུག་ནི། སྤྱོད་མེད་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་པས་དོན་སྤྱོད་བར་འཛིག་ན།
འབྲུག་བ་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །རྩི་ལྟར་སྤྱོད་
སོགས་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲུག་བའི་ངོ་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱོད་སོགས་གཟུང་དོན་
དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་སྤྱང་ཤེས་པ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་བྱི་
མ་དེས་གཟུང་དོན་དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉམས་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དེ་
ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲུག་བའི་ངོ་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉམས་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་
སྤྱོད་ངོ་ཞེས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཞིན་དུ་ངེས་པ་འབྲེན་ཀུས་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་
ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤྱོད་མེད་གྱིས་བྱི་རོལ་གྱི་སྤྱོད་པའི་དོན་ལའང་གཟུང་
དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ངེས་ཤེས་དེ་ནི་སྤྱོད་པོ་ལ་ཉག་ཏུ་འབྲེན་པའི་ངེས་པ་མེད་
པའི་བྱིར། སྤྱོད་པོ་ལ་ངེས་ཤེས་འབྲེན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་གྱི་རྒྱ། སྤྱོད་པོ་ལས་སྦྱེས་
པ་དང་འབྲུག་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་བ་སྤྱོད་སྤྱང་དབང་ཤེས་སྤྱོད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱོད་
སྤྱང་ཤེས་པ་བྱི་མ་དེས་ངེས་པ་འབྲེན་པ་མེད་པའང་ཅིའི་བྱིར་ཡང་མི་འཐད་པར་
ཐལ། །དེ་ཁྱོད་ལས་སྦྱེས་ཤིང་ཁྱོད་དང་འབྲུག་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གསལ་བའི་དོན་བཟླ་བ་དང་། བཟླ་བ་ལ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་
ནི། གཞན་ཡང་དཀར་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་ཤེས་པ་ལ་དཀར་སོགས་
མངོན་པར་གསལ་བ་ཡི་རང་བཞིན་དཀར་པོ་རིག་པ་གསལ་བ་སྦྱེས་པ་འཇལ། ཤེས་
པའི་སྤྱང་བ་འདི་གང་ཡིན། དེ་ཅི། དཀར་པོ་སོགས་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་
བའི་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཤེས་པ་དེའི་བདག་

ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ཡིན། གཉིས་པ་ལ། གསལ་བྱེད་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དགག་པ་
དང་། གསལ་བྱེད་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་རང་རིག་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུལ་
མི་གསལ་བར་ཐལ་བ་དང་། ཡུལ་ཤེས་པའི་བྱེད་པར་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་དཀར་པོ་གསལ་ལས་རྫས་གཞན་
པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་
ཁྱོད་དཀར་པོ་གསལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། ཤེས་པ་རང་གསལ་བ་ཡིན་ན། ཡུལ་གསལ་བ་འཐད་ལ།
ཤེས་པ་དེ་རང་གསལ་བ་མ་ཡིན་ན། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་མ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་མི་གསལ་ཡང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་
དོ་ཞེ་ན། ཡུལ་གསལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གསལ་
བའི་ཤེས་པ་སྒྲ་མ་རང་མི་གསལ་བར་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱ་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་
པས་དཀར་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཅི་ལྟར་ཤེས་པ་དཀར་པོ་དེ་ཡིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་
ཅན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། །མཐོང་བྱེད་ཤེས་པ་དང་། དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་
ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལས་གང་
རུང་གཅིག་རྟོགས་པའི་ཆེ་གཉིས་པ་མཐོང་བའི་ཆད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྒྲ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དག་ཏུ་འབྲེལ་པར་
མཐོང་བ་ན་ཤེས་པས་དོན་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ནི། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་མཐོང་བ་དཀར་འཛིན་དང་། དཀར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
འདྲ་བ་བསྐྱེས་པའི་སེམས་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ཤེས་བས་
དཀར་པོ་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། རོན་མཐོང་དུས་ན་ཤེས་པ་མཐོང་བའི་རང་
རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་རིག་གྲུབ་པར་ཐལ།
དཀར་པོ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། དཀར་འཛིན་རང་རིག་དངོས་པོ་
རང་སྤྱོད་བྱེད་གྱིས་མི་རིག་ན། དཀར་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་དཀར་པོ་གཞན་གྱི་
ངོ་བོ་རིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞུང་འདིས་རང་རིག་མིན་ན་གཞན་རིག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་བསྟན་པ་མི་
འཐད་དེ། མགོ་མཐུག་ཀུན་ཏུ་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་བྱེད་སོ་སོར་སྐྱབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རོན་དང་འདྲ་བ་ལས་སྤྱོད་བ་འཛོག་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཛོག་
རུས་སོ་ཞེས་བའང་སྣང་ཉིད་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་ཀྱི་ཤེས་པ་
དེས་ཅི་ལྟར་དཀར་པོ་དེ་ནི་མཐོང་བ་དཀར་འཛིན་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་ངེས་པར་
འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོན་སྣང་མཐོང་བའི་དུས་ན་ཤེས་པ་སྤྱོད་བྱེད་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། ཆོད་མས་མཐོང་བའི་ཡུལ་དག་ནི་པན་ཚུན་འདྲ་
བར་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་བྱེ་
བྱག་སྐྱ་བ་སོགས་གང་ཡིན་པའི་ལུགས་དེ་ལ་རོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཆོད་མས་
མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་ཅིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འདྲ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་ཆེ་འདི་ནི་རོན་དང་། འདི་ནི་ཤེས་པ་ཞེས་རོན་ཤེས་དེ་དག་སོ་སོར་
སྟོས་སུ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཤེས་པ་རང་ཉིད་དཀར་པོ་གསལ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
 བ། འོ་ན། ཤེས་པ་དེ་རང་ཉིད་རབ་དུ་གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡུལ་
 གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དེ་རང་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན།
 དེ་ལ་དོན་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
 ལ། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གཞན་ཡང་ཞིགས་པ་དང་། བདེ་སོགས་ལ་རང་རིག་
 བསྐྱབ་པ་དང་། ཤེས་པ་རྗེས་གཞན་གྱིས་སྤོང་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་
 པ་བདག་ཉིད་རིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་ཤེས་པས་དོན་ཀུན་མཐོང་བ་མེད་
 པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་འདི་ཡིས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་སྟོ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་སྟེ་བ་
 གང་ཡིན་པའི་སྟོང་པ་བ་དེ་ལའང་ལན་བཏབ་ཟིན་ཏེ། དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་རིག་པའི་
 སྟོ་མེད་པར་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོར་བ་བདེ་སྟུག་
 དང་། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པར་
 ཐལ། རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བས་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་
 སྟོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་སྟོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོན་དབང་པོ་དང་། དམིགས་
 པ་ཡུལ་དང་། ཡིད་བྱེད་གོམས་པའི་བྱད་པར་ལས་འདོད་མི་འདོད་ཐ་དད་པར་ཡུལ་
 ལ་འཇུག་པ་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཅི་གྲུབ་ཅེ་ན། རང་རིག་གྲུབ་པར་ཐལ།
 བདེ་སྟུག་དེ་དག་སྟོ་གང་ཞིག་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྗེས་གཞན་དེ་ཤེས་ཤིང་སྤོང་བ་
 གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཆད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་
 བདེ་སྟུག་ཤེས་པ་རྗེས་གཞན་གྱིས་རིག་ཅིང་སྤོང་དགོས་པ་ཡིན་ན་སྟེས་བྱ་གཞན་

གྲིས་ཀྱང་རང་གི་བདེ་སྤྱད་དེ་སྤྱོད་ཅིང་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་བདེ་སྤྱད་
སྤྱོད་བའི་སློང་དང་གཞན་གྱིས་དེ་ལ་རྟོག་པའི་སློང་གཉིས་པོ་དེ་སྤྱོད་ཚུལ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ། བདེ་སྤྱད་དེས་བསྐྱེད་པ་དང་དེར་སྤྱང་བའི་སློང་རིག་ཅིང་སྤྱོད་བ་
ཡིན་གྱི་གཞན་གྱི་སློང་རང་གི་བདེ་སྤྱད་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རིག་པ་
ཡིན་ཡང་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་གི་བདེ་སྤྱད་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་
བྱ་གཞན་གྱི་ཡིད་རྟོག་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདེ་སྤྱད་སྤྱོད་བར་ཐལ། རང་གི་
བདེ་སྤྱད་ལས་སྐྱེས་པ་དང་དམིགས་པའི་གཉིས་ཆོགས་འདི་གཤོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ནཱ་མེད་སྤྱད་སྤྱོད་ཀྱང་སྤྱོད་བ་འགལ་ལོ། །ཅི་སྟེ། བདེ་སྤྱད་
དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བདེ་སྤྱད་དེར་སྤྱང་བ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ན། གཞན་གྱི་
ཡིད་སློང་རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཟུང་ལུལ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་ལུལ་
གྱི་ནཱ་པ་མ་འདར་བའི་ཕྱིར། བདེ་སྤྱད་དེ་ཉིད་གཟུང་ལུལ་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་། དེའི་སྤྱི་
ཡན་གར་བ་གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་ལ་རྟོག་པའི་སློང་ཆོས་
ཅན། བདེ་སྤྱད་དེ་མ་གཟུང་ན། དེའི་སྤྱི་ཡན་གར་བ་དག་ཀྱང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་མི་འཛིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡན་གར་བ་དེ་ནི་ཅུང་ཟད་གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་པོར་
ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྤར་བ་འད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་ལ་རྟོག་
པའི་སློང་ལ་དོན་སྤང་བ་དེ་ནི་སློང་དེ་ལས་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པ་
དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེ་སྤྱད་མཛོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་
འཛིན་ནཱ་དེས་རིག་པར་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་བྱེད་རྣམས་གཞན་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་
དེས་ན་འདི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཞོད་བྱེད་དགོད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ཏ་ཅང་
 ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། གཞན་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་
 པར་བྱེད་ཀྱང་དེ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ལ། རང་གི་བདེ་སྤྱད་མྱོང་བྱེད་
 དེས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པས་མྱོང་བའི་ཚུལ་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཚོར་བ་བདེ་
 སྤྱད་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མྱོང་བྱེད་ཕྱི་མས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བ་དང་། གཞན་
 རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པས་སྒོག་གྱུར་དུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཐ་དད་པ་དེ་རྒྱ་གང་ལས་ཀྱང་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་དོན་ཁྲོད་རྣམ་མེད་སྤྱད་པར་འཛིན་པར་མཚུངས་
 པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་འབྲེལ་མྱོང་མི་མྱོང་གི་ཁྱད་པར་མི་འགལ་བར་ཐལ།
 རང་གི་བདེ་སྤྱད་རང་གིས་མྱོང་བའི་རྒྱ་ཕྱོན་གྱི་མ་མཐོང་བའི་ལས་ཡོད་ལ། གཞན་
 ལ་རང་གི་བདེ་སྤྱད་མྱོང་བའི་རྒྱ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདེ་སྤྱད་དང་དེ་མྱོང་
 བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ཕྱི་མ་བདག་གི་དོན་གཅིག་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྲལ་ལ། གཞན་ལ་དེ་
 མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གལ་ཏེ། མྱོང་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་གཞན་གྱིས་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་
 འཛིན་པའི་རྒྱ་ཕྱོན་གྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདེ་སྤྱད་རང་སྒོ་
 ཕྱི་མས་མྱོང་ལ་སྦྱེས་ཏུ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོས་མི་མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མྱོང་བ་དང་མི་མྱོང་བའི་དབྱེ་བའང་བསལ་བྱེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱང་པར་བ་དང་། སྦྱོད་པ་བ་སོགས་མ་གཏོགས། རྣལ་འབྱོར་
 མངོན་སུམ་ཁས་ལེན་པ་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་
 སོགས་པ་མྱོང་ཞིང་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཡང་སྦྱེས་ཏུ་གཞན་དེ་བཞིན་དུ་

བདེ་བས་སེམས་ཞིང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གདུང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། བདེ་སྤྲུག་ཅན་གྱི་
སྦྲེས་བྱ་དེ་དང་ཉམས་སྦྲེས་མཆོངས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཞེས་པ་རྩམས་
གཞན་གྱིས་རྒྱལ་པ་མེད་པར་འཛིན་པར་མཆོངས་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ། བདེ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་དང་། རྒྱལ་འབྱོར་པའི་དབང་པོ་འདུས་ཤིང་ཐུག་པ་མེད་པས་ཡུལ་
དབང་འདུས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ནི་རྒྱལ་འབྱོར་པ་དེ་དག་གི་
རྒྱུད་ལ་སྦྲེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཞེས་པ་སྦྲེས་
པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྤྲུག་མཆོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མཆོང་བྱེད་གྱི་
ངོ་བོར་སྦྲེས་པར་གྱུར་བ་ཉིད་ནི། བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མཆོང་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི།
འོན་ཀྱང་རྒྱལ་པ་མེད་པའི་མཆོང་བྱེད་བྱི་མ་སྦྲེས་པ་ཙམ་གྱིས་མཆོང་བར་འཛོགས་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་གཞན་གྱི་བདེ་སྤྲུག་མཆོང་བར་ཐལ་བ་སོ་ན་
གནས་སོ། །འོ་ན། ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་རང་གི་བདེ་སྤྲུག་མཆོང་བྱེད་དང་། རྒྱལ་འབྱོར་པ་
གཉིས་ཀས་རང་གི་བདེ་སྤྲུག་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་དམིགས་པའི་བྱིར་མཆོངས་སོ་ཞེ་ན།
རང་རྒྱུད་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་རྒྱལ་འབྱོར་པ་ལ་གདུང་བ་དང་། བདེ་བས་དེ་ལ་མན་
འདོགས་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་མཆོང་བྱེད་
གྱི་ངོ་བོར་སྦྲེས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གང་གི་ཆོ། བདེ་སྤྲུག་དེ་ལ་
དམིགས་པའི་ཞེས་པ་རྩམས་གཞན་སྦྲེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ། བདེ་སྤྲུག་ཅན་དེ་ལྟར་
སེམས་ཞིང་གདུང་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མཆོང་བྱེད་རང་ཉིད་མཆོང་བྱ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར་སྤྲོད་བ་དེའི་ཆོ། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གདུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེས་ན་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དམིགས་མཆོང་དག་ནི་འཛོགས་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཙན་ཡིན་

བར་ཐལ། དམིགས་བྱའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དམིགས་བྱའི་དོན་དང་འབྲ་བས་དོན་
དེ་དངོས་སུ་དམིགས་བར་འཛོག་ལ། མྱོང་བྱེད་རང་ཉིད་མྱོང་བྱའི་ངོ་བོར་གསལ་
བར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བྱའི་བདག་ཉིད་མྱོང་བར་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་སྒོ་རྟགས་ལས་རྟགས་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་འདོད་ན་
མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱད་ལ་སྒོ་རྟགས་ལས་རྟགས་དགོས་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། རང་སྒོ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཆད་མ་གཞན་ཡང་མཛོན་
སུམ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱད་ལ་སྒོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་མི་སྲིད་པ་རྒྱས་
བར་བཤད་པ་དང་། རང་སྒོ་སྒོག་ཏུ་གྱུར་ན་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མི་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། དབང་སོགས་ལས་གཞན་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ། དབང་སོགས་ཉིད་
རྟགས་སུ་མི་རུང་བ། རང་སྒོའི་ཆོས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་རྒྱད་ལ་སྒོ་སྐྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དེ་ཡང་མིག་
སོགས་དབང་པོ་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་ནམ། སྒོ་དབང་ཤེས་སམ། ཡང་ན་
ཡིད་བྱེད་སྤྲ་མར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་འབྲའི་འབྲས་རྟགས་ཡོད་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་ཆོགས་པ་འདི་དག་ལས་སྒོ་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་བདག་ཡིད་སྤང་པ་སོགས་
གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ཡིད་སྤང་བས་སུ་ལ་ཡང་མན་
འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ཆད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་
དབང་པོ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱད་ལ་སྒོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྒོ་དེ་ལ་འབྲེལ་པའི་བྱིར། དོན་ཡང་ཆོས་ཅན་ཏུ་གཟུང་ནས་དེ་བཞིན་ཏུ་ཐལ་

བ་ལམ་ནཱ་མོ། ཁྲོ་དབང་ཤེས་དང་། ཡིད་བྱེད་སྡུ་མ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྟགས་དེར་མི་
རུང་བར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བའི་སྡུར་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟབ་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་སྡུར་མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་ཉིད་མིན་པས་
རྟབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། རྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གསལ་བར་མཐོང་བས་དེ་
མོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དོན་གསལ་དེ་ཉིད་འདིས་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ནས། འདི་གསལ་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་བྱང་པར་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་མོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སྤྱི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཉིད་ཤེས་
པ་མིན་ནམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བརྟན་པ་འདིས་ནི།
ཤེས་པས་གསལ་བར་བྱུང་བའི་དོན་ཡང་རང་མོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་བསལ་ཏེ།
གསལ་བར་བྱེད་པའི་མོ་ཉམས་སྤྱི་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ན་དེ་ཡིས་གསལ་བར་བྱུང་བའི་
དོན་མི་ངེས་པའི་ཕྱིར་འོན་ཏེ། རང་མོ་ཉི་རྟགས་དོན་གསལ་བ་དེ་དོན་ཉིད་གྱི་བྱང་
པར་འགའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བྱང་པར་འགའ་ཡང་
བྱུང་མེད་པར་ཐལ། དོན་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་རྟག་པ་
ཉམས་སོ། །

སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་དེ་འདོད་ན་ཡང་། དོན་འཇིག་གྱི་ཤེས་པ་སྡུ་ཕྱི་སོ་
སོར་སྐྱེས་པའི་ཆེ། དེའི་རྒྱུའི་དོན་ཡང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
ཏེ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་འདོད་ན་སྡུར་མི་
གསལ་བར་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཕྱིས་གསལ་ནས་མོ་ཉི་རྟགས་སྤྱི་འགྱུར་བ་

ཉམས་སོ། འོན་གྱི་བྱང་པར་གྱི་གསལ་བ་དེ་ཡང་ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་པའས། ཚད་
མས་ཤེས་པར་མ་གྱུར་པའི་དོན་གསལ་རང་རྒྱད་ལ་སློ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡིན། གལ་
ཏེ། ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་པའི་དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ངས་ཤེས་
པའི་དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རང་རྒྱད་ལ་སློ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་སུ་གང་ལས་ཀྱང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཉིད་དུང་ཚད་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབ་
པར་ཐལ། དོན་གསལ་དེ་ཚད་མས་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་བཅད་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་
གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། མཐོང་
བ་དོན་གསལ་དེ་རང་རྒྱད་ལ་སློ་མ་གྲུབ་པའི་སྤར་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བར་གྱུར་
པ་མིན་པའི་དོན་གསལ་གཅིག་སློ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྲེས་བྱ་གཞན་
གྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་པའི་དོན་གསལ་རང་རྒྱད་ལ་སློ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་
ཐལ། གསལ་བ་དོན་གྱི་བྱང་པར་རང་རྒྱད་ལ་སློ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་
ཞེས། འདི་བསྦྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྤར་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་
མཐོང་བར་གྱུར་པའི་དོན་དེ་རང་གིས་འགར་ཡང་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་མེད་པས་
རྟགས་སུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་གསལ་བའི་རྟགས་ལས།
རང་རྒྱད་གྱི་སློ་རྟགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་གྱི་བྱང་པར་དོན་གསལ་དེ་
གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་གསལ་ལ་འདྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་སློའི་ཆོས་ལ་
བལྟས་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་དོན་ཆོས་ཡན་གར་བ་ལས་རང་སློ་རྟགས་སུ་དཔོག་ཀླས་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། རང་རྒྱད་གྱི་སློ་གྲུབ་ཟིན། མ་གྲུབ་ན། རྟགས་
སུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གློའི་རྣམ་སྤྱུང་པའི་གློའི་ཚས་ཏྲགས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། རྣམ་
གཞན་ཏྲགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གློའི་ཚས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་
རྒྱུད་ལ་གློ་སྦྱབ་པའི་ཏྲགས་ཡིན་ཞོ་ན། གློ་སྦྱབ་པའི་ཏྲགས་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་བ་
གང་ཡིན་པ་རང་གློའི་ཚས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚས་ཅན། རང་གློ་ལས་རྣམ་གཞན་
དུ་གཅིག་ཅང་ཡང་མ་བྱུང་བར་ཐལ། རང་གི་གཙོ་བོ་ནུམ་ཤེས་དང་། དངོས་རྒྱ་
མཚུངས་པ་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡང་ཏྲགས་ལས་རྟོགས་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །བྲུབ་པར་ཐལ། གློ་དང་དངོས་རྒྱ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལས་
སྦྱེས་པ་དེ་གློ་ལས་རྣམ་ཐ་དད་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གློའི་རྒྱ་ལས་གཞན་ལ་སྦྱེས་པའི་བདེ་བ་དེ་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གློ་མི་འབྲུབ་པར་
ཐལ། བདེ་བ་དེ་ཡང་རང་གི་ཡིན་ནམ་གཞན་གྱི་ཡིན་མ་ངེས་པས་རང་གི་གློ་ལ་
འབྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་ལ་གློ་སྦྱབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་ཡང་དག་མི་
སྲིད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྡོ་པོ་དང་། དབང་པོ་ལྡོ་དང་། དམིགས་པར་
བྱེད་པ་དབང་ཤེས་ལྡོ་དག་མ་གཏོགས་གློའི་སྤར་དེ་ཡི་འབྲས་བྱ་གཞན་ཉེ་བར་
མཆོན་ཀླུ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གློའི་འབྲས་ཏྲགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ལ་དབང་པོ་དང་ཤེས་པ་ལྡོ་ཆོན་གཉིས་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། རོན་ལྡོ་པོ་དག་ལ་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་
བྱ་གང་རུང་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པ་ལས་གཞན་དུ་སྦྱེ་བ་སྲིད་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་
པའི་ལྟོག་པ་གཅིག་ཀྱང་ཆོད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དབང་སོགས་
གང་ཡིན་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་གློ་སྦྱབ་པའི་ཏྲགས་ཡིན་ཞོ་ན་བྱ་བ་ལེགས་པར་མ་

བརྟགས་པའི་བབ་ཅོལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལ་སློ་མ་གྲུབ་པའི་སྤར་
རྟགས་དེ་དག་ཚད་མས་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དང་། དེ་མེད་པས་གཞན་
རྒྱུད་ཀྱི་སློ་ཡང་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང་། སློ་རྩས་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བ་ལ་གཞོད་པ་
གཞན་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རོན་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་།
དེ་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་ཅི་ལྟར་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དང་
སློ་ལྟ་ཅིག་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། རྟགས་དག་
ནི་འབྲེལ་བ་མ་མཐོང་བ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་རོན་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་
ལ་སློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་ལས་སྤར་གཞན་རྒྱུད་ལ་སློ་དེ་ནི་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་བྱས་
ན། ཕྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་སློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བརྟེན་དོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་སློ་སྒྲུབ་
པའི་འབྲེལ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་སྒྲུབ་པའི་སྤར་
གཞན་རྒྱུད་ལ་སློ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས། དེ་ལ་ཡང་མ་ཐུན་དཔེ་སྤྱེས་སུ་གཞན་
ཞིག་ལ་སློ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་རུང་གཅིག་ཏུ་སློ་
མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན། རང་སློ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་
མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སློ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ལས་རོན་གྲུབ་ཀྱི། རོན་གྱི་
རྟགས་ལས་ངེ་ལྟར་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་དེ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སློ་དེ་འཛིན་
ནམ་གྱིས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་རོན་རང་ཉིད་སུམ་གྱང་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས། སློ་རྒྱ་དང་དེ་ལས་དག་བརྟེན་
པ་དང་ལུས་གཡོ་འགྲུལ་སོགས་སྤྱི་བར་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། གཞན་ལ་ཡང་

དེ་དག་མཐོང་ནས་གཞན་གྱི་སེམས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་
རྒྱད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་དུ་ཡིད་
ཀྱི་སྒྲོ་རྟོག་པ་རང་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ། དམིགས་སྒྲིན་གྱི་དོན་གྱི་ཉགས་
ལས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དམིགས་སྒྲིན་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྒོ་སྡེ་ཕྱི་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད། དེ་ལ་ཚད་པ་སྤོང་
བ། དེས་ན་རང་རིག་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན།
དོན་སྒྲོས་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། སྒོ་ཡང་རང་གིས་མ་སྤོང་བར་སྒོ་གཞན་
གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྒོ་ནི་སྒོ་ཕྱི་མ་
གཞན་གྱིས་ཅི་ལྟར་ཡང་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ་སྒོ་སྡེ་ཕྱི་
གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་རྒྱ་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་རང་གསལ་བ་མིན་པའི་བདག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཕྱི་
ངོལ་གྱི་ཡུལ་ཅི་ལྟར་ཡང་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རང་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒོ་ན་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་མ་ཡིན་ཡང་གསལ་ལོ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བ་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་འཕོ་བས་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དབང་ཤེས་དེའང་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་
གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་གི་སྤོང་བུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་སྒོ་ཕྱི་མ་ལ་སྒོ་སྡེ་མའི་རྣམ་པ་འཕོ་བར་འདོད་ན། སྒོ་ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཅན།

རང་ཉིད་རིག་པར་བྱུང་བར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཕྱི་
 རོལ་གྱི་ཡུལ་ཡང་སློ་ཕྱི་མ་དང་ལྟན་ཅིག་སློ་གཞན་གྱི་གསལ་བྱེད་དུ་ཆོས་མཚུངས་
 པ་ཉིད་དུ་ཐལ། རང་རིག་མེད་པར་མཚུངས་པ་གང་ཞིག་སློ་ཕྱི་མ་སློ་གཞན་གྱི་
 གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེད་ཀྱི་ལྟར་ན། སློ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་རོ་བོར་སྐྱེས་
 པས་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་གཞན་ཕྱི་རོལ་གསལ་བ་ཤེས་པ་དེར་རྣམ་པའི་རོ་བོ་འཕོ་
 བ་ཡིས་དེ་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ན། རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལྟར་གོང་
 དུ་བསྐྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། སློ་གཞན་སྤྲ་མ་ཆོས་ཅན། སློ་ཕྱི་མ་ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཡང་
 དེ་ཡིས་ཁྱོད་རབ་ཏུ་གསལ་དགོས་པ་མི་འདོད་ཅིང་མི་རིགས་ཏེ། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་
 གསལ་བའི་རོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རོན་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 རོན་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་རོ་བོ་ཁྱོད་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
 སློན་མེ་གཉིས་ཀྱི་གསལ་བར་མཚུངས་པས་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་
 བཞིན་དང་། མར་མེ་དང་། ལུན་ཁུང་གི་བྱུང་བ་དག་ཀྱང་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་
 རོ་བོ་ཡི་ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སློན་མེའི་འདྲ་དེར་
 བརྟེན་ནས་དེ་སློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་གང་ལས་ཁོ་བོས་གཞུགས་མཐོང་ཞེས་པའི་བྲན་པ་འདིར་
 འགྱུར་པ་དོན་མཐོང་བར་མ་ཟད་དོན་ལས་གཞན་ཤེས་པ་དེའང་མཐོང་ཞིང་སྤྱིར་བ་
 ཡོད་པར་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཅོམ་གྱིས་ཁོ་བོས་གཞུགས་མཐོང་རོ་
 ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པ་འདྲེན་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པས། སྤྱིར་བའི་ལག་ཐེས་འཛོགས་བྱེད་དེ་
 མ་ཐག་རྒྱན་གྱི་རྒྱས་པ་ཡང་ངེས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྲན་པའི་རྟགས་

གྱིས་རང་རིག་བསྐྱབ་པ་ལ། བདོར་བསྐྱོད་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། རང་
རིག་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་སྒོ་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱ་པའི་རྟགས་ལས་ཀྱང་ཤེས་པ་བདག་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
པའི་རྟགས་ལས་སྤྱོད་བ་ཙམ་དབག་ནས་སྤྱོད་བ་དེ་དོན་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་
མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་རང་རིག་གྲུབ་མོད་ཀྱི། རྒྱ་པ་
ལས་རང་རིག་དཔོག་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོས་སྤར་གཟུགས་
མཐོང་སྟམ་དུ་རྒྱ་པའི་ཆོ། སྤར་གཟུགས་མཐོང་སྟམ་པ་དང་། ངས་མཐོང་སྟམ་པའི་
ཡུལ་རྒྱ་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་རྒྱ་པ་གཉིས་རྒྱ་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ལ་ཡོད་ལ། རྒྱ་
པའི་ཡུལ་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་བྱུང་བ་ན་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་
ཅན་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། སྤྱོད་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་བྱེ་ན། ཡུལ་སྤྱོད་བ་ཡོད་དེ། ཡུལ་རྒྱ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཅེས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་བ་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཅན་རྒྱ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་
འབྱུང་ལ། དེ་ལ་ཡུལ་སྤྱོད་བ་ནི། སྤྱོད་འཛིན་ལྟ་བུ་གཟུང་ནམ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་བ་
ནི། སྤྱོད་འཛིན་སྤྱོད་བྱེད་འཛིན་པའི་ནམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་གཙོ་བོའོ། །ཤེས་པ་འདི་ལ་
ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཆ་དང་། ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྤར་མ་ནི། འཛིན་
པའི་ནམ་པ་རང་རིག་པའི་མཛོན་སྟམ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་དེ་ཉིད་སྐྱབ་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་ནས་བཤད་པའི་རང་རིག་གི་དཔོག་ཚུལ་ནི། འདི་ཁོ་
ན་ལྟར་གནས་ཏེ། རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་། རྟགས་འདི་ཁོ་ན་ལྟར། ཕྱོགས་སྤར་བཞོད་ནས་རྒྱ་པས་སྤྱོད་བ་དཔོག་

ཉུས་ཀྱང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཁྱོང་བ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་དཔོག་མི་ཉུས་པར་
བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། རང་རིག་མེད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་
སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་འཇུགས་པར་བཞེད་ནས་ཁ་ཕྱིར་ཕྱོགས་
ནས་ཡུལ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་
ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། དན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱོང་བ་ཅམ་སྦྱབ་ན།
གྲུབ་ཟིན་པས་ཡང་སྦྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་དོན་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། རང་
རིག་ཡོད་པར་སྦྱབ་ན་མ་ཐུན་དཔེ་མེད་པས་སྦྱབ་མི་ཉུས་པའི་འགལ་རྟགས་ཁོ་ནར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཤེས་པ་སྤྲ་མ་རྣམས་ཤེས་པ་རྣམས་གཞན་གྱིས་རིག་ཅིང་ཁྱོང་
བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་དང་། སྤང་དུ་སོགས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྤྲ་མ་འཛིན་པའི་ཆོ། དེ་འཛིན་པའི་སློ་ཁྱོང་བྱེད་
མེད་པས་དེ་ཆོད་མས་མ་གྲུབ། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་རྟོགས་པའི་རྗེས་
སུ་ཁྱོང་བྱེད་རྣམས་གཞན་སྦྱེས་པའི་ཆོ། ཡི་གེའི་ཆ་སྤྲ་མ་ཆ་ཐ་མ་འཛིན་པའི་སྤྲ་
ལོགས་ཀྱི་བར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྦྱས་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་
འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཐ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཐ་མ་ཁོ་ན་
ཁྱོང་གི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཁྱོང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །སྤྲ་མའི་རྟགས་མ་གྲུབ་ན།
ཡི་གེ་རིང་པོ་ལ་ཆ་སྤྲེའི་གོ་རིམས་མེད་པར་ཐལ། ཆ་སྤྲ་མ་ཆ་ཐ་མའི་བར་དུ་
གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་འཛིན་གྱི་སློ་ལ་ཆ་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྤྲང་བར་ཐལ།
ཆ་དེ་དག་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་དོན་གང་ཞིག །སྤྲེའི་གོ་རིམས་མེད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་གཟུང་དོན་དུ་
བྱས་ནས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱིད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དེ་ལ་ཆ་སྡུ་བྱེད་རིམ་
བ་མེད་པའི་བྱེད། ཆ་སྡུ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱིས་ཉན་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་བསྐྱེད་པས་སྒྲིབ་
མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ན། ཆ་སྡུ་བྱེད་རིམ་བ་
མེད་པའི་ཉན་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གཟུང་དོན་གྱི་སྒྲིབ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བྱེད་ནམས་པན་ཚུན་དུས་གཅིག་ཏུ་འདྲེ་བའི་ཆོག་གས་བ་མེད་པ་ཡི་
སྡུ་བྱེད་རིམ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཀྱན་གྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་
ཐོག་ས་མི་འཐད་པ། དུ་མས་ཉན་སྒོ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཐོག་ས་བརྟགས་ལ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆ་སྡུ་མ་བྱེད་པའི་བར་དུ་གནས་པ་དགག་པ་དང་། ཆ་དེ་དག་ཅིག་ཅར་
སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྡུ་མ་མཐའི་
ཆའི་བར་དུ་གནས་ནས། ཀྱན་གྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་ལ་དེ་ཤེས་པ་བྱེད་མ་རྩུ་
གཞན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་བྱེད་སྐྱེས་པའི་ཆོ། ཆ་སྡུ་མ་དེ་དག་བྱེད་མ་
དངག་ཅིག་ཏུ་འདྲེ་ཡས། སོ་སོར་གནས། དང་པོ་ལྟར་ན། འོག་ནས་འོག་ཏུ་ཡི་གེ་རིང་
པོའི་སྐྱེ་ཆེ་ཆེ་ཆེར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལ། ཡི་གེའི་ཆ་བྱེད་མ་
བྱེད་མ་རྩུ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད། བྱེད་མ་ལྟར་ན། ཆ་སྡུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོ། སྤྱིང་དུ་དང་
པོ་ཐང་གི་སྐྱེ་ལྟར་ཅིག་ཅར་དུ་མ་ཐོས་པར་ཐལ་ལོ། །ཆ་སྡུ་མ་ཡི་གེའི་ཆ་རིམ་ལྡན་དུ་
འཛིན་པའི་ཉན་སྒོ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆ་སྡུ་མ་ཅད་རིམ་མེན་ཅིག་ཅར་
འཛིན་པའི་བྱེད། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྡུ་མ་དེའི་འོག་ཆ་སྡུ་མ་དེའི་བྱེད་ལོགས་སུ་ཆ་སྡུ་མ་

གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་རང་ཉིད་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་ཐ་མའི་
དུས་ན། དེའི་གཟུང་ཡུལ་ཆ་སྒྲ་མ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། ཕྱིས་ཀྱང་
ཉན་ཤེས་དེ་མི་འཇིག་པར་གནས་པར་ཐལ། སྒྲ་རང་ཉིད་ཉན་པར་གནས་པ་གང་
ཞིག །སྒྲ་ཕྱི་ལ་ཉན་མི་ཉན་གྱི་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྒྲ་ཕྱི་རིམ་མེད་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་ནས་ཉན་ཤེས་
བསྐྱེད་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་འདི་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲ་ཉན་པ་ཡིན་ན་ཕྱིས་མི་ཉན་པར་
འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྒྲ་མ་ཕྱི་མ་ཀྱུན་ནས་སྒོར་བའི་ཀྱུན་
སྒོར་གི་ཚོལ་བ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དང་པོར་ལན་ཅིག་བཅའ་
བ་ལས་སྒྲ་ཕྱི་དུས་གཅིག་དུ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རྣམས་སྒྲ་ནས་བྱུབ་ཟིན་
རྒྱུན་གྱིས་གསལ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་འདི་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆ་
ཐམས་ཅད་གསལ་བྱེད་གཅིག་གིས་གསལ་ཟིན་ན། གསལ་བྱེད་ཕྱི་མ་དོན་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་འཇིན་པའི་སྒོ་དང་སྒོ་དེ་སྒྱུར་བྱེད་རྗེས་གཞན་རིམ་
གྱིས་སྐྱེ་བ་དགག། ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྱུར་བྱེད་རྗེས་གཞན་མ་
སྐྱེལ་བར་སྐྱེ་བ་མི་འཐད། སྐྱེལ་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དོ། །

དང་པོ་ནི། ཉན་ཤེས་སྒྲ་ཕྱི་དུ་མ་ཡིས་ཡི་གེའི་ཆ་དུ་མ་དེ་འཇིན་ལ། དེ་རྗེས་
པའི་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བྱེད་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། སྒྱུར་བྱེད་སྒོ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཇིན་
པའི་སྒོ་མ་སྒྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གེའི་ཆ་ཐ་མ་འཇིན་པའི་ཉན་སྒོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་
སྒྱུར་ལ། དེ་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཇིན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་དང་།
དེ་འཇིན་པའི་སྒོ་བྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒོ་དེ་སྒྱུར་བྱེད་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཡི་གེའི་ཆ་འཛིན་པའི་སྒོ་རྒྱུ་མཁས་སོ་སོ་ཐ་དད་དུ་སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་གཞན་གྱིས་སྤེལ་ནས་སྤྱོད་རོལ་ན། ཡི་གེའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་སྒྲ་ཕྱི་སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་བར་ཆད་པ་མེད་པར་སྒྲ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་གཞན་གྱིས་བར་བཅད་པའི་ཕྱིར། འབྲུག་པ་སྒྲ་བས་བར་མ་ཆད་དུ་མཆོམས་སྒྲིབ་བར་བྱེད་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་བསལ་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བར་ཆད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡང་འབྲུག་པ་སྒྲ་བས་བར་རྒྱུ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ན། ཡི་གེ་ས་ར་ལྟ་བུའི་སྤྱད་དུ་གཉིས་བརྗོད་ན་ཡང་བར་རྒྱུ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་འབྲུལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐོས་པ་ཆེས་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཆོམས་སྒྲིབ་པ་མི་འཐད། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་མཆོམས་སྒྲིབ་པ་མི་འཐད། གཉིས་ཀ་འདུས་ནས་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཕྱི་སྒྲིབ་པས་བར་མ་ཆད་དུ་མཆོམས་སྒྲིབ་པ་དེ་དབང་ཤེས་ཡིན་ནམ། ཡིད་ཤེས་ཡིན།

དང་པོ་ལྟར་ན། ཉན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡི་གེའི་བར་རྒྱུ་པར་བཅད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡང་། དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་ཏེ། དེས་བར་ཆད་པ་མེད་པར་སྒྲི་འདོགས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར། དབང་པོའི་སྒོ་མ་འབྲུལ་བར་འདོད་པ་རྒྱུ་མཁས་ཀྱང་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་སྤྱད་ཀྱང་སྒྲ་ཕྱིའི་ཆ་དང་བཅས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཡི་གེའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་གྱི་སྤྱད་མཐའ་ཨ་སྤྱད་ལྟ་བུ་ཡང་མིག་འཇུ་མས་པའི་ཡུན་ཆད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིམ་གྱིས་རྟལ་སྒྲ་

གཅིག་གོ་ས་དུ་མ་དག་དུ་འཕོས་པའི་ཡུན་གྱི་དུས་ཚོད་དང་འབྲེལ་བས་རྫོགས་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩལ་ལྷ་རབ་གཅིག་གོ་ས་གཅིག་ཁོ་ནར་བསྐྱེས་པའི་ཡུན་གྱི་དུས་
 གྲང་ཆོས་ཅན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འདོད་དེ། དུས་རྒྱུད་ཤིང་ཐུང་བ་ཡི་མཐར་
 ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་རྣམས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་རྫོགས་
 ཤིང་ཐོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་སྒོ་ཡང་མིག་འཛུམས་པའི་
 ཡུན་ཚད་དུ་གནས་དགོས་ལ། དེའི་ཆ་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་དུས་མཐའི་སྐད་
 ཅིག་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་ཐུང་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་
 དབང་སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་གཞན་གྱིས་བར་ཚོད་ན་ཡང་ཚོད་པ་མེད་པར་
 སྤང་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར།
 ཡི་གེ་རིང་ཐུང་ནི་ལྷ་ཕྱིའི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཐོས་པའི་ཉན་
 ཤེས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་ལྷ་ཕྱི་དུ་མའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་རེ་རེ་བ་རྣམས་ཡི་གེ་རིང་པོ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱུམ་པ་
 བཞིན་ནོ། །གང་དག་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡི་གེ་མི་ཐོས་སོ་ཞེས་སྒྲ་
 བས་ནི། ཡི་གེ་སྤྱར་མི་འཐད་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོར་ཡང་མི་འཐད་པས།
 དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དངོས་མེད་ལ་རིང་ཐུང་འདོད་པ་ནི་སྡོན་མེད་པ་ཞིག་
 གོ་དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གི་འབྲེལ་ནི། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་སྒོ་རང་གི་བདག་
 ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་བྱེད་མེད་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་
 ལྟ་ན། དེ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཉན་ཤེས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་
 སྤྱོད་བྱེད་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། ཆ་ཐ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལས་གཞན་མ་སྤྱོད་ལ། དེ་ནི་

ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་བྱེད་རྩམ་གཞན་སྟེལ་ནས་སྦྱིན་ཡང་ཡི་གེ་
རིང་པོ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆ་རེ་རེ་བ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡི་གེ་རིང་པོ་
འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་ལ་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཆད་
དུ་མས་རྫོགས་དགོས་པའི་བྱིར། ཆ་སྡེ་བྱི་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ཆ་
ལས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་གྱི་ཉན་ཤེས་དེ་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་བྱེད་རྩམ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པས་དེ་དག་བསྟོམས་པའི་ཆ་ཅན་གཅིག་
མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དངོས་སོ་ལ་བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་ཞེན་པས་སྡེ་བྱི་
བསྟོམས་པའི་ཆ་ཅན་དུ་འཛོག་གོ་ཞེན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ཡི་གེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་
ཡིན་ན། དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པར་ཐལ་ཞེས་བཤོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྡེ་བྱི་བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་སྤང་བ་དེ་དབང་པོའི་ཤེས་
པའི་འཁྲུལ་པ་ལས་གཞན་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན། དངོས་སོ་རྣམས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྡེ་བྱི་གཅིག་དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སྡེ་བྱིའི་ཆ་ཐ་དད་དུ་མཆོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་གཅིག་དུ་
འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་བྲན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒོ་དེ་ལ་སྡེ་བྱི་བར་མ་ཆད་གསལ་
བར་སྤང་བ་ཉིད་ག་ལ་ཞིག་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བརྗོད་པ་སྤྱད་དང་རྩམ་སུ་འབྲེལ་བ་
ཅན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོའི་ཤེས་པས་གཟུང་བའི་
དོན་རང་མཆོན་ལ། དོན་དམ་པར་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ལ། གཞོད་བྱེད་དགོད་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པས་བར་ཆོད་པར་མཐོང་ན་ཡང་། གལ་ཏེ་རྟོག་

བས་བར་མ་ཆད་དུ་སྒྲོར་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཡི་གེའི་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་།
 ཤེས་པ་དེ་ཡི་སྒྲོར་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་བར་ཆོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རིགས་པ་གང་ལས་
 གྲང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བར་མ་ཆད་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་སྤང་བ་ལྟར་
 གྲུབ་པ་དག་ལ། རིགས་པ་དམ་པ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ།
 སྒྲོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་དེ། སྒྲོ་སྤྲུམས་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་
 པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་དེའི་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རེ་རེ་ཁོ་
 ན་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་དེ་ནི་ཆོད་མ་གང་ལས་གྲང་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་སྒྲོ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་
 པ་ངེས་པར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་མེད་པ་དེ་སྒྲོ་སྤྲུམས་ཕྱི་
 མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་པར་ཐལ།
 སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་འདི་ལྟ་བུར་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་མ་
 གྲུབ་པའི་སྤར་དེ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལ་ལུང་གིས་གཞོད་དེ།
 མདོ་ལས། འདི་ལྟར་སེམས་གཉིས། ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གནས་
 མ་ཡིན་ཏེ། གོ་སྐྱབས་མེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་དོ་ཞེ་ན། ལུང་དེའི་དགོངས་པ་སྤྱིར་ཤེས་
 པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲུམས་
 རིགས་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་རེ་རེ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ཀྱི། དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེད་
 པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་སྤྲུམ་པ་དེ་རྣམས་རིགས་
 མ་ཐུན་པའི་རྣམ་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་པན་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
 ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་པར་

རྟོགས་ཀྱི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་རྩམ་ཐ་དང་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་
མི་སྲིད་པའི་བྱིར། འདི་དག་གི་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་
འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྐྱོད་པ་བ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་
ཞེས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དག་ལྟལ་གསལ་བར་སྤང་བས་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པའི་ངན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཤེས་
རིགས་མ་ཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་བྱིར། སྐྱ་སྐྱ་བྱི་དང་མིག་འཕྲལ་
མཁན་གྱི་སྒོ་ང་གཉིས་དང་། མར་མའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱ་བྱི་སོགས་ཐ་དད་པ་དག་ལ་
འདིའོ་སྟུང་དུ་གཅིག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་འབྲེལ་སྒོ་ཆོས་ཅན། གསལ་སྤང་ཡོད་
པར་ཐལ། འདིའོ་སྟུང་པའི་བྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར།
དེ་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཅི་ལྟར་ཡང་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་
པའི་བྱིར། སྐྱ་བྱི་གཅིག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པ་ལས་ཡི་གེ་དང་གཟུགས་སོགས་སྐྱ་བྱི་གཅིག་
ཏུ་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ངོ་ཤེས་ཆད་མར་མི་རུང་བ་དེའི་བྱིར། སྐྱར་གྱི་དེ་ཉིད་
འདིའོ་ཞེས་བྱ་བར་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་དུ་མ་ཐད། ཇི་ལྟར་
དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲོན་སྒྲོང་བའི་དོན་
ཐན་པ་ལས་སྐྱ་མ་དེ་ཡི་ཆོས། ད་ལྟར་གྱི་དོན་དང་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་པར་
བྱེད་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་སྐྱ་བྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཁས་སྤངས་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། སྒྲོང་བྱེད་རྩམ་
གཞན་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་འབྱུང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་

མོ་ཅག་ལྟར་ན། རོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་པ་དེ་སྤྱིང་པའི་སྤྱིང་བྱེད་རྣམས་
གཞན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་སྐྱེ། བྱེད་རང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ་
ཞེ་ན། རོན་འཛིན་དང་ཤེས་པ་དེ་འཛིན་པའི་སྤྱིང་བྱེད་རྣམས་གཞན་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོན་སྤོན་པོ་འཛིན་པ་དང་སྤོན་སྤྱང་ཤེས་པ་སྤྱིང་པའི་སྤྱིང་བ་
རྣམས་གཞན་དག་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་རིགས་པ་ཅན་པ་སྤྱིང་རང་ཡང་འདོད་པ་མིན་
ཞེང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་བྱིར། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་
ཀྱི་རྟགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལྷངས་པས་སོ། །རྟགས་བྱི་མ་དེར་ཐལ་དོན་སྤོན་པོ་སྤྱང་བའི་
སྤོན་སྤྱང་ཤེས་པ་དང་། སྤོན་སྤྱང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྤྱང་བའི་སྤོན་རྣམས་གཞན་དག་དུས་
གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་ཡོད་ན་རྟགས་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་རྟགས་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། སྤོན་དེ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་སྤོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤོན་གཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་
གཟུང་ནས་ཐ་དད་དུ་མ་རྟགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཆད་མ་
མིན་ན། སྤོན་འབྲུལ་པས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་ཡང་ཆད་མས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་ལ། ཆད་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤོན་པོའི་དོན་དུ་སྤྱང་བའི་སྤོན་འཛིན་རྣམས་ཤེས་དང་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་
འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྣམས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཆད་མས་རྣམས་ཐ་དད་
མེད་པར་ཤེས་པའི་བྱིར། སྤོན་སྤོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་
བས་སོ་སོར་དབྱེར་མི་རུང་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆད་མས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་རྟགས་
པའི་བྱིར། དོན་སྤོན་པོ་དང་། དོན་དེ་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་བྱི་ནས་ངེ་
ལྟར་ཡང་སོ་སོར་བྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་ངེས་ཤེས་འབྲེན་
རུས་སུ་ལེགས་པར་རྟགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིང་བྱེད་སོ་སོར་

ལེགས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པོ་དང་སྤྱོད་སྤྱང་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་གཟུང་
ནས་སོ་སོར་མ་བྱེད་པ་ལ་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱོད་པོ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་
ཤེས་པ་དང་། དེ་སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་གཞན་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ནས་མ་བྱེད་པ་ལ་གཞོན་པ་
འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྤྱོད་པོ་འཛིན་བྱེད་དང་། སྤྱོད་པོའི་དོན་གྱི་ཡིད་སྤྱོད་སྤྱང་ཤེས་
པ་དག་གི་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཇུས་གཞན་སྤྱི་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱོ་བའང་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་འདྲ། སྤྱོད་པོ་འབའ་ཞིག་པའི་རྒྱུ་པ་སྤྱང་བ་དང་། སྤྱོད་སྤྱང་ཤེས་པའི་
རྒྱུ་པ་སྤྱང་བའི་རྒྱུ་པ་སྤྱོད་ཆོག་པ་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་གཞན་དམིགས་
རུང་མ་དམིགས་པའི་བཅད་པའི་སྤྱོད་འདི་གཞོན་པར་དཀའ་ཞིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
དོན་དང་ཤེས་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་གཞན་རིམ་གྱིས་མི་སྦྱོ་བར་ཐལ། དེ་དམིགས་
རུང་མ་དམིགས་པས་ཞེགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་འདི་ལྟར། གཞུང་གི་
ཁ་དོག་སྤྱོད་པོར་སྤྱང་བའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་སྤྱང་ཤེས་པ་དེ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ཇུས་
གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱོད་པོ་འཛིན་པའི་ཆེ། སྤྱོད་པོའི་
རྒྱུ་པ་ཅན་གཅིག་ཉིད་དལ། དེ་སྤྱོད་པའི་འཛིན་པའི་རྒྱུ་པ་གཅིག་རྟོགས་ཀྱི། སྤྱོད་
སྤྱང་ལས་ཇུས་གཞན་པའི་དེ་སྤྱོད་བྱེད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་
སོར་འཛིན་སོགས་སྤྱད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་པོ་པ་མི་སྤྱོད་
པར་ཐལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེགས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་
བ་དགོད་པ། དེའི་བྱུང་བ་བསྐྱུང་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱོད་པོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཇུས་གཞན་གྱིས་ཇེས་སུ་སྤྱོད་

བར་འགྱུར་བར་འདོད་པ་དེའང་། མྱོང་བྱེད་ཤེས་པ་བྱི་མ་དེ་ནི་གང་གིས་མྱོང་བ་
ཡིན་ཏེ། མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་འང་དྲན་པ་མཛོང་བའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྒོ་བྱི་མ་
དེ་ཡང་མྱོང་བྱེད་རྩལ་གཞན་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་སྒྲ་མ་དང་། དེ་རིག་ཅིང་
མྱོང་བའི་བྱེད་པ་སྒྲ་བྱི་རྩལ་སྒྲ་འབྲེལ་པ་ཅན་ཤེས་པ་བྱི་མ་འདི་སྐྱེད་བྱེད་དེ་ནི་གང་
ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྐྱེད་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་མེད་དུ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ།
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་སྒྲ་མའི་སྒོ་རང་གི་མྱོང་བྱ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲ་སྒྲ་ཤེས་པ་ཆོས་
ཅན། ཡུལ་གཞན་སྒྲོན་པོ་ལ་འཕོ་ཞིང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲ་མ་དེ་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་ཤིང་མྱོང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་སྒྲ་ཤེས་པ་བྱི་མ་དེ་ཆོས་ཅན། མྱོང་བྱ་སྒོ་སྒྲ་མ་དེ་དག་མི་
འཛིན་པར་ཅི་ལྟར་གཞན་སྒྲོན་པོ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་
མྱོང་བྱ་སྒོ་སྒྲ་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒོ་
ནས་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་དང་། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། བྱི་རོལ་ཉེ་
བར་གནས་པ་ན། རང་གི་མྱོང་བྱེད་སྒོ་བྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལ། དེས་གོགས་བྱས་པས་སྒོ་བྱི་མ་
དོན་ལ་འཕོ་འོ་ཞེ་ན། སྒྲ་སྒྲ་ཤེས་པ་བྱི་མ་དེའི་ནང་གི་ཡན་ལག་གི་རྒྱ་སྒྲ་སྒྲ་ཤེས་པ་
སྒྲ་མ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱི་མ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཞན་བྱི་ཡི་ཡན་ལག་གང་
གིས་ཀྱང་གོགས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་ལ་དམིགས་པའི་
སྒྲ་སྒྲ་ཤེས་པ་བྱི་མ་དེ་གཟུང་ཡུལ་དང་ཉེར་ལེན་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་རང་
བཞིན་དུ་རྒྱས་པ་ངེས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བས་ཀྱང་སྒོ་སྒྲ་མ་དེས་
བྱི་མ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དུ་ན། བྱི་རོལ་གྱི་

ཡུལ་ཉེ་བ་ན། སྐྱེས་བུ་འགས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་སྤྱང་བར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒོ་སྤྱང་བ་ཡང་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་ཉེ་བའི་སྐབས་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར། སྒོ་སྤྱང་བ་ཡང་
མེད་པར་ཐལ། ཅུ་བ་སྤྱང་བ་མེད་པ་དེས་ནའི་བྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། སྤྱང་བ་མེད་པའི་
བྱིར་བ་འདོད་པ་ཨ་རེ་མཛེས་མི་འཐད་པའི་བྱིར། འདས་པའི་སྐྱ་སོགས་ལ་རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་སྒོ་གང་དག་ཆོས་ཅན། སྤྱད་དོན་ལ་འཕོ་བའི་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱད་ལ་བྱི་
རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དོན་ལ་སྤྱོད་པ་མི་སྤྱད་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བྱི་རོལ་དོན་ལ་འཕོ་བའི་ཚུལ་གྱི་ལན་ དགག། དོན་དང་རྣམ་ཤེས་
སྤྲ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྒོ་སྤྱང་མས་བྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཟད་ནས་འཕོ་བ་
དགག། རྒྱ་ཡིན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་མིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་
དང། ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། སྒོ་སྤྱང་བདག་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་
པ་བྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་རིམ་གྱིས་ཟད་པ་ན། ཤེས་པ་བྱི་མ་ཡུལ་གཞན་བྱི་རོལ་ལ་
འཕོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་འཕོས་པའི་སྒོ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། རྒྱ་གང་ལས་ཀྱང་
སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གང་ཞིག་སྤྱད་རང་གི་སྤར་གྱི་སྒོ་ནི་སྤྱད་
བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཟད་པའི་བྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། སྒོ་སྤྱོད་མ་རུས་པ་ཅན་མེད་པར་སྒོ་
བྱི་མ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ཀྱི་དོན་གཞན་ལ་
ཆགས་ནས། སྤྲ་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཉམས་ན། ཤེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཆད་

མས་མ་ཉོགས་པའི་ཕྱིར། བོང་གི་ཐལ་བ་འདོད་ན། རྫོ་ཕྱི་མ་དོན་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ་ལོ། །ཤར་བ་འདི་ཁ་ཅིག་རྒྱལ་གྱི་འབྲེལ་ཆོག་ཏུ་མཛད་དོ། དེགས་པའི་འབྲེལ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྩ་ཆོག་ཏུ་མཛོད་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལན་དངོས་དང། དེ་ལ་ཚོད་སྤང་དོ། དང་པོ་ནི། འོན་ཀུན་གཞིའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཇུག་ཤེས་དུག་ཀའི་ཉེར་ལེན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་རྒྱས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་
ཡོད་དེ། ཀུན་གཞི་ལས་སྐྱེ་ན། ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་རྒྱས་པ་ཉམས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་དག་གི་ལྷར་ན་ཡང། དུས་ཅིག་
ཅར་དེ་ལས་རྣམ་ཤེས་དེགས་མི་མ་ཐུན་དུ་མ་སྐྱེ་ཡང། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་
ལྷག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་འགར་ཀུན་གཞི་ལས་འཇུག་ཤེས་གཞན་འབྱུང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆོ་ཡིད་གཟུགས་ལ་གཏོད་པའི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་
གིས་འཇུག་ཤེས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི།
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ནས་
ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་པས། དབང་ཡིད་ཡོད་པའི་སྐབས་འགར་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་
མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་ཚོད་པ་འདི་ལ། ལན་རིམ་ལྷན་འདེབས་ཤིང་། དེར་
ཡང་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལ་ཡང་བཟློས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
ལན་འདེབས་པ་ཡིན་གྱི། འདིར་འཇུག་ཤེས་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་སྤྱོད་
བཞེད་པ་མིན་ནོ། །ཡིད་སྔ་མ་ཡུལ་གྱི་འཇུག་པ་མཚུངས་པ་ཅན་ལ་ཡིད་བྱེ་མ་
གཞན་སྐྱེ་བ་བཟློས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫོ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་རྒྱས་པ་ཅན་ལ་བཟློས་

བ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་བྱིད། གློ་བྱི་མ་སྤྲ་མ་རྒྱས་པ་ཅན་ལ་བཟློས་པར་རབ་ཏུ་བྱུབ་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་དོན་གཞན་ལ་ཆགས་པའི་ཆོ། ཤེས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་
རིགས་པར་མ་ཟད། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱེ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
བྱུབ་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། རྩེ་བྲག་པ་ན་རེ་ཡིད་རྒྱལ་ཐུན་ཅམ་གྱི་རྟག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་
བྱིད། དེ་སྤེམ་སྒོར་ཞུགས་ཏེ། ཡུལ་གཞན་བྲི་ལ་ཆགས་པ་ན། དབང་པོ་གཞན་ལ་མི་
འགོ་བའི་བྱིད། ཤེས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རིགས་འབྲེལ་ཤེས་པ་གཞན་རྒྱས་
པ་ཅན་ལ་བཟློས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡིད་རྟག་པ་གཅིག་ཡིན་པས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་
ན་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐབས་ལ་ལར་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་བྱིད།
འཇུག་ཤེས་དུག་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་། ཡུལ་གཅིག་
ལས་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་ཡིད་གཅིག་ཁོ་
ནར་མཚུངས་པའི་བྱིད། ཁྱོད་རང་ལྟར་ན་ཡང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འབྱུང་
བར་ཐལ། རྟག་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་མི་སྲིད། བདག་ཡིད་རྟག་པ་སྤང་བའི་ལྷན་པ་
ཅམ་ལས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའང་ཡིན་པའི་བྱིད། རྩེད་པ་ཡིད་གཅིག་ལས་བྱ་བ་གཅིག་
ཡིན་པས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེ་ན། ཅི་ལྟར་མར་མེ་གཅིག་སྐྱེས་བུ་དུ་
མས་མཐོང་བ་མ་སྲིད་པར་ཐལ། རྩེད་པ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་རྩེད་པའི་
བྱིད། ཡིད་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་
འབྱུང་བར་ཐལ། ཅིག་ཅར་དུ་མ་མི་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག །ཕྱིས་ཀྱང་རྒྱས་པ་མི་འབྲེལ་བའི་
རྩེ་བྲག་མེད་པའི་བྱིད། ཡིད་རྟག་པ་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་འགོག་པའི་

རིགས་པ་འདིས་ནི། རྒྱང་ཕན་འབྱུང་བའི་ལུས་ཏྲག་པས་ཤེས་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་
 དང་། གངས་ཅན་སྐྱེས་བུ་ཏྲག་པས་ཡུལ་དུ་མ་ལ་མོངས་སྐྱོད་པ་ལ་སུན་འབྱིན་
 བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་པས་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་
 རེ། གལ་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་
 ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེས་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་ཕྱིར་ཏྲག་པ་
 མ་ཡིན་གྱི་དེ་ཕྱིས་སྐྱེས་པའི་ཞེ་ན། རྒྱ་གང་ལས་སྐྱེས་ངེས་པས། གློ་སྤྲ་མ་ཉིད་ལས་
 སོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་དེ་མིང་ངེ་ལྟར་ཡང་རུང་གློ་སྤྲ་མ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་
 མོད་གྱི་མི་འདོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། གློ་སྤྲ་མ་རུས་པ་ཅན་ལ་
 བཏྲོས་ནས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གློ་སྤྲ་
 མ་ཕྱི་མའི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་གྱི་རུས་པ་ཉམས་པའི་ཆེ་ཕྱིས་དོན་ལ་འཕྲོའི་ཞེ་
 བ། གཟུང་དོན་ལ་གཟུང་དོན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་
 རུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འབྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
 ཉིད་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཉེར་ལེན་གློ་སྤྲ་མས་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། ལྷང་བས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་ལྷང་བ་རང་འདྲིན་དབང་
 བའི་མཛོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བའི་དོན་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་པར་
 ཐལ། དེ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷང་བ་བཞིན་དུ་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་སྤྲ་མས་
 ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་མི་བྱེད་པའི་དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷང་བ་ཐག་
 ཉེ་བ་རིང་བ་དང་། རགས་པ་སྤྲ་བར་སོང་ནས་དབང་མཛོན་གྱིས་མ་གཟུང་བ་སྤིད་

ཀྱང་། ཡུལ་གྱི་ཆ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྒྲ་མ་ལ་སྒྲ་རགས་སོགས་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ། ཤེས་པ་སྒྲ་མ་ལ་རྒྱས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་བྱི་
མའི་གཟུང་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱས་པ་གཉིས་ལས་སྐབས་འགར་
གཟུང་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་ནས་བྱི་མ་དོན་ལ་འཕོ་བར་འགྱུར་གྱི། སྐྱེད་བྱེད་ཉེར་
ལེན་གྱི་བདག་ཉིད་གྱི་རྒྱས་པ་གཞན་ཉམས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་སྒྲ་མ་ཆོས་
ཅན། ཤེས་པ་བྱི་མའི་གཟུང་དོན་ལས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་གཞན་མེད་དེ།
བྱི་མ་དེས་ཁྱོད་གཟུང་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཟུང་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཟུགས་དེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོ་ལ་དངོས་སུ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་དེ།
དེ་ལ་རང་འབྲེལ་རྣམས་པ་དངོས་སུ་གཏོང་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེ་དེ་ལྟར་སྒྲོ་སྒྲ་མ་དེ་
ཡང་བྱི་མའི་གཟུང་དོན་དེ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གནས་པར་ཐལ། སྒྲོ་སྒྲ་མ་ལའང་བྱི་མ་དེ་
ཡི་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་དེར་ཡོད་པ་དེའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུང་
པའི་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ལས་གཞན་གཟུང་
དོན་འདི་ཡི་དངོས་པོར་འཛོག་པའི་ཐབས་གྱི་ངེས་པ་གཞན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཤེས་པར་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པ་བྱིའི་གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་གྱི། རང་སྒྲོའི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་སྒྲ་མའི་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་བྱི་མའི་
གཟུང་དོན་དུ་ཐལ། དེ་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།
རང་སྒྲོའི་གཟུང་དོན་ཡོད་ན་རང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་དེ་སྤྱིར་བ་
སེམས་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་

གི་ཆུལ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་སྒྲིའི་གཟུང་དོན་ཁས་ལེན་པ་མིན་ནོ། །

འོན་ཀའན་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་རྣལ་འབྱོར་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ནང་སྒྲོ་ལ་བསྟོས་པའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་བཞག་པ་དང་། སེམས་སྡུ་མ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་ཡང་ཡིན་སྟེང་བྱ་ཡང་ཡིན་ན། དེའི་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་འབངས་པ་ལ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་གཞོན་གྱེད་དུ་མི་འབྱུག་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པ་འདི། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་མ་དག་པའི་སྒྲོ་ཅན་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མའི་གཞོན་གྱེད་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་རྟོགས་ཆུལ་དང་བཅས་པ་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ཡི་དོན་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྟོགས་པ་སོ་སྟེའི་ཆད་མས་རྟོགས་མི་རུས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་སོ་སྟེའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མ་དང་། ཁ་ཅིག་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་ཅི་རིགས་སུ་བྱལ་བའི་ཕྱིར། སོ་སྟེའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དེས་པར་དེའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་བྲལ་བས་བྲལ་བ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་སྡུ་མ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་རེས་འགའ་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དཔེ་དོན་མི་མཆུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྡུར་གཟུང་བ་ཕྱིས་གཟུང་དོན་མིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྡུར་རགས་པ་

ཕྱིས་སྤྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགལ་རྒྱུན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིས་དེ་ལྟར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་སྤྲོ་མ་ལ་སྤར་མེད་པའི་རང་སྤྱོད་བྱེད་སྒོ་ཕྱི་མས་མི་སྤྱོད་
པའི་འགལ་རྒྱུན་གང་ཕྱིས་སྤྱེས་པ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་བྱེད་
མེད་པའི་སྒོ་མི་སྤྱིད། དེ་ཡང་སྤྱོད་བྱེད་དོན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒོ་ཕྱི་མས་སྒོ་ལས་དོན་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འབྱུར་བར་ཐལ།
དེས་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་ཡི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འབྱུར་བ་
དེས་ནའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་སྒོ་སྤྲོ་མ་ཕྱི་མ་ཁོ་ནས་འཛིན་ཅིང་སྤྱོད་བར་འབྱུར་བ་
དེའི་ཕྱིར། གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་གཟུང་དོན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་
མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེ་
ན། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བསྐྱེད་བ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་པ་ཅན་ལས་རྒྱས་པ་དང་པའི་རྒྱས་པ་དུ་མ་དང་གཅིག་མེད་
ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྒྱས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་
འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཅིག་ལས་དུ་མ་འབྱུང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་
ན། རྒྱས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་རྒྱ་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རིགས་འདྲ་སྤྲོ་མ་གཅིག་ལས་ཕྱི་མ་གཅིག་འབྱུང་།
འབྲས་བུ་པལ་ཆེར་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མ་ཆོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ངེ་
ལྟར་གཅིག་ལས་དུ་མ་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། རྒྱས་པ་ཅན་ལས་དོན་གཞན་པའི་
རྒྱས་པའི་དབང་གིས་གཅིག་ལས་དུ་མ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་གཅིག་ཀྱང་།

རང་གི་འབྲས་བུ་སོ་སོ་ལ་བསྟོས་ནས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་གྱི་ཚོགས་
པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བས། དེ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། སློ་བྱི་མ་གཞན་གྱིས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་རྣམ་ཤེས་སྲ་
མ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འགྱུར་བས་ཉིས་པ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཨ་ཨི་
འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེས་པ་ན། ཨི་ལ་སྦྱོད་པའི་སློ་གཅིག་བུ་དེ་ལ་
བརྗོད་པ་ཨ་ཨི་གཉིས་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་
གཟུང་དོན་ཨི་དང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ཨ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་
ཨས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་
ཐལ། ཨ་ཨི་གཉིས་ཐོས་པའི་དུས་ཏྲག་ཏུ་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་སྲ་བྱིར་སྣང་བ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ལ་སོགས་པས་གཞན་སྦྱད་དོ། །ཨ་
གཅིག་བུ་ཐོས་པའི་ཚོ། གཅིག་ཀྱང་ལན་གཉིས་གཉིས་སུ་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཨ་བདག་ཉིད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། དེ་རིག་པའི་སྤྱོད་བྱེད་དོན་གཞན་ལ་སྣང་
བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཡུལ་གཞན་བྱི་རོལ་ལ་འཕོ་བ་ན་འཕོ་ཁ་མའི་སློ་ཐ་མ་དེ་
སྤྱོད་བྱེད་བྱི་མ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་མིན་པར་དེའི་སློ་བྱི་མ་ངས་དོན་
འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་མ་
སྤྱོད་བ་བཞིན། རང་གི་སློ་སྲ་མ་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
རང་གི་སློ་ཐ་མ་དོན་ལ་འཕོ་ཁ་མ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པ་གང་ཞིག་དེ་དག་ལ་སྤྱོད་བྱེད་
ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། རང་རིག་མེད་ཀྱང་བདག་གི་སྤྱོད་བྱེད་རང་ལ་

མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། གཞན་གྱིས་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་བདེ་སོགས་དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་པས། རང་གི་སྤོང་བྱ་ཡང་གཞན་གྱི་སྤོང་བྱ་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་བདག་དང་གཞན་གྱི་སྤོང་བྱ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་མ་
གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་
གིས་སྤོང་བ་དེ་ཚད་མ་གང་ལས་ཀྱང་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན་རང་
རིག་མེད་པ་ཉམས་སོ། །རང་རིག་མེད་པས་སྤོང་བ་མི་འཐད་ན། མིག་ལ་སོགས་པ་
གསལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་
ཅན། །རང་ཉིད་རིག་པའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པར་ཡང་གསལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་
འདོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོའི་རྒྱ་
ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རང་གསལ་བར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་
ཅན། རང་གསལ་བའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ། དུལ་གསལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་རང་གསལ་བར་མ་གྲུབ་
ཀྱང་། འོན་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ན་འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་གྱིས་དོན་གསལ་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཚད་མ་དུལ་བཅས་གངས་ཀྱི་ངེས་པ་དང་། །མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་དེ་
ཡི་ཚད་འབྲས་དང་། །ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདེན་གཉིས་ནུམ་དབྱེ་མཁས། །མངོན་
སུམ་ལེ་ཏུ་བྱེད་ལས་ཡིན་པར་རྟོགས། །ཚད་མ་ནུམ་འགྲེལ་གྱི་ནུམ་བཤའ་ཐར་ལམ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ཏུ་འགྲེལ་བ་སྟེ། ལེ་ཏུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་
པའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་
ཞིང་རྒྱས་ལ་དུལ་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

༼ རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་ནས་གཞན་ཟེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་
བ་གཞན་དོན་ལུ། ༽

[illegible]

ནི་སྒྲིལ་བྱས་ཞེས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་སོང་ཞིང་། བྱམ་པ་ངེས་པའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། སུན་འབྲིན་གྱིས་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་ཏྲོག་ལོག་ནས་སྒྲིལ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཆོས་གཙོད་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་དོན་ལེའུ་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་དོན་ལེའུ་བཅུམས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། གཞན་དོན་ལེའུ་ནི། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་རང་དོན་ལེའུ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་དུ་ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་གཏན་ལ་འབབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་མ་བསྟན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པའི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེན་ཡང་། མི་འཐད་དེ། རང་དོན་དུ་ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ན། དེ་བརྗོད་པའི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ཡང་བདེ་ལྷག་ཏུ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་ནོ་ཞེན། མྱོངས་པ་འབབ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ཐ་མ་བཅུམས་པར་འགྲུར་རོ་ཞེན། སྟོན་མེད་དེ། དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རང་དོན་ལེའུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉགས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་ལེའུ་གཏན་ལ་འབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་ངག་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལ་གོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་

ལེབ་ཀཉིས་ནི། དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་གོ་རིམ་ས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆད་མ་མདོར། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དབག་པ་ནི། །རང་གིས་མཐོང་
དོན་རབ་གསལ་གྱེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཆོག་འདིས་སྒྲོ་སྒྲོན་དང་། དོན་སྒྲོན་དང་།
སྒྲིའི་སྒྲོན་གསུམ་དང་བལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ན། སྒྲོར་བའི་འགོད་ཚུལ་ཡང་
བདེ་ཆོག་ཏུ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབ་པ་མ་བཟོད་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བཟོད་པ་
སོགས་སྒྲོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མ་བཟོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཉིར་
གཏོད་བཟོད་པ་སོགས་ཀྱང་སྒྲོན་ཅན་དུ་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། འབ་པ་
དངོས་སུ་སྒྲོན་ཞིང་། བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་མི་སྒྲོན་པ་ཞིག་སྐྱབ་དག་ཏུ་དོན་གྱིས་གོ་བར་
འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བ་དང་། དོན་དང་། གསལ་གྱེད་གསུམ་གྱིས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཁས་སྒྲུངས་ཅམ་གྱིས་ཉགས་གྱི་ཚུལ་གྲུབ་པར་འདོད་
པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་མི་གནས་པར་འདོད་པ་དང་ལུང་ཅམ་གྱིས་
བཞག་པ་ཉགས་སུ་སྒྲིབ་དང་། དག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་བཟོད་པ་ནམས་སེལ་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་དག་ལྷག་ཆད་ཅན་ནི། སྒྲིའི་མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་
བཞིན། བྱམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིལ་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲིའི་ཉག་ཅེས་པ་བཞིན་ཏེ།
བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བཟོད་པ་དོན་མེད་དེ། དེ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དག་
བཞོད་པ་ཡིན་པས། སྒྲིའི་ཉག་སྟེ་མི་ཉག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དཔེ་
བཟོད་ཀྱང་འབ་པ་མ་བསྟན་པས་འབ་པ་མ་ཆད་ལ། ཉིར་གཏོད་ཕྱོགས་ཆོས་བཟོད་པ་
དང་སྒྲོས་ཤིང་། མཐུག་སྐྱད་དམ་བཅའ་བཟོད་པ་དང་སྒྲོས་སོ། །སྒྲིའི་ཉག་ཀྱིས་ཀྱང་
ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཅིང་། གྲུབ་པ་ལྟར་ཆད་མས་ངེས་ཏུས་པས། ཉགས་སྒྲོན་དང་

བཅས་པར་རིམ་ལྔ་འགྲུར་ཞེ་ན། ཚད་མ་ནཱ་ངེས་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རིམ་སྲ་
དཔག་པར་ཆོག་གི་སྒྲིན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་རིམ་
ལྔ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་བརྟེན་པས་སྒྲིན་བ་པོ་ལ་ལྷན་ཀར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པས། རྒྱུ་ཕྱིར་རྒྱུ་ཚད་པའི་སྒྲིན་པས་སྲ་སྒྲིན་ཅན་གྱི་དག་བཞུགས་ལོ་ལོ་
བ་པས་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་གིས་མཐོང་བ་ནི། ཚུལ་གསུམ་རྒྱུ་ཕྱིར་
རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཕྱིར་རྒྱུ་ཕྱི་སྒྲིན་ལྔ་དུ་གསལ་བར་སྒྲིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་བཤད་པ། དོན་ཞེས་སྒྲིས་པའི་དགོས་པ།
གསལ་བྱེད་སྒྲིས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྒྲིན་པ་གཞན་དོན་རིམ་དཔག་གོ་ཞེས་སྒྲིས་
པས་ཆོག་མོད། རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་སྒྲིས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཚུལ་
གསུམ་རང་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་རང་གིས་བྱུང་བ་དགོས་ཀྱང་། ཕྱིར་རྒྱུ་
གཞན་ལ་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་ནས་དེ་རྟགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པར་བྱ་བ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་རྒྱུ་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མས་མཐོང་བ་མིན་ཡང་།
ཕྱིར་རྒྱུ་གཞན་དག་གིས་ཚད་མའམ་ལུང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་
ན་ཞེས་གྲངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་སྒྲིན་པས་དེའི་ལོག་རྟགས་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལོ། །ལོག་
རྟགས་གི་སྒྲིར་བ་ནི། རྒྱུ་བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་བཅས་པོ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འདིག་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཅམ་ལྔ་པོ་བཞིན་ལོ། །དེའི་རྟགས་ཆོས་
གཉིས་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་སངས་རྒྱུས་པའི་ལུང་ལས་ཁས་སྐྱངས་པ་དང་། རྟགས་

སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། སྤར་ཡོད་གསར་དུ་འཛིག་པ་ཡང་སྒོ་དང་བདེ་བ་ལ་
བྱལ་བར་སངས་རྒྱུ་པའི་ལུང་ལས་ཁས་སྒྲངས་བ་དང་། སེམས་པ་ཅན་ལ་སྐྱེ་འཛིག་
མི་བྱེད་པས་ཁྱབ་པ་ནི་གངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ཏེ། སེམས་པ་ཅན་ནི།
བཅིངས་གོལ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལུས་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་པོའི་བདག་
ཡིན་པས་ཏྲག་པའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། གཞན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། རང་གི་
ཐལ་འགྱུར་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱུ་བ་ལ་དང་
དོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་
མཚན་ཉིད་འཆད་པ་ན་བདག་གིས་མཐོང་བའི་ཆིག་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
ཕྱིར་ཀོལ་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་ཅམ་ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་སྐྱབ་བ་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་སྟོས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་ལ་བཏགས་ལ་དགག་བ་དང་། དེས་སྐྱབ་པར་བྱ་
བའི་དོན་ལ་བཏགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱུ་པའི་ཁས་སྒྲངས་ཅམ་
སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་། གངས་ཅན་རང་ལ་བྱལ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་བརྗོད་རིགས་ལ། ཁས་
སྒྲངས་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་
ལུང་གི་གཞོན་སྐྱབ་མི་རུང་བ་ཕྱིར་བསྟན། ཏྲགས་འདི་ལ་མི་རུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཆིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་
དཔྱོད་པའི་སྐབས་དེར་ལུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།

ལུང་གི་དོན་ལ་ཆད་མས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་
དེ་ལེན་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་ལ་སྦྱབ་བྱེད་ཏུ་ཡོངས་སུ་ལེན་རིགས་ཀྱི། དང་པོ་གཉིས་
ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གནས་དང་པོར་ཆོག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྦྱབ་བྱེད་
ཡིན་ན། སྒྲིན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། རང་ཉིད་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་
ཅམ་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་གསལ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། སངས་རྒྱས་པ་དང་།
གངས་ཅན་པའི་ཆོག་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས་པས་སྒྲོ་བདེ་སེམས་པ་ཅན་དེར་ནི། དངོས་
སྒྲོབས་རྗེས་དཔག་གཞོད་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པ་རུས་པ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
དེ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོག་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་བདེ་སེམས་མེད་དེར་ནི་དངོས་
སྒྲོབས་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གངས་
ཅན་གྱི་ཆོག་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲོ་བདེ་སེམས་མེད་ཏུ་བསྦྱབ་པ་
དེ་ཡི་ཆེ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་ནི། སྦྱབ་བྱེད་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡི་ཆེ་
སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལུང་དོན་ལས་གཞན་སྒྲོ་བདེ་སེམས་
མེད་ལ་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་འབའ་
ཞིག་པ་དེས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་སྦྱེ་འཇིག་ཅན་དང་། ཉགས་དེས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་
སྒྲོ་བདེ་སེམས་མེད་སོགས་མ་ལུས་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་བས་ནིའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་ལོ་ཅག་གིས་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པས། རེད་
ཀྱི་ངོར་ཆད་མ་མིན་ཡང་ལུང་དེ་ཆད་མར་ཁས་སྐྱངས་པ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་
ཁོ་ན་ལ་ཆད་མར་གྲུབ་པས་དེས་གྲུབ་པའི་ཉགས་ཀྱང་འགྲུབ་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན།
བསྦྱབ་བྱ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གྲུབ་པོ་ཅན། ལུང་སྐབས་འདིར་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་

ལ་གཞོན་སྐབ་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་ཁས་སྦངས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནམ། ཁས་མ་སྦངས་
ཀྱང་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྷན་བ་ཡིན།

དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་སྟོབས་ལ་སྦྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། སངས་
རྒྱུ་པས་གཞོན་བྱེད་དང་སྐབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱུ་
པ་ཁོ་ན་ལ་ལྷན་དེ་ལྷན་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་པ་གང་གིས་གཞོན་སྐབ་ཏུ་
ཁས་སྦངས་པའི་ལྷང་གང་ཡིན་བ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ལྷང་དེ་ཁས་མ་
སྦངས་ཀྱང་། སངས་རྒྱུ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་
ལ་ལྷན་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་པ་གང་གི་དང་པོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
འབྲེལ་པའི་ལྷང་གང་ཡིན་བ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱངས་ཅན་དུ་མ་ཟད་སངས་རྒྱུ་
པའི་ངོར་ཡང་སངས་རྒྱུ་པའི་ལྷང་དེ་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་རི་ལྟར་ཡང་བྱུང་བ་
ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་དོན་ལ་ཆད་མས་གཞོན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།
ལྷང་དེ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་ཤིང་། ཆད་མར་ཞེན་པས་དེ་ལས་
བསྐྱུབ་བྱ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། སངས་རྒྱུ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་དེ་སེམས་བ་
ཅན་དུ་སྟོན་པའི་ལྷང་དེ་ཆད་མ་ལྟར་སྤང་དུ་མི་ཤེས་ཤིང་། ཆད་མར་ཞེན་པས་སྐྱུབ་
བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་རི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་དོན་དང་འགལ་
བ་སློབ་དེ་སེམས་མེད་ཁས་ལེན་བ་རིགས་པའི་ཕྱིར། ལྷང་པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་དོན་
ལས་གཞན་བ་དངོས་འགལ་ཁས་ལེན་ན། ལྷང་དེ་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་བ་དར་
པའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི་སྐབ་བྱེད་ཆད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལྟར་ན། དངོས་སྟོབས་ལུལ་ལ་ལྷང་གི་གཞོན་སྐབ་

ཁས་མ་སྦངས་པ་དང་། ཁས་སྦངས་ཀྱང་དོར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡོངས་
བརྟགས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་བས་དོར་བ་དང་། བྱིར་རྒྱལ་གྱིས་དོར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་ལ་གཞོད་བྱིར་ཅེས་སོ། །བྱི་མ་ནི་ཆད་མས་ཞེས་སོ། །དེས་ན་
ལུང་ལ་གཞོད་བྱིར་དང་། ཆད་མས་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་ཞེས་པས་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་ལུང་འདོར་བའི་དུས་གསུམ་བསྟན་ཏེ། ལུན་འབྲིན་ལ་རྣ་བ་གཏོད་པའི་དུས་དང་།
ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་དུས་དང་། ལུང་དོན་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་པའི་
དུས་དེ་དག་སྔ་མར་མ་དོར་ཡང་བྱི་མ་གཉིས་སུ་ལུང་སྦྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ངེས་
པར་འདོར་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་གངས་ཅན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་འདོད་དགོས་པས་
སྐབས་དེར་སྦྱབ་བྱེད་དུ་ག་ལ་རིགས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། གློ་བཟེ་སེམས་མེད་དུ་གངས་ཅན་རང་གིས་རྟོགས་པའི་ཐབས་
དེ་བརྗོད་རིགས་པ། དེ་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་
གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གིས་གློ་བཟེ་
སེམས་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ལས་ལྷུང་བར་ལྷུང་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དེ་ནི། སངས་རྒྱས་
པ་ལ་ཅེ་ནས་ཀྱང་མི་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་གློ་བཟེ་སེམས་མེད་
རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྦྱབ་པར་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་པོ་ཅག་གིས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ལ། དེ་ཁྱེད་ཆད་མར་
ཁས་མི་ལེན་པས་མ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་དེ་ཆད་མ་མིན་ན་གངས་ཅན་རང་ཉིད་
གྱིས་ཀྱང་། དེ་ལས་རྟོགས་པར་མི་རུང་ལ། ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
རིགས་པ་གང་གིས་ལུང་ཆད་མར་འཇིན་པའི་རིགས་པ་དེ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ལ་

བརྗོད་རིགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་པ་འདིས་ཀྱང་དེ་ཅི་ནས་ཆད་མར་མི་འཛིན་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པའི་སློང་རློང་བདེ་སེམས་མེད་སྐྱབ་འདོད་ཀྱི་ཚོལ་བ་
གང་ཞིག། དེ་ལུང་ཆད་མ་ཁོ་ནས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་པོ་ཅག་གིས་སློ་
བདེ་སེམས་མེད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ལ་དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཁོ་
ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གཞན་ལ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤར་ནི། སོ་སོ་
སྤྱོ་བོ་ཐ་མལ་པར་གྱུར་པ་ལས་ཕྱིས་ལས་བསྟོམ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་གང་དག་གོམས་
པར་བྱས་པ་དག་གི། སློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འབྱུང་
བར་རྟོགས་པ་དང་ཐབས་གང་ལས་དབང་པོ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འབྱུང་བའི་
སྐྱབ་བྱེད་དེ་དག་ཐབས་དེའི་འབྲས་བུའི་དོན་སྐྱབ་རྒྱས་པར་ཤེས་ནས་གང་ཟག་དེ་
ལ་ཐོག་མར་ཐབས་དེ་བསྟན་རྒྱས་པ་ཡིན་གྱི། དང་པོ་ནས་བྱུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་
གངས་ཅན་ཁོད་རང་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེ་ཆོས་ཅན། སློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེའི་ཐབས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བསྟན་རིགས་པར་ཐལ།
དེ་ཡི་ངོར་སློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་འདོད་ཀྱི་ཚོལ་བ་གང་
ཞིག། དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། ཐབས་འགའ་
ཞིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་འབྲེལ་བ་རྣམས་པར་ཆད་པ་ཅན་ཡིན་པས། དོན་
འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་པས་
མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སློ་བདེ་སེམས་མེད་དང་སྤྱོ་འདིག་ཅན་གྱི་དོན་དེ་དག་ལ་
བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེད་པ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་
ཐལ། སློ་བདེ་སེམས་མེད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་རྣལ་

འབྲོར་མངོན་སུམ་དེ་ཐབས་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ནུམ་པར་ཆད་པ་ཅན་ཡིན་པས།
སྤྱི་ལོ་སློན་པ་ཀྱང་འབྲེལ་བ་འཇུག་པའི་ཆད་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
ཆོས་གཉིས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་འོག་ནས་འཆད་པས་གཞུང་འདིའི་དོན་
མིན་ནོ། །

གསུམ་བ་ནི། སྤྱི་ལོ་བསམ་པའི་དབང་ཅམ་དག་གིས་གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་དེ་ཉིད་དང་། དེ་ཉིད་མིན་པའི་ལྷར་སྤང་འཛོག་རྒྱས་པར་ཐལ། ཕྱིར་གྲོལ་གྱི་
ཁས་སྒྲངས་ཅམ་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་རུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཏན་ཆིགས་
ཡང་དག་དང་། དེར་སྤང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་
བ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྤྱི་ལོ་འདོད་བ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ཇི་ལྟ་
བ་ལ་བརྟེན་བ་མིན་པར་རང་དགར་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་དོན་
ལ་མེད་བ་རྟོག་པས་དེ་དང་ལྡན་པར་ཤེས་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་
པར་ཐལ། ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་ཡོད་ཅིང་དེ་ལྷར་ཆད་མས་
ཤེས་པ་ལ་བསྟོན་བ་དང་བཅས་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་བརྟེན་ལ་དགག་བ་དང་། འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ལ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱས་སྤྲི་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་བྱེད་
ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་པོ་ལ་གནས་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆོ་བ་དེ་
སེམས་མེད་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཉགས་ལས་དེ་རྟོགས་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
རྟོགས་བ་མེད་པ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། ཉགས་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་དང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དེ་དེ་སྐྱབ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་དང་། འབྲས་

བྱུངས་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་ལས་ཡོད་པར་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་གང་
རུང་དུ་ཐལ། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། འབྲེལ་
བ་དེ་གངས་ཅན་རང་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་
མེད་པར་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཚོས་འབྲེལ་བ་མེད་ན།
སངས་རྒྱས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས། གཞན་ལས་བསྐྱབ་
བྱེད་རྟགས་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྟགས་ཚོས་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ཁས་སྦྲངས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། ཁྱེད་དང་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
སྟོགས་སྦྲང་སོགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཁས་སྦྲངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། མི་འདོད་
པའི་ཚོས་གཞན་ཐལ་བར་བསྐྱབ་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆ་
མེད་གཅིག་གསལ་བ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ལ། བ་ལང་གི་
སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་ནམས་ལ་དུས་གཅིག་
ཏུ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཅས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་དེའི་རྟགས་ཆད་མས་མ་
གྲུབ་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱིས་རང་རྒྱུད་འདོད་པའི་རྟགས་ཁས་སྦྲངས་ཅམ་དུ་མི་
རུང་བར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཐལ་བ་འདི་ནི། རྟགས་བྱེ་བྲག་
པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་ཁས་སྦྲངས་ཅམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིས་མི་འདོད་པའི་
ཚོས་གཞན་ཐལ་བར་སྐྱབ་ཅིང་འཕེན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་རོར་
མི་འདོད་པ་སྐྱབ་ཅིང་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐལ་བ་དེ་འཕངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཆ་བཅས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་

གཞན་དུ་གྲུབ་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆ་བཅས་སུ་མེད་ན་གསལ་བ་
དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་དགག་ནུས་པར་ཐལ། དེ་ཆ་བཅས་ཀྱི་བདག་གཅིག་པའི་བྲབ་བྱ་
ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་འདིར་ཆད་མ་ནུམ་ངེས་སུ་ཐལ་བས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་
བསྟན་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་ཅན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མའི་བསལ་
བ་བསྟན་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཉགས་པ་རོལ་པོས་ཁས་སྒྲངས་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཆད་མས་གྲུབ་ན།
རང་རྒྱུད་ཉགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཆད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
དུ་བྲབ་པ་ཡང་ཆད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ། །ཐལ་བ་འཕལ་བའི་ཆོ། བ་ལང་གི་སྤྱི་
ཆོས་ཅན། དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།
ཅེས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བྱམ་པའང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་ཏེ། བྱམ་པ་དུ་མ་ཡིན་ན། གཅིག་གི་མཆོན་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཆེད་ལ། དེ་
མ་ཆེད་ན་དུ་མ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་
པར་ཐལ། ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཡང་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་
ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ཆད་མས་མ་བསལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཙམ་
ཅོད་གཞིར་གཟུང་ན་ད་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་། བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་པའི་ཉག་དངོས་ཀྱི་
སྤྱི་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གསལ་བ་དུ་མ་དང་
འབྲེལ་ན། ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་བྲབ་པ་བྱེ་བྲག་པའི་སྒོ་ངོར་གྲུབ་བམ། མ་གྲུབ།

མ་གྲུབ་ན། དེའི་ངོར་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་ཏུ་མ་སོང་བར་ཐལ་
ལོ། །འོན་ཏེ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེས་བཏགས་པའི་བ་ཡང་གི་སྤྱི་ཚོས་ཅན། དེའི་ངོར་ཆ་
དུ་མ་དང་བཅས་བར་ཐལ། དེའི་ངོར་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས་སྒྲངས་སོ་ཞེ་ན། འོན་ཆད་མའི་ངོར་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྱབ་པ་
གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གྲུབ་ན།
ཆད་མའི་ངོར་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཆད་མའི་ངོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ།
འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་པ་ན། བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཞེས་
བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཆད་མའི་ངོར་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྱབ་པ་གྲུབ་ཀྱང་། ཆད་
མའི་ངོར་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཆད་མའི་ངོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱབ་པ་གྲུབ་མི་དགོས་
སོ་ཞེ་ན། སྤྲུལ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །

རང་རྒྱུད་དང་ཐལ་འགྲུར་གྱི་དབྱེ་བ་སོགས་ནི། གཞན་དུ་བཤད་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་
སློམ་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དག་དང་། རྟག་པས་སློབ་པཏགས་པ་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྟགས་
རྣམས་རྟགས་ཡང་དག་ཉིད་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ཅམ་
གྱིས་བཞག་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱབ་བྱའི་
དོན་ལས་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར། སྤར་བཤད་པ་སྤར་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི། ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་
གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་དངོས་སུ་རྟགས་སྤྱོར་དོན་གསུམ་སྤྱོར་

བཏགས་ཡིན་ཡང་། བརྒྱད་ནས་དེ་འང་ལ་བའི་ཆད་མ་དོན་རང་མཆན་འང་ལ་བའི་
ཆད་མའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཆད་མ་གང་ཡང་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །རང་མཆན་དང་བརྒྱད་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་གཞན་གྱིས་སློ་བུར་དུ་
བཏགས་པ་དག་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དེ་
དག་ནི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་ལུང་དག་བྱེད་པ་པོའི་འདོད་པ་ཅམ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་འདོད་པ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལས་
གཞན་དུ་ཡང་འཇུག་མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཆོག་གཉིས་རང་ཉིད་གྱིས་སྐྱབ་མི་རུས་པར་མཚུངས། སྐྱབ་
བྱེད་སྟོན་པའི་རུས་པ་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། དང་པོ་ནི། ཚུལ་
གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱོགས་ཆོག་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་རག་གི་ཡན་
ལག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གསལ་བྱེད་སྟོན་ལ། རྟགས་ཆོག་གིས་ཚུལ་
གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་རུས་ཀྱང་། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་
ནོ། །སྤྱི་མི་རྟག་པའི་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ། སྤྱི་མི་རྟག་པའི་ཕྱོགས་ཆོག་དང་། གཏན་
ཆོགས་བརྗོད་པའི་ཆོག་ངོ་པོ་ཉིད་གྱིས་རུས་པ་མེད་པར་ཐལ། བྱས་པ་ལྟ་བུའི་
བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཁྲབ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་གྱིས་དོན་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ངེས་
པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོག་དེ་དག་རང་གི་ངོ་པོ་ཉིད་ལས་སྤྱི་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་ངེས་
ནའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོག་བསྐྱབ་བྱ་དང་མ་འབྲེལ་བས་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་
ན། རྟགས་ཆོག་ཀྱང་སྟོར་བ་གཅིག་པོ་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་མོད།

གཏན་ཆིགས་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། བདེན་ཏེ། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཆིག་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་
གཏན་ཆིགས་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་
བྱལ་པའི་གཞིར། རང་སྐྱབ་བའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་བསམ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཅམ་ལ་
སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མར་བཤད་པ་
དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱམ་མི་ཉག་ཅེས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆིག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐྱམ་མི་ཉག་པ་
སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ན་དོན་གང་གི་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱལ་པའི་གཞིར་རང་སྐྱབ་བའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་བསམ་བ་
སྟོན་ཞིང་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱམ་མི་ཉག་པ་
དངོས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་མིན་ཏེ། ཁྱོད་བརྗོད་ཀྱང་། དེ་ལས་ཐེ་ཆོས་དག་སྐྱེའི་ངེས་པ་
དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བརྒྱད་པ་ཡིས་ཀྱང་སྐྱམ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་
མེད་དེ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་སྐྱམ་མི་ཉག་པ་ཅམ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིས་སོ། །སྐྱམ་མི་ཉག་
པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ལ་སྐྱམ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་
པའི་རྒྱས་པ་མེད་ཀྱང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་ཅན་
ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྟེག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
འདིར། ཉགས་ཆིག་བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དབྱུང་མི་བཟོད་དེ། དོན་
གང་དངོས་སུ་སྐྱབ་པའི་སྟོན་སྐྱམ་མི་ཉག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། སྐྱ་
མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཕྱོགས་ཆིག་ཕྱོགས་དངོས་སུ་སྐྱབ་

བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཉགས་ཆིག་གཏན་ཆིགས་དངོས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་
པའི་བྱིར། མི་མཚུངས་ཏེ། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཆིག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ལ་བློ་བ་བསྐྱེད་
པར་བྱེད་ལ། རྟོགས་ཆིག་གིས་རྟོགས་ལ་བློ་བ་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན།
ཚུལ་གསུམ་སྒར་གྲུབ་ཟིན་བཟེད་པ་བློ་བ་བྱེད་དལ། མ་བཟེད་བཞིན་དུ་བློ་བ་བར་
བྱེད། དེ་གཉིས་ཀ་རྟོགས་ཆིག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་བྱིར། དེ་རྟོགས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་
དག་ཏུ་ཐལ། རྟོགས་ཆིག་ལས་ཐེ་ཆོམ་ཙམ་སྐྱེད་བློ་བ་མི་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཅི་
ཡིན། སྐྱ་ཉག་མི་ཉག་ཐེ་ཆོམ་ཟ་ནས་བྲིས་པ་ན། སྐྱ་མི་ཉག་ཅེས་བཟོད་ན་ཐེ་ཆོམ་དེ་ཉིད་
ལས་མ་འདས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན།

འོ་ན་ཉགས་ཆིག་གྲང་ཉགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཙམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི་བློ་བ་སྐྱེད་
བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། རྟོགས་བྲུབ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བཞིན་དུ་བྲིས་པའི་ཆོ། སྐྱབ་
དག་བཞོད་ན་ཡང་ཐེ་ཆོམ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། སྐྱབ་དག་
བཞོད་པའི་ཆོ་ཐེ་ཆོམ་ལས་མ་འདས་གྲང་། གང་ཟག་དེའི་དོར་ཚུལ་གསུམ་ལེགས་
པར་བསྐྱབས་ནས། མཐར་ཆིག་ལས་བློ་བ་སྐྱེད་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟོགས་ཆིག་གྲང་
རྟོགས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དང་པོར་ཐེ་ཆོམ་ལས་མ་འདས་གྲང་།
མཐར་སྐྱབ་བྱེད་མཐོང་བའི་ཆོ། ཆིག་ལས་གྲང་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།
གལ་ཏེ། སྒར་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ཟིན་བཟེད་ནས་མ་བློ་བ་བློ་བ་རུང་དུ་ཡོད་པ་ལ་
ཉགས་ཆིག་བཟོད་པས་བློ་བ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། འོ་ན་རྟོགས་ཆིག་གྲང་རྟོགས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒར་རྟོགས་གྲུབ་
ཟིན་བཟེད་ནས་བློ་བ་རུང་དུ་ཡོད་པ་རྟོགས་ཆིག་གིས་བློ་བ་བྱེད་རུས་པ་ཀུན་

ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མའི་
ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་ངེས་པར་བསྟོས་པས་ཆིག་དེའི་མཐུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚུལ་
གསུམ་ལ་འན་བ་བསྐྱེད་བ་ཏྲགས་ཆིག་གི་མཐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་
མའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ངེས་པར་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བསྟོས་
དགོས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཆིག་གིས་དོན་གང་དངོས་
སུ་བསྐྱབས་ནས་ཕྱོགས་བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྐྱད་དགོས་སོ།

གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་སྤྱིའི། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་
ཕྱོགས་བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཁུབ་པ་ལེགས་པར་བསྐྱབ་དགོས་
སོ། །ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་
བ་ཅམ་ཞིག་སྤྲུལ། འོ་ན་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་ལ་འན་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སྒྲ།
དང་པོ་ལྟར་ན། ལེགས་པར་སྤྱོད་སོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྤྱོད་པ་སྒྲོར་གཅིག་གི་ཚུལ་
གསུམ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སྐྱབ་དག་དེ་ནམས་ཀྱང་ཅ་བའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་
སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འན་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞོར་གསུམ་ག་
ཁས་ཐངས་སོ། །ཏྲགས་མ་བྱུབ་ན་མར་ཚུལ་གསུམ་བྱུབ་ཟིན་ཏྲགས་ཆིག་གིས་འན་
བར་བྱེད་རུས་བ་འགལ་ལོ། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་རུས་པའི་དོན་བརྗོད་པ་ཅམ་གྱིས་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ན། བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆིག་དེ་སྤྱི་མི་ཏྲག་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། བྱས་བ་དེ་ཅིག་ཤོས་དེ་སྐྱབ་རུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་དུང་
སྐྱབ་བྱེད་མེད་བཞིན་དུ་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དོ་ཞེས་
སྟོས་ཤིག། འོ་ན་ཕྱོགས་ཆིག་ལ་བརྒྱད་པ་ཡིས་ཀྱང་རུས་བ་མེད་ཅེས་སྟོས་བ་ལ་

ནུམ་བཅད་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་མི་ན། ཞེས་
པས་ཕྱོགས་ཆིག་བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། ཉགས་ཆིག་དངོས་སུ་སྐྱབ་
བྱེད་ཡིན་པ་འཕེན་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆིག་བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་སྟོན་པའི་
ཆིག་དེས་ཉགས་ཆིག་བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དངོས་བརྒྱད་
གང་གི་སྟོན་སྲ་ཡུང་དེ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་མཚུངས་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་བྱེ་བ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལེགས་པར་
བཀག་ནས། སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
དགོས་ཀྱི། ཆིག་དེ་ལ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ན། ཕྱོགས་
ཆོས་འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་བྱ་དག །བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སྤང་བར་བྱ། ཞེས་པ་རི་ལྟ་ཞེ་
ན། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རྗེས་དབག་བྱ་དེར་བསྟན་པ་ནི། །གཏན་ཆིགས་དོན་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད།
ཅེས་པའི་ཆིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆིག་དེས་ཕྱོགས་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་མེད་པའི་
ཕྱོགས་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆིག་སྐྱ་མའི་དོན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་
ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མཚན་
ཉིད་པ་མིན་ནོ། །གང་དག་དེ་བསྐྱབ་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་ཆིག་དེའི་དོན་དུ་བཟུང་
ནས་འགལ་སྟོང་བྱེད་པ་ནི་མཉོགས་པའི་ནུམ་འགྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དགག་

བ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཚུངས་བ་སྤང་བ། འབྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་
 ཚོད་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ། ཕྱོགས་ཆིག་དེ་ལའང་
 བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རུས་བ་ཡོད་དེ། དེ་ལས་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཆིག་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
 ཅེ་ན། འོ་ན། བསྐྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་། ཕྱིར་ཚོལ་གི་ཤེས་འདོད་དང་།
 སྐྱབ་བྱེད་འདི་བའི་སྐབས་ལ་སོགས་བ་ཡང་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ། ཉགས་
 ཆིག་དེ་ནི་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་བྱངས་པའི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་པས་སྐྱབ་བྱེད་
 འདི་བའི་སྐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འཇུག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་ཉག་པའི་སྐྱབ་
 བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། སྐྱ་མི་ཉག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྐྱ་ཉག་ཅེས་
 ཁས་ལེན་ན་ཡང་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་ཉགས་ཆིག་དེ་འཇུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ཡང་དམ་བཅའ་དེ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དག་འགོད་བ་ཡོད་པས་
 སོ། །ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒོས་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་
 སྐྱབ་པའི་རུས་པའང་མེད། ཚུལ་གསུམ་ལ་བློན་བ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པའང་
 མེད། དགོས་བ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉགས་སྐྱ་མ་དེར་ཐལ། རང་གི་ཡན་ལག་
 བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རུས་བ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་
 གནས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བར་བ་དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་དེ་ལ་བློན་བ་བསྐྱེད་པའི་
 རུས་བ་ནི། དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་ཉགས་ཆིག་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆིག་ལ་
 མི་གནས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་གར་འབབ་ངེས་བ་མེད་པའི་ཐོག་ལྟར། གཏན་ཆིགས་
 ཀྱི་བྱེད་བ་འཇུག་པའི་ཡུལ་བསྟན་བ་མེད་པར་གཏན་ཆིགས་འཇུག་བ་རིགས་བ་
 མེད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་བ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་བ་དག་སྟོན་དུ་འབྲོ་

བ་ཉིད་ལས་རྟགས་ཆོག་ལས་འབྱུག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོག་གྲང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྒྱས་པ་
བྱུང་བར་འདོད་དོ་ཅེ་ན། །སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྷན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
གོང་ལོག་ཀྱན་ཏུ་བཀག་ཅིང་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ངེས་པར་ཡན་ལག་གཉིས་ལྷན་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ཁྲབ་བ་བརྗོད་པ་
སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྷན་པ་ལ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་ངག་དེས་
དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མེད་ཀྱང་སྐྱ་
ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་འདི་འདྲ་ཀྱན་མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་གྲང་དོན་
གྱི་འབྲས་ཀྱིས་སྐྱ་དེ་ནི་འཛིག་པར་རྟོགས་པའི་སློ་སྤྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཤད་
ཟིན་འདི་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་བཏྲུང་ན། ཕྱོགས་ཆོག་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡན་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། གཞུང་ལྷག་མ་ནི་སྤྲ་མ་
ལྟར་རོ། །གཞུང་འདིར་ཕྱོགས་ཆོས་སྡོན་དུ་བརྗོད་པ་ཆོག་གི་སྤེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་
ཡིན་པའམ། ཡང་ན་དམ་བཅའ་སྡོན་འགྲོ་འགོག་པའི་མཆོན་བྱེད་དུ་ཁྲབ་སྡོན་ཅན་
ཞེས་སྒྲོས་སོ། །འདིར་བསྐྱབ་བྱ་འབྲས་རྟགས་སུ་བཤད་པ་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་
ཆོད་མའི་འབྲས་རྟོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ཚུལ་གསུམ་ག་མངོན་སུམ་ཆོད་མས་
བྱུང་བའི་ཆོ། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིར་ཆོལ་དེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲས་རྟོགས་སུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། དེའི་འབྲས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེས་འབྲས་ལ་
རྟོགས་པའི་དོན་མིན་ནོ། །

ཡང་ན་གཞུང་འདི་ཡི་དོན་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། ཆོལ་བ་གང་ལ་དཔག་འདོད་
ཡོད་པ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་

དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མེད་ཀྱང་ཁོལ་བས་སྤྱི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་འདི་འདྲ་
ཀུན་མི་ཉག་ཅེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། སྤྱི་དེ་ནི་འཇིག་ཁྲོ་སྟེ། དེ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་
ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་དོན་གྱི་ཤུགས་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ནི། གནས་
སྐབས་འགའ་ཡིས་འདོད་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པ་ལྟར་ཆིག་དེ་ལས་སྤྱི་མི་ཉག་པ་
ཤུགས་རྟོགས་མ་ཡིན་གྱི་ཁོལ་བ་སྤྱི་མི་ཉག་ཅེས་ཟེར་འདོད་པའི་འདོད་པ་ཤུགས་
རྟོགས་སོ། ། རྟོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མེད་ན་ཡང་། སྐབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཆང་
བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་འགྱུར་བ་ལ་གོགས་
མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་མ་བསྟན་ན་གཞན་དོན་རྗེས་
དཔག་གི་ཡན་ལག་མ་ཆང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཉགས་ཡང་
དག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་ཆིག་ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་
བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ན། བྱེད་
རང་གིས། བསྐྱབ་བྱར་ཁས་ཁྲུངས་ཤོགས་མཆན་ཉིད། ཅེས་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་
བཅའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཁས་ཁྲུངས་པས། དཔེ་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་བསྐྱབ་
བྱ་བརྗོད་བར་ཐལ། ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམ་
བཅར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁོ་ལོ་ཅག་གིས་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དུ་མ་
སྤྱོད་མེད་ཀྱི་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་སུ་ཚུགས་པར་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཆན་
ཉིད་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་དཔེ་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྟོར་བ་སྟོར་གཅིག་པོའི་དམ་
བཅར་ཐལ་བའི་སྟོན་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཉགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་ཐེབས་

པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དཔེ་དང་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་བརྗོད་པ་སྦྱོར་བ་
སྦྱོར་གཅིག་པོའི་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་
གཅིག་པོའི་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱ་
བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ལན་གཞན་ཡང་ཁོ་བོ་ཅག་གི་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་བཞག་པ་ལ་དཔེ་རྟགས་
མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་དོགས་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་
ངེས་གཟུང་གི་བྱད་པར་མེད་པར། སྦྱིར་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཅམ་དམ་བཅའི་མཆན་
ཉིད་དུ་བརྗོད་ན་དོགས་པ་དེ་སྦྱེན་ཡང་། བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་ཞེས་
སྦྱས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་ཐལ། རིགས་གཅིག་པའི་བ་ལང་དང་བ་མེན་ལྟ་བུ་དག་ལ་
ཐེ་ཆོམ་སྦྱེ་བར་རིགས་པར་འགྱུར་གྱི་བྱད་ཤིང་དག་ལ་བ་ལང་གི་དོགས་པ་སྦྱེ་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཅམ་དུ་རིགས་གཅིག་པས་
དམ་བཅར་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེ་ན། ར་མཁན་ར་བྱམ་སྦྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཀུན་ཡང་
དམ་བཅར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་དོན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་
ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་ཕྱོགས་ཆིག་སྦྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་བཀག་
པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་
སུན་འབྲེན་དུ་འཕེན་པ་མི་རིགས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་ཞེས་སྦྱས་
པ་ན། བསྐྱབ་བྱ་སྦྱབ་བྱེད་གཞི་མ་སུན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ཡིན་ནམ་སྦྱས་པའི་
དོགས་པ་ངེས་གཟུང་གི་ཆིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཆོམ་སྦྱེ་མི་རིགས་
པར་བསྐྱན་པ་ཡིན་གྱི། རིགས་ཐ་དད་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེ་མི་རིགས་པར་སྦྱོན་པ་མ་ཡིན་

ཏེ། དེ་ལྟ་ན། གང་ཟག་སྲུ་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་གང་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
སྤྲང་ཉག་པ་ཡང་རིགས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་ངག་གི་
ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་དཔེ་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་
ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། གྲུབ་ཟིན་བརྗོད་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་བརྗོད་པ་ཅི་ལྟར་རིགས་
ལེ་ན། ད་ནི་བསྐྱབ་བྱ་བསྟན་པའི་ཆིག་དག་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱིར་རྒྱལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རིགས་སྒྲིའི་འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་དམ་བཅའ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ།
སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཅས་རིགས་པ་ཅན་པ་ཟེར་ན།
མདོན་སྲུ་གྱིས་མ་ངེས་པ་དང་། ཆིག་ཡིན་པས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་ནས་འགོད་ན།
སུན་འབྲིན་གྱིས་མ་ངེས་སོ་ཞེས་སོགས་གཞན་གྱི་དོགས་པ་བཀོད་པ་དང་དེ་ལ་
ལན་འདེབས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། བཞད་གང་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། དོགས་པ་འབྲེལ་མེད་
རང་གིས་བཀོད་ནས། དེ་ལ་ལན་འབྲེལ་མེད་བཏབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ལན་ངེ་
ལྟར་འདེབས་ལེ་ན། འདི་ལྟར་ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཕྱོག་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་མེད་དོ་
ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རིག་བྱེད་འགོག་པའི་སྐྱབས་སུ། འདི་ལྟར།
འདོན་པ་ནི་འདོན་པ་གཞན་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྩ་རྟ་འདོན་
པས་མ་ངེས་པར་བརྟན་པ་ན། རིག་བྱེད་ཁྲད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ལན་
བརྗོད་ན། རིག་བྱེད་ལ་ཁྲད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། གང་ཞིག་གཞན་དུ་གདོན་པར་མི་

ནུས་པའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མ་སྤྱན་པའི་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་མེད་
པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ནི་དེ་ལས་གཏན་ཆིགས་ལྡོག་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་རང་འབྲེལ་
དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ལ། རྟུགས་བསྟན་བསྟུབ་བྱའི་རང་
བཞིན་དང་། དངོས་བསྟན་གཏན་ཆིགས་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་
ལུགས་གྱི་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དགག་
པ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན།
རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཆིག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་སྟུབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རུང་ན། ཁྱེད་
སྟུབ་དག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བསྟུབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་འཆད་པ་མི་རིགས་པར་
འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། སྟུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟུབ་བྱ་ཉོགས་པའི་
དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཡང་། སྐབས་འདིར་ཕྱོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གཞན་དག་ཕྱོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་སྟོངས་པ་མཐོང་བས། དེ་དག་གི་
སྟོངས་པ་མེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐར་
སྟག་པའི་ཆེ། དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་སུ་དམ་
བཅའི་མཆན་ཉིད་སྟོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་ཏོ། །དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་
དུ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་ཞེས་པའི་ཆིག་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་སྟུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་
དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ནའི་ཆིག་ལྟན་སྟོས་པ་ལ་དགོས་

བ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྒྲོར་བ་སྒྲོར་གཅིག་མེད་སྒྲུབ་ཤེད་དུ་
བཀོད་བཞིན་བ་མིན་བ་ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་
འདྲི་ཅེས་པའི་འདྲི་བ་དང་བདག་ཉིད་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་བ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་
ཡང་དག་ཡིན་ན་དངོས་སུ་མ་སྒྲུས་ཀྱང་དོན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་བ་ཞིག་དགོས་པ་
དང་། རྒྱལ་བས་ཁས་སྒྲུབ་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་ངོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་དེ་ཡི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་བཞི་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་བ་ཡོད་
དེ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་ལོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདིར་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་བཞི་ལས་མ་སྒྲོས་བ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
མཆན་གཞི་གང་ལ་ཞུགས་དཔྱོད་པར་བཞེད་བ་ཡིན་ལ་ཆད་མས་བསལ་བ་ནི་
མཆན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་རུང་བ་མ་ཡིན་པས་མ་སྒྲོས་
སོ། །དེས་ན་འོག་དུ་ཡང་། བསལ་བ་གཞོད་དང་ལྷག་མ་ལ། །མཆན་ཉིད་འཇུག་བ་
མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསལ་བ་ཟུར་དུ་བཅད་ནས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་རྒྱས་བཤད་དུ་
ཡང་ལོགས་སུ་འཆད་པར་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། དེར་ནི་དམ་བཅའ་ཡང་
དག་ཡིན་ན། ཆད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ནི། མཆན་ཉིད་ཡན་ལག་ལྔ་གསུངས་བ་ནི། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་
བ་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་བ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་བྱེ་ན་
གསུམ་གྱིས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་ལ། གཉིས་ཀྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་ལོ། །དེ་ལ་རྒྱལ་
བས་དམ་བཅར་ཁས་མ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁས་སྒྲུབ་ཀྱང་སྒྲོན་དང་མ་བྱལ་བ་གཉིས་

སྤྱའགྲུར་ལ། དང་པོ་ནི། འདོད་བསམ་སེལ་ལ། ཕྱི་མ་ལ་གྲུབ་ཟིན་བསམ་སྦྱབ་མི་དགོས་
བ་དང་། བསམ་ལ་ཟིན་བསམ་སྦྱབ་མི་རྒྱས་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ངོ་བོས་སེལ་ལ། ཕྱི་
མ་མ་བསམ་ལ་བསམ་སེལ་ལོ། །ཚོལ་བསམ་མི་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་
འདོད་པ་སྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འདོད་བསམ་བསམ་ལ་ཟིན་ཡང་། དེ་ཡང་སྟོགས་ཡང་
དག་ཡིན་ནས་སྟུམ་པའི་དགོས་པའི་གནས་ལོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་དུ་བྱར་དུ་
སློས་ལ། ཕྱིས་སྦྱབ་དགོས་ཤིང་ད་ལྟ་སྦྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་
གྲུབ་པ་བསྦྱབ་བྱ་ཡིན་ནས་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་སྟོག་པའི་ཆེད་དུ་ཆིག་ཟད་སློས་
སོ། །དེས་ན་ཆིག་ཟད་ལ་རྒྱས་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསྦྱབ་བྱ་སྦྱབ་བྱེད་གཞི་མ་ཐུན་
སྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ་བ་དང་། ཚེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཚོལ་པའི་འདོད་ཡུལ་
དང་། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་ཡུལ་གཞི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་
སེལ་བའོ། །སོ་སོར་བྱེན་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྤྲ་མ་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་ལོག་རྟོག་སེལ་
བར་བྱེད་དོ། །

དོན་བསྟུས་ན། བསྦྱབ་བྱའི་ངོ་བོ་ཁོ་ན། ཚོལ་བ་རང་ཁོ་ནས་འདོད་ཅིང་ཆོད་
མས་བསམ་ལ་བ་མ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐ་སྙད་ཐོར་ཡང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསམ་
བྱ་སེལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་སློས་གྱི། དོན་ནི། སྤྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོགས་དོན་མཆོན་གཞི།
གཞན་དོན་བསྦྱབ་བྱར་མཆོན། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡེ་ཆང་བ་ཞེས་བརྗོད་བ་
ན། སྤྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོགས་དོན་དེ། གང་ལ་བསྦྱབ་བྱར་སོང་བའི་ཕྱིར་ཚོལ་དེས་
གྲུབ་ཟིན་བསམ་བྱབ་པ་ངོ་བོས་སེལ་བ་ནས། དེ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་བསམ་ལ་ཟིན་བ་མ་
བསམ་ལ་བསམ་སེལ་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་གཤེས་པར་བྱའོ། །བསྦྱབ་བྱའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་

དུ་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་ཞེས་སྒྲོས་དགོས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་།
 རྟགས་ཡང་དག་དུ་འདོད་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་མ་སྒྲོས་ཤེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀྱན་དུ་མི་
 མཚུངས་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་ནི། མ་གྲུབ་པའི་དོན་ལག་ལེན་གྱི་ཕྱིར་དུ་སྐྱབ་
 བྱེད་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་དོར་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཚོལ་བས་
 རྟགས་ཡང་དག་དུ་ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་འབྲུབ་ལ། ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་ཚུལ་
 གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། ཚོལ་བས་རྟགས་ཡང་དག་དུ་ཁས་སྦངས་ཀྱང་། ཕྱིར་
 ཚོལ་གྱི་དོར་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦངས་པ་
 ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་དོར་སྐྱབ་དགོས་ཀྱང་
 ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་དཔེ་མ་བཅས་ཤིང་ཁས་མ་སྦངས་ན་ཚོལ་བའི་དཔེ་བཅས་
 འགྱུར་མི་མིན་ལ། ཚོལ་བས་དཔེ་བཅས་ཁས་སྦངས་ན་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་དོར་སྐྱབ་མི་
 དགོས་ཀྱང་ཚོལ་བའི་དཔེ་བཅས་ཅམ་ཞིག་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་དཔེ་བཅས་འདོད་པ་དང་ཁས་ལེན་ལ་བསྐྱོས་པས་དེ་མི་འདོད་ཅིང་དེས་
 ཁས་མ་སྦངས་པ་དེའི་ཁས་ལེན་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་
 གྱི་ཅུང་དུ་འདོད་པ་དེས་པར་སྒྲོས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་
 མ་གྲུབ་པ་ལ་སྟན་འབྱེན་ཡང་དག་མི་འཇུག་ཅིང་། དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ།
 ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཚོལ་བས་འདོད་པས་དེར་འགྱུར་རོ། །ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་
 ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ། སྟན་འབྱེན་ཡང་དག་འཇུག་ཅིང་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་སྐྱོན་ཡིན་པས་
 དེ་ལ་དེས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཙོའི། ཚོལ་བའི་འདོད་པ་ཅམ་མི་གཙོའོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། འདོད་པ་རྒྱས་བཤད། རང་ཉིད་རྒྱས་བཤད། མ་

བསལ་བ་རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཡོངས་གཙོ་གྱི་དགོས་པ་དང་། རྣམ་བཅད་
གྱི་དགོས་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་བཅད་ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱར་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་མིན་ན་
ཏ་ཅང་ཐལ་བལོ། །དང་པོ་ནི། འོག་གི་མཆན་ཉིད་གྱི་བྱར་དུ་འདོད་པ་སྒྲིམ་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་རྣམ་བསལ་ཞེ་བའི་
འདོད་པས་ཁྲབ་བའི་འོག་གི་དེ་བསྐྱབ་བྱར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
གངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྐྱན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་
ན། བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་དག་ཏུ་མ་སྐྱས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་
འདིར་གང་དག་མིག་གི་སོགས་ཁོངས་ནས་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་བཞི་
ག་བྱུང་གི་འཕམ་པོ་ཉིད་གསུམ་མི་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར། འོག་གི་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ན་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་གངས་ཅན་གྱིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་
དོན་ཀླགས་འདིས་ཅི་ཞིག་བསྐྱབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གངས་
ཅན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གངས་ཉི་ཤུ་ཙུང་འདུས་པར་འདོད་ལ། དེའི་ཉིད་བཞི་
བཅ་པོ་དང་། ཉིད་ལྔ་བ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལོངས་སྟོན་པ་པོའི་བདག་དང་།
ཉིད་བཞི་ལས་ཁ་ཅིག་བདག་གི་ལོངས་སྟོན་བྱ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་བདག་གི་ལོངས་
སྟོན་དེ་དག་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པས་བདག་གི་ཉིད་མཁོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་ལ། བཅ་པོས་
ཤེས་པའི་དོན་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་འདོད་པས། བཅ་པོ་མཐའ་དག་དེ་ལས་
གཞན་གཅིག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་ན་བདག་ཀླག་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་
གཞན་ཤེས་རིག་གི་བདག་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་སུ་གཞན་རྣམ་

ཤེས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་བས་འདོད་
བས་མཐུན་དཔེ་ལ་ཇེས་འགྲོ་བྱེད་སྟུང་དུ་བསམས་སོ། །

དེས་ན། མིག་གི་སོགས་ཁོངས་ནས། བེམ་བོ་ཉིར་གསུམ་བཟུང་ལ། རྟོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ། སྒོ་གངས་ཅན་གྱིས་བེམ་བོར་འདོད་ཀྱང་སྒོ་ཅམ་
སངས་རྒྱས་བས་ཀྱང་འདོད་ཅིང་། གངས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་སྒོར་མ་སྟད་འདོགས་པའི་
གཞི་གཟུང་རྣམ་ལ་བསམས་པའི་ཕྱིར། གཙཱོ་བོའི་མ་སྟད་མི་འདོགས་ཀྱང་བདེ་སྟག་
བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ཆ་སངས་རྒྱས་བ་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་
བས་སོ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྒྲིན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེ་ཡང་། ཚེད་གཞི་མཐུན་སྟངས་
མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། གངས་ཅན་གྱིས་སྒྲིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པ་
ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་ཀྟོལ་པའི་འདོད་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་ན། ཀྟོལ་བས་མི་འདོད་
པའི་དོན་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བསལ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཀྟོལ་བ་མི་
འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་བོའི་འདོད་པ་རྟོགས་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་ཟིན་པར་
ཐལ། འདོད་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་སྒོས་བ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་
སྒོས་བས་ཀྟོལ་བ་མི་འདོད་ཅིང་ཀྟོལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་
རྟོགས་ཡིན་པ་ལྟོག་ཟིན་ན་ཡང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་བདག་ཉིད་ཅེས་
པའི་སྒྲིབ་འདུག་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀྟོལ་བས་དངོས་སུ་མ་སྒྲུས་
ཀྱང་ཚེད་པའི་ཆེ་བསྟན་བཅོས་མཁན་བོའི་འདོད་ཡུལ་ཡང་རྟོགས་སུ་བྱེད་དགོས་
སམ་སྟུང་པའི་དོགས་པའི་གནས་ན་ལྟོག་པ་དེའི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དགོས་པའི་གནས་ནི་དོགས་པའི་རྒྱ་སྟེ་ཀྟོལ་བས་ཀྱང་རང་གི་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་

པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་དགོས་
སྟམ་བ་དོགས་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྩོད་པའི་ཆོ་རང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་
པའི་བསྟན་བཅོས་མཁའ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་དགོས་སམ་སྟམ་བ་
དོགས་པའོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོགས་དོན་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་
ན། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་འགལ་བ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་འགལ་བ་
དུ་མར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འགལ་ཉགས་ཡིན་ན། ཆོགས་དོན་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་ཀྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འགལ་ཉགས་དུ་མར་དབྱེ་མི་རུང་བ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོགས་དོན་དེ་ནི་སྤྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་བལྟས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བྱང་
པར་དག་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བ་ཡིན་
པར་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

དེ་རིམ་སུ་ཞེ་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་བ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་
དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་བ་ན། ཆོས་ཀྱི་བྱང་
པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དོན་བྱེད་བ་བྱང་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་
འདུས་བ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་བྱང་པར་གྱི་ཆོས་སོ། །འདུས་བ་མ་ཡིན་བ་ནི། རྩལ་
དང་སྐྱད་ཅིག་བསགས་བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཅན་ནི་ཤེས་རིག་གོ་ །དེ་
བཞིན་དུ་འདུས་བ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆོ།
མིག་སོགས་བྱང་པར་གྱི་གཞི་དང་། ཅིག་ཤོས་བྱང་པར་གྱི་ཆོས་སོ། །

ཆོས་ཀྱི་རོ་བོ་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་ནི་ཉོགས་པར་སྐྱ་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་རོ་བོ་
སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་ནི། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ་

འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་སྤྱིའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་གྱི། རོན་ནི།
 བས་མཁའ་ཚོས་ཅན། དངོས་སོ་ཡིན་ཏེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་སྟེ།
 འདི་ནི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་ཚོས་ཀྱི་བྱད་པར་
 བསྐྱབ་པ་སོགས་བཞིར་དབྱེ་བྱང་བར་ཐལ། །འགལ་རྟགས་ལ་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 ཅེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འགལ་རྟགས་ལ་བཞིར་བྱེ་བ་ནི། གཞན་གྱི་ལོག་རྟགས་ལོག་
 པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་ལ་བདག་རྟག་པ་དངོས་སུ་མ་སྤྱོད་ཀྱང་འདྲ་། ཚོས་
 དང་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱད་པར་དུ་སྤྱོད་ཀྱང་འདྲ་། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་དེ་དེ་སྤྱོད་
 པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་བྱང་གི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བའི་དོན་
 ཏོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་ན་དབྱེར་བྱང་སྟེ། སྤྱོད་ཚོས་
 ཅན། སྐད་ཅིག་མའི་དངོས་སོ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་པ་ན། ཚོས་ཀྱི་
 བྱད་པར་སྤྱོད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་འདོད་མིག་སོགས་
 བདག་དོན་བྱེད་པ་སྤྱོད་འདོད་པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་
 ཚོས་ཅན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་དངོས་སུ་མ་བརྟེན་
 བ་ཡང་དེ་གངས་ཅན་གྱི་ཞེ་བས་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱར་སྤྱོད་འགོད་པའི་སྐབས་
 ལས་རྟགས་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་གྱི་ཞེ་འདོད་དེ་འགྱུར་པར་བྱ་བའི་
 ཆེད་དུ་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པའི་སྒོ་རོར་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
 དེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་མ་སྤྱོད་དཔེར་ཇེས་འགྲོ་མེད་པ་ཡི་སྒྲིན་ཡང་
 ཡོད་དེ། བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་དེ་མ་སྤྱོད་དཔེ་མལ་ཆ་སོགས་ལ་ཇེས་འགྲོ་མི་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་ཐལ། ཅེ་སྐད་དུ། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་

ཐེམ་མོ་ཉེར་བཞི་ལས་གཞན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་ངེས་པ་ན། རྟག་པའི་བདག་དེ་ཉིད་
གཞན་གྱི་སྐྱས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱས་པའི་ཆེ་ན། སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་དེ་དཔེ་ལ་
རྗེས་འབྲོ་མ་གྲུབ་ཅེས་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་། དཔེ་ལ་རྗེས་འབྲོ་
མེད་པའི་ཉེས་པ་སྟོན་པའོ། །རྟགས་དེར་ནི་ཆོས་ཅན། ཞེ་འདོད་མིག་སོགས་བདག་
རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་མོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཆས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་མིག་
སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཡིན་མེད་པར་ཐལ།
མིག་སོགས་བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་མིན་གང་ལ་ཙོད་པ་ཡིས་དོན་དེ་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁྱོད་བཀོད་པའི་དོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་
མིན། སྐབས་དེར་ཞེ་འདོད་སྐྱབ་རྒྱ་གཞན་མེད་པའི་བྱིར། ཞེ་འདོད་ལས་གཞན་དུ་
སྐྱས་ཆོས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱིས་ཞོལ་བ་སྐྱབ་མི་འདོད་པ་
བསྐྱབ་པའམ། བྱིར་ཞོལ་གྱི་དོར་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་འབྲས་བྱ་མེད་པར་འབྱུར་བར་
ཐལ། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་གང་ཞིག་ཁྱེ་
བྱིར་ཞོལ་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་སྒར་ནས་གྲུབ་ཐེན། སངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་
དག་གིས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་བ་ཅམ་ཞིག་སྐབས་འདིར་སྐྱབ་མི་འདོད་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན། བན་སྟོད་པའི་སྟོབ་མ། སྤྱུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་མེད་
པར་འདོད་པ་གཉིས། སྤྱ་ལ་ལྷས་བྱེན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་མིང་གི་སྤྱ་དང་། བ་ལང་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱ་རིགས་ཀྱི་སྤྱ་གཉིས་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས། སྤྱ་གཉིས་

ཀ་བརྟམ་སྐྱར་བའི་སྟོན་རྒྱུ་ལྟམ་སྐྱར་གྱི་པའི་དོན་གྱིས་ན། ལྟམ་གྱི་ཞེས་པ་
 དང་། འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་པ་ལང་ཞེས་ཕྱི་རྒྱུ་ལྱི་དོན་གྱི་དོན་ལྟན་དུ་མཚུངས་
 པར་འདོད་ལ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྟན་དུ་མི་འདོད་དོ། །བྲེ་བཀ་ཏུ་བཤད་དུ་མེད་པར་
 འདོད་པ། རིགས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་ཉྱར་ཡིན་ཡང་། མིང་གི་སྐྱ་བརྟམ་སྐྱར་བའི་སྟོན་རྒྱུ་
 ལྟམ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྟན་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རྒྱུ་ལྱི་དོན་ལྟན་པ་ཡིན་པར་འདོད་པས།
 ཕྱི་མ་འདིས་སྐྱ་མ་ལ་མིང་གི་སྐྱ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྟན་དུ་ཐོལ་ཐབས་སྐྱོར་བས་
 སྐྱབ་འདོད་ནས། མིང་གི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། དོན་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱའི་ནམ་དབྱེ་
 བརྒྱད་དང་ལྟན་པར་མཐོང་བའི་བྱིས། དཔེར་ན་རིགས་ཀྱི་སྐྱ་བཞིན་ཞེས་བཤོད་པ་
 ཅ། རོ་བོའི་དོན་ལྟན་བསྐྱབ་བྱ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་ཏུ་མ་སྐྱས་བའི་བྱིས། འདོད་ན།
 ཆོལ་བ་སྐྱབ་མི་འདོད་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྱི་དོན་ལྟན་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ཉྱར་གྱིས་
 ཆོལ་གྱི་རོར་ཡང་གྲུབ་ཟེན་སྐྱབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའོ། །རོ་བོའི་དོན་ལྟན་ནི་
 དཔེར་ན། བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱ་གཅིག་ལ་བརྟམ་འདོད་ཀྱི་ཉེག་པ་དང་། རང་གི་
 བརྟམ་བྱའི་དོན་དང་། ག་དང་། ཨོ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པ་དོན་གསུམ་གསུམ་བོ་བའི་
 ལུས་པ་བརྟམ་ལ་མི་བཟོས་པར་ཡོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། གང་ཏུང་གི་སྐྱི་དོན་གཞན་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ཞིགས་
 པ་དང་། མི་འདོད་པའི་ཆོགས་སྐྱི་དོན་གཞན་བཀག་པས་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
 གནད་པར་འདོད་པའང་ཞིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱུ་པན་གྱི་སྐྱོར་བ་ཉྱར་སྐྱར་དུ་
 བསྐྱབ་པ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྐྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་ཐོལ་སྐྱོར་འགོག་
 པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་པན་གྱི་གཉིས་བཅས་སྐྱོར་བ་ལ་ཡང་ཉེས་

བ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་
དང་། བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་འགལ་བ་དག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེ་ཡང་རྒྱད་པན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་སེམས་རྗེས་
གཅིག་པའི་སྦྱིས་བྱའི་ལུས་དང་བུམ་པ་གང་རུང་གི་གཉིས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་ན། ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པས་ལུས་ཞིག་ན་སྒོ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས།
སྦྱི་བ་སྦྱི་བྱེད་པར་འགྱུར་སྦྱི་བ་སེམས་སོ། །

ཅི་སྦྱེ་ཡང་། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི། གང་རུང་གི་སྦྱིའི་ལྷ་དང་བཅས་པར་བསྐྱབ་
པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་དེ་ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་དང་བུམ་པ་གང་
རུང་ལས་དོན་གཞན་དུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་ལས་དོན་
གཞན་དུ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། སེམས་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་ཀྱང་བུམ་པ་ལས་
དོན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། རྒྱགས་ཀྱིས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། ཉགས་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱིས་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཉགས་དེས་བསྐྱབ་བྱ་འགོག་པའི་བྱིར། ཆིག་གི་རྒྱགས་ཀྱིས་སོ་ཞེ་
ན། རྒྱད་པན་ཀྱི་དམ་བཅའི་ཆིག་འདིའི་རྒྱགས་ཀྱིས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་འགྱུར་བ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་པའི་ཆིག་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩབ་པར་
ཐལ། བརྗོད་བྱས་སྟོང་པ་བརྗོད་པའི་ཆིག་ནམས་ཀྱིས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་འདི་
འཕེན་ཞོ་ཞེས་པ་དེ་མི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱད་པར་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་བས་སྦྱི་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་ན་
སྦྱིའི་འཛིག་པ་དང་བུམ་པའི་འཛིག་པའི་རྒྱད་པར་བྱིས་ཉོག་ན། དེ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱ་

མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་འདིག་པ་ལའང་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་
ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ལ་འདིག་པའི་བྱད་པར་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པས། འདིག་པ་ཙམ་བསྐྱབ་
བྱ་མ་ཡིན་པ་དཔེ་དེ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱད་བྱམ་པའི་འདིག་པ་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདིག་པ་ཙམ་ཆད་མས་བྱལ་བ་ཡིས་སྐྱའི་འདིག་པ་ཙམ་དེ་
དང་ལྡན་པར་མི་ལྡན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པའང་ཆོས་ཅན། བྱད་པར་སྤངས་པའི་ལུས་བྱམ་གང་རུང་གི་སྤྱི་
དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་རུང་གི་སྤྱི་
དོན་གཞན་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང་དེ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པའི་
སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་། མཐར་གཏུགས་ན། སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་སྐྱེ་ཡི་
བྱད་པར་ཙན་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་དཔེ་བྱམ་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་ད་
རུང་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྐྱེ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་མ་འབྲེལ་བ་ནམ་པར་ལྡོག་ཅིང་གཅོད་པ་ཙམ་ཞིག་
བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གཅོད་བྱེད་ན་གཞན་ལྡན་ནམ་གཅོད་ཁོ་ནར་འགྱུར་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་ལྡན་པ་གཅོད་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྡན་པ་ནམ་པར་གཅོད་
པའི་ཚུལ་ནམ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ལས་
གཞན་དང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་ལ་མི་ལྡན་ནམ་གཅོད་
དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ཙམ་དཔེ་ལ་བྱལ་བེན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བེན་སྐྱབ་པའི་
སྤྱོད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་བྱལ་
བེན་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་དེའི་སྤྱི་མི་རྟག་པ་

ཅམ་དང་ལྷན་པར་མ་གྲུབ་པས་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཚོས་ཅན་
སྐྱས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་
སྐྱོན་དང་ལྷན་པར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱས་མི་ལྷན་རྒྱུ་གཅོད་ཅམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་སྐྱོས་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱ་ལ་རྟག་པ་ཅམ་བཀག་པས་
ཚོས་ཅན་སྐྱས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དག་གི་ཚོས་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ཚོས་
མི་རྟག་པ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཚོས་ཅན་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་
པས་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པའི་འགལ་བ་དག་ཏུ་འདོད་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་མིན་པ་བཀག་ཀྱང་། ཞེ་འདོད་འགོག་པའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་བར་བརྟན་
པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་ཚོས་ཅན་སྐྱ་ལ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་
དག་བསལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཞེ་འདོད་ལ་གཞོན་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཚོས་ཅན་སྐྱ་དེ་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྷན་པར་དེ་ལྟར་ཚོལ་བས་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་ཚོལ་བས་སྐྱབ་འདོད་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། སྐྱ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པ་འདིར། ཚོས་མི་རྟག་པ་ཅམ་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། རྒྱུ་ལྷན་པས་གངས་ཅན་ལ། སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་
ན། གངས་ཅན་ན་རེ། སྐྱ་ལ་རྟག་པ་ཅམ་བཀག་པ་ན། སྤྱི་རྟག་པ་དོན་གཞན་ཡང་བཀག་
ལ། དེ་བཀག་ན། ཚོས་ཅན་སྐྱ་ཡང་བཀག་པས་ཞེ་འདོད་ལ་གཞོན་པའི་འགལ་བར་
འགྱུར་རེ་ཞེས་སྐྱ་བ་ལ། སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་ཚོལ་བ་སྐྱབ་འདོད་མེད་པ་བཀག་པས་ཚོལ་
པའི་ཞེ་འདོད་ལ་གཞོན་པར་མི་འགྱུར་རེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འགལ་རྟགས་ལ་ཞེ་འདོད་

འགོག་པའི་འགལ་ཉགས་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱལ་པས་སྤྲུལ་མི་ཉག་པར་
བསྐྱབ་པ་ན། སྤྲུལ་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་ཡིན་ཡང་། ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པའི་
འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། བློགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲོམ་པ་དོགས་པའི་གནས་རྒྱུ་
པའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་འད་མ་མཛད་ལ། ཆོག་མཛད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞར་བྱུང་ཅམ་ཡིན་པས།
རྒྱལ་བ་འད་མང་པོ་མ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་རང་ཉིད་རྒྱལ་བ་འད་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་ཆོག་མཛད་ཀྱི་དོན་
བཤད་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྐྱབ་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགོས་པ་མདོར་
བསྟན། རྒྱལ་བར་བཤད་པ། བློགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཀུན་ལས་བརྩས་སུ་བློགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འཆད་པ་ན་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་སྤྲུལ་ཏེ་གཅིག་ལ། རང་གཞན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་ལས། ཉག་མི་ཉག་བདག་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དུ་མ་རྣམ་
པར་བཞག་ཀྱང་། ཚུད་པའི་ཆེ་ཆོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཆེ་འདོད་ལྷལ་དུ་བྱས་
པ་དེ་ཁོ་ན་ཉགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི། ལྷང་དོན་མཐའ་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་སྤྲུལ་དགོས་པ་འཐད་པའི་བློགས་བཞག་པ་དང་། མི་འཐད་
པའི་བློགས་སུན་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་སྤེལ་ལྷང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་
དགག་པ་དང་། རང་སྤེལ་ལྷང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ།
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱལ་བར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་
ན་རེ། རང་གིས་ཁས་གྲུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་དང་མི་འགལ་

པའི་དོན་གཅིག་ཚུད་པའི་ཆེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ལུང་གི་
དོན་གང་རུང་གཅིག་ལ་གཞོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཡང་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
དེའི་རྒྱ་མཚན་རང་གིས་ཁས་སྦྲངས་པའི་ལུང་ཆད་མ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
ནས། དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ།
ལུང་དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁེགས་ན་ལུང་དེ་ཆད་མ་
ཡིན་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་ལུང་ཆད་པའི་ཕྱོགས་
གཅིག་ཡིན་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། རང་གིས་ཆད་མར་ཁས་སྦྲངས་པའི་
ལུང་གི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཞན་ལ་དམ་བཅའ་བྱས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་འགལ་བས།
དེས་ན་གལ་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཆད་མར་ཁས་སྦྲངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ཐམས་ཅད་
ཆད་མས་འཐད་པར་གཟུང་བས། དེའི་དོན་གཅིག་ལ་ཚུད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་གཏན་
ཆོགས་དེས་རབ་ཏུ་གཞོད་པ་བྱས་ནའང་། གཏན་ཆོགས་འགལ་བ་དང་སྐབས་ཀྱི་
དམ་བཅའ་བ་དག་ཀྱང་ཆད་མས་བསལ་བའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུང་ལས་བཤད་པའི་ངི་
ལ་ཉག་པ་པའི་ཡོན་ཏན་ལྟེན་པའི་སྟོན་པ་ཀྱང་ཁྱོད་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་
ཆོགས་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཆེ་བྱེ་བྲག་པའི་ལུང་དོན་གཅིག་བཀག་
པའི་ཕྱིར། ངི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་པའི་ཡོན་ཏན་
བཀག་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་
པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པའི་སྟོན་པ་
ཀྱང་། སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་

རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ཙུང་པའི་སྐབས་མིན་པ་དེ་ནི། གཞན་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་
ལ་འང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མི་མཚུངས་ཏེ། ཅི་སྟེ་འདིར་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཆོས་ལ་ཙུང་
པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པས། སྤྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་
གཞོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་གྱི། ཇི་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་
པས་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པས་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བཀག་པ་
དང་། ཇི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བཀག་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་
སྤྱི་ཆོས་སུ་འབྲེལ་མེད་དུ་མཚུངས། དེ་གཉིས་ལ་གཞོད་ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་
ལ་གཞོད་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་དོན་ནི། སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བཀག་པས་རིགས་པ་ཅན་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་ཡིན་པ་བཀག་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཇི་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་
པ་བཀག་པས་དེའི་ཆེ། ཇི་སའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱོན་ས། བྱས་པ་སྐྱ་
མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཞེས་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་
པའོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ། ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། སྐྱ་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱི་ལྟོགས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱད་པར་ཡིན་པ་
སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡང་སྐབས་དེར་ཁོ་ལ་བའི་འདོད་
ཡུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་བརྟུན་དོ་ཞེ་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ། ཁོ་ལ་བ་སྐྱ་
མི་རྟག་པ་ལ་དཔག་འདོད་སྟེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་འདི་བའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཡིས་དེ་ལྟར་སྟེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ལ་བ་དེ་

སྤྱི་མི་རྟག་པ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ། ཕྱིར་ཁོ་ལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བྱེད་འགོད་པའི་ཆེ་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་
འབྲའི་སྤྱི་བྱེད་མེད་བཞིན་དུ་ནཱ་གྱིས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱི་བྱེད་པའི་ཁོ་ལ་བ་ཁྲིད་ནས་
མཁའ་ཡོན་ཏན་འདི་ཡང་བསྤྱི་བྱེད་འདོད་ཅེས་བ་གསལ་བར་དབང་ལྷག་གི་སྤྱོད་
བ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་བ་མེད་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤྱི་བྱེད་འགོད་པའི་ཆེ་ག་དེ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྤྱི་བྱེད་པ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱི་བྱེད་པའི་ཁོ་ལ་བ་སྤྱི་ནཱ་མཁའ་ཡོན་
ཏན་ཡིན་པ་དཔག་པར་འདོད་པ་སྤྱི་བྱེད་འགོད་པའི་ཆེ་ག་གི་འབྲས་བུའི་རྟགས་
ཅན་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འབྲའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱི་བྱེད་པའི་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ཆེ་ག་དེ་ནཱ་མཁའ་ཡོན་ཏན་གྱི་
དཔག་འདོད་ལ་འབྲུལ་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིས་གཞོད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། སྤྱི་ལ་ནཱ་མཁའ་ཡོན་ཏན་གྱི་དོན་ལ་གཞོད་ཀྱང་། གཞན་མི་རྟག་པ་ལ་ཅི་
ཞིག་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད་པར་ཐལ། ནཱ་མཁའ་ཡོན་ཏན་མེད་ན། མི་རྟག་པ་མི་འབྱུང་
བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། ལུང་གིས་
གཞོད་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་ཡུལ་ཀྱང་
ལ་གཞོད་སྤྱི་བྱེད་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་རང་གི་སྤྱོད་
ཡུལ་འབྲུག་པ་ལ་ལུང་གི་སྤྱི་བྱེད་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར།
དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ་དེའི་ཆེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྤྱི་བྱེད་ལ་བསྟོས་པ་མ་

ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་དེས་བྱལ་བའི་དོན་དེ་ནི། ཚད་མ་དེས་ལེགས་
 པར་བྱལ་ཅིང་། ལུང་གིས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་སྦྱིར་
 དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་སྟོན་པས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་
 གསུངས་པ་ཡང་ཐོས། གཞན་དག་གིས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་བདག་ལ་སོགས་པ་
 བཤད་པ་ཡང་མཐོང་ནས། འདི་དག་ལས་གང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྱལ་བ་ཡིན།
 གང་དག་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིན་སྟེ་དུ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་སྒྲོམ་དཔྱོད་པར་བྱེད་
 བ་ཡིན་གྱི། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་སྒྲོའི་མཐུ་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་དག་སྦྱབ་བྱེད་མ་མཐོང་
 བཞིན་དུ། རང་གི་སྟོན་པས་བཤད་པ་འདི་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའོ་སྟེ་དུ་འཛིན་པར་མི་
 བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར། དཔྱད་པ་མ་དག་བཞིན་དུ་ལུང་གཞི་དཔྱད་དང་སྦྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་
 གྲངས་བར་འགྱུར་ཏེ། སྦྱབ་བྱེད་གཞན་ནི་སྤར་མ་མཐོང་། རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་
 པས་སྟེ་དུ་ཟད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར། གཞན་དག་གིས་བདག་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་པ་
 དང་། སྦྱབ་བྱེད་ཡོད་མེད་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེས་ན་
 ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་གཞི་དཔྱད་སྦྱབ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ། རང་
 གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་པ་མི་རུང་
 བའི་དོན་ཏོ། །གལ་ཏེ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་དཔྱོད་པ་དེའི་ཆེ། རང་གཞན་གྱི་
 སྟོན་པའི་ལུང་གི་དོན་འཐད་མི་འཐད་དཔྱོད་པ་འབབ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས། ལུང་ཚད་
 མར་ཁས་མི་ལེན་ན། ལུང་གི་དོན་ལ་ཚོད་འདོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་
 ཡུལ་ལ་སྦྱོད་པ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཅན། ལུང་གཞི་དཔྱད་དུ་ཁས་གྲངས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དེ་ཁས་མ་གྲངས་ན་ལུང་གི་དོན་ལ་ཚོད་པ་དོར་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་ལུང་ཁས་སྒྲངས་པ་
ཡོད་ཀྱང་གཞོད་བྱེད་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ལུལ་ལ་དཔྱོད་
པ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་མུར་གི་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ལ། ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་
པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོན་དུས་གང་གི་ཆེ་ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་
ཤིན་ཏུ་ལྷོག་མུར་ལ་དཔྱོད་པ་དེ་ཡི་ཆེ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་
བཅོས་གིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དོན་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་གཞལ་
བྱའི་གནས་གི་ཡུལ་གཉིས་ལ་དབྱེད་པ་ནཱ་པར་དག་ན། དེའི་ཆེ་དབྱེད་པ་གསུམ་
གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མར་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་དག་པར་
འདོད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲའི་བསྟན་བཅོས་དེས་བྱུབ་པའི་དོན་
ལ་དེ་དང་འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་ཞིང་འགལ་བར་ཁས་སྒྲངས་ན་བསྟན་
བཅོས་གིས་གཞོད་པའི་བྱིར། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པར་སྟོད་པ་འཕོ་བ་ན།
དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་སྦྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པ་
དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་མུར་ཆད་མས་བྱུབ། དངོས་སྟོབས་དང་གྲགས་པ་
སྐབས་དེར་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་བྱིར། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་མུར་ལ་དཔྱོད་པའི་
སྐབས་དེར་ཡང་ཆོས་ཅན། བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་བསྦྱབ་བྱའི་
ཆོས་གི་འབྲེལ་ལུལ་ལ་ལུང་གིས་གཞོད་པའི་རྟགས་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
འབྲའི་རྟགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲེལ་མེད་གི་ལུང་དོན་གཞན་ལ་གཞོད་པས་
རྟགས་གི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འགལ་བ་སྟག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་

ཕྱིར། གཞལ་བྱའི་གནས་གཉིས་ལ་ཡང་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྒྲུབ་བར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཀྱན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།

དཔྱོད་པའི་གནས་ཀྱན་ལ་བསྟན་བཅོས་དག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཟུང་དགོས་སོ་
ཞེས་པའི་ལུགས་འདི་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་བྱས་ཤིང་བྱུབ་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པས་བྱས་པ་ཡིན་ན།
ད་ནི་ལུང་གི་བྱུབ་མཐའ་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། དུ་བའི་རྟགས་
ལས་མེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གནས་གསུམ་ག་ལ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་
ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། འཛིག་
རྟེན་རང་དགའ་བ་རྣམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་ལུང་གཞིན་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་པོར་ལུང་གི་ཡན་ལག་མེད་པར་
རེད་བྱུང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལུང་གི་སྐྱོན་ཡོན་ཆད་མས་མཐོང་བའི་སྐྱོ་ནས་
འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་རྣམས་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལུང་དོན་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཆད་མས་གཞིན་པའི་ཉེས་པ་གང་ཡང་
དེ་དག་གིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་གི་བྱུབ་མཐའ་མི་བཟད་པའི་གདོན་
དང་འབྲེལ་བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་འདི་ནི། གྲེ་མ་སུ་ཡིས་གསར་དུ་
བགོས་པ་ཡིན་ཏེ་བགོས་པར་ཐལ། དང་པོ་ནས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི་མེད། མི་འདོད་
བཞིན་དུ་གསར་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དཔྱུས་པའི་ཆོག་གོ།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་ལ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་ག། དོན་བསྐྱུ་བ། ཅོད་པ་
སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱབ་པ་ལུང་ལ་བཞུགས་པ་དགག། ལུང་དོན་བཀག་ཀྱང་མི་འཁྱུལ་

པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་ལུང་གིས་མི་གཞོད་པ། ལུང་དོན་བཀག་པ་ཆོལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མ་སྟན་དཔེ་ལ་རང་གིས་ཁས་སྐྱངས་པའི་བསྟན་བཅོས་
དེའི་དོན་ཀུན་གྱིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་བྱབ་པར་བསྟན་པ་སྐྱབ་བྱེད་
ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་ལུང་དོན་རྟགས་ཀྱིས་བཀག་ན། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
འགྱུར། རང་གི་བྱབ་བྱེད་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རང་གིས་ཁས་སྐྱངས་པའི་ལུང་དོན་
ཀུན་གྱི་བྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་
ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པས་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་འདི་ན་
དེ་འབྲའི་རྟགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་མེད་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་མི་རྟག་
པ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་མ་གྲུབ་
པས་མི་རྟག་པ་མ་གྲུབ་པར་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་ལ་མི་རྟག་པ་དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མ་གྲུབ་པས་སྐྱ་
མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་སྐྱོན་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཡང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་
མི་རྟག་པ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་དུ་གང་བཟུང་དེའི་ཆོས་སུ་
ལུང་ལས་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་བྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང་བསྟན་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
དགོས་པས། སྐྱའི་ཆོས་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་གཏན་ཆིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ངེ་
ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་དུ་གང་བཟུང་དེའི་ཆོས་
སུ་ལུང་ལས་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་བྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང་བསྟན་པ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་མ་ལུས་པས་རྟགས་ལ་བྱབ་པ་མ་སྟན་དཔེར་སྐྱངས་པ་མེད་པ་ཁོ་

ནང་སྤྱི་པོའི་ཆོག་དང་དུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞི་འགར་སེམས་ལྡན་དང་། མེ་ལ་
སོགས་བ་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་ཀྱས་བ་སྤྱོད་བས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། བྱས་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལ་རང་གི་རང་བཞིན་མི་རྟག་པར་སྤྱུབ་པའི་
ཆོ། འགའ་ཡིས་སྤྱི་བ་སྤྱི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་པས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་
སྤྱུབ་ཀྱས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྤྱི་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་
དང་། བསྤྱུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འབྲུལ་པའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུ་
ལྡན་ལ་ལ་རང་རྒྱ་མེ་དག་སྤྱུབ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བ་ཆོས་ཅན། འགའི་སྤྱི་བ་མེ་
མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་དུ་བ་སྤྱི་བ་ལ་གཞོད་པས་དེ་སྤྱི་བ་ཀྱི་རྟགས་ལས་ལྡོག་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱི་བ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཅེས་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ལུང་མི་
ཤེས་པའི་རོར་རྟགས་ཡིན་པ་མི་ལྡོག་ཀྱང་། ལུང་དེ་ཆང་མར་ཁས་ལེན་པའི་རོར།
ལུང་དོན་བཀག་ན་རྟགས་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་བ་སྤྱི་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ཁས་སྤངས་ཤིང་། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྲུབ་འབྲེལ་ཤེས་པའི་
གང་ཟག་གཞན་དག་ཆོས་ཅན། གཏན་ཆོགས་བྱས་བ་དེས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་
བྱུབ་པའི་གཞིར་མི་རྟག་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། བྱས་བ་དེ་ནི། འདོད་པའི་བསྤྱུབ་བྱ་ཡི་ཆོས་མི་རྟག་པའི་དོན་དང་མེད་ན་
མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ནི། གལ་ཏེ་ལུང་དོན་བཀག་པས་རྟགས་སྟོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ན་
ཡང་ཞོལ་བ་སྟོན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་སྤྱིར་ཁས་སྤངས་པའི་ལུང་དོན་ལ་
གཞོད་བྱེད་བརྟོག་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཞོལ་བས་གཏན་ཆོགས་བཞོད་པའི་ཆ་ནས་སྤྱི་

ཏྲག་པ་འདིར། གསར་དུ་གཞོད་པ་ཅི་ཡང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཆིགས་
བརྗོད་དམ་མ་བརྗོད་ཀྱང་བྱང། བྱས་པ་སྤྲུག་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་ཞིང་དེ་
ལ་གཞོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཆོལ་བ་དེས་གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པའི་ཉེས་པས་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་དེ་གཞོད་བྱེད་དུ་གསར་དུ་སྦྱེས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་མ་བརྗོད་
པའི་སྤར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞོད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། གཏན་ཆིགས་དེ་གཞོད་
བྱེད་དུ་མ་བརྗོད་ན། གཞན་གྱིས་ལུང་ལྟར་སྤང་དུ་མི་ཤེས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་
བརྗོད་པའི་བྱིར། གཞན་གྱིས་གོ་བར་བྱས་པས་ཆོལ་བ་སྦྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཅེ་ན།
བྱས་པ་སྤྲུ་མི་ཏྲག་སྤྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་དུ་འགོད་མཁན་གྱི་ཆོལ་བ་ཆོས་ཅན།
བྱས་པ་དེ་སྤྲུ་ནས་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆ་ནས་མི་
རིགས་པ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མ་བརྗོད་ན་དེ་ཅི། གཞོད་པ་མིན་ནས་མ་བརྗོད་
ཀྱང་གཞོད་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་ཅིས་ན། ཆོལ་བ་སྦྱོན་ཅན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སྐབས་དང་མཐུན་པར་གཞོད་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་གཏན་
ཆིགས་ལྟར་སྤང་བརྗོད་པས་ཆོལ་བ་སྦྱོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
དེ་བསྤྱབ་བྱ་སྤྱབ་མི་བྱས་སུ་གནས་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་འགོད་
པའི་ཆོལ་བ་ཆོས་ཅན། སྦྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཏན་ཆིགས་དོན་མེད་བྱིན་
ཅི་ལོག་བརྗོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིར་ཆོལ་གཞན་དག་ལ་གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་འགོད་པར་ཁས་སྐྱངས་ནས། རང་འདོད་ཉིད་སྤྱབ་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་གཏན་
ཆིགས་བརྗོད་པའི་བྱིར། སྤྲུ་མི་ཏྲག་སྤྱབ་ལ་བྱས་པ་ཏྲགས་སུ་བཞོད་པ་འདིར་ཆོལ་
བ་སྦྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲགས་དེས་བསྤྱབ་བྱ་དེ་སྤྱབ་བྱས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ།

བསྟན་བཅོས་ལ་ལར་བཤད་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་དོན་འགའ་
ཞིག་རིགས་པས་བྱབ་པ་མིན་པ་བཀག་པས་རིགས་པས་བྱབ་པར་སྒྲ་བའི་སྒྲ་མི་
ཏྲག་པ་གཞན་པ་དག་ཀྱང་འགོག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅེས་བྱ་བ་འདོད་པའི་སྒྲ་ལ་
ཆོས་ཅན། ཀླུ་རིགས་ངན་པའི་ལྷགས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རིགས་
པ་བཀག་པས་རིགས་པ་ཡང་འགོག་དགོས་པར་སྒྲ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་ཁས་ལེན་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
གི་ནམ་གཞག་འདི་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁས་སྒྲངས་པའི་ལུང་དོན་ཀྱན་
གྱིས་བྱབ་པ་བྱབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་དགོས། དེ་འབྲའི་ལུང་དོན་ཀྱན་མཚུངས་
པར་བྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་སྐྱས་ཀྱང་བརྗོད་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་
པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་ལུང་གི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་
དང་འགལ་ན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཀག་པར་འགྱུར་བས་ཁས་སྒྲངས་པའི་
བསྟན་བཅོས་དེའི་དོན་ཀྱན་དང་འགལ་བ་མེད་པ་ཏྲགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་
འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཆད་ཀྱི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་ཏྲགས་གཅིག་གི་
བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའི་སྒྲ་ལ་སྐྱ་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང་། འདིར་སྲིད་པར་བྱས་ནས་
འགོག་པ་ཡང་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་སྒྲོན་མིན་པར་ཐལ་བ་སྒྲང་བ། ལུང་
དོན་ལ་གཞོད་པ་ཏྲགས་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་བ་ལ་མི་
འཇུག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་སྒྲོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་བཀག་ཀྱང་གཏན་ཆོགས་དེའི་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱབ་པར་ཐལ། དེར་

ཡང་དངོས་འགལ་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པས་སྒྲིན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ལ། འདིར་
ཡང་སྒྲུལ་མི་རྟག་པ་བྱས་པས་བྱུབ་ལ། རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལུང་ལས་བྱུབ་པའི་
ཕྱིར་རོལ་ན། བྱེད་བྱས་པའི་སྒྲིབ་མས་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཆོག་གས་
བཀོད་པ་སྒྲིན་ཅན་དུ་ཐལ། དེ་དག་གིས་ཆོས་ཅན་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཅིག་བྱ་ལ། བ་
ལང་གི་བསལ་བ་མེད་པའི་བར་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་དངོས་ཀྱི་འགལ་བ་དག་
གཞི་མ་ཐུན་དུ་མི་རུང་བ་ལ། བྱུབ་རྟེན་ལུང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་འགལ་གཉིས་
ལ་སོ་སོར་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུལ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་འདིར་ནི། རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་དེ་འབྲེལ་བའི་སྒྲིབ་ས་མཚུངས་
སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུལ་མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བར་ངེས་པའི་ནཱ་མཁའི་
ཡོན་ཏན་ལ་ཅིག་ཤོས་དེས་གཞོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དངོས་འགལ་ངེས་
པ་གཉིས་ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་འགལ་བ་དག་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ནི་སྤྲ་མ་
བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལས་མི་རྟག་པ་གཞོད་བྱ་དང་། རྣམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་བཀག་པ་གཞོད་བྱེད་མིན་ཞིང་། མི་རྟག་པ་རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་བ་
མེད་ཀྱང་རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ་ཅིང་བཀག་
པའི་ཕྱིར། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱུལ་གཞོད་དོ་ཅེ་ན་བསྒྲུབ་བྱུལ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་དོན་འབྲེལ་མེད་གཅིག་བཀག་
པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱུལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྤྱིར་

ཆོས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ་ཉག་ས་ཀྱིས་གཞོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པའི་སློན་ས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་ལ་
གཞོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། བྱས་པས་སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་
པས། སྐྱ་མི་ཉག་པ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུབ་པར་ཐལ། ཉག་ས་
ཀྱན་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བཟོས་ནས་དེ་སྐྱབ་མི་རུས་ན་སློན་ཅན་དང་། རུས་ན་ཡོན་
ཏན་ཅན་དུ་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐར་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ད་དུང་མ་འདས་པ་ནི། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་
བསྐྱབ་པ་འདྲིར་ནི། སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆོག་ས་སློན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོད་པ་འབའ་ཞིག་གི་
སློན་ས་སློན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ལུང་དོན་བཀག་པའི་སློན་ས་
སློན་ཅན་དུ་སོང་བ་གང་ཞིག །ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མེད་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མི་ཉག་
པ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་འདྲིར་ཆད་མས་ཉོག་ས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཅོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་ལ་ཉག་པ་བཀག་པ་དང་། ཉག་ས་གཞན་གྱིས་དེ་ལ་སའི་ཡོན་
ཏན་བཀག་པས་བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉག་ས་འགལ་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པ་དེ་ནི། ཉག་ས་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་
ཅན་གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པ་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་སྡེ་ལུང་
དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཆད་མར་ཁས་སྦྱངས་
པའི་ཕྱིར་རང་གིས་ཁས་སྦྱངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བའི་དོན་

མ་ལུས་པ་རང་གིས་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཏེ། བསྐྱན་བཙུག་རང་དབང་དུ་སྐྱབ་
བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་བྱིར། བསྐྱན་བཙུག་གི་དོན་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་ཆད་མ་གཞན་དགོས་པ་མེད་པར་འགྲུར་རོ། །

དེས་ན་བསྐྱན་བཙུག་ཆད་མར་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས། ཁས་
སྒྲངས་པའི་ལུང་དོན་གཅིག་ལ་གཞི་དུ་ན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞི་དུ་བས་
རྟགས་སྒྲིལ་ཅན་དུ་འགྲུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལུགས་འདི་ནི། ཁས་སྒྲངས་པའི་ལུང་
དོན་མཐའ་དག་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་གཅིག་གི་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྐྱབ་
ཡང་མིན་ལ། དངོས་སྒྲོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱན་བཙུག་གཞི་དུ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་
མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་བསྐྱན་བཙུག་ནཱ་འགྲེལ་ལྟ་བུ་
རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱེ་ཞིང་འབྲེལ་
བའི་དོན་ཡིན་ལ་དེས་ན། ནཱ་འགྲེལ་ལྟ་བུ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་ཅོད་པ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དངོས་སྒྲོབས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ནས་སྐྱབ་དགོས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ཅོད་པ་མཁན་པོ་འདིའི་འདོད་པ་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་
བྱུང་ན་ཡང་ལེགས་ཤོས་གཅིག་ཏུ་འོང་བར་སྒྲུང་བ། །རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་
ལུང་ལས་དཔེ་དང་གཏན་ཆོགས་མ་བྱུང་བར་སྐྱབ་པ་ཡང་། དམ་བཅའ་བར་ཐལ་བར་
འགྲུར་ཏེ། རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་བསྐྱན་བཙུག་དེ་འདྲའི་དོན་ལ་མི་སྐྱེ་བ་དངོས་
སྒྲོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་ནས་སྐྱབ་དགོས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་
སྐྱབ་བྱེད་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་བྱུང་བ་དམ་བཅའ་བར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་

བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་འདོད་པ་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པའི་
ཆིག་ལས་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བསྐྱབ་བྱར་རིགས་པས་
བྱལ་ཅིང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་ཆོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་བྱ་
མིན་ལོ་ཞེ་ན། འོན་ཀྟོང་བས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་ཁས་སྐྱངས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེར་ཆོལ་བས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆེ་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་མིན་
པའི་ཁས་སྐྱངས་པའི་ལུང་དོན་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་
འབྱལ་བ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་
ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་གྱི། དེའི་ཐུར་དུ་
སྟོས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཁས་སྐྱངས་
པའི་ལུང་དོན་དངོས་སུ་བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུན་དབྱེང་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་
འཇུག་ལྟོག་གྲེད་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག། ཆོས་ཅན་གྲལ་ཟེན་དུ་ཤེས་
པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག། ཆོས་ཅན་རང་མཆན་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་
དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཁས་སྐྱངས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐྱ་མ་ལ་གཞོད་པ་མཐོང་ན། དེ་དོར་
ནས་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་འདོད་པས་འཇུག་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་འདོད་
ཅེས་སྟོས་ཞེ་ན། དེ་སྟར་ཡིན་པ་འོ་ན། བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ལྟོག་གྲེད་
མི་རུས་སམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་ལྟོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱ་སྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་འབྲེལ་དོགས་པ་འདི། གང་ཟག་སྤྱི་ལ་ཡང་རྒྱ་གང་ལས་ཀྱང་སྤྱི་བ་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པའི་བྱིར། རྟོག་ལྡན་གྱི་དོགས་པ་དེ་འབྲེལ་གྲོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ནི་ལུང་དེའི་དོན་ཆད་མས་བཀག་པ་མེད་པར་བྱུང་ན།
དེ་ཆད་མར་འཛིན་པ་གང་གིས་བྱང་ལྡོག་པར་རྒྱས་པ་མི་འཐད། གལ་ཏེ་དེའི་དོན་
ཆད་མས་བཀག་པར་ངེས་ན་ཡང་ཆོག་ལ་སོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་
པར་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། ལྷན་པོའི་དོགས་པ་དེ་འབྲེལ་གྲོག་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་
རང་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། སྒོལ་བ་ལྷན་པོ་དེ་དག་སྤར་ཡང་བྱུང་མཐའ་རང་གི་
འདོད་པ་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་ཆད་མར་འཛིན་པ་དེ་ནི་འདོད་ན་བྱིས་ཀྱང་དཔྱོད་པ་མེད་
པར་ངེ་ཞིག་ལྟར་ལུང་གཞན་ཆད་མར་འཛིན་པ་ཅིས་མི་ཐོབ་སྟེ་ཐོབ་པའི་བྱིར། འོན་
རང་ཉིད་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་འདིར་ནི་རང་ཉིད་
ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པར་མཇུག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་འདོད་ལུལ་
ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་ཁས་སྐྱེས་པའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པ་དང་། ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་
གཞོད་ན་ཉེས་པ་ཐུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་ནི་བྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བྱས་
པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་། འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སྤྱི་
དག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་སྒོལ་བྱིར་སྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་
སྤང་དུ་རབ་དུ་བྲགས་ཤིང་བྱུང་པའི་ཆོས་ཅན་སྤྱི་དག་ཅོད་གཞིར་བཟུང་བ་ཤེས་

པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྲ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་
ཆོས་ཅན་དེ་ལ་རྩོད་པའི་ཆེ། ཆོལ་བ་གཉིས་ཀའི་མ་སྐྱུན་སྤང་དུ་བྱུབ་པ་དགོས་པར་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྤྲ་སྤོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་
ཆོས་ཅན་བྱང་གཞིར་བཟུང་ནས། བྱང་པར་ཀྱི་ཆོས་ལ་དབྱེད་པ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྐབས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་དུ་
བྲགས་པའི་རྟེན་དུ་འགྱུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རང་གི་སྐྱུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཏགས་ནས་བཞག་པའི་བྱང་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
རྣམས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་ནས་བྱང་པར་ཀྱི་ཆོས་ལ་
རྩོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྤོས་པའི་དོན།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བྱུབ་པའི་བྱང་པར་ཀྱི་ཆོས་ལ་རྩོད་པའི་
ཆེ། རྟེན་མ་སྐྱུན་སྤང་དུ་བྱུབ་དགོས་པ་གཞུང་ལྔ་མས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྩོད་གཞི་
མཐའ་དག་མ་སྐྱུན་སྤང་དུ་བྱུབ་དགོས་པ་འོག་ནས་འཁོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་འོག་མས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
འདོད་པས་བཞག་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་མཐར་
གཏུགས་པའི་རྟེན་བདག་ཏྲག་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་བྱུབ་ཟེན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི་ཆོས་
ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་བྱུབ་ཟེན་པར་བསྟན་པ་ཡི་སྟོན་ས་རང་མཆོད་ཀྱི་མཐར་སྐྱབ་པའི་
ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྲ་བརྗོད་དོ་ཞེ་

ན། སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་མཆན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་རྟོགས་ཀྱིས་བྱུང་བེན་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་
དུས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ངོ་བོར་བསྟན་པ་དག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱབ་
བྱའི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འབྲས་བུ་དང་ལྷན་པར་འབྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེ་འབྲའི་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་སྤྱི་ཡི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བཤད་
པས་དེ་གོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འདིར་ནི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་དེ་
སྐད་མ་བསྟན་ཀྱང་ཕྱོགས་ལ་མ་བྱུང་བྱུང་ཆེས་ཀྱི་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་
ཐལ། དེ་འབྲའི་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལྟོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་ཅིང་དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྗེས་དཔག་སྤྱི་མཆན་གྱི་ཡུལ་
ཅན་དུ་བཤད་པས་དེ་ལྟོག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྐྱོས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་དཔག་
གིས་རང་མཆན་མི་འཇལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལ་གཞོད་པ་གོང་དུ་རྒྱས་པར་
བརྗོད་བྱེད་ཏོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། ལ་ལ་མེད་པོག་
པ་ལྟ་བུ་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་རང་མཆན་ཅམ་ཞིག་རྟོགས་ཀྱི། གསལ་བ་དང་། འབར་
བ་དང་། རྩ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་མི་རྟོགས་པར་
བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །

གལ་ཏེ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་མཆན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྐྱབ་བྱར་

བྱས་ན་དེ་ལས་ཉེས་པ་ཅིང་འགྱུར་ངེས་པས། དེ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་
 དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་དེ་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་རུས་པ་ཅིང་
 ཕྱིར་ངེས་པས། དེ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐུན་དཔེ་ལ་ཇེས་འགྲོ་
 མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མེད་པས་རྟགས་དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པའི་
 སྐྱོན་དང་། མཐུན་དཔེ་ལ་ཇེས་འགྲོ་བྱེད་མི་སྲིད་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་ཇེས་
 འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །རྟགས་དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་ལ་ཇེས་འགྲོ་
 མེད་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པ་འདི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྒྲོར་
 གཅིག་གི་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དེའི་རྟགས་དང་དཔེ་དེ་དག་གི་སྐྱོན་
 མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་
 རྟགས་དང་། དཔེ་ལ་བཟོས་པའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པ་
 རིགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།
 ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ནའང་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་ལ་
 སོགས་པའི་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་ཕྱོགས་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་ཅིང་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་
 དང་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དཔེར་བརྗོད་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་
 དང་མཐུན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཆེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་
 ཡིན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མིན་རྟེ། དེ་བྱུང་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཆིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཀྱི། དེ་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དང་
 སྐྱོན་མེད་དུ་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཅོད་གཞི་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་ནི།
དེའི་སྐྱོན་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་བྱེད་པའི་འཁྲལ་པ་ཡིན་ལ། དེ་མ་གྲུབ་པའི་
རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་པ་ནི། བྱེད་པར་ཀྱི་ཆོས་དང་། ཡོན་ཏན་མ་བྱེད་པས་
འོངས་པའོ། །ལྟར་སྤང་གསུམ་སོ་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་དུ་འདོད་ན། རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པས་ཁུབ་པར་ཐལ། གཞི་སོ་སོ་ལ་བལྟས་ནས་ལྟར་སྤང་
ངོ་བོར་མི་ལྡན་པ་མི་སྤིང་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྤྲ་མི་རྟག་སྤྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
དུ་སོང་པའི་ཆེ་བྱས་པ་སྤྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་
མཚན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསལ་བྱ་ཡིན་ཀྱི་དེའི་སྐྱོན་མིན་ལ། དེ་སྤྲ་ལ་
འགོད་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཆ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་
ཟིན་ཀྱི་སྤྲ་མཉན་བྱར་དམ་བཅས་པའི་ཆེ། ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཆ་དེ་ཕྱོགས་ཡང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་ཡིན་ལ། ཆད་མས་གྲུབ་པས་མ་ཁྱེད་པའི་
ཆ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་བྱེད་པར་ཀྱི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ཡང་ཕྱིར་ཞོལ་གྱི་སྒོ་ངོ་ལ་
བལྟས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་པས་མ་ཁྱེད་པ་ཅམ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་
དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱབ་རྟེན་ཆད་མ་མེད་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་དུ་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་ཞོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་དུ་འདོད་
པ་ཡང་ནུམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །

དེས་ན་ཕྱོགས་སྐྱོན་གྱི་དོན་ནི། ཕྱོགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཛོག་
པའི་སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡང་། རྟགས་སུ་

གཟུང་བྱ་ཉགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འདོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ། །འདིར་དམ་
 བཅའ་ཡན་ལག་སྤྲ་མ་དང་། དཔེ་ཉགས་ཡན་ལག་གི་མར་བཞག་པ་ནི། སྤྱབ་དག་ཡན་
 ལག་ལྷ་ལྷན་པའི་ཐ་སྣང་དེ། ཁྱོད་ཡན་ལག་གི་མར་འདོད་པའི་ཉགས་དང་དཔེའི་སྐྱོན་
 དེ་དག་ཡན་ལག་སྤྲ་མར་འདོད་པའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་
 དམ་བཅས་པ་དེ་ཅུམ་དང་འབྲེལ་པའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འདོད་
 རིགས་ཀྱི། དཔེ་ཉགས་སོགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ། དེ་
 ལྟར་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་པ་
 དང་འགལ་བ། སྤྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན། དུམ་པ་ཉག་གོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ།
 ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་དང་། བསྐྱུས་ནས་བསྐྱུན་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཟུར་ལྡར་བྱེ་ནས་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་
 བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དཔེ་དང་ཉགས་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
 བསལ་བྱ་སེལ་བ་ལ་བཞུགས་པ་མེད་པར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མཆན་གཞི་འགའ་ལ་
 མ་ཁྲབ་པ་དང་། མཆན་གཞི་མིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཁྲབ་ཆེས་པ་དག་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འོན་གང་གིས་གང་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས། རང་ཉིད་ཆོག་སྤང་ངོ་མོད་
 སྤྲ་མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་དག་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མ་ཁྲབ་པ་ལས་ཞུགས་
 པ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྲབ་ཆེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སྤྲ་
 སྐྱོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དག་ཏུ་མ་སྤྲས་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡང་དག་
 ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མ་ཁྲབ་ཅིང་མ་ཞུགས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་དང་མི་
 ཉག་པའི་ཆོགས་དོན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལ། དམ་བཅར་འོས་པ་ཕྱིར་ཚོལ་

གྱི་རྩོམ་ཐོབ་པའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡན་ཆང་བ་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་པ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། ཉགས་དེ་འགོད་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོལ་དེས་སྦྱ་མི་ཉགས་པ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ན་
ཆོས་ཅན་མ་ངེས་པས་དེ་ལ་རྩོམ་ཐོབ་པའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡན་ཆང་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་
འགྲུབ་ལ། དེ་ཆད་མས་གྲུབ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་རྩོམ་ཐོབ་པའི་
འགོད་ཆུང་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བས། དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོན་ཀྱང་པ་ཆད་མས་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། མཛོན་
སུམ་དང་འགལ་ཞིང་། གཞི་གྲུབ་ན་སུམ་མེད་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འགྱུར་ལ། ཆད་མས་
གྲུབ་ན། གཞི་སུམ་པ་ལ་མེད་ངེས་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་
སུམ་ཡོད་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྦྱས་ན་ལན་ཅི་ཡོད།

གཞི་སུམ་པ་ལ་མེད་ངེས་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་སུམ་པ་མེད་ངེས་ཡིན་མི་
དགོས་པས་སུམ་མེད་ཡོད་པ་དང་། སུམ་པ་མེད་པ་མི་མཆུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
འོན་ཀྱང་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་རྩོམ་སྦྱ་མི་ཉགས་པ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་ཐོབ་པའི་དོན་སོགས་
ཆོས་ལྡན་ཆང་བ་ཡང་ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། ཉགས་དེའི་ཕྱིར་ཆོལ་དེས་སྦྱ་མི་
ཉགས་པ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན། དེ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཞལ་བ་ཡང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མཛོན་བསྐྱས་ན། སྦྱར་གྱི་ཉགས་དེའི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཆད་མ་དེའི་ཡུལ་དུ་
སྦྱ་མི་ཉགས་པ་ཡང་ཡོད། སྦྱ་མི་ཉགས་པ་ཕྱིར་ཆོལ་དེས་མ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ།
དེ་ལ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་པས་དེ་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཞིགས་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྦྱ་མི་ཉགས་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། བསྦྱབ་བྱུར་

འོས་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་བསྐྱབ་
བྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པའི་སྒྲོར་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་ཕྱོགས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་སྒྲོར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བསྐྱས་ནས་བསྟན་པ་ནི་
རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ནི། འོག་ཉོག་སེལ་བ་གཙོ་བོའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཆོག་ཟུར་ཕྱིན་པ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་སྒྲོའི་དོན་དེ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི་སྔ་མ་ལ་ཕྱི་མའི་དོན་དེ་མ་ཆང་ན། དོན་ལྡོག་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ། །རིགས་སྒྲོར་
སྒོས་པའི་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡང་འཁྱགས་
ཀྱིས་གནས་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ཀ་ཏ་བའི་རྒྱན་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གོ་
བྱེད་དུ་ཡོད་པས་ཆོག་སྟེད་ཀྱི་དོན་ཡང་གནས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཆད་
མས་གཞོད་པ་འབབ་པ་ཕྱོགས་སུ་དམ་འཆའ་བ་མཐོང་བས། དེས་ན་འདི་ལ་ཕྱོགས་
ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཆད་མས་བསལ་བ་སོགས་དེ་རྣམས་ལ་
ཕྱོགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲངས་བར་འོས་པ་མེད་དེ། ཆད་མས་བསལ་བ་ནི་
མཆན་གཞི་ལ་ཆད་མས་གཞོད་ཅིང་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱབ་དགོས་
ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱལ་དེའི་འོར་བྱུང་ཟེན་སོགས་ལྟག་མ་བཞི་ཆད་མས་མ་བསལ་ཡང་དེ་ལ་
ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསལ་བ་གཞོད་
དང་། ཞེས་སོགས་ལོགས་སུ་བཅད་པ་ནི། མཆན་གཞི་ལ་ཆད་མའི་བསལ་བ་
ཞུགས་པར་མཐོང་ན། དེ་ལ་མཆན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དབྱེད་མི་དགོས་ལ་མཆན་

གཞི་དེ་སྒྲིབ་ཡོད་ན། འདོད་པའི་དོན་དེའི་མཆན་གཞིར་རུང་མི་རུང་དཔྱད་པ་ནི་
མཆན་ཉིད་དེ་ཞུགས་མ་ཞུགས་དཔྱད་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་ཆོག་པ་དཔྱད་སྒྲོས་པ། དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།
ཆོལ་བ་རང་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེས་ངེས་གཟུང་གི་དོན་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། དེ་མི་རྟོགས་ན། རིགས་སྒྲོར་ཡང་ངེས་གཟུང་སྒྲོས་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ།
མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆུ་བཅད་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་
རང་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཡིས་ཆོས་ཅན། བསྟན་བྱ་ཁྱད་གཞིར་མ་འབྲེལ་
ན་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་གཟུང་གི་ཆུ་བཅད་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་དང་གཞི་མཐུན་པ་
བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཡུལ་
ཕྱོགས་སུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲོས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆུ་བཅད་བརྗོད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་གཟུང་གི་དོན་རྟོགས་ན་ཡང་ཀུན་ལས་བརྟུས་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཆོག་པ་དཔྱད་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་
བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པའི་དུས་གཞན་དུ་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་རུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
བཀོད་བཞིན་པའི་དུས་ན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་སྐབས་དེར་ཆོག་པ་དཔྱད་ངེས་པར་སྒྲོས་དགོས་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་རང་ཉིད་འདོད་པ་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ཅན་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་མཐའ་
ཅན་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིའི་ཆུ་ལ་གྱིས་དེ་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར། འོ་ན་རིགས་སྒྲོར་ཡང་ཆོག་པ་དཔྱད་སྒྲོས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རིགས་པའི་
སྒོ་འདིར་ནི་ཆོས་ཅན། འདོད་པའི་ཆོག་ལ་ཁའི་མིང་ཅན་ཀྱི་རྒྱུ་ཡན་ལག་གསུམ་ཁྱད་

ཆོས་སྟོན་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མིན་ཏོ། །ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱད་
གཞི་སྟོན་པའི་ཆོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་ཏེ། འདོད་ཆོག་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱུན་དེ་ཀྱན་
ལས་བརྟན་པ་འདིར་ནི་མ་འོངས་པ་གཙོན་བྱེད་ཀྱི་ཡང་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་པར་
ཐལ། འདིར་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།
རིགས་སྒྲིའི་རང་ཉིད་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཆོག་དག་དེ་ཡིས་ནི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་
བཞིན་པའི་གཏན་ཆོག་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པ་དང་དཔེ་མ་གྱུབ་པ་སོགས་དུས་དེར་བསྦྱབ་བྱ་
ཡིན་པ་འགོག་ཀྱས་ཏེ། དེ་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་མ་འབྲེལ་བས་མ་འོངས་པ་གཙོན་
བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་ཉིད་འདོད་པར་
འགྱུར་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་རྒྱུན་འདིར་ནི་ཡན་ལག་ཡིན། ཞེས་འདོན་པ་
ལྟར་ན། ཀྱན་ལས་བརྟན་ལ་སྦྱར་བའི་ཆོ། འདོད་ཆོག་ཡན་ལག་གཤམ། ཐལ་བ་ཡིན་
ཞེས་སྦྱར་ལ། རིགས་སྒྲོ་དང་སྦྱར་ན། མ་འོངས་པ་གཙོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་
ཞེས་སྦྱར་རོ། །དོན་ནི་བསྟན་བྱ་དུས་གསུམ་ག་ལ་ཞུགས་པས་དེ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་
བ་ན་འདོད་པ་ཡང་འདོད་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་ཞུགས་པས། ད་ལྟ་སྦྱབ་བྱེད་དུ་
བཀོད་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་དཔེ་ཉག་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བ་བསྦྱབ་བྱར་ཐལ། བསྦྱབ་བྱར་འདོད་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་གཙོན་པའི་ཆེད་དུ་ཆོག་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
སོ། །འོ་ན་ཆོག་སྤྲུལ་གྱིས་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ན་བསྦྱབ་བྱར་འགྱུར་བ་གཙོན་མི་ཀྱས་
པར་ཐལ། དེ་ཡང་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བས་མ་འོངས་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་ཡང་མ་འོངས་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། དུས་ནས་ཡང་

བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་དུ་བྱལ་བ་ཆིག་པཎ་གྱིས་གཙོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །འོན་
ཇིགས་པའི་སྒོ་ལྟར་ཕྱོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་སྒོས་པར་རིགས་གྱི་ཉེས་པ་མང་པོ་སྤང་
དགོས་པའི་བསྟན་བྱ་སྒོས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྒོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་
རེ་སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་ལྷ་ལྷན་དུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དམ་
བཅའ་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོད་གྱི། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་
བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་། མཆན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་ཚུལ་དུ་སྒོས་པར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་རང་ཉིད་གྱི་དགོས་པ་བསྐྱབ་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་
ཆིག་བསྟན་བཙུམ་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡང་ཡིན་
པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དོན་རྒྱུད་མིན་པའི་ཕྱིར། སྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཅེས་
པའི་ཆིག་དེས་སྒོལ་བ་བདག་ཉིད་འདོད་པ་མིན་པའི་བསྟན་བཙུམ་གྱི་དོན་ཀྱང་ལ་
བལྟོས་པ་མེད་པར་སྒོལ་བ་དེའི་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་གོ་བར་བྱེད་
དེ། དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ཅི་ཞིག་བྱལ་ཅེ་ན། སྒོལ་བ་མི་འདོད་
པ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཙུམ་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ལ་ཡང་གཞོད་པ་ན་སྐབས་སུ་
བབ་པའི་ཕྱོགས་དང་གཏན་ཆིགས་ལ་སྒྲིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ། ལུང་དོན་གྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གཞོད་ཀྱང་སྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་
གཞོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མ་བསལ་བ་རྒྱས་བཤད་ལ། སེལ་བྱེད་གང་གིས་མ་བསལ་བ་དང་།
གཞི་གང་ལ་མ་བསལ་བ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱད་པར་ལ་གཞོད་པ་ལ་སོགས་པའི་

དཔེ་མི་སྟོན་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི།
 རྟོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་དག་གིས་བཀག་པ་
 མེད་པ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་ཏེ། ཆད་མས་བཀག་ན་སྐྱབ་མི་ལུས་ཤིང་ཁྱོད་
 བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་འོས་པའི་ཕྱིར། བསལ་བ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་
 ཡིན་ཞེ་ན། ཆད་མས་བསལ་བ་སྐྱེ་ཏྲག་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ།
 གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེ་
 ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱུང་བར་ཐལ། གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་དེ་ནི་བསྐྱབ་
 བྱེད་པ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཆད་
 མས་བསལ་བའི་དོན་ནི། གཞི་གང་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་ལུས་ཀྱི་འགལ་སྒྲུབ་སྟོས་
 བསྐྱབས་ལུས་སེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆད་མའི་སྟོས་བསྐྱབ་པ་ཞིག་དགོས་པས།
 དེ་མདོན་རྗེས་གཉིས་སུ་མ་འདུས་ན་སྤར་གངས་ངེས་བསྐྱབ་པ་དང་འགལ་ལ། དེ་
 གཉིས་སུ་ངེས་ན་ཆད་མའི་གཞོད་པ་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཆད་མས་
 གཞོད་བྱེད་པ་གཞོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞིར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 མདོན་སུམ་ཆད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་ཡིས་དེ་ལྟར་
 བྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆད་མའི་བསལ་བ་ཉིད་ལ་བཞིར་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དབྱེར་མི་
 རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཚུལ་བཞིར་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཞོད་
 ཚུལ་བཞིར་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཆད་མར་ཁས་སྦང་བར་འོས་ཤིང་ཆད་མར་ཁས་སྦངས་
 པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུང་བའི་གཞིར། རང་གི་བསྟན་
 བྱའི་དོན་སྐྱབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་བྱའི་ཚུལ་

གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱིན་པས་འོངས་སྟོན་ཁྱིམ་གྱིས་བདེ།
ཞེས་པའི་ལུང་ལྟ་བུ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། བརྗོད་བྱའི་
ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྐྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་སྦྱབ་མི་རུས་ཤིང་མི་
རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་འདྲ་བ་ཡང་སྦྱབ་པའོའི་ང་
ཀྱལ་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ལུང་ཆོག་དང་
རང་ཆོག་གང་ཡིན་ཡང་རུང་། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་གང་ཡིན་ཡང་། རང་ཆད་མར་
ཁས་ལེན་པ་པོས་ཆོག་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་ལ་མི་འབྲུལ་ཞིང་ཆོག་དེ་ལས་རང་གི་
བརྗོད་བྱ་དེ་རྟགས་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་སྟོན་སྦྱབ་པའོའི་
བསམ་ངོནས་བཞག་པའི་རྗེས་དབག་ཡིན་གྱི། རྗེས་དབག་ཆད་མ་མིན་ནོ། །

འདི་ནི་རེ་ཤིག་ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཁྲབ་ཆད་མས་ངེས་མི་
རུས་པ་དེ་སྤིད་དུ་རང་གིས་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པའི་འཆད་པ་པོའི་ཆོག་དེ་ཉིད་ལས་
དོན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
གཙུག་པོ་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་མས་བསྐྱབ་པ་ལ་བཟོས་ནས་ཡིད་
ཆེས་གྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་གཙུག་པོ་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ལ། འདིར་
ཡང་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ལུང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་པ་ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་
པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་གི་དམ་བཅའི་བསམ་བྱ་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་
པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲོ་བ་ལ་གྲགས་པ་རྟོགས་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། རི་
བོང་ཅན་ཆེ་བའི་སྦྱས་བརྗོད་རུང་དུ་སྦྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ།
དེ་སྦྱབ་གྱི་སྦྱབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཆེ་བའི་སྦྱས་བརྗོད་རུང་དུ་སྦྱབ་པའི་རང་

བཞིན་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབ་གྱི་སྐབ་ཉགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །ཟླ་
བའི་སྐས་བརྗོད་རུང་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་འདི་དག་གི་དོན་འོག་ཏུ་
འཆད་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ། ཡིད་ཆེས་བསམ་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་དང་། གྲགས་བསམ་མ་བསལ་
བའི་ཚུལ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་འོན་
དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་གཞོད་བྱེད་དང་གོགས་བྱེད་ཏུ་འདོད་
བའི་ལྷགས་སོ་སོར་བཤད་བ་དང་། འཐད་བའི་ལྷགས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། བསལ་
བྱ་སེལ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ལྷོག་བ་འཆད་བ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་
གཞོད་བྱེད་ཏུ་འདོད་བ་དག་དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་བའི་ལུང་ཡིན་ན་རང་གི་
བརྗོད་བྱ་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་། ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དེ།
དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དཔེ་སྟོན་བ་ན། སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་
ནི་བདེ་བ་འབྱེན་བྱེད་མ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་དམ་བཅས་བའི་ཆོ། སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་
ཆོས་ཁས་སྦངས་བ་ཅམ་གྱིས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་བཤས་སྦངས་ལ། དེ་ནས་
བདེ་བ་འབྱེན་བྱེད་མ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་དམ་བཅས་བ་ན་དམ་བཅའ་སྤྲ་མས་བྱི་མ་ལ་
གཞོད་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་སྟོན་པའི་དབྱུང་བ་
གསུམ་གྱིས་དག་བའི་ལུང་ཁས་སྦངས་བ་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་བས། ལུང་རང་གི་བརྗོད་
བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཏུ་འདོད་བ་ཡིན་གྱི། ལུང་ལྟར་སྣང་གཞོད་བྱེད་ཏུ་
འདོད་པའི་རང་སྤྲེ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ་ལུང་གོགས་བྱེད་ཏུ་འདོད་བ་དག་ནི། དབྱུང་བ་
གསུམ་གྱིས་དག་བའི་ལུང་ཡིན་ཡང་རང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཅམ་

བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི། དེ་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་གྱི་གོགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ཉག་མི་ཉག་ཐེ་ཆོམ་ཐ་ནས་
འིས་པ་ན། སྐར་ཡང་སྐྱ་མི་ཉག་ཅེས་དམ་བཅས་པ་ལྟར་དམ་བཅའི་ཆོག་ཅམ་ཏུ་
འགྱུར་བས་སོ། །སྐྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་ལུང་གི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་
ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་མི་འབྱེན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཁས་
སྐངས་ཅམ་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གོགས་བྱེད་ཅམ་དང་།
རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་
ཏུ་འགྱུར་བ་མི་མིན་དེ། རང་གི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་ཆད་མས་མཐོང་ན་བརྗོད་བྱ་
དེ་ཉིད་བྱལ་ཐེན་པས་སྐབ་མི་དགོས་ལ། འབྲེལ་བ་མ་བྱལ་ན་སྐབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྐབ་བྱེད་ཡིན་ན། ལུང་ཁས་སྐངས་པ་ཅམ་
གྱིས་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱས་ཅམ་གྱིས་སྐྱ་མི་
ཉག་པར་འབྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་
བྱེད་དང་གོགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ནི་བདེ་བ་འབྱེན་བྱེད་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ཅམ་ཡིན་ན། ཁས་སྐངས་སྐྱ་ཕྱི་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་དམ་བཅས་པའི་ཆོ། བདེ་བ་འབྱེན་པར་ཁས་སྐངས་ནས། ཕྱིས་
ཡང་བདེ་བ་མི་འབྱེན་པར་ཁས་སྐངས་སོ། །ཡ་གྲུལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་རྒྱབ་བརྟེན་
ཆད་མ་མེད་ན། ཁས་སྐངས་སྐྱ་ཕྱི་པན་ཚུན་གོགས་བྱེད་ཅམ་ཏུ་འགྱུར་གྱི་གཞོད་

བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ནམ་ཁས་སྒྲངས་སྤྲུལ་མ་ཆད་མས་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ཕྱི་མ་ལ་
གཞོན་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། རང་ཆོག་དང་འགལ་བ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་
མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྲས་ན། དམ་བཅའི་དངོས་ཤུགས་པན་ཚུན་
གོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཆད་མ་གཅིག་པོ་དེའི་སྤྱིང་དུ་
གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པར་དངོས་སུ་དམ་བཅས་ན། ཤུགས་ལ་གཞལ་བྱ་
འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཆད་མས་གཞལ་བར་དམ་བཅས་པས་རང་ཆོག་གི་
ཁས་སྒྲངས་ལ་བལྟོས་པའི་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་ཆད་མའི་འགལ་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཆད་མའི་སྤྱིང་དུ་ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་ཕྱོགས་མཆོན་གྱི་དཔེ་ཅམ་ཡིན་གྱི། གསལ་
བའི་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་གྱི་
ཆད་མས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་འཆའ་བའི་དམ་བཅའ་
ལྟར་སྒྲུང་དཔེར་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་བ་ནི། གང་དག་ཡིད་ཆེས་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། དབྱེད་གསུམ་གྱི་
དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན་རང་གི་བཞིན་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་བྲབ་
བ་ཁ་མཐུན་དུ་བྲས་ནས། ཁ་ཅིག་དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་
དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཕྱོགས་དེ་གཉིས་ཀས་ལེགས་པར་མ་སྦྲས་
ཏེ། གཅིག་གིས་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་མཐའ་དག་ལ་སྒྱུར་བ་བཏབ་ལ། ཅིག་ཤོས་
གྱིས་ནི་དུ་བས་མེ་བསྒྲུབ་པ་བཞེན་དུ། ལུང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆད་
མར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་། སྒྲུབ་བྱེད་བཞིན་པ་ན་ཡང་དོན་དེ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་པར་ལུང་

ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་མ་གཏོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤྱོད་པར་མི་རུས་ལ། གལ་ཏེ་
ལུང་ནམ་དག་ལས་དོན་མཐུན་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྤྱོད་ཞེ་ན། སྤྱོད་མི་ཉག་
པར་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་ཉག་པ་ཉག་སུ་བཀོད་པ་ཉྩ་བུ། བསྐྱབ་བྱ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་
བྱས་པའོ། །ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་
ལས་ཕྱི་མ་རིགས་མོད་ཀྱི། ཡིན་ཏུ་ཤོག་གྱུར་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཉག་པ་ནི་དེ་མིན་ཏེ།
དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཙམ་ཞིག་གིས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་
ན། ཡིན་ཏུ་ཤོག་གྱུར་ཀྱི་དོན་མེད་ངེས་སུ་ཐལ། ཡོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟིགས་
དགོས་པ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཉག་པ་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན།
ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟིགས་པ་རང་གི་ཆད་མས་གྲུབ་ན། དོན་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
ཆད་མས་གྲུབ་པར་ངེས་པར་ཁས་ལྷང་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལུང་གཞོད་སྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་པའི་ཚུལ་དང་། ཆད་མར་གྱུར་པའི་
ལུང་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་ལུང་དང་རང་ཆོག་སེལ་བྱེད་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་ལུང་གིས་གཞོད་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཆོག་སྤྱོད་པའི་ཆོལ་བ་བདག་དང་གཞན་ལུང་བྱེད་པ་པོའི་སྤྱེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། རང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་པོའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། དེས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཡང་དག་པར་ཆད་མས་ངེས་པ་དང་ལྟན་པའི་
མོན་ནས་རང་ཆོག་དང་ལུང་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་
བརྟུས་སུ་ཆོལ་བ་རང་གི་ཆོག་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱས་ནས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རང་ཆད་མར་ཁས་

ལེན་པ་པོས་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་བའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཆིག་ཏུ་མཚུངས་པས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་ཚོལ་བ་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཆིག་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་མིན་ན་རང་གི་བསམ་དོན་གཞན་ལ་བསྐྱར་པའི་
ཆེད་དུ་ཆིག་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསྐྱར་བཅོས་ཆད་མར་ཁས་ལེན་
པ་ལ་མི་ཉེན་ན་བསྐྱར་བཅོས་དེར་གྲགས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལློག་གྱུར་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་
ཡང་མི་འཇུག་པར་མཚུངས་པར་བསྐྱར་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ལུང་འདི་རང་གི་ཆིག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་བཤད་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། བསྐྱར་བཅོས་ནམ་དག་དེའི་གཞོན་སྦྱབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དུས་ནི། ལྷབས་ཀྱི་
ཉེན་ཆོས་ཅན་ཤིན་ཏུ་ལློག་གྱུར་ཉིད་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ནོ། །ཅེས་པའི་དོན་འདི་
བསྐྱར་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་འཇུག་པར་ཁས་
སྒྲུངས་པ་ནི། ཆད་མར་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ལ། ཚོལ་བ་ཡང་དག་གིས་དེ་ལྟར་ཁས་
སྒྲུངས་ན། བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྦྱ་བའི་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྦྱ་མི་ཉག་པར་ཆད་མས་
ཉོགས་ནས་སྦྱ་མི་ཉག་ཅེས་སྦྱས་པ་ན། ཆིག་དེ་ཆད་མ་དེ་ལས་སྦྱེས་ལ། དེ་རང་གི་
གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བས་ཆིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྦྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི།
གཞུང་འདིར་ཡང་། ཆིག་བརྗོད་བྱ་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །རང་ཆིག་
དང་ལུང་ཆིག་འགལ་བ་འདི་ལ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་ཀྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་
བའི་དཔེ་དག་ཀྱང་མཚུངས་བ་ཉིད་དུ་བསྐྱར་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
གཉིས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བསྐྱར་བ་དེས་ནའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་དཔེ་ཐུན་མོང་དུ་བསྐྱར་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆད་མ་ནམས་

ཡོད་པ་མིན་ན། བསྟན་བཅོས་དང་ཆོག་ཆད་མར་མི་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་
ལྟར་སྟོས་པའི་བྱིར། གང་དག་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འབྲེལ་བའི་དོན་དུ་
བསམས་ནས། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྟོས་ན། དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་བསལ་བར་འགྱུར་ལ། ཆད་མས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་མེད་དོ། ཞེས་
སྟོས་ན། ཡིད་ཆེས་བསལ་བར་འགྱུར་དོ། ཞེས་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཀུན་ནས་
མཚུངས་པའི་བྱིར་དང་། དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་བསལ་བ་བཞིར་བྱེ་བའི་
ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཆད་མ་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་
འཆའ་བའི་གང་ཟག་དེའི་ཁས་སྦངས་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་དེ་
ཡང་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་མ་བསྟན་བར་དུ། དམ་འཆའ་བ་པོ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་མེད་
ཀྱི་འགལ་པར་ངེས་མི་རུས་སོ། །གཞོད་པ་མཐོང་བའི་ཆེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་
བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དཔེ་ནི། ཆད་མ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་
དེ། ཞེས་པའོ། །

གལ་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཆད་མ་དེ་ལུང་གིས་མ་བཞག་པར་དངོས་སྟོབས་གྱིས་
བྱུབ་པའི་བྱིར། ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དཔེར། ཇི་ལྟར་རིགས་ཤེ་ན། གཞལ་བྱའི་
དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་རང་ཆོག་འགལ་བ་ལ་གསལ་
བའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་དཔེར་བཞོད་པའི་བྱིར། ལུང་དང་འགལ་བ་ལ་
གསལ་བའི་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དཔེ་དངོས་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་
མཆོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དཔེ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་། རང་
ཆོག་འགལ་བ་ཆོས་ཅན་ཁས་སྦངས་གྱིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་ཤུགས་

འགལ་བར་འགྱུར་བ་དེས་མཆོན་ནས། ལུང་དང་འགལ་བ་ཆོས་ཅན་ལུང་ཙམ་གྱིས་
བཞག་པའི་སྟོན་དངོས་ཤུགས་འགལ་བར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ལུང་
དང་འགལ་བའི་གསལ་བའི་དཔེ་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྦྱོན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་
ནི་སྤྲད་བ་ལས་མ་འོངས་པ་ན། བདེ་བ་མི་འབྱུང་ཅེས་བྱ་བའི་དམ་བཅའ་དེ་ལུང་དང་
འགལ་བའི་གསལ་བའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ལུང་ཁོ་ནས་བྱུང་བ་གཞིར་བཟུང་
ནས་དེ་ལ་ཆོས་ཅན་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་
དམ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར་རང་ཆོག་དང་འགལ་བ་དག་དང་ལུང་
ཆོག་དང་འགལ་བ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི། ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་
པར་ཤེས་པའི་ཆེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཁས་སྤངས་ཙམ་གྱི་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྱས་
ཤིང་། དེ་མ་དོར་བཞིན་དུ་བྱེད་ཆོས་དམ་བཅས་པ་ན། ཁ་ཅིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་
བ་དང་། གཞན་དག་ཁས་སྤངས་འགལ་བར་འགྱུར་བས་ཡིད་ཆེས་ཙམ་གྱིས་བཞག་
པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་གཉིས་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་གྱི། སྤྲ་མ་ནི་
ཡིད་ཆེས་བསལ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གཤགས་
བྱེད་དུ་བསྟན། ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱིས་སྦྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་
བསྟན། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལུང་གིས་བྱུང་བ་དེར། ལུང་ཁས་སྤངས་པས་
གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་དེར་ཡང་ལུང་ཁས་
ལེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། ཆོས་ཅན་ལུང་གིས་བྱུང་

པ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་སྤྲ་ལྟ་བུ་ལ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་
བཞིན་དུ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་སྤྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་
བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་ཁིང་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་ན་ཡང་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་གཉིས་པོ་དག་པན་ཚུན་གོགས་བྱེད་ཅམ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
གཉིས་ཀ་གཞི་གཅིག་ལ་ཆད་མ་མེད་བཞིན་དུ་ཆོས་འགལ་བ་དམ་བཅས་པའི་དམ་
བཅའ་རྒྱས་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དཔེར་ན། བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་བོའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པའི་རང་གི་ཆོག་
འགལ་བ་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས། གཞི་བྱུང་མེད་གཅིག་
ལྷ་དེའི་སྟེང་དུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། གོགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་གཞི་ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་གྱིས་གྲུབ་པ་
དེའི་ཆེ་རང་ཆོག་གི་བདག་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། གོགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་པའི་
བྱིར། སྤྲ་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་མ་ངེས་ན་སྤྲ་རྟག་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་
རྒྱས་པ་མཚུངས་སུ་ཆུག་མོད། སྤྲ་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་གྲུབ་ན་ངེ་ལྟར་ཞེ་ན། དམ་
བཅའ་དེ་དག་ལས་སྤྲ་མི་རྟག་པ་གང་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཆད་མ་ཡོད་ན། དེ་ནི་སྤྲ་རྟག་པར་
སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གཞན་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཆད་མས་གྲུབ་
པའི་དོན་གྱིས་རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོད་པའི་བྱིར། རྒྱབ་རྟེན་ཆད་མ་
ཅན་གྱིས་རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན། ཆད་མས་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྤྲ་
མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་དང་། སྤྲ་རྟག་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་རྒྱས་པ་
མཚུངས་པ་ཡི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའལ། ཡང་ན་སྤྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཅིག་ཤོས་གྱིས་

གཞོན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཚོས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པ་
གང་ཞིག །སྤྱི་མི་རྟག་པས་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་གཞོན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚད་མས་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ལ་ཅིག་ཤོས་གྱིས་གཞོན་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲའི་བསྟན་བཅོས་དེ་རྒྱབ་རྟེན་རིགས་བྲལ་གྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་
ཞིང་། དངོས་སྟོབས་ཇི་ས་དཔག་གིས་བྱུང་བའི་དོན་ལ་ལུང་གིས་ཇི་ལྟར་ཡང་གཞོན་
པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ལུང་རྣམས་དངོས་སྟོབས་གྱི་སྐབས་སུ་
གཞོན་གྱིང་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤར་ཉིད་རྣམ་པར་ལྟོག་ཟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཁས་སྦྲངས་ཇི་ས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། རང་ཆོག་བསྟན་བཅོས་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ལུང་སྐབས་གྱི་དུ་ཁས་སྦྲངས་ནས་དཔྱོད་པའི་གནས་དག་ལ་ལུང་དང་འགལ་
ན་དེས་གཞོན་པའི་སྟོན་འདི་འཇུག་པར་འདོད་དེ། ཚོས་ཅན་ཚད་མས་བྱུང་བ་ལ་
ལུང་གིས་མི་གཞོན། ཚོས་ཅན་ལུང་གིས་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་ལུང་གིས་གཞོན་པ་
དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་ཚད་མར་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་ཇི་ས་
དཔག་ཚོས་ཅན། ཇི་ས་དཔག་ཚད་མ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་
གང་ཞིག །རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོན་ནས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དོན་ལ་གཞོན་
དགོས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱུར་པ་མིན་ཡང་། སེལ་གྱིང་ཅ་
བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་ས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་ཁྱོད་གྱི་

ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། ཡུལ་གྱི་
བྱང་པར་བསྟན་པའི་ལོགས་སུ་བྱས་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན། རྗེས་དཔག་གི་གསལ་བའི་
དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་སྐབས་དེར་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་
དད་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དགོས་པ་དེ་དང་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་བསྟན་པ་གང་རུང་གཅིག་
གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་དེ་ལྟ་མིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྐབས་དེར་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་བསྟན་དགོས་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
སེལ་བྱེད་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་རྗེས་དཔག་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
བསྟན་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་
བྱིར། འཕ་སྐྱས་རྟགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱི་ནང་དུ་
འདུས་ཟེན་པའི་བྱིར།

ལོགས་སུ་བྱས་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་
ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་
ནང་དུ་འདུས་པའི་བྱིར། དེ་ལ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཆེས་
གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལ་འོ། །ཞེས་བཤད་པའི་བཞིར་བྱེ་བའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་དེ་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཡང་རྗེས་དཔག་ཅེས་དུ་བསྟན་ཅིང་། ཡིད་ཆེས་
དང་གྲགས་པ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་ན་དེ་དག་རྗེས་དཔག་ཏུ་མ་འདུས་སམ་
སྟུང་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཏུ་ངས་
ཟེན་ན་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་མེད་པའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་

བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ནི་སྐབས་འདིར་དོན་མིན་ན། །ཡུལ་གྱི་ཁྱད་
པར་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་རྗེས་དཔག་ཙམ་གྱི་གཞལ་བྱ་གཞིར་གཟུང་ནས་དེ་ལ་ལུང་
གི་རྟགས་ཁོན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་ལོག་
ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རིགས་སྟོར། ཇི་ལྟར་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་རྩལ་ཡིན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། རང་ཆོག་གི་གཞོད་པ་དང་ཞེས་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་འགལ་བ་ལས་དེ་ཐ་དད་
དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རིགས་སྟོར་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་རང་
གི་ཆོག་ཀྱང་ལུང་དང་འགལ་བ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་
རྟེན་ཆད་མ་མེད་པའི་ཆོག་ཙམ་རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་བརྟོན་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་ཡིན་
པར་ཤེས་པའི་ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལུང་ཁས་སྒྲངས་པས་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། སྟོལ་པ་
དེ་ཡིས་གཞལ་བྱ་ཀུན་ལ་བསྟན་བཙུན་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། གཞལ་
བྱའི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འདོད་ཅེ་ན། གལ་ཏེ་བསྟན་
བཙུན་དེ་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཅི་སྟེ་ཡིན་པར་
ཐལ། དངོས་སྟོབས་ལ་བསྟན་བཙུན་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཀྱང་སྒྲིབ་བྱེད་
དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྒྲིབ་བསྟན་བཙུན་དེ་ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་
ཁས་སྒྲངས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་ཡང་གཞན་གྱིས་དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་ལ་ཅོད་པ་བྱེད་ན་ཡང་བསྟན་བཙུན་སྐབས་དེ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་མ་ཡིན་
ཡང་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པ་དོར་དུ་མི་རུང་སྟེ། དོར་ན་རང་གི་ཆོག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་

རོ་ཞེ་ན། རང་ཆེག་དང་འགལ་བ་དང་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་
མི་སྲིད་པའི་ཐ་དད་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཡང་
རང་ཆེག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིད། གལ་ཏེ་དངོས་སྟོབས་ལ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་
དུ་འདོད་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་མཆོན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཆད་མར་
བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ཆད་མར་གྱུར་པའི་ལུང་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མ་
ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་དོན་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དོར་ནའང་ཉེས་པ་
མེད་པར་ཐལ། དེར་དེ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དེས་ནའི་བྱིད། ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་
དོན་དག་ལ། བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་མི་འདོད་
ན། ཆད་མའི་ཁྱོད་པ་ཉིད་སྐབས་དེར་མི་འཇུག་དགོས་པའི་བྱིད། ལུང་གང་ཡང་རུང་
བ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྐང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་འདིའི་དོན་ལ་བརྟག་པ་
བྱས་པ་ན་པལ་ཆེར་ནང་འགལ་བ་བརྗོད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་རི་ལྟ་བུ་
ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དེར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་སྒྲིག་པའི་རྩ་བར་ཁས་སྐངས་
ནས་ཁྱས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་སྒྲིག་པ་དག་པར་འགྱུར་བར་སྟོན་པར་མཐོང་བའི་བྱིད། དེ་
ནི་ཁས་སྐངས་འགལ་བར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། གང་ཞིག་གང་གི་རྒྱ་ལ་མི་གཞོད་པ་
དེ་ནི། དེའི་རྒྱ་བཀག་པའི་སྟོན་པ་འཛོམས་རྩས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་པའི་རྩས་ཀྱིས་
བད་ཀན་འགོག་མི་རྩས་པ་བཞེན་ཁྱས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་མངོན་གྱུར་ལ་ཡང་མི་
གཞོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཆགས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིག་པ་བསྐྱེད་པའི་རྩས་པ་མངོན་

སུམ་གྱིས་མི་འབྲུབ་ཅིང་། དེ་ལ་ཁྱས་གྱིས་མི་གཞོད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་
འབྲུབ་ཀྱང་། ཁྱས་བྱས་པས་ཆགས་པ་མངོན་གྱུར་ཅུང་དུ་མི་འགྲོ་བ་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་བྱུང་པས་ཁས་སྒྲངས་སྡེ་ཕྱི་འགལ་བར་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་
སློག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་གཞོད་སྒྱུབ་ཏུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་སོགས་
གྱིས་སྤྲིག་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པའི་བྱད་པར་དང་། རྒྱས་པའི་བྱད་པར་དེ་ལ་ཁྱས་
གྱིས་མི་གཞོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ལུང་རི་ལྟ་བུ་ཁས་
སྒྲངས་བར་བྱ་ཞེན། ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་དོན་སྒྱུབ་བྱེད་ལ་དཔྱོད་པ་འཇུག་པར་
འབྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་བ་དངོས་སྟོབས་གྱི་ཡུལ་ལ་དངོས་སྟོབས་
གྱིས་རིགས་པས་བྱུང་པ་དང་། མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་དག་ལ་སྡེ་ཕྱི་འགལ་
བ་དང་། དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་རང་ཆིག་གིས་གཞོད་པ་མེད་པའི་དཔྱད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་པ་དེ་གནས་གསུམ་པར་སྒྱུབ་བྱེད་ཏུ་
གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཏུ་དཔྱོད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་
དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། གྲགས་པའི་གཏན་ཆིགས་གྱིས་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱུང་པ་དང་།
གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱའི་བྱད་པར་དང་། གྲགས་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། གང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྒྲ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ།
དཔེར་ན། ལུས་པ་བཞེན་རི་བོང་ཅན་ཡང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་
ཕྱོགས་ཆོས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲུབ་ལ། བྱུང་པ་ནི། གང་འདོད་པ་ཅམ་གྱི་
རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་རྟོག་རང་

དགལ་བ་བཞིན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་ཡང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་ཇེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་སྟེ། དེའི་ཕྱོགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དངོས་སྟོབས་གྱི་རྟགས་སུ་ཐལ་
བར་འབྱུང་རྟེ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ།
དེ་དག་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲིན་པ་ཁྲད་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་སྒྲིན་པ་མ་
ཡིན་རྟེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་མཐར་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གྲགས་པའི་ཇེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་དེ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་ཇེས་སུ་
འབྲེལ་བས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་
རུང་ཆད་མས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་དོན་གང་ལ་ཡང་འབྱུག་པར་ཐལ་ལོ་
ཞེ་ན། བྱི་མ་འདོད་ལ། སྤྱི་མ་ཁྲབ་པ་མེད་དེ། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུག་རུང་འདོད་
པའི་ཇེས་སུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཆད་མས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གྲགས་པ་མཆོན་ཉིད་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ལས་
བྱུང་བའི་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པ་ནམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་
གཞོད་བྱེད་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་རྟེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་སྟོབས་གྱི་ཡུལ་ལ་གྲགས་པ་
གཞོད་བྱེད་དུ་ཐལ་བས་སོ། །གཞོད་བྱེད་མཆོན་ཉིད་པ་ནི་བརྗོད་རུང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ།
དེ་ལ་གྲགས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་བདེ་མ་སྦྱར་བའི་དུས་ན་སྤྱི་དེ་
འབྱུག་པ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་བས། དེས་བརྗོད་རུང་བསྐྱབ་
པ་བཟོའི་གྲགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། བྱིས་ཐ་སྙད་ལ་འབྱུག་པའི་དུས་སུ་

ཀླུ་མཆན་ངེས་པ་ཅན་ལས་ད་ཉིག་ཤིང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པའི་
མིང་གིས་བསྟན་པ་གཉིས་སུ་འབྲེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལ་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱགས་པས་གཞོད་པའི་དཔེར་སྟོས་
པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་ནི་ད་ཉིག་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གྲགས་
པས་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། གྲགས་པས་བསལ་བའི་ཚུལ་དང་། གྲགས་པའི་དབྱེ་བ་དང་།
རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་ཀླུ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། ཀླས་
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམ་རྟོག་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་བཞག་པའི་འདོད་ཀླུ་པའི་ལྷ་བཞེས་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ཐམས་ཅད་
ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་ངག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་
དུ་རུང་བ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱེས་བྱའི་
འདོད་པ་ཅུང་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གྲགས་པའི་
མིང་དོན་དང་། གྲགས་པས་ཀུན་ལ་བྱབ་པར་བསྟན་པ། དེ་ལུང་དང་སྐྱར་ཉེ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་རུང་གིས་གཞོད་ན་གྲགས་པས་གཞོད་ཅེས་རི་ལྟར་བརྗོད་
ཅེན། རི་བོང་ཅན་ལྷ་པའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་དེ་ཆོས་ཅན། གྲགས་པའི་སྐྱ་ཡིས་བརྗོད་
པའི་ཀླུ་མཆན་ཡོད་དེ། གྲགས་པ་མཆན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཐ་སྙད་ལས་
སྤྱེས་པ་ཡི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དེའི་ཡུལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། རྟོག་པའི་ཡུལ་ཀྱི་
ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་ཁྱོད་འབྱུང་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྤོང་ན་
མདོན་སུམ་ཀྱིས་གཞོད་འབྱུང། ཞེས་སོགས་དེར་ཡང་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་སྟོ་དངོས་སུ་

གཞོན་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཞོན་བྱེད་
མཆན་ཉིད་པ་དེ་ལ་འཇལ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་གི་སྐྱ་སྐྱོ་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་
ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དེ་དག་གིས་ཡུལ་ཅན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་
བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གཞོན་བྱེད་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་
བསྟན་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཏྲགས་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པ་ཅམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་ཆུ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་
ཆོས་ཅན། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུག་ཏུ་རུང་བ་དགག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པས་
འབྱུག་པའི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤར་བརྟེན་བྱས་པ་དང་།
སྤར་བརྟེན་བྱས་པའི་རྗེས་སྐྱ་ཆོགས་རྣམས་སུ་བྱུང་བའི་རྗེས་བྱེད་ཀྱིས་བརྗོད་
དུ་རུང་སྟེ། ཏྲག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་
ཅན་སྤར་བརྟེན་བྱུང་བེན་པའམ་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་བྱུང་མ་བེན་པའི་རྗེས་བྱེད་སྐྱའི་
བརྗོད་རུང་ཉིད་དེ་ཡིས་རང་འགལ་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་གཞོན་པར་འབྱུར་
ཏེ། ཏྲག་ཡུལ་གྱི་དོན་ཅམ་དེ་སྐྱབ་བྱེད་དང་། དེའི་བསྐྱབ་བྱུང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ལྷང་བྲངས་ནས་འབྲེལ་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་དཔོན་གྱིས་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་མེད་ལ། སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་
ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཏྲག་ཡུལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆུ་

བའི་སྐྱ་དངོས་སུ་གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་ལ་སྒྲ་བའི་སྐྱ་དེ་ནི་བརྟོན་
རུང་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མེད་ཀྱང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྟགས་གྱིས་རི་
བོང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་རྟོན་བྱེད་སྒྲའི་བརྟོན་རུང་ཉིད་བྱུང་བ་དེ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་
ལས་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་ལ་རྟོན་བྱེད་གྱི་སྐྱ་ཀུན་གྱིས་བརྟོན་རུང་དུ་འབྲེལ་ཞིང་
བྱུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ལུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་དང་། ལུང་གི་དཔེར་
བརྟོན་ལ་བརྒྱལ་བའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དང་པོའི་དོན་གྲགས་པ་ལ་གཞིན་
བྱེད་མེད་པ་དང་། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པར་
བསྟན་པ། ལུང་གི་དོན་གཞན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གྲགས་རུང་གྲགས་པར་བཞེད་པ་ལས་གཞན་དུ་གྲགས་ཟིན་ཉིད་
གྲགས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ན། བརྟོན་པས་གཞིན་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་རི་བོང་ཅན་
ལ་འདོད་ཀླུ་ལ་བའི་སྐྱ་བའི་སྐྱས་བརྟོན་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཞེས་པ་འདིར་ནི་མཐུན་ཕྱོགས་
ལ་མི་འཇུག་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱ་བར་
མ་གྲགས་པའི་དོན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་སྐྱ་བའི་སྐྱས་བརྟོན་རུང་དེ་
འགོག་ན་རྗེས་དཔག་ལས་འགོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཆད་མས་འགོག་པ་གང་
ཞིག། སྐྱའི་དོན་ལ་དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་མདོན་སུ་མ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་དེ། འོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དེས་གཞིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
དེས་ན་གཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་སུ་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅས་
པའི་གཏན་ཆིགས་འདིས་མི་གཞིན་ཀྱང་རྟགས་གཞན་གྱིས་གཞིན་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་

དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རི་བོང་ཅན་ཆེ་བའི་སྐྱུས་བརྗོད་དུ་
མི་རུང་སྟེ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་དཔེར་བརྗོད་པ་ཆོས་
ཅན། འབྲས་བུ་དང་ལྷན་པར་འདོད་དེ། རི་བོང་ཅན་ཆེ་བའི་སྐྱུས་བརྗོད་མི་རུང་གང་
ལ་ཡོད་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཟེས་འགོ་མེད་པའི་ཉགས་དེ་དེ་འདྲའི་ཉགས་ནམས་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དོ་ཅེས་མཆོན་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་བྱིར། དགོས་པ་དེ་དང་མི་ལྷན་ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་སྐབས་སུ་གཏན་
ཆིགས་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་སྒྲོས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་སྐྱ་ཡིས་བརྗོད་རུང་དུ་གྲུབ་པ་འདི་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་
མིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་
འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ནི་བརྟེན་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ལ། བརྟེན་
ཡང་འདོད་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེས་སུ་དབག་པ་མེད་ལ་
ཞེས་པའི་ལུང་དེས། དངོས་སྟོབས་ཟེས་དབག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ལོག་ཕྱོགས་
སྐྱབ་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཆེ་བའི་སྐྱུས་བརྗོད་
རུང་དུ་འཇུག་པའི་ཟེས་དབག་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་དང་པོ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱགས་ལ་དངོས་སྟོབས་ཟེས་སུ་དབག་པས་སྐྱབ་པའི་དོན་ནམས་ལ་
ལོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་བྱེད་འགལ་བ་ལ་འཇུག་པ་མེད་པ་ཅན་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་བུ་ཕྱགས་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་

གཤམ་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློབ་གང་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་སྔ་མས་སྔ་བྱུང་གཤམ་པ་ལ་
གནོད་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་ནས། སྔ་ལས་བྱུང་པའི་ཞེས་པའི་ལུང་གཉིས་པས་
དངོས་སུ་གཤམ་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་
ནས། དུགས་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་མེད་
པར་སྟོན་ཞིང་། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ནི་གཞུང་འདིས་འཆད་པ་ལ་སྦྱོར་
རོ། །སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གི་ཡུགས་དེ་བཀག་ནས། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློབ་
ལུང་གཉིས་པའི་དོན་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ལུང་དང་པོའི་དོན་དུ་འཆད་ཅིང་། གཞུང་འདི་
ཡང་ལུང་དང་པོའི་དོན་འགྲེལ་དུ་སྦྱོར་རོ། །གཞུང་འདི་ནི་ཆོད་མ་ནས་ངེས་ལས་ཆེ་
པོའི་ཆོད་མ་མེད་པས་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད་དོ། །སློབ་
དཔོན་རྒྱུ་མཁན་པོས་ལུང་སྔ་མས་སྔ་བྱུང་གཤམ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པ་གཙོ་བོ་
དང་། ལུང་ཕྱི་མས་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཆོགས་མེད་པ་གཙོ་བོར་
བསྟན་པ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུང་དེ་དག་གི་དོན་སྔར་བཤད་པ་ལས་ཡང་ན་ལུང་དང་པོ་སློབ་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་རི་བོང་ཅན་ཆེ་བའི་སྤྲས་བརྗོད་པ་ལ་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་གཤམ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡུལ་རིགས་ཐ་
དད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཆེ་བའི་སྤྲས་
བརྗོད་རུང་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཆོན་

རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་ཅིང་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་རུང་ཟང་ཡུང་མི་འཇུག་ཅིང་གྲགས་པ་མཐའ་དག་ལ་ལོག་
པར་ཞུགས་པའི་བརྟུ་སྟོད་པའི་སྟོ་རོང་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་མི་འཇུག་པས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བརྟུ་སྟོད་པའི་རོང་རི་བོང་ཅན་གྲགས་དབང་གིས་སྐྱ་བའི་
སྐྱས་བརྟུ་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ་དེ་ལའང་མ་སྤྱན་དཔེ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་
སྐྱ་བར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་རི་བོང་ཅན་ཡང་གྲགས་དབང་གིས་སྐྱ་བའི་སྐྱས་
བརྟུ་རུང་དུ་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག་དེ་མི་འདོད་ན་གྲགས་དབང་གིས་སྐྱ་བའི་སྐྱས་
བརྟུ་རུང་གཞན་གང་ཞིག་ཡུང་འདོད་པར་འཇུག་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཇིག་
རྟེན་ན་སྐྱ་བ་གཉིས་ལས་མེད་པས་རྟགས་དེ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་
ནལ། རི་ལྟར་རྟགས་དེ་བརྟུ་སྟོད་པའི་སྟོ་རོང་ལ་བལྟས་ནས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་
བཤད་ཅེ་ན། རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་བའི་སྐྱས་བརྟུ་རུང་མི་རུང་དུ་བསྐྱབ་པའི་
དཔེ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་དང་པོ་སྟོས་
པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱ་བ་གཉིས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་
པའི་རྟགས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་ལུང་ངས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཁོ་ན་ལ་
གྲགས་པས་གཞོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་དང་པོ་དེ་སྐད་བཤད་པ་མིན་པར་
ཐལ། རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་བའི་སྐྱས་བརྟུ་རུང་མི་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གྲགས་
པས་གཞོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་གི་ཤིང་གི་སྐྱས་བརྟུ་རུང་མིན་མོ་ཞེས་བརྟུ་རུང་
དཔེ་འཆའ་བ་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གཞོད་དོ། །ཞེས་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལུང་དང་པོ་སྟོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབ་པའི་བརྗོད་བྱ་
 བཞིན་ཞེས་བཀོད་ན་མཐུན་དཔེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་
 འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་དེ་རི་
 བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཆེ་བའི་སྐྱུ་བ་བརྗོད་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་
 འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མཐུན་དཔེ་
 མེད་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་མེད་པར་ཐལ། ཆེ་བར་
 ཆོས་གྲགས་པའི་རི་བོང་ཅན་ཡང་དངོས་དབང་གིས་ཆེ་བའི་སྐྱུ་བ་བརྗོད་རུང་དུ་མི་
 འདོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་གཞན་གང་ཞིག་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་
 པ་དེའི་ཕྱིར། ཆེ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པས་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་
 ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་གྲགས་དབང་གིས་ཆེ་བའི་སྐྱུ་བ་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྐྱབ་
 པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་ལུ་དེ་ཉིད་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱ་
 ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་ཞེས་པའི་ལུང་གཉིས་པ་གསུངས་པར་ཐལ། འདིག་
 ཉེན་ན་ཆེ་བ་གཉིས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རི་བོང་ཅན་ཆེ་བའི་སྐྱུ་བ་བརྗོད་རུང་དུ་
 སྐྱབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ། ལུང་དང་པོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུབ་གི་དཔེ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་ནས་དེ་སྐད་དུ་ལུང་གཉིས་པ་བཤད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་གྲགས་པས་
 གཞོད་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིག་གི་དེ་སྐྱུ་བ་བརྗོད་རུང་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་ཡང་
 གྲགས་པས་གཞོད་དོ། །ཞེས་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་
 ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཆེ་བའི་སྐྱུ་བ་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྐྱབ་

པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་དུས་སུ་འདོད་ཀླུ་པའི་ཆ་པའི་སྐྱས་
བརྟེན་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་བརྟེན་སྟོན་པའི་ཁོར་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ནི། རྟགས་
སྐྱ་མ་མི་མ་ཐུན་སྟུགས་ལ་མི་འཇུག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བོང་ཅན་ཆ་པའི་སྐྱས་བརྟེན་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་བརྟེན་བར་གྲགས་
ཟེན་ཁོ་ན་དགོས་པ་འདིར་ཡང་ཆོས་ཅན། མ་ཐུན་དཔེ་མེད་པས་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པར་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ག་ཡུར་དང་དདུལ་ཚུ་ལ་སོགས་ལ་འདྲིག་
རྟེན་ན་ཆ་པའི་སྐྱ་སྟོར་བ་མཐོང་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཆ་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན།
དེ་བོང་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱང་འཐད་པ་ཅི་ཡང་མེད་
པར་ཐལ། བརྟེན་དབང་ལས་འཇུག་པར་འཇུག་པའི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་
བོང་ཅན་ལ་ལ་ཁོ་ནར་ཆ་པའི་སྐྱ་དེ་འཇུག་པར་གྲུབ་ན། ཆ་པའི་སྐྱ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་
སྟོབས་ལས་འཇུག་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དེ་བོང་ཅན་ལ་གྲགས་
པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། ཆ་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། དེ་བོང་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལའང་
གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་རུང་ཡིན་པ་ལྟོག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་བོང་ཅན་ལ་དེ་
ལྟར་འཇུག་པ་གང་ཞིག །འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་བོང་ཅན་གྲགས་དབང་གིས་ཆ་པའི་སྐྱས་བརྟེན་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་
དཔེ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དབྱེ་བ་ལ། རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཡུལ་ངེས་པར་བསྟན་པ་
དང་། རྒྱ་མཆན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱ་ཡུལ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ག་
ཡུར་སོགས་ལ་ཡིད་ཆིམ་པ་དང་དཀར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་མཆན་ངེས་པའི་དངོས་

པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་རྒྱ་བའི་སྤྱ་དངོས་པོའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་པས།
གྲགས་དབང་གིས་རྒྱ་བའི་སྤྱས་བརྗོད་རྒྱུ་བའི་མཐུན་དཔེར་མི་རྒྱུ་འོ་ཞེ་
ན། ག་ཤུར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱ་བའི་སྤྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱུ་བ་པ་དེ་རི་
བོང་ཅན་ལ་ཡོད་དམ་ཅེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་པར་རྒྱ་བའི་སྤྱ་དངོས་པོའི་
རྒྱ་མཆན་གྱིས་འཇུག་པ་ལྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཡིད་ཆིམ་པ་དང་། དཀར་པ་
སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་ཅན་རྒྱ་བའི་སྤྱས་བརྗོད་རྒྱུ་བ་པ་རྒྱ་
མཆན་ཅན་གྱི་སྤྱའི་བརྗོད་རྒྱུ་བ་པའི་དོན་དུ་སོང་བས་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་མཐུན་
དཔེ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་རྒྱ་བའི་སྤྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་
དག་རི་བོང་ཅན་ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་རྒྱ་བའི་སྤྱ་འཇུག་པ་ལྟོག་གྱང་ཉེས་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་བའི་སྤྱ་དེ་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་སྤྱ་གང་ཞིག །དེ་འཇུག་
པའི་རྒྱ་མཆན་རི་བོང་ཅན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། ཅོད་སྟོང་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་
མཆན་ཅན་གྱི་སྤྱ་རྒྱ་མཆན་མེད་པར་མི་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་དབང་གིས་
འཇུག་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་བརྟེན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་ལས་ལྷུང་བའི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་བརྗོད་རྒྱུ་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་འདོད་
པས་འཇུག་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ག་ཤུར་
སོགས་ལ་ལར་རྒྱ་བའི་སྤྱ་དེ་འཇུག་པར་བརྟེན་པའི་རྫོང་ལང་གྲུབ་པས་དེའི་
ངོར་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བརྟེན་པའི་ངོར་རྒྱ་བའི་སྤྱ་དེ་ནི་ག་ཤུར་
སོགས་ལ་ཡང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་དེ་དག་རི་

བོད་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཁྱ་བའི་སྐྱུ་བཟོད་རྒྱུ་བའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་དེ་དག་ལ་ཁྱ་བའི་སྐྱ་གཤམ་པས་བྱུ་བར་ཁས་ལེན་ནོ་
ཞེ་ན། རི་བོད་ཅན་ལའང་བད་སྟོད་པའི་རོང་ཁྱ་བའི་སྐྱ་གཤམ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་
པ་ལྟོག་ཏུ་མེད་བར་ཐལ། དེའི་རོང་དོན་སྐྱ་མ་ལ་གཤམ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་
གང་ཞིག་། སྐྱ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་རྫོད་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ཅི་
ཞིག་བྱུ་བ་ཅེ་ན། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱ་བའི་སྐྱུ་བཟོད་རྒྱུ་བ་ཉིད་དགག་མི་རུས་
པར་ཐལ། དེ་འགོག་པ་ལ་དོན་གང་ལ་ཡང་འདོད་པས་བད་སྟོར་བ་འགོག་ཏུ་མེད་
པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི་གཤམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཟོད་རྒྱུ་གི་
ཡུལ་ཅན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། དེ་དག་གིས་བྱུ་བ་པའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། སྐར་
བཤད་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དེ་དག་ནམས་དོན་ཐམས་
ཅད་དེར་འཇུག་ཏུ་རྒྱུ་བ་འགོག་པ་ཆད་མ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བདའི་
རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་རྫོད་པའི་སྐྱ་ནམས་ལ་བཟོད་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་
ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་འདོད་པས་འཇུག་པར་བསྟན་
པ་དེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཡི་བཟོད་བྱའི་དོན་ནམ། འདོད་རྒྱལ་བའི་
སྐྱ་ནམས་ཀྱི་བཟོད་བྱའི་དོན་དོན་དམ་པར་བྱུ་བ་པ་ཉིད་འགོག་པ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་
པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་བྱུ་བ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་པས་སྐྱར་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ནི་འགར་ཡང་སྲིད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། རྫོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཅམ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རྒྱ་མཚན་

ཅན་གྱི་སྤྱུ་ཡུལ་ངེས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྫོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་འདོད་
ཀྱལ་བའི་སྤྱུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། མིང་གང་ལས་ལྟོ་མྱིར་ཞབས་ཞུས་པའི་སྤྱོད་འབྲེལ་
མེད་དུ་འབྱུག་པའི་མིང་དེ་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་མིང་ཡིན་པས་ཡུལ་ངེས་པ་ཞེས་
བྱའི། དེའི་མིང་དེ་ཉིད་དོན་གཞན་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། འདོད་ཀྱལ་
བའི་སྤྱུ་མ་ཡིན་པའི་རྫོད་བྱེད་ཀྱང་མི་སྲིད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། གྲགས་པ་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་དང་།
ཡིད་ཆེས་དང་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྲགས་པའི་
རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་བྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་མ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་
དཔག་སེལ་བྱེད་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་
བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པའི་རྗེས་
དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་དེས་ནའི་བྱིར། རྗེས་དཔག་
ཙམ་གྱི་གཞལ་བྱ་གཞིར་བྱས་ནས་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སྤྱོད་སྤྱང་གིས་ཡིད་ཆེས་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་
དཔག་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་
སློས་པ་ཡིན་པ་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། རྗེས་དཔག་གཉིས་པོ་དེ་རྗེས་དཔག་ཏུ་གྱུབ་
ཐེན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་
ཆེད་དུ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གོ་
བའི་དགོས་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་ཅིང་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཏུ་རྗེས་དཔག་འདི་གཉིས་གཞོད་

ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་ཤེས་
 པའི་ཆེད་ཏུ་མེད་ན། གཞོད་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
 གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་
 གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱི་འགལ་བ་ཡིན་ལ།
 ཞེས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་ནས་གཞོད་པ་འབད་ཚུལ་དང་། གང་ལ་སྤྱོད་མཐོང་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ། སྤྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བས་
 བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དངོས་པོའི་དབང་གིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་
 གྱི་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གཞོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ནོ། །སྐབས་དེར་མངོན་སུམ་དང་
 དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དོན་ལ་གཞོད་པ་ལ་
 གཞོད་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་མིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སྐབས་དེར་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞོད་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་བཞེད་ལ། དེ་ཙམ་ཞིག་
 རྟོགས་སྤྱོད་པས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་མཐོང་མ་ཡིན་པའི་གཞོད་
 ཚུལ་བསྟན་ན་ཡང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་གཞོད་ཚུལ་མདོ་ཙམ་
 རྟོགས་སྤྱོད་པས་ཀྱང་སྐབས་དེར་མ་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་
 པའི་ཚུལ་དང་། དོན་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། མཉན་བྱ་སྟོས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དོན་ལ་གཞོད་པ་འདི་ལ་ཡང་བརྗོད་
 པར་བྱ་བ་ཏུ་མ་ཡོད་དེ། རིགས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྱ་ནི་བྱས་
 མི་རྟག་སོགས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཏུ་མའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཏུ་གྲགས་པའི་ཐ་དད་པའི་ངོ་མོ་

ཉིད་གང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་སྤྲུལ་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་
ཉམས་བྱུང་ན་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སྤྲུལ་མགོའི་གདེངས་ཀ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་ཆོགས་སུ་སྤང་
བ་ཡི་ཉན་པའི་སྒོ་སྤྱེད་གོས་པ་ལ་དེ་སྤྱེད་བ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་
ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤྲུང་སྤྱིའི་ཆོས་དེ་དག་གཉིས་སུ་སྤང་བ་མེད་པར་སྤང་བར་
འབྱུང་བའི་གཟུང་དོན་དེ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་
བྱིར། ཉན་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤྱི་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྤང་བའི་དོན་རང་
མཆན་འདི་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པར་
འབྱུང་། སྤྲུལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བའི་བྱིར་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དོན་ཞེས་
པའི་སྤྲུལ་ཉན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤྲུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བའི་བྱིར། ལྷག་མ་
སྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་
དོན་དམ་པར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོར་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་མིན་པར་ཐལ། དངོས་
མེད་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་
འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྲུལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་མོད་སྤྲུལ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའི་དབེར། སྤྲི་
མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཉན་བྱའི་སྤྲུལ་སྟོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་
ཤེས་གྱིས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་སྤྱིའི་ཆོས་རྣམས་སྤྲུལ་མེད་དོ། །ཞེས་སྤོང་ཡང་

ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོང་ཡང་དེས་གནོད་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྤྱིའི་
ཆོས་རྣམས་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མིན་པར་བྱུང་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱི་བ་
ཟེན་པ་དེས་ནའི་བྱིར། ཡང་ལྷོག་པས་བྱེ་བའི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་སྤྱི་
ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོང་ཡང་། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གནོད་པ་མེད་དོ། ཞེས་
རྟགས་སྤྱི་བ་དང་བཅས་པ་སྤྱར་དོ། །སྤྱིའི་ཆོས་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཅམ་ཞིག་བསལ་བའི་
དཔེར་བཞེན་ན། སྤྱི་རྟག་པར་མེད་པ་ཡང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བསལ་བར་དོགས་པ་སྤྱི་
བས་མཉན་བྱ་ཞེས་སྟོས་སོ། །འོ་ན་སྤྱི་རང་མཆོན་མེད་དོ་ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་མེད་
ཅེ་ན། དེས་ཀྱང་དོགས་པ་མི་ཆོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་མཉན་བྱའི་སྤྱིས་སྤྱར་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱང་བརྟེན་
པའི་བྱིར། མཉན་བྱའི་སྤྱིས་སྟོས་ཀྱང་དེ་དག་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་
ཡིན་པའི་དོགས་པ་མི་ཆོད་པས་སྤྱི་རང་མཆོན་མེད་དོ། ཞེས་པ་ཅམ་ཞིག་བརྟེན་
རིགས་སོ་ཞེ་ན། རང་མཆོན་ཞེས་པའི་སྤྱིས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རང་མཆོན་ཁོ་ན་
བརྟེན་བྱའི་དངོས་པོར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེས་སྤྱི་མཆོན་ཡང་བརྟེན་པའི་བྱིར།
མཉན་བྱའི་སྤྱིས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱི་དེ་ལ་མཉན་བྱའི་སྤྱིས་
སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཉན་ཤེས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་བྱིར་རལ། ཡང་ན་
དེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་པས་ཉན་ཤེས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོག་སྟོགས་ལ་གནོད་པའི་
བྱིར། མཉན་བྱའི་སྤྱིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོན་ཡུལ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། སྤྱི་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དོན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་པ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་མཉན་བྱ་

མ་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞིགས་ལ་ཆད་མས་མ་བསལ་བ་བཤད་པ་ལ། རང་རྟེན་ལའོ་ཞེས་
སྟོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། བྱད་གཞི་མ་བྱུང་བ་སོགས་ཕྱོགས་སྟོན་དུ་
མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་དགོས་པ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་
དགོས་པ། རྟོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པས་མ་བསལ་བ་ཞེས་
སྟོས་པས་ཆོག་འོད། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རང་རྟེན་
ལའོ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚུད་པའི་དུས་ཀྱང་ཏུ་གྲོལ་བ་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གང་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པའི་
རང་གི་རྟེན་གཞི་དེ་ལ་གཞོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་གྱི། འབྲེལ་
མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་
མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་ཐལ། སྐབས་གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་གཞོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་གཞན་ལ་གཞོད་
པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྟོས་
མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་སྤར་རང་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་ལས་རྟོགས་ཐེན་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་
ཐེན་ཀྱང་། རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཞེས་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་
རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་
ཞེས་བྱུང་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རྟེན་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་ན་

སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་ཐལ། རྟེན་གཞི་ཚོས་ཅན་གྲུབ་པར་འགལ་ཞིང་
ཁྱེད་ཀྱི་ལྟུང་པ་ཡིས། དེ་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་དགོས་པའི་ཚོས་གྲུབ་པར་འགལ་
ཞིང་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟུང་པ་ཡིས།

གཉིས་པ་ལ། དགོས་པ་དངོས་དང་། ཚུད་སྤང་དང་། དེ་རིགས་གཞན་ལ་འདྲ་
མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་རྟེན་ཚོས་ཅན། ཞེས་སྟོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོགས་དོན་དེ་ལ་གཞོད་པའི་སྟོ་ཁོ་ན་ནས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
གཞོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་སེམས་པ་ལྟོག་པའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པ་དེས་ནའི་བྱིད། རང་རྟེན་
ལ་ཞེས་སྟོས་པ་ལས་གཞན་དུ་ན། སྟོ་དེ་ལ་གཞོད་པ་ཁོ་ནས་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་
ཡིན་ནོ་སྟེ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་
ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟེན་པའི་བྱིད། དེ་ལ་
འདྲིར་རང་རྟེན་ཞེས་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་
པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་ཆད་མས་ཁྱེད་ཀྱི་ནམ་པ་ལ་གྲུལ་བཀག་པའི་ཚོགས་པ་མི་སྤྱིད་
ཅིང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟུང་པ་ལ། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་
པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཅན་
འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་
ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་སྟོས་སོ། །དེ་ལ་ཚོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་
དེ་བཀག་པས་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་
མཁའ་ཚོས་ཅན། རྟག་པའི་རྣམས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་
པའི་བྱིར་ཅེས་བཞོད་པ་ན། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་

རྟེན་གཞི་མ་ཡིན་པས་འབའ་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བཀག་གྲང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་
པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཁེགས་པ་ཉིད་ཉག་ཇུས་
ཁེགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཁེགས་ན། དེ་ཉག་ཇུས་ཀྱིས་སྟོང་བ་བདེ་
སྒྲག་ཏུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་ཅམ་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་
མཐུན་སྣང་དུ་གྱུབ་པར་བྱས་ནས་ཉག་ཇུས་ཡིན་པ་དགག་པར་རིགས་མོད། འབྲེལ་
མེད་ཆོས་ཅན་དུ་བསྐྱུང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་
ཅོད་པ་ན། ནམ་མཁའ་དོན་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུབ་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་པ་ནི་ཐོགས་
པའི་རེག་བྱ་ནམ་པར་བཅད་ཅམ་ཉིད་ནམ་མཁའ་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ནི་དགག་བྱ་
བཅད་པ་ལ་མི་བཟོས་པར་བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་ཉག་ཇུས་ཀྱི་བྱང་པར་ཞིག་ལ་
ནམ་མཁའ་འདོད་དོ། །

འོན་སྐྱུ་ཡང་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པ་འབྱུང་
འགྱུར་དུ་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་པས་སོ་ཞེ་ན། མི་
མཚུངས་ཏེ། དེར་ནི་བྱང་པར་དོར་བའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བའི་དོན་ཅམ་ཞིག་
གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུབ་པ་ཡོད་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་མིང་ཅམ་ཞིག་མ་
གཏོགས་དོན་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུབ་པ་ཅུང་ཟད་གྲང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངེས་ན་གཞན་
འབའ་ཞིག་གིས་ཁས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་དུ་
བསྐྱུང་ནས། དེ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཇུས་ཡིན་པ་དགག་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ནམ་མཁའ་དང་དངོས་པོ་གཞི་མཐུན་ཁེགས་ཤིང་དེ་དངོས་མེད་དུ་ངེས་པའི་ཆོད་

མས་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྗེས་ཡིན་པས་སྟོང་སྟེ།
དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་སྟོང་པའི་བྱིར། ཅེས་བཀོད་ན་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་དང་། རྗེས་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བརྗོད་ན། ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་དུ་ཆད་མས་ངེས་ན།
དེས་དེ་འགོག་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་གིས་འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་སྒྱུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མ་ཁེགས་ན་རྟགས་དེའི་དགག་བྱ་མི་
ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཁེགས་ན་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་དུ་སྒྱུབ་ཟིན་པས་སྤྲོ་མ་དང་
འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ། འོག་རྟོག་སྟོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་དང་། འོག་རྟོག་གི་སྟོར་བ་
དཔེར་བརྗོད་ནས་དེ་བཀག་ཀྱང་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་
ཅན་བཀག་པས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞིན་པ་འདི་ཡང་འདོད་ལུལ་བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་པ་
དང་། དེ་ལ་གཞིན་ན་དམ་བཅའི་སྟོན་དུ་བསྟན་པས་དོན་གྱིས་བྱུབ་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
འདོད་ལུལ་བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་པས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞིན་ན་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞིན་པར་བྱགས་ཀྱིས་བྱུབ་པ་བདེན་ཡང་། རང་རྟེན་ལ་སྟོས་པ་
དགོས་པ་དང་བཅས་པར་ཐལ། རྩེ་བྲག་པ་འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་
བཀག་པ་ལ་ཡང་བྱོགས་ཀྱི་སྟོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱེ་བྲག་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པའི་ཇུས་
 དང་། སྤྲུལ་སྟོན་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་
 པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་སྟོན་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་
 གཞན་དག་གིས་སྡོན་མེད་པའི་རང་བཞིན་གསར་དུ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའི་ཏྲག་ཇུས་མིན་
 ཉེ། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་རང་གི་ཡོན་ཏན་སྤྲུལ་སྟོན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལ་བྱེ་བྲག་པ་སྤྲུལ་འབྱེན་པར་བྱེད་དེ། ཁྱེད་སངས་རྒྱས་པའི་ཏྲགས་
 དེས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པའི་ཇུས་ཡིན་ཡིན་པ་བཀག་པ་དེ་གཞིན་དུ་
 དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་སྟོན་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འང་དངོས་མེད་དུ་བསྐྱབ་
 པར་བྱེད་པས་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་བརྗོད་པ་
 བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྟུས་ན། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྟོས་པའི་བསལ་བྱ་ལོག་ཏྲག་
 མེད་པ་མ་ཡིན་ཉེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་
 པ་ན། ཆོས་ཅན་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་བའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་
 རོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤྲུལ་འབྱེན་བརྗོད་པ་ཐོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
 དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་བཀག་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཏྲག་
 ཇུས་ཀྱིས་སྟོང་བ་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་
 ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་བཀག་པ་དང་། དེ་ཏྲག་ཇུས་ཀྱིས་སྟོང་
 པར་བསྐྱབ་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྟོས་པ་འདིས་ནི་
 ཆོས་ཅན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་
 ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ལ་གཞོད་ཅེས་བསྟན་པ་

ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་ཚོས་ཅན་ལ་གཞོད་ན། དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་འགོག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་བརྟེན་པས་བསྐྱབ་པའི་
ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། དེའི་ཚོས་ཅན་བཀག་པས་བསྐྱབ་
བྱ་བཀག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་ཚོས་ཅན་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོས་ཅན་འབང་ཞིག་པ་བཀག་པས་སྐབས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་
པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་
གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་མདོན་སུམ་གྱིས་དགག་མི་རུས་པས་རྟགས་གྱིས་དགག་དགོས་
ལ། དེ་ལྟ་ན་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་གྱིས་རྟག་ཇུས་ཡིན་པ་
ཡང་ཞིགས་པས་རྟགས་གཞན་དོན་མེད་པ་དང་། དངོས་མེད་དུ་མ་ངེས་པའི་སྤར་ནམ་
མཁའ་ངེས་པར་བྱར་ཡོད་པས་ནམ་མཁའ་ཅམ་ལ་ཚོས་ཅན་མ་སྟན་སྤང་མེད་པ་ཉམས་
སོ་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་བྲག་པ་དང་ཅོད་པ་ནི། ཡོད་མེད་ཅོད་པ་
ཡིན་པས་ཚོས་ཅན་གཞན་གྱི་མ་སྟན་སྤང་དང་མི་འདྲའོ།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཚོས་ཅན། གཞན་ལ་གནད་པས་སྐབས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
གཞོད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་པས་གངས་ཅན་ལ་བཀག་པའི་སྤྱོར་བ་འདིར་
ཡང་ཚོས་ཅན་བཀག་པས་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་
གངས་ཅན་པ་ལ་བདེ་སོགས་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཚོས་ཅན།
རྒྱུན་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་རུས་མིན་པའི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་གྱི་རུས་པའི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཅིག་ཅར་སྤྱོ་སོགས་ནམ་འགྱུར་ནམས་
གྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཅས་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་པས་བཤད་པ་ལ་སྤེམ་གྱི་བྲག་པས་

ཚོལ་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཅན་གཙོ་བོ་བཀག་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཀག་པས་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཚོལ་བར་བྱེད་དོ། །

རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྟོས་བའི་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་པས་
གངས་ཅན་ལ་བཀོད་པའི་སྟོར་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྐྱབ་བྱ་བཀག་པའི་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སུན་འབྲིན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཉེས་བ་དེ་མེད་པར་
བསྟན་པ་ནི། སྟོར་བ་དེའི་དོན་ནི། བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། དེས་ཀྱིས་དོན་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་ཅིག་ཅར་སྐྱ་སོགས་རྒྱ་མིན་ཕྱིར། ཅེས་
པའི་རྟགས་འདི་ལ་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་
བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བ་ཅམ་དུ་ཆད་
མས་ངེས་ན་ཆོས་ཅན་བདེ་སོགས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་ངེས་
ཀྱིས་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཏན་ཆོགས་དེ་
ལ་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་ངེས་པ་
བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སོགས་འགལ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། སྤར་གྱི་དངོས་སུ་བཀོད་ཆོད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་འདི་ནི་ལྷག་ལྷན་གྱི་ཁྱད་པར་
དུ་འདོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྟོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་
བའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་ན་
སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་དམ་འབྲེལ་
མེད་གཞན་གྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མིན་ནོ།

ཞེས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གྲོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ལུལ་
 ཏུ་བྱས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱོགས་
 ཀྱི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྲ་ཡིས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཞེས་
 སྒྲོས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཡང་གཞོད་པ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རང་སྤྲ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
 དེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་ལ་གཞོད་པས་གྲོལ་བའི་འདོད་ལུལ་ལ་གཞོད་པ་
 མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་དང་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་ཅིང་། བསྐྱབ་བྱའི་འབྲེལ་ལུལ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་ན་
 སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་།
 གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྤང་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ།
 དེ་དག་ཀྱང་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེར་བརྗོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་མ་
 བཞོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ནི། དཔེར་ན་བདག་ནི་ཁྱབ་པའོ་ཞེས་བྱ་
 བ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི་གངས་ཅན་ལ་སྤྲ་འཛིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ནི། བདག་ནི་འདུ་བ་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
 བུའོ། །དམ་བཅའ་སྤང་མ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་པས། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་
 གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རྟེན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཡིན་ཀྱི་

ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཡིན་ནོ། །བྱད་པར་འཇིག་པ་གང་ལ་མ་གྲུབ་པས་སྟོན་དུ་སོང་བ་
ཡིན་དཔེ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དཔེའི་སྟོན་ཡིན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཡིན་
ནོ། །སྐྱེ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་ཐ་མ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་དག་ཕྱོགས་སྟོན་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་འབྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
ཕྱོགས་ཉིད་འབྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྦྱོར་བ་གཅིག་པོ་དེའི་
ཕྱོགས་སྟོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་དང་དཔེའི་སྟོན་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གཅིག་པོའི་ཕྱོགས་སྟོན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དམ་བཅའ་ཅམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་
བར་ཐལ། དམ་བཅའ་བ་ཅམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་དེ་ཕྱོགས་སྟོན་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཐལ་བ་སྐྱེ་མ་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་དཔེ་ཉགས་བཞོད་པ་
ལ་ལྟོས་པའི་སྟོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིན་ན་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་དང་ཇེས་སུ་
འབྲེལ་དགོས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། ཉེན་ཆོས་ཅན་སོགས་མ་གྲུབ་པས་
ཉགས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གཅིག་པོའི་ཕྱོགས་སྟོན་མིན་པར་ཐལ།
དེའི་ཉགས་སྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཆོས་ཅན་ཀྱི་བྱད་པར་ལ་གཞོད་པ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་
མཆན་ལ་མདོ་མཛད་པས་དཔེ་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། ནཱ་འབྲེལ་
མཛད་པས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་བཤད་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན། ལུས་པ་རྟག། ཇེས་སུ་དཔག་པ་ཆད་མ་མ་

ཡིན། རི་བོང་ཅན་ལྷ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་
བོ་དང་བྱང་པར་དང་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་གཞོན་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་
གི་དཔེ་དང་། དེ་ལ་གཞོན་ཚུ་ལ་སོགས་ཀྱིས་པར་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་པོ་
རྟོན་པོའི་འཇུག་པ་ལ་བསྟོས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཆད་མས་གཞོན་པའི་དམ་བཅའ་
ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཀྱིས་སོ། མདོ་མཛད་པས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ལ་ཆད་མས་གཞོན་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར། དམ་
བཅའ་ལྟར་སྤང་གཞན་གྱི་དཔེ་དང་དེ་ལ་གཞོན་ཚུ་ལ་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོན་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་
འདིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་ཆོས་
ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཆད་མས་གཞོན་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་དཔེ་དག་གྱང་
བསྟན་པ་སྟེ་རྟོགས་ཀྱིས་པས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་དམ་བཅའི་དཔེ་ངོས་གཟུང་
བ་དང་། གཞོན་བྱའི་དམ་བཅའ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་དེ་ལ་ངེ་ལྟར་གཞོན་པའི་
ཚུ་ལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འདིར་བྱེ་བྲག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་གཞོན་ཚུ་ལ་གྱི་
དཔེའི་སྤྱོད་པས་ཅམ་བཟྃ་དཔེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གསུམ་ལ་
གཞོན་པའི་དོན་བསྟན་ཅིང་རྟོགས་པའི་དོན་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་ནི།
ཡན་ལག་དག་ལས་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་དེ། སྤང་དམའ་པའི་བྱང་པར་མི་
འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །འགོད་ཚུ་ལ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་གཞན་མ་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། དོན་སྲ་མ་ལྟར་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ལས་ཡན་ལག་

ཅན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། མྱིད་དོན་གཞན་སོགས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་དམ་བཅས་པས་དེ་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་རིགས་མ་ཐུན་པའི་ཕྱན་པས་བསྐྱེད་པའི་དོན་མྱིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། མྱིད་དེས་བྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་ལ། དེ་གཉིས་འབྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་རྩིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེ་བྲག་པས་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པའམ། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་ཞིང་བྱེད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་རུང་ཡིན་ནས། དམ་བཅའ་བ་ཕྱི་མ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་འབྲུབ་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་རྒྱལ་པོན་ལ་སྤྱིབ་ཐོགས་སོགས་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཡན་ལག་ཅན་རྩིས་གཞན་སྐྱབ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་སྤྲུལ་པ་ཉགས་སྤྱི་སོ་སོར་འགོད་དོ། །བྱེད་ཆོས་དེ་དག་གིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མིན་པའི་བྱམ་པ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་ནམས་གཞན་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་སྐྱབ་ན། བྱུབ་ཐོན་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་པས་བྱུབ་ཐོན་མ་བཟེད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ་བྱམ་པའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྩིས་སུ་བྱུབ་ཀྱང་། དེ་གཉིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཆ་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་རྩིས་བྱུབ་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། ལྷིང་གི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དགག་པ། རི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རིགས་པ་དང་། དེའི་ཡན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ལས་རྩ་མ་ཐད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྷིང་གི་ཡོན་ཏན་མེད་པར་
ཐལ། འདི་ལ་ལྷིང་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཡོད་ན། འདི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་གཞན་
མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱུབ་ཅེ་ན། འདི་མ་རིམ་
ལྷིང་མཉམ་བཅུ་ཆོད་གཉིས་ལས་སྔ་མ་མ་བསྐྱེས་ཤིང་། ཕྱི་མ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེས་
ནས་སྤང་བྱངས་མཉམ་པོ་ལ་བཅལ་ན། ཕྱི་མའི་སྤང་མགོ་སྤར་དུ་དམའ་བ་དག་ཏུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། སྤར་ལྷིང་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཕྱིས་ཕྱི་མ་ལ་སྔ་མ་ལ་མེད་
པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩ་མ་དགའི་ལྷིང་གསར་དུ་བསྐྱན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མངོན་སྲུང་ཆོད་མས་བསལ་བས་ལྷིང་གི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མི་འགྱུར་ལོ། །ལྷིང་
དེས་བྱངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཐལ། ལྷིང་གི་ཡོན་ཏན་
དོན་གཞན་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་དེ་
གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡན་
ལག་ཅན་རྩ་མ་གཞན་དེ་ཆོད་མས་མཐོང་བ་མིན་པར་ཐལ། ལྷིང་ལ་སོགས་པའི་
འབྲས་བྱ་དང་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྷན་པ་དེའི་ངོ་བོ་དག་ཆོད་མས་མཐོང་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྐྱན་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་
གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྩ་མ་གཞན་ལ་ཆོད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱད་ཆོས་གང་མེད་ན་ཡན་ལག་ཅན་མི་འགྱུར་བའི་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་ལ་
ཆོད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་བས་ཡན་ལག་ལས་ཡན་ལག་ཅན་

གཞན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པར་ཐལ། བྱད་ཆོས་
གསུམ་པོ་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་བྱད་པར་ཇས་གཞན་གསུམ་
པོ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་མོ་གཉིས་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་ཆོགས་ཆེན་པོའི་བར་གྱི་ཡན་ལག་
ཅན་ཇས་ཀྱི་ཐེང་བ་དག་རིམ་གྱིས་བསྐྱན་ནས་སྤང་ལ་བཅལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན།
ཇས་གཞན་སོ་སོར་བསྐྱན་པའི་དུས་ཀྱི་ལྷིད་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པས་དམིགས་
རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་མ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་སྤང་
ཁར་བཞག་པ་ན། དེ་དེ་བ་རྒྱམས་ཀྱི་རོ་སྒྲལ་གྱི་ལྷིད་སོ་སོར་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་དག་ཟེར་རོ། །འདིམ་རིལ་ལྷིད་མཉམ་བཅུ་ཆོན་གཉིས་
ཡོད་པ་དེའི་བཅུ་ཆོན་གཅིག་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤང་ཁར་ལྷན་པར་བྱས་པ་དང་། བཅུ་
ཆོན་གཅིག་སོ་སོར་དེ་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྤང་ཁར་ལྷན་པར་བྱས་པའི་དུལ་གྱི་
ཆོགས་པ་གཉིས་པོ་དག་སྤང་སོ་སོར་དུས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཅལ་བ་ན་ལྷིད་ཆེ་ཆུང་ཐ་
དད་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིམ་གྱིས་བསྐྱན་པ་དེ་ལ་འདིམ་རིལ་དང་པོ་
དེའི་ལྷིད་ལས་ལོགས་སུ་བྱི་མ་རྒྱམས་ཀྱི་ལྷིད་སོ་སོར་རྟོགས་པ་མེད། དུས་གཅིག་
ཏུ་སྤང་ཁར་བཞག་པ་ལ་འདིམ་རིལ་བཅུའི་ལྷིད་རྟོགས་པའི་བྱེད། རྟེན་བྱེད་པ་ཁ་
ཅིག་གིས་ནི་གཞན་དུ་བཤད་དེ། དཔེ་དང་འགྲིག་པར་མི་སེམས་སོ། །

གཞན་ཡང་གསེར་མ་ཤ་ཀ་ལ་སོགས་པ་ལྷིད་མཉམ་ལྔ་ཆོན་གཉིས། ལྷིད་
མཉམ་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་སྤང་སོ་སོ་ལ་བཅལ་བ་ན་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་
ཡིས་གངས་མཚུངས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། རིམ་གྱིས་བསྐྱེས་པ་ལ་མ་ཤ་ཀ་གཅིག་

གི་ལྷིད་ལས་མི་རྟོགས་ཅིག་ཙམ་བཅའ་བ་ལ་མ་ཤ་ག་ལྷའི་ལྷིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མ་སྐྱེས་པ་ན་ཡན་ལག་ཅན་སྐྱ་མ་འདིག་པས་འདིམ་རིལ་
ལྷིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེས་པ་དང་མ་བསྐྱེས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་
མང་ཅུང་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མ་ཤ་ག་ལྷ་ཚན་གཉིས་གཅིག་རིམ་
གྱིས་བསྐྱེས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་མ་བསྐྱེས་པ་ལ་མ་ཤ་ག་ལྷའི་གྲངས་མཚུངས་པ་མི་
རུང་བར་ཐལ། སྐྱ་མ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མ་ཤ་ག་གཅིག་ལས་མེད། གྱི་མ་ལ་ལྷ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྐྱར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུངས་ཀར་གྱི་ཆད་ཅམ་ནས་བཅུམས་ཏེ་
ཆོགས་ཆེན་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་ལྷན་པའི་འབྲས་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་
རྣམས་ཀྱི་སྤང་བ་ཡི་ལྷེ་བ་ཡ་གུལ་རེ་རེ་བ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པས། སྤང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
འབྲས་བུའི་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྷིད་སྤང་ལ་བཅའ་བས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ།
རྒྱལ་སྐན་གཉིས་སྤང་བ་ནས་ཡུངས་ཀར་གྱི་ཆད་དུ་ལོངས་པའི་བར་གྱི་ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་ལྷིད་དག་ཀྱང་ཆུང་རུང་གྱུར་པས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ཆད་དེ་ཡན་ཆད་གྱི་
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྷིད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཙམ་པ་ཡི་རྒྱ་རྒྱལ་སྐན་
ཉིད་ཀྱི་ལྷིད་སྤང་ལས་གཞལ་བར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤང་ལས་རྟོགས་པའི་
ལྷིད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འབྲས་བུའི་རྣམས་ཀྱི་ལྷིད་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་
དང་རས་བལ་གྱི་ལྷིད་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་
མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་དེ་ཆད་མས་མཐོང་བ་མེད། རས་བལ་
གྱི་ལྷིད་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དེ་ཡི་ལྷིད་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འདྲར་རྟོགས་པ་མེད་

པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷིང་གི་སློན་ནས་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཐབས་གཞན་གི་སློན་ནས་རྟོགས་པ་
ཞེ་ན། ལྷིང་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་གཞན་གི་སློན་ནས་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་རྩས་གཞན་དེ་
རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷིང་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དེའི་གཟུགས་ནི་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཆད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར།
གསེར་མ་ལ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་གི་རྩས་ལས་ལྷག་པ་རྩས་
གཞན་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཆད་མས་ཁེགས་པའི་བྱིར། རོན་སློབ་དཔོན་གིས་
སྤང་དམའ་བའི་བྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་རྟགས་གིས་ལྷིང་གི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་འགོག་པ་
ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་སྤང་དམའ་བའི་བྱད་པར་མེད་པའི་
རྟགས་གིས་དེ་འདྲའི་རྩས་གི་ལྷིང་གི་ཡོན་ཏན་འགོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་
ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་གི་ཉེ་བར་མཚོན་བྱེད་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེས་ན་ཡན་ལག་གི་རྩས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ནི་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ལྷག་པོ་དང་། དེ་དག་གང་ལ་ལྷན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལྷག་
པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རང་གི་དབང་
པོའི་ཤེས་པས་མཐོང་དགོས་པ་ལས་དེ་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱེ་བྲག་པའི་ཆོས་གི་བྱད་པར་ལ་ཆད་མས་
གཞོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་འགོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། དེ་འདྲའི་འགོག་ཚུལ་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་གིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་
དཔེར་བརྗོད་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

གྱིད། ཀུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་
 ཉོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གང་ལ་ཁས་སྦངས་སྡེ་བྱིད་དང་། རང་
 ཚིག་དངོས་ལྷགས་འགལ་བ་དང་། མངོན་རྗེས་དང་གྲགས་པ་སོགས་གྱིས་གཞི་
 པ་དག་སྤིང་པས་དེ་དག་དགག་དགོས་པའི་གྱིད། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་
 ཁྱད་པར་གཉིས་ལ་གཞི་དཔ་འབབ་ཀྱི་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཁྱད་
 པར་ལ་གཞི་དཔ་འབབ་ཀྱི་ལྷན་སྤྲོད་ཉོགས་པར་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་པས་རྩས་ནི་ཡོད་
 ཏོ། །ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཆད་མས་གཞི་དཔ་འབབ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་
 དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་རྩས་དང་ཡོན་ཏན་པན་ཚུན་འཆོལ་བར་ཐལ་
 པའི་སློན་སྤྲོད་པ་བརྗོད་དེ། རྩས་ལ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གུམ་པ་སྤྲོད་པའི་སྤྲོ་སྤྱོད་བ་སོགས་མཐོང་བ་ཅུང་ཞིག་སྤྲོས་ལ། །གུམ་པའི་
 སྤྲོན་པོ་མཛེས་སོ་སྤྲོས་པའི་སྤྲོ་སྤྱོད་བ་ཡང་ཁས་སྦངས་པས་སྤྲོན་པོ་ལའང་མཛེས་
 པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྷན་པར་ཐལ་བ་དང་། །འདོད་ན། །ཡོན་ཏན་དེ་ཉིད་
 རྩས་སྤྲོ་ཐལ་བ་དང་། ། རྩས་དང་ཡོན་ཏན་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དགག་གུམ་པས་རྩས་
 རྩས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་གྱིད། ཅེས་ཁས་སྦངས་ནང་
 འགལ་གྱི་ཐལ་བ་དངོས་སྤྲོ་འཕངས་ནས་རང་རྒྱུད་ལྷགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་
 ཏོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཞི་དཔ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་ནི། ཡན་
 ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་ན་མངོན་སྤྲོས་གྱིས་མཐོང་རུང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་
 ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་ན་མངོན་སྤྲོས་གྱིས་མཐོང་རུང་རུང་བ་ཆོས་
 ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་གཞི་དཔ་འབབ་སྤྲོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གུམ་པ་ལ་

ཤར་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་དུ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་ཁས་ཁྲུངས་པ་དང་།
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བྱམ་པ་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ཁྲུངས་པ་དང་། རྒྱལ་མངོན་སུམ་གྱིས་
མཐོང་དུ་མི་རུང་བར་ཁས་ཁྲུངས་པས་ཁས་ཁྲུངས་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཁས་ཁྲུངས་པའི་དོན་ཆ་བཅས་འདི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་དེ་ཆ་
མེད་དུ་ཁས་ཁྲུངས་པ་དང་འགལ་ལ། རྒྱལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མི་
རུང་དུ་ཁས་ཁྲུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གང་དག་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཡོད་ན་
མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁྲུངས་པ་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཅན་
དོན་གཞན་མེད་པ། བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཁས་ཁྲུངས་ནང་འགལ་
ལོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། ཁས་ཁྲུངས་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ནུམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་
ཡིན་ཏེ། ཡ་གྲུལ་ཁས་མ་ཁྲུངས་པར་ཁས་ཁྲུངས་ནང་འགལ་ན་ཁས་ཁྲུངས་འགལ་
བ་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་དག་ཀྱང་ཁས་ཁྲུངས་པ་དང་། ཁས་ཁྲུང་དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་མ་
བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་པར་ཁས་
ཁྲུངས་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཁས་ཁྲུངས་པའི་བྱིར། སྒྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྩུན་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་
གཞོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུང་གི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཆོག་ཐམས་ཅད་
རྩུན་ཆོག་ཡིན་ན། ཆོག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གོ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་།
སྒྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྩུན་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅས་ན་ཆོག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་
ནལ་མ་གོ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཁས་ཁྲུངས་ཤིང་། ཆོག་ཐམས་ཅད་རྩུན་ནོ་ཞེས་

པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་ལ་དོན་རྒྱལ་མ་གོ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་ཡང་ཤྱགས་ལ་ཁས་
ལྷངས་པས། ཚིག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་དོན་བདེན་པ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་
མེད་པ་ཆོས་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཚིག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གོ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་
ཤྱགས་ལ་ཁས་ལྷངས་པས་བདེན་ཚིག་བཀག་ལ། དེ་བཀག་པ་ན་རྩལ་ཚིག་ཀྱང་
བཀག་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱད་པར་མཐའ་དག་བཀག་གོ། ཚིག་ལས་བརྗོད་
བྱའི་དོན་བདེན་པ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་མར་གོ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་
ཡང་བཀག་པས་ཆོས་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱད་པར་གཉིས་ཀ་ཡང་བཀག་གོ། །འདི་ཡང་
སྤྱི་བརྗོད་ཚུལ་དང་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱི་རིས་མ་འཆོལ་བར་བྱས་ནས་ཚིག་འདི་ཉིད་སྤྱིས་པའི་
ཤྱགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱད་པར་བཞི་ག་ལ་གཞོད་པ་འབབ་
ཚུལ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་
བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་པས། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཡོད་པར་
དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གཞོད་ཅིང་། རྩུ་མཆན་བཀོད་པ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱིས་གཞོད་ལ། མངོན་རྗེས་གྱིས་བྱུང་པའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གྲགས་པས་ཀྱང་
གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དགག་པ་ལ། མཆན་ཉིད་བྱུང་ཆེས་
པའི་གཞོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ། བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་
དཔོན་གྱིས། བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་པ་ཞེས་འདི་ལ། །བྱུང་པ་མེད་ལ་དོན་བྱས་ཉིད། །དེ་ལྟ་
ན་ནི་རྟགས་དང་དཔེ། །མ་བྱུང་བརྗོད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དེ་ཉིད་འཆད་
བཞེད་ནས། རིགས་པ་ཅན་པས་བསྐྱབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའོ། །ཞེས་

ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྐྱས་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་། རྫོང་ལྷ་བྱ་དཔེ་རྟགས་
སུ་བྱལ་བ་དེ་ལྷ་བྱའི་བདག་ཉིད་མིན་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་དེ་ལྷར་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
སྐྱབ་པའི་དཔེ་རྟགས་སུ་བཀོད་བ་དེ། བཀོད་བཞིན་པ་དེ་ཡི་ཆོ་ན་བསྐྱབ་བྱར་མི་
འདོད་ན་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། དཔེ་རྟགས་དེ་དུས་ཕྱིས་སྐྱབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས་ཁྲངས་ཏེ། བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་དུས་གསུམ་གཤི་
ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བྱ་བའི་སྐྱ་དེ་ལྷར་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ལན་དགག། ལས་ལ་
བྱེད་པ་པོའི་རྒྱུ་ཡོད་པས་བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་བ་ཁོ་ན་ལ་གོ་བའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱས་བུམ་བ་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་མི་གོ་བ་ལྷར་མ་
འོངས་པ་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་པ་དེ་ལྷར་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ཡང་བསྐྱབ་
བྱར་མི་འཕེན་ཞིང་། ད་ལྷར་བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་བ་ཁོ་ན་གོའོ་ཞེས། བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའ་ཞེས་པའི་བསྟན་པར་བྱ་བའི་སྐྱས་ད་ལྷ་བསྐྱབ་བྱར་
འདོད་བཞིན་པའི་བྱེད་པར་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེས་
ཤེས་བྱེད་རྟགས་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་
རྟགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་དཔེ་དང་
གཏན་ཆོགས་དག་མ་གྲུབ་པ་སུན་འབྲེན་གྱི་དཔེར་བྱས་པ་རྒྱ་མཆན་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྐྱ་མ་ཉིད་སྐྱར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་ན།
རི་བོང་གི་དུ་ལ་སོགས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཀུན་གྱང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱར་
ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའི་མཆན་

ཉིད་དེས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱར་སྟོན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བྱབ་ཆེས་པར་
མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་ལ་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་བྱེད་པ་པོ་རྩ་མཁན་
རྩ་བུམ་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ལས་སུ་གྱུར་པའི་རྩ་བུམ་དེ་ཉིད་བྱེད་
པ་པོའི་འདོད་ལུགས་དམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་གོ་བར་འགྱུར་གྱི། བྱེད་
པ་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་མི་གོ་བ་ལྟར། སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་པོའི་འདོད་
ལུགས་དམ་པ་ཡང་ད་ལྟ་བསྐྱབ་བྱར་བ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱར་གོ་བར་འགྱུར་གྱི།
བྱེད་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྐྱབ་བྱར་གོ་བར་མི་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་
དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་ལྔའི་དམ་བཅའི་ཡན་ལག་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་པའི་
རྒྱུད་དང་། དབང་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཁས་སྦངས་པ་དག་ལས་ཁས་སྦངས་པའི་གྲུབ་
མཐའ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། བྱེད་པ་པོའི་ལས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཁས་སྦངས་པའི་
གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡི་རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡི་ལན་
གྱིས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ལས་ལོགས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བྱིར་གྲོལ་གྱིས་རྣམ་པ་
འགའི་སྟོན་མ་གྲུབ། དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེས་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བྱིར་གྲོལ་
གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱར་འཕངས་པ་དེས་ནའི་བྱིར། དཔེ་རྟགས་མ་
གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལན་དུ་རུང་བ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་བསྐྱབ་པ་འགོད་པའི་སྐར་བྱིར་གྲོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་གང་ཞིག་

བསྐྱབ་པ་འགོད་པའི་སྤར་བྱིར་ཆོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་རྟགས་གྱི་
བསྐྱབ་བྱས་ཁྲབ་པ་ཁས་སྦངས་པའི་བྱིར། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་ཁས་སྦངས་
པའི་གྲུབ་མཐའ་ཉིད་དུ་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། ཆོལ་བ་
གང་གིས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་པ་ཁས་སྦངས་པའི་གྲུབ་མཐའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྤྲུས་
པ་གང་ཞིག་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་བསྐྱབ་བྱར་
འཕེན་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་དོན་ལ་བརྟག་པ་དང་། དེས་གཟུང་གི་སྤར་ས་ལ་
བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཚོགས་སྐང་གིས། ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་ན་ཆོས་
མ་སྤུན་མེད། ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་དོན་མེད། ཁེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་
ཡིན་ན། རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མ་སྤུན་དཔེ་མི་སྤྲིད་ལ། ཅོད་གཞི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་
ན་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་ནས། འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་
གྱི་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། སྤྱིར་འཐད་མོད་གྱི་རིགས་པ་
ཅན་པ་ལ་ཁས་སྦངས་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་བ་ནི། མི་རྟག་པས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་
སྤྲའལ། སྤྲས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་གཉིས་པན་ཚུན་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པ་
ཅན་གང་རུང་གཅིག་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ། སྤྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དཔེ་རྟགས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཁས་སྦངས་པ་དང་འགལ་ལོ།
ཁས་སྦངས་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། དེའི་ཆེ་དཔེ་དང་ཆོས་མ་སྤུན་པས་བསྐྱབ་
བྱ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཆོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དང་ཆོས་མ་སྤུན་
པས་བསྐྱབ་བྱ་དེའི་ཆོས་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཅན་དཔེ་ཡི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་

འགྲུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ཅན་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྐར་མི་རྟག་པས་བྱང་པར་
དུ་བྱས་པའི་སྐྱ་དང་དཔེ་བྱ་མ་པ་གཉིས་སྐྱེ་བ་ཅན་དུ་ཆོས་མཚུངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་དང་། མི་རྟག་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱའི་ཆོས་སྐྱེ་བ་ཅན་བྱ་མ་པ་ལ་རྗེས་
འགོ་བྱེད་པར་ཡང་ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གྲུབ་ན་བསྐྱབ་བྱ་
འགྲུབ་པར་ཡང་འགྲུར་རོ། །གལ་ཏེ་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱ་ཆོགས་དོན་ལ་འཇུག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན་ཚོད་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་
འཇུག་པར་འདོད་པས་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་སུ་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་བཤད་པ་དེས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོད་པའི་
ཆེ་ཅི་ལྟར་རིགས་པར་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་གཞན་རང་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་ལ་
འཇུག་པར་འགྲུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དུ་
ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་སྒྱུར་བས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་
ན་བསྐྱབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་དམ་བཅའོ་ཞེས་མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་དུ་སྒྱུར་རམ།
བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་མ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའོ་ཞེས་གཞན་ལྟན་ནམ་གཅོད་དུ་སྒྱུར།

དང་པོ་ལྟར་ན། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིར་ཁོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་
ཡིན་ནམ། སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་
ཡིན། དང་པོའི་དོན་དུ་ངེས་གཟུང་དེ་ལྟར་སྐྱར་བ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་
སྐྱར་ཡང་དོན་དེ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པའི་འཁྱགས་ཉིད་ལས་དོན་དེ་བསྐྱབ་བྱ་

ཉིད་ཏུ་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་
བཞིན་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་ཏུ་ངེས་གཟུང་སྟོས་པ་དོན་མེད་པར་
ཐལ། དེ་མ་སྟོས་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་བཞིན་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱར་དོགས་པ་འང་མེད་
པ་རིགས་པ་ཅན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་པ་
ཅན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆིག་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པས་ཁྲབ་པ་འབངས་པར་
ཁས་ཐྱངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆིག་གི་སྤར་ངེས་གཟུང་སྟོས་སོ་
ཞེན། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ཡིས་དམ་བཅའི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་ངེས་གཟུང་བརྟེན་པ་དོད་
མེད་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་ཏུ་དེ་
བཀོད་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེད་ཏུ་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་ཏུ་
འཇུག་པ་འཕེན་པའི་མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཡིན་པར་ཆོད་མས་རྟོགས་
པར་ཐལ། གཞན་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ངེས་གཟུང་དགོས་པ་མེད་པའི་འུགས་ཀྱིས་མི་
ལྟན་པ་ནམ་པར་གཅོད་པ་དེར་བརྟེན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་
དམ་བཅར་ཐལ་བ་སོན་ན་གནས་སོ། །

གསུམ་པ་གཞན་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤར་གི་དཔེ་དགག་པ་ལ། རྟགས་ལ་བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་ཡིན་པ་དགག་པ།
རྟགས་ཆོས་ཅོད་གཞི་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་
ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སྤྱ་རྟག་སྟེ་ཐམས་ཅད་མི་
རྟག་པའི་ཕྱིར། ཅས་པ་འདི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྟོན་ཡིན་

ཏེ། སྤྱི་ཏྲག་ན་ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པར་འགལ་བས་སོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །ཏྲགས་དམ་
བཅའ་དང་འགལ་བ་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་འབྲེལ་པ་
མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་ལ་མན་པ་མེད་པའི་སློན་ས་དམ་བཅའི་
སློན་དུ་སོང་བའོ། ཏྲགས་ཆོས་ཅོད་གཞི་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་སློན་ས་དམ་
བཅའི་སློན་དུ་སོང་བ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་ཏྲགས་དེ་དམ་བཅའ་དང་
འགལ་བའི་སློན་ས་དམ་བཅའི་སློན་དུ་སོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མན་པ་མེད་པ་དེ་ལྟོ་
ཞེ་ན། ཏྲགས་གྱི་སློན་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའི་སློན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ལ་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཕྱོགས་སློན་
ནི་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་གཞན་བཞུགས་པ་ལ་བཟོས་པ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་ཅོམ་
ནས་སློན་དུ་གོ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མ་གྲུབ་པའི་ཏྲགས་གྱི་སློན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དང་། ཅོད་
གཞི་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་མེད་པས་དམ་བཅའི་སློན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏྲགས་ཅོད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྟོར་བ་སྟོར་
གཅིག་པོ་དེའི་དམ་བཅའི་སློན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མ་གྲུབ་པའི་ཏྲགས་གྱི་སློན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཏྲག་སྟེ་ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཏྲགས་འདི་ཏྲགས་
དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སློན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོར་བ་དེས་སྤྱི་ལ་མི་
ཏྲག་པ་གཏན་ཆོགས་དང་ལྷན་པར་བཞུགས་པའི་སློན་ས་མི་ཏྲག་པ་གཏན་ཆོགས་ཡིན་
པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱེད་ན། དེ་ལྟར་སྤྱི་ཏྲག་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ནི་ལྟོག་པར་འགྱུར་

ན་ཡང་། མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་མ་འཕངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པས་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་
སྐྱོར་གྱི་ཕྱོགས་ཅམ་འཕངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྟགས་སུ་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་འབྲེལ་སྐྱོར་དག་དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱོར་དག་
འདི་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་
དཔའི་སྐྱོར་པའི་བྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་བརྗོད་བྱའི་དོན་
གཞན་ཅི་ཞིག་ཀྱང་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། མི་རྟག་པ་
རྟགས་སུ་འཕངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོར་བ་དེས་སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱབ་པ་འཕངས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱད་པར་སྐྱ་ལ་གཞན་རྟག་པ་དམིགས་བསལ་གྱིས་
སྤར་བརྗོད་ནས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྐྱིར་བཏང་གི་ཆོག་དེ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་
འབྲུག་པར་སྐྱས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། སྐྱ་རྟག་པར་དམ་བཅས་ནས་ཐམས་ཅད་
མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྐྱིར་བཏང་རྗེས་སུ་འབྲུག་པར་བརྗོད་པ་ལ་འབྲས་བུའང་ཅི་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ཡང་མི་རྟག་པར་འཕངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་དེ་
རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་པའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱོབ་དཔོན་གྱི་
སྐྱ་ལ་གནས་པ་ཡི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱ་རྟག་པ་སེལ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག་སྐྱ་
མི་རྟག་པར་མ་འཕངས་པ་དེའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ཅམ་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་
རུང་། སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་མི་རུང་ངོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོར་བ་
དེས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ལས་ཡུལ་གཞན་

ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲ་ལ་ཡོད་པར་འགལ་བའི་མི་རྟག་པར་སྒྲས་ནས། སྒྲ་ལ་དེ་དག་ལ་
 ཡོད་པར་འགལ་བའི་མི་རྟག་པར་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་དེ་འདོད་དེ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་
 རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་
 འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཐམས་ཅད་ནི་བྱུང་པར་སྒྲ་མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་
 མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཤིང་མིན་ནོ། །ཞེས་པས་
 སྤྱི་ས་བྱུང་པར་སྤངས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན་སྒྲ་ཁོ་ན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་
 ཚིག་དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་དེ་ཐམས་ཅད་མིན་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཚིག་དེས་
 ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་མཉན་པ་སྒྲ་གཅིག་ལ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བ་
 ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཤིང་མིན་ནོ་ཞེས་
 པའི་ཚིག་དེས་ཤིང་གི་སྤྱི་སྒྲ་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཞིག་འཕངས་པ་
 བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་གང་དག་བྱམ་པ་ཁོ་ན་ཤེས་བྱའོ་ཞེས་སྒྲས་ན།
 སྒྲམ་བྱ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བཀག་སྟེ། དེ་སྐད་སྒྲ་བ་གཞུང་
 འདིའི་སྟོགས་སྒྲ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱམ་པ་ཁོ་ན་ཤེས་བྱར་དམ་
 བཅས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བྱམ་པ་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་པ་ཙམ་
 མོ། །བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་ཀུན་ཡང་ཐམས་ཅད་དེར་མེད་པར་འགྱུར་བར་
 ཐལ། སྒྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་རིགས་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་
 ཅད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་རྟགས་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མིན་པ་རྟགས་ཡིན་

ལོ་ཞེ་ན། སྤྱི་མ་ཡིན་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཉགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱི་ཉིད་ཉགས་སུ་
བཀོད་པ་དང་བྱང་པར་མེད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་ཅན་སྤྱི་རང་ཉིད་སྤྱི་ཉགས་པའམ་མི་
ཉགས་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ལྷོག་པ་དེ་ཉིད་གཏན་
ཆིགས་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་ན་ཤེས་བྱེད་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཉགས་གྱི་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་གྱི་ཉགས་སྤྱིར་དོན་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སྤྱི་ལ་ཅོད་སྤང་དང་། བྱེ་བྲག་ལ་
ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། བདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་བྱས་
མི་ཉགས་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་མེད་པའི་
ཕྱིར་རང་བཞིན་ཐ་དད་མེད་པས་ཉགས་སུ་མི་རུང་ན། རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ཀུན་ལ་
དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་
སྤྱི་མི་ཉགས་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་
པ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བྱས་མི་ཉགས་གི་རྣམ་ཉགས་ཆོས་སུ་སོང་བས་རྣམ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཀུན་
རྫོབ་པ་ཡི་དངོས་པོ་སྤྱི་བྱས་མི་ཉགས་པ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། ཆོས་ཆོས་
ཅན་ཐ་དད་པའི་ཆ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་དེ་ཉིད་དང་རྣམ་གཞན་ཉིད་དུ་
གྲུབ་པ་འགོག་པ་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་བྱས་
མི་ཉགས་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྤྱི་བྱས་མི་ཉགས་པ་
གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། ཉགས་དང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་

[illegible]

གཉིས་པ་ནི། གཞི་རྩས་གཅིག་ལ་དཔག་བྱ་དང་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡི་ཚེས་
 ཚེས་ཅན་ཐ་དད་པའི་དོན་གྱི་ཐ་སྟོན་འབྲུག་པའི་གཞི་སོ་སོར་གནས་པ་འདི་ཚེས་
 ཅན། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ལ་
 བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་རང་མཚན་ལ་མི་སྐྱ་བར་
 མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཚེས་ཚེས་ཅན་ཐ་དད་པའི་སྐྱོན་གྱི་ཐ་སྟོན་འདི་ཚེས་ཅན། རང་
 མཚན་ལ་འབྲུལ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་བདག་ཉིད་རི་རྩ་བའི་རང་མ་ཡིན་
 ལས་ཐ་དད་གྱི་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ། ཚེས་དང་ཚེས་
 ཅན་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་པར་གྱུར་བ་དེ་ནི་ཁྱོད་འབྲུག་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་
 བཞིན་གྱི་རྟགས་དེ་རྣམས་ལ་ལྟོག་པས་བྱས་པའི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། སྐྱ་
 མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་སྐྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི་ཚེས་ཅན། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་
 སུ་བསྟན་ཏེ། ཚེས་ཅན་གྱི་ལྟོག་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། ཚེས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྟོན་གྱིས་བཞག་པའི་རྣམ་
 པ་ཐ་དད་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་གཅིག་དུ་སྒྲུབ་པ་
 ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སྒྲུབ་དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་འདི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོག་སུ་ཐལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོག་པ་
 དེ་ཉིད་གཏན་ཆོག་སུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྟགས་དེ་ལ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་
 ཉིད་ཐ་དད་དུ་ཐལ། ཕྱོག་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱེ་བྲག་ཆོས་ཅན་དུ་
 བཟུང་ནས་སྤྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པ་ཉིད་གྱི་
 ཕྱིར། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་མི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩོལ་
 བྱུང་སྤྱིའི་བྱུང་པར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པས་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའི་
 ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་དེར་ཡང་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། རྩོལ་བྱུང་
 ཆོས་ཅན། བྱེད་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱབ་པའི་ཕྱོགས་གྱི་ཡན་ལག་
 ཡིན་ནའང་ཆོས་ཅན་རྩོལ་སྤྱི་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། བྱེད་གྱིས་
 བསྐྱབ་བྱ་དེ་འབྱུབ་པ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གོང་དུ་དྲ་ཅན་འདི་ཆོས་
 ཅན། དྲ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟ་མིན་ཏེ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩོལ་བྱུང་དེ་ཉིད་
 ཕྱོགས་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལས་ཡང་ན། བྱེད་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་མི་རྟག་
 པར་སྤྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྗེས་དཔག་དེའི་རོར་
 རྩོལ་བྱུང་དེ་ཆོས་ཅན་སྤྱིའི་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་མིན་པར་ཐལ། སྤར་ཕྱོགས་
 ཆོས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བྱུང་དེས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་དེ་མཆོན་ཅིང་
 རྟགས་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་ཕྱིས་ཕྱོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷས་བྱིན་གྱི་བྱིས་གང་
 ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། གང་ན་བྱ་རྟོག་སྤྱོད་གསལ་པོ། ཞེས་བརྗོད་པ་ན། བྱ་རྟོག་
 གིས་ལྷས་བྱིན་གྱི་བྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ནས། ཕྱིས་བྱ་རྟོག་མེད་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་གྱི་
 བྱིས་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་རྩོལ་བྱུང་གིས་སྤར་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་

བ་ལས་བྱང་བའི་སྤྱོད་ལྷོ་ཀན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱང་བར་མཆོན་པར་བྱས་
ནས། བྱིས་བསྐྱབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཆེ་མཆོན་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས། དམ་བཅའི་
ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ལན་གཞན་ཡིན་ནོ། །

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི་གོས་དཀར་ཅན་དེ་ཁྱིད་ཤོག་ཅེས་བ་ན། གོས་
དཀར་གྱིས་ཁྱིད་བྱའི་སྤྱོད་བྱ་མཆོན་པར་བྱས་ཀྱང་ཁྱིད་འོང་བའི་བྱ་བའི་ཁོངས་སུ་
གཏོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གོས་དཀར་འོང་ངམ་མི་འོང་ཡང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷོ་ཀན་ལ་
བཞིན་དུ་ཚྭ་བ་ལས་བྱང་བས་ཚྭ་བ་ལས་བྱང་བའི་སྤྱོད་མཆོན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི།
བསྐྱབ་བྱའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇེས་དཔག་གིས་ཚྭ་བ་ལས་སྤྱོད་ཁ་
ཕྱོགས་པར་ཚྭ་བ་ལས་བྱང་བའི་གྲགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པར་
རྟགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཞེད་དོ། །ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་མི་རྟག་པར་
སྤྱོད་པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དུ་འཐད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་པར་ཕྱོག་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་
ཉིད་མཉན་བྱའི་ཕྱོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་མཉན་བྱ་ནི་ཉན་ཤེས་གྱིས་
གཟུང་དུ་མི་རུང་བ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་མི་གྲག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་
པའོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་གཉིས་ཀ་ཡང་ལོགས་གཉིས་ཀ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན་སྤྱོད་མེད་དེ། མཉན་བྱ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ཕྱོག་མཆོམས་བཞག་ལ།
སྤྱོད་མི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཕྱོག་མཆོམས་བཞག་པས་ཐ་དད་དོ། །

གཉིས་པ་དངོས་བསྟན་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཞད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགྲར་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ཡི་སྒོ་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་

ཅན་མདོར་བསྐྱུས་པ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆེགས་དང་
གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྒྲུབ་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་བདེ་བར་གཟུང་
བ་བྱུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་
འཇུག་པ་དང་ཆ་གཉིས་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན་སྦྱོར་རག་ཏུ་
བརྗོད་བདེ་བར་གཟུང་བ་བྱུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་སྤར་གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་གི་མཆན་ཉིད་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་
འཇུག་པ་དང་། ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་རག་འགོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཞེས་པའི་
ཕྱིར་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་
ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། རྣམ་གཉིས་རེ་རེ་དག་ལ་ཡང་། རྣམ་གསུམ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཡང་། ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་
བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་གསུམ་པོ་རེ་
རེ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། ཆ་
གཉིས་སུ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ངེས་གཟུང་གི་དོན་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་
ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་ལ། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་བའི་རྣམ་
བཅད་གཅོད་ཚུལ་དང་། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་པའི་དཔའོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ན་རྗེས་འགོ་
མེད་པར་འགྱུར་ལ། བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
བྱས་པ་སྦྱས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ན་སྦྱས་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། གཏན་ཆེགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁོན་འཛིན་གྲང་སྒྲུར་ས་ཐ་དང་པར་སྒྲུར་བས་རྣམ་གཅོད་དུ་མའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཁོན་ཞེས་བརྗོད་ན་མི་ལྟ་བུ་བ་གཅོད་དེ། བྱད་པར་ཡོད་ཆོས་དང་ངེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྒྲུར་བའི་ཕྱིར། བྱས་པ་སྤྱོད་པ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་ན་གཞན་ལ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་གཅོད་དེ། དེའི་ཆེ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་དག་དང་ངེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བ་ལས་མེད་འབྱུང་བ་སྤིང་བ་ཁོན་ཞེས་སྟོན་ན་ཁོན་ཏུ་མི་སྤིང་བ་རྣམ་པར་གཅོད་པར་བྱེད་དེ། འབྱུང་སྤིང་པའི་བྱ་བ་དག་དང་ངེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྒྲུར་བ་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་ལས་རྣམ་གཅོད་དེའི་དོན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྒྱ་རྣམས་ནི་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དངོས་འགལ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནག་པ་འཕོང་སྟེན་ཞེས་པ་འཇམ། སྤིང་སྤྱོད་འཕོང་སྟེན་ཞེས་པ་འཇམ་སྟོན་པོ་མཆོ་སྟེས་ལ་སྤིང་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པས་ངེས་པ་བཞིན་དུ་ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྒྲུར་ཡང་མི་ལྟ་བུ་བ་དང་། གཞན་ལ་ལྟ་བུ་བ་དང་། མི་སྤིང་བ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། ། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྒྲུར་ཡང་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ། ནག་པ་འཕོང་སྟེན་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། སྤྱོད་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་འགལ་ལྷན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལ་འད་སྒྲུར་རོ། །

དཔེ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ནི། རག་པ་འཕོང་སྟེན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཡང་འགལ་པའི་ལྷན་པོ་འཕོང་མི་སྟེན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་རྟོགས་པ་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ནག་པ་འཕོང་སྟེན་པ་དེ་ལྟར་གྲགས་པས་མི་ལྟ་བུ་བ་གཅོད་ཏུས། འཕོང་

སྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པར་གྲགས་པས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་གཙོད་མི་སྲིད་པ་བཅད་མི་
དགོས་པའི་བྱིད། མི་ལྡན་པ་གཙོད་རྒྱས་པར་ཐལ། མི་ལྡན་པ་གཙོད་པའི་བརྗོད་
འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྤྲིའི་རྒྱས་པའི་དབང་གིས་ཆམ་གཙོད་དེ་གོ་བའི་བྱིད།
དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་སྐབས་ལྟ་བུ་འཕོང་སྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པ་བཅད་པའི་བྱིད། སྲིད་སྐབས་
འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཡང་འགལ་བའི་སྐྱོ་པོ་གཞན་ལྡན་ཆམ་གཙོད་ཀྱི་དོན་
ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྲིད་སྐབས་དེ་ལྟར་ནག་པ་ལས་འཕོང་སྐྱེན་པར་སྤར་
ནས་གྲགས་ཅིན་པས་མི་ལྡན་པ་དང་མི་སྲིད་པ་བཅད་མི་དགོས། སྲིད་སྐབས་ལྟ་བུའི་
འཕོང་སྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པ་བཅད་དགོས་ཤིང་བཅད་རྒྱས་པའི་བྱིད། ཉགས་བྱི་མ་
དེར་ཐལ། གཞན་ལ་ལྡན་པ་ཆམ་པར་གཙོད་པའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་
སྤྲིའི་རྒྱས་པའི་དབང་གིས་ཆམ་གཙོད་གོ་རྒྱས་པའི་བྱིད། སྡོན་པོ་མཆོ་སྐྱེས་ལ་སྲིད་
དོ་ཞེས་པའི་དག་དེས་མི་སྲིད་ཆམ་གཙོད་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ།
མཆོ་སྐྱེས་ལས་གཞན་ལ་སྡོན་པོ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་གྲགས་པས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་
གཙོད་མི་རུས། སྡོན་པོ་མཆོ་སྐྱེས་ལ་བྱུང་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པས་མི་ལྡན་པ་གཙོད་
མི་རུས། མི་སྲིད་པ་བཅད་དགོས་ཤིང་བཅད་རྒྱས་པའི་བྱིད། དེར་ཐལ། སྤྲིའི་རྒྱས་
པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་གོ་བའི་བྱིད། དེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྤར་ཡང་དག་གསུམ་
ཀྱིས་ཆམ་གཙོད་སོ་སོར་གོ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་སྤྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དོན་སྟོན་པའི་བྱིད། དེས་ཆོས་ཅན་སྤྱི་དེ་ཉགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་
མི་ལྡན་པ་ཆམ་པར་གཙོད་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྟེན་པ་
དེས་ནའི་བྱིད། སྤྱི་དེ་ཡིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཀྱི་ཆོས་བྱས་པ་སྤྱི་ལས་གཞན་

ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྟོན་བསྟེན་པ་མིན་པར་ཐལ། སྤྲུལ་མི་ལྡན་ནམ་གཅོད་ཀྱིས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་།
ཆིག་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་ཆོས་ཅན་དགྲ་འབའ་ཞིག་སྐབས་འདིར་སྟོན་པའི་
གངས་ངེས་པ་ལ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ཀྱི་ཇེས་
སུ་འགྲོ་ལྟོག་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་
ལྟོག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ན་འགལ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པར་ཐལ་ལ། དེ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ་དུས་ནམ་ཡང་ཁྲབ་པ་
འཁྲལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་ན། རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་འགལ་
རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པར་ཐལ་ལ། དེ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དུས་ནམ་ཡང་ཁྲབ་པ་
འཁྲལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཏན་ཆིགས་གཉིས་འདོད་པས་མི་འཇུག་པར་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འགལ་རྟགས་གཉིས་སྟོས་ལ། དངོས་པོའི་དབང་གིས་ལྟོག་དགོས་
པར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་
ནན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་
མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་རྩོགས་ཆོས་ཅན་བཞི་སྟོས་
སོ། །ལྟོག་ཁྲབ་གཅིག་སུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་དང་། ཇེས་ཁྲབ་གཅིག་སུ་
ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་པན་
ཚུན་མི་འཁྲལ་བར་བསྐྱབས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྩོགས་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཉིད་ལ་
བསྐྱབས་པས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་

དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲིབ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྟོན་སོ། །རྗེས་འགྲོ་བྱུང་
ཅམ་དང་། རྗེས་འགྲོ་གཙོ་བོར་བྱུང་བ་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོགས་ཆམ་ཉམ་དུ་བྱུང་བ་
ཅམ་གྱིས་བསྒྲིབ་བྱ་གོ་བ་བཀག་ནས་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ཕྱོག་པ་
དགོས་པར་བསྤྱན་པའི་སྟོན་ཅོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་
པར་བཅད་པ། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རྒྱས་ལུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
ལྷག་མ་གསུམ་སྟོན་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་། ཕྱོག་པ་འགལ་བ་གཉིས་
སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་
གཉིས་དངོས་སུ་མི་འཁྲུལ་པར་བྱུང་ནས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་གཞི་
འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཡང་དག་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་དང་སྤྱི་གཞལ་བྱ་དག་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
གཉིས་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོགས་གི་བྱུང་བ་འཁྲུལ་
པར་ཅོད་པ་བཀག་ནས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཆོན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་
དེ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲིབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་
པའི་གཏན་ཆིགས་གསུམ་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ཕྱོག་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དངོས་སུ་བཀོད་ནས་
ཅོད་གཞི་ལ་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཉགས་ཀྱི་རྒྱས་ལུལ་དུ་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་བཞི་སྟོན་པའི་དགོས་པ། ཁྱད་པར་སྤྱན་མོང་

མ་ཡིན་པ་སྟོས་པའི་དགོས་པའོ། མ་དམིགས་པའི་དཔེ་དངོས་སུ་མི་སྟོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་ཏྲགས་ལ་ཙྰལ་བྱང་དཔེར་སྟོས་པའི་དགོས་པ། རང་
བཞིན་ཏྲགས་ལ་བྱས་པ་སྟོས་པའི་དགོས་པ། གཉིས་ཀ་སྟོས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་
པོ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་ཏྲགས་ཉིད་ཀྱིས་གོ་
བྱ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་བྱ་ལ་འཇུག་པ་
སྟོན་པའི་བྱིར། འབྲས་བྱ་དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེ་ལ་ནམས་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་
འཇུག་པ་གང་ཞིག །ཁབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་དེའི་བྱིར། ཙྰལ་མ་ཐག་དུ་བྱང་བའི་
ཤེས་པ་སྐྱ་མི་ཏྲག་པའི་འབྲས་བྱར་མི་རིགས་ཏེ། སྒར་ཡོད་རྒྱུན་གྱིས་གསལ་བར་
བྱས་པའི་བྱིར་ཅེ་ན། རིག་བྱེད་གྱི་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་པའི་ཤེས་པ་ནི་ལྷ་རྒྱལ་
སོགས་པའི་རྒྱུན་ཙྰལ་མ་ཐག་དུ་འབྱུང་བར་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཙྰལ་པའི་སྒར་
ནས་ཏྲག་པར་ཡོད་པ་ཡི་སྐྱ་ཐོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁབ་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཙྰལ་བ་
དེས་སྐྱ་ཏྲག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་སེལ་བ་དང་། རྒྱ་བའི་དབང་པོ་དང་། སྐྱ་ཏྲག་པ་
རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ནམས་པ་ཀུན་དུ་པན་པ་ཉི་བར་སྒྲོར་བ་མིན་པའི་བྱིར། རིག་བྱེད་གྱི་སྐྱ་
ཆོས་ཅན་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་འབྲས་བྱ་མི་བྱེད་པ་འགའ་ཞིང་དུས་ཏྲག་དུ་བསྐྱེད་
པར་ཐལ། རྒྱུན་ལ་བཞུགས་པ་མེད་པར་དེ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཙྰལ་བ་ལས་བྱང་བའི་
ཉན་པའི་ཤེས་པ་འདི་འབྲུ་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་ངེས་
འགའ་པའི་སྐྱ་དེ་སྟོན་དུ་སོང་བར་སྐྱབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེའི་
འབྲས་བྱར་བྱུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་དཔེར་སྟོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཙྰལ་བྱང་སྟོས་པ་ཉིད་

གྲིས་རང་བཞིན་ཉགས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། བྱོམས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་
བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར། ཆོལ་བྱུང་འདི་ཉིད་གྲིས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཉིད་
གྱི་དཔེ་བྱུང་ཡུང་དེ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་དཔེར་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། འབྲས་ཉགས་ཀྱི་དཔེ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱས་པ་དཔེར་བསྟན་པ་ན་རང་བཞིན་གྱི་
ཉགས་ཐམས་ཅད་མ་ཐུན་བྱོམས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དེ་འབྲས་ཤེས་པར་མི་
འབྱུང་བར་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རང་དོན་དུ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟོས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་
འདིར་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། སྐབས་འདིར་མ་ཐུན་བྱོམས་ལ་ཆ་
གཉིས་པ་དང་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཉགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་བཤད་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤར་རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟེན་པའི་གཏན་ཆིགས་
ཡང་དག་གི་དོན་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་དེ་ཕྱིར་གྲོལ་ལ་གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། མ་ཐུན་བྱོམས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་
གཏན་ཆིགས་སྟོན་པའི་སྒྲོར་བའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་
རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟེན་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་
དང་ལྷན་པའི་གཏན་ཆིགས་ཕྱིར་གྲོལ་ལ་བརྗོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོར་བའི་
དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པའི་རོ་བོ་སྒྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཏུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་རོ་བོ་སྒྲུབ་
པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་རང་དོན་དུ་བཤད་པ་ལས་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་ཐ་དད་མེད་
པས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

འོན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་ཏྲགས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་སྒྲོས་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཕྱིར་ཚོལ་ལ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྐབས་འདིར་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་ཏྲགས་ཀྱི་དཔེ་མ་སྒྲོས་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ།
ཚོལ་བྱང་དེས་འབྲས་བུའི་ཏྲགས་མཚན་པར་བྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་
མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའང་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཚོལ་བྱང་དེས་
གཉིས་ཀ་མཚན་རྒྱས་པར་ཐལ། ཉན་ཤེས་དེ་ཚོལ་བ་ལས་གསལ་བ་དང་དྲུང་སྒྲ་
ཚོལ་བ་ལས་སྒྲེ་བ་གཉིས་ཚོལ་བྱང་དུ་འབྲ་བར་གནས་པས། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་
གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་དཔེར་བརྗོད་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་གཏན་ཆིགས་
ཡང་དག་འདི་གཉིས་སུ་རབ་དུ་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒར་བཤད་པའི་གཏན་
ཆིགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་དེ་ནི་བསྐྱབ་བུའི་ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོའི་དབང་གིས་
འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་
བསྐྱབ་བུའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་པར་ཐལ། རྒྱ་གང་ཡོད་པ་ན། འབྲས་བུ་གང་དེའི་རྗེས་
སུ་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱ་གང་སྒོན་དུ་སོང་བ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དེ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་
དེ་རྒྱ་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའམ། རང་གི་བདག་ཉིད་དང་ངོ་མོ་ནས་པར་དབྱེར་མེད་པ་
ཅན་གྱི་བྱབ་བྱ་གང་དེ་བྱབ་བྱེད་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་གྱིས་
བཏགས་པའི་ལྷན་པ་ཅན་དང་འདྲུབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་གང་དག་ལ་མི་
འཁྲུལ་བ་དེ་འབྲ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་འདྲུབ་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་
གཏན་ཆིགས་དེ་དག་ཡང་དག་མིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དག་བསྐྱབ་བུའི་ཆོས་ལ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་

ཡང་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། བསྐྱབ་བྱ་གོ་
བ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱང་གསུམ་བརྟགས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་
དེ་ཉིད་ཁོན་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐ་དད་མི་འབྲེལ་བའི་ངེས་པ་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་འབྲུང་
བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། མི་འབྲེལ་བའི་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྫོག་སོགས་ལྟོག་བྱུང་ཅན་དུ་མི་འཐད། དེ་མཉན་བྱ་དང་
མཚུངས་པར་བསྐྱབ་པ། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ།
འབྲེལ་བ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བརྟགས་ལ་དགག། །བྲེ་བྲག་
པའི་ཐལ་བ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྫོག་ལྟན་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་
པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྲུང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་
ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་པའི་བྱུང་བ་ཉིད་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ།
ལྟོག་བྱུང་དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་འདོད་ན། རྗེས་འགྲོའི་
བྱུང་བ་གནས་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་
བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱུང་བར་རྫོག་སོགས་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ལྟོག་བྱུང་མེད་
ཅིང་རྗེས་འགྲོའི་བྱུང་བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རང་གི་བདག་
གས་རྒྱུའི་དངོས་པོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ན་ལྟོག་པ་བྱུང་བར་འབྱུར་བ་ཡིན་ལ།

འབྲེལ་བ་མེད་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

འོན་སྟོན་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་དཔོན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པས་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་དཔོན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པས་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་པ་འང་འབའ་
ཞིག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མ་སྤུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མ་བཤད་ཅེས་
བའོ། །མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་
ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ། མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན་བསྦྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་
གྲུབ་མ་མཐོང་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་བདག་ལྡོག་པ་ཡིས་སྟོག་སྟོགས་
དག་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། སྟོག་སྟོགས་མེད་པས་བྱམ་སྟོགས་བདག་མེད་ལ་ཁྱབ་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོག་མེད་པས་བདག་མེད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་བདག་ལྡོག་སྟོབས་གྱིས་སྟོག་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡང་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་བདག་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིས་གཞན་སྟོག་ལྡོག་པར་
མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་མ་
གྲུབ་མེ། སྟོག་དེ་བདག་དེའི་བདག་ཉིད་དམ་ཡང་ན་དེ་ལས་རྒྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
བདག་སྟོག་གི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྟོག་མར་བདག་དམིགས་པ་ན་དེ་རྗེས་
སྟོག་དེ་དམིགས་དེ་རྗེས་བདག་མ་དམིགས། བདག་རྟོགས་པ་མེད་པར་དེར་རྗེས་

ཡང་སློབ་མཁྱེས་ན་བདག་སློབ་འདི་རྒྱ་འབྲས་སུ་བྱལ་བར་གྱུར་ན་ཡང་དེ་འདྲི་
རྒྱ་འབྲས་དེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་དེ་གཞི་འབའ་ཞིག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་
མཐོང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་མཐོང་བའི་མངོན་
སུམ་དང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་དེས་བྱེད་དེ་བྱལ་བ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་
གྱིས་བཏགས་པའི་བདག་དེ་ཁིན་ཏུ་ཞྭ་ག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་སྤྱིང་གི་
དཀྱིལ་ན་བདག་རྒྱལ་སྤྱི་ཅེས་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱོང་ས་ནས་དེ་སློ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་
ཁས་སྐྱོང་ས་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་དེ་འདྲ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་
བས་ཁིན་ཏུ་ཞྭ་ག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་དེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མེད་ལ།
རྗེས་དཔག་ཀྱང་མེད་དེ། གཞལ་བྱ་ཀུན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་བདག་དེ་ཡིན་པས། དེ་
ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་བྱལ་བ་གཞན་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བདག་སློབ་རྗེས་གཅིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་རྟག་ལ་སློབ་མི་རྟག་
པར་ཁས་སྐྱོང་ས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདག་ཀྱང་མེད་དེས་ཡིན་གྱི།
སྤྱིར་ཁིན་ཏུ་ཞྭ་ག་ཏུ་གྱུར་ཡིན་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློབ་མེད་པས་བྱལ་པའི་མི་མ་སྤུན་སྦྱོགས་བདག་མེད་དེ་གང་
ཡིན་སུམ་པའོ། །དེ་བདག་མེད་དུ་ཅིས་བྱལ། མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་སུང་མ་
དམིགས་པས་སོ་ཞེ་ན། སུམ་སོགས་ལ་བདག་མེད་ཅིས་བདག་གིས་དག་པའི་དག་
འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྱུར་བ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེ་གཞི་
གཞན་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། བདག་སློབ་པས་སློབ་སློབ་པའི་བྱལ་བ་འདྲ་ཅི་ལྟར་ཡང་བྱལ་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་

བར་ཐལ། བདག་སྟོན་པ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཡི་ཕྱིར། བྱམ་སོགས་ལ་སྟོན་མེད་བར་
རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་བདག་གྲང་མེད་བར་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། སྟོན་དང་སྟོ་ལ་སོགས་པ་
གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བྱམ་སོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་བར་འགྱུར་ཏེ།
བྱམ་སོགས་ལ་མ་མཐོང་གསོན་ལུས་སོགས་ལ་ལར་ཆད་མས་མཐོང་བ་ཡིས་
སོ། །བྱམ་སོགས་ལ་བདག་སྟོན་མེད་བར་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་མི་མཆུངས་བར་ཐལ།
གལ་ཏེ་སྟོན་དེ་ལྟར་བདག་གྲང་གཞི་འགའ་ཞིག་དུ་མཐོང་ནས་གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་
པ་དང་། བྱམ་སོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་བར་འགྱུར་ན་ཡང་བདག་དེ་གཞི་
འགའ་ཡང་མཐོང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རིགས་པ་དངོས་དང་། ཚོད་སྤང་ངོ་། དང་པོ་ནི། གསོན་ལུས་
ཆོས་ཅན། སྟོན་མེད་བར་ཐལ། བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་བཞིན་ཞེ་ན། བྱམ་པ་
ལ་སྟོན་མཐོང་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྟོན་གི་རྒྱ་སྟོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་
མེད་པ་ཡིས་སྟོན་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གསོན་ལུས་ལ་ཡང་སྟོ་
མེད་ན་གསོན་ལུས་ལ་སྟོན་མེད་བར་རིགས་པ་ཡིན་བར་ཐལ། གསོན་པའི་ལུས་
ལ་འདྲ་གལ་ཏེ་སྟོ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྟུས་ན། བྱམ་པ་དཔེར་བྱས་ནས་གསོན་
ལུས་ལ་བདག་མེད་པས་སྟོན་མེད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་མི་རིགས་བར་ཐལ། བྱམ་པ་
ལ་སྟོན་གི་རྒྱ་སྟོ་ལོག་པས་སྟོན་ལོག་པ་དེ་ལྟར། གསོན་ལུས་ལ་ཡོང་སྟོན་གི་རྒྱ་
ལོག་ན་སྟོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་ཀྱི། བདག་མེད་ལ་སྟོན་མེད་ཀྱི་བྱབ་པ་མ་
ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། དོན་བསྟུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གསོན་ལུས་དང་

བྱམ་པ་ཅུང་ཟད་བདག་མེད་དུ་ཆོས་མ་ཐུན་པའི་ཕྱིར་བྱམ་པ་ལྟར་སློག་མེད་ལས་ཐ་
དད་པའི་གསོན་ལུས་ཀྱང་སློག་མེད་པར་ཐལ་བ་དེར་རྟོག་གོ་ཞེ་ན། བྱམ་སོགས་ནུམ་ས་
ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་པར་ཅིས་མི་དཔོག་སྟེ་དཔོག་རིགས་པར་ཐལ། བདག་
བཅས་སུ་འདོད་པའི་གསོན་ལུས་དང་། གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱམ་སོགས་བདག་བཅས་སུ་མི་འདོད་ཅེ་ན། བྱམ་སོགས་བདག་བཅས་སུ་འདོད་
རིགས་པར་ཐལ། དེར་ཆད་མས་བྱལ་བའི་ཕྱིར། བྱལ་པར་ཐལ། ཆད་མས་བྱལ་བ་ཉིད་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ཀུན་གྱི་དམ་བཅའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆད་
མས་བྱལ་བ་དེ་མེད་པར་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ནུས་གཞག་དོན་མ་ཐུན་གང་
གིས་ཀྱང་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་སྟོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་སྟོ་
སློག་གི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སློག་དང་མིག་འབྱེད་
འཇུ་མས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བདག་རྟག་པ་ལས་སྦྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་བྱ་
འདོད་དང་རྩོལ་བ་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟ་སོགས་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན།
བདག་རྟག་པ་ལས་སྦྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཡུལ་དབང་དང་སྟོ་ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་ལས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བདག་རྟག་པ་ལས་སྦྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བན་ཚུན་གྱི་རྒྱུན་ལ་
བསྟོན་པའི་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ནང་སྦྱེ་མཆེད་དུག་གི་དངོས་པོ་འདི་ཆོས་
ཅན། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་དེ་ཙམ་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་པན་བྱེད་དུ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་ལྟོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་རྒྱ་
ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ། བན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མ་མཐོང་བ་ཡང་རྒྱར་རྟོག་རིགས་

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་མཚུངས་པའི་ཚུལ། མི་
མཚུངས་པ་དགག་པ། སྟོག་བདག་གི་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། མཉན་བྱས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། སྟོག་སྟགས་ཀྱིས་
གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྐྱབ་པ་འདི་ནི་ལྟོག་བྱབ་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བས་ལྟོག་པ་འཁྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོག་སྟགས་ལྟོག་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་མཉན་བྱ་འདི་ནི་ལྟོག་པ་
འཁྲལ་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཅི་ལྟར་འཁྲལ་བྱིས་པས། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་དེ་ལྟོག་པ་མིན་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཀྱང་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་ཅེ་
ན། འོ་ན་དོན་གྱིས་མཉན་བྱ་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་མིན་པས་ལྟོག་
པ་འཁྲལ་བ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་པས་
ལྟོག་པ་འཁྲལ་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོག་སྟགས་ཀྱང་ལྟོག་པ་འཁྲལ་བར་
ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བ་དེ་ནི་གཞན་སྟོག་སྟགས་ལ་འང་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དེས་གཟུང་ལ་དབྱེད་ནས་ལྟོག་བྱབ་གྲུབ་པ་དགག། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པས་ལྟོག་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པ། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་
དགོད་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་
ཅེས་པའི་ཆོག་དེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་གནས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་མིན་པ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་ཡོད་པ་ནས་པར་བཅད་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
གོ་བས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་གི་བྱབ་པ་གང་རུང་གཅིག་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་གཉིས་ཀ་

བསྟན་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷོག་བྱུང་སྟོན་པའི་ངེས་གཟུང་གི་རྗེས་
འགྲོ་འཁེན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལས་འདི་འདྲ་བའི་
མི་འབྱུང་བའི་ལྷོག་བྱུང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་པན་ཚུན་མི་
འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སློག་ལྷན་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྦྱུབ་
པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ལས་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་མི་འཐད་པར་
ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཀག་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་པ་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་མེད་ལ་རྟགས་ལྷོག་པ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་།
དངོས་མེད་ལ་ཐ་སྟད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། སློག་སོགས་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སལ། མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྷོག་པ་
མེད་དེ། སངས་རྒྱུ་པ་བྱེད་ལྟར་ན་བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པས། དངོས་མེད་ལས་
རྟགས་ལྷོག་པ་མེད་དེ། དགག་སྦྱབ་ཀྱི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དངོས་པོ་
ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་མེད་པ་དེས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་མིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མེད་པའི་ལྷོག་པ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སློག་
དེ་བདག་དངོས་མེད་ལས་ལྷོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བདག་ལས་ལྷོག་པ་དེ་ཉིད་ཅི་ལྟར་
ཡང་བདག་ལ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱུང་བ་
ཁས་སྤངས་ཏེ། དངོས་མེད་ལ་ཆོས་གང་ཡང་འཇུག་པ་དང་ལྷོག་པར་འདོད་མི་
རིགས་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྐྱུས་ན། དངོས་མེད་ལ་རྟགས་ལྷོག་པ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ།
དངོས་མེད་དགག་སྦྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རང་མཚན་

དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་སྐྱབ་པ་རང་ཆོག་འགལ་བར་བསྟན་ཏེ།
 རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་དངོས་སུ་དམ་བཅས་པའི་
 རྒྱགས་ལ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་དགག་པའི་གཞིར་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར།
 སློག་ཆོས་ཅན། བདག་ལ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་
 སློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིགས་པ་ཅན་པའི་སྒྲན་པོ་ཡི་རྣམ་དཔྱད་ལ་སློས་
 ལེག་སྟེ་དེའི་རྣམ་དཔྱད་ཅན་ཏུ་ཐལ། སློག་སློག་པ་མེད་པ་སློག་གི་དངོས་པོར་ཡོད་
 པ་བདག་དངོས་མེད་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། སློག་སློག་པའི་དངོས་པོ་མེད་
 པའང་བདག་དངོས་མེད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སློག་
 བདག་དེ་ལས་སློག་པ་མེད་ན་གཏན་ཆོགས་སློག་དེ་འཇུག་པར་འདོད་དམ་ཅི་འདོད་
 རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །བདག་དེ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡང་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སློག་ཆོས་ཅན།
 ཅི་སྟེ་བདག་ལ་འཇུག་པ་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་ལ་སློག་པ་བཀག་པའི་
 ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་སློག་པ་བཀག་པ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གིས་དངོས་མེད་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བ་ལ། རང་
 ཆོག་འགལ་བ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་སྒྲན་མོང་མ་ཡིན་པ་
 སྟོན་པ་ཡིན་ལ། འདི་དང་ཆད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གཉིས་ཀར་རྟགས་ཀྱི་སློག་ཚུལ་
 ལ་འཕྲོས་པའི་དོན་ཏུ་བསྟན་པར་འདྲ་ཡང་རྣམ་ངེས་སུ་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་
 པ་ནི། གང་ཏུ་བསྟན་ཡང་མི་འགལ་བའི་དོན་ཏོ། །རྣམ་ངེས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་
 སློག་ཚུལ་ལ་འཕྲོས་ལ། འདིར་ལྟར་སྒྲུང་གི་སློག་ཚུལ་ལ་འཕྲོས་ལོ། །དགག་སྐྱབ་
 བྱེད་པའི་ཚུལ་རང་དོན་ཏུ་བསྟན་ཟེན་མོད་ཀྱང་། འདིར་སྒྲན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་མེད་འདིར་ནི་གནས་ཚུལ་དྲིས་པ་ན་ཅི་ཡང་མི་སྒྲིབ་ཐོབ་
བར་ཐལ། བསྐྱབ་པ་དང་དགག་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་གཞན་ཡོད་ཅེ་ན། བྱལ་བར་ཐལ། སྐབ་པའི་ཐ་སྙད་དང་དགག་
པའི་ཐ་སྙད་མ་གཏོགས་པར་སྐལ་ས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་སྤང་གསུམ་གཞན་ཡོད་པ་
མིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་དགག་སྐབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་རིགས་པ་
འདི་ཡིས་འགྲོ་བ་ཤེས་བྱ་འདི་ལ་མེད་པར་དགག་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་
གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མེད་དགག་ཏུ་མི་
རུང་བས་མེད་པར་དགག་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་པ་མེད་ལ། མེད་དགག་གི་
ཐ་སྙད་དེ་ནི་དགག་སྐབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བས་དངོས་མེད་ལ་འང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདིས་བྱམ་པ་མེད་དོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མེད་དགག་གི་དོན་དང་ཐ་སྙད་
གང་ཡང་མི་སྤིང་བར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཀྱི་སྤྱིར་དགག་པ་མི་འཐད་པ་ཅ་མ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། དགག་པས་བསྐྱུས་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པས་རྟགས་སྤྲ་མ་ཆད་མས་ཀྱང་མ་
བྱལ། ཁས་ཀྱང་མ་རྒྱངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། གལ་ཏེ་ཡུལ་འདིའི་བྱམ་པ་ཡུལ་
གཞན་ན་མེད་པ་དང་། དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་སང་ཉིན་པར་མེད་པ་སོགས་ཡུལ་དུས་ལ་
བསྟོམ་ནས་འགོག་པས་མེད་དགག་གི་དོན་དང་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་དོ་ཅེ་
ན། ཡུལ་འདིའི་བྱམ་པ་ཡུལ་གཞན་ན་མེད་པ་དེ་ལ་ཡུལ་འདིའི་བྱམ་པ་མེད་པའི་
མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཅི་ལྟར་ཡུལ་གཞན་ན་ཡུལ་
འདིའི་བྱམ་པ་མེད་པ་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་

འབྲུག་པའི་སློན་ནས་དགག་བྱ་མི་འགོག་ཅིང་། ཅི་ལྟར་དེ་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་ལྟར་
ཡིན་ན་ཡང་མེད་དགག་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་སློན་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་རིགས་པར་མི་
འབྲུག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུས་ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་སྐྱོད་ན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རང་མཆོན་
ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྐྱོད་ན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོན་
ཁྱེད་ལ་ཡང་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྟངས་རྒྱུན་ཆད་པར་འབྱུང་རྟེ། སྐར་ནས་ཡོད་ན་སྐྱབ་
མི་དགོས་ཤིང་དགག་མི་རུས། སྐར་ནས་མེད་ན་དགག་མི་དགོས་ཤིང་སྐྱབ་མི་རུས་
པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདི་ནི་ཆད་མའི་དགག་སྐྱབ་དང་། དངོས་པོའི་དགག་སྐྱབ་མ་བྱེད་
པའི་ཚོད་པ་ཡིན་རྟེ། བྱམ་པ་ཐོབ་ས་བཅོམ་ཐེན་ན་དེ་ཉིད་སྐར་ཡང་གཞོམ་མི་དགོས་
པ་དང་། བྱམ་པ་བཅོས་ཐེན་ན་དེ་ཉིད་སྐར་ཡང་བཅོམ་མི་དགོས་པ་ལྟར། ཆད་མས་
བསྐྱབ་པ་སྐར་མེད་ཡོད་པར་བྱེད་པ་དང་། བགག་པ་སྐར་ཡོད་མེད་པར་བྱེད་པའི་
དོན་མ་ཡིན་རྟེ། ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པ་གཏན་ལ་ཐེབས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། མེད་པ་ལ་
མེད་པར་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་བགག་པའི་དོན་རྟོ། །འདི་མ་གོ་བར་སྟོང་ཉིད་རིགས་
པས་གཏན་ལ་ཐབ་ན་སློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཞེས་པའི་སྟོན་ཅན་དང་། ཅིར་ཡང་མི་
རྟོག་པར་འཛོག་པ་གཞི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་བསྟོམ་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་
རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྟིང་ནས་སྐྱབ་པ་བྱེད་ན་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཤེས་མི་
དགོས་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་རྣམས་ཀྱང་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་འདི་དག་མ་གོ་བ་
ལས་ཡིན་ལ། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་སྐྱབ་པ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་
ཏུ་མི་དགོས་པར་མཐོང་ནས་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་འདོར་བའི་རྒྱུན་ཡང་ལོག་རྟོག་གི་

ཐ་ཆད་འདིས་བྱེད་པས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱང་
མིང་དུ་དོར་བར་བྱལོ།

དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དངོས་ཆེན་དེ་ཕྱི་རོལ་རང་མཆོན་མིན་པར་ཐལ། དགག་
སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་པར་འདོད་པ་ཉེས་པ་དུ་མའི་
འབྱུང་ཁུང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་ཆེན་དེ་སྐྱ་དོན་ཡིན་པ་ལ་བཞེན་ནས་མཁས་པ་
རྣམས་འདིར་ནི་བསྐྱབ་པ་དང་དགག་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དངོས་ཆེན་དེ་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་དོན་ལ་དུ་
མ་དབྱེར་རུང་སྟེ། དངོས་པོར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་མེད་དུ་ཞེན་པ་དང་། གཉིས་ཀར་
ཞེན་པ་ལ་བཞེན་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགག་
སྐྱབ་བྱེད་པའི་དངོས་ཆེན་རང་མཆོན་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཆོན་
དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་ཆེན་ཡིན་པ་འགོག་པ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། སྤར་
གྱི་ལོག་རྟོག་དེ་ཉིད་སྤར་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་
དངོས་ཆེན་དེ་རང་མཆོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་ན་སྐྱ་ཐོག་མར་བྱུང་དུས་ན་
བྱས་མི་རྟག་མ་བྱུང། དེའི་རྗེས་སུ་བྱས་པ་བྱུང། དེ་བྱུང་དུས་སུ་མི་རྟག་པ་མ་བྱུང་
པར་དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་པའི་རིམ་ཅན་དེ་འདྲ་མེད་ནའང་ཆོས་ཅན་སྤྱད་དེ་དགག་སྐྱབ་
བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་རོར་རིམ་ཅན་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་དོན་དེ་
ཡང་ཡོད་ཅེས་ཡོད་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་བྱུང་ཆེན་པར་འདོད་དེ། དོན་གང་གི་སྐྱ་
དོན་སྤང་བའི་དོན་དེ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱས་པའི་སྐྱ་དོན་རྟོག་པའི་
སྤང་ཡུལ་དུ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྤྱོར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ལ་སྐྱར་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་སྐྱར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་
པར་བྱལོ། །དང་པོ་ནི། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་བ་རང་མཆན་མིན་པ་དེ་
ཉི་མེད་ན། སྐྱབ་བྱས་པར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་སྐྱབ་བྱས་པའི་རོ་བོ་སྤང་མེད་གསར་དུ་
སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཆད་མ་དེ་ལ་སྐྱབ་བྱས་པའི་རོ་བོ་སྤང་མེད་གསར་དུ་བྱལ་
པར་སྤང་བ་གང་ཞིག་རི་ཉི་མེད་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་རང་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རྟོག་པ་དེས་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཅམས་ཀྱི་བྱས་པའི་ཆོས་གཅིག་
བསྐྱབ་པ་ན། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་དང་བྱལ་སྡེ་རྣམས་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་
ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པར་ཐལ། དེས་སྐྱའི་བྱས་པའི་རོ་བོ་སྤང་མེད་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ་
གང་ཞིག་སྐྱའི་སྡེ་གི་བྱས་མི་རྟག་གི་བདག་ཉིད་བྱལ་སྡེ་ཐ་དད་མེད་པར་དུས་ཅིག་
ཅར་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་སྐྱའི་བྱས་པ་དེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ། དེའི་རོ་བོ་
སྤང་མེད་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ལག་རྩེས་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱའི་
མི་རྟག་པ་འང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་མ་བྱལ་
ན། བྱས་པ་བསྐྱབ་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན་སྐྱ་གཅིག་ལ་གཞི་མ་སྐྱར་དུ་
འདུ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་བྱས་སྐྱམ་ཉི་ལྟ་བུ་གཞན་དང་གཞན་སྐྱབ་པའི་དོན་གཞི་མ་སྐྱར་དུ་མི་འདུ་བ་
བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་མ་བྱས་པས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་སྟོ་དེས་སྐྱ་ལ་མ་བྱས་པ་
བཀག་པ་ན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། སྐྱ་ལ་མ་བྱས་པའི་རོ་བོ་སྤང་མེད་གསར་དུ་བཀག་པ་གང་ཞིག་སྐྱའི་སྡེ་གི་
བྱལ་སྡེ་རྣམས་གཅིག་གི་ཆོས་དེ་ཅམས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་མ་བྱལ་སྟེ། སྤྱི་ལ་མ་བྱས་པ་བཀག་པ་དང་རྟག་པ་བཀག་པ་དོ་ཤོ་རིམ་ཅན་དུ་
བྱལ་བས་རྗེས་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། མ་བྱས་པ་དགག་པ་དང་རྟག་པ་དགག་པ་དག་ཆོས་
ཅན། སྤྱི་གཅིག་ལ་གཞི་མ་བྱན་དུ་འདུ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་
རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྱི་ལ་མ་བྱས་པ་བཀག་པ་དང་བྱམ་པ་མ་
ཡིན་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུའི་གཞན་དང་གཞན་བཀག་པ་གཞི་མ་བྱན་དུ་མི་འདུ་བ་བཞིན་
ནོ། །འདི་ནི་སྤྱི་བ་པ་ཡང་བྱམ་པ་བཟོ་བ་བཞིན་དུ་སོང་བས། བྱལ་སྟེ་རྗེས་གཅིག་གི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། བཀག་པ་ཡང་བྱམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་
བཞིན་དུ་སོང་བས། བྱལ་སྟེ་རྗེས་གཅིག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་འགོག་
བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། སྤྱི་བྱས་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྣང་ཡུལ་
ལ་སྦྱབ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། དེའི་སྣང་ཡུལ་སྤྱོད་ན་དེ་ལྟ་བུ་མིན་པར་བྱི་རོལ་རང་མཚན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་བྱས་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
སྤྱིའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་བསྐྱབ་པ་ན་སྤྱིའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་
ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་དང་། སམ་གྱི་སྤྱི་ས་ལ་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བཀག་པ་
ན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་
སྤྱིའི་བྱས་པ་ལ་སྤྱི་བས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་གང་ཞིག་སྤྱིའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་
ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་བྱལ་སྟེ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱལ་ཅེས་སམ།
བྱལ་བ་མེད་དེ། གཅིག་བསྐྱབས་ཤིང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་བཀག་པ་ན་གཞན་ལ་དགག་
སྐྱབ་མ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་རྗེས་ཐ་དད་དང་མ་བྱས་པས་དཔེན་པ་དང་

རྟག་པས་དབེན་པ་ཡང་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཁས་སྦྱངས་པས། ཐ་དད་ཡིན་ན་ཞེས་ལྟག་མ་
སྤར་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྤང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མས་མི་གཞོད་པ་དང་། ཚད་མ་གཞན་ལ་མི་བཟློས་པར་སྤང་ཡུལ་ལ་འབྱུང་
པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་
དངོས་པོར་མེད་པར་ཐལ། ལྟོག་པ་སྤྲོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཆོས་ཅན་
སྤྲུལ་བྱ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བསྐྱབ་པ་ན་སྤྲུལ་བྱ་རྗེས་
སྤྲུལ་པ་དེ་སྤྲུལ་གསར་དུ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མི་རྟག་པ་སོགས་གཞན་རྣམས་
ཡོད་མེད་བཏང་སྟོང་མས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མ་བྱས་པ་འགོག་པ་ན་སྤྲུལ་བྱ་རྗེས་སྤྲུལ་
བྱས་པ་དེ་ཡིས་གསར་དུ་དབེན་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱས་པ་ལ་གསར་དུ་
བཟློས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་གཅིག་བྱ་ལ་རྟགས་རྣམས་སོ་སོར་
སྤྲུང་ཡང་རུང་དོ། །འདི་ནི་གཞུང་གཞན་ནས། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་
དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་དང་རིགས་མཚུངས་པར་ཚད་
མའི་དགག་སྐྱབ་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་དགག་སྐྱབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ། སྤྲུལ་ནས་ཐེར་
ཟུག་ཏུ་ཡོད་པས་གསར་དུ་དབེན་པ་དེར་ཡང་མེད་དེ། སྤྲུལ་ནས་ཐེར་ཟུག་ཏུ་
ཡོད་མ་ཟྱོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་སྟོན་བཞེད་ནས་ལྟ་བུར་ཞེས་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྲོད་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱས་པས་དངོས་པོ་ལ་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པ་
མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡི་དོན་
ཅན་ཏེ་གཞུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་སྟོས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་རི་ལྟར་བསྟན་

བ་ལྟར་རང་མཆོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་ཅུས་པའི་ཕྱིར། དེས་
 བསྟན་པའི་དོན་ལ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲལ་པའི་ཕྱིར་ཅི་ན།
 དེ་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲལ་བ་ཡིན་ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་བསྟན་པ་ལ་ཞེན་པ་མི་སྐྱེ་བའི་
 ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་གི་སྤང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 དེ་མ་བརྟགས་པར་ཞེན་ཡུལ་རི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། སྤོན་དངོས་
 པོར་མེད་ཀྱང་དེ་སྤང་བའི་རྗེས་དཔག་ལས་རང་མཆོན་མི་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་
 ཐལ། ཐ་དད་པའི་དོན་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་བརྟེན་པའི་ཐ་སྤྲད་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་ན་རྒྱ་མེད་ཏུ་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་
 དེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱད་དེ་འོངས་པའི་རང་རྒྱ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ལས་
 བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་དོན་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་
 མེས་པའི་ཆོད་མས་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྤྲད་པའི་ཆོད་མ་ལ་དོན་དམ་པའི་
 ཆོད་མས་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དོན་གཅིག་ལ་ཡང་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྤྲད་ཏུ་མ་
 འབྲུག་པའི་གཞི་ཡོད་དེ། ལུས་པ་དེ་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་མི་བྱེད་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཐ་དད།
 ལྷམ་བུའི་དོན་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆུ་སྐྱོར་བ་དེའི་
 འབྲས་བུ་ཅན་དང་བགོ་བ་ལ་སོགས་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། རང་
 མཆོན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཡང་དངོས་ཀྱི་རྟེན་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ཅུས་
 ཏེ། དགག་པ་དང་བསྐྱབ་པ་ནི་ཆོད་མའི་ཡུལ་ཏུ་ཡིན་པས་ཆོན་མས་དངོས་སུ་
 བསྐྱབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རང་མཆོན་སྐྱབ་པའི་དངོས་རྟེན་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཆོད་མས་དངོས་སུ་རྟགས་པ་མི་སྲིད་པས་འུགས་རྟགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་

རོ། །གཞི་འགར་བུམ་པ་མེད་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གཞི་འགར་
རང་མཚན་དངོས་སུ་འགོག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྤྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གསར་དུ་འཕེལ་བ་ལྟ་བུ་དང་རྟག་པ་གསར་དུ་
འགྲིབ་པ་ལྟ་བུ་དགག་སྤྲུབ་བྱེད་པ་ཡི་སྤྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སོགས་
བསྐྲད་པ་དེ་དང་དེ་དག་གིས་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་དེ་དང་
ལྡན་པ་ཉིད་མིན་ཡང་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྦྱོར་
བར་བྱེད་ཀྱས་ཏེ། ཐ་དད་པའི་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྟུན་ནས་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་
འབྲེལ་པ་འགའ་ལས་དེ་ལྟར་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་བསྐྲད་པ་
ཡིན་པའང་དངོས་སུ་ཤེས་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བཏགས་སོ་སོར་མི་བྱེད་པའི་
ཆད་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པས་ལྟོག་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པ་ལ། སོག་བདག་
མེད་ཁོ་ན་ལས་ལྟོག་པ་མ་གྲུབ་པ། དེ་གྲུབ་ཀྱང་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པའོ། །དང་
སོ་ལ། བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ་མི་འགྲུབ། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་
པའོ། །དང་སོ་ནི། བུམ་སོགས་དེ་བདག་མེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་བདག་ཡོད་
མེད་ཐེ་ཆོས་ཅན་དུ་འགྱུར་པར་ཐལ། གསོན་ལུས་དང་བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་
མཚུངས་བ་གང་ཞིག །གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྤྲུབ་པའི་སྤྲུབ་བྱེད་
འབྲུག་པའི་ཕྱིར། བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་སྐྱབས་བས་
གྲུབ་སོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ཁས་སྐྱབས་ལས་བུམ་སོགས་བདག་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱང་འགྲུབ་པར་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་ཁས་སྐྱབས་ཆད་མ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།

སློག་ཆོས་ཅན། བདག་དངོས་མེད་ལས་ལྡོག་པ་མེད་དུ་རྒྱག་ན་ཡང་མ་སྤྱོད་
སློགས་བདག་ལས་ལྡོག་མི་ལྡོག་ཐེ་ཆོས་ཟ་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དེ་ལ་ཡོད་མེད་
ཐེ་ཆོས་ཟ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་མ་སྤྱོད་སློགས་བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པར་ཡང་ཐེ་
ཆོས་ཟ་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱུང་བར་ཐལ། བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པར་གྲུབ་ན་གཞན་ཅིག་
ལོས་ལས་ལྡོག་པ་གྲུབ་དགོས་ཀྱི་བདག་ལ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་བདག་མེད་ལས་
ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སློག་དེ་མི་མ་སྤྱོད་སློགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་མེད་
ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྤྱང་རུང་གི་བདག་མེད་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་གྲུབ་
དུ་རྒྱག་ཀྱང་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པའི་བདག་མེད་དག་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་ཟ་བའི་
ཕྱིར། སློག་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་འགའ་ཞིག་ལ་མ་མཐོང་བས་བདག་མེད་འགར་
ཡང་མེད་པར་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཀྱི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱུང་
བྱེད་དུ་འདྲུག་པ་མ་ཡིན་ཡང་བདག་མེད་དེའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་
ལ་ཡོད་པ་སྤིང་བའི་ཕྱིར། མཁྲུགས་པའི་རྩ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་པལ་ཆེར་མཆོན་
ཀྱིས་ཆོད་ཀྱང་རྩོུ་ལ་སོགས་པ་མཆོན་ཀྱིས་མི་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློག་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་ལས་ལྡོག་མི་ལྡོག་གི་ཐེ་ཆོས་གང་
ལས་ཀྱང་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་
ཀྱང་མ་མཐོང་། དེ་ལ་ཡོད་པ་ལ་འགའ་བ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
དེ་ཡང་བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་ན་ལ་ལར་བདག་དེའི་འབྲས་བྱ་དང་།
ཁ་ཅིག་དུ་བདག་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལས་ཐབས་གཞན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་

ཡིན་པ་གང་ཞིག །བདག་དང་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སློག་འདི་ནི་ཆོས་
ཅན། བདག་མེད་པ་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པར་ཐེ་ཆོམ་ཟ་སྟེ། བདག་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ཐེ་
ཆོམ་ཟ་བ་དེས་ན་འདི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སློག་བདག་མེད་ལས་ལྷོག་ཏུ་ཆུག་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་ལ་
མེད་པ་ལས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རིགས་པ་གང་གིས་རིགས་པ་
ཅན་པ་དེ་ནི་སློག་གཞི་དེ་ལ་ལྷོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ངེས་པར་དངོས་པོར་ཉེ་ཡོད་
པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སློག་སོགས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་
ལྷོག་པ་མེད་ཀྱང་བདག་ལ་ཡོད་པ་མིན་པར་འདོད་པ་བཞིན། གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་
ནི། གལ་ཏེ། གསོན་ལུས་བདག་མེད་མ་ཡིན་པས་བདག་བཅས་སུ་འགྱུབ་པ་མིན་
པར་ཐལ། གཏན་ཆོགས་སློག་སོགས་དེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྷོག་པ་མེད་ན་
དེའི་རྒྱས་ཇེས་འགྲོ་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་པ་གང་ཞིག། །དེ་ལ་ལྷོག་པ་མེད་ཀྱང་ཇེས་
འགྲོ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། བདག་དེ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡང་
མིན་ལྷོག་པ་ཅན་ཡང་མིན་པར་ཁས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཏྲགས་སུ་སྦྱར་རོ། །

གསུམ་པ་སློག་བདག་གི་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། གོ་བྱེད་འབྲེལ་པ་
ལ་བཞུགས་པ་དང་། དེ་བདག་སློག་ལ་མ་གྲུབ་པ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་བ་གང་གི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཅན། མེ་གང་མེད་ན་
མི་འབྱུང་བ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཏུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་གོ་བྱེད་དུ་འདུག་པའི་ཕྱིར། མེ་
ལྷོག་པ་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ལྷོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། མི་རྒྱས་པ་མ་ཐུན་ཅན་དུ་འདུག་པ་ན་ཡང་ཁྱོད་
འདུག་ཅིང་སྟེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། མེ་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་

དེ་ཡང་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱབ་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་ལ་བསྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་ངེས་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བྱེད་པར་པ་ལ་བསྟོན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མེ་མན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་
དང་མེད་པ་ལས་འབྲས་བྱ་དུ་བསྐྱེ་བ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དང་མ་
དམིགས་པ་དེ་དག་ལས་མེ་རྒྱ་དང་དུ་བ་འབྲས་བྱ་ཉིད་དེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་དགོད་པ། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློག་ཚོས་
ཅན། གསོན་སྤུས་ལ་བདག་དོན་གཞན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་ན་བདག་དོན་གཞན་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་
བྱིར། བདག་ཡོད་པ་ན་དེའི་རྩེས་སུ་སློག་ཡོད་པའམ། བདག་ལོག་ཅིང་མེད་པ་ན་
སློག་དེ་དག་མེད་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བདག་དེ་རྟག་ཏུ་རྟག་པའི་རྩེས་སུ་
ཡོད་པས་དེ་ལོག་པའི་གཞི་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། སློག་དེ་ཚོས་ཅན། ཅི་ལྟར་བདག་
དེས་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེ་དག་མེད་པར་རྒྱ་
གཞན་ལས་འབྱུང་པའི་བྱིར། །བྲབ་པར་ཐལ། འབྲས་བྱའི་རང་བཞིན་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་
དད་པ་རྣམས་རྒྱ་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་འབྱུང་པའི་བྱིར། དེའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། སློ་དང་སློག་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བྱའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། ལྷ་
ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྒྱུན་ཚོགས་པའི་རྒྱས་པ་
རྩེས་ཐ་དད་ལས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱའི་རྒྱས་པ་ཐ་དད་པས་
འབྲས་བྱ་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པར་
འབྱོ་བའི་དངོས་པོ་འདི་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྩས་
སུ་བྱལ། རྩས་ཐ་དད་དུ་འཛོག་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཚྱོད་སྒང་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་
འདི་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
དུ་བ་མེ་ལས་ཀྱང་སྒྲེ། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་ཀྱང་སྒྲེ་བས་རང་བཞིན་གཉིས་
སུ་འགྱུར་རོ་ཞེན། དུ་བ་ཚས་ཅན། མེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ལྡོག་ཀྱང་ཁྱོད་
མེ་ལྡོག་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ལས་སྒྲེས་པའི་བྱིར།
དེས་ན་ཁྱོད་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་གཅིག་ནི་
ཚོས་ཅན། མེ་ཡིན་པ་དང་མེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དངོས་འགལ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་
དུ་ཐལ། དུ་བ་སྒར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་དང་མེས་དབེན་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐུབ་པ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེན། དེས་ན་གཞན་མེ་མེད་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་ནི་མེ་ཡོད་དེ་ཉིད་དུ་ཐལ། དུ་བ་དེ་སྒར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་
ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། མེ་ཡོད་མ་ཡིན་ན། དུ་བ་དེ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་
བོ་དེ་ལས་སྒར་མེད་གསར་དུ་ངེ་ལྟར་ཡང་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུ་བ་དེ་བསྐྱེད་
པའི་མེ་ཡོད་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྒྱ་མེ་དང་འབྲས་བུ་དུ་བ་དག་
པན་ཚུན་མི་འབྲུལ་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འབྲུལ་པ་ལ་
ཚད་མས་གཞོད་པ་དེའི་བྱིར། མེའི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་
བུ་དུ་བ་མཐོང་ན་ཡང་དེའི་རྟགས་ལས་མེ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་མེའི་འབྲས་
བུར་ངེས་པ་དེས་ན་འི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་དང་འོ་མས་འབྲས་བུ་འབྲས་ཅན་རུལ་བར་འགྱུར་བ་

གཅིག་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དུ་མ་ལས་འབྲས་བྱ་གཅིག་ནི་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་བར་འགྱུར་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་རིགས་མི་མ་ཐུན་པས་འབྲས་བྱ་རིགས་གཅིག་མི་བྱེད་
པའི་བྱིར་ཅེ་ན། རྒྱ་དང་འོ་མ་གཉིས་ཀྱི་འང་ཆོས་ཅན། རིགས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
གཤེར་བའི་རྒྱས་པ་གང་ལས་རང་འབྲས་འབྲས་ཅན་དུ་ལ་པར་འགྱུར་བ་གཅིག་ཐུན་
མོང་དུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཅེ་རྒྱ་དང་འོ་མ་འདི་ནི་རྣམ་ཐ་དད་ཅིང་རྒྱས་པ་གཅིག་པའི་
བདག་ཉིད་དམ་སྟེ་རྒྱས་པ་གཅིག་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ལ་རྣམ་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་ཞིང་
གཤེར་བའི་རྒྱས་པ་ཅན་ཡིན་པས་འབྲས་བྱ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། དེ་
ལྟ་མིན་ན་རྣམ་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡིན་གཤེར་བ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཡང་ནི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་
ན། རྒྱ་དང་འོ་མ་ཆོས་ཅན། རྒྱས་པ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རང་གི་དོ་བོ་མ་
འདྲེས་པར་རྣམ་སོ་སོ་ལ་གནས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རིགས་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་
དུ་བྱང་སྟེ། གཤེར་བ་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་སྒོ་མ་
འབྲུལ་བ་ལ་གཤེར་བར་ཐ་དད་མེད་པའི་རྣམ་པ་གཏོང་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེ་དེ་
བཞིན་དུ་མའི་གསལ་བ་དུ་མ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཐ་དད་ཀྱང་རིགས་གཅིག་དུ་བརྗོད་
དུ་བྱང་སྟེ། མི་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་ཆ་གང་གིས་ནི་མར་རྟོགས་ཤིང་
དེའི་རྣམ་པ་སྤྲང་བའི་དབང་མངོན་གྱི་རྟོགས་ཤིང་དེའི་རྣམ་པ་སྤྲང་བའི་དབང་མངོན་
གྱི་རྟོན་ཏེ་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་དུ་བ་དེ་རང་སྟོགས་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་
མེ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མེ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་
པ་དེས་ནི་དུ་བ་བསྐྱེད་པ་དེས་ནའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་བཤད་པ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་བཤད་

ཟིན་བྱས་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་བ་མེ་དེ་ལས་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཅན་ཏུ་ཐལ།
མེར་ཤེས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མེ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
གྱི་ཡན་ལག་གཞན་བྱད་ཤིང་ལ་བསྟོས་བ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མེ་ཏུ་དེ་
བཞིན་ཏུ་འབྲས་བྱ་གཞན་ཡང་རང་གི་རྒྱ་ལ་མི་འབྱུང་པར་འགྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱ་
འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ལས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་ལ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཏུ་
བའི་ཉེར་ལེན་དང་བྱད་ཤིང་འབྱུར་བ་ཡི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡི་ཡན་ལག་གི་ཉེན་
དམར་འབར་བ་དེ་ལ་མེར་འཛིག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕྱི་པོ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་བྱུང་བའི་སྡོ་འབྱུར་བ་དེ་ཏུ་བ་མིན་པར་ཐལ། མེ་ཡོད་མིན་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལས་བྱུང་བའི་སྡོ་འབྱུར་བ་དེ་ཏུ་བ་ཡིན་ན། ཁྱོད་མེ་ཡོད་དེ་ཉིད་
ཏུ་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་
བ་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ལྟར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་རང་གི་རྒྱ་
མཆོན་ཁྲད་པར་ཅན་ལ་བསྟོས་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་པ་དང་
བྱས་བ་ཉིད་བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་བསྟོས་
མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་གོང་ཏུ་ངེ་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི། མཉན་བྱ་སྤྲ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷོག་ཁྲབ་མ་
གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལས་སྟོག་ལྟན་ལྷོག་ཁྲབ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་མིན་བ་ཉིད་ཏུ་
རྟོགས་པ་ཡི་ཚུལ་འདིས་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དབག་པར་བྱ་སྟེ། སྟོབ་
དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་མི་མ་བྱུང་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱི་ལྷོག་པ་ཅན་གྱི་བྱུན་

མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གྲུབ་མ་བྱུང་བར་
མཚུངས་བར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མཉན་བྱ་ཉིད་དཔེར་བཅོཅ་པར་མཛད་པའི་
ཕྱིར། རྗེས་ཁྲབ་གཅིག་བྱ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོགས་དགག་པ་ཆད་མ་རྣམས་པར་དེས་
པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང་འདྲིར་རྩ་བར་མ་བཞོད་དོ། །

གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། རྒྱ་དང་
ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། མ་དམིགས་པའི་དོན་གཏན་པ་དབབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་ཆོས་ཅན་དགའ་བྱེ་པ་ན་རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་
པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རྟོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་
པའི་སྐབས་དེར་ཆོས་ཅན། འབྲས་རང་གི་དཔེར་བཅོཅ་ལས་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་
པ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་བཅོཅ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བཟླར་རུང་གི་
རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཚྭ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དང་ཁྲབ་བྱའི་དོན་ཚྭ་གྲུབ་པར་
བཅོཅ་པ་ལས་མི་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་འབྲས་ལ་བྱུང་བའི་ཐམས་དངོས་སུ་མ་
བཞོད་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་དག་བཟླར་རུང་གི་བྱེད་པར་ལ་བསྟོས་
པ་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། མ་དམིགས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་འང་སྟོབ་དཔོན་རྟོགས་སྒྲུང་
གིས་ཡོད་ན་བཟླར་རུང་གི་དོན་ལ་མ་དམིགས་པ་མེད་དེས་དེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སྟན་ཏེ། སྤྱིས་བྱ་སྟེ་བདག་གཞི་གང་དུ་ཡང་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པ་ལས་སྟོག་
ལ་སྟགས་པའི་གཏན་ཆོགས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་
ཚྭ་གྲུབ་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྟོག་སྟགས་བུམ་པ་ལ་མ་མཐོང་མས་

བདག་མེད་ལས་སྒྲིག་པ་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་ཐེ་ཆོམ་
ཟ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བདག་བཟླས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ལུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་བདག་མེད་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། མ་དམིགས་པ་ཙམ་ནི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཤད་དོ། །

གཏན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་
པས་མ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་གསུམ་དུ་རྩི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན། འབྲས་
རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་གར་གྱིས་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་དང་བྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་འདིས་ནི་དགག་གཞིའི་
དངོས་པོ་ལའང་འབྲས་བྱ་དང་བྲབ་བྱའི་དངོས་པོའི་ཆ་ཁས་སྤངས་པ་མེད་ཅིང་དེ་
གཉིས་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་ལ།
སྤྲ་མ་འབྲས་རང་གི་རྟགས་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རྟགས་ལ་མ་ཡིན་
པར་དགག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་སྤྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་སྟོན་
པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་དགག་དང་། དེ་རྗེས་
དཔག་གི་རྟགས་རྟོགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་བྲབ་པ་ཡི།
ཞེས་སོགས་གྱི་འབྲེལ་བཤད་དུ། སློབ་དཔོན་གྲུ་ཆོས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལོགས་
སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གྲུབ་ཟེན་གྲང་ཐ་སྟང་
མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཐ་སྟང་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་མི་དམིགས་པའི་
དཔེ་གཉིས་ལས་ལོགས་པ་གཅིག་གྲང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་

ལ་དམིགས་རུང་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པའི་དོན་ཕྱོག་ཆད་མས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་
ཡིན་པར་བཞེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཚྱོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་
ཕྱོགས་དེར་བྱམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བརྗོད་དང་། བྱམ་པ་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་ཐེ་
ཆོམ་འགོ་ག་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེར་ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་ཡུལ་བྱམ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་མེས་སྟོང་པའི་གཞིར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་དེ་སྟེག་པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་
ཕྱིར། མེ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡོད་ན་དམིགས་རུང་གི་བྱམ་པ་མ་
དམིགས་པ་དེ་ཡོད་པ་ལས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་མ་དམིགས་པ་
དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐྱ་དང་ངེས་ཤེས་འཇུག་རུང་སྐྱབ་བྱས་ཏེ།
ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་པའི་མེད་པའི་དོན་ཕྱོག་ནི་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་དུས་ཡིན་
ཀྱི་འགོད་པའི་ཆེ་བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐྱ་སྒྲིའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ་ཞེས་འགོད་ན་རྣམ་
གཞག་མ་ཆགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་དམིགས་པ་རྒྱ་ཡིན་ལ། སྐྱ་སྒྲིའི་ཐ་སྙད་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་རྒྱ་
འབྲས་བུ་ལ་འཁྲལ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་ངེ་ལྟར་འབྱུབ་ཅེ་ན། བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐྱ་སྒྲིའི་
ཐ་སྙད་དེ་བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་མངོན་སུམ་གྱི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་། བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ལས་བྱམ་པ་མེད་པའི་
སྐྱོད་དང་སྐྱ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་བྱུབ་པར་ཐལ། ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་ལས་མ་མཐོང་ན་
མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་གནག་རྗེའི་བར་ལ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བྱམ་པ་མེད་དེ་

བྱམ་པ་དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཡང་
ཞེས་སྒྱུར་ནས་ལྷག་མ་སྤྲོ་མ་ལྟར་རོ། །

ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྱུ་བ་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། མ་དམིགས་ན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྲབ་
པ་གཞག་ཇིའི་བར་ལ་བྱུ་བ་ན་དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་བྱུ་བ་ནས་མེད་པའི་ཐ་
སྙད་ཉགས་ཀྱིས་སྒྱུ་བ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཛིམ་གོང་འདིར་གངས་ཅན་
པ་གཞན་དག་ཡུལ་བྱམ་པ་དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་བྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་ཡོད་ན་འང་
བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་རྗེས་སུ་མི་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱི་ཁྲབ་བྱུ་བ་བྱེད་
མ་བཞེད་ཀྱང་འཛིམ་གོང་ལ་བྱམ་པ་དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དེ་འཛིམ་གོང་ལ་
བྱམ་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཏུ་སྒྲོངས་པའི་ཕྱིར། གངས་ཅན་ཀྱི་རོར་འཛིམ་གོང་ལ་
བྱམ་པ་མེད་པའི་དོན་སྒྱུ་བ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་རྒྱུ་
མ་དམིགས་ན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པས་ཁྲབ་པ་བྱུ་བ་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཏུ་
བསྟན་པ་ལས་བྱམ་པ་མེད་པའི་བརྟུ་བར་བྱེད་པ་ཅེས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཅི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན། མེ་དེ་པན་འདོགས་བྱེད་ཏུ་མཐོང་བ་ལས་ཏུ་བསྐྱེ། དེ་མ་མཐོང་
ཞིང་ལོག་པ་ལས་ཏུ་བ་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱ་ས་དང་བྱེད་པ་
པོའི་ཉགས་ལས་མེ་རྒྱ་དང་ཏུ་བ་མེའི་འབྲས་བྱ་ཉིད་ཏུ་བསྒྱུ་བ་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་དོན་ལྷོག་ཉགས་སུ་བཞོད་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྱུ་བ་ཉགས་སུ་སྒྱུར་
རོ། །དོན་གཞན་སྤྲོ་མ་པན་འདོགས་བྱེད་ཏུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པ་པོ་
དང་། བྱམ་པ་དེ་རང་ལྷོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུ་བ་པའི་གཞིར་འབྲས་བྱ་དང་རྒྱའི་ཐ་སྙད་
འབའ་ཞིག་སྒྱུ་བ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་

འབྲས་བྱའི་དངོས་མིང་དང་སོགས་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་བྱ་ས་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུའི་
དངོས་མིང་གི་སྒྲ་ཐ་སྙད་ཚོར་ཡང་བའི་དོན་དུ་བཤེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤེད་པ་ན་འབྲས་རང་གི་རྟགས་
ལས་ཐ་དད་པར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་དཔེར་དངོས་སུ་མ་
བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་དམིགས་པ་འདི་ནི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་
འདུས་པས་གོ་སྒྲ་བར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བཤེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རང་བཞིན་
རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པར་ཐལ། རྒྱ་འདོག་གི་རྒྱ་ལས་རྒྱ་པར་བཞག་བྱའི་
འབྲས་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་ན་རྒྱ་ཆོགས་གྲངས་
ཚང་གིས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་རུང་བསྒྲུབ་པར་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དོན་དང་། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པ་
དང་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་སྟོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ། དེ་རི་ལྟར་བྱུབ་པའི་ཚུལ། གཞན་
དུ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤེད་པ། དེ་བྱུབ་པའི་དོན་ཏོ། །དང་
པོ་ནི། མ་དམིགས་པ་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་
ཅི་ལྟར་སྒྲ་མཐོའི་ཐ་སྙད་སྟེ་བར་འབྱུང་ཞེ་ན། ལྟ་ལྟར་བ་མེད་པའི་སྒྲ་མཐོའི་ཐ་སྙད་མི་སྟེ་
བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། གཅིག་ལྟ་ལྟར་བས་དག་པའི་ས་སྟོགས་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱིས་དམིགས་ཤིང་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་ལས་ས་
སྟོགས་དག་པ་བ་འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའམ། ལྟ་ལྟར་བ་འདི་ནི་མ་དམིགས་
སོ་ཞེས་རྟག་པ་ཅན་གྱི་ཆོ་གཉིས་སྟེ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཅིག་དམིགས་པ་ལས་སྐྱོད་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཆོག་མོད། ཉམས་
 སུ་ཁྱོང་བ་ལས་སྐྱོད་ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་
 པ་དེ་དག་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ལག་རྩེས་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྟོག་པ་དེ་དག་
 ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་ལས་སྐྱོད་ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་
 འཛིན་པའི་ཁྱོང་བ་བྱད་པར་ཅན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལས་ས་ཕྱོགས་དག་པ་
 བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་བྱམ་པ་ལས་བྱད་པར་ཅན་དུ་རྟོགས་ལ། དགག་བྱས་
 དབེན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་
 ཁྱོང་བ་ལས་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ནི་
 ས་ཕྱོགས་གྱི་བྱམ་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་རྟོག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལྟོ་ལྗེར་བས་དག་པ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་
 ངེས་པར་བལྟས་ཏེ། བྱམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དབང་སྒྲུབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་རང་ཉིད་ཁྱོང་བའི་
 རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཉིད་ལས་བྱུབ་པར་འགྱུར་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་
 གྱིས་བྱུབ་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་དག་གིས་དེའི་ཡུལ་གྱི་དོན་བྱམ་པ་དང་
 དེས་དག་པ་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་
 བྱུབ་ན་ས་ཕྱོགས་དག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་བྱག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་མངོན་རང་
 རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་དང་དེས་དག་
 པ་འགའ་ཡང་ཐ་དད་དུ་བྱུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགག་གཞི་དམིགས་པས་དགག་བྱ་དམིགས་པར་མི་འགྲུབ་ཤི།
 དགག་སྒྲུབ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ལྟོ་ལྗེར་བ་ལས་རང་བཞིན་བྱད་པར་ཅན་ལྟོ་ལྗེར་

བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སྤྱོད་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་ལྟ་ལྟོས་པ་
འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་བསལ་བ་ནི་གྲུབ་སྡེ་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་
གཅིག་ཅིང་ཆད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་
ལྟོས་པ་དེ་དམིགས་རྒྱང་མ་དམིགས་པ་ཡང་ལྟ་ལྟོས་པ་དེ་ལས་རང་བཞིན་བྱུང་བར་
ཅན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་ལས་གྲུབ་སྡེ་གཞན་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རོན་བསྐྱུས་ན། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། སུམ་
འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དབེན་པ་ཆད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་
རྒྱང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་
ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལྟ་ལྟོས་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་། ལྟ་ལྟོས་བས་དག་པ་
གཉིས་ཀྱང་ཆད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རྒྱང་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
དགག་གཞི་ཉིད་དགག་བྱས་དབེན་དགག་བྱས་དབེན་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་
དེས་ན། ལྟ་ལྟོས་བ་སྤང་རྒྱང་མ་དམིགས་པ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་
གཞིར་སུམ་པ་མེད་པའི་ཆུ་མ་གཞག་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་ཉིད་
རོན་ལྟོག་ཏུ་ཡོད་ཅེས་ཀྱིས་སུམ་པ་མེད་པའི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པ་འདི་ནི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་དེ་
རང་ཉིད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་ན་སུམ་
པའི་རོན་གྱི་མེད་པ་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱབ་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་མི་དམིགས་པའི་

ཉགས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཉགས་
གཞན་གྱིས་དམིགས་རུང་གི་མེད་པ་ཉིད་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་གྱིས་མེད་ངེས་ལས་གཞན་དུ་རང་བསྐྱལ་དོན་
དུ་སོང་པའི་གང་ཟག་དེས་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་བཞག་རྒྱས་པ་འགོག་
པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ཀྱང་མི་སྣང་པའི་དོན་མེད་པར་ངེས་པ་མི་རུང་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་སེམས་ཙན་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་མི་
འགྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱང་མེད་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་གྲངས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཙམ་
མོ་ཞེས་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མི་སྣང་བ་མ་
དམིགས་པ་འདིས་ནི་ཡོད་ངེས་ལས་ལྟོག་པ་མེད་ངེས་བསྒྲུབ་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། མེད་ངེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་རྒྱས་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་ཙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལ་མེད་ངེས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་
དང་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེས་མེད་པར་ངེས་པ་སྒྲུབ་རྒྱས་ཤིང་ཅིག་ཤོས་གྱིས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་མ་དམིགས་པའི་སྒྱོར་
པའི་དབྱེ་བ་དང་། སན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་མ་དམིགས་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་དམིགས་པ་རང་གི་ཉགས་སུ་སྒྱོར་པའི་ཚུལ་དག་ལ་ཆོས་ཅན།
རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་། ཁྱབ་མཉམ་པའི་ངོ་བོ་བཀག་པ་
ཉག་སུ་བཀོད་པ་མ་དམིགས་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉགས་སུ་སྒྱོར་བ་དང་། གཞི་
འགར་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉག་སུ་

སྒྲིབ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགལ་དམིགས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།
མེས་ཁྲབ་བར་ཞོན་པ་དེ་གང་རིག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞོད་བྱ་གང་རིག་རྒྱན་མ་གཏུགས་པར་ཡོད་པ་ན་གཞོད་བྱེད་མེ་
ཉི་བར་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞོད་བྱའི་རྒྱན་མེད་པར་སོང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
འཕ་དང་རམ་གྱི་སྦྲས་ཕྱི་མ་སྤྱད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། བན་རྒྱུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དང་། རྟགས་དང་དགག་
བྱའི་ཆོས་གྱི་འགལ་བ་དང་། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆོད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན་ཁྱོད་སྟོ་མ་ཡིན་དང་པན་རྒྱུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
འགལ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་གྱི་སྟོན་ས་ཐ་དད་ཅིང་ཕྱང་གསུམ་མེད་
པའི་འགལ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོར་ཡོངས་སུ་བཅད་པས་སྟོ་མ་ཡིན་རྣམ་
བཅད་ལ་ཁེགས་པས་གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕྱང་གསུམ་སེལ་ལ། སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་
བཅད་ལ་ཁེགས་པས་སྟོན་པོར་ཡོངས་སུ་གཅོད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་
ཕྱང་གསུམ་སེལ་ལོ། །འདི་ནི་ཆ་གང་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་ངོ་བོ་སོ་སོར་མཐོང་
བའི་སྟོན་ས་འགལ་བར་ངེས་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཆོན་ཉིད་ཐ་དད་པའི་སྟོན་ས་
འགལ་བར་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་དང་འཛིག་པ་
བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲ་ཁྱོད་དུ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།
ཁྱོད་མ་ཡིན་དང་ཆོད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་འགལ་
བར་ངེས་མི་རྟུས་ཀྱང་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་བརྟན་པའི་སྟོན་ས་འགལ་བར་ངེས་

དགོས་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་དམར་པོར་ངེས་པར་གྱུར་པ་
དང་། དམར་པོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཚོན་དོན་གཞན་ལ་བཟོས་པ་དང་བཅས་པ་
འགལ་བར་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །གང་དག་ཆད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་དང་ཆད་མ་
གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་ཚོངས་པ་རོ་མཆར་བསྐྱེད་
པའི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཆད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་རྒྱད་འགལ་གྱིས་ཁྲབ་པ་ཆད་མ་
རྣམ་ངེས་སུ་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
ཁྲབ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ནི། སྤྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་པས་སྟོང་སྟེ། བྱས་
པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ལ། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་ལ་འཛིག་ངེས་དགག་པ། བཟོས་
མེད་ཀྱི་སྟོར་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཛིག་པ་གདོན་
མི་ཟ་བར་ཁྱོད་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་ཉེ་བར་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་
འཛིག་པ་ཁྱོད་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་
དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱས་པ་དང་། དེ་ལས་འཛིག་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་འཛིག་པར་
ངེས་སོ་ཞེ་ན། དེ་འབྲའི་བརྒྱད་པའི་དུ་བ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བྱས་
པ་རང་ཉིད་རྒྱ་ལས་འཛིག་པའི་རང་ཅན་དུ་བྱུང་བ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱས་པའི་རྒྱ་དེས་འཛིག་པ་དོན་གཞན་བསྐྱེད་པ་དེས་བྱས་པ་དེ་ནི་
འཛིག་པར་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་རང་རྒྱ་ལས་
འཛིག་པ་ཡི་རང་དུ་བསྐྱེད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཏུ་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཕྱིས་བྱུང་གི་

འཇིག་པ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་གཞོད་པ་དང་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་གང་
ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་
གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱིས་ཀྱི་འཇིག་པ་དེ་བྱམ་པ་དེ་ཡི་བཟོས་པར་བྱ་བ་གང་
ཅི་ཞིག་སྟེ་དེ་ལ་བཟོས་ནས་དེས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་བྱམ་
པའི་བདག་ཉིད་ལ་གཞོད་པ་དང་ཕན་འདོགས་པ་གང་ཡང་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
བྱམ་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དུས་ནམ་ཡང་འཇིག་ངེས་དེ་ལྟ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་ཡང་
འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་རང་གི་རྒྱ་
ལས་འཇིག་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པར་སྐྱ་བ་
ནམས་ཀྱི་ལྟར་ན་ཡང་། དངོས་པོ་དེ་ཉིད་འཇིག་རྒྱུས་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དུས་
གཉིས་སུ་ཕྱོད་པ་ལ་བརྟེན་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །

འཇིག་པར་འགྱུར་རང་རྒྱ་གཞན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ན། རྟན་ཅིག་ཀྱང་
དངོས་པོ་གནས་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། དངོས་པོ་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་
པར་ཐལ། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ་དངོས་པོ་གནས་པ་མེད་ན་བཟོས་མེད་དུ་འཇིག་པ་དེ་ལྟར་ཅི་ལྟར་
ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་དག་དེའི་ངོར་ཡོད་པ་ཕྱིས་ཀྱི་
རྒྱ་གཞན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་ཅུམ་ནས་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་
པ་དེ་དག་དེའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་གནས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་གྲུ་
ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུའི་ལས་བསྐྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཆོགས་
པ་ཐ་མ་རང་གྲུབ་ཅུམ་ནས་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་ངེས་ཡིན་པ་བཞིན། བྱས་པ་འཇིག་པར་

འགྲུར་བ་ཡང་རང་ཡོད་ཅེས་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བསྟོས་པ་མེད་
པར་རང་གྲུབ་ཅེས་ནས་དེའི་རོ་བོར་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །བསྟན་བཅོས་
འདིར་ལྟ་བ་དཀར་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ནས་ཀྱང་། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་
ཉིད་རྒྱས་པར་རིགས་པས་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟོས་
མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་མཐུག་བསྟུ་བར་མཛད་དོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་རྟག་དངོས་
ཁྲིགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་མི་སྲིད་པས། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་
པ་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷ་དཔེ་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཡང་སྤར་རྒྱས་པར་
བསྟན་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་སྟན་འབྱིན་ལ། ཡང་
དག་དང་ལྟར་སྤར་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ནི། ཆོད་མ་རྣམ་དེས་སྟུ་བ་འད་པ་ལྟར་སྟུ་བ་དག་
རྫོགས་པའི་རྗེས་སྟུ་གོ་རིམ་དེས་པ་ཅན་དུ་མ་བསྟན་ཡང་། བར་བར་དུ་བསྟན་པས་
རྟོག་གེའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་ཀ་ཆོང་བར་མ་བསྟན་ནོ་སྟུ་མ་སེམས་ཤིག། འདི་
དག་གི་དོན་བདག་གིས་བྱས་པའི་ཆོད་མ་རྣམ་དེས་དང་། རིགས་ཐེགས་ཀྱི་རྣམ་
བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཅུང་ཟད་གོ་སླ་བས་འདིར་ནི་མ་བཟོད་དོ། །

གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ། གཞུང་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་
པའི་སྟོན་སྟེ་ཆེ་བ་བཟོད་པ་དང་། འདིའི་དོན་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་པན་ཡོན་ཆེ་བར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁོ་བོའི་གཞུང་འདི་ནི། ཐོག་མར་ཡང་
རང་གི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས་བྱུང་ཞིང་། མཐར་ཡང་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུས་ལ་

ཐེམ་ཞིང་རྒྱལ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དཔེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། སྤྱིན་གྱིས་ཚུན་མང་སྦྲངས་
 གྱུར། །རྒྱ་མཚོའི་ཚུན་མི་ཟད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་སྤྱིན་
 གྱིས་ཚུ་སྦྲངས་ཏེ། འཛམ་བུའི་སྤིང་དུ་ཆར་པ་པ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚུ་པོ་ཆེན་པོ་
 རྣམས་མཐར་ཡང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཐེམ་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་འོ། །མཐར་རང་གི་
 གློ་གྲོས་ལ་ཐེམ་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། རང་འདས་པའི་འོག་དུ་འགྲོ་བ་
 རྣམས་ལ་ཚོམ་པ་པོ་རང་དང་མཚུངས་པར་ལེགས་བཤད་འདི་སྤར་འཛིན་པར་བྱེད་
 པ་མི་རྙེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་ཚུང་བས་མི་རྟོགས་སུ་ཚུགས་པོ་དེ།
 གློ་གྲོས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། བཙུན་འགྲུས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟོགས་ཤེ་
 ཅ། དེར་ཐལ། གློ་ཞན་པར་མ་ཟད་གློའི་རྒྱས་པ་ཚུང་བ་མེད་པ་མདོ་སྤེ་བ་ལ་སོགས་
 པ་དེ་དག་གིས་གྱུར་འདིར་བསྟན་པའི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་
 བདག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མཐའ་དག་ཁོ་བོ་ལྟར་རྟོགས་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དང་བཙུན་འགྲུས་ཞན་པར་མ་ཟད་བཙུན་འགྲུས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་
 གིས་གྱུར་འདིར་བཤད་པའི་མཆོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་དང་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་དང་དེ་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་
 ཁོ་བོ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་བརྗོད་བྱ་ཟབ་པ་དང་
 འགྲུས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་དོན་གློ་གྲོས་དང་སྐལ་བ་
 རན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྱུང་པའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྟོང་བ་བཞིན་དུ།
 གཞུང་མཆོག་འདི་སྟོང་ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་མིག་ཤེས་

གྲིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་དེ་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་གསལ་བར་བྱས་ནས།
 སྤྱང་ནས་སྐྱབ་བ་ལྟར་ལེན་པའི་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉིས་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་འདི་ལ་
 བཏེན་པར་རིགས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམ་འབྲེལ་འདི་ནི་
 ཉིན་མོར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། རྣམ་པ་ལྡེའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པའི་བྱིར།
 དེར་ཐལ། ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱིས་སྦྱེད་བྲུ་རྣམས་ལ་སྒྲང་དོར་གྱི་ཡུལ་གསལ་
 བར་སྟོན་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་འཇུག་ཐོག་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་སྒྲང་དོར་གྱི་
 ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་པ་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་། ཉི་མས་
 བསྐྱལ་བ་འཛིག་པའི་ཆེ་ཆང་ཆིང་བསྐྱེག་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་
 མཐར་བལྟ་བའི་ལྟ་བ་དན་པའི་ཆང་ཆིང་མ་ལུས་པར་བསྐྱེག་པའི་བྱིར་དང་། ཉི་མས་
 ཀྱན་གྱི་བཞོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གསལ་བ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་སྐྱལ་བ་དང་འཁོར་
 བཏང་བ་མ་ཡིན་པར། འབགས་པ་འཇུག་དཔལ་རང་ཉིད་དངོས་སུ་བྱོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་བྱོགས་ཀྱི་སྒྲང་པོའི་ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་ལམ་གཤུལ་བྱ་ལ་
 གསལ་བར་སྟོན་པའི་བྱིར་དང་། སྟིན་བྱ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་པོའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་
 ཉི་མའི་འོད་ཟེར་མི་བཟོད་པར་སྤངས་པ་བཞིན་དུ། གཞུང་ལུགས་འདི་ཡང་ཡོན་ཏན་
 བརྒྱས་མཚོན་པའི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཡང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་
 འཛིན་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་དན་རྣམས་ཉིན་མོ་དང་འབྲུ་བའི་དབྱ་མའི་
 ལམ་གྱིས་འཛིགས་པས་རིང་དུ་སྤངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་དག་གིས་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་
 ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་བྱེད་ལས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
 གྱིས་བསྐྱོའི་ཆལ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་སྒོ་བྲོས་གྱི་མིག་རྣམས་པར་དག་

བ་དང་ལྡན་པའི་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྤང་ཅིས་གཏམས་པའི་སྒོ་
མོས་ཀྱི་བརྒྱ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ཀྱི་ཆོག་ལེའུ་
བྱས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་
ཀྱི་དོན་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའི་འབྲེལ་བའོ། ། །

རིགས་པར་སྦྱ་བའི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཡི། །གཞུང་མཆོག་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་
དཀའ་བའི་གནས། །མཁས་མང་བརྒྱ་ཕྱག་བྱེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ལམ། །གོ་སྤེའི་ངག་
གིས་ཅུང་ཟད་རྣམ་པར་བྱེ། །སྤྱི་ཕྱི་འབྲེལ་དང་སོ་སོའི་ཆོག་དོན་རྣམས། །ལྷ་ལྷ་
རྒྱན་དང་ཆོས་མཆོག་བྲམ་ཟེའི་འབྲེལ། །ལེགས་པར་བཤད་དང་སྒྲ་མའི་མན་ངག་
ལས། །ཚུལ་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བྱངས། །མང་ཐོས་དོན་གཉེར་
ཚུལ་བཞིན་སྦྱབ་མི་བཅོམ། །རྣལ་འབྱོར་སྦྱབ་ཆེ་ཡང་དག་རིགས་ལམ་འདོར། །དེ་
དག་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པར་མ་མཐོང་ནས། །བཅེ་བའི་བསམ་བཤུགས་འདི་བྱས་
སོ། །བདག་གི་བསོད་ནམས་བྱ་བྱའི་བསམ་བཤུགས་ཀྱི་ཆེད་དང་བཀྱུར་སྟེ་གྲགས་སྒྲུབ་
བདག་ལ་མེད། །སྤྱབ་པའི་བསྟན་བཤུགས་པ་མ་བཟོད་ནས། །དེ་ཉིད་ཡུན་རིངས་
གནས་ཆེད་ཁོ་ནར་བྱས། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་བཤུགས་པ་སྤྱི་ཞིང་རྟོགས་པར་
དཀའ། །བདག་ནི་སྒོ་མོས་ཉམ་ཚུང་སྦྱངས་བ་དམན། །གལ་ཏེ་མ་བཤད་ལོག་པར་
བཤད་ལ་སོགས། །དམ་པ་སྦྱན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛད། །བདག་ནི་དེང་
ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །གཅིག་ཏུ་སྤྱབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཟང་མཐོས་
ཏེ། །མང་ཐོས་ཚུལ་བཞིན་སྦྱབ་ལ་བཅོམ་བཤུགས། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཆོས་
འཛིན་གྱུར་ཅིག །རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མའི་སྤྱགས་རྗེ་འབའ་ཞིག་ལས། །བདག་ལ་ལེགས་

བཤད་དགེ་ཚོགས་ཇི་སྟེན་ཡོད། །ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་གྱུར་པའི་མ་རྣམས་
ཀྱན། །ཐེག་མཆོག་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག །

ཆོད་མ་རྣམས་འབྲེལ་གྱི་རྣམས་བཤད་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་པན་པའི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སྤྲུམ་དང་། ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་
པའི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་པའི་སློན་ནས་ཐུབ་པའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཅེས་སྤྲུས་སུ་མཛད་པ། བྱད་པར་དུ་བྱི་དང་ནང་གི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྣམས། སྟོག་རྒྱ་དང་། སྟོན་དང་། མི་ལམ་ལྟ་བུར་ཐུགས་
སུ་རྟེན་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་རེད་མདའ་པའི་
ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། མདོ་སྤགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གི་དོན་བྲི་མ་
མེད་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ལེགས་པར་བྱངས་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་མཐའ་དག་
བསྐྱབས་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་། བཅེ་བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱངས་ནས། དེ་ཉིད་གསུང་དག་བྲི་མ་མེད་པས་སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་འདོགས་པའི་སློན་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་བ་རྒྱལ་
པའི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་སློན་ལམ་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་སྤྲེས་
བྱ་ཆེན་པོ། བྱད་པར་ཡང་སྟོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཆོམས་མཐའ་དག་ལ་མིག་གི་
འབྲས་བུ་བས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་གཅེས་སུ་མཛད་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པའི་
ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་པོས་ལྷངས་པའི་སྤྱི་བོན་ལས་དང་། ལྷ་མ་རྗེ་

བཅུན་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀུན་དགའ་དབལ་གྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་ལས། ཚད་མ་རྣམ་
པར་ངེས་པ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པར་ལེགས་པར་ཐོས་ཤིང་། འཕགས་པ་སྦྱན་རས་
གཟེགས་དབང་ལྷག་གི་སྤྲུགས་རྗེའི་རྣམ་འབྲེལ་འགོ་བ་དུ་མའི་སྦྱབས་གནས།
བཞད་སྦྱབ་གྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་རྣམས་གྱི་ནང་ན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྟོག་ལྟར་མཐོ་བ་
དབལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་དབལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་གྱི་
གསུང་གིས་བསྐྱེད་བ་དང་། བསྐྱེད་བ་གསུམ་ལ་གཅེས་སྤྲུལ་སྤྲོ་བའི་སྤྲོ་སྤྲོ་
འཛིན་པ་མཁས་པའི་དབང་པོའི་དུ་མས་ཡང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་ནས། སྤྲུལ་པའི་རིང་
ལུགས་པ་ཆེན་པོ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་འགྲོ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམ་པ་དུ་མ་
བརྒྱད་མར་བྱོན་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། བསྟན་པ་རིང་དུ་གནས་པའི་བཟ་
ཤིས་པའི་དགོ་མཆོན་དུ་མ་དང་ལྷན་པ། དབལ་གནས་རྩིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་
ཐེག་པ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཁྱགས་ལ་གནས་ཤིང་རིགས་པར་སྤྲོ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་
གྱིས་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་པ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པ་སྤྲོ་བ་ནམ་མཁའ་དབལ་བཟང་
པོའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དར་
ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

༥ རྩི་སྤྲེ། བན་བདེའི་འབྲུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྷོན། །རབ་རྒྱས་འགོ་
ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཟ་ཤིས་སྦྱན་འབྲུབ་ཆོས་བྱ་ཆེན། །ཆོས་སྦྱིན་
འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱན་འདི་སྤེལ། །

སུ་མཁྱེད་ལོ། །

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་གླུང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་ཐག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།
རེས་ལེགས་ཅོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་ལྟ་སེམས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱག་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འབྲེལ་ཡུན་ལེགས་ཆོག་སུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་
སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ལྟུང་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་
འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བཤོ།

ནམ་མཁའ་སྤྱད་ལྟོག་ཏུ། ཨ་ཅིན་ལྷ་དྲུག་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟོག་ཏུ་འཇུག་ཏུ།